Kadede Kap Psam Akan

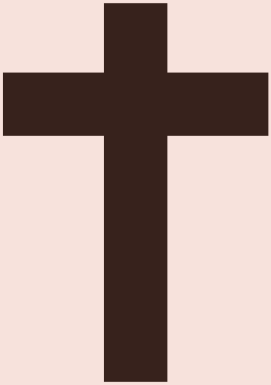

The New Testament and Psalms in the Pohnpeian language of the Federated States of Micronesia (old translation, but with new alphabet)

Kadede Kap Psam Akan

The New Testament and Psalms in the Pohnpeian language of the Federated States of Micronesia (old translation, but with new alphabet)

Public Domain

Language: Pohnpeian

2024-07-28

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files dated 18 Apr 2025
37a21c36-e1b6-5f19-a4ad-18a956f43e1a

Contents

Matäus 1
Markus 52
Lukas 84
Ioanes 138
Wiawia 179
Men Rom 230
Men Korint I . . 251
Men Korint II . . 272
Men Kalesia . . . 286
Men Episus . . . 293
Men Pilipi 300
Men Kolose . . . 305
Men Tesalonik I 310
Men Tesalonik II 315
Timoteus I 318
Timoteus II . . . 324
Titus 328
Pilemon 331
Men Ipru 333
Iakopus 349
Petrus I 355
Petrus II 361
Ioanes I 365
Ioanes II 371
Ioanes III 372
Iudas 373
Kaudial 375

MANG EN PA EN WANPORON MATÄUS.

1 PUK en di kan, me Iesus
Kristus, me sapwilim en
Dawid, me sapwilim en
Apraam, tapi sang ia.
2 Apraam me wiadar Isaak,
a Isaak me wiadar Iakop, a
Iakop me wiadar Iuda o ri a ol
akan;
3 A Iuda me wiadar Pares i
Sara ren Tamar; a Pares me
wiadar Esrom, a Esrom me
wiadar Aram;
4 A Aram me wiadar
Aminadap, a Aminadap me
wiadar Naason, a Naason me
wiadar Salmon;
5 A Salmon me wiadar Poas
ren Raap, a Poas me wiadar
Oped ren Rud, a Oped me
wiadar Iese:
6 A Iese me wiadar nan-
marki Dawid, a Dawid me
wiadar Salomo ren li odi en
Urias;
7 A Salomo me wiadar Rea-
peam, a Reapeam me wiadar
Apia, a Apia me wiadar Asa;
8 A Asa me wiadar Iosapat,
a Iosapat me wiadar Ioram, a
Ioram me wiadar Usia;
9 A Usia me wiadar Iotam,
a lotam me wiadar Aas, a Aas
me wiadar Iskia;
10 A Iskia me wiadar Man-
ase, a Manase me wiadar
Amon, a Amon me wiadar
Iosia;
11 A losia me wiadar Ieko-
nia o ri a ol akan ni ansaun
arail salilang Papilon.
12 Murin arail salidi nan
Papilon Iekonia me wiadar
Sealtiel, a Sealtiel me wiadar
Serupapel;
13 A Serupapel me wiadar
Apiud, a Apiud me wiadar
Eliakim, a Eliakim me wiadar
Asor;
14 A Asor me wiadar Sadok,
a Sadok me wiadar Akim, a
Akim me wiadar Eliud;
15 A Eliud me wiadar
Eliaser, a Eliaser me wiadar
Matan, a Matan me wiadar
Iakop;
16 A Iakop me wiadar
Iosep, me likondeki Maria,
me kaipwiedi Iesus, me
maraneki Kristus.
17 Di karos sang ren
Apraam lei Dawid me eisok-
paieu; a sang Dawid lei
arail salidi nan Papilon di
eisokpaieu; a sang arail salidi
nan Papilon lei Kristus di
eisokpaieu.
18 Nan iet duen Kristus
a kotin ipwidier: Ni ansau
me in a Maria kisin nin ong
Iosep, a diarokadar, me a
liseanekier Ngen saraui mon
ara tu pena.
19 A a warok Iosep ol pung
amen, ap sota men kana-
menokala i, ap kupukupura,
en rir muei sang i.
20 A ni a kotin madamadaue
duen mepukat, kilang, toun-
lang en Kaun o pwara dong
i ni a aliman masani: Iosep
nain Dawid koe, der masak,
en ale om warok Maria, pwe
Ngen saraui me a lisean
kidar.
21 A pan kaipwiedi seri ol
amen, me koe pan ki ong mar
a Iesus, pwe a pan dorela
sapwilim a aramas akan sang
nin dip arail.

22 Mepukat karos wiauier,
pwen pwaida me lokido
sang Kaun ren saukop o, me
masani:
23 Kilang seripein makelekel
o pan liseanda, ap kaipwiedi
seri ol amen, irail ari pan ki
ong mar a Imanuel; iet wewe:
Kot me kotin ieiang kitail.
24 Iosep lao pirida sang a
saimok, ap kapwaiadar, me
tounlang en Kaun o kotin
kakalik ong i o apapwali a
likond.
25 A ap sota pweidi re a,
lao a kaipwiedier sapwilim a
meseni ol, ap kotiki ong mar
a Iesus.

2

1 A IESUS lao ipwidier
Petleem nan Iudäa ni muein
nanmarki Erodes, kilang ol
lolekong kai ap pwarado
sang ni mas en Iang ko dong
Ierusalem, kalelapok:
2 Ia Nanmarki en Sus akan,
me apton ipwidier, kotikot
ia? Pwe se kilanger a usu
ni sap en mas en lang ap
pwarado, pwen pongi i.
3 A nanmarki Erodes lao
rongadar mepukat, ap lan-
dar o toun Ierusalem karos,
4 Ap kupokon pena samero
lapalap karos o sounkawewe
en aramas akan kainoma re
'rail, wasa Kristus pan ipwidi
ia.
5 Irail ari potoan ong i: Nan
Petleem en Iudäa; pwe iduen
a intingidi ren saukop o:
6 A koe Petleem, sap en
Iuda, kaidin me tikitik nan
pung en saupeidi en Iuda
kan; pwe Kaun amen pan
tapi sang uk, me pan kaunda
nai aramas en Israel akan.
7 Erodes ap kawai pena ol
lolekong kan, kalelapok mau
re 'rail ansau o, me usu o
pwarado.
8 I ari porone ir alang
Petleem masani: Komail
kowei raparapaki mau seri
o; a komail lao diaradar, en
kaireki dong ia, pwe i en pil
kola pongi i.
9 Irail lao ronger nanmarki
o ap koieila. A kilang usu o,
me irail kilanger nan sap en
mas en lang, ti ong mo 'rail,
a lao udi ong wasa o, me seri
pwelel kotikot ia.
10 Irail lao kilanger usu o,
re ap peren kida kaualapia.
11 Irail lao pedelong ong
nan im o, re ap masanier seri
pwelel o in a Maria, re ap
kaipokedi o pongi i, o kap-
waredar arail kapwa kan, ap
mairongki ong i kold, o men
pomau, o mire.
12 Kot ap kotin pangoki ong
irail ni arail auramen, en der
purelang Erodes, re ap wei-
dwei ni apot al purelang sap
arail.
13 Irail lao samalar, kilang
tounlang en Kaun amen ap
pwara dong ren Iosep ni a
aliman masani: Paurida, ale
seri pwelel en o in a tang-
wei lang Äkipten o kaukauson
wasa o, I lao kaire kin uk,
pwe Erodes pan rapaki seri
pwelel o pwen kamatala.
14 I ari kipada, aleer seri
pwelel o in a ni pong, kotilang
Äkipten;
15 O kaukauson ia, lao
en Erodes a matala, pwen

pwaida, me lokido sang Kaun o, ren saukop o me masani: Sang nan Äkipten me I ekeredo nai ol o.
16 Erodes lao mangier, me a sarokidier ol lolekong kan, ap ongiong kidar kaualap o poronelan, kamela seri ol karos, me mi Petleem o nan sap salong karos, me saunpar riau o tikitik sang, duen ansau me a kalelapok mau ren me lolekong kan.
17 I dokan a pwaidar me lokido ren saukop Ieremia me masani:
18 Ngil eu wiauier nan Rama, sangesang o maiei laud; Rael sangesangki na seri kan, a kang insenemaula, pwe irail soer mia.
19 A Erodes lao matalar, kilang tounlang en Kaun amen ap pwara dong ren Iosep nan Äkipten ni a aliman,
20 Masani: Paurida ale seri pwelel en o in a, ko wong nan sap en Israel, pwe irail melar, me rapaki, pwen kamela seri pwelel o.
21 I ari kipadar, ale seri pwelel o in a, pure dong sap en Israel.
22 A lao mangi, me Arkelaus kaunda Iudäa wiliandi sam a Erodes, ap lan kotilang wasa o. Kot ap kotin pangoki ong i ni a aliman, ap kotilang sap en Kaliläa kai.
23 O kotido kotikot nan kanim eu me adaneki Nasaret, pwen pwaida, me lokido ren saukop akan: A pan maraneki men Nasaret.

3

1 A NI ran pukat Ioanes saunpaptais pwarado, padapadak nan sap en Iudäa,
2 Masani: Komail kalula, pwe wein nanlang korendor.
3 Pwe iei i, me saukop Iesaia katitiki, masani: Ngil en saunkair amen nan sap tan: Komail kaonopada al en Kaun o, kainenela al a!
4 A i Ioanes me a likau wun en kamel o a pirapireki kil in man, a sak a mansiek o oni en nan wel.
5 Toun Ierusalem, o toun Iudäa, o toun sap akan liman Iordan ap koieila re a;
6 O irail paptaisela re a nan Iordan, ni ar weokada dip arail akan.
7 A lao masanier Parisär o Sadusar me toto ko dong a paptais, ap masani ong irail: Dakot wan oter komail! Is me padaki ong komailer, en piti sang ni kamekam me kokodo?
8 Ari, komail kapwareda wan kalula mau!
9 A komail depa lamelame, me komail pan indang pein komail: Nan Apraam sam atail. Pwe i indai ong komail, me Kot kotin kak ong wiaki ong Apraam na seri kai takai pukat.
10 Sile o mier ni tapin tuka kan; a tuka karos me so wa mau, pan paledi o lokidokila nani iai.
11 Melel, i paptais kin komail pil ong kalula, a me kotido muri, nan me laude sang ia, ngai sowar ong, en wa sapwilim a sut; i me pan paptais kin komail Ngen saraui o kisiniai.
12 Sapwilim a tanir mi ni lim a; a pan kotin koko melel

sapwilim a pera, ap nekid
pena sapwilim a wan korn
nan im en nak, a dip akan a
pan kotin karong kila kisiniai
soutuk.
13 Iesus ap kotido sang
Kaliläa, koti dong Iordan ren
Ioanes, pwen paptaisela re a.
14 A Ioanes kotin kang, ap
potoan ong: Mak eta i en pap-
taisela re ir, a iaduen ir me
kotido re i?
15 A Iesus kotin sapeng
masani ong i: Wiada mas,
pwe me kon ong kita, en
kapwuiada pung kan karos;
a ap duki ong i.
16 Iesus lao paptaiselar, ap
kotin madangada sang nan
pil o. A kilang, nanlang ap
ritidang i, i ari kotin masani
Ngen en Kot kotidido ni mom
en muroi men a kaipokedi po
a.
17 O kilang, ngil eu sang
nanlang masani: Iet nai ol
kompok, me I kin polaule
kida!

4

1 IESUS ap kotin kakalu-
adala ren Ngen nan sap tan,
pwen songesong ren tewil.
2 A lao kotin kaisesolar ran
pangaul o pon pangaul ap
men sak.
3 Men kasongesong ap
pwara dong i indada: Ma
komui Sapwilim en Kot, en
masani, takai pukat en wiala
prot.
4 A kotin sapeng masani: A
intingidier: Kaidin prot eta,
me aramas kin memaureki,
pwe masan akan karos, me
kin pwili sang nin silang in
Kot.
5 Tewil ap kalualang i nan
kanim saraui o kauada i pon
kongkong en kaudok,
6 Indang i: Ma komui Sap-
wilim en Kot, kasedi pein ko-
mui, pwe a intingidier: A pan
kasilaki sapwilim a tounlang
kan komui, o irail pan wa
komui ni lim ar akan, pwe
aluwilu omui ede dipikelekel
ni takai eu.
7 Iesus kotin masani ong i:
A pil intingidier: Koe der ka-
songesong Kot om Kaun.
8 Tewil ap pil kaluadalang
i pon nana ileile kaualapia
eu o kasale ong i wein sappa
karos o a lingan,
9 Indang i: Mepukat karos i
pan ki ong komui, ma komui
men poridi o pongi ong ia.
10 Iesus ap kotin masani
ong i: Ko sang ia Satan, pwe
a intingidier: Koe en pongi
ong Kot om Kaun, i eta koe en
papa.
11 Tewil ap muei sang i,
a kilang, tounlang kan ap
pwarado papa ong i.
12 A lao mangier, me Ioanes
salidier, ap kotilang Kaliläa,
13 O a kotin muei sang
Nasaret, kotido kaukausonla
Kapernaum, me mi ni kailan
sed impan sap Sepulon o
Naptalim;
14 Pwen pwaida, me
lokido ren saukop Iesaia me
masani:
15 Sap Sepulon o sap Nap-
talim, me sal ong sed, palilan
Iordan, o Kaliläa en men liki
kan,
16 Aramas akan, me mo-
mod nan rotorot, kilanger
marain lapalap eu, o irail me

momod nan sap en mot en
mela, marain eu dakar irail
adar.
17 I dokan Iesus kotin
tapiadar padapadak o ma-
masani: Kalula, pwe wein
nanlang korendor.
18 A lao kotikot sili pon oror
en lein Kaliläa, ap masanier
pirien eu, Simon, me adaneki
Petrus, o ri a Andreas, me
kadukaduedi ara uk nan sed,
pwe ira me saused.
19 A ap kotin masani ong
ira: Idauen ia do, I pan wia
kin koma saused en aramas!
20 Ira madang muei sang uk
akan o idauenla i.
21 A ni a kotila sang wasa
o, ap pil masani eu pirien,
Iakopus, nain Sepedäus o
ri a Ioanes, me mi nin
sop ren sam ara Sepedäus,
wonewone ara uk akan. I ari
kotin molipe ira do.
22 Ira madang muei sang
sop o sam ara ap idauenla i.
23 Iesus ari kotin kakan sili
nan Kaliläa kaukawewe nan
arail sinakoke kan o pada-
padak rongamau en wei, o
kotin kakelada song en so-
mau o luet akan karos nan
pung en aramas akan.
24 I ari indant sili nan Sirien
pon. O irail wa dong i me
somau kan karos, me aneki
song en somau o wairok kai,
o me tewil ti poa kan, o
me pwepwe kan, o me rerer
akan, i ari kotin kakela ir ada.
25 Pokon kalaimun me
idauenla i sang Kaliläa o
Dekapolis, o Ierusalem, o
Iudäa, o sang palilan Iordan.

5

1 A LAO masani pokon o,
ap kotida pong dol eu; a lao
kaipokedi, sapwilim a toun-
padak kan ap kai dong i.
2 I ari kotin dauasa pasang
silang i kawewe ong irail
masani:
3 Meid pai, me samama ni
ngen ir, pwe nairail wein
nanlang.
4 Meid pai, me mauk, pwe
re pan kamaitala.
5 Meid pai, me opampap,
pwe re pan sosoki sappa.
6 Meid pai, me kin men
manga o men nim me pung,
pwe re pan medila.
7 Meid pai, me kadek, pwe
re pan diar kadek.
8 Meid pai, me nan mon-
giong arail makelekel, pwe re
pan ariri Kot.
9 Meid pai, me kin tom
pena, pwe re pan adaneki
seri en Kot.
10 Meid pai, me kamekameki
pung, pwe nairail wein
nanlang.
11 Komail meid pai, ma irail
lalaue o paki komail o palian
komail ni arail lokaia sued o
likam pweki ngai.
12 Komail insenemau o
perenda kaualap; pweki
katinge pamail me lapalap
nanlang. Pwe iduen irail paki
saukop oko, me mo ’mail.
13 Sol pan sappa komail. A
ma sol sara sang, da me a pan
soleki? Nan a pan me mal kot,
men lokidokila, o aramas en
tiak pasang.
14 Marain pan sappa ko-
mail, Kanim eu, me mi pon
dol eu, sota kak rirla.
15 Aramas pil sota kin
isikeda lamp eu, ap ki ong

pan kasak, pwe pon deu a, o a
kin kamaraini toun im karos.
16 Iduen omail marain en
sansal mon aramas, pwe irail
en udial omail wiawia man
kan, ap kapikapinga Sam
omail, me kotiluit nanlang.
17 Eder kikiong me I kodon,
tiakedi kapung de saukop
akan. I sota kodon tiakedi,
a pwen kapwaiada.
18 Pwe melel, I indai ong
komail, lao lang o sappa pan
poula, sota iota eu de kisin
muai en kapung eu pan loki-
dokila, lao karos pan pwaida.
19 Ari, meamen me tiakedi
eu kisin kusoned tikitik
pukat, ap pil padaki ong
aramas, ren tiakedi, nan a
pan tikitik nan wein nanlang.
A meamen, me oke o padaki
ong aramas, ren oke, i me pan
lapalap nan wein nanlang.
20 Pwe I indai ong komail,
ma omail pung so man sang
pung en saunkawewe o
Parisär, akan, komail sota
pan kak pedelon ong nan
wein nanlang.
21 Komail rongadar, me a
loki, ong men kaua: Koe
der kamela aramas! A me
pan kamela aramas, pan pan-
galang kadeik o.
22 A I indai ong komail,
meamen makarada mal pan
ri a ol, pan pangalang kadeik.
A me pan indang ri a ol: Raka,
pan pangalang kapung. A
me pan inda: Koe me pweip-
wei, pan lokidokila nan le en
pweleko.
23 Ari, ma koe wa dong
pei saraui om mairong, ap
tamanda wasa o, me ri om ol
insensued pa om.
24 Pwilikidi mas om
mairong impan pei saraui, ap
kola kadeke ri om ol, ap kodo
kapwaiada om mairong.
25 Madang materoki ong
me palian ong uk ni om iang
i pon al o, pwe me palian
ong uk ender pangalang uk
ren saunkapung, a saunka-
pung pangalang uk ren papa
o, o koe pan lokidokila nan
imateng.
26 Melel I indai ong uk, koe
sota pan ko sang wasa o, koe
lao kapungala lua karos.
27 Komail rongadar, me a
lokido: Koe der kamal!
28 A I indai ong komail,
meamen ngingar li amen,
pwen norok, nan a kamal ong
i nan mongiong i.
29 O ma pali maun en mas
om kamakar uk, waikada
sang o kase sang uk, pwe a
mau ong uk, kisan war om
en ola, sang war om pon en
lokidokila nan pweleko.
30 O ma pali maun en pa
om kamakar uk, waika sang
o kase sang uk, pwe a mau
ong uk, kisan war om en ola,
sang war om pon en lokidok-
ila nan pweleko.
31 A pil lokido: Meamen me
pan kasela a paud, i en ki ong
i kisin likau en kamueit.
32 A I indai ong komail,
meamen me pan kasela a
paud, me so nenek nan a kin
kamal eki i; a meamen, me
paudeki me lokido kilar, nan
i me kamal.
33 Komail pil rongadar, me
a loki ong men kaua: Koe
der kaula likam; a koe kap-
waiada om kaula ong Kaun o!

34 I indai ong komail, der
man kaula! Der kaukila nan-
lang, pwe mol en Kot;
35 Pil der sappa, pwe utipa;
pil der Ierusalem, pweki
kanim en Nanmarki lapalap.
36 Koe pil der kaukila mong
om, pwe koe sota kak ong
wiada pit en monga eu, en
puetepuet de tontol.
37 Omail kasokasoi pena
en: Ei ei; so, so; pwe me dauli
mepukat, kin tapi sang ni me
sued.
38 Komail rongadar, me
a lokido: Por en mas en
depukki por en mas; o ngi pot
en depukki ngi pot.
39 A I indai ong komail,
komail der palian me sued.
A meamen pikir uk ni pali
maun en likin sap om, pil ki
ong i pali teio.
40 O meamen, me men wa
uk ala ni kapung, pwen adia
sang om sakit, en pil ki ong i
om likau pup.
41 O ma meamen ngidingid
kin uk, en iang i mail eu, koe
en iang mail riau.
42 Kisakisai ong me kin
ngidingid re om, o koe der
saupei sang me poekipoeki
re om!
43 Komail rongadar, me
a lokidor: Koe en pok ong
men imp om ap kailongki om
imwintiti!
44 A I indai ong komail, pok
ong omail imwintiti kan. o
kapakap kin irail, me paki ko-
mail;
45 Pwe komail en sapwilim
en Sam omail, me kotikot
nanlang. Pwe a kin kap-
wareda sapwilim a katipin
pon me sued o me mau kan, o
kotin kamoredi katau pon me
pung o me sapung kan.
46 Pwe ma komail pok ong,
me kin pok ong komail, da me
pan kating pa ’mail? Saunop-
wei sota kin wia due met?
47 O ma komail ranamau
ong ri omail akan, da me ko-
mail sikiki sang me tei kan?
Men liki kan sota kin wia due
met?
48 Komail ari en unsokela
dueta Sam omail, me kotikot
nanlang, a unsok.

6

1 KOMAIL kalaka, pwe ko-
mail der kisakis sansal mon
aramas, pwe ren udial; pwe
ede sota pwain omail ren
Sam omail, me kotikot nan-
lang.
2 Ari, koe lao kisakis, ede
peuk saui mo om, duen me
malaun akan kin wia nan
sinakoke kan o nani al akan,
pwe ren indand ren aramas.
Melel I indai ong komail, re
aleer arail pwain.
3 A koe lao kisakis, der
kasale ong pali maing om, me
pali maun om kin wiada.
4 Pwe om kisakis en rir; a
Sam om, me kin masani wasa
rir, pan kotin katingi uk.
5 Koe lao wia kapakap, koe
der ras ong me malaun akan,
pwe re men kapakap nan
sinakoke kan, o nani al akan,
pwe ren sansal mon aramas.
Melel I indai ong komail, re
aleer arail pwain.
6 A koe lao wia kapakap,
ko ong nan om pera, a koe
lao ritingidier wanim o, ap
kapakap ong Sam om, me
kotikot wasa rir, a Sam om,

me kin masani wasa rir, pan
kotin katingi uk.
7 Komail lao kapakap,
komail depa purepur ong
lokaia mal, duen men liki
kan, pwe re kiki ong, me re
pan pwaikida ar lokaia toto.
8 Komail ari ender dueta
irail, pwe Sam omail kotin
mangi meakan, me mau ong
komail, mon omail poeki re a.
9 A iet duen omail pan wia
kapakap: Sam at, me kotikot
nanlang. Mar omui en sa-
raui.
10 Wei omui en pwaida.
Kupur omui en wiaui sappa
dueta nanlang.
11 Kotikido ran wet at tun-
gol kaukaule.
12 Lapwa sang kit dip at,
dueta kit me kin lapwada ko-
ros, me wia dipi ong kit.
13 Eder kaluang kit ren me
katikatiamau kan, a nekid kit
sang ni me sued akan,
14 Pwe ma komail pan
makeki ong aramas dip ar
akan, Sam omail nanlang
pan pil makeki ong komail.
15 A ma komail sota pan
makeki ong aramas dip ar
akan, nan Sam omail sota pil
pan makeki ong komail dip
omail akan.
16 Komail lao kaisesol, eder
mas en sang duen me malaun
akan, pwe re kin kawukila
mas arail, pwe aramas en ki-
lang arail kaisesol. Melel I
indai ong komail, re aleer ar-
ial pwain.
17 A koe lao kaisesol, usor
mong om o opinok.
18 Pwe koe dor kasale ong
aramas om kaisesol, a ong
Sam om, mi kotikot wasa rir,
a Sam om, me kin masani nan
wasa rir, pan kotin katingi
uk.
19 Komail der ki pena omail
pai kan nin sappa, wasa man
en mot o mir pan kawela ia,
o men pirap kin weirada o
pirapala.
20 A komail ki pena omail
pai kan nanlang, wasa man
en mot de mir sota pan
kawela, o men pirap sota kin
weirada de pirapala.
21 Pwe wasa om pai mia ia,
iei wasa mongiong om kin pil
mia ia.
22 Por en mas iei marain en
pali war. Ari, ma mas om
makelekel, war om karos pan
dir eng marain;
23 A ma mas om me sued,
war om karos pan dir en ro-
torot. A ma marain, me mi lol
om, pan rotorot, daduen wan
rotorot!
24 Sota amen me pan kak
papa saumas riamen, pwe a
pan kailongki amen, ap pok
ong me teio, de a pan kasam-
pwaleki amen, ap mamaleki
me teio. Komail sota pan kak
papa Kot o mamon.
25 I me I indaiki ong komail:
Eder ngongongki ong maur
omail, me komail pan kang o
me komail pan nim, pil sota
ong war omail, me komail
pan likau kida. Pwe maur
so kasampwal sang kisin
manga, o pali war sang likau?
26 Kalelapok ong man-
pir pan lang; re sote, kin
kamoredi, re soin kin dolung,
re sota kin nak pena; ari
so, Sam omail nanlang kotin
kamakamanga irail; a ia

duen, komail so kasampwal
sang irail?
27 A is nan pung omail, ni
a ngongki, me pan kak use
pasang pein i ki tipong en pa
eu?
28 O menda komail ngongki
likau? Kalelapok ong kiop
akan, me mi nan sap, duen ar
kakairida. Re sota kin dodok
o sota monkol pena.
29 A I indai ong komail: Nan
Salomo ni a lingan karos sota
a likau dueta apot irail.
30 Ari, ma iduen Kot kotin
kapwataki dip, me mi nan
sap, me kin mi ran wet, a
lakap pan lokidokila nan
kisiniai, dadue a sota pan
kotin kalikauwi komail da,
me poson tikitik?
31 I me komail der
ngongongki moinda: Da me
se pan kang? De da me se pan
nim? De da me se pan likau
kida?
32 Pwe mepukat men liki
kan kin raparapaki; pwe Sam
omail nanlang kotin mangi,
me mepukat karos mau ong
komail.
33 Rapaki mas wein Kot o a
pung, a mepukat karos pan
pouselang komail.
34 Eder ngongki ong lakap;
pwe lakap pan ngongki ong
pein i; a itar ong ran eu pein
a sued.

7

1 DER kadeikada, pwe ko-
mail der pakadeikada.
2 Pwe duen kadeik, me
komail kadeikekida ara-
mas, iduen komail pan
pakadeikada, o duen men
song, me komail kin songki,
iduen a pil pan song ong
komail,
3 A menda koe kilikilang
diper ni mas en ri om ol, a
sota kan ataut o ni mas om?
4 De iaduen koe pan indang
ri om ol: Aui mas, i pan ki
sang diper ni mas om. A ki-
lang, ataut apot mi ni pein
mas om?
5 Malaun amen koe, ki sang
mas ataut ni mas om, koe ap
pan kak kilang, duen om pan
kak ki sang diper ni mas en ri
om ol,
6 Komail der ki ong kidi
me saraui kot! O omail pai
kan der kasedi ong mon pwik
kan, pwe ren de tiak pasang,
ap saupeido ngalis komail
pasang.
7 Poeki, a komail pan tun-
gole; rapaki, a komail pan di-
arada; letelet, a a pan ritida
mo omail.
8 Pwe karos, me poekipoeki,
kin tungole; o me kin rapara-
paki, kin diarada; o me kin
letelet, nan a pan ritida mo a.
9 De is aramas nan pung
omail, ma na putak pan poeki
kisin prot, pan ki ong i takai
eu?
10 De ma a poeki mam
amen, pan ki ong i serpent
amen?
11 Ari, ma komail me song
sued, ap asa, ki ong noumail
seri kan kisakis mau, melel
kaualap Sam omail, me
kotikot nanlang, pan kotiki
ong, me poeki re a me mau
kan.
12 Ari meakaros, me komail
men, aramas en wiai ong ko-
mail, i me komail en wiai
ong irail, pwe iei kapung o

saukop akan,
13 Pedelong ong nan
wanim tätik! Pwe wanim
me walek o al me tälap, me
kodilang mela, o irail me toto,
me kin pedelong ong wasa o.
14 A wanim me watikitik, o
al me tätik, me ko ong maur
o irail me malaulau, me kin
diarada.
15 Komail kalaka saukop
likam akan, me kin pwara
dong komail ni likau en sip, a
lole irail song en kidi komad.
16 Komail pan asa kin irail
ni arail wa. Pwe da, aramas
pan kak dolung sang wain ni
karer, de pik sang ni tuka ka-
madak?
17 Nan iduen tuka mau
karos kin wa mau, a tuka
sued kin wa sued.
18 Tuka mau sota kak wa
sued, o tuka sued sota kak wa
mau.
19 Ari tuka karos, me so wa
mau pan paledi o lokidokila
nuni iai.
20 Ari, komail pan asa kin
irail ni arail wa.
21 Kaidin karos, me kin ka-
sokasoi ong ia: Maing, Maing,
pan pedelong ong nan wein
nanlang, a me kin wiawia
kupur en Sam ai, me kotikot
nanlang.
22 Me toto pan kasoi ong ia
ni ran o: Maing, Maing, kit
so kokopadar ni mar omiu,
o ni mar omui kausaki tewil
akan, o ni mar omui wia ki-
dar manaman toto?
23 I ap pan indai ong irail:
I sota mail asa komail, kowei
sang ia, komail me kin wiada
me sued.
24 A meumen rongada ai
padak pukut ap peiki ong, I
pan karasai ong i ol lolokong
amen, me kauada im a pon
paip,
25 Katau lao moredi, o
lakape pwilipwiledo, o ang
me iripoki dong im o, a
sota rongki pasang, pweki a
kakauda pon paip.
26 O meamen rongada ai
padak pukat, ap sota kapwa-
iada, nan a pan rasong ol
pweipwei men, me kauada
im a pon pik en oror.
27 Katau lao moredi o la-
pake pwilipwilido, o ang ma
irepoki dong im o, a rongki
pasang; o a rongk laud melel,
28 Kadekadeo Iesus lao
kaimwisokela masan pukat,
pokon o ap puriamuiki
kaualap sapwilim a padak o.
29 Pwe a kotin kawewe
ong irail ni manaman, a sota
dueta arail saunkawewe kan.

8

1 A LAO kotido sang nin dol
o, pokon kalaimun idauendo
i.
2 A kilang, ol tuketuk amen
ap kodo pongi i indada:
Maing, ma re kotin kupura,
re pan kak ong kamakele ia
da.
3 I ari kotin kapawei lim a,
sair i, masani: I men, koe en
makelekel; ari, a tuketuk ap
madang modi sang.
4 Iesus ap kotin masani
ong i: Kalaka, koe de kaireki
amen; a kola kasale ong
samero pein uk, o kida
mairong eu, me Moses
masani, pwen kadede ong
irail.

5 A lao kotilong ong nan
Kapernaum, senturion amen
apedong i poeki re a.
6 Indada: Maing, ai ladu
wonon nan deu a somau
kokon madak ap wairok
kaualap.
7 Iesus ap kotin masani ong
i: I pan kola kakelailada i.
8 Senturion sapeng potoan
ong: Maing, i sowar ren koti-
long ong nan im ai; a ren
masani eta, ai ladu up pan
kelailada,
9 Pwe aramas amen ngai,
me mi pan mana en kaun
akan, ap kaunda saunpei kai.
A ma i pan indang amen:
Kowei, a pan kola, o ong
amen: Kodo, a pan kodo, o
ong ai ladu: Wiada met, a pan
wiada.
10 Iesus lao mangi
mepukat, ap kotin puria-
muiki, masani ong irail me
idauendo: Melel I indai ong
komail, song en poson wet I
so diaradar, sota nan Israel.
11 A I indai ong komail,
me toto pan kodo sang mas
en lang, o kapin lang, iang
Apraam, o Isaak, o Iakop ni
tepel nan wein nanlang.
12 A me pweledan wei pan
lokidokila nan rotorot liki, iei
wasan maiei o teterok.
13 Iesus ap kotin masani
ong Senturion o: U kowei, a
pan wiaui ong uk duen om
poson. A ladu o ap kelailadar
ni auer ota.
14 Iesus lao kotilong ong
nan im en Petrus, ap masani,
me saulap a wonon somau
karakar.
15 I ari kotin sair pa a, a
karakar ap ko sang. I ari pau-
ridar papa i.
16 A lao sautik penaer re wa
dong i me toto, me tewil oko ti
poa. I ari kotin kauseki sang
ngen akan a masan o kake-
lada me somau kang karos.
17 Pwen pwaida, me
lokido ren saukop Iesaia, me
masani: A kotin ale ong pein
i atail luet akan, o wa atail
somau kan.
18 Iesus lao kotin masani
aramas toto pokon dong i,
ap kotin masani, ren kotela
palio palilan sed o.
19 Saunkawewe men ap
pwara do potoan ong i:
Saunpadak i pan idedauen
ir wasa karos re pan kotila ia.
20 Iesus kotin masani ong
i: Poks akan por arail mia,
o manpir en pan lang pas
arail mia, a Nain aramas sota
wasan kaulawei mong a.
21 O amen sang nan pung
en sapwilim a tounpadak kan
potoan ong i: Maing re kotin
mueid ong ia en kola mas
sarepedi ai papa.
22 A Iesus kotin masani ong
i: Idauen ia do! Me melar
akan en sarepedi pein ar
melar akan.
23 A lao kotida pon sop o,
sapwilim a tounpadak kan
idauenla i.
24 A kilang, ap ongiongi-
dar nan sed, iluk kan ari
kadupaledi sop o, a i kotin
saimokelar.
25 Sapwilim a tounpadak
kan ap kai dong i, kaupada i,
potoan ong: Maing, re kotin
dore kit ala, kit pan mela!
26 A ap kotin masani ong
irail: Komail me poson tiki-
tik, da me komail masak ki?

I ari kotin kipadar masani
ong ang o sed, ap molelar
kaualap.
27 Aramas akan puria-
muiki indada: Daduen men
et, me ang o sed kin peiki
ong?
28 A lao kotin lei ong palio
nan sap en men Kerkasin, ol
riamen, me tewil oko ti poa,
ap tu ong i; ira kodado sang
nan sousou kai, me makar
kaualap, o sota me kak weid
wasa o.
29 A kilang, ira weriwer in-
dada: Iesus Sapwilim en Kot,
da me kit en wia re omui?
Kom kotido kame kit mon
ansau o leler?
30 A pwin pwik kalaimun
mi kaila wei mangamanga
sili.
31 Tewil oko ap poeki re a
indada: Ma kom pan kause
kit ala, ap mueid ong kit, en
tilong nan pwin pwik o.
32 I ari kotin masani ong
irail: U ko ong! Irail keredi
sang, rap tilong nan pwin
pwik o. A kilang, pwin
pwik o tangdaui, tangedi ong
wasa ukedi nan sed, irail ari
mopelar nan pil o.
33 Silepa kan ap tang-
daui tanglong ong kanim o
kakaireki meakaros, duen
me wiaui ong me tewil ti poa
ko.
34 A kilang, toun kanim
koiei sang pokon dong Iesus.
Irail lao kilanger i, rap poeki,
a en kotila sang sap arail.

9

1 I ARI kotida pon sop o,
kotela pur ong sapwilim a
kanim.
2 A kilang, re wa dong i
me somau kokon madak, me
wonon pon pet. Iesus lao
kotin masani ar poson, ap
masani ong me somau kokon
madak: Nai, kaporopor mau,
dip om akan me lapwadar.
3 A kilang, saunkawewe kai
mongemongeloleki: Lap o
kin lalaue.
4 A Iesus lao mangi arail
lamelam, ap kotin, masani:
Menda komail lamelam sued
nan mongiong omail?
5 Pwe ia me mongai ren
inda: Dip om akan lapwadar!
De inda: Uda aluwei?
6 A pwe komail en asa, me
Nain aramas me manaman
ong lapwada dip nin sappa
iei me a kotin masanieki ong
me somau kokon madak:
Uda, ale ki om ko ong deu om!
7 I ari udar, koieilar deu a.
8 Pokon lao kilanger
mepukat, rap malamalauak
kila kapinga Kot, me kotiki
ong aramas manaman due
met.
9 Iesus lao kotiwei sang
wasa o, ap masani aramas
amen, me ad a Matäus, me
momod nan deun nopwei, ap
kotin masani ong i: Idauen ia
do! I ari uda idauenla i.
10 Kadekadeo a lao
kaipokedi konot nan im o,
kilang saunopwei o me dipan
me toto iang Iesus o sapwilim
a tounpadak kan konokonot.
11 Parisär akan lao kilanger
met, ap indang sapwilim
a tounpadak kan: Da me
omail Saunpadak iangki
saunopwei o me dipan akan
konokonot?
12 Iesus lao mangi

mepukat, ap kotin masani:
Me kelail akan sota mau ong
saunwini, pwe me somau eta.
13 A komail kola, padakki
wewen kasoi pot et: I kin
polauleki kadek a kaidin
mairong isis. I kodon eker
dong kalula me dipan akan, a
kaidin me pung kan.
14 En Ioanes a tounpadak
kan ap pwara dong re a po-
toan ong: Da me kit o Parisär
akan kin kaisesol pan pak
toto, a sapwilim omui toun-
padak kang sota kin kaisesol?
15 Iesus ap kotin masani
ong irail: Da, toun kamadip
en kapapaud pan kak ka-
mauk ni ansau ol kamot mi
re 'rail? A kadekadeo eu ran
ol kamod pan peukawei sang
irail, re ap pan kaisesol.
16 Sota amen me kin deip-
inaki likau kap likau maring,
pwe me depin a pan teirok
sang likau o, a por o pan
laudela.
17 Pil sota amen me kin
kodie ong wain kap nan ed
maring, a ma ei ed akan pan
ola, a wain pan wudokela,
o ed akan pan ola. A re
kin kodie ong wain kap nan
ed kap, ira karos ap nekinek
mau.
18 Ni a kotin masani
ong irail mepukat, kilang
saupeidi amen ap pedelong,
poridi ong i potoan ong: Nai
seripein apton melar, a ren
kotido, pwil po a lim ar, a ap
pan maureda.
19 Iesus ari kotida idauenla
i, o sapwilim a tounpadak
kan pil iang.
20 A kilang, li amen, me
nta pwilipwil par ngaulriau,
a kai ong pon palikia o sair
imwin sapwilim a likau.
21 Pwe a lamelame: Ma i
doke sapwilim a likau, i pan
kelailada.
22 A Iesus kotin saupeila; a
lao masani i, ap kotin masani:
Seripein kaporopor mau, om
poson me kakelail uk ada. A
li o kelailadar ni auer ota.
23 A Iesus lao kotilong ong
nan im en saupeidi o, ap
masani saunkasang o moro-
morong en aramas akan,
24 Ap kotin masani: Kowei
sang, pwe seripein en sota
melar, pwe a mamair. Irail
ap kaurureki i.
25 Aramas akan lao kokok
sang, i ap kotilong ong, ale pa
a, seripein ap paurida.
26 Mepukat ap lolok sili nan
sap karos.
27 Iesus lao kotila sang
wasa o, ol maskun riamen
idauenla i, weriwer indada:
Kupura kit, Komui sapwilim
en Dawid!
28 A lao kotilong ong nan im
o, me maskun ko ap ko dong
i. Iesus ari masani ong ira:
Koma kamelele, me I kak ong
wiada met? Ira potoan ong:
Ei Maing.
29 I ap kotin sair mas ara
masani: Duen oma poson a
pan wiaui ong koma.
30 Mas ara ari pad pasang.
Iesus ap kotin kalik ira di
masani: Kalaka, pwe mea-
men de asa!
31 A ira koieilar katiti sili ni
sap karos.
32 Ira lao koieilar, kilang,
irail ap wa dong i aramas
amen, me lotong o tewil ti
poa.

33 Tewil lao pakausa sang,
me lotong o ap lokaia; pokon
o ap malamalauak kila
indada: Nan dueta met a
saikenta wiauier nan Israel.
34 A Parisär indada: Nan
saumas en tewil akan me a
kausaki sang tewil akan.
35 Iesus ap kotin kakan sili
nan kanim laud o me tikitik
kan kawewe nan ar sinakoke
kan o padapadaki rongamau
en wei, o kotin kakelada song
en somau o luet akan karos.
36 A lao masani pokon o,
ap kotin kupuro kin irail,
pwe irail soangiangalar o
dupokalar dueta sip akan,
me sota sile parail.
37 I ap kotin masani ong
sapwilim a tounpadak kan:
Nan melel rak me kalaimun,
a men dodok me malaulau.
38 Komail ari poeki ren
Kaun en rak, en kadarala
toun dodok kan nan a rak.

10

1 A LAO kotin molipe pe-
naer sapwilim a tounpadak
ekriamen ap kotiki ong irail
manaman, en poedi ngen
saut akan, pwen kaus ir wei
o kamauiala song en somau
o luet karos.
2 A iet mar en wanporon
ekriamen: Men mas Simon,
me maraneki Petrus, o ri
a Andreas, o Iakopus nain
Sepedäus, o ri a Ioanes;
3 Pilipus o Partolomäus,
Tomas o Matäus saunopwei
men, Iakopus nain Alpäus,
Lepäus, me pil adaneki
Tadäus;
4 Simon men Kana o Iudas
Iskariot men pangala i.
5 Ekriamen pukat, me Iesus
kotin poronela, kotiki ong
irail kusoned eu masani: Ko-
mail der weweid nani al en
men liki kan o der pedelong
ong nan kanim en Samaria.
6 A kola ren sip akan en
saun Israel, me salongalar.
7 A ni omail kokola komail
padapadak indada: Wein
nan lang korendor.
8 Kakeada me somau kan, o
kamaureda, me melar akan,
kamakelekeleda, me tuketuk
kan, o kause wei tewil akan;
a duen komail aleer ni tiak
en kisakis, iduen komail pan
kisakis weita.
9 Komail der wewa kold, de
silper, de mata nan omail ed
akan.
10 Pil der ed en sailok, de
sakit riau, de sut, de sokon,
pwe toundodok me war ong
kan a kisin manga.
11 A ma komail pan pede-
long ong nan kanim laud de
tikitik eu, raparapaki, ma
meamen mi lole, me war ong;
ari, komail pan mondi re a,
lao komail pan ko wei sang.
12 A ma komail pan pede-
long ong nan im o, komail
pan ranamau ong tou a kan.
13 O ma re war ong, omail
popol pan ko ong irail; a ma
re sowar, omail popol pan
pure dong komail.
14 A wasa kis meamen sota
pan kasamo komail, de sota
men rong omail padak, ko-
mail ari pedoi sang nan im
o de kanim, ap sepede sang
pwel ni nä omail.
15 Melel I indai ong komail,
nan a pan mongai ong sap en
Sodom o Komora ni ran en

kadeik o sang kanim o.
16 Kilang I kadar komail
la duete sip akan nan pung
en kidi en wel; komail ari
lolekong dueta serpent, a tiak
mau dueta muroi.
17 Perki aramas, pwe
re pan pangalang komail
kapung kan, o re pan kame
komail nan ar sinakoke kan.
18 O Komail pan wisike
wong kaun o nanmarki kai
pweki ngai, pwen kadede
ong irail, o ong men liki kan.
19 Irail lao pangala komail,
ede madamadaua duen tiak
en omail pan lokaia; pwe a
pan ko ong komail, ni auer o
me komail pan inda.
20 Pwe kaidin komail, me
lokaia, a Ngen en Sam omail,
me pan kalokaia komail.
21 A pirien eu, amen pan
pangala amen, pwen kamela,
a sam na seri, a seri ko pan u
ong ar papa o nono, o sauasa,
pwe ira en kamela.
22 O komail pan tantat ren
aramas karos pweki ad ai; a
me pan dadaurata, lei imwi i
me pan dorola.
23 A ma re pan kame ko-
mail nan eu kanim, komail
ari tangala nan eu. Pwe melel
I indai ong komail, komail
sota pan kanikiala kanim en
Israel karos, Nain aramas lao
pwarador.
24 Tounpadak sota kin
laude sang a saunpadak, de
ladu laude sang a monsap.
25 A itar ong tounpadak,
en paroki ong a saunpadak
o ladu dueta a monsap.
Ma re kaadaneki kaun en
im o Peelsepup, nan melel
kaualap, re pil pan wiai ong
toun im akan dueta.
26 Komail ari der masak
irail, pwe sota me rir kot, me
so pan sansaleda, o me okiok,
me so pan kadiarokad.
27 Me I indai ong komail
nan rotorot, i me komail
katiti nan marain; o me pan
ko ong nan salong omail, i me
komail pan kalok sili pon im
akan.
28 Komail der masak irail,
me kin kemela pali war, ap
sota kak ong kamela pali
ngen. A komail masak melel
i, me kak ong kasopokela pali
war o ngen nan pweleko.
29 Siok riamen sota kin
netila ni denar eu? Ari so,
sota amen ira pan pupedi
nan pwel, ma sota pwilisang
ren Sam omail.
30 Ari pit en mong' omail
karos me wadawad penaer.
31 Komail ari der masak,
pwe komail me mau sang
siok toto.
32 Meamen pan ponasa
ia mon aramas, nan i me I
pan ponasa ren Sam ai, me
kotikot, nanlang.
33 A meamen ponsasa ia
mon aramas, nan i me I pil
pan ponsasa ren Sam ai, me
kotikot nanlang.
34 Eder kiki ong, me I kodon
kamuei maula sappa; kaidin
muei mau, me I kokido, a
kodlas pot.
35 Pwe I kodon kaliak toror
pasang aramas ong sam a, o
seripein ong in a, a li o ong en
a paud a nono.
36 O pein toun im en ara-
mas amen pan a imwintiti.
37 Me pok ong sam de in a

lapa sang a pok ong ia, nan a sowar ia. O me pok ong na putak de seripein lapa sang a pok ong ia, nan a sowar ia.

38 A me so ale a lopu o idauen ia do, nan a sowar ia.

39 Me pan diar maur, i me pan katia sang, a me kasela maur a pweki ngai, i me pan diarada.

40 Meamen kasamo komail, kin kasamo ia, a me kin kasamo ia, nan a kin kasamo i, me kadar ia do.

41 Meamen kasamo saukop amen ni mar en saukop, pan ale pwain en saukop amen. Me kasamo pung amen ni mar en me pung amen pan ale pwain en me pung amen.

42 O meamen pan ki ong dal en pil lamelamur eu, pwe amen tikitik pukat en nim, ni mar en tounpadak amen, melel I indai ong komail, a sota pan katia sang pwain a.

11

1 KADEKADEO Iesus lao kaimwisokela a masan ong sapwilim a tounpadak ekriamen, ap kotila sang wasa o, pwen kaukawewe o padapadak nan ar kanim akan.

2 A Ioaneis lao ronger nan imateng wiawian Kristus, ap poronela a tounpadak kai.

3 Kalelapok re a: Ir me pan kotido, de sen auiaui amen?

4 Iesus kotin sapeng masani ong irail: Komail kowei kaireki Ioanes, me komail rong o kilang:

5 Me maskun akan kin kilang wasa, o me dangidang kan kin alu, o me tuketuk kan kin makeladar, o me salongepon kan kin rong wasa, o me melar akan kin maureda, o rongamau kin loloki ong me samama kan.

6 O meid pai, me sota pan makar kin ia.

7 Mepukat lao kokola, Iesus ap kotin tapiadar mamasani ong pokon o duen Ioanes: Da me komail koieila en kilang nan sap tan? Alek pot, me kin dueduälokki ang?

8 De da me komail koieila en kilang? Aramas amen nan likau muterok? Kilang, me kin likau kida likau muterok, kin mi nan im en nanmarki kan.

9 De da me komail koieila en kilang? Saukop amen? Ei I indai ong komail a laude sang saukop amen.

10 Pwe iei i, me intingidier: Kilang I kadarala mo ’mui ai men kadar, me pan koko al mo ’mui.

11 Melel I indai ong komail, sota me ipwidi sang ren li akan, me laude sang Ioanes saunpaptais. Ari so, me tikitik nan wein nanlang, iei me laude sang i.

12 A sang ni muein Ioanes saunpaptais kokodo lel met wein nanlang kokido eta manaman, ari me manaman akan kin koledi ong irail.

13 Pwe saukop karos o kapung kokopadar lao lel Ioanes.

14 O ma komail men duki ong, nan iei Elias, me pan kodo.

15 Me salong a mia, men rong, i en rong!

16 A da me I en karasai ong

di wet? A ras ong seri kan,
me kin momod nan wasan
net akan o likelikwir ong kis
arail,
17 Indada: Kit kasang
ong komail, a komail, sota
kakalek; kit kauleki ong
komail kaul en mamauk, a
komail sota sangesang.
18 Pwe Ioanes pwarado, ap
sota kang o nim, a re kin inda:
Nan tewil kin ti poa.
19 Nain aramas pwarado,
mangamanga o nim, a re kin
inda: Kilang, me kaped en
manga o kamom sakau, kom-
poke pan saunopwei o me di-
pan akan, a lolekong o kin
diarok kida na seri ko.
20 A kotin tapiada kidaueda
kanim akan, me a wiai onger
manaman to to, aki re sota
kalula:
21 Suedi ong uk Korasin!
Suedi ong uk Petsaida! Pwe
ma manaman akan, me
wiaui ong uk er, wiauier ong
Tirus o Sidon, nan melel re
pan pitipit kalula nan tuk en
likau o nan pas.
22 A I indai ong komail, a
pan mongai ong Tirus o Sidon
ni ran en kadeik sang komail.
23 A koe Kapernaum, me
paidar lel nanlang, pan
pisikindi nan pweleko; pwe
ma manaman akan, me
wiaui ong uk er, wiauier ong
Sodom, nan a pan mimieta
lao lel ran wet.
24 A I indai ong komail,
a pan mongai ong sap en
Sodom ni ran mi kadeik sang
koe.
25 Ni ansau ota Iesus kotin
tapiadar masani: I kapinga
komui Sam, Kaun pan lang
o sappa, me komui okila
mepukat sang me lolekong o
koiok kan, ap kasale ong seri
pwelel akan.
26 Ei Sam ai, pwe iduen me
komui kupukupura.
27 Meakaros muei ong ia er
sang ren Sam ai, o sota amen,
me asa sapwilim a Ol, pwe
Sam eta, o sota amen, me asa
Sam, pwe sapwilim a Ol eta, o
me sapwilim a Ol pan kasale
ong.
28 Komail karos, me pan-
gadar o toutoular kodo re i I
pan kamoleilei komail la.
29 Ale ong komail ai iok, o
padakki sang ia; pwe Ngai
me opampap o karakarak
melel, komail ari pan diarada
kamol pan ngen omail.
30 Pwe ai iok me mangai, o
katoutou pai me marara.

12

1 I ANSAU o Iesus kotila nan
mat en korn ni ran en sapat,
a sapwelim a tounpadak kan
men mangadar, rap dolunga
sang wan korn o kangkang.
2 Parisär lau kilanger
mepwukat, rap patoan ong
i: Masani, sapwilim omui
tounpadak kan kin wiada,
me sota pung, en wiaui ni ran
en sapat.
3 A kotin masani ong irail:
Komail sota doropwe, me
Dawid wiadar ni a o iang
akan men mangadar?
4 Duen a pedelong ong nan
im en Kot o kangkang prot
en kasansal, me sota pung,
i o iang akan en kang, pwe
samero akan eta.
5 De komail sota wadoker
nan kapung o, duen samero

akan ar kin kaupali ran en
sapat nan im en kaudok ni
ran en sapat, ap sota dip
arail?
6 A I indai ong komail, i, me
laude sang im en kaudok, mi
wasa kis et.
7 A ma komail pan asa
wewen kasoi pot et: I kin
polauleki kadek a kaidin
mairong isis, komail sota
pan kadeikada me makelekel
akan.
8 Pwe nain aramas pil udan
Kaun en sapat.
9 A kotila sang wasa o, ap
kotilong ong nan ar sinakoke.
10 A kilang, aramas amen
mia, me pa a motorlar. Irail
idok re a indada: Me pung, en
kakelailada ni ran en sapat?
Pwe ren kadipa i.
11 I ari kotin masani ong
irail: Is aramas nan pung
omail, me na sip amen mia,
ma a pupedi ong nan por ni
ran en sapat, a so pan poridi
ong, kida sang?
12 A iaduen aramas amen
sota kasampwal kaualap
sang sip amen? I me aramas
amen kak wia kida me mau
ni ran en sapat.
13 I ap kotin masani ong
aramas o: Kapa wei pa om!
I ari kapa wei, ap maular
dueta pali teio.
14 Parisär ap pedoi sang o
kapukapung pena, duen ar
pan kamatala i.
15 Iesus lao mangi met, ap
kotila sang wasa o, a pokon
kalaimun idauenla i; i ari
kakelailadar irail karos.
16 O masani ong irail, ren
der kalok sili i.
17 Pwen pwaida, me
lokido ren saukop Iesaia, me
masani:
18 Kilang, i ai ladu, me I
piladar, o kompokepa i, me I
kin polaule kida. I pan aude
kin i Ngen i, o a pan kasale
ong men liki kan duen kadeik
o.
19 Nan a sota pan akamai de
weriwer, o sota amen me pan
rong ngil a pon al akan,
20 A sota pan katip pasang
alek luet o, o a sota pan
kakundi wik inkingkong
o, lao a pan kaimwisokala
kadeik o.
21 O men liki kan pan ka-
poroporeki mar a.
22 Me tewil ti poa men, me
maskun o lotong ap wisike
dong i; i ari kakelailada i,
a me maskun o lotong ap
lokaia o kilang wasa.
23 Aramas karos ap mala-
malauak kila indada: Kaidin
i sapwilim en Dawid?
24 A Parisär akan lao ron-
gadar, rap indada: Nan sota,
me lap en kauseki wei tewil
akan, Peelse pup eta, saumas
en tewil akan.
25 I ari angi ar lamelam
masani ong irail: Wei karos,
ma tou a kan pan u pena nan
pung ar, a pan ola, o ma toun
kanim de toun im eu pan u
pena nan pung ar, a sota pan
pwaida.
26 O ma Satan pan kause
wei Satan, a pan u ong pein
i, a iaduen a wei pan kak
pwaida?
27 Ma I kin kauseki wei
Peelsepup tewil akan, a is me
noumail seri kang kin kause
kin irail? Irail ari pan omail

saunkapung.
28 A ma I kausaki wei Ngen
en Kot tewil akan, nan wein
Kot lel ong komail er.
29 De iaduen, is me pan
kak kolong ong nan im en
me kelail amen, kulia sang a
kapwa, ma a so saliedi mas
me kelail o? A ap pan kak
kulia sang a kapwa.
30 Meamen me sota iang ia,
iei me palian ia; o me sota kin
dolung penang ia, iei me kin
kasapoka pasang.
31 I me Ngai indai ong ko-
mail, dip karos o lalaue pan
kak lapwa sang aramas, a
lalaue ong Ngen sota pan
lapwa sang aramas.
32 O me pan lalaue Nain
aramas, a pan lapwa sang i;
a me pan lalaue Ngen saraui,
a sota pan lapwa sang i, sota
nan muei met pil sota nan
muei kokodo.
33 Padukedi tuka mau pot,
a wa pan mau; de padukedi
tuka sued apot, a wa pan
sued. Pwe tuka kin diarok
kida wa.
34 Wan serpent komail,
iaduen komail kak lokaia
mau, pwe komail me sued?
Pwe aua kin lokaia sang nan
audepan mongiong o.
35 Aramas mau kin kida me
mau sang nan pai mau en
mongiong i, a aramas sued
kin kida me sued sang nan
pai sued en mongiong i.
36 A I indai ong komail,
lokaia mal karos, me aramas
inda, pan puk ong ir ni ran en
kadeik o.
37 Pwe sang ni om kasoka-
soi koe pan kapung kila, o
sang ni om kasokasoi koe pan
pakadeikada.
38 Saunkawewe o Parisär
kai ap sapeng i indada: Saun-
padak, se men kilang kilel eu
sang re omui
39 A i me kotin sapeng
masani ong irail: Di sued o
kamal o kin rapaki kilel eu, a
sota kilel eu, me pan sansal
ong irail, pwe kilel en saukop
Iona eta.
40 Pwe duen Iona a mimi
nan kaped en mam kalaimun
amen ran silu o pong sili
pong, iduen Nain aramas
pan mimi nan mongiong en
sappa ran silu o pong sili
pong.
41 Ol en Niniwe kan pan u
ong di wet ni kadeik lapalap
o pan kadeikada, pwe re
kalula ni ar rongadar padak
en Iona, a kilang, me laude
sang Iona mi met.
42 Li nanmarki en pali
air amen pan u ong di wet
ni kadeik lapalap o pan
kadeikada; pwe a pwurado
sang ni imwin sappa, pwen
rong lolekong en Salomo. A
kilang me laude sang Salomo
mi met.
43 Ngen saut lao kowei sang
ren aramas o, a kin tangatang
sili nan sap tan akan, rapaki
wasan kamol, a sota, me a
diarada.
44 I ap kin inda: I pan pure-
long nan im ai, me i pedoi
sanger. A lao puredo, a diar
me a tan, kokok, o kapwater.
45 I ari mi koieila, ale ong
i ngen isimen, me sued sang
pein i; irail lao pedelong ong
lole, rap kaukauson ia, a
aramas pan sued sang mas.
Iduen a pan wiaui ong di

sued wet.
46 A ni a kotin masani ong
pokon o mepukat, kilang, in
a o ri a ol akan u liki, re men
lokaia ong i.
47 Amen ap potoan ong i:
Re kotin mangi, in ar o ri ar ol
akan mimi liki o men lokaia
ong ir.
48 A a kotin sapeng masani
ong, me kaireki ong i: Is in ai
o is ri ai ol akan?
49 Ap kotin kapawei lim a
pon sapwilim a tounpadak
kan masani: Kilang, in ai o ri
ai ol pukat!
50 Pwe meamen, me kin
wia kupur en Sam ai, me
kotikot nanlang, nan i me ri
ai ol, o ri ai li, o in ai.

13

1 NI ran ota Iesus kotila
sang nan im o, ap kaipokedi
pon oror.
2 A pokon kalaimun pokon
dong i, i ari kotidang pon
sop pot, kaipokedi, a pokon o
udar pon oror o.
3 I ari karaseraseki ong
me toto masani: Kilang,
saunkamor o kolan kamorok.
4 Ni a kamokamorok, akai
ap moredier ong pon kailan
al, manpir ap pirido nam ir
ala.
5 A akai moredier wasa
takain, wasa pwel pedeped;
ir ari pitipit wosadar pweki
sota pwel lole.
6 A katipin lao dakaradar,
re motoredier o mongelar,
pweki sota kalau ar.
7 A akai moredier nan
tuka teketek; a tuka teketek
wosadar kasoka ir ala.
8 A akai moredier nan pwel
mau o wadar: Akai pan me
epuki, akai me woneisok,
akai me sileisok.
9 Me salong a mia, men
rong, i en rong!
10 Tounpadak kan ap
pwarado potoan ong i: Da me
re kotin kaukawewe ong irail
ni karaseras akan?
11 A kotin sapeng masani
ong irail: A muei ong komail
er, en asa, me rir en wein
nanlang, a ap sota muei ong
mepukat.
12 Pwe me a mia, ekis pan
ko ong, pwen aneki me laud;
a me sota a mia, nan a pan
katia sang, me mi re a.
13 I me I padaki ong irail
ni karaseras. Pwe re kilang
wasa, ap sota kin kilang, o
rong wasa, ap sota kin rong,
pwe re sota kin dedeki.
14 Nan irail kapung
pan kokop en Iesaia, me
masanier: Komail pan
rongki salong omail, ap sota
dedeki, o kilangki mas omail,
ap sota weweki.
15 Pwe mongiong en ara-
mas pukat kapitakailar, o
salong arail ponlar, o re
kamair pena mas arail. Pwe
kadekadeo re de kilangki
mas arail, o rongki salong
arail, o lolokongki mongiong
arail, o wukila, a I de kakel
irail ada.
16 A mas omail meid pai,
pwe re kilang wasa, o salong
omail, pwe re rong wasa.
17 Pwe melel I indai ong ko-
mail, saukop o me pung akan
me toto, me anane en kilang,
me komail kin kilekilang, ap
sota kilanger, o en rong, me
komail kin rongerong, a re

sota rongadar.

18 Komail ari rong karasepa wet duen saunkamorok:

19 Meamen rong masan duen wei o ap sota dedeki, me sued ap pwarado, katia sang, me kamoremoredier nan mongiong i, a iei i, me ale war akan pon kailan al o.

20 A me kamoremoredier wasa takain, iei i, me kin rongada masan o, ap pitipit peren kida ale;

21 A sota kalau a re a, pwe a lol masarang, pwe ansau apwal o kamekam lao pwaida pweki masan o, a ap madang makar kida.

22 A me kamoremoredi ong nan tuka teketek, iei i, me kin rongada masan o, a anan en pai en sappa o widing en dipisou kang kin kasokela masan o, ap so wa.

23 A me kamoremoredi nan pwel mau, iei i, me kin rongada masan o, ap dedeki o wada; akai kin pan me epuki, a akai me woneisok, a akai sileisok.

24 A kotiki ong irail er pil apot karaseras masani: Wein nanlang rasong aramas amen, me kamoredi war mau nan sap we.

25 A aramas lao mairelar, a imwintiti ap pwarado kamoredier dip nan pung en korn ap koieila.

26 A tuka lao wosadar o wadar, dip ap pil pwaradar.

27 Ladu en kaun pan im o kan ap pwara dong i potoan ong i: Maing, kaidin war mau, me kom kotin kamoredier nan sap omui? A iaduen dip, a ko sang ia?

28 A masani ong irail: Aramas mor sued amen me wiadar. Ladu kan ap potoan ong i: Kom kotin mauki, sen kola matiada sang?

29 A masani: Iermen, pwe komail der matia sang dip iangaki korn.

30 A karos pan mimieta lao ansaun rak; ni ansaun rak i pan indang men dolung kan: Ki pena mas dip akan, pira pena ni kap akan, pwe aramas en karongala, a korn ki pena nan ai im en nak.

31 A kotiki ong irail pil apot karaseras masani: Wein nanlang rasong wan tuka eu, me aramas amen ale, padukedi ong nan sap we,

32 Me tikitik sang war karos, a a lao wosada, a kalaimun sang dip akan, o wiala tuka laud apot, manpir en pan lang akan ap pokon pena o mimi nan ra a kan.

33 A pilapot karaseras me a kotin masani ong irail: Wein nanlang rasong kalep kis, me li amen ale okila nan kasak en plaua silu, karos lao mutala.

34 Mepukat karos Iesus kotin padapadaki ni karaseras ong pokon o, o sota, me a kotin padaki ong irail, ma sota ni karaseras.

35 Pwen pwaida me lokido ren saukop o, me masani: I pan ki pasang au ai, pwen karaseras o pan kasansaleda me rir akan sang ni tapin kaua.

36 A ap kotin kadar pasang pokon o, kotilong ong nan tanpas o. Sapwilim a tounpadak kan ap kai dong i po-

toan ong: Re kotin kawewe
ong kit karasepan dip nan
matual o.
37 A kotin sapeng masani:
Me kamoredi war mau, iei
Nain aramas.
38 Matuel iei sappa. War
mau iei toun wei. Dip iei nain
mesued.
39 Imwintiti, me kin kamor
ir edi, iei tewil. Rak me
kaimwisoke pan sappa.
Saundolung pene iei toun-
lang kan.
40 A duen dip akan a kin usa
sang rong kila kisiniai, iduen
a pan wiaui ni imwin kaua.
41 Nain aramas pan kadar-
ala na tounlang kan, o re
pan ki sang nan wei men
kamakar karos, o me kin
wiawia me sued.
42 O re pan kasapok ir alang
len kisiniai iei wasan ma-
maiei o teterok.
43 Me pung kan ap pan
lingaling dueta katipin nan
wein Sam arail. Me salong a
mia, men rong, i en rong!
44 Wein nanlang rasong pai
eu, me rir nan matuel, me
aramas amen diaradar ap
okila, o peren kida, koieila,
netikilar karos, me a naineki,
ap netiadar matuel o.
45 Wein nanlang pil rasong
saunet amen, me raparapaki
takai kasampwal kai.
46 A lao diaradar eu, me
kasampwalia, ap koieila
netikilar a dipisou karos,
netiada i.
47 Wein nanlang pil rasong
uk apot, me kin kadudi nan
sed, pwen oro pena song
karos.
48 A lao direla, re kin api-
adado pon oror, ap mondi
pena, deuk ong me mau akan
nan dal akan, a me sued akan
re kin kasela.
49 Nan iduen a pan wiaui
ni imwin kaua: Tounlang kan
pan koieila, katoror sang me
sued akan me pung kan.
50 O kasapok ir alang len
kisiniai, iei wasan maiei o
teterok.
51 Iesus kotin masani
ong irail: Komail weweki
mepukat karos? Re potoan
ong: Ei Maing.
52 A ap kotin masani ong
irail: I me saunkawewe
karos, me sukusukuleki wein
nanlang me rasong kaun pan
im eu, me kin kapwareda
sang a pai me kap o me
maring.
53 Kadekadeo Iesus lao
kaimwisokela karaseras
pukat, ap kotin koieila sang
wasa o.
54 A koti dong udan sap
we kawewe ong irail nan ar
sinakoke. Irail ari puriamui
kila indada: Lolekong en Ol
men et o a manaman akan ko
sang ia?
55 Kaidin i nain kapenta? In
a sota adaneki Maria? O ri
a ol akan Iakop, o Iosep, o
Simon, o Iudas?
56 O ri a li akan, kaidin irail
karos mi re atail? Ari, ia wasa
mepukat ko sang ia?
57 O irail makar kin i. A
Iesus kotin masani ong irail:
Sota wasa me saukop so waui
ia, nan sap we ota o ren sau i
ko.
58 I ari sota wiadar man-
aman toto wasa o pweki ar
soposon.

14

1 I DOKAN nanmarki
Erodes ronger duen wiawia
en Iesus.
2 Ap masani ong sapwilim a
ladu kan: Nan i Ioanes saun-
paptais, a mauredar sang ren
me melar akan, i me a wia
kida manaman pukat.
3 Pwe Erodes koledier
Ioanes o saliedier ong nan
imateng pweki Erodias en ri
a Pilip a paud.
4 Pwe Ioanes me masani
ong i: A sota muei ong komui
en ale i.
5 O a men kamela i, a a
masak aramas akan, pwe re
wiakin i saukop amen.
6 A en Erodes a ran en ip-
widi wiauier, nain Erodias
seripein ap kakalek mo ’rail,
i me Erodes peren kidar.
7 I ari inauki ong i, me a pan
ki ong i, meakaros, me a pan
poeki, ap kotin kaula,
8 A lao pwili sang in a, ap
potoan ong: Kotiki dong ia
mongan Ioanes saunpaptais
pon dal wet.
9 Nanmarki ap kupur
suedelar; a pweki a kaula o
pweki irail, me iang i kot ni
tepel o, a masani ren ki ong i.
10 I ari poronelar en lepuk
sang mangan Ioanes nan
imateng.
11 Monga ap wisikedor pon
dal eu, ap pangalang seripein
o, i ap wala ren in a.
12 A tounpadak kan ap
pwarador, ale kalep a, sare-
pedier, rap kola kaireki Iesus.
13 Iesus lao mangi
mepukat, ap kotin iangalar
sop pot, kotilang sap tan
eu. Pokon lao rongadar, rap
idauenla i sapasapal sang
nan kanim akan.
14 A lao kotila sang wasa
o, ap kotin masani pokon
kalaimun, ap kupuro kin ir
ala, o kotin kakelada, me so-
mau re ’rail.
15 A lao sautik penaer
sapwilim a tounpadak kan
kaidong i potoan ong: Sap
tan eu met o ansau daulier;
re kotin kadar pasang pokon
o, pwe ren kola nan kanim
akan, netiada kang ar manga.
16 A Iesus kotin masani ong
irail: Sota kare pan ar kola,
komail pan katungole irail.
17 A irail potoan ong i: Sota
at tungol met, lopon en prot
eta limau o mam eta riamen.
18 A a kotin masani: Wa
dong ia!
19 A ap kotin masani,
pokon en mondi nan ra, ap
kotikida lopon en prot limau
o mam riamen, ap kotin
masanda nanlang, laolaoki
pilitiki pasang o kotiki ong
tounpadak kan lopon en prot
oko a tounpadak kan ap nek
ong pokon o.
20 Irail karos ari manga o
medier; rap deuk pena kopou
en maremor eisok riau luan
kamadip o.
21 A irail, me mangaer, me
ol limekid a li o seri kan sota
iang wadawader.
22 A ap kotin pain toun-
padak kan, ren keredi pon
sop pot, pwe ren madangwei
mo a lel palio, lao a pan kotin
kadar pasang pokon o.
23 A lao kotin kadar pasang
ponkon o, ap kotin kelepelar
pon nana eu, pwen laolao. A
lao, sautik penaer i eta, me

kotikot wasa o.
24 A sop o mi ni ailepan sed
o lusiluseki iluk kan pwe ang
udo sang moa.
25 A kadekadeo nan
lukepan pong Iesus ap
kotikot ko dong irail pon sed
o.
26 A tounpadak kan lao ki-
langer i kotikot sili pon sed
o, ap masapwekadar indada:
Ani amen! Irail ap weriwer
pweki ar masak.
27 A Iesus kotin madang ka-
soi ong irail masani: Kaporo-
por mau, pwe Ngai met, der
masak!
28 A Petrus sapeng i patoan
ong: Maing, ma ir, re kotin
masan dong ia, i en kowei re
ir pon pil o.
29 A ap kotin masani:
Ukedo! Petrus ap keredier
sang nan sop o, weweid pon
pil o, pwen kola ren Iesus.
30 A lau kilanger ang ma,
ap masapwekadar, a ni a
pan kirila, a weriwer indada:
Maing kupwura ia!
31 Iesus kotin madang ka-
pawei lim a koledi i, masani
ong i: O koe meid poson tiki-
tik, da me koe so posonki?
32 Ira lao kotidar pon sop o
ang ap moledier.
33 A toun sop o ap kaiong i,
poridier potoan ong: Melel ir
me Sapwilim en Kot!
34 Irail lao kotin kotela, rap
kotilang sap Kenesaret.
35 Toun sap o lao asa i, rap
kadar sili wasa karos, o re wa
dong i me somau kan karos,
36 O poeki re a, ren po-
toan sair ta imwin sapwilim
a likau. A karos, me sair i
kelailadar melel.

15

1 PARISÄR o saunkawewe
kan ap ko dong i sang
Ierusalem, kalelapok re a:
2 Menda sapwilim omui
tounpadak kan tiakedi padok
en kaua ko? Pwe re sota kin
omiom ni ar pan kang prot.
3 A i kotin sapeng masani
ong irail: Menda komail pil
tiakedi kusoned en Kot pweki
omailpadok kan?
4 Pwe Kot kotin ku-
sonedadar masanier: Kakaki
sam om o in om, o meamen
lalaue sam a de in a, i en
kamela.
5 A komail kin inda: Mea-
men indang sam a o in a: Ko-
rpan, iet wewe: Mairong eu,
me koe men aneki sang ia;
komail inda, dene sota dip a;
i ari sota pan kakaki sam a o
in a.
6 Iduen omail tiakedi ku-
soned en Kot pweki omail
padok kan.
7 Malaun akan komail, nan
melel, me Iesaia kokopadar
iran komail, ni a masani:
8 Aramas pukat kin kaka
kin ia au arail, a mongiong
arail me doo sang ia;
9 Ari, me mal ar kaudok ia,
pwe kusoned en aramas eta,
me re kin kaukawewe.
10 I ari molipe pena aramas
akan masani ong irail: Rong
o weweki!
11 Kaidin me kin ko ong nan
aua kin kasaminela aramas,
a me kin ko sang nan aua, i
me kin kasaminela aramas.
12 Tounpadak kan ap kodo,
potoan ong i: Re kotin mangi,

me Parisär akan makar kida
ni ar rongadar masan o?
13 A kotin sapeng masani:
Tuka karos, me kaidin Sam
ai nanlang, padukedier, pan
weiweida.
14 Puei sang irail; irail
me maskun, ap kalua me
maskun akan. A ma me
maskun amen pan kalua me
maskun, nan ira karos pan
pupedi ong nan por o.
15 Petrus ap sapeng potoan
ong i: Re kotin kawewe ong
kit karaseras pot et.
16 I ari kotin masani: Ko-
mail pil sota lolekong?
17 Komail saikenta weweki,
meakaros, me kin ko ong nan
aua kin kodilong ong nan
kaped o ap kin kasapokela?
18 A me kin ko sang
nan aua, kin tapida sang
nan mongiong, o i me kin
kasaminela aramas.
19 Pwe sang nan mongiong
o lamelam sued kin tapi sang
ia: Kamela aramas, o kamal,
o nenek, o pirap, o kadede
likam, o lalaue.
20 Song pukat, me kin
kasaminela aramas. A so
omiom ap manga sota kin
kasaminela aramas.
21 Iesus ap kotila sang
wasa o, kotilang wein Tirus
o Sidon.
22 A kilang, li en Kanaan
amen, me kodo sang wasa
o, likelikwir ong i, potoan
ong: Kupura ia! Maing, ir
me sapwilim en Dawid! Nai
sereipein waiwairokki tewil.
23 A a sota kotin sapeng i
meakot. Sapwilim a toun-
padak kan ap kai dong i poeki
re a potoan ong: Re kotin
kadarala i, pwe a kin likelik-
wir dong kitail.
24 A kotin sapeng masani:
Sota me I pakadara dong,
pwin sip en saun Israel eta,
me salongalar.
25 A a kodo, poridi ong i
potoan ong: Maing, re kotin
kupura ia!
26 A kotin sapeng masani:
A sota mau, en ale en seri ar
tungol prot ap kasedi ong ren
kisin kidi kan.
27 A potoan ong: Melel
Maing, ari so, kisin kidi
kan kin namenam maremor
akan, me kin pupedi sang ni
tepel en ar saumas.
28 Iesus ap kotin sapeng
masani ong i: O li, om poson
mo laud! A pan wiaui ong uk
duen me koe inong iong. Na
seripein ap kelailadar ni auer
ota.
29 Iesus ari kotila sang wasa
o, koti dong liman sed en
Kaliläa, a lao kotida pon dol
eu ap kaipokedi wasa o.
30 O pokon kalaimun pokon
dong i, me wado me dangi-
dang kai, o me maskun, o me
lotong, o me sikilikil, o song
toto, ap pwilikidi ni aluwilua.
A ap kotin kakelail ir ada.
31 Pokon o ap puriamuiki
ni ar kilang, me lotong akan
lokolokaia, o me sikilikil
akan kelailadar, o me dan-
gidang kan alialu, o me
maskun akan kilang wasa;
rap kapinga Kot en Israel.
32 Iesus lao molipe pena
sapwilim a tounpadak kan a
kotin masani: I ap pokela
pokon en, pwe re mi re i ran
silu ap sota kan ar manga, a

I sota pan kadar ir ala ni ar
sota mangaer, pwe ren der
dupokala pon al o.
33 Sapwilim a tounpadak
kan ap potoan ong i: Se
pan kisang ia prot toto, men
kamedela pokon et nan sap
tan wet?
34 Iesus kotin masani ong
irail: Lopon en prot me depa
mi re omail? Irail potoan
ong: Me isu o kisin mam kis.
35 I ari kotin masani ong
pokon o, en mondi ong nan
pwel o,
36 Ap kotikidar lopon en
prot isu o kisin mam akai,
laolaoki, pwilitiki pasang o
kotiki ong sapwilim a toun-
padak kan, a tounpadak kan
ap nek ong pokon o.
37 Irail karos ari mangaer,
o medier; irail ap deuk pena
kopou isu luan kamadip o.
38 A irail, me mangaer, me
ol pakid, a li o seri kan sota
iang wadawader.
39 A lao kotin kadar pasang
pokon o, a kotilang pon sop
pot, koti dong impan Mak-
tala.

16

1 PARISÄR o Sadusär akan
ap ko do, kasongesong i o
poeki i kilel eu sang nanlang.
2 A ap kotin sapeng masani
ong irail: A lao sautiker ko-
mail kin inda: Lakap a pan
ran kaselel eu, pwe lang me
waitata.
3 A ni mansang: A pan
katau, pwe lang me waitata
o rotorot. Komail kak ong
kasauiada mom en lang, a ko-
mail sota kak kasauiada kilel
en ansau.
4 Di sued o kamal o kin
ngongki kilel eu, a sota kilel
eu, me pan sansal ong irail,
pwe kilel en Iona eta. I ari
kotin muei sang irail o koti
wei.
5 Sapwilim a tounpadak
kan lao kotela lel palio,
ap sota arail prot, pwe re
monokelar.
6 A Iesus kotin masani ong
irail: Kalaka o pereki kalep
en Parisär o Sadusär akan!
7 Irail ari kasokasoi nan
pung arail indada: Nan
pweki sota atail prot, me se
wado.
8 Iesus lao mangi mepukat,
ap kotin masani: Komail
meid soposon, menda komail
kasokasoi nan pung omail,
iran omail sota wado prot
oko?
9 Komail saikenta dedekila
o komail sota tamanda lopon
en prot limau ren aramas
limekid o kopou depa, me ko-
mail deuk penaer?
10 Pil so lopon prot isu ren
aramas pakid, o kopou depa,
me komail deuk penaer?
11 Daduen, komail so
lolekongki, me kaidin kisin
manga, me i kasokasoi; pwe
komail en pereki kalep en
Parisär o Sadusär akan,
12 Irail ap weweki, me a
kaidin masanier, me ren
kalaka kalep en prot, pwe
ren kalaka padak en Parisär
o Sadusär.
13 Iesus lao koti dong wein
Säsarea Pilipi, ap kotin kain-
oma ren sapwilim a toun-
padak kan masani: Da me

aramas kin inda, is me ngai,
Nain aramas?
14 Irail potoan ong: Akai:
Ioanes saunpaptais, a akai:
Elias, o pil akai: Ieremias de
amen ren saukop oko.
15 Ap kotin masani ong
irail: A komail, is me komail
kin inda me nai?
16 Simon Petrus ap sapeng
potoan ong: Ir me Kristus,
Sapwilim en Kot ieias!
17 Iesus ap kotin sapeng
masani ong i: Koe meid pai
Simon nain Iona, pwe kaidin
uduk o nta, me kasale ong uk
met, pwe Sam ai, me kotikot
nanlang,
18 A I pil indai ong uk,
koe Petrus, a I pan kauada
pon paip wet ai momodisou
a wanim en pweleko kan sota
pan kak kawela i.
19 I pan ki ong uk kapiri
pan wein nanlang kan. A
meakot koe pan saliedi nin
sappa, pan salidi nanlang; o
meakot, koe pan lapwada nin
sappa, pan lapwada nanlang.
20 A ap kotin masani ong
sapwilim a tounpadak kan,
me ren der indang meamen,
me i me Kristus.
21 I ansau me Iesus kotin
tapiadar kasale ong sapwilim
a tounpadak kan, me a
pan kotilang Ierusalem o
kalokolok laud ren saumas
akan, o ren samero lapalap
akan, o ren saunkawewe
kan, o me a pan kalokolok
toto o kamela o ni ran kasilu
a pan maureda,
22 Petrus ap ukadar i,
kapukapung i indada: Maing
re kotin kupura pein ir,
mepukat sota pan pwai ong
ir!
23 A ap kotin saupeido
masani ong Petrus: Kola
muri Satan! Koe men
kamakar ong ia, pwe om
lamelam kaidin en Kot, a en
aramas,
24 Iesus ap kotin masani
ong sapwilim a tounpadak
kan: Meamen pan idauen
ia en tounmeteki pein i, ap
wada a lopu, idauen ia.
25 Pwe meamen dorela
maur a, pan pupe sang,
a meamen kasela maur
a pwreki ngai, i me pan
diarada.
26 Pwe da kadepa ong ara-
mas o, ma a aneki sappa pon,
ap kasela maur a? De da me
aramas pan kak kida, pwen
kasapaledo maur a?
27 Pwe Nain aramas pan
kokido lingan en Sam a, o
sapwilim a tounlang kan pan
iang i; i ari pan pwain ong
aramas akan duen ar wiawia
kan.
28 Melel I indai ong komail,
akai me iang mimi met, me
sota pan mela, irail lao kilang
Nain aramas a kodo nan a
wei.

17

1 MURIN pong wonu pong
Iesus ap kotin ukadar Petrus,
o Iakopus, o ri a Ioanes kalua
ir dalang pon nana ileila eu
kalapuk.
2 I ari kotin linganla mo
’rail silang i lingaling dueta
katipin, o sapwilim a likau o
puetpuet eta marain eu.
3 A kilang, Moses o Elias
pwara dong ir, kasokasoi ong
i.

4 Petrus ap sapeng potoan
ong Iesus: Maing, meid mau
atail kotikot met. Ma re kotin
mauki se pan kauada kisin
im sili kis: Tanpas ar, o eu
sapwilim en Moses, o eu sap-
wilim en Elias.
5 Ni a kasokasoidar, kilang,
pali en dapok pali ap kadu-
pal irail edi; o kilang, ngil eu
peidido sang nan dapok o, me
masani: Iet nai Ol kompok,
me I kin polaule kida! Komail
ron i!
6 Tounpadak kan lao ron-
gadar met, rap pupedier pon
mas arail, masapwekadar
kaualap.
7 Iesus ap kotido, sair ir,
masani: Uda, der masak!
8 Irail lao saradar, sota
amen, me re kilanger, pwe
Iesus eta.
9 Ari, ni arail kotikot kodido
sang ni nana o, Iesus ap kotin
masani ong irail masani: Ko-
mail depa indai ong meamen
duen kasansal o, Nain ara-
mas lao mauredar sang ren
me melar akan.
10 Sapwilim a tounpadak
kan kalelapok re a indada:
Da me saunkawewe kan
kin indinda, dene Elias pan
kotido mas?
11 A kotin sapeng masani
ong irail: Nan melel, Elias
pan pwarado mas kapungala
karos.
12 A ngai indai ong komail,
Elias me pwaradoer, a re
sasa i, pwe irail wiai ong i
meakan, me re men wiada.
Iduen Nain aramas pil pan
kamekam re ’rail.
13 Tounpadak kan ap
asadar, me a kotin masani
ong irail duen Ioanes saun-
paptais o.
14 Irail lao lel dong pokon
o, aramas amen poto dong i
kelepuki mo a sakaradar:
15 Maing kupura nai ol o,
pwe a pweipwei o madak
kaualap, pwe pan pak toto a
kin pupedi nan iai o nan pil,
16 Ngai ari wa dong i ren
sapwilim ar tounpadak kan,
a irail sota kak kakelada i.
17 Iesus ap kotin sapeng
masani: Di wet meid soposon
o katiwo. Ia arain ai pan mi
re omail? Ia arain ai pan
kokoa komail? Wa dong ia!
18 Iesus ap kotin kidaua i,
tewil ari kodi sang lole; putak
o ap kelailadar ni auer ota.
19 A tounpadak kan ap
kelep poto dong Iesus potoan
ong: Da me kit so kak kauseki
wei sang i?
20 A ap kotin masani ong
irail: Aki omail soposon. Pwe
melel I indai ong komail, ma
omail poson pan laude ong
wan katiring, komail pan kak
indang nana wet: Koda sang
wasa en, kola monen! I ap
pan kola, sota me sota pan
kak pa omail.
21 Song wet sota kin koki
sang meakot, kapakap o
kaisesol eta.
22 A ni ar kotikot sili nan
wein Kaliläa, Iesus kotin
masani ong irail: Nain
aramas pan pangalang nan
pa en aramas.
23 Irail pan kamela i, a ni
ran kasilu a pan maureda.
Irail ari mamauk kaualap.
24 Irail lao kotilon ong nan
Kapernaum, saunopwei kai

ap ko dong Petrus indang
i: Omail Saunpadak sota kin
iang nopwei?
25 A masanier: Ei. A lao
pedelong ong nan im o, Iesus
ap kotin madang masani: Si-
mon, da me koe lamelame,
nanmarki en sappa kin ale
taksis de nopwei sang ren is?
Sang ren nairail seri de sang
men liki kan?
26 Petrus potoan ong i:
Sang ren men liki kan. Iesus
kotin masani ong i: Ari, seri
kan me saladok.
27 Ari so, pwe kitail der ka-
makar irail ada, kola ni oror
kasedi kas, a mam men mas,
me pan lodi, apiada, kasara
pasang au a, koe pan diar
lepen moni lep; i me koe pan
ale o kida ai o noum.

18

1 NI auer ota tounpadak
kan poto dong Iesus potoan
ong: Iaduen is me pan la-
palap nan wein nanlang?
2 Iesus lao kotin molipeido
kisin seri amen, ap kotin
kotiki ong nan pung arail,
3 Masani: Melel I indai ong
komail, ma komail sota pan
wukila, wiala song en kisin
seri, komail sota pan kak ko
ong nan wein nanlang.
4 Ari, meamen pan kasap-
wiledi pein i, dueta kisin seri
men et, i me pan lapalap nan
wein nanlang.
5 O ma amen apwali kisin
seri men due met ni ad ai, i
me kin apwali ia.
6 A meamen me pan ka-
makar amen ir, me tikitik,
me poson ia, a mau ong,
takai en plaua eu en sali ong
tapin wor a, ap kamopela
nan madau wasa me lol.
7 Suedi ong sappa pweki
a men kamakar akan, Ari
so, men kamakar akan udan
mia; suedi ong aramas o, me
men kamakar pan tapi sang
ia.
8 A ma apali en pa om de
apali en nä om pan kamakar
uk, lepuke sang, o kase sang
uk, pwe a mau ong uk ko
ong maur ni om dangidang
de sikilikil, sang om pa de nä
pokon mia, ap ko ong kisiniai
soutuk.
9 O ma apali en mas om pan
kamakar uk, waikada sang
o kase sang uk, pwe a mau
ong uk, ko ong maur ni om
mas pali, sang mas om pokon
mia ap lokidokila nan iai en
pweleko.
10 Kalaka, pwe komail
der mamaleki amen tikitik
pukat; pwe I indai ong
komail, me arail tounlang
kan, me mi nanlang, kin ariri
Sam ai, me kotikot nanlang.
11 Pwe Nain aramas kodon
dorela, me salongalar akan.
12 Da me komail lamelame,
ma aramas amen, naineki sip
epuki, a amen irail pan salon-
gala, a so pan pwilikidi duek-
duamen pon nana, ap kola
raparapaki me salongala?
13 A ma a pan diar, melel
I indai ong komail, a pan
peren kida, me men en sang
duekduamen, me sota salon-
galar.
14 Iduen Sam omail, me
kotikot nanlang, sota kotin
men, amen kisin seri pukat
en salongala.
15 A ma ri om ol wia dip ong

uk, en kelep kila i, kapung
ong i dip a; ma a pan rong uk,
nan koe kasapaledo ri om.
16 A ma a sota pan rong
uk, ap ukada amen de ria-
men, pwe meakaros en mi
ren saunkadede riamen de
silimen.
17 A ma a kang rong irail, ap
kaireki momodisou, a ma a
pil kang rong momodisou, ap
wia kin i men liki o saunop-
wei men.
18 Melel I indai ong komail,
me komail pan saliedi nin
sappa, pan salidi nanlang, o
me komail pan lapwada nin
sappa, pan lapwada nanlang.
19 I pil indai ong komail, ma
riamen nin sappa pan min-
imin pene ni meakot, me re
men poeki, a pan pwai ong
ira sang Sam ai, me kotikot
nanlang.
20 Pwe wasa kis, me riamen
de silimen pokon pena ni ad
ai, i wasa I kin mi nan pung
arail.
21 Petrus ap kai dong i po-
toan ong: Maing, pan pak
depa i en makeki ong ri ai ol
o, me wia dip ong ia? A itar
ma a pan me isepak?
22 Iesus kotin masani ong
i: I indai ong uk, kaidin
isepak eta, a pan pak isu wad
iseisok.
23 I me wein nanlang
rasong nanmarki amen, me
pan kapukapung na ladu
kan.
24 A ni a tapiada kapuka-
pung, amen ap wisike dong
i, me pwaipwandeki talent
nen.
25 A ni sota a men pwain,
a monsap ap masanier, me
a pan netila, o a paud, o na
seri kan, o karos, me a aneki,
pwen pwainda.
26 A ladu o ap poridi mo
a pongi, potoan ong: Maing
kom kotin kanongama ong ia,
i pan pwain ong komui karos.
27 A monsap en ladu o ap
pokela, ap lapwada o makeki
ong i a pwaipwand.
28 A ladu ota ap koieila,
diaradar kis a ladu amen,
me pwaipwand ong i denar
epuki; i ari koledi i, padik
pena tapin wor a indada: Ka-
pungala, ma om pwaipwand
mia.
29 Ladu ap poridi mo a,
poeki indada: Kom kotin
kanongama ong ia, i pan
pwain ong komui.
30 A a kang, ap koieila,
kasedi ong nan imateng lao a
kapungala a pwaipwand.
31 A kis a ladu kan lao ki-
langer me wiauier, rap mauk
kaualap, koieila kaireki arail
monsap karos, me wiauier.
32 A monsap ap ekere dong
i, masani ong i: Koe meid
ladu sued amen! I make
ki ong uk er om pwaipwand
karos pweki om poeki re i.
33 Menda koe sota kadek
ong ri om ladu, duen i kin
kadek ong uk er?
34 A monsap ap makar ki-
dar o pangalang i ren saun
kalokolok lao a kapungalar a
pwaipwand karusia.
35 Iduen Sam ai nanlang,
pan pil wia ong komail, ma
komail sota pan makeki sang
nan mongiong omail ong ri
omail.

19

1 KADEKADEO Iesus lao
kaimwisokela padak pukat,
ap kotila sang Kalilä*a*, koti
dong wein Iudä*a* palilan
Iordan.
2 O pokon kalaimun
idauendo i. I ari kotin
kakelail ir adar wasa o.
3 Parisär akai ap kodo
kasongesong i indada: Me
pung, ol en kasela a paud
pweki okotme?
4 A ap kotin sapeng masani:
Komail sota doropwe, me i,
me wia ir adar ni tapio, a
kotin wiadar ol o li?
5 A ap kotin masani: I me
aramas amen pan pweidedi
sam a in a pat ong eta a paud;
ira ari pan udukala eu;
6 Ira ari solar riamen pwe
uduk eu. Ari, me Kot kotin
kapad penaer, aramas depa
kamueit pasang.
7 Irail ap indai ong i: A
da me Moses masaniki, kisin
likau en kamueit en koda, ol
ap pan muei sang a paud?
8 A kotin masani ong irail:
Moses mueid ong komail er,
en kasela omail paud akan
pweki mongiong omail kapi-
takailar. A sang ni tapi o a
sota kin due.
9 A ngai indai ong komail:
meamen kasela a paud,
ma sota pweki nenek, ap
paudekida amen; nan a
kamal, o me pan paudeki, me
lokidokilar o, a kin kamal.
10 Sapwilim a tounpadak
kan ap potoan ong i: Ma
iduen kusoned, me ol o en
kapwaiadang a paud, a sota
mau ong papaud.
11 A ap kotin masani ong
ir: Kaidin karos, me pan kak
weweki padak pot et, irail
eta, me a muei ong er.
12 Pwe akai mia, me udan
sota unsok, a akai, me ara-
mas ki sanger, a pil akai,
me wia kapwat pweki wein
nanlang. Meamen kak ong
weweki, i en weweki.
13 Kisin seri kai ap wisike
dong i, pwen pwil po ’rail lim
a kan o laolaoki, a tounpadak
kan kapoui irail.
14 A Iesus kotin masani:
Mueid ong kisin seri kan, en
ko dong ia. Der kalik irail
edi! Pwe iei song en me udan
wein nanlang.
15 I ari kotikida po ’rail lim
a kan, ap kotila sang wasa o.
16 O kilang, amen poto
dong i potoan ong: Saun-
padak da me mau kot, i en
wiada, pwe i en aneki maur
soutuk?
17 A ap kotin masani ong i:
Menda koe idok re i duen me
mau? Pwe amen ta me mau.
A ma koe men ko ong maur,
dadaurata kusoned akan!
18 A ap potoan ong: Ku-
soned da? A Iesus kotin
masani, iet akan: Koe der
kamela aramas; Koe der ka-
mal; Koe der pirap; Koe der
kadede likam;
19 Kakaki sam om o in om;
o pok ong men imp om dueta
ong pein uk.
20 Manakap ap potoan ong
i: Mepukat karos i kapwa-
iadar; a da me i en pil wia?
21 Iesus kotin masani ong
i: Ma koe men unsokela,
u kowei, netikila om dip-
isou, ap kisakisaki ong me

samama kan, koe ap pan
aneki om pai nanlang, o kodo
idauen ia do.
22 Manakap lao ronger
masan pot et, ap mamauk
koieila, pwe a dipisou me
toto.
23 Iesus ap kotin masani
ong sapwilim a tounpadak
kan: Melel I indai ong ko-
mail, meid apwal ong me
kapwapwa kan, en pedelong
ong nan wein nanlang.
24 I pil katitiki ong komail,
me mangai, kamel en tilong
nan au en dikok eu, sang
me kapwapwa en ko ong nan
wein Kot.
25 Sapwilim a tounpadak
kan lao rongadar met, ap
puriamuiki kaualap indada:
Ari, is me pan kak kamau-
rela?
26 Iesus ap kotin saupei
wong irail, ap kotin masani
ong irail: A so kak pan
aramas, a ren Kot meakaros
me kak.
27 Petrus ap sapeng
poto dong i: Masani, kit
likidmaliela meakaros, ap
idedauen komui, a da me pan
katingi kit?
28 Iesus ap kotin masani
ong irail: Melel I indai ong
komail, komail me idedauen
ia do ni ipwi sapal, Nain ara-
mas lao mondi pon mole lin-
gan, komail pil pan mondi
pon deun kadeik, kakaunda
kainok en Israel eisokriau.
29 O meamen kasela im a
kan, de ri a ol o li akan, de
sam a, de in a, de a paud,
de seri, de sap pweki ad ai,
nan a pan ale pan pak epuki
o sosoki maur soutuk.
30 A me toto men moa, pan
muri; a men muri pan moa.

20

1 PWE wein nanlang ra-
song kaun pan im amen, me
sangkonai ong raparapaki
toundodok kai nan a mat en
wain.
2 Irail lao inauki pena, me
denar eu ni ran eu, ap kadar
ir ala nan a mat en wain.
3 A pil kotila ni auer kasilu,
ap masani akai, me momod
mal nan deun saunet akan,
4 Ap masani ong irail: Ko-
mail pil kola nan mat en wain
o, o meakot me pung, i pan
pwain ong komail; irail ari
kola.
5 A pil kola ni auer kawonu
o kaduau o wiadar dueta.
6 A pil kotila ni auer
eisokeu, ap diaradar akai,
me momod mal, ap masani
ong irail: Da me komail
momodeki mal ran pon?
7 Irail potoan ong: Aki sota
amen, me kadokeki kit. Ap
masani ong irail: Komail pil
kola nan mat en wain o, ko-
mail pan ale me pung.
8 A lao sautik penaer mon-
sap en mat en wain masani
ong a saunkoa: Kapokon
pena toundodok kan o pwain
ong irail. Tapiada sang ren
men pwand oko lao kokodo
lel men madang kan,
9 Me kadodokier ni klok
eisokeu kan ap kodo, amen
amen ap ale denar eu.
10 A men mas akan lao
kodo, rap kiki ong, me re pan
ale siki sang, a re pil aleer
denar ta ieu.

11 Irail lao ale, rap lipaned
ong monsap o.
12 Indada: Mepukat dodok
auer ta ieu, a komui kara-
sai kit pena; kit me dodokki
apwal en ran o karakar en
katipin.
13 A ap kotin sapeng
masani ong amen re ’rail:
Kompoke pai, kaidin me
sapung, me i wiai ong uk.
Kita sota inauki pena denar
eu?
14 Ale me om, kowei, i men
pwain ong me pwand pukat
rasong uk.
15 De iaduen, a sota pung,
i en wiaki me udan ai, me i
mauki? De por en mas om me
sued pweki ai kadek?
16 Ari, me pwand akan pan
moa, a me moa kan pan
pwand, pwe me toto paeker,
a me malaulau me piladar.
17 Iesus lao kotin kodala
Ierusalem, a kotin kelepe kila
tounpadak ekriamen pon al
a, masani ong irail:
18 Kilang, kitail kin ko-
dalang Ierusalem o Nain ara-
mas pan ko ong ren samero
lapalap o saunkawewe kan,
o irail pan kadeikada, en
kamela i.
19 O re pan pangala i
ren men liki kan, pwen
kapikapiti i, o kaloke, o
kalopuela, a ni ran kasilu a
pan maureda.
20 In en nain Sepedäus ap
poto dong i, a na putak ria-
men iang i, pongi i o poeki
okotme re a.
21 A ap kotin masani ong
i: Da me koe mauki? A po-
toan ong i: Re kotin mueid
ong ai tungol putak riamen,
en mondi re ir, amen ni pali
maun omui, amen ni pali
maing omui nan omui wei.
22 A Iesus kotin sapeng
masani: Koma sota asa, me
koma poeki. Koma kak nim
dal me I pan nim? Ira potoan
ong: Se kak.
23 A kotin masani ong ira:
Melel, komail pan tungole ai
dal, a momod ni pali maun o
maing i, I sota kak mueid ong,
pwe pwais en irail me a onop
onger sang ren Sam ai.
24 Ni en ek oko ar rongadar,
ap suede kidar pirien o.
25 A Iesus kotin molipe ir
do masani: Komail asa, duen
saupeidi en wei pokon ar kin
poe irail edi, o me lapalap
akan kin manaman ong irail.
26 A duen met a sota pan
wiaui nan pung omail. A me
men laud nan pung omail, en
papa komail.
27 O meamen re omail, me
men saumas, i en lidui ko-
mail.
28 Dueta Nain aramas, me
kaidin kodo, pwe aramas en
papa, a pwe i en papa o kida
maur a wiliandi me toto.
29 Ni arail kotila sang
Ieriko, pokon kalaimun
idauen la i.
30 A kilang, ol maskun ria-
men momod ni kailan al o. Ni
ara rongadar, me Iesus kotin
daulul, ira ap likelikwir in-
dada: Maing kupura kit, ir
me sapwilim en Dawid!
31 A pokon o kidau ira
da, pwen nenenla. A ira
kalaudela ara likelikwir
indada: Maing, kupura kit,
ir me sapwilim en Dawid!
32 Iesus ari kotin udi,

molipe ira do masani: Da me
koma mauki, I en wiai ong
koma?
33 Ira potoan ong: Maing,
mas at en kapad pasang!
34 Iesus ari kupuro kin ira
dar o kotin sair mas ara.
Mas ara ari madang pad
pasanger; ira ap idauenla i.

21

1 NI arail koren iong
Ierusalem o lel ong Petpake
impan dol Oliwe, Iesus ap
kotin poronela tounpadak
riamen.
2 Masani ong ira: Koma
ko ong nan kanim monen, a
madang koma pan diar esel
amen, me salidi, o na pul mi
imp a, lapwa ira da, ap kare
dong ia!
3 A ma meamen pan indang
koma meakot, koma pan in-
dada: Kaun o men dake, i ari
pan madang kadar ira do.
4 A mepukat karos wiauier,
pwen pwaida, me lokido ren
saukop o me masani:
5 Kaireki nain Sion
seripein: Kilang, om Nan-
marki kotido re om. A kotin
opampap o kaipokedi pon
esel li amen.
6 A tounpadak ko lao ko-
lar, o wiadar duen Iesus kotin
masani ong ira,
7 Ira ap wado esel o na, ap
irepadi po 'ra arail likau kan
a ap kotin kaipokedi poa.
8 O pokon kalaimunia
irepadi arail likau kan nani
al o, a akai paledier ran tuka
kan irepadi nani al o.
9 A pokon o, me tiong moa,
o me idauen, ngisingis in-
dada: Osiana ong sapwilim
en Dawid! Meid iasanai me
kotido ni mar en Kaun, os-
iana nanlang.
10 A lao kotilong ong nan
Ierusalem, toun kanim ap
mokimokid indada: Is i?
11 Pokon o katitiki: Nan i
Iesus, saukop en Nasaret en
Kaliläa.
12 Iesus ap kotilong ong nan
im en kaudok en Kot, ap
kotin kase sang karos, me
kin netinet nan im en kau-
dok, o kotin wukededi tepel
en saunkawilian moni ko, o
deun men netin muroi.
13 O kotin masani ong
irail: A intingidi: Im ai pan
adaneki im en kapakap, a
komail wia kilar deu en
lipirap.
14 A me maskun o me sikil
akan poto dong i nan im en
kaudok o; i ari kotin kakel
irail adar.
15 A samero lapalap o
saunkawewe kan lao ki-
langer manaman akan, me a
kotin wiadar, o seri kan nan
im en kaudok, me ngisingis
indada: Osiana ong sapwilim
en Dawid! Irail ap makara
kidar,
16 Indai ong i: Kom sota
mangi, me mepukat katitiki?
A Iesus kotin masani ong
irail: Ei, komail saikenta
doropwe: Sang nan au en
seri o me kin kang didi, ir me
kotin kapwaiadar kaping eu?
17 I ari kotin muei sang
irail, kotila sang nan kanim
o, koti dong Petanien o
pweiokidi wasa o.
18 A ni mansang ni a kotin
purlang kanim o, ap men
konotedar:
19 A kotin masani tuka pik

pot ni kailan al o, ap kotilang
i. A sota, me a kotin diaradar,
pwe ta eta, ap kotin masani
ong i: Koe solar pan wa koko-
lata! A tuka pik ap madang
mongedier.
20 Tounpadak kan lao ki-
langer, irail ap puriamui ki-
dar indada: Daduen tuka pik
o madang mongelar.
21 A Iesus kotin sapeng
masani ong irail: Melel I
indai ong komail, ma komail
poson, ap sota peikasal,
kaidin met eta, me wiaui ong
tuka pik en, me komail pan
kak wiada, pwe ma komail
pan indang nana wet: Mokid
wei lokidokila nan madau,
nan a pan pwaida.
22 O meakaros komail pan
poeki ni omail kapakap, ap
poson komail pan ale.
23 A lao kotilong ong nan
im en kaudok o, samero la-
palap akan o saumas en toun
sap o ap ko dong i ni a kotin
kaukawewe indada: Mana-
man en is, me komui wiaki
mepukat? O is me ki ong ko-
mui manaman wet?
24 A Iesus kotin sapeng
masani ong irail: I pan pil
kalelapok meakot re omail,
ma komail pan sapeng ia,
I pil pan indang komail
manaman en is, me I wiaki
mepukat.
25 En Ioanes a paptais a tapi
sang ia? Men nanlang de me
ren aramas? Irail ap lame-
lame nan pung arail katiti,
ma kitail pan inda men nan-
lang, a pan masani ong kitail:
Da me komail so posonki i?
26 A ma kitail inda, me
ren aramas, kitail masak
pokon o, pwe karos kin wia
saukopki Ioanes,
27 Irail ari sapeng Iesus po-
toan ong: Kit sota potoan.
I ari pil masani ong irail: I
sota pil pan indai ong komail,
manaman en is, me I wiaki
mepukat.
28 A iaduen omail lame-
lam? Aramas amen naineki
ol riamen. A kola ren amen
indang i: Lao, kola ran wet
dodok nan ai mat en wain.
29 A sapeng indada: I sota
mauki; a mur ekis a kalukila,
ap koieila.
30 O a kola ren me teio indai
ong pil dueta. I me sapeng in-
dada: Ei maing; ap sota kola.
31 Ari, is re ’ra, me wiadar
insen en sam a? Irail potoan
ong i: Men mas o. Iesus
kotin masani ong irail: Melel
I indai ong komail, saunop-
wei o me nenek kan pan mo
’mail pedelong ong nan wein
Kot.
32 Pwe Ioanes pwara dong
komail, padapadak ong ko-
mail duen al pung, a komail
sota kamelele i; a saunopwei
o me nenek kan kamelele i.
A komail lao kilanger, komail
sota kalukila, pwen kamele i.
33 Komail rong pil apot
karaseras! Kaun pan im
amen padukedier mat en
wain eu o kele pene, ap
weiradar deun men wungid
wan wain, o kauada im en
daulik eu, ap kasile kin i ong
saumat akai, o momaitelar
nan wai.
34 A lao ansau en rak, a
kadaralang saumat akan a
ladu kai, pwen ale a wan

wain.
35 Saumat akan ap saikedi
a ladu kan; re woki amen,
kamela amen, a amen me re
kate.
36 A pil kadarala ladu kai,
toto sang men mas, Irail ari
wiai ong irail pil dueta.
37 A ikmuri a kadara wong
irail na ol masani: Nan re pan
masak nai ol.
38 A saumat akan lao ki-
langer ol o, irail ap kasokasoi
nan pung arail: I me pan ale
soso, ukodo kitail en kamela
i, a kitail pan id ale a soso.
39 Irail ari saikedi i o kas-
apoke sang i nan mat en wain
o, o kamela i.
40 Ari, monsap en mat en
wain lao pwarado, da me a
pan wiai ong saumat pukat?
41 Irail potoan ong i: A pan
kamela aramas sued pukat,
ap pan neki ong akai saumat
a mat en wain o, me pan ki
ong i wan wain ni ansau me
kon ong.
42 Iesus ap kotin masani
ong irail: Komail saikenta
doropwer nan kisin likau
kan: Takai o, me sause kan
kasapokelar, ap id wialar
takai en pukakaim. Mepukat
wiauier ren Kaun o, men
kapuriamui patail?
43 I me I indai ong komail,
wein Kot pan sapadoke sang
komail, ap ko ong eu kainok,
me pan kida wa.
44 O meamen pupedi ong
pon takai wet, pan ola, a mea-
men me a pan pupedi ong
poa, a pan pitaki pasang i.
45 A samero lapalap o
Parisär akan lao rongadar
a karaseras akan, re muliki-
adar, me a kotin karaserase
kin irail.
46 Irail ari masamasan sili
en saikidi i, a re masak ara-
mas akan, pwe re wia kin i
saukop amen.

22

1 A IESUS kotin sapeng o pil
karaseras ong irail masani:
2 Wein nanlang rasong
nanmarki amen, me ka-
madipe na ol ni ran en a
kapapaud.
3 O a kadarala na ladu kan,
pwen luke dong kamadip o,
me kileledier akan; a re kang
kodo.
4 A pil kadarala akai
ladu masani: Kaireki me
kileledier akan: Kilang, i
kaonopadar ai kamadip o:
nai kau ol o man wi kan me
kamelar, o karos nikier, ko
dong kamadip en kapapaud!
5 A irail sota insenoki, ap
kowei, amen nan sap we, o
amen ko ong dodok.
6 A me tei kan saikidi a ladu
kan kaloke o kame ir ala.
7 Nanmarki ap makara
kidar, kadarala a saunpei
kan, kamela me lolap oko o
isikedar ar kanim o.
8 A ap indang a ladu kan:
Ari, kamadip onoper, a me
kileledier akan sota war ong.
9 Komail ari kowei nan al
akan, a karos me komail diar,
en kalua dong kamadip o.
10 Ladu kan ap kola nani
al akan, kapokon pena karos,
me irail diaradar, me sued
o me mau kan; kamadip ari
tounlar.
11 A nanmarki lao
pwarado, en kilang toun ka-

madip, ap diaradar aramas
amen, me sota a kapwat,
12 A ap masani ong i:
Kompoke pai, iaduen om
kak pedelong, pwe sota om
kapwat? I ari sapaimokid.
13 Nanmarki ap masani ong
papa kan: Saliedi i pa o nä
akan, ale o kasapokela nan
rotorot liki iei wasan maiei o
teterok.
14 Pwe me toto paekeredo,
a me malaulau piladar.
15 Parisär ap pokon pena,
kaparok pena duen ar pan
kasapunga i sang a masan;
16 Irail ap kadaralang
i nairail tounpadak kan
iangaki ladun Erodes kan,
potoan ong: Saunpadak, se
asa, ir me kotin melel, o kotin
kawewe melel duen al en
Kot o re sota kotin kupuroki
meamen, pwe re sota kotin
kasampwaleki sansal en
aramas.
17 Ari, re kotin masani ong
kit kupur ar. Me pung, en
nopwei ong nanmarki de so?
18 A Iesus lao kotin mangi
ar me suet, ap masani:
Malaun komail, da me ko-
mail kasongesong kin ia?
19 Kasale dong ia moni en
nopwei! Irail ap potoan ong
i denar eu.
20 A kotin masani ong irail:
Mom en is o inting wet?
21 Irail potoan ong i: En
nanmarki, a i kotin masani
ong irail: Ari, komail ki
ong nanmarki, me nain
nanmarki, o ong Kot, me
sapwilim en Kot.
22 Irail lao rongadar met,
rap puriamuiki o muei sang i,
o koieilar.
23 Ran ota Sadusär akai ko
dong i, me kin inda, me dene
me melar akan solar pan
maureda, ap kalelapok re a.
24 Indada: Saunpadak,
Moses masani, ma meamen
melar o sota na seri, ri a ol
en id paudeki a paud, pwen
kaipwi ong ri a kadaudok a.
25 Ari, pwin pirien eu mi re
at, ol isimen. Meseni paudeki
li amen, ap melar, a sota
kadaudok a, ap kakaliki ong
ri a ol a paud;
26 Pil dueta kariamen o
kasilimen kokola lao kaisi-
men.
27 A ikmuri li o pil melar.
28 Ari; ni en me melar akan
ar pan iasada, a pan en is
a paud ren me isimen, pwe
irail karos me paudekidar i?
29 A Iesus kotin sapeng
masani ong irail: Komail
meid sapung pwe komail so
weweki kisin likau kan de
mana en Kot.
30 Pwe me mauredar akan
solar pan papaud de kapa-
paud, pwe irail dueta toun-
lang en Kot akan, me mimi
nanlang.
31 Komail saik doropwe
duen en melar akan ar
pan maureda, me lolok ong
komail sang ren Kot, me kotin
masani:
32 Ngai Kot en Apraam o en
Isaak o en Iakop? A kaidin
Kot en me melar akan, pwe
en me maur akan.
33 A pokon o lao rongadar
met, irail ap puriamuiki a
padak.
34 A Parisär akan lao
rongadar, me a kotin
kadukiedier Sadusär akan,
ap pokon pena.

35 Amen irail, saunkawewe
men, kasongesong i potoan
ong:
36 Saunpadak, kusoned da
me lapalap nan kapung o?
37 A Iesus kotin masani ong
i: Koe en pokeki ong Kot om
Kaun mongiong om unsok, o
ngen om unsok, o om lame-
lam unsok.
38 Iei met me moa en ku-
soned akan.
39 O me kariau me dueta:
Koe en pok ong men imp om
dueta ong pein koe.
40 Kusoned riau met me
audepan kapung o saukop
akan.
41 Ni en Parisär akan ar
momod pena, Iesus ap kotin
kainoma re ’rail.
42 Masani: Da me komail
lamelame duen Kristus, nain
is i? Re potoan ong: Sapwilim
en Dawid.
43 A kotin masani ong
irail: A iaduen da me Dawid
kaadaneki i Kaun reng Ngen
ni a masani:
44 Kaun o kotin masani ong
ai Kaun, mondi ong ni pali
maun i, lao I pan wia kida om
imwintiti utipan nä om?
45 A iaduen, ma Dawid
kaadaneki i Kaun, a pil pan
kak na ol?
46 A sota amen, me kak
sapengki i meakot, o solar me
idok meakot re a kokolata.

23

1 IESUS ap kotin kaparok
ong pokon o sapwilim a toun-
padak kan,
2 Masani; Saunkawewe o
Parisär akan kin mondi nan
deun Moses.
3 Ari, karos me re indang
komail, i me komail en wia
o kapwaiada, a der ale sang
ar wiawia kan; pwe irail kin
indada, ap sota kapwaiada.
4 Re kin pira pena kapwa
en wisik me toutou melel, ap
kidang pon apar en aramas,
a irail sota men sairki sondin
pa arail.
5 O re kin kapwaiada ar
wiawia kan karos, pwe ara-
mas en ududial. Pwe irail
kin kadälape ar kisin likau
en kataman o kalaudela ni
kailan ar likau.
6 Irail kin ngongki mondi
ni tapin tepel ni kamadip o,
o leppandam nan sinakoke
kan.
7 O re kin mauki, aramas en
ranamau ong irail nan deun
net, o aramas en wia kin ir
Rapi, Rapi,
8 A komail der ngongki,
aramas en wia kin komail
Rapi, pwe me ta men omail
Saunpadak, a komail pirien
pena.
9 O komail der kaadaneki
meamen sam nan sappa, pwe
amen Sam omail, me kotikot
nanlang.
10 O komail der ngongki,
aramas en wia kin komail
saumas, pwe me ta men
omail Saumas: Kristus.
11 A me lapalap re omail, en
omail papa.
12 Pwe me pan kasap-
wilada pein i, pan sapwilidi,
a me pan kasapwilidi pein i,
pan kasapwilada.
13 Suedi ong komail
saunkawewe o Parisär akan,
malaun komail! Komail kin
ritingidi wein nanlang mon
aramas akan, pwe komail
sota pan pedelong, a me men
pedelong, komail sota kin

mueid ong.
14 Suedi ong komail
saunkawewe o Parisär akan,
malaun komail! Komail me
ngopur sang im en li odi kan
ap liliasos kapakap reirei.
Omail kalokolok pan laud
melel.
15 Suedi ong komail
saunkawewe o Parisär akan,
malaun komail! Komail kin
pidipidaki sed o sap, pwen
wiada proselit amen, a lao
wialar, komail ap pan wia
kin i toun pweleko amen, me
sued sang komail.
16 Suedi ong komail
saunkalua maskun, komail
me kin inda: Meamen kin
kaukila im en kaudok, dene
sota katepa, a me kin kaukila
kold en im en kaudok, i me
pung.
17 Komail pweipwei o
maskun, pwe da me kasamp-
wal ren kold de im en kaudok
o, me kin kasarauiala kold?
18 O meamen kin kaukila
pei saraui, dene sota katepa,
a me kaukila mairong, me mi
poa dene i me pung,
19 Komail pweipwei o
maskun, pwe da me kasam-
pwal ren mairong de pei
saraui, me kin kasarauiala
mairong?
20 Ari, meamen kaukila
pei saraui, kin kaukila i o
meakan, me mi poa.
21 O meamen kaukila im en
kaudok, king kaukila i ian-
gaki i me kotikot lole.
22 O me kaukila nanlang,
kin kaukila mol en Kot o me
kin kaipokedi ong poa.
23 Suedi ong komail
saunkawewe o Parisär akan,
malaun komail! Komail
kin mairongki eisokkis eu
en minse, o til, o kimel, ap
sota insenoki kusoned en
kapung kasampwal akan:
Pung, o kadek, o poson.
Komail wiada mepukat, ap
pil kapwaiada me tei kan!
24 Saunkalua maskun ko-
mail, me kin isenoki kisin am
en wel, ap katalala kamel!
25 Suedi ong komail
saunkawewe o Parisär akan,
malaun komail! Pwe komail
kin kamakelekel kasak o dal
liki, a lol me dir en me re
kuliada o me sued.
26 Parisär maskun koe, ka-
makelekele mas lol en kasak
o dal akan, pwe pali liki en pil
makelekeleda!
27 Suedi ong komail
saunkawewe o Parisär akan,
malaun komail! Komail
rasong sousou kan, me
sementen, me kin sansal
kaselel, a lole me dir en ti en
me melar akan o song en saut
karos.
28 I duen komail, me sansal
pung mon aramas, a lole ko-
mail me dir en malaun o sa-
pung.
29 Suedi ong komail
saunkawewe o Parisär akan,
malaun komail! Pwe komail
kin apapwali sousou en
saukop akan o kapwataki
sousou en me pung kan.
30 Ap inda: Ma kit mia
ni muein sam atail akan, kit
sota pan iang irail kamela
saukop akan.
31 Ari, pein komail kin
kadede, me komail nain me
kamelar saukop akan.
32 A komail kaunsokala
wiawia en sam omail akan!
33 Komail serpent o wan
oter akan! Pala komail

pan piti sang kadeik en nan
pweleko?
34 Kilang, i me I kadara
dong komail saukop akai,
o me lolekong kai, o
saunkawewe kai; a akai irail,
me komail pan kamela, o
kalopuela, o akai komail pan
kaloke nan omail sinakoke
kan, o komail pan paki irail
sang nan eu kanim ong nan
eu.
35 Pwen kapokon ong
komail nta makelekel karos,
me kapwilipwilidier nan
sappa sang ntan Apel pung
kokodo lel ntan Sakarias,
nain Parakias, me komail
kamelar nan pung en im en
kaudok o pei saraui.
36 Melel I indai ong komail,
mepukat pan pwai ong di
wet.
37 O Ierusalem, Ierusalem,
me kin kamela saukop akan
o kate me pakadara dong uk
kan; pan pak toto, me I pan
kapokon pena noumail akan,
duen litok kin kompwal pena
na purok kan pan pa a, a ko-
mail kang.
38 Kilang, im omail pan
tanla.
39 Pwe I indai ong komail,
komail solar pan kilang ia
sang ni ansau wet, lao komail
pan inda: Meid iasanai, me
kotido ni mar en Kaun o!

24

1 IESUS ap kotila kotiwei
sang nan im en kaudok
o, sapwilim a tounpadak
kan ari poto dong i, pwen
kasansale ong i im en kaudok
o.
2 Iesus ari kotin sapeng
masani ong irail: Komail
so ududial mepukat karos?
Melel I indai ong komail, sota
eu takai pan mimi pon eu, me
sota pan karongk pasang.
3 Ni a kotin kaipokedi pon
dol Oliwe, tounpadak kan
kelep poto dong i potoan
ong: Re kotin masan dong kit
ansau da, me mepukat pan
pwaida o da kilel pan ar pan
kotin puredo, o imwin kaua?
4 Iesus ari kotin sapeng
masani ong irail: Kalaka,
pwe sota amen en kotaue
komail.
5 Pwe me toto pan kodo ni
ad ai katiti: Ngai me Kristus o
kotaue me toto.
6 Komail pan rongada
duen mauin o kasokasoi pan
mauin; Komail kalake, der
masak; pwe mepukat pan
wiaui mas, a imwi saikenta
mia.
7 Pwe eu sap pan u ong eu,
o eu wei ong eu; o ansaun lek,
o kilitop, o rerer en sap akai
pan wiaui.
8 Mepukat karos tapin
kalokolok.
9 Irail ap pan pang komail
lang kamakam o kame ko-
mail la; o komail pan tantat
pan kainok karos pweki ad
ai.
10 Me toto ap pan
makarada, o amen pan
pangala amen, o re pan tataki
nan pung arail.
11 O saukop likam toto pan
pwarada o kotaue me toto.
12 A limpok en me toto pan
laula, aki sapung, me pan
pwaida kaualap.
13 A me pan dadaurata lel
imwi, i pan dorela.

14 A rongamau en wei o pan
kalok sili nan sappa karos,
pwen kadede ong wei karos,
iei ansau, me imwi korendo.
15 A komail lao kilang saut
akan, o ola laud mi nan
wasa saraui, duen me saukop
Daniel kopadar, meamen
doropwe, i en weweki.
16 Me kin mi nan sap en
Iudäa, ap tangala pon nana;
17 O me mi pon im, ender
ko ong lole, pwen ale a kapwa
sang;
18 O me mimi nan sap, en-
der purong ale a likau.
19 O me suedi ong irail me
lisean o me kin kadidi ni ran
oko!
20 Komail ari kapakap, pwe
komail depa pitila ni ansaun
kapau, o pil der ni ran en
sapat.
21 Pwe i ansaun kamakam
kaualap, sota me dueta sang
ni tapin kaua kokodo lel met,
pil sota pan wiaui kokolata.
22 O ma ran oko so ka-
malaulau la, sota uduk eu me
pan dorela; a pweki me pi-
ladar akan ran oko pan ka-
malaulaula.
23 O ma meamen pan in-
dang komail: Kilang iet Kris-
tus de monen, komail der
kamelele.
24 Pwe Kristus likam kai
o saukop likam kai pan
pwarada, o kapwareda kilel
o manaman akan, pwen pil
kotaueda me piladar akan,
ma re kak ong.
25 Kilang, ngai me kop ong
komail er.
26 Ari, ma re pan katiti ong
komail: Kilang, a kotikot nan
sap tan o, der koieila; ki-
lang, a kotikot wasa rir o, der
kamelele.
27 Pwe duen liol a tapida
sang ni mas en lang linganla
lel kapin lang, iduen en Nain
aramas a pan pwarado.
28 Pwe wasa man melar
mia ia, i wasa ikel pan pokon
pena ia.
29 A murin kamakam o
katipin pan madang rotoro-
tala o maram pan solar
lingan, o usu kan pan moredi
sang nanlang, o kateng pan
nanlang pan mokidada.
30 Kadapakilene pan Nain
aramas ap pan pwarada nan-
lang, o kainok karos en sappa
ap pan mamaiei, o irail pan
kilang Nain aramas a kokido
dapok en lang akan, me man-
aman o lingan kaualap.
31 O a pan kadarala na
tounlang kan peuk posaune
lapalap, re pan kapokon
pena na me piladar akan
sang pali paieu, sang ni mas
en lang lel ong kapi.
32 Sang ni tuka pik o komail
padakki karaseras en: Ra kan
lao pilen o ta pwarada, ko-
mail asaki, me rak korendor.
33 Pil dueta komail, komail
lao diar mepukat, en asa,
me a korendor, a leler liman
wanim.
34 Melel I indai ong komail,
di wet sota pan mela, lao
mepukat karos pan pwaida.
35 Lang o sappa pan poula,
a ai padak sota pan poula.
36 A duen ran o auer sota
amen, me asa, pil tounlang
kan sasa. Sam ai ta me mangi.
37 A duen ni muein Noa
iduen en Nain aramas a pan
pwarado.

38 Pwe duen ni ran akan
mon nolik lapalap re manga
o nim, re papaud o kapapaud,
lao lel ran en Noa a pedelong
ong nan warim o.
39 O re sota dedeki lao lel
nolik pwaida o kamop ir ala
karos, iduen en Nain aramas
a pan pwarado.
40 I ran o riamen pan mi
nan sap; amen pan peuka
sang o amen luadi.
41 Riamen pan iris nan im
en plaua, amen pan peuka
sang a amen luadi.
42 Komail ari masamasan,
pwe komail sasa auer, me
omail Kaun pan pwarado.
43 A met komail en asa, ma
saumas en im o asaer auer
en men lipirap pan kodo, a
pan masamasan, a sota pan
mueid ong kawela im a.
44 Komail ari pil masamasan,
pwe Nain aramas pan kodo
ni auer, me komail sota
lamelame.
45 Ari, is ladu lelapok o
lolekong o, me a monsap kas-
apwilada pon im a, pwen
nene ong irail ni ansau me
kon ong.
46 Ladu o meid pai, me a
monsap pwara diarada i a
wiawia due met!
47 Melel I indai ong komail,
a pan kasapwilada i pon a
dipisou karos.
48 A ma ladu sued o pan
lamelame nan mongiong i: Ai
monsap pwapwand kodo;
49 Ap kame a warok kan o
nam o nim nan pung en me
kamom sakau;
50 Monsap en ladu o ap pan
pwarado ni ran eu, me a sota
lamelame o ni klok, me a
sasa.
51 O a pan palang pasang
i o katororalang i ren me
malaun akan, iei wasan
maiei o teterok.

25

1 I ANSAU o wein nanlang
me rasong li ek, me ale ar
lamp akan, ap koieilang ol
kamod.
2 Me limen me lolekong a
me limen me lolepon.
3 Me lolepon oko wa ar
lamp akan ap sota iangaki
kadirepa.
4 A me lolekong ko wa ar
lamp akan iangaki kadirepa.
5 A ni en ol kamod a pwap-
wand ir karos men mair ap
mairelar.
6 A lao nan lukepan pong
a lok sili: Kilang, ol kamod
kotido, komail koieilang i!
7 Li karos ap pauridar
kaonopadar ar lamp akan.
8 Me lolopon ap indang me
lolekong kan: Komail ki dong
kit kisan omail le, pwe nait
lamp akan pan kunla.
9 A me lolekong kang
sapeng indada: O iermen,
pwe ede sola itar ong kit
o komail, komail kola ren
saunet netiada pein omail.
10 Ni arail kokolan net, ol
kamod ap samador. Irail me
onoper iang i pedelong ong
nan kamadip o, wanim ap ri-
tidier.
11 Murin ansau kis li tei ko
ap pwarado indada: Maing,
maing, re kotin ritingadang
kit!

12 A ap sapeng indada:
Melel i indang komail, i sasa
komail.
13 Komail ari masamasan,
pwe komail sasa ran de auer.
14 Pwe a rasong aramas
amen, me pan momaitela
nan wai. Ap kapokon pena
na ladu kan o nek ong irail a
dipisou kan.
15 A ki ong amen talent li-
mau, a ong amen riau, a ong
amen eu, duen me re itar ong,
a ap madang samalar.
16 Me aleer talent limau, ap
koieila dodokki o diaradar pil
talent limau.
17 A me aleer riau, pil
dueta, a diaradar pil riau.
18 A me aleer eu, ap koieilar
sarepedier nani pwel, okilar
moni en monsap o.
19 A kadekadeo a warailar
monsap en ladu pukat ap
puredo o kainene irail adar.
20 Me aleer talent limau ap
potodo wado pil talent limau
indada: Maing komui kotiki
ong ia er talent limau, kom
kotin masani, iet pil talent li-
mau, me i netia kidar.
21 A monsap ap indang i:
Meid mau, me koe wiadar,
ladu lelapok o melel amen
koe. Koe apapwali mau
me tikitik o, i ap pan kas-
apwiladang uk pon dipisou
toto, ko ong nan peren en om
monsap!
22 A me aleer talent riau
ap pil potodo indada: Maing
komui kotiki dong ia er tal-
ent riau, kom kotin masani,
iet pil talent riau, me i netia
kidar.
23 A monsap ap indant i:
Meid mau, me koe wiadar,
ladu lelapok o melel amen
koe. Koe apapwali mau me
tikitik o, i ap pan kasap-
wiladang uk pon dipisou toto
ko ong nan peren en om mon-
sap!
24 A me aleer talent eu ap
pil potodo indada: Maing, i
asaer komui, me komui ol
padik amen, me kin dolung
sang wasa, me kaidin ko-
mui padukedier ia, o nak
pena, wasa me kaidin komui
kamorok ia;
25 Ngai ari masak, o koieila
o okilar sapwilim omui talent
nani pwel, masani, iet sap-
wilim omui.
26 A monsap ap sapeng
indang i: Ladu sued o
ponkake men koe, ma koe
asaer, me i kin dolung wasa,
me kaidin ngai padukedier,
o nak pena wasa, me kaidin
ngai kamorokier.
27 Menda koe sota ki ong
saun kawilian moni nai
moni, a ngai lao puredo, i ap
pan ale me udan ai iangaki
moni me a naitikadar.
28 Komail ari ki sang re a a
talent, ap ki ong, me a talent
eisok.
29 Pwe me a mia, ekis pan
ko ong, pwen aneki me laud;
a me sota a mia, nan a pan
katia sang me mi re a.
30 A ladu me sota katepa,
komail kasela nan rotorot
liki, iei wasan maiei o
teterok.
31 A Nain aramas lao kodo
ni a lingan, o tounlang saraui
kan iang i, a pan mondi pon
mol en a lingan;
32 O toun sappa karos pan
kapokon pena mo a. A ap pan

katoror irail pasang dueta
silepa o kin katorore sip ol
ren li akan.
33 A pan kila na sip li akan
ni pali maun, o na sip ol akan
ni pali maing.
34 Nanmarki ap pan
masani ong toun pali maun:
Ukodo, komail kompoke pan
Sam ai, sosoki wei o, me onop
ong komail er sang ni tapin
kaua!
35 Pwe ngai men man-
gadar, a komail ap kamanga
ia; ngai men nim piladar, a
komail ap kanim pil ia; ngai
men kairu men, a komail ap
kasamo ia.
36 Kiliso, a komail ap ka-
likauwi ia dar, ngai somau-
dar, a komail ap pwara dong
ia; ngai salidier, a komail ap
pwara dong ia.
37 Me pung kan ap pan
sapeng i potoan ong: Maing,
iad me se potoan ir men
konot, ap potoan dong ir
konot, de men konot pil, ap
id konote dong ir?
38 Iad kit potoan ir men
kairu, ap kasamo ir? De kil-
iso, ap kalikauwi ir adar?
39 Iad kit potoan ir lomum,
de salidi, ap poto dong ir?
40 Nanmarki ap pan sapeng
masani ong irail: Melel i
indai ong komail, meakot ko-
mail wiai ong amen, ri ai
ol tikitik pukat, i me komail
wiai ong ia er.
41 A ap pil pan indang irail
toun pali maing: Komail
me riala, kowei sang ia, ko
ong nan kisiniai soutuk, me
onoper ong tewil o nal kan.
42 Pwe ngai men man-
gadar, a komail sota ka-
manga ia, o men nim piladar,
a komail sota kanim pil ia,
43 Ngai men kairu men, a
komail sota kasamo ia, kil-
iso, a komail sota kalikauwi
ia dar, o somau, o salidi, a
komail sota pwara dong ia.
44 Irail ap pil pan potoan
ong: Maing, iad me se potoan
ir men konot, de men konot
pil, de men kairu men, de kil-
iso, de lomum, de salidi, ap
sota papa ong ir?
45 A ap pan sapeng irail
masani: Melel i indai ong
komail, meakot komail sota
wiai ong amen tikitik pukat, i
me komail sota wiai ong ia.
46 Mepukat ap pan kolang
kalokolok soutuk, a me pung
kan pan maur soutuk.

26

1 KADEKADEO Iesus lao
kaimwisokela padak pukat
karos, ap kotin masani ong
sapwilim a tounpadak kan:
2 Komail asa, pong ria pong
pasa pan wiaui o Nain ara-
mas pan pangala, en kalop-
ula.
3 Samero lapalap akan o
saumas akan en toun sap
o ap pokon pena nan im
eng samero lapalap, me
maraneki Kaipas.
4 O kapukapung pena duen
ar pan widingadi Iesus en ka-
matala.
5 A irail inda: Iermen ni ran
en kamadip, pwe aramas ede
moromorongada.
6 Iesus lao kotikot Petaniem
nan im en Simon tuketuk,
7 Li amen ap poto dong
i, wa kisin potel alapasta

audaud en men kei kasampwalia ap kieledier ong pon kadokenmai, ni a kotin konot.
8 A tounpadak kan lao kilanger, ap suede kidar indada: Menda kei wet olar mal?
9 Pwe a pan netila, kareda pwai laud ap nek ong samama kan.
10 Iesus lao mangi met, ap kotin masani ong irail: Da me komail kainsensuedeki li o? Pwe me mau, me a wiai ong ia er.
11 Pwe me samama kan kin mi re omail ansau karos, a ngai sota ansau karos.
12 Pwe ni a wudok kidi pil wet pon war ai, a kaonopadar ai saredi.
13 Melel I indai ong komail, wasa karos, me rongamau wet pan kalok ia, pangada sappa pon, me a wiaer et, pil pan kaloki, pwen katamanpa.
14 Amen ekriamen, me adaneki Iudas Iskariot, ap koieila ren samero lapalap akan,
15 Indada: Da me komail pan ki dong ia, i pan panga dong komail i? Irail ari inauki ong i sip en moni sileisok.
16 A sang ni ansau o a sosong duen a pan mangai ong en pangala i.
17 Ni ran kaieu en prot somut tounpadak kan poto dong Iesus patoan ong: Ia wasa re kotin kupura, sen kaonopadang ir kamadip en pasa?
18 A kotin masani: Kola nan kanim ren ol amen indai ong i: Saunpadak o masani: Ai ansau korendor, I pan wiada kamadip en pasa re om, o ai tounpadak kan pan iang ia.
19 Tounpadak kan ap wiadar duen masan en Iesus, kaonopadar pasa.
20 A lao sautik penaer, a kaipokedi ni tepel, a ekriamen akan iang i.
21 Ni arail konokonot, a kotin masani: Melel I indai ong komail, amen komail pan pang ia la.
22 Irail ap insensued o amen amen potoan ong i indada: Maing ngai i?
23 A kotin sapeng masani: Me ian ia kaduedi nan dal o, i me pan pang ia la.
24 Pwe Nain aramas pan kokola duen a intingidier. A suedi ong aramas o, me Nain aramas pangala re a, me mau ong aramas o, ma a sota ipwidier.
25 A Iudas, me pangala i ap sapeng potoan ong indada: Rapi, ngai i? A kotin masani ong i: Koe me indada.
26 Ni arail wiadar konot. Iesus kotin limadar prot laolaoki, o pilitiki pasang, kotiki ong toupadak kan masani: Ale tungole, war ai metet.
27 A pil kotikida dal o laolaoki kotiki ong irail masani: Komail karos nim sang;
28 Pwe nt' ai metet, udan inau kap, me pan kapwilipwilidi ong me toto, men lapwada dip.
29 A I indai ong komail, me I solar pan nim sang wan wain sang ansau wet lao lei ni ran o, me I pan pil nim nan wein

Sam ai iangaki komail!
30 Irail lao melkakaki
melkaka en kaping, rap
kotila pon dol Oliwe.
31 Iesus ap kotin masani
ong irail: Komail karos pan
makar kin ia pongpong wet,
pwe a intingidier: I pan kame
silepa o, a pwin sip o pan
more pasang.
32 A murin ai maureda,
I pan ti ong mo ’mail kola
Kaliläa.
33 A Petrus sapeng potoan
ong i: Ma karos pan makar
kin ir a ngai sota pan makar.
34 Iesus kotin masani ong i:
Melel I indai ong uk, pong-
pong wet mon malek a kako-
rot, koe pan kamam kin ia
pan silepak.
35 Petrus potoan ong i: Ma i
iang ir matala, i sota pan man
kamam kin ir; iduen en toun-
padak kan karos ar indinda.
36 Iesus ap kotilang wasa
o me adaneki Ketsemane, a
irail iang i, ap kotin masani
ong tounpadak kan: Komail
mondi met, lao I pan kola ka-
pakap monen.
37 O a kotin ukadar Petrus o
nain Sepedäus ol riamen, ap
kotin tapiadar kupur olar o
patau kaualap.
38 Iesus ap kotin masani
ong irail: Ngen i ap insen-
suedelar kaualap ong mela.
Komail pan mimieta met,
iang ia masamasan.
39 O a kotila ekis wasa, ap
kotin pupekidi silang i lao-
laoki masani: Sam ai, ma a
kak, kom kotiki sang ia dal
wet; ari so, kaidin ngai, ko-
mui ta en wiawia.
40 I ari kotin pure dong
tounpadak kan, diar ir adar
mamair, ap kotin masani ong
Petrus: Komail so kak iang ia
masamasan auer ta ieu?
41 Masamasan o kapakap,
pwe komail de ko ong nan
songesong. Nen me peik, a
uduk me luet.
42 A pil kotila kariapak lao-
laoki masani: Sam ai, omui
kupur eta, me dal wet sota
kak kowei sang ia, ari I pan
tungole.
43 A lao kotin puredo diar
ir adar pil mamair, pwe mas
arail me toutou.
44 A a kotin muei sang irail,
pil kotilar laolaoki kasilepak
ni masan ota.
45 Ap kotin pure dong toun-
padak kan masani ong irail:
Komail ari mamair o kamol.
Kilang, auer leler, me Nain
aramas pan pangalang pa en
me dipan akan.
46 Paurida, kitail en kola,
kilang, a samador, me pan
pang ia la.
47 Ni a kotin mamasandar,
kilang, Iudas, amen ir ekri-
amen oko, pwarador, pokon
lapalap iang i, me wa kodlas
o sokon sang ren samero la-
palap akan o saumas akan en
toun sap o.
48 Men pangala i ki ong ir
kilel eu indada: Me I pan
metik, iei I komail pan koledi.
49 I ap madang dong Iesui
indada: Pong mau Rapi ap
metik i.
50 A Iesus kotin masani ong
i: Kompoke pai, menda koe
pwarador? Irail ap por ong
Iesus, saikidi i.
51 A kilang, amen irail, me

iang Iesus, kapawei pa a, usadar na kodlas, pale sang salong en ladu en samero lapalap o.

52 Iesus ap kotin masani ong i: Kapure iong om kodlas nan deu a! Pwe karos, me ale kodlas, pan kamekila kodlas.

53 De koe lamelame, me I sota kak poeki ren Sam ai en kadara dong ia tounlang toto sang lekion eisokriau sama;

54 A iaduen kisin likau kak pwaida? A udan a pan wiaui duen met.

55 Ni auer ota Iesus kotin masani ong pokon o: Da, ngai lolap amen, me komail kodon aleki kodlas o sokon akan? Ni ran akan karos I mier re omail, kauwewe nan im en kaudok, a komail sota kol ia dier.

56 A mepukat karos wiauier, pwe kisin likau en saukop akan en pwaida. Tounpadak kan karos ap muei sang i tangdaui.

57 A me saikidier Iesus, ap kaluang i ren samero lapalap Kaipas, wasa saunkawewe o saumas akan pokon pena ia.

58 A Petrus idauendo i doowei sang lel tanpas en samero lapalap o pedelong ong mondi ren papa kan, pwen kilang imwin mepukat.

59 A samero lapalap akan, o saumas akan, o pwin en kapung o roporop kadede likam ong Iesus, pwen kamatala;

60 Ari, sota me irail diar. Saunkadede likam me toto, me pwarado, ari so, sota me irail diar. Ikmuri saunkadede riamen pwarado,

61 Indada: Lap en me inda: I kak ong kawela im en kaudok en Kot ap id kauada ni pong sili pong.

62 Samero lapalap ap kasinenda masani ong i: Kom sota sapengki meakot, me mepukat kin kadede ong komui?

63 A Iesus kotin nenenlata. Samero lapalap ap masani ong i: I kakau kin komui la ren Kot ieias, komui en indang kit, ma komui Kristus Sapwilim en Kot.

64 Iesus ap kotin masani ong i: Komui me inda. A I pil men kaire kin komail, sang ni ansau wet, komail pan kilang Nain aramas a pan kaipokedi ni pali maun en manaman o kokido dapok en lang akan.

65 Samero lapalap ap ter pasang, a likau kan indada: A lalaue. Menda pil akai saunkadede? Kilang, komail apton rongadar a lalaue,

66 Da me komail lamelame? Irail sapeng potoan ong: A mau ong kamela.

67 Irail ap kondipi ong silang i o pakir i, o akai pikir i ni silang i,

68 Indada: Kristus, kokop ong kit, is me pikir uk?

69 Petrus momod liki panakepir; lidu men ap ko dong i indada: Koe me pil iang Iesus en Kaliläa.

70 A i me kamamaki mo 'rail karos indada: I poneponeki me koe inda.

71 A ni a pedoi wei sang nan wanim, amen lidu ap kilang i indang irail, me mi wasa o: Lap men et me pil iang Iesus en Nasaret.

72 A pil kamamki ap kaula:
I sasa aramas en.
73 Mur ekis irail me u
impa pil kaido indang Petrus:
Melel koe amen irail, pwe
ngil om kadiarok kin uk ada.
74 I ap lalaue o kaula
indada: I sasa aramas en.
Malek ap kakorot.
75 Petrus ap tamanda
masan en Iesus, me kotin
masani ong i: Mon malek a
kakorot, koe pan kamam kin
ia pan silepak. A ap koieila
sangesang laud.

27

1 A LAO ran pasanger,
samero lapalap akan o
saumas akan en toun sap o
kapukapungada duen Iesus
pwen kamatala.
2 Irail lao saliedi i, ap
wawei, ki ong ren kopina
Pontius Pilatus.
3 A Iudas, me pangala i lao
kilanger me a pakadeikadar,
en kamatala, ap kalukila
o purekido moni sileisok
ren samero lapalap akan o
saumas akan.
4 Indada: Ngai me wiadar
dip, ni ai pangalar nta
makelekel. A irail inda:
Menda re at? Koe en pein
wia.
5 I ari kasedi moni ko nan
im en kaudok, ap koieilar lu-
siamalar.
6 A samero lapalap akan ale
moni ko indada; A sota pung
kitail en ki ong nan deun
mairong, pwe pwain pan nta.
7 Irail ari kapukapung, ap
netiadar sap en saun wia dal,
wasa me men liki pan seredi
ia,
8 I me wasa o adaneki sap
en nta kokodo lel ran wet.
9 I dokan a pwaidar, me
lokidor ren saukop Ieremia,
me masani: Irail ari aleer
moni sileisok i pwaine pan i,
me re netiada ren men Israel.
10 O pwaine kida sap en
saun wia dal, duen me Kaun
o kotin masani ong ia.
11 Iesus ari kotikot mon
kopina; kopina ap kainoma
re a masani: Nanmarki en
Sus akan komui? A Iesus
kotin masani ong i: Komui
me masani.
12 Samero lapalap akan o
saumas akan lao karaune kin
i, a sota kotin sapeng.
13 Pilatus ap masani ong
i: Komui sota rong duen ar
karakarauni komui kaualap?
14 I ari sota kotin masani
ong i meakot. Kopina ap
poneponeki kaualap.
15 Ari, ni kamadip o kopina
kin lapwa ong irail amen me
salidi, meamen, me re mauki,
16 A i ansau o ol amen, ad a
Parapas, me salidi re ’rail.
17 Irail lao pokon penaer,
Pilatus ap masani ong irail:
Is me komail mauki, i en
lapwa dang komail, Parapas
de Iesus, me maraneki Kris-
tus?
18 Pwe a asaer, ar peirin,
me re pang kilar i.
19 A lao kaipokedi pon deun
kadeik, a paud ilokilang i in-
dada: Komui der wia meakot
ong ol pung men et, pwe
i auramandar duen i, me i
lokelokeki laud ran wet.
20 A samero lapalap akan
o saumas akan sairen kila
pokon o, ar poekipoeki Para-
pas o kamatala Iesus.

21 A kopina sapeng masani
ong irail: Is re ’ra, me komail
mauki, i en lapwadang ko-
mail? Irail potoan ong: Para-
pas.
22 Pilatus ap masani ong
irail: Da me i en wiaki Iesus,
me maraneki Kristus? Irail
karos potoan ong: A en
kalopuela!
23 A kopina masani: Pwe
sued da, me a wiadar? A re
kalaudela ar weriwer: A pan
kalopuela!
24 Pilatus lao kilang, me
a sota kak wiada meakot,
pwe moromorong pan wiaui,
ap ale pil, omiom mo ’rail
masani: Ngai makelekel sang
ntan ol pung men et, komail
pan wia.
25 Aramas karos ap wiaki
eu sapeng indada: Nta en
kapokon ong kit o nait seri
kan!
26 A ap lapwa dong irail
Parapas, a Iesus me a woki ap
mueid ong irail, en kalopuela
i.
27 Nain kopina saunpei
kan ap ale Iesus kalualong
ong nan im en kadeik o, ap
kapokon pena saunpei karos;
28 Irail ap ki sang i sap-
wilim a likau kan, ap id ka-
likauwie kida i likau waitata;
29 Ap pada al en tek eu,
ap kida pon kadokenmai, o
ki ong sokon apot ni lim a
maun, o kelepukidi mo a o
kapikapidi i indada: Iong
Nanmarki en Sus akan!
30 Irail kondipe ong i, o re
ale sokon o, o pokieki kado-
kenmai.
31 Irail lao kapiti i, ap
kisang likau waitata, ap
kapure ong i udan sapwilim
a likau o kaluawei, pwen
kalopuela.
32 Ni arail kotikot kokola,
rap diarada aramas en
Kirene men, me ad a Simon,
i me re iton ong, en wadala
sapwelim a lopu.
33 Irail lao lel ong wasa o,
me ad a Kolkata, iet wewe:
Wasa en pondal en monga.
34 Irail ki ong i pinika, me
doleki edi. A lao kotin song
kis, a sota urak.
35 Irail lao kalopuelar i, ap
nek pasang sapwilim a likau
kadoropwe kidar.
36 Irail ari mondi ong wasa
o masamasan i.
37 O ponangin kadokenmai
re pasuredier inting o, me a
pukoki: Iet Nanmarki en Sus
akan.
38 Lolap riamen iang i lop-
uelar, amen mi ni pali maun,
a amen ni pali maing.
39 Me dadaulul akan lalaue
i, dueduälok.
40 Katiti: Koe me kin
kawela im en kaudok ap
id kauada pong sili pong,
en pein dore uk ala; ma
Sapwilim en Kot koe, en
keredi sang nin lopu en!
41 A samero lapalap, o
saunkawewe, o saumas akan
pil dueta kapikapiti i indada:
42 A dorelar akai, ap sota
kak dorela pein i; ma i Nan-
marki en Israel, i en keredi
sang ni lopu en, a kitail pan
kamelele i.
43 A liki Kot, i en kotin
dorela, ma a kotin kupura i,
pwe a indada: Ngai Sapwilim
en Kot.

44 Lolap oko, me iang i lop-
uelar, pil lalaue i.
45 Sang ni auer kawonu lel
auer kaduau rotorot kipadi
sap o.
46 Ni auer kaduau Iesus ap
kotin ngil laud masani: Eli,
eli lama asaptani! Iet wewe:
Ai Kot, ai Kot, da me komui
likitmalia kin ia la?
47 Akai me u wasa o, ron-
gadar me, ap indada: A eker
Elias.
48 A amen irail pitipit tang
ale lim eu, kaduedi ong nan
pinika kauong ni alek apot,
kidang i en urak,
49 A akai me inda: Iermen,
kitail en kilang mas, ma Elias
pan pwarado dorela i.
50 Iesus pil kotin ngil laud,
ap kadarala ngen e.
51 A kilang, perepa likau
en im en kaudok o ap dei
pasang, sang pali poa lel pa, o
sap rereda, o paip akai rongk-
ilar,
52 O sousou kai sara
pasang, o war en me saraui
kan toto, me mamair, ap
iasadar.
53 O murin ar iasadar, irail
koda sang nan sousou kan,
kolang kanim saraui, pwara
dong me toto.
54 Senturion o me iang i
sinsila Iesus, kilanger sap
a rereda, o meakan, me
wiauier, rap masakadar
kaualap, katiti: Melel i, me
Sapwilim en Kot!
55 O li toto mi kailewei,
kilekilang me wiaui, iei irail,
me idauendo Iesus sang
Kaliläa papa i.
56 Maria men Makdala, o
Maria in en Iakopus i Ioses, o
in en nain Sepedäus akan mi
nan pung arail.
57 A lao sautik penaer, ol
kapwapwa men pwarado,
men Arimatia, me ad a Iosep,
me pil tounpadak en Iesus
amen.
58 I ari poto dong Pilatus
poeki kalep en Iesus. Pilatus
ap masani, a en pangalang i.
59 Iosep ari ale kalep
o, kidimiki pena likau
makelekel o kaselel;
60 Ap nekidedi nan pein a
sousou kap, me a weiradar
nan paip; i ap kadapure ong
takai kalaimun eu nan au en
sousou o, ap kotila sang,
61 A Maria men Makdala,
o Maria teio momod sal ong
sousou o.
62 A mandan ran o, ran
en kaonop, samero lapalap o
Parisär akan pokon pena ren
Pilatus.
63 Indada: Maing, kit
tamandar, me ol sued men
et katitiki ni a memaur: I pan
maureda murin ran silu.
64 Komui ari masani, me
ren sinsila sousou o lel ran
kasilu, pwe a tounpadak kan
de kodo pirapela, ap indang
aramas: A kotin iasadar sang
ren me melar akan, pwe
pakotau wet pan sued sang
men mas,
65 Pilatus masani ong irail:
let silepa ko, komail kowei
sinsila sousou o duen komail
kak ong.
66 Irail ari koieila,
kileledier takai o, o kasilaki
sousou o saunpei kai.

28

1 RAN en sapat lao daulier,
ni mansang en at en wik,

Maria men Makdala, o Maria
teio ap kodon ududial sousou
o.
2 A kilang, sap rereda
kaualap, pwe tounlang en
Kaun amen, pwaradido sang
nanlang o katapur sang takai
o, ap kaipokedi ong poa,
3 Mom a dueta liol o a likau
puetepueteta sno.
4 Silepa ko ap masap-
wekadar, o re likamata mela.
5 A tounlang o kotin sapeng
masani ong li oko: Komail
der masak pwe i asa, me
koma rapaki Iesus, me lop-
uelar.
6 A soer met, pwe a iasadar,
duen a kotin masanier.
Kodo udial wasa, me Kaun
nekinekidi mas o,
7 O tangwei kaireki sap-
wilim a tounpadak kan, me
a kotin iasadar sang ren me
melar akan. A kilang a pan
kotin tiong mo 'mail kotilang
Kaliläa. I wasa komail pan
diarada i. Kilang, i kop ong
komail er.
8 Ira ari madang sang ni
sousou o masak o peren
kaualap, o tangwei kaireki
ong sapwilim a tounpadak
kan.
9 A ni ara kola, kaireki
sapwilim a tounpadak kan,
kilang, Iesus ap tu ong ira
masani: Ran mau! Ira ap
kai ong poridi ni aluwilu a o
pongi i.
10 Iesus ap kotin masani
ong ira: Der masak, kowei
kaireki ri ai ol akan, pwe re
en koieilang Kaliläa. I wasa re
pan diar ia.
11 Ni ara kokola, kilang
silepa kai ko dong kanim o
kaireki samero lapalap akan
karos me wiauier.
12 Irail ari pokon pena ian-
gaki saumas akan o kapuka-
pung, ap ki ong saunpei moni
toto.
13 Indai ong irail: Komail
pan inda: A tounpadak kan
pwarador pong pirapela i ni
at mamair.
14 A ma kopina pan ron-
gada duen mepukat, kit ap
pan sauasa komail re a.
15 Irail ari aleer moni kan o
wiadar duen me re katiti ong
irail. A kasoi pot et lolok sili
ren Sus akan kokodo lel ran
wet.
16 A tounpadak ekamen
kowei ong Kaliläa, pon nana
eu, me Iesus kotin kakalik
ong irail er.
17 Irail lao diaradar i,
re pongi ong i, a akai me
peikasal.
18 Iesus ap kotido masani
ong irail: Manaman en nan-
lang o sappa karos muei ong
ia er.
19 Komail ari kola o padaki
ong toun sappa karos o pap-
tais ir ala ni mar en Sam o Na
o Ngen saraui.
20 Padaki ong irail, me
ren dadaurata meakan, me
I kakalik ong komail er. O
kilang, I pan daudaulole
komail sili kokolata, lao lel
sappa imwisokela.

MANG EN PA EN WANPORON MARKUS.

1 TAPIN rongamau en Iesus
Kristus, Sapwilim en Kot.
2 Duen a intingidi ren
saukop Iesaia: Kilang, i
kadarala mo 'mui ai men
kadar me pan kaonopada al
omui!
3 Ngil eu likelikwir sili nan
sap tan: Komail kaonopada
al en Kaun o kaineneda al a!
4 Ioanes kotido wia pap-
tais nin sap tan o padapadak
duen paptais en kalula ong
lapwa dip akan.
5 Toun sap en Sus akan o
toun Ierusalem karos pokon
dong re a; irail paptaisela re
a nan pilap Iordan, weokada
dip arail akan.
6 Ioanes kin likauwi wun
en kamel, o perapirki kil en
man, o kin kangkang man-
siek o oni en nan wel.
7 O padapadak masani:
Meamen laud sang ia kotido
mur i. Sal en a sut i sota war
ong idiokidi lapwada.
8 I paptais kilar komail pil.
A a pan paptais kin komail
Ngen saraui!
9 Kadekadeo ni ran oko
Iesus ap kotido sang Nasaret
en Kaliläa ap paptaisela ren
Ioanes nan Iordan.
10 A madang kotida sang
nan pil o, ap kotin masani
nanlang kan ar ritida, o Ngen
mom en muroi piridi dong po
a.
11 Ngil eu ap peidido sang
nanlang kan: Nai kompok ko-
mui, me I perenki!
12 A madang Ngen kalua
wong i sap tan.
13 A ap kotikoteki sap tan
ran pangaul wia songesong
pan Satan, ieiang man laualo;
a tounlang kan me papa ong i.
14 Murin en Ioanes a
pangalar, Iesus ap koti dong
Kaliläa, padapadak ronga-
mau en wein Kot.
15 Masani: Ansau o leler
wein Kot mier! Komail
kalula! Kamelele rongamau!
16 Ni a kotikot sili liman sed
en Kaliläa, a ap masani Simon
o ri a ol Andreas ara lalaid
sili, pwe ira saused.
17 Iesus ap kotin masani
ong ira: Koma idauen ia do!
Pwe I pan wia kin koma la
saused en aramas!
18 Ira ari madang kasedi
ara uk eko, ap idauenla i.
19 Ari, ni a kotila sang wasa
o, a ap kotin masani Iakopus,
nain Sepedäus o ri a ol Ioanes
mimi pon sop pot wonewone
ara uk oko.
20 I ari kotin molipe ira
madang, ira ari pededi sam
ara Sepedäus nin sop o ren
toun dodok ko o idauen la i.
21 Irail ap koti dong Kaper-
naum. A madang kotilong
ong nan sinakoke ni ran en
sapat o kawewe.
22 Re ap puriamuiki a
padak, pwe a kotin kawewe
ong irail ni manaman sota
dueta saunkawewe kan.
23 Aramas amen iang mi
nan sinakoke o, me ngen saut
mi lole, ap weriwer,
24 Indada: Ko sang kit!
Menda re omui kit, Iesus en
Nasaret? Komui kotido en
kawe kit ala? I asa komui,
Saraui en Kot.

25 Iesus ari ongiongida,
masani: Nenenla o kowei
sang i!
26 Ngen saut lao kapuru-
rada ap weriwer laudeda, a
ap koiei sang i.
27 Irail karos puriamui,
pepeidok nan pung arail
indada: Dakot met? Padak
kap, dakot met? Pwe ni
manaman a masani ong ngen
saut akan, irail ari peiki ong
i.
28 I ari madang indand sili
nin sap karos impan Kaliläa.
29 Irail ari madang koti
sang nan sinakoke, ap iang
Iakopus o Ioanes kotilong
ong nan im en Simon o
Andreas,
30 Saulap en Simon
wononeki somau karakar.
Irail ap kaireki i madang
duen i.
31 I ari koti wong ale pa a,
kauada. Somau karakar ap
madang ko sang; i ari papa
irail.
32 A lao sautik penaer, ni
katipin kirila, re ap wa pena
ong i karos me somau o me
tewil ti po arail.
33 O toun kanim o pokon
dong ni im o.
34 A ap kotin kakelailada
me toto me somauki song en
somau toto, kausa sang tewil
toto, ap kulikedi tewil akan,
ren der lokaia, pwe re asa i.
35 A kotin kipada nin soran,
kotilang sap tan, pwen laolao
wasa o.
36 Simon o me iang ko ap
idauenla i.
37 Ni arail diar i, re ap po-
toan ong i: Irail karos ra-
parapa kin komui.
38 A ap kotin masani ong
irail: Kitail daulul wong sap
tei ko, pwe I en pil padak
wasa o, pwe i me I kokido.
39 A ap kotin padapadak sili
nan arail sinakoke kan nan
sap en Kaliläa karos o kakaus
tewil akan.
40 Ol tuketuk amen ap poto
dong i kelepuki poeki potoan
ong i: Ma re kotin kupura, re
kotin kamakeke ia da!
41 Iesus ari kupuro kila, ka-
pawei lim a, sair i masani ong
i: I pan, makelekelada!
42 A ni a masani eta, ari a
tuketuk ko sang madang, a ap
makelekel lar.
43 I ari kalikedi i, ap
madang kadarala.
44 Masani ong i: Kalaka!
Koe depa indai ong meamen;
a kowei kasale ong koe
samero o, o kida, pweki om
makelekelada, me Moses
masani, pwen kadede ong
irail.
45 Ari, a kolata kalokisili,
suaiki sili o ari, kareda en
Iesus a sola sansal koti dong
kanim o, kotikot eta liki nan
sap tan, irail ap pokon dong
re a sang pali karos.

2

1 MURIN ran akai a ap pil
kotilong ong Kapernaum, ap
loki sili me a kotikot nan im o.
2 Me toto ap madanga pena,
im o lao koidala o pil likin im
o. A ap kotin kawewe ong ir
masan o.
3 Irail ari poto dong re a, wa
kodo me somau rerer men,
roan pa men.
4 Irail sota kak kai dong
impa pweki pokon o. Re
ap palang pasang pon im o,

wasa a kotikot ia; irail lao
palang pasang ap kakiredi ro
o, me somau o mi poa.
5 Iesus lao mangi ar po-
son, ap masani ong me so-
mau rerer o: Nai, dip om
akan lapwa sang uk er!
6 Ari, saunkawewe kai
momod wasa o, mongemon-
gloleki:
7 Da me men et lokelokaia?
A lalaue. Is me kak lapwada
dip akan, pwe amen ta, Kot?
8 Iesus ari madang angiada
nan kupur a duen ar mon-
gemonglole, ap kotin masani
ong irail: Da me komail mon-
gemongloleki?
9 Ia me mangai ren indai
ong me somau rerer: Dip om
akan lapwa sang uk er, de
inda: Uda, ale ki om, kowei?
10 A pwe komail en asa,
me Nain aramas me mana-
man ong lapwada dip akan
nin sappa, iei me a kotin
masanieki ong me somau
rerer:
11 I indai ong uk: Uda! Al
eki om! U ko ong ni im om!
12 I ari madang uda, ale ki,
aluwei mo 'rail karos. Irail
karos ari malamalaua kila,
kapinga Kot inda: Se saikenta
man kilang meakot et!
13 I ari pil kotila liman sed
o. Irail karos ap pokon dong
i, i ari kotin kawewe ong irail.
14 A lao kotin daulul wasa o,
ap masani Lewi, nain Alpäus,
a momod ni wasan nopwei,
ap masani ong i: Idauen ia
do! I ari uda idauenla i.
15 Kadekadeo a lao
kaipokedi konot nan im a,
saunopwei o me dipan akan
me toto iang Iesus o sapwilim
a tounpadak kan konokonot;
pwe irail me toto, me idauen
i.
16 Ari, ni en saunkawewe o
Parisär akan ar kilang a kotin
iang me dipan o saunopwei
kan konokonot, irail ap indai
ong sapwilim a tounpadak
kan: Da me a iangki saunop-
wei o me dipan akan konot o
kaker eki?
17 Ni en Iesus angiada, ap
kotin masangi ong irail: Me
kelail akan sota mau ong
saunwini pwe me somau ta. I
sota kodon ekeredo me pung
kan, a me dipan akan.
18 En Ioanes a tounpadak
kan o Parisär akan kin
kaisesol. Irail ari kodo
potoan ong i: Da me en
Ioanes a tounpadak kan kin
kaisesol, o en Parisär ar
tounpadak kan, a sapwilim
omui tounpadak kan sota kin
kaisesol?
19 Iesus ap kotin masani
ong irail: Da, toun ka-
madip en kapapaud pan kak
kaisesol ni en ol kamod a iang
irail? Ni en ol kamod a iang
irail, re sota pan kak kaisesol.
20 A ansau kokodo, me ol
kamod pan wisike sang irail,
iei ran o, me re pan kaisesol.
21 Sota amen me pan deik
ong likau kap ni likau mar-
ing, pwe likau kap pan dei
sang likau maring, por o ap
pan laudela.
22 Pil sota amen me kin
deuke kida ed maring wain
kap, pwe wain o de ter
pasang ed o, wain o ari
wudokila, ed o ola. A wain
kap mau ong nan ed kap.
23 Kadekadeo a kotin weid

nan mat en korn ni ran en
sapat. Sapwilim a tounpadak
kan ap dondolung kowei wan
korn.
24 Parisär oko ap indai ong
i: Kilang, da me irail wia
ni sapat me sota pung, en
wiaui?
25 A kotin masani ong irail:
Komail sota wadoker, me
Dawid wiadar, ni a men
kaualap, o a men manga, i o
me iang i?
26 Duen a pedelong ong nan
tanpas en Kot ni muein Api-
atar samero lapalap, o kan-
gala prot mairong o nek ong
irail, me iang i, me sota pung
aramas en tungole, samero
kan eta?
27 A ap kotin masani ong
irail: Sapat me wiaui ong
aramas a kaidik aramas ong
sapat.
28 I me Nain aramas pil
udan kaun en sapat.

3

1 KADEKADEO a pil kotin
pur ong nan sinakoke. Ari,
aramas amen mia, me pa a
motor.
2 Irail ari masamasaneki,
ma a pan kakelada i ni ran en
sapat, pwe irail en karaun i.
3 I ari kotin masani ong ara-
mas o, me pa a motor: Uda
kodo met!
4 A ap kotin masani ong
irail: Me pung, wia mau ni
ran en sapat de wia sued?
Kamaur de kamela? Ir ari
nenenla.
5 I ari angiang aupwili sili
po ’rail, kupurokila ar kap-
itakai, ap kotin masani ong
aramas o: Kapawei pa om!
I ari kapawei. Pa a ap ke-
lailada.
6 Parisär oko ap madan-
galang ren iang en Erodes. Re
ap kapakaparok duen ar pan
kamatala i.
7 A Iesus kotin kapitawei
sang pein i o sapwilim a toun-
padak kan, koti wong liman
sed. Pokon kalaimun ap
idauen i sang Kaliläa, o Iudäa.
8 O sang Ierusalem, o
sang Idumäa, o sang palilan
Iordan, o toun liman Tirus
o Sidon, pokon kalaimun, re
rongada duen a kotin wiada
manaman kaualap, re ap
pokon dong re a.
9 A kotin masani ong
sapwilim a tounpadak kan,
kisin sop kis en kaonop ong i,
pweki pokon o, pwe re de koi
dong i.
10 Pwe a kotin kakelada me
toto, irail ari pakoideda, pwe
me somau ko me sair i.
11 O ni en ngen saut akan
ngar i, re pupedi mo i, weri-
wer, indada: Sapwilim en
Kot komui!
12 I ari kotin kalik irail edi,
ren der kaireki i.
13 I ari kotidala nan nana o,
ap molipei dong i, me a kotin
kupura, re ap poto dong re a.
14 I ari kotin kileledi
ekriamen, pwe re en ieiang
i, pwen poroporone ir sili
padapadak.
15 O manamanla kakelada
me somau kan o kakaus tewil
akan;
16 Simon a kotiki ong ad a
Petrus.
17 O Iakopus nain Iepedäus,
o Ioanes ri en Iakopus, a
kotiki ong ad ara Poanerkes.
Iet wewe: Nain nansapwe.

18 O Andreas, o Pilipus,
o Partolomäus, o Matäus,
o Tomas, o Iakopus, nain
Alpäus, o Tadäus, o Simon
men Kana,
19 O Iudas Iskariot, me pan-
gala i.
20 Irail ari ko dong nan im
eu. Pil pokon eu pokon pena.
Irail ari sola kak manga.
21 Ni kompokepa ko ron-
gada, re kodo, pwen wala
sang i; pwe re inda, me a
iakala.
22 A saunkawewe ko, me
kodido sang Ierusalem inda:
A katia Peelsepup o saumas
en tewil akan; iei me a
kakauseki tewil akan.
23 I ari molipe ir do, masani
ong irail ni karaseras akan:
Ia pan duen Satan a kausawei
Satan?
24 O ma toun wei eu u pena
nan pung ar, wei o sota pan
kak pwaida.
25 O ma penainai eu u pena
nan pung ar, penainai o sota
pan kak pwaida.
26 O ma Satan u ong pein i,
a sota pan kak pwaida, a pan
imwisokela.
27 Sota amen me pan kak
ko ong nan im en kelail amen
kulia a kapwa, ma a so saliedi
mas me kelail o. A ap pan kak
kawela im a.
28 Melel I indai ong komail:
Dip akan karos pan lapwa
sang nain aramas akan, o
laue, me re lalaueki.
29 A meamen lalaue Ngen
saraui sota pan lapwada, a
a pan puk ong kamekam
soutuk.
30 Pweki ar inda: A katia
ngen saut.
31 Ari in a, o ri a ol akan ap
kodo, mi liki o iloke dong.
32 A pokon me momod
impa o ap potoan ong i: Re
mangi, in ar o ri ar ol akan
mimi liki kainoma komui.
33 A ap kotin sapeng irail
masani: Is in ai de ri ai kan?
34 A ap kotin aupwil sili
po ’rail, me mod impa ko,
masani: Kilang, in ai o ri ai ol
akan!
35 Pwe meamen wiawia
kupur en Kot, iei me ri ai ol
o ri ai li o in ai.

4

1 KADEKADEO a pil kotin
tapiada kawewe liman sed
o. Pokon kalaimun eu ap ko
pena re a. A ap kotidang pon
sop pot kotikot pon sed o. A
pokon o mi nan sap pon oror.
2 A kotin kawewe ong irail
me toto ni i karaseras akan,
masani ong irail ni a padak:
3 Rong! Kilang, saunkamor
o kolan kamorok.
4 Ni a kamokamorok akai
ap moridi ong pon kailan al,
manpir ap pirido nam ir ala.
5 A akai moredi ong wasa
takain, wasa pwel petepet;
irail ari madang wosada,
pweki sota pwel lole.
6 Ni en katipin dakarada,
re ap mongela o mela pweki
sota kalau ar.
7 A akai moredi nan tuka
teketek; o tuka teketek
wosada, kasokiala, re ap sota
wa.
8 A akai moredi nan pwel
mau o pwaida wa; akai
pan me sileisok; a akai me
woneisok, a akai me epuki.

9 A kotin masani: Me salong a mia men rong, i en rong!

10 A lao kotin kalapukela, men imp a iangaki ekriamen ap kalelapok re a duen karaseras pukat.

11 A ap kotin masani ong irail: A muei ong komail, en asa duen me rir en wein Kot. A men liki re pan asa meakaros sang ni karaseras akan.

12 Pwe re kilang, ari sota kilang, o rongerong, ap sota dedeki; pwe re de pan wukila o dip ar lapwa sang irail.

13 A ap kotin masani ong irail: Komail sota dedeki karaseras pot et? A iaduen, omail pan asa karaseras tei ko?

14 Saunkamor me kamorok sili masan.

15 A mepukat me mi pon kailan al, wasa masan moredi ong, a re lao rongadar, Satan ap madangado, ki sang masan, me kamoremoredi ong nan mongiong arail.

16 O mepukat me moredi ong wasan takain, re lao rongadar masan o ap madang peren kida ale.

17 A sota kalaua re 'rail ap dadaur eta ekis, lao songesong o kamekam wiaui pweki masan o, re ap madang makar kida.

18 A mepukat me moredi ong nan tuka teketek, me rongada masan.

19 A anan en pai en sappa o inong kapwa, o norok en okotme pwaida, kasokela masan, ap sota wa.

20 A mepukat irail, me moredi ong nan pwel mau, me rongada masan o, ale o wa, akai pan me sileisok, a akai me woneisok, a akai me epuki.

21 A kotin masani ong irail: Kandel pan wisikedo, pwen ko ong pan kasak de pan men wendi? A sote koda wong nin deun kandel?

22 Pwe sota me rir kot, me so pan sansalada, pil sota me okiok kot, me so pan lok sili.

23 Meamen me salong a mia men rong, i en rong!

24 A ap kotin masani ong irail: Komail kalaka, me komail rong! Pwe men song, me komail songki iduen a pil pan song, ong komail. O omail tungol pan laud.

25 Pwe me a mia, ekis pan ko ong; a me sota a mia, me ekis mi re a, pan katia sang.

26 A kotin masani: Iet duen wein Kot, ras ong aramas amen, me kamoredi ong nan pwel war en tuka.

27 Ap mairela, pirida, pong ran; a war o wosada ap kakairida a ap sota asa due.

28 Pwe pwel kin pein kawosada tuka. Mas katoka, mur mpok, mur war en korn nan mpok ap pwarada.

29 A ni wa ma, a ap madang ki ong men lepukedi, pwe rak mier.

30 A pil kotin masani: Da me kitail en karasai ong wein Kot? De da me kitail en kasosong ong?

31 A rasong wan tuka, me pan kamoremoredi ong nan pwel, me tikitik sang war

karos, me mi nan sap.

32 A lao kamoredi, ap wosada laude sang dip karos, ap kasang pasang laud; manpir en pan lang ap kin wendi pan mot a.

33 I song en karaseras akan toto a kotiki ong irail ni a kawewe ong irail masan o duen ar weweki.

34 Sota a masan, ma so karaseras. Ni arail kelepala, a ap kotin kadede ong sapwilim a tounpadak kan meakan.

35 Ni ran ota, lao sautik penaer, a kotin masani ong irail: Kitail daulul wong palio!

36 Ari, ni ar kadar pasang pokon o, re kamasalada nin sop o. Pil akai kisin sop mi re a.

37 Melimel ap koda, iluk ap pungedi ong nan sop o kadirela.

38 A a kotikot nan murin sop o, saisaimok pon ulunga. Irail ap kaopada potoan ong i: Saunpadak, kom sota kupurai kit, pweki at pan mela?

39 I ari kotin kipada, angiangida melimel, o kotin masani ong sed o: Moledi! Ang ap dukedi o molela kaualap.

40 A ap kotin masani ong irail: Da me komail masapwekeki? Iadue, sota omail poson?

41 Irail masapwekada kaualap, ap indada nan pung arail: Iaduen ol men et, me ang o sed peiki ong?

5

1 IRAIL ari kotela sed o koti dong nan wein Katara;

2 A lao kotidi sang nin sop, aramas me ngen saut ti poa, madang ap tang dong i sang nin sousou kan.

3 Pwe a kin kaukauson nin sousou kan, sota amen, me kak saliedi i, sal mata sota pil kak.

4 Pwe pan toto a salikidi sal en nä o sal mata, ari a kin kamueit pasang sal mata o sal en nä; sota amen me kak kamandala i.

5 Ansau karos, pong o ran, a kin mimi nan sousou kan o nana, weriwer o pein lokeki i takai.

6 A ni a kilang Iesus wasa doo, a ap tangalang dairukedi.

7 Weriwer laudeda indada: Menda re omui ngai Iesus, Sapwilim en Kot lapalap? I kaukilang komui Kot, komui ender kawairok ia!

8 Pwe a kotin masani ong i: Koti sang aramas en, ngen saut koe!

9 I ari kotin kainoma re a: Is ad om? A ap sapeng potoan ong i: Iet ad ai lekion, pwe kit me toto.

10 A ap poeki, ender kotin kaus ir ala nin sap o.

11 Ari, pwin pwik kalaimun eu mimi impan nana o, mangamanga sili.

12 Irail ap poekipoeki potoan ong: Re kotin kadar kit ala, pwe sen til ong nan pwik oko.

13 Iesus ari kotin mueid ong. Ngen saut akan ap koiei sang, ko ong nan pwik oko. Pwik oko ap tangedi wei ni

aul ong nan sed ap mopila
nan sed. Irail impan riakid.
14 Silepa kan ap tangdaui,
kaireki sili nan kanim o nan
sap; re ap koieila pwen kilang
duen me wiaui;
15 Irail ari poto dong ren
Iesus, kilang, me tanwar en
tewil o a momod, o likauer,
o lolekonglar; iei i me lekion
mier re a. Re ap masap-
wekada,
16 Irail me kilanger ap indai
ong irail duen me wiaui ong
me tanwar en tewil o, o duen
pwik akan.
17 Re ap poekipoeki, a en
kotiwei sang sap arail.
18 Ni a koti dong nin sop o,
me tanwar en tewil o poeki re
a en iang i.
19 A i sota mueid ong i, ap
masani ong i: Ko ong ni im
om ren sau om, kaire kin ir
duen manaman lapalap, me
Kaun o wiai ong uk er o poke
uk alar.
20 I ari kola, kaloki sili nan
Dekapolis duen manaman la-
palap, me Iesus kotin wiai
ong i; irail karos ap puriamui
kila.
21 Iesus lao pil kotela sed
o ong palio, pokon kalaimun
eu ap ko pena re a. A kotikot
pon oror.
22 Ari, saumas en sinakoke
amen, me ad a Iairus kotido.
Ni a tu ong i, ap dairukedi
sang.
23 Poekipoeki kaualap, po-
toan ong: Nai kisin seripein
kis koren iong mela; i poeki,
komui en kotido en pwil lim
omui poa, pwen kelailada, ap
pan maurela.
24 I ap kotin iangala, ara-
mas toto ap idauenla, koi
dong pena.
25 Li amen, me nta pwilip-
wil par ngaulriau.
26 O lokolokki me toto ren
saunwini toto o kida a kapwa
karos, ap sota katepe, pwe a
totorela eta.
27 Ni a rongada duen Iesus,
a ap dilongedo muri nan
pokon o, o sair sapwilim a
likau.
28 Pwe a inda: Ma i sair
sapwilim a likau eta, i pan
kelailada.
29 Ari, pwilipwil en nta
madang matata. I ari pa-
mada nan war a, me a kelada
sanger somau o.
30 Iesus ap madang kotin
kaanda, me roson kis ko
sanger. A ap saupei dong
pokon o masani: Is me sair
ai likau?
31 A sapwilim a tounpadak
kan potoan ong: Komui
masani, pokon et koi dong
komui penaer; a komui
masani: Is me sair ia?
32 I ari kotin aupwil sili,
pwe a men masani, me wia
me o.
33 Li o ari masapwekada,
rerer, asaer me wiaui ong i
ap potodo, dairukedi mo a,
potoan ong duen melel en me
wiaui o.
34 A ap kotin masani ong i:
Nai om poson me kakelail uk
adar. Ukowei popol, o kelada
sang om somau!
35 Ni a kotin mamasan,
irail kodo sang ren saumas
en sinakoke indada: Noum
serepein o melar. Menda
kom kangiri saunpadak en?
36 Ni en Iesus a angi kair
o, ap masani ong saumas en

sinokoke o: Kom der masak
poson eta!
37 A ap sota kotin mueid
ong meamen en idauenla i,
Petrus eta, o Iakopus o Ioanes
ri en Iakopus.
38 Irail koti dong ni im en
saumas en sinakoke o, ap
masani arail moromorong o
mamaiei kaualap.
39 A ni a kotilong, a masani
ong irail: Da me komail mo-
romorongki o mamaukeki?
Seri en sota melar, a mamair
eta.
40 Re ap kakaurureki i. I ari
kotikiiei sang irail karos, ap
kotin ukada sam o in en seri
o me iang i ko; a ap pedelong
ong wasa, me seri o wonon ia;
41 I ari kotin ale pa en seri o
masani ong i: Talita kumi! Iet
wewe: Seripein i indai ong
uk, paurida!
42 Seripein ap madang
paurida, alu; pwe a saunpar
eisokriau; irail ap mala-
malaua kila kaualap.
43 I ari kotin kalik irail edi,
pwe meamen de asada, ap
masani, kisin manga en ko
ong.

6

1 A AP kotila sang wasa o,
ap koti dong ni udan sap we,
o sapwilim a tounpadak kan
idauenla i.
2 Lao lel ran en sapat a
kotin tapiada kawewe nan
sinakoke; me toto, me rong
puriamui kila, inda: Ia me
lap en ale mepukat? O
lolekong da eu, me mi re a,
me a kak wiaki manaman
pukat?
3 Kaidin i kapenta o, nain
Maria, o ri en Iakopus, o
Ioses, o Iudas, o Simon? A
kaidin ri a li akan kin mi re
atail? Re ap makar kida i.
4 Iesus ap kotin masani ong
irail: Sota wasa, me saukop
sota wau ia; nan sap we ta o
ren sau i ko o toun im a.
5 A ap sota kak wia mana-
man eu wasa o, me somau kai
ta, me a kotin pwil po ar lim a
ko o kakelail ir ada.
6 I ari pone kida ar soposon,
ap kotin paang sili kanim
akan, kaukawewe.
7 A ap kotin molipe dong
re a ekriamen oko, o kotin
kadar ir pasang riamen me
eu o kotiki ong irail man-
aman, en poedi ngen saut
akan.
8 Ap masani ong irail, re
depa wa meakot ni ar koko
sili, sokon eta pot; iermen ed,
de prot, pil sota moni nan ed.
9 A re ko ong eta nan sut, o
der mi nan sakit riau.
10 A ap kotin masani ong
irail: Wasa kis, me komail
pedelong onger ni im eu,
komail mimieta, komail lao
kowei sang wasa o.
11 A wasa eu, me kang
kasamo o rong komail,
komail sipede sang pwel ni
nä omail, ni omail ko sang,
pwen kadede ong irail.
12 Irail ap kola o pada-
padaki me ren kalula.
13 Re pil kause sang tewil
toto o keie me somau toto,
kakela ir ada.
14 Erodes nanmarki man-
giada pwe mar a indandsili,
a ap masani: Iei Ioanes saun-
paptais o, me mauredar sang

ren me melar akan; iei i me a
wia manaman pukat.
15 Akai inda, me i Elias; a
akai, me i saukop amen de
amen me due saukop akan.
16 Ni en Erodes mangiada,
a ap masani: Ioanes, me i
lepuke sang mong a; ari, a
mauredar.
17 Pwe pein Erodes me
poron wong, saikidi Ioanes,
o saliedi ong nan imateng
pweki Erodias, en ri a ol Pilip
a paud, pwe a id paude kida
i.
18 Pwe Ioanes me kapung
ong Erodes: Me sota pung
omui atia sang en ri omui ol
a paud!
19 Iei, me Erodias kailong
kila i, ap men kamela i; ari, a
sota kak.
20 Pwe Erodes laan Ioanes,
pwe a asa, me i ol pung o
saraui amen, i ari tataakata
i, ap peiki ong o mamangi
pereneki.
21 Ari ran mau eu, ran en
Erodes a ipwidi, a ap kotin
kamadipa a saupedi ko, o a
saumas oko, o na me lapalap
en wein Kaliläa kan.
22 Ari, nain Erodias
seripein ap kodo kakalek,
kamakamait Erodes o me
momod re a ko ni tepel.
Nanmarki ap masani ong
seripein o: Poeki re i meakot,
me koe mauki; i pan ki ong
uk.
23 I ari kotin kaula: Meakot
koe poeki re i, i pan ki ong uk,
lao lel apali en ai wei.
24 A ap pedoi wei indang
in a: Da me i pan poeki? I
ari inda: Monga en Ioanes
saunpaptais o.
25 I ari puredo, madang
dong ren nanmarki o, poeki,
inda: I men, komui en
madang kotikido monga en
Ioanes saunpaptais nan eu
dal en!
26 Nanmarki ap topwaila
kaualap, a pweki a kotin
kaula o pweki ir, me iang
i ni tepel ko a sota men
kapapalawei.
27 Nanmarki o ap madang
poronela saunpei amen,
masani, monga en wisikedo.
28 A ap kola, lepuke sang
monga nan imateng, ap wa
kodo monga o nan dal eu ap
ki ong seripein o; seripein o
ap kiong in a.
29 A tounpadak kan lao ron-
gadar, re ap kodo ale kalep a,
nekidala nan sousou o.
30 Wanporon oko kapokon
irail pena ren Iesus, potoan
ong i meakaros, me re wia o
me re kawewedar.
31 A ap kotin masani ong
irail: Komail kelepe dong sap
tan; kamol mas. Pwe me
toto purepure ir; irail ari sota
pisokki ong manga.
32 Re ap takeda sop kelep
kolang sap tan.
33 A me toto kilang ar
masalwei; me toto asa irail.
Ir ari sapal sang kanim karos
audi mo a ap pokon pena re
a.
34 A Iesus lao keredi sang
nan sop o, ap masani aramas
toto, ap kupura ir ala; pwe
likamata irail sip, me sota sile
parail. A ap kotin tapiada
kawewe ong irail me toto.
35 Wasa lao sautik penaer,
sapwilim a tounpadak kan
ap poto dong re a, potoan

ong: Sap tan eu met, ap wasa
sautiker;
36 Re kotin kadar ir pasang;
pwe re en paangewei sap ko-
ren kan o kisin kanim akan o
pein netiada kan ar prot, pwe
sota man ar tungole meakot.
37 A ap kotin sapeng
masani ong irail: Komail
katungole ir! Re ap potoan
ong i: Se en kola en netiada
prot me denar riepuki, ap ki
ong irail ren tungole?
38 A ap kotin masani ong
irail: Lopon en prot depa mi
re omail? Kowei kalelapok!
Re lao kalelepok, rap potoan:
Me limau o mam riamen.
39 A masani ong irail, re
en wia pwini ir pasang,
kamodang ir di ong nan rä.
40 Re ap mondi ni pwin
akai; wad epuki o limek ni
pwin ko.
41 A ap kotikidar lopon en
prot limau o mam riamen
masandang nanlang laolaoki
pwilitiki pasang o ari, kotiki
ong sapwilim a tounpadak
kan, pwe re en nek ong irail.
O mam riamen oko pil nene
ong irail karos.
42 Irail karos ari mangaer o
medier.
43 Rap deuk pena kopou
eisokriau maremor en ka-
madip o luan mam oko.
44 Irail me tungoler prot
oko me ol limekid.
45 I ari kotin madang pain
sapwilim a tounpadak kan,
irail en ko ong nin sop o, tiong
wong Petsaida palio, pwe
a pan kotin kadar pasang
pokon o.
46 A lao kotin kadar ir
pasang, a ap kotidalang nan
nana eu, pwen laolao.
47 A lao sautik penaer, sop o
mi nan ailep en sed. A a kotin
kalakalapuk nan sap.
48 I ari masani arail wiawia
roro, pwe me ang matong
irail. A nin soran a koti dong
irail, weid pon sed, a pan
dauli ir wei.
49 Ari, ni arail kilang a kotin
weweid pon sed, re kiki ong,
me ani amen. Re ap weriwer.
50 Pwe irail karos kilang
i, ap masapwekada i ari
madang masani ong irail,
masani: Komail perenda!
Ngai met! Der masak!
51 I ari keredang pon sop
o, ap moledi. Re ap puria-
mui kila kaualap o ponepone
kida.
52 Pwe re sota lamelame
prot oko; pwe mongiong arail
kakaluakalar.
53 Irail lao kotido, re ap
inen dong wein Kenesaret,
ap kai ong liman sap o.
54 Irail lao keredi sang nan
sop o, re ap madang asada i.
55 Re ap tang pasang wasa
karos tapiada wa dong i me
somau pon ro ’rail wasa re
rong, me a kot ia.
56 O wasa, me a kot ia, kisin
kanim laud akan de sap, re
kin pwilikidi nani al akan me
somau kan, ap poekipoeki,
pwe re en sair kailan sap-
wilim a likau ta. Ari, me doke
ko karos ap kelailada.

7

1 PARISÄR akan o
saunkawewe kai ap pokon
dong re a, me kodo sang
Ierusalem.

2 Ni ar kilang sapwilim a
tounpadak kai kang proteki
pa samin, so omiom,
3 Pwe Parisär o Sus akan
sota kin manga, ma re so
omiom mas; pwe re wiawia
padok en men kaua ko.
4 O ni ar kin puredo sang
wasan net, re sota kin manga,
ma re so omiom mas o tiak
toto, me re aledi, re kin
wiawia: Widen dal tikitik,
dal laud, dal pras, o men
momod.
5 Parisär o saunkawewe
ko ap kalelapok re a: Da me
sapwilim omui tounpadak
kan sota wiaki padok en men
kaua kan? A re mangata prot
so omiom?
6 A kotin sapeng masani
ong irail: Melel eta en
Iesaias a kopadar, me ko-
mail malaun akan, iduen
a intingidi: Aramas pukat
kin kaka kin ia au arail a
mongiong arail me doo sang
ia.
7 Ari, me mal ar kaudok ia,
pwe kusoned en aramas eta,
me re kin kaukawewe.
8 Pwe komail kin kasela ku-
soned en Kot, ap id wiawia
padok en aramas; iet widen
dal laud o tikitik ape; o pil
akai, me komail kin wiawia.
9 A ap kotin masani ong ir,
melel me komail kasela ku-
soned en Kot, pwe komail en
apwaliela pein omail padok.
10 Pwe Moses masani:
Kakaki sam om o in om; o
meamen me lalaue sam a de
in a en kamela!
11 A komail kin inda, ma
aramas amen indai ong sam
de in a: Korpan (iet wewe:
Mairong eu), me koe men
aneki sang ia, komail inda,
me sota dip a.
12 Komail ari sola mueid
ong i, en wiai ong sam a de in
a meakot.
13 Ap kawe kila masan en
Kot omail padok, me komail
pein wiada. O pil me toto
me due met, me komail kin
wiawia.
14 Ni a kotin molipe pena
pokon o re a, a kotin masani
ong irail: Komail karos rong
ia o weweki!
15 Sota meakot men likin
aramas, me pan ko ong lole,
kasaminela i. A meakan, me
koda sang lole, iei eta, me kin
kasaminela aramas.
16 Meamen me salong a mia
men rong, i en rong!
17 Ni a kotilong ong nan
im eu sang ren aramas
oko, sapwilim a tounpadak
kan ap kalelapok re a duen
karaseras o.
18 A ap kotin masani ong
irail: Da, komail me pil
so lolekong? Komail sota
dedeki, me meakot men likin
aramas kin ko ong lole, sota
kak kasaminela?
19 Pwe a sota ko ong nan
mongiong; pwe nan kaped
eta, ap pidok wei sang, koko
sang meakaros?
20 A ap kotin masani:
Meakan me koda sang
lol en aramas, iei me kin
kasaminela aramas.
21 Pwe sang lol en aramas,
sang nan mongiong, lame-
lam sued kin tapida sang ia:
Kamal, nenek, kamela ara-
mas.
22 Pirap, norok, sarsued,
widing, sengo, poosued,
lalaue, lemai, soukoti.

23 Mesued pukat karos tap-
ida sang lole, ap kasaminela
aramas.
24 I ari kotila sang wasa o,
kotilang wein Tirus o Sidon,
a lao kotilong ong nan im eu,
ap sota men, aramas en asa i.
Ari, a sota kak rirala.
25 Pwe li amen, me na
seripein ngen saut ti poa,
madang rongada i, ap kodo
dairukedi ong ni aluwilu a.
26 Li en Krik amen, kisan
sap en Siro-Penisia, potoan
ong, poekipoeki re a, en
kausa sang na seripein tewil
o.
27 Iesus ap kotin masani
ong i: Seri ko pan med mas.
Pwe a sota mau, ale en seri
ar tungol prot, ap kasedi ong
ren kiti.
28 A ap sapeng potoan ong
i: Melel Maing! Ari, kiti kin
tungole maremor en seri ar
tungol prot pan tepel.
29 A ap kotin masani ong i:
Pweki om lokaia en, kowei!
Tewil o ko sanger ren noum
serepein o!
30 Ari, a kolang im a, a ap di-
arada, me tewil o ko sanger, o
na seripein wonon nan deu a.
31 A lao pil kotin purela
sang wein Tirus o Sidon ap
koti dong ni le en Kaliläa, wei-
dedo nan wein Dekapolis.
32 Re ap wa dong i salonge-
pon amen, me lotong; irail ari
poeki re a, en kotin pwil poa
lim a.
33 I ari kotin ukala sang i
ni pokon o, ap kilong ong
sondin lim a nan salong a o
likidi sair lo a.
34 A ap masandang nan-
lang, asmamarada, masani
ong i: Epata! (iet wewe: Wa-
sok pasang).
35 Salong a ap madang wa-
sok pasang o sal en lo a lap-
wada. A ap lokaia mau.
36 I ari kalik irail edi re
depa indai ong meamen. A
kainapwi irail; ari, re ap
kalaudela ar kaloki sili.
37 Re puriamui kila
kaualap, inda: Me mau, me a
wia dar kan! Pwe a kakaron-
gada me salongepon, ap
kalokaiada, me lotong.

8

1 NI ran oko pil pokon
kalaimunia mia, ap sota
me re tungole; a ap kotin
molipedo sapwilim a toun-
padak kan, masani ong irail:
2 I pokela pokon et, pwe re
ieiang ia ran silu, ap sota ar
tungol.
3 O ma I kadar ir wong ni im
ar dupok, re pan lipongmas
nani al, pwe akai ir kodo sang
wasa doo.
4 A sapwilim a tounpadak
kan ap sapeng potoan ong i:
Ia wasa, me amen pan kak ki
sang ia prot, men kamedela
pokon et nan sap tan et?
5 A ap kotin kainoma re
irail: Prot depa mi re omail?
Re ap sapeng potoan ong: Me
isu.
6 I ari kotin masani ong
pokon o, en mondi ong nan
pwel, ap kotikida lopon en
prot isu, laolaoki, pilitiki
pasang o ari, ap kotiki ong
sapwilim a tounpadak kan,
pwe ren nek. Irail ari nek ong
pokon o.

7 Kisin mam kai pil mia, i
ari laolaoki o masani, ren pil
neki ong irail.
8 Irail ari manga o medier.
Irail ap deuk pena kopou en
maremor isu luan kamadip,
9 Me mangaer me koren
iong pakid. A ap kotin kadar
ir pasang.
10 Io sapwilim a tounpadak
kan ap madang kotidang pon
sop pot, kotelang nan wein
Dalmanuta.
11 Parisär akai ap kodo,
tapiada akamai ong i, men ki-
lang re a kilel sang nanlang,
pwe re kasongesong i.
12 A ap kotin kaangangala
nan ngen i, masani: Menda di
wet ngongki kilel eu? Melel
I indai ong komail: Sota kilel
eu pan ko ong di wet.
13 I ari kotila sang irail, pil
pur ong nin sop o, kotilang
palio.
14 Irail ap monokela prot
oko, men kapinwar arail, lo-
pon prot ta ieu mimi re rail
nin sop o.
15 I ari kapung ong irail
masani: Kalaka en Parisär ko
ar kalap o en Erodes a kalap.
16 Irail ap lamelame nan
pung arail: Sota atail prot
oko.
17 Ni en Iesus a kotin
mangiada, a masani ong
irail: Da me komail toutouki
a sota kan omail prot?
Komail saikenta dedekila o
weweki? Mongiong omail
kapikapitakaita?
18 Mas omail mia, ap sota
kilang; salong omail mia, ap
sota rong. O komail sota
tamataman,
19 Ni ai pilingong me
limekid lopon en prot limau
o, kopou en maremor depa,
me komail deukada? Re ap
potoan ong i: Me eisokriau.
20 O isu nan pung en me
pakid, kopou en maremor
depa, me komail deukada?
Re ap potoan: Me isu.
21 A ap kotin kainoma re
'rail: A da me komail sota
dedeki?
22 A ap koti dong Petsaida.
Re ap wa dong i maskun
amen, poekipoeki en sair i.
23 A ap kotin ale pa en me
maskun o kaluala sang ni
kisin kanim o; A ap likidi ong
ni mas a o pwil poa lim a ko
ap kainoma re a, ma a kilan-
gada wasa de so?
24 I ari sarada potoan: I ki-
lang aramas akan likamada
tuka kai, me alialu sili.
25 A pil pwil pon mas a lim
a ko, ap kasaradakeda. I ari
kelailada ap kilangada mau.
26 A ap kotin kadaralang
nin im a masani: Koe depa
pur wong ni kisin kanim o, o
pil depa indai ong meamen
nin kanim o!
27 Iesus i sapwilim a toun-
padak kan ap kotieila nan
kanim en Säsarea Pilipi ko.
Ari, ni a kotikot kowei, ap
kotin kainoma ren sapwilim
a tounpadak kan masani ong
irail: Is me aramas inda me
ngai?
28 Irail sapeng i potoan ong:
Ioanes saunpaptais; a akai
inda, me Elias; a akai, me
amen sang ren saukop akan.
29 A ap kotin kainoma re
irail: A komail, is me komail

kin inda me ngai? Petrus ap
sapeng potoan ong i: Komui
Kristus!
30 I ari kotin kalik irail edi,
re depa indai ong meamen i.
31 A ap kotin tapiada
kawewe kin irail, me Nain
aramas en kalokolok toto
o sokonekonla pan saumas
akan, o samero lapalap akan,
o saunkawewe kan, o pan
kamela, ap pan maureda
murin ran silu.
32 Masan wet a kotin
masani sansal. Petrus ap
ukada i tapiada kapung ong
i.
33 Iesus ap kotin saupeido
aupwil sili pon sapwilim a
tounpadak kan, kapung ong
Petrus masani: Kola muri,
Satan! Pwe om lamelam
kaidin en Kot, a en aramas.
34 A kotin molipedo pokon
o sapwilim a tounpadak kan,
a masani ong irail: Meamen
pan idauen ia, en tounmeteki
pein i, ap wada a lopu, idauen
ia.
35 Pwe meamen kanakanai
maur i, pan pupe sang. A
meamen kasela maur i pweki
ngai o rongamau, pan dorela
i.
36 Pwe da me katepan
aramas a aneki sappa u, ap
kasela maur?
37 O da me aramas pan wil-
iankida maur i?
38 Pwe meamen namenok
kin ia o ai padak kan nan
pung en di en kamal o sued
wed, i me Nain aramas pil
pan ailaki, ni a pan kodo ni
lingan en Sam a iang toun-
lang saraui kan.

9

1 A AP kotin masani ong
irail: Melel I indai ong ko-
mail: Akai me iang mi met,
sota pan mela, lao kilang
wein Kot a kokido manaman.
2 Murin pong wonu pong
Iesus ap kotin ukada Petrus
o Iakopus o Ioanes kalua ir
dalang pon nana ileile eu, ir
kalapuk. I ari kotin wukila
mo ’rail.
3 Sapwilim a likau ko lin-
galingala, puetepueteta sno.
Sota saunlopolop nan sappa
kak kapuetepuetetala dueta.
4 Elias i Moses ap pwara
dong ir, ari, ira o Iesus ap
mamasan pena.
5 Petrus ap sapeng potoan
ong Iesus: Rapi, me mau ong
kitail en kotikot met. Kitail en
kauada kisin im silikis: Tan-
pas ar, o en Moses o en Elias.
6 Pwe a sasa, da me a pan
inda, pwe re masapwekada.
7 Pali en dapok pali ap
kadupwal irail edi; o ngil eu
peidido sang nan dapok o: I
met nai. Ol kompok! Komail
rong i!
8 Ari, re saliokeda, solar
amen me re kilang, Iesus ta,
me kotikot re ’rail.
9 Ari, ni arail kotikot kotido
sang nin nana o, a kotin kalik
irail edi, re depa indai ong
meamen, me re kilang ko, lao
Nain aramas mauredar sang
ren me melar akan.
10 Re ap edie pena masan
pot et nan pung ar, ap
peipeidokki pena, da wewe
en maureda sang ren me
melar akan?
11 Irail ap peidok re
a potoan ong: Da me

saunkawewe kan indaki,
Elias pan pwarado mas?
12 I ari kotin sapeng,
masani ong irail: Melel
Elias kodo mas, kamauiada
meakan. O iaduen intingidi
duen Nain aramas? Me pan
kolokolok toto o sokonekon.
13 A I indai ong komail,
Elias pwarer, o re wiai ong i,
me re mauki duen a intingidi
due.
14 A lao koti dong toun-
padak kan, a masani pokon
kalaimunia eu kapil ir pena o
saunkawewe kan peipeidok
re irail.
15 Ni ar kilangadar i, pokon
o ap puriamuiki la tangado
ranamau ong i.
16 A ap kotin kainoma re
irail: Peidok da kai, me ko-
mail idedok re ’rail?
17 Amen toun pokon o
sapeng i potoan ong: Saun-
padak, i potoan dong komui
nai putak o, me ngen lotong
mi poa.
18 Ari, wasa karos me a
kin tiada poa, a kin kapu-
rurada; a ap kin pudopud
o katekatete ngi o tongeton-
gela. I potoan ong sapwilim
omui tounpadak kan, pwe re
en kausa sang i, ari, re sota
kak.
19 A ap kotin sapeng irail
masani: Di wet meid sopo-
son. Ia arain ai pan mimi re
omail, ia arain ai pan kokoa
komail? Wa dong ia i!
20 Irail ap poto dong i. Ni
a kotin masani i, ngen o ap
madang kupururada i; a ap
pupedi ong nan pwel, wia pu-
dopud taputapur sili.
21 A ap kainoma ren sam a:
Ia arain me kot et a lel? A ap
potoan ong: Sang ni a seri.
22 Pan me toto a kin kasedi
ong i nan iai o nan pil, pwen
kamela i. Ari, ma re kotin kak
ong, re kotin kupura kit ala
sauasa kit!
23 Iesus ap kotin masani
ong i: Ma koe me poson;
meakaros me kak ren me po-
son.
24 Madang sam en kisin seri
ap weriwer, sangesang, po-
toan: Maing, i poson. Kom
kotin katinaiada sang ai so-
poson.
25 Ni en Iesus a kotin
masani ar tangetang pena, a
ap angiangiada ngen saut o
kotin masani ong ngen lotong
o salongepon: I indai ong uk,
koieido sang lole! Koe depa
pure wong i!
26 A ap weriwer, kapuru-
rada kaualap, ap koiei sang. I
ari likamata a melar. Akai ap
inda, a melar.
27 Iesus ap kotin ale pa a
kauada, i ari uda.
28 Ni a koti dong ni im o,
sapwilim a tounpadak kan ap
okiok peidok re a potoan ong:
Da me se sota kak kauseki
sang?
29 A ap kotin masani ong
irail: Song wet sota kin
koki sang meakot kapakap o
kaisesol eta.
30 Re ap kotila sang wasa o,
weidala nan Kaliläa. A sota
men, meamen en asa.
31 Pwe a men kotin kawewe
ong sapwilim a tounpadak
kan ap masani ong irail: Nain
aramas pan pangalang ni pa
en aramas. Irail pan kamela i
a murin a kamela a pan mau-

reda murin ran kasilu.
32 A irail sota dedeki masan
o; a re masak kalelapok re a.
33 A ap koti dong Kaper-
naum; ni a kotikot nan im o a
ap kotin kainoma re ’rail: Da
me komail akakamaiki nani
al o?
34 Irail ari nenenla, pwe re
akamaiki nani al o, is me pan
laud re ’rail.
35 I ari kotidi, molipedo
ekriamen oko, ap masani ong
irail: Meamen men moa, a en
mi muri o papa ong karos.
36 I ari kotin ale kisin
seri amen, kotikidi ong nan
pung arail: A lau palodi i ap
masani ong irail.
37 Meamen me apwali
amen sang ren kisin seri
pukat ni ad ai, a pil apwali ia.
A me apwali ia, kaidik ngai,
me a apwali, a me kadar ia
do.
38 Ioanes ap sapeng i, po-
toang ong: Saunpadak, se ki-
lang amen, me kakaus tewil
akan ni mar omui, a ap sota
kin iang kit. Kit ari inap-
wiedi, pweki a kaidin kis at.
39 Iesus ap kotin masani:
Der inapwiedi! Pwe meamen
me wia manaman ni ad ai,
sota pan kak en lalaue ia.
40 Pwe meamen sota u ong
kitail, i kisan atail pali.
41 Pwe meamen, me pan ki
ong komail dal en pil eu ni ad
ai, pweki omail kisan Kristus,
melel I indai ong komail, kat-
ing i sota pan salonga sang.
42 O meamen, me kamakar
amen ir me tikitik, me po-
son ia, a mau ong takai en ir
plaua eu en paudoki ong ni
tapin wor a; a ap lokidokila
nan madau.
43 Ma apali en pa om ka-
makar uk, lepuke sang! A
mau ong uk, ko ong maur,
ni om dangidang sang om pa
pokon mia, ap ko ong nan
pweleko, nan kisiniai sokun.
44 Wasa ar muas sota kin
mela o kisiniei sota kin kunla.
45 O ma apali en nä om ka-
makar uk, lepuka sang! A
mau ong uk, ko ong maur ni
om sikilikil sang om pat en nä
pokon mia, ap lokidokila nan
pweleko, nan kisiniai sokun.
46 Wasa ar muas sota kin
mela o kisiniai sota kin kunla.
47 Ma apali mas om ka-
makar uk, kapida sang!
Me mau ong uk, mas pali
pedelong ong nan wein Kot
sang mas unsok lokidokila
nan kisiniai en pweleko.
48 Wasa ar muas sota kin
mela, o kisiniai sota kin
kunla.
49 Pwe amen amen
pan soleki kisiniai, dueta
mairong karos kin soleki sol.
50 Me mau sol. A ma sola
nam en sol, nam a pan ko
sang ia? Sol en mi re omail o
komail popol pena!

10

1 IESUS ap kotila sang wasa
o, koti dong wein Iudäa,
palila sang Iordan. Aramas
ap pil pokon dong re a. A ap
pil pur ong padak kin ir, due
me a kin wiawia.
2 Parisär kai ap kodo
peipeidok re a: Me pung, ol
en muei sang a paud? Irail
ari kasongesong i.
3 A ap kotin sapeng masani
ong irail: Da me Moses
masani ong komail?

4 Re ap sapeng: Moses
mueideda kisin likau en
kamueit en wiaui, ap muei
sang.
5 Iesus ap kotin sapeng
masani ong irail: Pweki
omail kapitakai, me a
intingie kida kusoned wet.
6 A nin tapin sappa a
wiauiata: Kot a kotin wia ira
da ol o li.
7 I me aramas amen pan
pededi sam a in a, pat ong eta
a paud.
8 Ira ari pan uduk eta eu, ira
soer riamen, a uduk eta eu.
9 Ari, meakot Kot kapad
penaer, aramas der kamueit
pasang!
10 Nan im o sapwilim a
tounpadak kan pur ong kale-
lapok re a due.
11 I ari kotin masani ong
irail: Meamen, me muei sang
a paud li, ap ale amen, a ka-
mal i.
12 O ma li amen muei sang
a paud, ap ale amen, a kin
kamal.
13 Re ap poto dong re a
kisin seri kai, pwen kotin sair
ir. Tounpadak kan ap kapoui
irail me wado ko.
14 Ni en Iesus a kotin
masani, a ap kotin suede
kida, ap masani ong irail:
Mueid ong kisin seri akan, en
ko dong re i. Der kalik irail
edi! Pwe iei song en, me udan
wein Kot.
15 Melel I indai ong komail,
meamen, me sota ale wein
Kot rasong kisin seri men, a
sota pan pedelong ong lole.
16 A kotin palo irail edi,
pwil po ’rail lim a ko, kapai
irail ada.
17 Ni a kotiieilang nani al
o, meamen ap tang dong i,
kelepukedi, kalelapok re a:
Saunpadak mau, da me i
en wia, pwe i en soki maur
soutuk?
18 Iesus ap kotin masani
ong i: Da me koe indaki, me I
mau? Sota meamen me mau,
Kot eta.
19 Koe kin asa kusoned
akan: Koe der kamal! Koe
der kamela! Koe der pirap!
Koe der kinakine mal! Koe
der morsued! Wauneki sam
om o in om!
20 A ap sapeng potoan ong
i: Saunpadak, mepukat i kin
wiawiada sang ni ai tikitik
kokodo.
21 Iesus ap kotin mamasani
i o kupura, ap masani ong i:
Me takis me lua, kowei, netik-
ila meakaros, me koe aneki,
ki ong me samama kan; om
pai ap pan mi nanlang; ap
kodo, ale om lopu idauen ia!
22 I ari patau kila masan pot
et, kokola insensued, pwe a
kapwa me toto.
23 Iesus ap kotin aupwili
sili, ap masani ong sapwilim
a tounpadak kan: Meid ap-
wal ong me kapwapwa, en
pedelong ong nan wein Kot.
24 Tounpadak kan ap puri-
amui kila a masan oko. Iesus
ap pil kotin sapeng masani
ong irail: Seri ko! Meid apwal
ong irail, me keleki kapwa,
en pedelong ong nan wein
Kot.
25 Me mangai ong kamel en
tilong nan por en dikok, sang
me kapwapwa en ko ong nan
wein Kot.
26 Irail ari waponda
kaualap, indinda nan pung

arail: A is me kak kamaurela?
27 Iesus ap kotin mamasani
wong irail masani: A so kak
pan aramas, a kaidin pan
Kot; pwe ren Kot meakaros
me kak.
28 Petrus ap tapiada po-
toan ong: Re masani, se
likidmaliela meakaros, ap
idedauen komui sili.
29 Iesus ap kotin sapeng
masani! Melel I indai ong
komail: Sota meamen, me
likidmaliela im, de ri a ol, de
li akan, de sam, de in, de a
paud, de seri ko, de sap pweki
ngai o rongamau,
30 Me so pan id aneki pan
me epuki ansau wet im, o ri a
ol, o li akan, o nono, o seriko,
o sap, iangaki kamekam,
o maur soutuk nan muei
kokodo.
31 A me toto men moa, pan
men murla, o men mur pan
moala.
32 Ni arail kotikot kodalang
Ierusalem, Iesus me kotin
tiong mo ’rail; a irail puria-
mui kila, idedauen wapon. A
ap kotin ale ekriamen oko,
ap kotin tapiada masani ong
irail, me pan wiaui ong i ko:
33 Kilang, kitail kodalang
Ierusalem. Nain aramas pan
pangalang samero lapalap o
saunkawewe kan; re ap pan
kadeikada, en kamela, ap id
kilang ren me kisan men liki
kan.
34 Re ap pan kapikapit i, o
woki, o kondipi, o kamela. A
ap pan maureda murin ran
silu.
35 Iakopus i Ioanes nain
Sepedäus akan potodo, po-
toan ong i: Saunpadak, se
men, komui en kotin wiai ong
kit meakot, me se mauki.
36 A ap kotin masani ong
ira: Da me koma mauki, I en
wiai ong koma?
37 Ira ap potoan ong i: Re
kotin mueid ong kit, amen kit
en mod pali maun omui, a
amen pali maing nan omui
lingan.
38 A Iesus kotin masani ong
ira: Koma sasa, me koma
poekipoeki en. Koma pan
kak nim dal, me I nim, de
paptaiseki paptais me I pap-
taiseki?
39 Ira ap potoan ong i: Se
kak. Iesus ap kotin masani
ong ira: Ei, koma pan nim dal
me I nim, o paptaiseki pap-
tais, me I paptaiseki.
40 A mod pali maun i o pali
maing i, I sota kak mueid ong;
pwe ong irail eta, me a onop
ong.
41 Ni en ek oko ar rongada,
re ap suedekida Iakopus i
Ioanes.
42 Iesus lao molipe ir do, ap
kotin masani ong irail: Ko-
mail asa duen saupeidi en
wei pokon ar kin poe irail edi
o ar saumas akan kin mana-
man ong ir.
43 Ari, due met sota pan
wiaui nan pung omail. A me
men laud nan pung omail, a
en omail papa.
44 Meamen re omail, me
men saumas, en ladu en
karusia.
45 Pwe pil Nain aramas sota
kotido, pwe en papa i, a pwen
papa ong irail, kida maur i
wiliandi me toto.
46 Irail ap ko dong Ieriko.
Ari, ni i o sapwilim a

tounpadak kan o pokon
kalaimun kotiiei sang Ieriko,
Partimäus maskun, nain
Timäus, momod liman al o,
wia poekipoek.
47 A ni a rongada, me iei
Iesus en Nasaret, a ap weri-
wer indada: Iesus, sapwilim
en Dawid, kupura ia!
48 Me toto ap kidaue, pwen
nenenla. Ari, a ap kalaudela
a weriwer: Sapwilim en
Dawid kupura ia!
49 Iesus ari kotin udi,
masani en peekek kodo. Ir ari
ekeredo ol maskun o indai
ong i: Insenemau, uda! A
kotin molipe uk!
50 I ari kasela a likau
madang uda ap poto dong
Iesus.
51 Iesus ap kotin sapeng
masani ong i: Da me koe
mauki, I en wiai ong uk? Me
maskun o ap potoan ong: Ra-
puni, i men potoan kilang
wasa.
52 Iesus ap kotin masani
ong i: Ukewei! Om poson me
kakelail uk ada. I ari madang
kilangada wasa, ap idauen la
Iesus.

11

1 NI arail koren iong
Ierusalem, kokolang Petpake
o Petanien impan dol Oliwe,
a ap kotin poronela sapwilim
a tounpadak riamen.
2 Masani ong ira: Koma ko
ong nan kisin kanim en, me
palilan komail. Ari, ni oma
pedelong ong lole, koma pan
madang diar esel pul amen
a sansal, me aramas amen
kaikenta dake. Lapwada i o
kaluado met!
3 A ma meamen indai ong
koma: Da me koma wiaki
met? A koma sapeng: Kaun
o men en upa. Ari, a pan
madangada kadarado.
4 Ira ari kola, diar esel pul o,
a sansal likin im o nan au en
al riau; ira ap lapwada.
5 Akai ir u wasa o indai ong
ira: Da me koma lapwakida
esel pul en?
6 Ira ari sapeng kin irail, me
Iesus masani ong ira. Irail ari
kadar ong ira.
7 Ira ari potoan dong esel
pul o ren Iesus, pwilidi ong ar
likau ko poa. I ari kaipokedi
ong poa,
8 Me toto perokida sang ar
likau nani al, akai paledi ran
tuka, irepakidi nani al o.
9 Irail me tiong o me idauen
ap ngisingis, inda: Osiana!
Meid iasunai me kotikido ni
mar en Kaun!
10 Meid pai wei kokodo, en
sam atail Dawid! Osiana nan-
lang!
11 A ap kotilong ong
Ierusalem o im en kau-
dok. A lao kotin mamasani
sili meakan, a ap koti-
lang Petanien pwe a wasa
pongier, iangaki eikriamen.
12 Pweidi songada, irail ap
kotin puredo sang Petanien.
A ap kotin men konotada.
13 A lao kotin masani tuka
pik apot sang wasa doo, ta
mia. A ap koti dong, ma a
so pan diar meakot ia. Ni a
lel dong, a ap kotin diarada
ta eta, pwe saikenta ansau en
pik.
14 I ap kotin sapeng masani
ong i: Sota meamen pan kang
sang uk wan tuka kokolata.

A sapwilim a tounpadak kan rong.
15 Irail ap koti dong Ierusalem. Iesus lao kotilong ong nan im en kaudok, a ap kotin tapiada kase sang irail, me netinet nan im en kaudok, ap wukidedi en saun kawil moni ko ar tepel o en men netin muroi ko ar men momod.
16 Ap sola mueid ong meamen, en wala dal eu nan im en kaudok.
17 I ari kotin kawewe masani ong irail: A so intingidi, me im ai adaneki, im en kapakap ong toun sappa karos? A komail wia kila deun men pirap!
18 Samero laplap akan o saunkawewe kan rongada, ap lamelame duen ar pan kamela i, pwe re masak i, pwe aramas karos puriamuiki a padak.
19 Ni a sautik pena, a ap kotiieila sang kanim o.
20 Ni mansang, ni arail kotikot kowei, re ap masaniada tuka pik o a mongedar sang nin tapi.
21 Petrus ap katamaneki potoan ong i: Rapi, re kotin masani tuka, me re kotin kariala o a mongelar.
22 Iesus ap kotin sapeng masani ong irail: Komail poson Kot!
23 Pwe melel, I indai ong komail, ma meamen pan indai ong nana wet: Mokidewei lokidokila nan madau! Ap sota peikasal nan mongiong i, a poson me meako, me a inda, pan pwaida, a pan wiaui ong, me a inda.
24 Iei me I indaki ong komail: Meakaros, me komail inong iong ni omail kapakap, kamelele, me komail pan ale, a ap pan pwai dong komail.
25 Ari, ni omail kapakap maki ong, ma kasuede kai mi re omail ong amen, pwe Sam omail, me kotikot nanlang, en pil makeki omail sapung kan.
26 A ma komail sota mak, Sam omail, me kotikot nanlang, sota pil pan makeki ong komail omail sapung kan.
27 Re ap pil pure dong Ierusalem. Ni a kotikot sili nan im en kaudok o, samero lapalap akan, o saunkawewe kan, o saumas akan ko dong re a.
28 Ap potoan ong: Manaman en is, me komui wiawiaki mepukat? O is me kiwei manaman om, en wiawia mepukat?
29 Iesus ap kotin sapeng masani ong irail: I pan pil idok peidok eu re omail. Komail sapeng ia, I ap pan id indai ong komail, manaman en is, me I wiaki mepukat.
30 En Ioanes a paptais, men nanlang de me ren aramas? Sapeng ia!
31 Irail ap lamelame nan pung arail inda: Ma kitail inda, men nanlang, a pan masani: Da me komail so kameleleki?
32 A ma kitail inda, me ren aramas irail masak pokon o, pwe irail karos lamelame, me Ioanes saukop melel amen.
33 Re ap sapeng potoan ong Iesus: Se sasa. Iesus ap kotin masani ong irail: I sota pil

pan indai ong komail, man en
is me I wiaki mepukat.

12

1 A AP kotin tapiada padaki
irail ni karaseras akan: Ara-
mas amen me padukedi mat
en krep eu o kele pena, ap
weirada deun wungit krep
eu, o kauada im en silasil eu,
ap mueidalang saumat akai,
ap momaitelang nan wai.
2 Kadekadeo ansaun rak,
a ap kadaralang saumat oko
ladu amen, pwen ale ren
saumat oko kisan wan mat-
uel o.
3 Re ap saikidi, kame o ari,
kadarala kaip.
4 A ap pil kadaralang
irail amen ladu, re ap kate,
pwalang ong monga, ap
kadarala i kasaroela.
5 A ap pil kadarala amen;
re ap kamela; pil me toto re
woki akai, a re kamela akai.
6 Ari, na ieros eu, me a
pokepoke, i me a kadarala
ikmuri, a masani: Re pan
wauneki nai ol.
7 A saumat pukat inda pena
nan pung arail: Seri en soso
met; na, kitail en kamela!
Ari, kitail ap pan id aneki
soso o;
8 Re ap ale, kamela,
kasewei sang nan mat en
krep.
9 Ari, da me saumas en mat
o pan wia? A pan kodo,
kamela saumat oko; a ap pan
mueid ong akai matuel o.
10 Komail sota wadoker
kisin likau et: Takai, me
sause kan kasapokelar ap id
wialar takai en pukakaim?
11 Mepukat wiauier ren
Kaun o, men kapuriamui
patail.
12 Irail ari sosong pwen
saikidi i, a re masak ara-
mas akan, pwe re asa, me a
karaserase kin irail. Irail ari
kokola sang re a.
13 Irail ap kadaralang re a
Parisär o iang en Erodes akai,
pwen kasapunge i sang ni a
masan.
14 Ari, ni ar kodo, re potoan
ong i: Saunpadak, se asa, me
komui me melel o sota in-
senoki meamen. Pwe komui
sota lipilipil mas en aramas,
a kom kaukawewe al en Kot
ni me pung. Me pung, en nop-
weiki moni ong nanmarki de
so? Se en kida, de se ender
kida?
15 A a kotin mangi ar
malaun masani ong irail:
Menda komail songesong ia?
Wa dong ia eu denar en, pwe
I en kilang.
16 Irail ap wado. A ap kotin
masani ong irail: Mom o int-
ing en is met akan? Irail po-
toan ong i: En nanmarki.
17 Iesus ap kotin sapeng,
masani ong irail: Ari, komail
ki ong nanmarki me nain
nanmarki, o ong Kot me sap-
wilim en Kot. Re ap puriamui
kila i.
18 Sadusär akai ap ko dong
re a, me kin inda me dene
sota me pan maureda sang
mela. Re ap peidok re a in-
dada:
19 Saunpadak, Moses
intinge dong kit er, ma ri en
ol amen mela, kidi a paud,
sota na seri ko, a ri a ol ap pan
id ale a paud, pwen wiada

kadaudok a ong ri a ol o.
20 Ari pirien, ol isimen mia.
Men mas re ’rail paude kida
li amen ap melar, sota kadau-
dok a.
21 Men muri ap id ale, ap
melar, pil sota kadaudok a. A
kasilimen pil dueta.
22 A irail isimen oko paude
kida i, sota kadaudok a. Ari,
murin karos li o ari pil melar.
23 Ran en iasada ni ar pan
maureda, is me pan paudeki
i re ’rail, pwe irail isimen oko
paudekier i?
24 Iesus ap kotin sapeng,
masani ong irail: Omail sota
lelapokki kisin likau kan o
roson en Kot, kaidik iei me
kareda omail sas kida?
25 Pwe irail pan lao mau-
reda sang ren me melar akan,
re sola pan papaud de kapa-
paud. A re pan duela toun-
lang kan me mimi nanlang.
26 Ari, duen me melar akan
ar pan maureda, komail sota
wadoker nan puk en Moses,
duen Kot a kotin masani ong
i nan wel en tuka o: Ngai Kot
en Apraain, o Kot en Isaak, o
Kot en Iakop!
27 Kaidin i Kot en me melar
akan, pwe Kot en memau-
reta! Iei, me komail sas kida
kaualap.
28 Ari, amen ren saunkawewe
kan ap potodo, me ronger
duen ar kapakaparok pena,
ap kasauiada, me a pasapeng
me inen, ap idok re a: Ia mo
en kusoned karos?
29 Iesus ari masani ong
i: Iet mo en kusoned akan:
Rong Israel! Kaun patail Kot
me Kaun me ta men.
30 Ari, koe en poke ki ong
Kaun, om Kot, mongiong om
unsok, o ngen om unsok, o
om lamelam unsok, o om kel
unsok! Iei met me mo en
kusoned akan.
31 A kariau me dueta. Iet
et: Koe en pok ong men imp
om due pein koe! Sota eu ku-
soned me lapasang mepukat.
32 Saunkawewe ap potoan
ong i: Me mau Saunpadak!
Melel me kom masani en!
Pwe i me ta men, a sota pil
amen, pwe i eta!
33 O poke ki ong i mongiong
unsok, o lamelam unsok, o
ngen unsok, o kel unsok, o
pok, ong men impa due pein
i, mau sang mairong isis o
mairong tei kan.
34 Ni en Iesus a kotin
masani a pasapeng a inen, a
ap masani ong i: Kom sota
doo sang wein Kot. Ari, ap
solar, me men pil idok re a
meakot.
35 Iesus ap pil kotin
sapeng masani ni a kotin
kaukawewe nan im en kau-
dok o: Da me saunkawewe
kan indaki, me Kristus nain
Dawid?
36 Pwe pein Dawid
masaniki ren Ngen saraui:
Kaun o kotin masani ong
ai Kaun: Kom kotidi ong
pali maun i, I lao wia kida
wutipan aluwilu omui om
imwintiti kan!
37 Ari, Dawid pein
kaadaneki i Kaun; a daduen
a wia na? Aramas akan ap
mauki a padak.
38 A ap kotin masani ong
irail ni a padak: Kalaka
saunkawewe kan, me mauki
mi nan likau reirei o men, re
en ranmaui ir nan wasan net.

39 O men mod leppantam
nan sinakoke kan o kamadip.
40 O ngoper sang li odi im
ar, ap liliasos kapakap reirei.
Irail pan lodi ong kadeik la-
palap.
41 Iesus ap kotikot sal ong
deun moni en mairong, ap
mamasani, en aramas ar
kasedi ong moni nan deu o.
A me toto, me kapwapwa,
kasedi ong me toto.
42 Li odi samama ap kodo o
kasedi ong kisin moni riakis,
me wiada kwadrans eu.
43 A ap kotin molipedo
sapwilim a tounpadak kan,
masani ong ir: Melel I
indai ong komail, me li odi
samama men et kasedi ong
me laude sang irail karos, me
pil kasedi ong nan deun moni
o.
44 Pwe karos kasedi ong
sang ni ar pai. A i me kasedi
ong sang ni a samama, karos
me a, i eta a manga.

13

1 NI a kotieila sang ni im
en kaudok, amen sapwilim a
tounpadak kan potoan ong
i: Saunpadak, kom kotin
masani takai o im pukat!
2 A Iesus kotin sapeng,
masani ong i: Koe kilekilang
im kalaimun pukat? Sota
takai eu pan mi pon eu, me
so pan lokidoki sang.
3 Ari, ni a kotikot pon dol
Oliwe sal dong im en kaudok,
Petrus, o Iakopus, o Ioanes, o
Andreas, re ap kelep potoan
ong i:
4 Re kotin masani ong
kit, iad mepukat pan wiaui
o da pan kadapakilene
en mepukat karos a pan
pwaida?
5 Iesus ap kotin sapeng irail
masani: Kalaka, pwe mea-
men de kotaue komail!
6 Pwe me toto pan kodo ni
ad ai, inda: Ngai i. Re ap pan
kotaueda me toto.
7 O ni omail pan rong
mauin o rong en mauin,
komail depa masak! Pwe
mepukat udan wiaui; a
saikenta imwi.
8 Pwe wei eu pan u ong eu
wei o pil wei en nanmarki
ko, o sap rerer pan wiaui sili,
o lek, o insensued, mepukat
kamoe en patau.
9 A komail kalaka pein
komail! Pwe re pan pang
komail la ong kapung o
sinakoke kan; o komail pan
kamekame o wisike dong
mon monsap o nanmarki kan
pweki ngai, pwen kadede
ong irail.
10 O rongamau en kaloki
ong mas nan sap karos.
11 A ni arail wa komail la o
pangla komail, der lamelame
mas, me komail pan inda, pil
der madamadaua mas. A iei
me o, me pan ko ong komail
ni klok ota, i me komail en
inda! Pwe kaidin komail me
lokaia a Ngen saraui.
12 Pwe ol pan pangala ri
a ol, pwen kamela; o sam
na seri, o seri ko pan u ong
sam, in, o pan kare ong ir, en
kamela.
13 Komail ap pan kalin-
garingarla pan aramas karos
pweki ad ai. A me dadaurata
lao imwi lel, a pan dorela.
14 Ni omail kilang wiawi

sued en kao lapalap, me a
pan wiaui wasa, me a so
kon ong meamen wudok a en
dedeki me mimi Iudäa, re en
sopo wong nan nana ko.
15 O me mi pon im, depa ko-
dido nan im; a depa pil pede-
long ong lole, pwen ki sang
meakot.
16 O me mi nan sap, depa
sapaledo ale a likau.
17 A pan non suede ong me
lisean o ong ir, me kadidi ni
ran oko.
18 Komail kapakapeki, pwe
omail sapola de wiaui ni
ansau en pou.
19 Pwe ni ran oko kainsen-
sued pan wiaui, me sota due
sang ni tapin sappa, ni en Kot
a kotin wiada kokodo koko-
lata.
20 Ma Kaun o sota kotin
kamotola ran oko, sota uduk,
me pan dorela. A pweki me
pilipildar akan, me a kotin pi-
ladar, iei me a kotin kamoto
kila ran oko.
21 Ma meamen indai ong
komail ni ansau o: Kilang, iet
et Kristus! De ionen! Der
kamelele.
22 Pwe Kristus likam o
saukop likam akai pan koda
o re pan kasaleda kilel o
manaman, pwen pil kotaue
ir, me pilipildar akan ma re
kak ong.
23 Komail ari kalaka! Pwe I
kop ong komail er meakaros!
24 Ari, ni ran oko murin
kainsensued katipin pan ro-
tala, o maram pan solar lin-
gan.
25 O usu en lang pan pu-
pedi o kelail en lang akan pan
mokimokid.
26 Ari, re ap pan kilang
Nain aramas pan kotikot
kodo nan dapok ni a roson
melel o ni a lingan.
27 A ap pan kadar pasang
na tounlang kan, kapokon
pena sang pali en lang paieu
sapwilim a pilipildar akan,
sang imwin sappa lel imwin
lang.
28 Komail en asa karaseras
en tuka pik. Ni ra kan ar pons
o pepe pwarado, komail kin
asa, me rak korenier.
29 O pil komail; ni omail
kilang wiawia pukat a pan
pwaida, komail en asa, me a
korendor, a mier pan wanim.
30 Melel, I indai ong komail:
Di wet sota pan imwisokela,
lao wiawia pukat pwaida.
31 Lang o sappa pan soredi,
a ai masan sota pan soredi.
32 A duen ran o klok sota
amen me asa. Tounlang kan,
me mi lang, pil sota asa; Na
pil so, Sam eta.
33 Komail kalaka! Masamasan
o kapakap! Pwe komail sasa
ansau o!
34 Due aramas amen, me
wia sailok doo, me kidi im
a, ap ki ong manaman ren
a ladu kan, pil ki ong karos
ar dodok, ap pil masani
ong silepan wanim o, en
masamasan.
35 Iei me komail en
masamasaneki, pwe komail
sasa ansau, saumas en im o
a purodo, ma sautik, de ailep
en pong, de ni malek kakorot,
de ni mansang.
36 Pwe a depa madangedo,
diarada omail mamair.
37 O me I indai ong ko-
mail, I pil indai ong karos,
masamasan!

14

1 KADEKADEO pong ria
pong mon pasa o kamadip en
prot somut, Samero lapalap
akan o saunkawewe kan
sosong duen widingadi i
kamatala.
2 Pwe irail inda: Iermen
ni ran en kamadip, pwe de
kamorongada aramas akan.
3 Ari, ni a kotikot Petanien
nan im en Simon tuketuk,
ni a kotin kaipokedi ni te-
pel, li amen ap potodo, wa
kisin kopa alapasta audaud
en men kei, inen en pil en
narde, me kasampwal. A
ap kawela kopa o keiedi ong
tapwi.
4 Akai re irail ap suedeki,
mongemongeloleki: Menda
men kei wet ola mal?
5 Pwe a pan netila kareda
laude sang denar silipuki, ap
pan ko ong me samama. Re
ap lipelipanede li o.
6 Iesus ap kotin masani: Ko-
mail ko sang! Menda komail
kainsensued i? Dok mau ong
ia, me a wiada et.
7 Pwe samama kin mi re
omail ansau karos. Ari,
ansau me komail mauki,
komail kak kadek ong. A ngai
sota kin ieiang komail ansau
karos.
8 A wiaer me a kak ong. A
kaonopedier a keie war ai ni
saredi.
9 Melel I indai ong komail:
Wasa karos me rongamau
wet pan kalok ia pangada
sappa u, re pil pan lokolokaia
duen me a wiadar, pwen
katamanpa.
10 Iudas Iskariot, amen
ekriamen oko, ap kolang ren
samero lapalap akan, pwen
pang ong irail i.
11 Irail lao rong, re ap peren
kida, ap inauki, me re pan ki
ong moni. I ari song duen a
pan mongai ong en pangala i,
12 Ni kaieu en ran en prot
somut, ni ar kin kamela sip-
pul en pasa, sapwilim a toun-
padak kan ap potoan ong i:
Ia wasa re kotin men, sen po-
tolang kaonopada, pwe re en
kotin konot pasa?
13 A ap kotin poronela sap-
wilim a tounpadak riamen
masani ong ira: Koma ko ong
nan kanim o; aramas amen
ap pan tu ong komail, wa
men deun pil eu. Idauen i!
14 Wasa a pan pedelong
ong, koma indai ong kaun en
im: Saunpadak o masani, ia
pera en men kairu kan, wasa
me I pan tungole pasa ia iang
ai tounpadak kan?
15 A ap pan kasale ong
koma pera laud poa kasong-
songer o onoper. Iei wasa
koma onop ong kitail.
16 Sapwilim a tounpadak
kan ap kola, lel dong kanim
o, o diaradar duen me a kotin
masani ong ira ko; ira ari
kaonopada pasa.
17 A lao sautik penaer, a ap
kotido iang ekriamen ko.
18 A ni arail kotidi ni te-
pel konokonot, Iesus ap kotin
masani: Melel I indai ong ko-
mail, amen komail me iang ia
mangamanga et, pan pang ia
la.
19 Re ap tapiada insenola
ap potoan ong i amen amen:
Ngai i? A pil amen inda: Ngai
i?

20 A ap kotin sapeng
masani ong irail: Amen
ekriamen oko me iang ia
kadukadu nan dal et.
21 Ari so, Nain aramas
kokola duen a intingidi
ong er; o non suede ong
aramas o, me Nain aramas
pangpangala re a. Me mau
ong, ma aramas men et sota
ipwidi.
22 Ari, ni arail konokonot,
Iesus ap kotikida prot o lao-
laoki, ap pilitiki pasang kotiki
ong irail masani: Ale, tun-
gole! War ai metet,
23 A ap kotikida dal o murin
a kotin laolaoki; a ap kotiki
ong irail; irail karos ap nim.
24 A ap kotin masani ong
irail: Nt' ai metet, ntan inau
kap, me kapwilipwilikidi me
toto.
25 Melel I indai ong komail,
I solar pan nim sang wan
wain, lao ran en ai pil pan
nim nan wein Kot.
26 Murin arail kauleki kaul
pot, re ap kotilang dol Oliwe.
27 Iesus ap kotin masani
ong irail: Komail karos pan
makarada; pwe a intingidi: I
pan kame silepa, ari pwin sip
ap pan muei pasang.
28 A murin ai pan maureda,
I pan tiong wei mo 'mail ong
Kaliläa.
29 A Petrus potoan ong i:
Karusia pan makar kila, a
ngai so.
30 Iesus ap kotin masani
ong i: Melel I indai ong uk,
ran wet, pongpong wet, mon
malek a pan kakorot pan ri-
apak, koe pan kamam kin ia
pan silipak.
31 I ari kalaudela a sapeng:
Ma i iang komui matala i sota
pan man kamam kin komui.
Irail karos pil inda dueta.
32 Irail ap kotilang wasa,
me ad a Ketsemane, a ap
kotin masani ong sapwilim
a tounpadak kan: Komail
mondi ong met, ni ai pan wia
kapakap.
33 A ap kotin ukada Petrus,
o Iakopus, o Ioanes, ap kotin
laualoda kaualap o pataula.
34 A ap kotin masani ong
irail: Ngen i ap insensuedela
kaualap ong mela. Komail
mimi met o masamasan.
35 A ap kotila ekis, ap
pupedi ong nan pwel, ap
laolaoki, ma a kak auer en
dauliela.
36 A ap kotin masani: Apa
Sam ai, meakaros me kak pa
omui! Kotikiwei sang ia dal
wet! Ari so, kaidik me I men,
a me komui men.
37 I ari kotido diar ir ar
mamair, ap kotin masani ong
Petrus: Simon koe men mair,
koe sota kak masamasan
auer eu?
38 Komail masamasan o ka-
pakap, pwe komail de ko ong
nan songesong. Ngen me
okok, a uduk me luet.
39 A ap pil kotila o laolao pil
masani masan ko ota.
40 A ni a kotin sapaledo,
pil diar ar mamair, pwe mas
arail me toutou; irail sasa, me
re en sapengki.
41 A ap kotido ni kasilepak,
masani ong irail: Komail
kanangata omail mair en
o kamola? Arier, auer
leler! Kilang, Nain aramas
pangapangalanger ni pa en
me dipan akan!

42 Paurida! Kitail kokola!
Kilang, me pang ia la me ko-
rendor.
43 Madang ni a kotin
mamasan, ari, Iudas kodo,
amen ekriamen oko; pokon
kalaimunia eu iang, wado
kodlas o sokon, kodo sang
ren samero lapalap akan o
saunkawewe kan o saumas
akan.
44 A me pangala i, ki ong
irail kilel eu inda: Meamen
i metik, iei i. Ale, kaluawei,
kanai ong!
45 A pwarado eta ap
madang inen dong Iesus
inda: Rapi, Rapi, ap metik i.
46 Irail ari por pena ong ale.
47 Amen ir, me u wasa o,
usada na kodlas, ap pale ladu
en samero lapalap amen, ap
lepuka sang salong a.
48 Iesus ap kotin sapeng
masani ong irail: Komail ko
dong ia due lipirap amen,
wado kodlas o sokon, pwen
koledi ia.
49 I kin ieiang komail ta ran
karos nan im en kaudok o
kaukawewe. A komail sota
ale ia. A pwe kisin likau kan
en pungala.
50 Irail karos ap pededi,
tanga sang.
51 Manakap amen ap
idauen i, pineki pena war
a likau linen kaselel eu.
Manakap akai ap parokidi.
52 I ari kasela a likau linen
kaselel o, ap sopola kiliso.
53 Re ap kalualang Iesus
ren samero lapalap o.
Samero lapalap akan, o
saumas akan, o saunkawewe
kan, karos pokon dong re a.
54 Petrus idauendo i
doowei sang lao lel nan
tanpas en samero lapalap.
A ap mondi ong ren ladu ko,
wia rangerang.
55 Samero lapalap akan o
pwin en kadeik roporop kad-
ede, pwen kine ong Iesus,
pwen kamela. Ari, sota me re
diar.
56 Pwe me toto me kine ong
i mal. Ari, ar kinakin sota
dupeneta.
57 Akai uda, kine ong i mal
inda:
58 Se rong, a inda: I pan
kawela im en kaudok wet, me
pa wiadar, ap id kauada eu ni
ran silu, me sota pa wiada.
59 Ari, ar kinekin sota pil
kon pena.
60 Samero lapalap ap
kasinenda nan pung ar ap
idok ren Iesus, masani: Kom
sota sapengki meakot, me
mepukat kine ong komui?
61 A a kotin nenenlata, sota
sapeng. Samero lapalap ap
pil idok masani ong i: Ko-
mui Kristus sapwilim en men
Kaping kaualap?
62 Iesus ap kotin masani:
Ngai i! Komail pan kilang
Nain aramas a kaipokedi ni
pali maun en me roson o
kokido dapok en lang.
63 Samero lapalap ap ter
pasang a likau ap inda:
Menda re atail pil eu ki-
nakin?
64 Komail ronger a lalaue.
Da me komail lamelame? A
irail karos ap kadeikada, me
a war ong kamela.
65 Akai tapi ong kondipi
ong i o pwaindi silang i, ap
pikir, ap indai ong i: Kopada!
Papa ko pil pikir i.

66 Ni en Petrus a mimi
panakepir en tanpas, lidu
en samero lapalap amen ap
kodo.
67 Ni a kilang Petrus a
wiawia rangerang, a ap
kangkakil i o ari, inda:
Koe me pil iang Iesus, men
Nasaret!
68 A a kamama kida inda: I
sasa. I pil sota dedeki, me koe
indinda en! I ari koieilang
nan katipar; malek ap kako-
rot.
69 A lidu lao kilang i, ap pil
indang irail, me mimi wasa o:
Amen irail met et.
70 A ap pil kamama kida.
Mur ekis irail me u impa ko;
pil indang Petrus: Melel me
amen irail koe, pwe koe pil
men Kaliläa amen.
71 I ari lalaue o kaula: I sasa
aramas men et, me komail
indinda en!
72 Ap kariapak en malek a
kakorot. Petrus ap tamanda
en Iesus a kotin masani ong
i: Mon malek a pan kakorot
pan riapak, koe pan kamam
kin ia pan silipak; ni a lame-
lamela a ap sangesang.

15

1 MADANG sangkonai
samero lapalap akan, iangaki
saumas akan, o saunkawewe
kan, o pil saunkapung karos
kapungada ap saliedi Iesus,
ap wawei pangalang Pilatus.
2 Pilatus ap idok re a: Ko-
mui Nanmarki en Sus akan?
A kotin sapeng masani ong i:
Komui me masani.
3 Samero lapalap akan ka-
rauneki i me toto.
4 Pilatus ap pil idok re a
masani: Komui sota sapeng?
Kom masani, me re kinakine
ong komui me toto.
5 Iesus pil sota kotin sapeng
Pilatus ap ponepone kida.
6 Ari, ni kamadip o a kin
lapwa ong ir me sensal amen,
me re mauki.
7 Ol amen, ad a Parapas,
me iang sansal ren me iang i
kamela aramas ni ar kauadar
moromor eu.
8 Pokon ap morongada,
ngidi ngideki, en wiai ong
irail, me a kin wiai ong irail
mas.
9 Pilatus ap sapeng irail
masani: Komail men, i en
lapwadang komail Nan-
marki en Sus akan?
10 Pwe a asa, me samero
lapalap akan wakido i ar
peirin.
11 A samero lapalap akan
kapururada pokon o, pwe en
mauki lapwa ong irail Para-
pas.
12 Pilatus ap sapeng pil
masani ong irail: Da me
komail mauki i en wiai
ong me komail kaadaneki
Nanmarki en Sus akan?
13 Irail ap wer laudeda:
Kalopuela i!
14 Pilatus ap masani ong
irail: Pwe sued da, me a
wiadar? Re ap kalaudela ar
wer: Kalopuela i!
15 Ari, Pilatus men kainsen-
emaui aramas oko, ap lapwa
dong irail Parapas, ap kida
Iesus murin a woki, pwen
kalopuela.
16 Saunpei ko ap kalualang
i nan pera eu me ad a pre-
torium. Re ap eker pena ar
pwin.
17 Re ap kalikauwie kida i

purpur o pidada al en tek, ap
langelangie kida.
18 Ap tapi ong kepwene:
Iong Nanmarki en Sus akan!
19 Re ap wokieki tapwi
alek, o kondipe i, ap kelepuki,
poridi sang.
20 A lao nek ar kapailok, re
ap ki sang i purpur, ap kapur
ong udan sapwilim a likau,
kaluaieila, pwe ren kalop-
uela i.
21 Re ap iton ong Simon,
men Kirene amen, me sam
en Aleksander o Rupus, me
dauli irail ni a kodo sang nan
sap, pwen wada a lopu.
22 Re ap walang i Kolkata.
Iet wewe: Wasa en pontal en
mong.
23 Re ap ki ong i, en kakere
wain dol mir. Ari, a sota kotin
urak.
24 Ni arail kalopuedar i,
re ap ter pasang sapwilim a
likau ko. Re ap kadoropwe,
da me amen amen pan aneki.
25 Ari, ni auer kasilu, me re
kalopuela i.
26 O inting en poa me a
pukoki due met: Nanmarki
en Sus akan.
27 Lolap en pirap riamen
iang i kalopuela; amen pali
maun i, amen pali maing i.
28 Iei me kisin likau pung
kila, me inda: A wadawad
ong ren me dipan.
29 Ir me kin dauli, kin
lalaue, dueduälok inda: Ei,
koe me pan kawela im en
kaudok, ap id kaua kida ran
silu.
30 Pein dore uk ala, o ko-
dido sang nin lopu en!
31 Samero lapalap akan pil
dueta, kapailoke, inda nan
pung ar iang saunkawewe
kan: A dorelar akai, a pein i
a sota kak ong.
32 Kristus Nanmarki en Is-
rael, kodido sang nin lopu en,
pwe se en kilang o poson. O
ira, me iang i lopu la ko, pil
lalaue.
33 Ari, auer kawonu lel, ro-
torot ap kipadi sap lao lel
auer kaduau.
34 Ni auer kaduau Iesus
ap kotin weriwer laudeda
masani: Eloi, Eloi, lama
sapaktani! Iet wewe: Ai Kot,
ai Kot! Da me re kotin kase
kin ia la!
35 Akai me u impa, ni arail
rong inda: Kilang, a ekeker
Elias.
36 Amen ap tangala, ale lim
en pinika eu, ki ong ni alek
apot, ap kida ong en kakere,
ap inda: Udi mas! Kitail ki-
lang, ma Elias pan kodo en
kidi sang.
37 Iesus ap kotin weriwer
laudeda kadarala Ngen e.
38 Pera likau nan im en kau-
dok ap dei pasang, sangeda
pali poa lel pa.
39 O ni en senturion o, me
u saledong, a kilang a wer
laudeda due mo, ap kadarala
Ngen e, a ap inda: Nan melel
Sapwilim en Kot aramas men
et.
40 Li akai pil mimi wasa
doo, kilekilangedo; Maria
men Magdala, me mi nan
pung ar, o pil Maria, in en
Iakopus, me tik, o en Ioses,
o Salome.
41 Me pil kin idauen papa i
mas o, ni a kotikot Kalilä̈a; o
pil me toto, me iang i kotida
dong Ierusalem.
42 Ari, ni a sautik penaer,

pweki kaonop iei ran mon sapat.
43 Iosep, men Arimatia amen, ap kodo, me saunkapung isou amen, me kin pil auiaui wein Kot, me so masak koti dong Pilatus, poeki kalep en Iesus.
44 Pilatus ap puriamuiki, me a matalar, ap molipe dong i senturion o, ap kainoma re a, ma a matalar warai.
45 A lao mangi sang ren senturion o, a ap ki ong kalep a ren Iosep.
46 A ap netiada likau linen mau, ap lapwadi i, kidimeki pena likau o, nekidedi i nan sousou eu, me weiweida nan paip, ap kadapuri ong takai eu ni au en sousou o.
47 O Maria men Magdala o Maria in en Ioses kilang wasa, re nekidedi i.

16

1 SAPAT lao daulul, Maria men Magdala o Maria in en Iakopuso Salome netiada men kei pomau kai, pwe re en kodon keieki i.
2 Nin soran nin tapin wik, re ap ko dong nin sousou o, ni katipin a pwarada,
3 Irail ap indinda nan pung arail: Is me pan kadapure sang au en sousou o takai o re atail?
4 Ari, ni ar kilang, re ap kilangada, me takai o tapure sanger, pwe me kalaimun kaualap.
5 Ni ar pedelong ong sousou o, re ap kilang manakap amen momod pali maun, likauki likau puetepuet. Re ap masakada.
6 A ap indang irail: Komail der masak! Iesus, men Nasaret me komail roporop, me kalopular, a iasadar. A solar kot met. Kilang wasa, re nekidedi ia.
7 Komail kowei, kaireki a tounpadak kan o Petrus, me a pan tiong mo omail koti wong Kaliläa. I wasa, komail ap pan kilang i, duen a kotin masani ong komail.
8 Re ap madangiei sang o tang sang nin sousou o, pwe re masapwekada rerer, re pil sota indai ong meakot meamen, pwe re masapwekada.
9 Ari, murin a iasada sangkonai nin tapin wik a ap kotin pwar ong mas Maria men Magdala, me a kotin kause sang tewil isimen.
10 A ap kola indai ong irail me iang i ko mas, ni ar mamaiei o sangesang.
11 Ni arail ronger, me a iasadar, o me a kotin pwar onger i, re sota kamelele.
12 Muri a kotin pwar ong riamen irail ni eu mom, ni ara kokolang nan sap.
13 Re ap kola indai ong me tei kan. A re sota pil kamelele ira.
14 Mur a pil kotin pwar ong ir ekamen oko ni ar momod tungotungol, ap kotin kapung ong irail ar soposon o kapitakai, pweki ar sota kamelele ir me kilang i murin a iasadar.
15 A ap kotin masani ong irail: Komail ko ong sappa u, padaki ong aramas karos rongamau!
16 Meamen me poson o

paptaisola, pan dorela. A me
so poson pan kariala.
17 A kilel pukat pan idauen
ir, me poson: Ni ad ai re pan
kausaki sang tewil akan, re
pan lokaia toror.
18 Re pan kawela serpent;
ma re nimala men kamela
kot, a sota pan kawe ir ala;
irail pan pwil pa ar pon me
somau, re ap pan kelailada.
19 Ari, Kaun o lao kotin
masani ong irail mepukat,
a ap peukadala nanlang o
kotido ong pali maun en Kot.
20 Irail ap kola, padapadak
sili wasa karos. A Kaun o
kotin iang dodok, kameleleki
masan manaman me iang.

MANG EN PA EN WANPORON LUKAS.

1 MURIN me toto ar intingiedier kasoi pan meakan, me kitail kin kamelele,
2 Duen ir, me kasokasoi ong kit, me saunkakede o papa pan masan sang ni tapi o,
3 I ap pil lamedar, me mau, i en inting wong komui, Maing Tiopilus, pwe i lelepokki karos sang ni tapi o kokodo.
4 Pwe komui en asa duen meakan me komui aleer, me pung melel.
5 Ni muein Erodes nanmarki en Iudäa, samero amen mia, kisan pwin ong Apia, me mar a Sakarias, o a paud amen sang nain Aron seripein oko, me mar a Elisapet.
6 Ira karos me pung mon Kot, o ira ineneweita ni en Kaun a kusoned o tiak kan karos.
7 A sota naira seri, pwe Elisapet li dapwan amen, o ira karos likailapalar.
8 A kadekadeo ni a kapwaiada a dodok en samero mon Kot ni ansau o, me a pwin pwaisaneki,
9 Duen a kin wiaui ren samero kan, o ansau en isik mairong lao leler, a kotilong ong nan im en kaudok en Kaun o.
10 A pokon kalaimun mi liki, wiawia kapakap ni klok en isis.
11 A tounlang en Kaun amen pwara dong i, kotikot ni pali maun en pei saraui en potik.
12 Sakarias lao masani, ap lusikida o masapwekada.
13 A tounlang o masani ong i: Sakarias, der masak, pwe om kapakap pwaidar, om paud Elisapet pan naitikeda seri ol amen, a koe pan ki ong mar a Ioanes.
14 O a pan kare ong uk peren o popol, o me toto pan perenki a ipwidi.
15 Pwe a pan lapalap ren Kaun o, a sota pan nim wain, pil so eu song en soko; a pan dir en Ngen saraui nan kupur en in a.
16 A me toto ren nain Israel akan, me a pan kawuki ong Kaun ar Kot.
17 A pan tiong mo a ni ngen o roson en Elias, pwen kawuki ong seri kan mongiong en sam arail akan o me sopeik kan ong lamalam en me pung kan, pwen kaonopadang Kaun o pwin aramas lelapok eu.
18 A Sakarias masani ong tounlang o: Da me i en asaki me wet? Pwe i ol laudalar amen, o ai paud pil likailapalar.
19 A tounlang sapeng masani ong i: Ngai Kapriel, me kin ariri Kot, o me pakadarado, en lokaia ong uk, o wa dong uk rongamau pukat.
20 Kilang, koe pan lotong la, o sasa lokaia lao lel ran o, me mepukat pan pwaida, pweki om sota kamelele ai kasoi, me pan pwaida ni a ansau.
21 A pokon o auiaui Sakarias, puriamuiki a

pwapwand nan im en kau-
dok.
22 A lao pedoi sang, a solar
kak masan ong irail. Irail ap
dedeki, me a udial manaman
eu nan im en kaudok o. A olol
ong irail o lotonglar.
23 Kadekadeo ran akan en
a dodok lao nikier, a kotin
purelang sap we koieilang im
a.
24 Murin ran pukat a paud
Elisapet liseanda o mimieta
nan deu a saunipong limau
indada:
25 Iduen Kaun o kotin wiai
ong ia ni ran oko, ni a kotin
masan dong ia, pwen kotiki
sang ia kanamenok pai ren
aramas.
26 Ni kawonu en saunipong
tounlang Kapriel pakadarala
sang ren Kot ong nan kanim
en Kaliläa eu, me ad a
Nasaret,
27 Ren seripein makelekel
amen, me kisin nin ong ol
amen, me mar a Iosep, kisan
kadaudok en Dawid; seripein
makelekel o adaneki Maria.
28 Tounlang o kotilong ong
nan deu a masani ong i: Kase-
lelia Maing, kom meid pai,
Kaun o kotikot re omui! Kom
meid pai nan pung en li akan!
29 A lao kilanger i, o
rongadar a masan, ap mas-
apwekadar madamadaua:
Duen song en ranamau o.
30 A tounlang masani ong
i: Maria, ender masak, pwe
komui me konekonelar ren
Kot.
31 A kilang, komui pan
liseanda o naitikeda seri ol
amen, a komui pan ki ong
mar a Iesus.
32 Nan i me pan lapalap,
o a pan maraneki Sapwilim
en Kaun lapalap, o Kaun Kot
pan kotiki ong i mol en sam a
Dawid.
33 O a pan kakaunda
kadaudok en Iakop kokolata,
o sapwilim a wei sota pan
imwila.
34 Maria ap masani ong
tounlang o: Daduen mepukat
pan kak wiaui, aki i sasa ol
amen?
35 Tounlang o kotin sapeng
masani ong i: Ngen saraui
pan kotin ti po omui o ro-
son en Kaun lapalap pan kipa
komui di, i me saraui o, me
pan ipwi sang komui, pan
maraneki: Sapwilim en Kot.
36 O masani, ri om Elisapet
pil liseandar ni a likailapala,
a pan naitikeda seri ol amen,
a kawonu en saunipong
ansau wet; iei i me dapwan,
37 Pwe sota meakot, me Kot
sota kak ong.
38 A Maria potoan ong:
Masani, ngai lidu en Kaun o;
en wiaui ong ia duen omui
masan. Tounlang o ap kotila
sang re a.
39 I ran oko Maria madang
kotila pon nana o nan kanim
en Iuda eu,
40 Ap pedelong ong nan im
en Sakarias o ranamau ong
Elisapet.
41 Kadekadeo Elisapet lao
ronger en Maria a ranamau
ong i, seri o ap mokideda nan
kaped a; a Elisapet ap direk-
ila Ngen saraui,
42 O ngil laudeda masani:
Komui meid pai ren li akan,
o meid iasanai ipwin kupur
omui!
43 A iaduen pai wet a ko
sang ia, pwe in en ai Kaun

koti dong ia?
44 Masani, ni ai ronger
omui ranamau, seri o ap
mokideda nan kaped i aki a
peren.
45 O komui meid pai, pweki
komui poson! Pwe a pan
pwaida, me Kaun o kotin
masani ong komui.
46 Maria ap masani: Lol ai
kapinga Kaun o,
47 O ngen i perenki Kot ai
Saunkamaur.
48 Pwe a kotin kupurala
sapwilim a lidu tikitik o. Ki-
lang, sang met o kokolata di
karos pan kapai kin ia,
49 Pwe a kotin wiaer song
en manaman ong ia, me la-
palap o mar a me saraui.
50 A kotin kalangan ong di
karos kokolata, ong irail me
kin lan i.
51 O a kotin wia kida lim
a manaman akan. O a kotin
karawan pasang, me kin
lemai nan mongiong arail.
52 A kotin sikin wei
saupeidi kan sang mol ar,
ap id kasapwilada me tikitik
kan.
53 A kotin kamede kida
kapwa me men mangadar
akan, ap kotin kadarala kaip
me kapwapwa kan.
54 A kotin upor kin sap-
wilim a ladu Israel, o kotin
tamataman a kalangan,
55 Duen a kotin masani ong
sam atail akan, ong Apraam o
kadaudok a kokolata.
56 A Maria kotikot re a
saunipong silu, ap purelang
im a.
57 Ari, ansaun Elisapet leler
pwen naitik, a naitikeda seri
ol amen.
58 O men imp a kan o sau
i rongadar, me Kaun o kotin
kupura i, rap iang i peren
kida.
59 Kadekadeo auel en ran
o re pwara dong sirkomsais
seri o; ir ari ki ong mar en
sam a Sakarias.
60 A in a sapeng indada: O
kaidin, pwe a pan maraneki
Ioanes.
61 Irail ap indang i:
Nan sota sau om men me
maraneki met.
62 Irail ap olol ong sam a,
duen me a mauki, seri en
adaneki.
63 I ari poeki slet eu, ap
intingiedier o masani: A pan
adaneki Ioanes. Irail karos
ap puriamuiki.
64 A madang silang i
wasok pasang o tenap a
sapadokada; i ari masani o
kapinga Kot.
65 A masak kipadi karos,
me kaukauson imp ar, o
wiawia pukat lolok sili pon
nana en Iudäa karos.
66 A karos me rongadar,
kin nekinekid nan mongiong
arail, indada: Da me seri men
et pan wiala? Pwe lim en
Kaun o kotin iang i.
67 A sam a Sakarias direk-
ila Ngen saraui ap kokopada
masani:
68 Kapinga ong Kaun Kot en
Israel, pwe a kotidier ren sap-
wilim a aramas akan dore ir
ala.
69 O kotin wiadang kitail
kamaur patail sang nan
kadaudok en sapwilim a ladu
Dawid.
70 Duen a kotin masanier
ren sapwilim a saukop saraui
kan, sang tapin kaua kokodo,

71 Me a pan kotin dore kitail
la sang ren atail imwintiti o
sang nan pa en me kailong
kin kitail,
72 O kotin kalangan ong
sam atail akan, o kotin
kupureda a inau saraui,
73 O kaula eu, me a kotin
kauki ong sam atail Apraam,
en kotiki ong kitail.
74 Pwe sen dore sang nan
pa en atail imwintiti, ap papa
i so masak,
75 Nin tiak lelapok o pung
mon silang i ran karos koko-
lata.
76 A koe nai seri pan
adaneki: Saukop en me
lapalap o, pwe koe pan tiong
mon silang en Kaun o, pwen
kaonopada sapwilim a al
akan.
77 Pwen kawewe ong sap-
wilim a aramas kamaur, iei
lapwa pan dip ar akan;
78 Pweki en atail Kot a
kalangan melel, me marain
dakaraki dong kitail sang
poa.
79 Pwen kamaraini toun
pali rotorot o mot en mela,
o kainen ong nä atail nan al
en popol.
80 A seri o kakairida, o ke-
lail ni ngen e, o a kin mimi
nan sap tan, lao a pan sansal
ong Israel.

2

1 A KADEKADEO ni ran oko
nanmarki Aukustus masani,
toun sap akan pan wadawad
pena.
2 I wadawad kaieu, me
wiauier ni muein Kirenius
kopina en Sirien.
3 Amen amen koieilang
udan sap we, pwen iang
wadawad.
4 Iosep ari pil kotila sang
Nasaret nan Kaliläa, kotilang
Iudäa nan kanim Petleem,
me udan kanim en Dawid,
pwe i kisan kadaudok en
Dawid,
5 Pwen wadawad iangaki
Maria, me kisin nin ong i o
me lisean.
6 Kadekadeo ira lao kot
wasa o, a ansau ap leler pwen
naitik.
7 I ari naitikeda na meseni
men, ap kitimki pena likau
en seri kai, o pwilikidi ong
nan deun kamanga man, aki
im en kairu a koitalar.
8 Silepan sip kai mi nan sap
o sinsila ar pwin sip ni pong.
9 A kilang, tounlang en
Kaun amen pwara dong ir,
o lingan en Kaun dakar irail
ada, ir ari masapwekadar
kaualap.
10 A tounlang o masani ong
irail: Komail der masak, ki-
lang, i wa dong komail ronga-
mau, me pan kaperenda ara-
mas karos.
11 Pwe Saunkamaur ipwidi
ong komail ran wet nan
kanim en Dawid iei Kaun
Kristus.
12 A iet kilel ong komail:
Komail pan diar seri o a
kidikidiki pena likau en seri
o wonon nan deun kamanga
man.
13 A madang pwin en
tounlang ngederenia mi ren
tounlang o, me kapinga Kot
masani:
14 Kapinga ong Kot wasa
ileile o sappa en popol; o ara-
mas konekonelar!

15 Kadekadeo tounlang kan
lao kotila sang ir, kotidala
nanlang, silepan sip akan ap
inda nan pung arail: Kitail
pan kola Petleem pwen ki-
lang me wiauier wasa o, me
Kaun o kotin kasale ong kitail
er.
16 Irail ari madangedo, ap
diaradar Maria i Iosep o seri
o, a wonon nan deun ka-
manga man.
17 Irail lao kilanger, rap
kalok sili me re kasokasoi ong
ir duen kisin seri o.
18 A karos, me rongadar,
puriamuiki en silepan sip
oko ar kasokasoi ong irail.
19 A Maria nekinekid
masan pukat karos o
madamadauaki nan mon-
giong i.
20 O silepa ko puredo kalin-
ganada o kapinga Kot duen
karos, me irail rongadar o ki-
langer, duen a loloke dong
irail er.
21 Kadekadeo murin pong
walu pong, ran en a sirkom-
sais, re ki ong mar a Iesus,
duen me tounlang kotiki ong
mon a kotin ipwidier.
22 Ran akan en a ka-
makelekel lao daulier duen
kapung en Moses, ira ap
wa dong i Ierusalem, pwen
mueid ong Kaun o.
23 Duen a intingidier nan
kapung en Kaun o: Meseni ol
karos me saraui ong Kaun o.
24 O pwen kida mairong eu,
duen me intingidier nan ka-
pung en Kaun: Turtel muroi
riamen de muroi pulepul ria-
men.
25 A kilang, aramas amen
mi Ierusalem, mar a Simeon,
iei aramas o me pung o
masak Kot, o auiaui kapol
pan Israel, o Ngen saraui
kotikot re a.
26 A Ngen saraui kotin
kasale ong i, me a sota pan
mela, mon a pan kilang
sapwilim en Kaun Kristus.
27 O Ngen saraui kotiki ong
i, en kolang im en kaudok. A
sam o in a lao walong ong nan
im en kaudok seri o, pwen
kapwaiada duen tiak en ka-
pung o,
28 I ap koledi i kapinga Kot
indada:
29 Maing, re kotin kasamo
sapwilim omui ladu popol
duen omui masan,
30 Pwe mas ai udialer omui
kamaur,
31 Me re kotin kauada
sansal mon aramas karos.
32 Pwen marain eu, me ka-
maraineki men liki kan, o
kalinganada sapwilim omui
men Israel.
33 A sam a o in a puriamuiki
meakan, me re indinda duen
i.
34 Simeon ari kapai ir ada
indang Maria in a: Kom kotin
mangi, men et me sapwile
dong kapupedi o kamaureda
me toto ren men Israel, kilel
eu, me re pan kaundenkoma.
35 Nan kodlas pan dokodi
ngen omui, pwe mongiong en
me toto en mulekiada.
36 O li saukop amen mia,
mar a Ana, nain Panuel
kisan kadaudok en Aser,
me likailapalar, me papaud
saunpar isu sang ni ansaun a
makelekel.
37 I ari li odi men saunpar
waleisok paieu tauer poa, ap
sota kin pedoi sang nan im en

kaudok, papa Kot kaisesol o
kapakap ni ran o ni pong.
38 I me pil pwarado ni
klok ota, kapinga Kaun o
kasokasoi duen i ong toun
Ierusalem karos, me auiaui
saunkamaur.
39 Irail kanikiela karos
duen kapung en Kaun o, re ap
purelang Kaliläa nan kanim
Nasaret.
40 A seri o kakairida, o
ngenin, o dire kila erpit, o
kalangan en Kot kotin ieiang
i.
41 Ni par karos sam a o in
a kotilang Ierusalem iang ka-
madip en pasa.
42 A lao saunpar eisokriau,
irail ap kotilang Ierusalem,
duen re kin wia, pwen iang
kamadip en pasa.
43 Ran oko lao daulier, irail
purelang sap arail, a seri
Iesus kotikot eta Ierusalem,
a sam o in a sota mangi.
44 A ira kiki ong, me a kotin
iang kapar o tiong mo ’ra. Ira
kokola ran eu, ap rapaki i nan
pung en sau ’ra o ren men
imp arail akan.
45 Ni ara sota diaradar i,
ira ap purelang Ierusalem ra-
paki i.
46 Kadekadeo murin pong
sili pong ira diaradar i nan
im en kaudok, kaipokedi
nan pung en snunpadak
kan, kotin mamangi ir o
kaikainoma irail.
47 A karos me rongadar i
puriamuiki a kupurokong o a
sapasapeng.
48 Ira lao diaradar i, ap
puriamuiki. In a ap masani
ong i: Nai seri, da me kom
wiaki ong kit met? Mangi,
sam omui o ngai raparapa
kin komui sangesang.
49 A kotin masani ong ira:
Menda koma rapa kin ia?
Koma sota asa, me I en mimi-
eta nan me Sam ai?
50 Ira ari sota weweki a
masan ong ira.
51 A ap kotin iang ira ko-
tidilang Nasaret papa ira, a
in a nekinekid masan pukat
karos nan mongiong i.
52 Iesus ari kupurokong,
kokoda, lalaudela, o
masamas ren Kot o aramas
akan.

3

1 PAR eisoklimau murin
nanmarki Tiperius a sap-
wileda ni muein Pontius
Pilatus kopina en Iudäa, o
Erodes nanmarki en Kaliläa,
o ri a ol Pilipus nanmarki en
Ituräa o Trakonitis, o Lisanias
nanmarki en Apilene,
2 Ni muein Anas o Kaipas
samero lapalap, masan en
Kot ap pwara dong Ioanes
nain Sakarias nan sap tan.
3 I ari kotikot sili nan sap
karos ni kail en Iordan, pada-
padak duen paptais en kalula
ong lapwada dip akan,
4 Duen a intingidier nan
puk en masan akan en
saukop Iesaia, me masani:
Ngil eu likelikwir sili nan sap
tan: Komail kaonopada al en
Kaun o, kaineneda al a!
5 Wau karos pan audaud o
nana o dol karos pan patap-
atedi, o me pirok, pan inenla,
o me ululen, pan patapatela.
6 Uduk karos pan udial ka-
maur en Kot.

7 A ap masani ong aramas akan, me koieila, pwen paptaisla re a: Dakot, wan oter komail; is me padaki ong komail, en piti sang ni kamekam, me kokodo?
8 Ari komail kapareda wan kalula mau. A komail depa lamelame, me komail pan indang pein komail: Nan Apraam sam atail. Pwe i indai ong komail, me Kot kotin kak ong wiaki ong Apraam na seri kai takai pukat.
9 Sile o mier ni tapin tuka kan. Ari, tuka karos, me so wa mau, pan palepaledi o lokidokila nan iai.
10 Pokon o ap idok re a indada: A da me kit en wia?
11 A kotin sapeng masani ong irail: Meamen, me a sakit riau, i en ki ong, me sota a. O me kan a kisin manga mia, i en wia dueta.
12 A saunopwei kan pil pwara dong i pwen paptais, irail potoan ong i: Saunpadak, a da me kit en wia?
13 A masani ong irail: Komail der ale laude sang me kileledier.
14 Saunpei kan ap pil kalelapok re a indada: A da me kit en wia? A masani ong irail: Komail der kaloke mal meamen, o der wia sapung ong meamen, a komail ale pwain omail o insenemau kila.
15 Aramas akan lao kiki ong o mongemongeloleki, me Ioanes me Kristus,
16 Ioanes ap sapeng masani ong irail karos: I paptais kin komail pil, a me laude sang ia kotido muri, me i sowar ong, en lapwada sal en sapwilim a sut, i me pan paptais kin komail Ngen saraui o kisiniai.
17 Tanir mi nan lim a, a pan kotin koko melel sapwilim a pera, ap nekid pena wan korn nan sapwilim a im en nak, a dip a pan kotin karong kila kisiniai sokun.
18 O song toto, me a kotin panaui aramas akan o padaki ong pokon o rongamau.
19 A nanmarki Erodes, me Ioanes kapung pweki Erodias en ri a ol a paud, o pweki sued karos, me Erodes wiadar,
20 Kalaudela dip a ni a saliedi Ioanes nan imateng.
21 A kadekadeo aramas karos lao paptaiselar, o Iesus pil paptaiselar o kotin laolaoki, nanlang ap ritida,
22 O Ngen saraui kotidi dong i ni mom en muroi men, o ngil eu sang nanlang masani: Koe nai Ol kompok, me I kin peren kida.
23 Iesus impan saunpar sileisok ni a kotin tapiada saunpadak, o re kikiong me i nain Iosep, me nain Eli,
24 Me nain Matat, me nain Lewi, me nain Melki, me nain Ianes, me nain Iosep,
25 Me nain Matatia, me nain Amos, me nain Naum, me nain Esli, me nain Nakai,
26 Me nain Maat, me nain Matatia, me nain Simei, me nain Iosep, me nain Iuda,
27 Me nain Ioanan, me nain Resa, me nain Serupapel, me nain Salatiel, me nain Neri,
28 Me nain Melki, me nain Adi, me nain Kosam, me nain Elmodam, me nain Er,

29 Me nain Ioses, me nain
Elieser, me nain Iorim, me
nain Matat, me nain Lewi,
30 Me nain Simeon, me nain
Iuda, me nain Sosep, me nain
Ionam, me nain Eliakim,
31 Me nain Melia, me nain
Mena, me nain Matatan, me
nain Natan. Me nain Dawid,
32 Me nain Iese, me nain
Oped, me nain Poas, me nain
Sala, me nain Naasan,
33 Me nain Aminadap, me
nain Aram, me nain Esron,
me nain Peres, me nain Iuda,
34 Me nain Iakop, me nain
Isaak, me nain Apraam, me
nain Tara, me nain Naor,
35 Me nain Seruk, me nain
Reku, me nain Palek, me nain
Eper, me nain Sala,
36 Me nain Kainan, me nain
Arpaksad, me nain Sem, me
nain Noa, me nain Lamek,
37 Me nain Metusala, me
nain Enok, me nain Iared,
me nain Maalaleel, me nain
Kainan,
38 Me nain Enos, me nain
Set, me nain Adam, me sap-
wilim en Kot.

4

1 A IESUS, me dir en Ngen
saraui, puredo sang Iordan,
o Ngen kotin kalualang i nan
sap tan.
2 O wia songesong pan
tewil ran pangaul. A sota
kotin konot ni ran oko. Ran
akan lao imwisokela ap men
konot.
3 Tewil ap indai ong i: Ma
komui sapwilim en Kot, en
masani ong takai wet, a en
wiala prot.
4 A Iesus kotin sapeng i
masani: A intingidier: Kaidin
prot eta, me aramas en
memaureki, pwe masan en
Kot akan.
5 Tewil ap kaluadalang i
pon nana ileile eu o kasala
ong i wein sappa karos ni
marep taieu.
6 Tewil indang i: I pan ki
ong komui manaman pukat
karos o a lingan, pwe a muei
ong ia er, a i pan ki ong, me i
mauki.
7 Ari, ma komui pan pongi
ia, karos ap pan sapwilim
omui la.
8 Iesus kotin sapeng i
masani: A intingidier: Koe
en pongi ong Kaun om Kot; i
eta, koe en papa.
9 I ap kalualang i Ierusalem
o kauada i pon kongkong en
im en kaudok o indai ong i:
Ma komui sapwilim en Kot,
kasedi pein komui,
10 Pwe a intingidier: A pan
kasilaki sapwilim a tounlang
kai komui, pwen apapwali
komui.
11 O wa komui nan lim ar
akan, pwe aluwilu omui der
dipikelekel ni takai eu.
12 Iesus kotin sapeng
masani ong i: A lolokido, koe
ender kasongesong Kaun om
Kot!
13 Tewil lao kanikiela
songesong karos, ap muei
sang i ansau kis.
14 Iesus ap kotin pure dong
Kaliläa ni roson en Ngen, ap
indand sili nan sap karos me
mi imp a.
15 A kotin kaukawewe nan
ar sinakoke kan, o karos
kapinga i.
16 A kotin lel Nasaret, wasa
a kotin kakairida ia, ap koti-

long song nan sinakoke duen
a kin wiada ni ran en sapat o
kotida, pwen wadok.
17 Puk en saukop Iesaia ap
wisike dong i a lao lim pasang
puk o ap diarada wasa o me
intingidier:
18 Ngen en Kaun kotikot re
i, i me a keie kin ia da, pwen
padaki ong me samama kan
rongamau. A kadar ia do,
pwen kaloki ong me salidi
kan, me ren saladokela, o
me maskun akan pan kilang
wasa, o me patau kan pan
maioda,
19 O kaloki saunpar mau en
Kaun o.
20 A kotin lim pena puk o
ap kupure ong me papa men
o kotidi. Mas en karos nan
sinakoke kangkakil i.
21 I ari tapiada masani ong
irail: Kisin likau wet pwaidar
mo ’mail ran wet.
22 Ir karos ap kadede o
puriamuiki masan kompok
kan, me pwili sang silang i, ap
indada: Kaidin i nain Iosep?
23 A ap kotin masani ong
irail: Nan melel, komail pan
indang ia karaseras wet:
Saunwini, sauasa pein uk!
Pwe se rongadar duen song
kapuriamui, me wiauier nan
Kapernaum; ari kom pil
wiada dueta wasa et nan sap
omui.
24 A kotin masani: Melel
I indai ong komail, sota
saukop amen me konekon
nan sap we.
25 A melel I indai ong ko-
mail, li odi toto mi nan Is-
rael ni muein Elias, ni ansau
nanlang matata par silu o
saunipong wonu, ni lek la-
palap kipadi sap karos;
26 A sota amen, me Elias
pakadar wong, pwe ren li
odi men nan Sarepta nan sap
Sidon.
27 O me tuketuk kan me
toto nan Israel ni muein
saukop Elias, a sota amen
re ’rail, me kelailadar, pwe
Naeman eta men Sirien.
28 Karos, me mi nan
sinakoke ni ar rongadar
mepukat, ap makar kida
kaualap,
29 Re udar sikonlar i sang
kanim o, o kalualang i pon
kailan dol o, wasa ar kanim
kakaudar ia, pwen kasedi
sang ia,
30 A i kotin weid nan pung
ar, kotila sang irail.
31 I ari kotilang Kapernaum
kanim en Kalilä*a*, o kotin
kawewe ong irail ni ran en
sapat akan.
32 Irail ari puriamuiki a
padak, pwe a masan me man-
aman.
33 A aramas amen mi nan
sinakoke, me ngen en tewil
saut amen ti po a, me weri-
wer laud,
34 Inda: Ko sang kit, menda
re omui kit Iesus en Nasaret!
Kom kotido, en kawe kit ala.
I asa, me komui nain Kot sa-
raui.
35 Iesus ap kidaue i masani:
Nenenla o ko sang re a. Tewil
lao kasedi i nan pung arail, ap
koiei sang re a, sota me sued
kot a wiai ong i.
36 Irail karos ap puriamui
kila, kasokasoi nan pung
arail indada: Dakot masan
pot et? Pwe a masan man-
aman o roson ong ngen saut
akan, irail ap kin ko wei sang.

37 I ari indand sili nin sap
karos wasa o.
38 I ap kotida sang nan
sinakoke, ap kotilong ong
nan im en Simon. A saulap
en Simon me somau karakar.
Irail ari poekipoeki i re a.
39 I ari koti dong i masani
ong somau o, ap madang ko
sang, i ari madang paurida
papa irail.
40 Katipin lao kirilar, rap
wa dong i ar luet akan karos.
I ari kotikidang amen amen
lim a kan, kakelail ir ada.
41 O tewil akan pil kowei
sang ren me toto, me weri-
wer indada: Komui sapwilim
en Kot. I ari kotin kidau ir
ada, o sota mueid ong irail,
en lokaia, pwe re asa, me i
Kristus.
42 A lao wasa ran a koti-
lang wasa rir, a pokon o ra-
parapaki i, re pokon dong i
o kolekol i pwen der koti wei
sang irail.
43 A i kotin masani ong ir: I
pil pan padaki rongamau en
wein Kot nan kanim tei ko,
pwe i me I pakadar kidor.
44 A i kotin padapadak nan
sinakoke en Kaliläa kan.

5

1 A KADEKADEO ni en ara-
mas toto ar tanga dong imp
a, pwen rongerong masan en
Kot, a kotikot pon kailan le en
Kaliläa,
2 Ap masani kisin sop ri-
apot, me peipei nan le o,
a saused akai keredi sanger
widen ar uk kai.
3 I ari kotida pon apot ren
sop oko, war en Simon, kotin
poeki re a, en kaiieila ekis
sang ni sap o. I ari kaipokedi,
kawewe ong aramas sang
nan sop o.
4 I lao kaimwisokela a
masan, ap masani ong Si-
mon: Seisei kowei wasa lol,
ap kaduedi oma uk kan, pwe
koma en saikidi.
5 A Simon sapeng potoan
ong i: Maing, se laiter pong
lao lel wasa ran, ap sota saik
at, ari so ar masan, me i pan
kaduekidi uk en.
6 Irail lao wiadar met, rap
oro pena mam toto; ara uk ari
ola.
7 Irail ari olole kis arail oko,
me mi nin apot sop, pwe re
en kodo sauasa irail. Irail ari
kodo, kadirela sop riapot, ira
ari pan mauidi.
8 Simon Petrus lao kilanger
mepukat, ap poridi sang
Iesus, potoan ong: Maing, re
kotiwei sang ia, pwe aramas
sued amen ngai.
9 Pwe a puriamuiki o ir
karos, me iang i, pweki saik
ar, me re saikidi.
10 A pil dueta Iakopus o
Ioanes nain Sepedäus ol oko,
me iang Simon. Iesus ap
kotin masani ong Simon: Koe
der masak, pwe sang ansau
wet kokola koe pan saikidi
aramas.
11 Irail kaikilong ong liman
sap ar sop oko, re ap kasela
karos, idauendo i.
12 Kadekadeo ni a kotikot
nan eu kanim, kilang, ol
amen mia, me dir en tuketuk.
A lao kilanger Iesus, ap
pupekidi mas a, poeki re a
potoan ong: Maing, ma re
kotin kupura, re pan kak ong
kamakel ia da.
13 I ari kotin kapawei lim
a sair i masani: I men, koe

en makelekel. Ari, a tuketuk
madang modi sang.
14 I ari kotin inapwiedi i, en
der indang meamen; a kola
kasale ong pein uk samero
ko, o kida mairong, pweki om
makelekeladar, me Moses
masanier, pwen kadede ong
irail.
15 A a madang indand sili o
pokon kalaimun pokon pena,
pwen rong i o kelailada sang
ar somau kan.
16 I ari kotin kelepela nan
sap tan, pwen laolao.
17 Kadekadeo eu ran ni a
kotin kaukaweweda, Parisär
o saunkawewe kan, me mod
imp a, irail pwarado sang
kanim en Kalilä̈a o Iudä̈a
karos o sang Ierusalem; a
roson en Kaun o pwili wei
sang i, kakelada amen amen.
18 A kilang, ol akai roado
aramas amen me kokon
madak, rap raparapaki duen
ar pan kak walang lole,
pwilikidi mo a.
19 A ni ar sota kak diar
wasa, me re pan kai dong
impa pweki pokon o, rap
dauda pon im o, kakiridi i
nan os iangaki pet, lao nan
pung arail mon Iesus.
20 A lao mangi arail poson,
ap kotin masani: Aramas o,
dip om akan lapwa sang uk
er.
21 A saunkawewe o Parisär
akan ap mongemongeloleki
indada: Is men et, me kin
lalaue? Is me kak lapwada
dip akan, pwe Kot eta?
22 A Iesus lao mangi ar
mongemongelol, ap kotin
sapeng masani ong irail: Da
me komail kin mongemon-
geloleki lol omail?
23 Da me mongai ren inda,
dip om akan lapwa sang uk
er, de inda, uda, aluwei?
24 A pwe komail en asa, me
Nain aramas manaman ong
lapwada dip akan nin sappa,
iei me a kotin masanieki ong
me kokon madak: I indai ong
uk, uda, ale ki om kola deu
om!
25 A madang uda mo ’rail,
kida a pet, me a wonon poa,
koieilang im a kapikapinga
Kot.
26 Ir karos ap puriamui
kida o kapikapinga Kot, o
dire kila masak indada:
Ran wet kitail kilanger me
kapwuriamui melel.
27 Murin mepukat a kotila
sang wasa o, ap masani
saunopwei amen, ad a Lewi
momod nan wasan nopwei,
ap masan ong i: Idauen ia do!
28 I ari kasela a meakaros,
uda, idauenla i.
29 Lewi ari wiada kamadip
lapalap ong i nan im a; a
saunopwei ape me toto, me
iang i ni tepel.
30 A Parisär o arail
saunkawewe kan lipaned
ong sapwilim a tounpadak
kan indada: Da me komail
iangaki saunopwei o me
dipan akan manga o nim.
31 Iesus ap kotin sapeng
masani ong irail: Me kelail
sota mau ong saunwini, pwe
me somau kan.
32 I kodon ekeker dong
kalula me dipan akan a
kaidin me pung kan.
33 Irail ap potoan ong i:
Da me tounpadak en Ioanes
akan kaisesol pan pak toto o

re kapakap toto, o pil dueta
en Parisär akan, a sapwilim
omui kan kin tungole o nim?
34 A Iesus kotin masani ong
irail: O komail sota kak ki ong
toun kapar en kamadip en
kapapaud en kaisesol arain
ol kamod mi re ’rail!
35 A eu ran ol kamod pan
peuka wei sang irail, i ran oko
re ap pan kaisesol.
36 A kotin masani ong irail
karaseras eu: Sota me kin
deik ong likau kap ni likau
maring; a ma ei, a pan ter
pasang likau kap; a kisan
likau kap pil sota pan paroki
ong likau maring.
37 A sota me kin kodie ong
wain kap nan ed maring;
a ma ei, wain kap pan ter
pasang ed akan, ap wudokila
o ed akan pan ola.
38 A re kin kodie ong wain
kap nan ed kap, ira karos ap
nekinek mau.
39 O sota, me kin nim sang
wain maring, pan mauki
wain kap, pwe a kin inda: Me
maring o me mau sang.

6

1 KADEKADEO ni ran en
sapat kariau a kotin weid
nan mat en korn o sapwilim
a tounpadak kan ap dolung
wan korn o irriris nan pa
arail, ap kangkang.
2 A Parisär akai indang
irail: Menda komail kin
wiada, me sota pung, en
wiaui ni ran en sapat?
3 Iesus ari kotin sapeng
masani ong irail: Komail sota
wadoker, me Dawid wiadar
ni a men mangadar, i o me
iang i?
4 Duen a pedelong ong nan
tanpas en Kot, o ale prot en
kasansal, o kangkang o pil ki
ong me iang i, me sota pung,
aramas en tungole, samero
kan eta?
5 O masani ong irail: Nain
aramas pil kaun en sapat.
6 A kadekadeo ni eu sapat
a kotilong ong nan sinakoke
kaweweda. A aramas amen
mia, me pa a pali maun mo-
torla.
7 A saunkawewe o Parisär
akan masamasan i, ma a pan
kakelada i ni ran en sapat,
pwe re en kadipa i.
8 A kotin angi ar lamelam
ap masani ong aramas o, me
pa a motorla: Uda kodo met!
A ap uda ko ong wasa o.
9 Iesus ap kotin masani ong
irail: I men idok re omail,
da me pung en wiada ni ran
en sapat ren me mau de me
sued? En kolekol de kawela
maur en aramas?
10 I ari kotin aupwil sili po
’rail masani ong i: Kapawei
pa om! A ap wiada, pa a ap
kelailada, a maula dueta me
teio.
11 Irail ap makaradar
kaualap o kapukapung pena,
da me re pan wiai ong Iesus.
12 Kadekadeo ni ran oko, a
kotidala pon nana pwen lao-
lao. I ari kotin laolao ong Kot
lao wasa ran.
13 A lao ran pasang, ap
kotin molipei pena sapwilim
a tounpadak kan. A kotin
piladar ekriamen, me a ka-
mareki wanporon.
14 Simon me a kotin
kaadaneki Petrus, o ri a
Andreas, o Iakopus, o Ioanes,

o Pilipus, o Partolomäus,
15 O Matäus, o Tomas, o
Iakopus nain Alpäus, o Si-
mon, me adaneki Selotes,
16 O Iudas nain Iakopus, o
Iudas Iskariot, me pangala i.
17 A lao kotin iang ir kotidi
dong wasa kis nan sap pata-
pat o, sapwilim a tounpadak
kan toto o aramas ngedere-
nia pokon dong i sang nan
Iudäa, o Ierusalem, o Tirus, o
Sidon, re mi pon oror, pwen
rong i o kakelailada sang ar
somau kan;
18 O me kalokolok ren ngen
saut akan ap kelailadar.
19 A aramas karos men
doke i, pwe roson kin pwili-
wei sang i, kakel irail karos.
20 A ap kotin aupwil sili pon
sapwilim a tounpadak kan
masani: Meid pai komail, me
samama, pwe noumail wein
nanlang.
21 Meid pai komail, me men
mangadar ansau wet, pwe
komail pan medila. Meid
pai komail, me kin sangesang
ansau wet, pwe komail pan
kaurur.
22 Komail meid pai, ma ara-
mas akan kailong kin komail,
o kase komail la, o kidaue ko-
mail, o kawela ad omail, pwe
dene me sued, pweki Nain
aramas.
23 Komail en peren ni ran o,
o lusilus, pwe kilang, pwain
omail me lapalap nanlang,
pwe iduen me sam arail akan
wiai ong saukop akan.
24 A me suedi ong komail
kapwapwa kan, pwe komail
anekier omail peren.
25 Suedi ong komail, me
medier, pwe komail pan
dupokala. Suedi ong komail,
me kin peren ansau wet,
pwe komail pan mauk o
sangesang.
26 Suedi ong komail, ma
aramas akan karos pan
lokaia mau kin komail; pwe
iduen me sam arail akan wiai
ong saukop likam akan.
27 A I indai ong komail, me
kin rongerong, pok ong omail
imwintiti, wiawia mau ong
me kin kailong kin komail,
28 Kapaiada, me kin karia
komail la, kapakapa kin ir,
me kainsensuede kin komail;
29 O me pikir uk ni apali
en likin sap om, pil ki ong i
pali teio, o me pan ki sang
om likau pup, pil mueid ong
i noum sakit.
30 Ki ong karos, me kin
poeki re om, o me pan atia
sang om kapwa, koe der
poeki re a, a kapuredo.
31 A duen me komail men,
aramas en wiai ong komail,
iduen me komail en wiai ong
irail.
32 Pwe ma komail pok ong,
me kin pokepoke komail, da
me pan kating pamail? Pwe
me dipan akan pil kin pok
ong kompoke parail.
33 A ma komail wiawia mau
ong, me wia mau ong komail,
da me pan kating pamail?
Pwe me dipan akan kin wia
pil dueta.
34 A ma komail pan ki ong
irail, me komail akpwain-
ongki, da me pan kating
pamail? Pwe me dipan akan
pil kin wiai ong me dipan,
pwen ale me dueta.

35 A pok ong omail imwin-
titi, o wiawia mau, o ki ong so
akapwainok, a pwain omail
pan lapalap, o komail pan
seri en me lapalap o. Pwe
a kupura, me so danke o me
sued akan.
36 Komail ari kadek rasong
Sam omail me kalangan.
37 Ender kadeikada a ko-
mail sota pan pakadeikada.
Ender kariala, a komail sota
pan kariala. Lapwada, a ko-
mail pan lapwada.
38 Kisakisa wei, a a pan
depuk ong komail dal mau
eu, me idang pena, o itik
pena, o dir kaualap, me pan
ko ong komail. Pwe men song
ota, me komail kin songki,
iduen a pil pan song ong ko-
mail.
39 A kotin pil masani ong
irail karaseras eu: Da, me
maskun pan kak kare me
maskun? Ira karos sota pan
pupedi nan por o?
40 Tounpadak sota kin
laude sang a saunpadak.
Ma tounpadak paroki ong a
saunpadak, nan a unsokala.
41 A menda koe kilekilang
pul ni mas en ri om ol, ap sota
kan ataut o ni pein mas om?
42 De iaduen, koe pan in-
dang ri om: Ri ai, aui mas, i
pan ki sang pul ni mas om,
ap sota kilang ataut o ni mas
om? Malaun amen koe, ki
sang mas ataut o ni mas om,
a koe ap pan kak kilang, duen
om pan kak kisang pul, me mi
ni mas en ri om.
43 Pwe tuka mau sota pan
wa sued. Pil sota tuka sued
pan wa mau.
44 Tuka karos kin diarok
kida a wa. Pwe aramas sota
kak dolung sang pik ni tuka
kamadak, aramas pil sota kin
dolung sang wan wain ni
tuka mal.
45 Aramas mau amen kin
kapwareda me mau sang nan
a pai mau en mongiong i,
a me sued amen kin kap-
wareda me sued sang nan a
sued, pwe aua kin kida sang
nan audepan mongiong o.
46 A iaduen, komail kin in-
dang ia: Maing, Maing, ap
sota kin wiada, me I kin inda?
47 Meamen ko dong ia o
rongerong ai masan kan, o
kapwaiada, nan I pan kasale
ong komail, me a rasong.
48 Nan i me rasong aramas
amen, me kauada im eu o
weirada lol, o pasonedi pon
paip. A lapake lao pwilido, ad
ap maimai ong im o, ap so kak
kamokidedala, pwe a kakau
pon paip o.
49 A meamen rongerong,
ap sota kapwaiada, nan a
rasong aramas amen, me
kauada im eu nan pwel so
pasonedi. A lapake pwil
maiai ong, a ap madang
rongk pasang, o ola en im o
me laud.

7

1 A LAO kotin erela a masan
akan karos ong pokon o, a ap
kotilang Kapernaum.
2 Ladun senturion amen
mia, me kasampwal re a, me
somau, a pan mela.
3 A lao rongada duen Iesus,
ap poronelang i saumas en
Sus akan, poeki re a, en
kotido kakelailada a ladu.

4 Irail lao pwara dong
Iesus, ap ngidingideki i
potoan ong: A war ong, ren
kotin wiai ong i mepukat.
5 Pwe a kin pok ong toun
sap atail o kauadang kit
sinakoke o.
6 Iesus ap kotin iang ir ala.
A ni solar non doo sang im
o, senturion ap poronelang
i kompok kai, potoan ong:
Maing re der kangere ir
kotido, pwe i sowar, ren
ketlong ong nan im ai.
7 Ngai ari sota kin aka, me
i war ong poto dong ir. A
re kotin masaniata; a ai ladu
pan kelailada.
8 Pwe ngai pil aramas
amen, me mi pan manaman
akan, ap kaunda saunpei kai.
A ma i pan, indang amen:
Kowei! A pan kola; o ong
amen: Kodo! A pan kodo; o
ong ai ladu: Wiada met! A
pan wiada.
9 Iesus lao mangi mepukat,
ap kotin puriamui kila,
saupei dong pokon o, me
idauendo i, masani: I indai
ong komail, me I saik diar
poson lapalap duen met, sota
ren men Israel.
10 A me pakadarala kan lao
purelong ong nan im o, re ap
diarada, me ladu o kelailada.
11 Kadekadeo murin
mepukat a kotilang kanim
eu ad a Nain; sapwilim a
tounpadak kan toto iang i; o
aramas pil me toto.
12 A lao koren iong wanim
en kanim o, kilang, melar
amen, me re wawei, ieros en
in a, a iei li odi amen; a toun
kanim me toto iang i.
13 Kaun o lao masani i, ap
kotin kupurela, masani ong i:
Eder sangesang.
14 I ari koti ong, doke kopa
o, a me roa kan ap udi. I
ap kotin masani: Manakap, I
indai ong uk, paurida!
15 A me melar o ap modada,
pikekidi lokaia. Iesus ap
kotiki ong i ren in a,
16 Masak ap kipa ir edi,
o kapikapinga Kot indada:
Nan saukop lapalap amen,
me pwarado re atail, o Kot me
kotier ren sapwilim a aramas
akan.
17 A kasoi pot et duen i lolok
sili nan Iudäa o sap karos, me
mi imp a.
18 En Ioanes a tounpadak
kan kaire kin i mepukat
karos.
19 Ioanes ap molipeido
sapwilim a tounpadak kan
riamen, porone ira lang
Iesus, masanlang i: Ir me pan
kotido, de sen auiaui amen?
20 Ol oko lao poto dong i, ap
potoan ong: Ioanes saunpap-
tais kadar kit dong ir potoan
kalelapok: Ir me pan kotido,
de sen auiaui amen?
21 A ni auer ota a kotin
kakelada me toto sang ar so-
mau, o luet, o ngen sued
akan, o kotin kapad pasang
mas en me maskun toto.
22 Iesus ap kotin sapeng
masani ong irail: Koma
u kowei, kaireki Ioanes,
meakan komail kilanger o
ronger: Me maskun akan
kilangada wasa, o me luet
akan kin alialu, o me tuketuk
kan makelekeleda, o me
salongepon kin rong wasa, o
me melar akan kin maureda,

o rongamau me lolok ong me
samama kan.
23 O meid pai, me sota pan
makar kin ia!
24 A men kadar en Ioanes
lao purela, Iesus ap kotin
tapiada masani ong pokon o
duen Ioanes: Da me komail
koieila en kilang nan sap tan?
Komail men kilang alek pot,
me kin dueduälokki ang?
25 De da me komail koieila
en kilang? Komail men ki-
lang aramas amen, me likau
kida likau muterok? Kilang,
me kin likau kida likau lin-
gan, o kaped en manga, kin
mi nan im en nanmarki kan.
26 De da me komail koieila
en kilang? Saukop amen? Ei,
I indai ong komail, a laude
sang saukop amen.
27 Pwe iei i me intingidier
due: Kilang, I kadarala mo
mui nai men kadar amen, me
pan koki al mo ’mui.
28 Pwe I indai ong komail,
sota saukop amen me ipwi
sang ren li akan, me laude
sang Ioanes saunpaptais, ari
so, me tikitik nan wein Kot,
iei me laude sang i.
29 A aramas karos, me
rongerong i, o saunopwei
kan kapinga Kot ni ar iang
paptaiseki paptais en Ioanes.
30 A Parisär o saunkawewe
kan sapai ong pein irail ni ar
mamaleki kupur en Kot, ap
sota iang paptais re a.
31 A da me I en karasai ong
aramas en di wet? O da me
irail rasong?
32 Irail me rasong seri
kai, me kin momod nan
wasan net akan o likelikwir
nan pung arail indinda: Kit
kasakasang, a komail sota
kakalek; kit kamamauke
kin komail, a komail sota
sangesang.
33 Pwe Ioanes saunpaptais
pwarado, ap sota kang prot,
o sota nim wain, a komail kin
inda: Nan tewil kin di poa.
34 Nain aramas pwarado,
manga o nim, a komail kin
inda: Kilang, me kaped en
manga o kamom sakau, kom-
poke pan saunopwei o me di-
pan akan!
35 A lolekong kin diarok
kida na seri kan karos.
36 A Parisär amen poeki i,
en konot re a. I ari koti-
long ong nan im en Parisär o
kaipokedi ni tepel.
37 A kilang, li amen mi nan
kanim o, me dipan amen,
a lao asa, me Iesus kotikot
konot nan im en Parisär o, ap
wado kokon en alapasta,
38 O poridi mur i ni aluwilu
a sangesang o pikekidi
widenki pil en mas a aluwilu
a, o limwieki a pwilipeipei, o
metik aluwilu a kan o keieki
alapasta.
39 A Parisär o, me lukedo i
lao kilanger, ap mongemon-
geloleki indada: Ma ol men
et saukop amen, a pan asa, is
li o, me sair i, pwe me dipan
amen.
40 Iesus ap kotin sapeng
masani ong i: Simon, I men
indai ong uk meakot. I ari
indada: Saunpadak, masania
do!
41 Ol amen mia, me aramas
riamen pwaipwand ong.
Amen ira pwaipwandeki
denar limepuki, a amen
limeisok,
42 A ni ara sota men ka-

pungala, a kisakisa kin ira la
karos. Indang ia, is re 'ra, me
pan pok ong i laud?
43 Simon sapeng potoan
ong: I lamelame i, me a
kisakis laud ong. A kotin
masani ong i: Koe meid pung
kasauiada.
44 I ari saupei dong li o
masani ong Simon: Koe ki-
lang li men et, I pedelong ong
nan im om, a koe sota ki ong
ia pil men widen nä i kat, a i
me widenki pil en mas a nä i
kat, o limwieki a pwilipeipei.
45 Koe sota metik ia, a i sota
tukedi sang metik nä i kat,
sang ni a pedelong lao lel met.
46 Koe sota usore kin ia le,
a met keiekier nä i kat ala-
pasta.
47 Nan i me I indaki ong
uk: Dip a kan me toto me
lapwadar, pwe a kin limpok
laud; a me dip a sota non
lapwada, nan a kin limpok
tikitik.
48 I ari masani ong li o: Dip
om akan me lapwadar.
49 A me iang mod ni tepel
o ap tapiada inda nang pung
ar: Is men et, me pil kin lap-
wada dip akan?
50 I ap kotin masani ong li
o: Om poson me dore uk ala,
kowei popol!

8

1 KADEKADEO murin
mepukat a kotin kakan sili
nan kanim laud o me tikitik
kan, padapadak o kaloki
rongamau en wein Kot, o
ekriamen iang i.
2 O pil li akai, me a kotin
kakelailada sang ngen sued o
somau kan, iet akan: Maria,
me pil adaneki men Makdala,
me tewil isimen koiei sang.
3 O Ioana iei likond en
Kusas en Erodes a saunkoa
men, o Susana, o me toto, me
papaki i ar kapwa kan.
4 A aramas totoia lao pokon
dong i sang nan kanim akan,
karos, ap kotin karaseras
masani:
5 Saunkamor kolan
kamor a war akan. Ni
a kamokamorok akai ap
moredi ong pon kailan al ap
tiatidi o manpir en pan lang
nam ir ala.
6 A akai moredi ong pon
paip. A lao wosada, a mon-
gedi, pweki a sota lamela-
mur.
7 Akai moredi nan tuka
teketek, a tuka teketek
wosada, kasokä ir ala.
8 A akai moredi nan
pwel mau, ap wosada o
wada pan me epuki. Ni a
kotin masanier mepukat, ap
masan laudeda: Me salong a
mia, men rong, i en rong!
9 A sapwilim a tounpadak
kan ap kalelapok re a: Ia
wewe en karaseras wet?
10 I ari kotin masani: A
muei ong komail er, en asa
me rir en wein Kot, a met
akan en asa ni karaseras
akan pwe ren kilang, ap
sota kilang, o rong, ap sota
weweki.
11 A iet wewe en karaseras
o: Masan en Kot iei war akan.
12 A me mi pon kailan al o,
iei ir, me rongadar, a muri
tewil pwarada katia sang
masan en Kot nan mongiong
arail, pwe ren der poson, rap
maurela.
13 A me mi pon paip, iei
ir, me kin rong masan o ap

pereperen ale, a sota kalau re
’rail. Ansau kis re kin poson,
a ni ansaun songesong, irail
kin pupe sang.
14 A me moredi nan tuka
teketek, iei irail me kin rong,
ap koieila tiropeki anan o pai,
o inong sued en maur et, rap
sokekila, ap sota wa.
15 A nan sap mau, iei irail,
me kin rong masan o, ap
nekinek nan mongiong ar
inen o mau, o wada nin tiak
en kanongama.
16 Sota me kin isikeda lamp,
ap pwainekidi kopa eu, de ki
ong pan men wendi a pon
deu a, pwe me pan pedelong
ong en kilang marain o.
17 Pwe sota me rir kot, me
so pan sansaleta, pil sota me
okiok kot, me so pan kalok
sili.
18 Komail ari kalaka duen
omail kin rongerong, pwe me
a mia, ekis pan ko ong; a me
sota a mia, i, me a kiki ong,
me a, pan katia sang.
19 In a o ri a kan ap ko dong
i, a re sota kak kaiong impa
pweki pokon o.
20 A ap loki ong i: In ar o
ri ar akan poto liki, re men
udial ir.
21 A kotin sapeng masani
ong irail: In ai o ri ai
mepukat, me kin rongerong
masan en Kot o apapwali.
22 Kadekadeo ni eu ran a
kotilang pon apot sop, a sap-
wilim a tounpadak kan iang
i. A kotin masani ong irail:
Kitail en kotela le en: Irail ari
tangetang koieila.
23 O ni ar tangetang
kokowei, a kotin saimokela;
melimel ap koda nan sed.
A sop o pwilipwil, a pan
mauidi.
24 Irail ap kai dong i,
kaopada i, potoan ong:
Maing, Maing, kit pan mela!
I ari kipada masani ong
ang o iluk en sed akan, rap
tikitikala o molelar.
25 I ap kotin masani ong
irail: Ia omail poson? A irail
masakada inda nan pung ar:
Daduen, is men et, pwe a kin
masani ong ang o sed, ir ari
duki ong.
26 Irail ap lele dong sap en
Kadara, me sal ong Kalilä*a*.
27 I lao kotidi sang, ol amen
tu ong i, me kodo sang kanim
o, me tanwar en tewil sang
mas kokodo, o me kiliso, o a
sota kin kauson nan im, pwe
a kin mimi nan sousou kan.
28 I lao kilang Iesus, ap
werida, poridi sang mo a in-
daki ngil laud: Menda re
omui ngai, Iesus Sapwilim en
Kot lapalap? I men poeki re
omui, kom der kalok ia la!
29 Pwe a kotin masani ong
ngen saut o, en koiei sang ren
aramas o, pwe pan pak toto
a saikidi i; i ari kin sali kidi
sal mata o sal en nä kai. A
i kamueit ir pasang, o tewil
paki i lang sap tan.
30 Iesus kotin kainoma re a
masani: Ia ad om? A potoan
ong: Lekion; pwe tewil toto
mi re a.
31 Ir ari poeki re a, en-
der masani ong irail, me ren
kodilang pweleko.
32 Ari, pwin pwik kalaimun
mi wasa o mangamanga sili
nin nana o. Irail ari poeki i,
en kotin mueid ong irail re en
til ong irail. I ari kotin mueid

ong irail.
33 Tewil oko ap kodi sang
ren aramas o, ap tilong nan
pwin pwik o. Pwin pwik o
ap tangedi wei ni aul ong nan
sed ap mopila.
34 Silepa ko lao kilanger
me wiauier, rap tangdaui,
kolang kanim laud o tikitik
kan, kaireki sili.
35 Irail ap koieila, kilang
me wiauier, re ap kola ren
Iesus, diarada aramas o, me
tewil oko keredi sang lole,
momod ni aluwilu en Iesus,
likauda o lolekonglar; irail
karos masakadar.
36 Me iang udialer, ap kaire
kin irail duen tanwar en
tewil a kakeladar.
37 Men Kadara karos ap
poekipoeki i, en koti wei sang
re ’rail, pwe re masakadar
kaualap. I ari kotida pon sop
o, ap kotin purelar.
38 A ol o, me tewil oko kodi
sanger, poeki re a, en iang i;
a Iesus sota kotin mueid ong i
masani:
39 Purelang deu om, kalok
sili duen manaman lapalap,
me Kot wiai ong uk er! I ari
kola, kalok sili nan kanim o
duen manaman lapalap, me
Iesus kotin wiai ong i.
40 Kadekadeo Iesus lao
kotin puredo, aramas akan
ap kasamo i, pwe irail karos
auiaui i.
41 A kilang, ol amen, ad a
Iairus, saumas en sinakoke,
kotido poridi ni aluwilu en
Iesus o poeki i, en kotilong
ong nan im a.
42 Pwe na ieros seripein
amen, me a par ngaulriau,
me koren iong mela. A ni a
kotikot kokodo, pokon o koi
dong i.
43 A li amen, me nta
pwilipwil par ngaulriau, me
pwaineki ong saunwini kan a
dipisou karos. A sota me kak
kakelailada i.
44 I me apedo mur i, doke
ni kailan sapwilim a likau.
A pwilipwil en nta madang
madada.
45 Iesus ap kotin masani: Is
i me sair ia? A karos lao inda
me sota, Petrus o me iang i ap
potoan ong: Maing, pokon o
kin kapil pena o koi dong ir, a
iaduen, re kotin masani: Is i
me sair ia?
46 A Iesus kotin masani:
Nan meamen sair ia, pwe I
pam, me kel eu ko sang ia er.
47 A li o lao asaer, me a so
kak rirala, ap masapwekada,
apedi poridi sang mo a, ap
katitiki mon aramas karos,
karepan a sair i, o duen a ke-
lailada madang.
48 A ap kotin masani ong
i: Seripein popoleta, om po-
son me kakel uk ada, kowei
popol.
49 A ni a kotin masa-
niata, amen potodo sang
ren saumas en sinakoke o
katitiki ong i: Sapwilim omui
seripein melar. Menda kom
kangirieki saunpadak o.
50 A Iesus lao mangi
mepukat, ap kotin sapeng i
masani: Koe der masak, koe
poson ta, a ap pan maureda.
51 A lao kotilong ong nan
im o, a sota kotin mueid ong
amen en iang pedelong ong
nan pera, Petrus, o Ioanes,
o Iakupus eta, o sam en
seripein o in a.

52 A irail karos sangesang
o mamaukeki i. A i kotin
masani: Komail der sange-
sang! Pwe a sota melar, a
mamair eta.
53 Rap kaururki, pwe re
asa, me a melar.
54 I ari kotikiiei sang ir
nan pera o, a ap kotin ale
pa a warong ong i masani:
Seripein, paurida!
55 Ngen en seripein ap pure
dong i, i ari madang uda. I ap
kotin masani, kisin manga en
ko ong.
56 A sam a in a puriamui
kila. I ari kotin inapwiedi
irail ren der indang meamen
me wiauier.

9

1 A LAO kotin molipe pena
ekriamen oko, ap kotiki ong
irail kel o manaman, en
kaloedi tewil akan karos o
kakelada me somau kan.
2 I ari kotin porone ir ala,
pwen padapadak duen wein
Kot o kakelada me somau
kan.
3 O a kotin masani ong irail:
Komail der wala meakot pon
al o: Sota sokon, de ed, de
prot, de moni, amen pil so
pan wa sakit riau.
4 O wasa kis me komail pan
pedelong ong nan im eu, ko-
mail pan mimieta wasa o, ko-
mail lao kowei sang ia.
5 O meamen kang kasamo
komail, komail sapalewei
sang kanim o, o sipede sang
pwel ni nä omail, pwen
kadede ong irail.
6 Irail ari kokola, kakan
sili nan kisin kanim akan,
padaki rongamau o kakelada
me somau kan wasa karos.
7 A nanmarki Erodes lao
mangi duen meakan, me
wiauiki i, ap pingidar, pweki
akai katitiki, me dene Ioanes
iasadar sang ren me melar
akan.
8 A akai indada, me dene
Elias pwarado, o akai me
inda, me dene saukop en
kaua men iasadar,
9 A Erodes masani: Ioanes,
i me i lepuke sang mong a, a
is men et, me i kin rongerong
due? A ap men udial i.
10 A wanporon akan lao
pure doer, ap kaireki i karos,
me re wiadar. I ari kotin uk
irail ada, kotilang wasa rir,
nan kanim eu, me ad a Pet-
saida.
11 Toun sap o lao asaer, rap
idauenla i, i ari kotin kasamo
irail, o kotin padaki ong irail
duen wein Kot, o kotin kake-
lada me mau ong.
12 A lao pan wasa pongier,
ekriamen potodo potoan ong
i: Re kotin kadar pasang
pokon en, pwen kola nan
kisin kanim akan o nan sap,
en rapaki wasan pweidi o
kan ar kisin manga, pwe ki-
tail kotikot nan sap tan wet,
13 A a kotin masani ong
irail: Komail pan ki ong irail
kan ar manga! Re potoan
ong: Lopon prot eta limau o
mam eta riamen mi re at. De
se pan kola netie dong pokon
kalaimun wet manga?
14 Pwe irail me ol impan
limekid. A a kotin masani
ong sapwilim a tounpadak
kan: Komail pwini ir pasang
wad limek o limek!

15 Irail ari wiada o kamod
irail edi.
16 A kotin limada lopon
prot limau o mam riamen,
masanda nanlang, laolaoki,
pilitiki pena, kotiki ong
sapwilim a tounpadak kan,
pwe ren nene ong pokon o.
17 Irail sak, o karos medier,
ap rikada dodo eisokriau
luan kamadip o.
18 Kadekadeo ni a kotin lao-
lao kelep, sapwilim a toun-
padak kan iang i. A kotin
kainoma re ’rail masani: Is
me aramas kin inda me ngai?
19 Irail sapeng potoan ong:
Ioanes saunpaptais, a akai
me inda Elias, o pil akai kin
inda, me dene saukop en
kaua men iasadar.
20 A kotin masani ong irail:
A da me komail kin inda is
ngai? Petrus ap sapeng po-
toan ong: Ir me Kristus sap-
wilim en Kot.
21 A i me kotin padik in-
apwiedi irail, ren der indang
meamen mepukat,
22 Masani: Nain aramas
pan kalokolok laud, o loki-
dokila ren saumas, o samero
lapalap, o saunkawewe kan,
o a pan kamela, o ni ran
kasilu a pan maureda,
23 Ap kotin masani ong irail
karos: Meamen men idauen
ia i en tonmeteki pein i o ale a
lopu ni ran karos, o idedauen
ia do.
24 Pwe meamen kanakanai
ong maur a, pan pupe sang.
A meamen kasela maur a
pweki ngai, pan diarada.
25 Pwe da me pan mau ong
aramas amen, me aneki pena
sappa karos, ap kasela pein i
o kasapokela pein i?
26 Pwe me kin namenok kin
ia o ai padak kan, i me Nain
aramas pil pan namenokki, a
lao kodo ni a lingan, o lingan
en Sam a, o na tounlang sa-
raui kan.
27 A melel I indai ong ko-
mail, akai irail, me mi met,
sota pan mela, irail lao udial
wein Kot.
28 A kadekadeo murin pong
walu pong murin masan
pukat i ap ukada Petrus, o
Ioanes, o Iakopus kotidala
pon nana o pwen laolao.
29 A ni a kotin laolao mom
en silang i ap wukila o sap-
wilim a likau puetepuetela o
lingaling.
30 A kilang, ol riamen iang i
masan pena! Ira me Moses o
Elias.
31 Ira pwarado ni ara lin-
gan o mamasani duen a pan
kamatala nan Ierusalem.
32 A Petrus o me iang i me
toutouki mair. Ira lao pirida,
re ap udial a lingan o ol ria-
men kotikot impa.
33 Kadekadeo ira lao koti-
wei sang re a, Petrus ap in-
dang Iesus: Maing, meid mau
atail kotikot met. Kit en
kauada kisin im silikis: Tan-
pas ar, o en Moses, o en Elias;
a sasa me a kasokasoi.
34 Ni a kasokasoi mepukat,
pali en dapok kadupal irail
edi, irail ari masakadar ni ar
tilong nan dapok o.
35 O ngil eu peidido sang
nan dapok o masani: Iet nai
ol kompok, komail en rong i!
36 A ngil wet lao wiauier,
re ap diaradar Iesus ta. Ir
ari nenenlata; o ni ran oko
re sota kaireki meamen duen
me re kilanger.

37 A kadekadeo manda en
ran o irail lao kotidido sang
nana o, pokon kalaimun ap
poto dong i,
38 A kilang, ol amen nan
pokon o ngil laudeda potoan
ong: Saunpadak, i poeki re ir,
re kotin masani dong ai tun-
gol putak o, pwe iei ai ieros.
39 Re kotin mangi, ngen o
lao koledi i, a kin madang
weriwer, a kin senseroki sili,
a ap kin pudopud o meid ap-
wal ni a kin koiei sang i.
40 Ngai ari poeki ren sap-
wilim ar tounpadak kan, ren
kause wei sang i, a re sota
kak.
41 A Iesus kotin sapeng
masani: O di wet meid
soposon o sapung, ia arain ai
pan mimi re omail? Ia arain
ai pan kokoa komail? Wa
dong ia noum putak!
42 A ni a kokodo, tewil ap
kapururada o seroki sili i,
a Iesus kotin kidaueda ngen
saut o, o kakelada putak o, ap
kapure ong i ren sam a.
43 A irail karos puriamuiki
manaman en Kot. A ni ar
puriamuiki en Iesus a wiawia
kan ap kotin masani ong sap-
wilim a tounpadak kan:
44 Masan pukat en kaloledi
nan salong omail: Nain ara-
mas pan pangala ni pa en ara-
mas.
45 A irail sota weweki
masan wet, pwe a rir sang
irail, i me irail sasaki. Irail ari
masak kalelapok re a duen
masan pot et.
46 Irail ap pil lamelame, is
me pan lapalap re ’rail?
47 A Iesus lao kotin mangi
ar lamelam nan mongiong
arail, ap ale seri men, kida
impa a,
48 O masani ong irail: Mea-
men pan apwali kisin seri
men et ni ad ai, nan a kin
apwali ia, a meamen pan ap-
wali ia, nan a kin apwali, me
kadar ia do; a me tikitik re
omail, nan i me pan lapala-
pala.
49 Ioanes ap sapeng potoan
ong: Maing, se kilanger
amen, me kausewei tewil
akan ni mar ar. Kit ari
inapwiedi, pwe a sota kin
iang kit idedauen ir.
50 A Iesus kotin masani ong
i: Eder inapiedi, pwe me so
kin palian komail, nan a kin
iang komail.
51 A kadekadeo a lao ansau,
me a pan peukadala, a ap
kotin saupeilang kotilang
inen wong Ierusalem.
52 A kotin poronela men
kadar akan, me pan tiong mo
a. Irail ari kokola lele dong
kisin kanim en Samaria eu,
pwen rapaki wasa, me a pan
pweiokidi ia.
53 A re sota kasamo i aki a
kotin saupeila kotilang inen
wong Ierusalem.
54 Sapwilim a tounpadak
kan Iakopus o Ioanes lao
kilanger mepukat, ap potoan
ong: Maing, ma re kotin
kupura, se pan poeki, kisiniai
en moredi sang nanlang,
kang irail la, duen Elias
wiadar.
55 A i kotin saupeido, ka-
pung ong ira masani: Koma
sota asa is Ngen, me naina
kin koma?
56 Irail ap daulul wei nan

eu kisin kanim.
57 Kadekadeo ni arail
kotikot kokodo amen ap
potoan ong i: Maing i pan
idedauen ir wasa karos me
re pan kotila ia.
58 Iesus kotin masani ong
i: Poks akan por ar mia, o
manpir en pan lang pas ar
mia, a Nain aramas sota wasa
en kaula wei mong a.
59 A kotin masani ong
amen: Idauen ia do! A i
indada: Maing, komui kotin
mueid ong ia mas, i en purela
sarepedi sam ai.
60 A Iesus kotin masani ong
i: Me melar akan en sarepedi
ar melar akan, a koe kowei
kalok sili wein Kot!
61 Pil amen potoan: Maing,
i pan idedauen ir sili, a re
kotin mueid ong ia mas, i en
kamurimuri ong toun im ai.
62 A Iesus kotin masani
ong i: Sota me pan koledi
men weirada pwel, ap kilang
muri, a sota koiok ong wein
Kot.

10

1 MURIN mepukat Kaun
o pil kotin piladar isiakan
o porone irail wei mo a ni
wad riamen, en kakan sili
nan kanim laud o tikitik kan,
wasa me a pein pan kotilang
ia.
2 A kotin masani ong irail:
Rak me kalaimun, a toun
dodok me malaulau; poeki
ren Kaun en rak, en kadarala
toun dodok nan a rak.
3 Komail kola; kilang, I
kadar komail la dueta sippul
akan nan pung en kidi en wei
akan.
4 Komail der wewa ed en
moni, de ed en sailok, de sut,
o der ranamau ong meamen
nani al o.
5 A ma komail pan pede-
long ong nan im eu, komail
pan inda mas: Popol en mimi
nan im wet!
6 A ma popol amen mi wasa
o, omail popol pan mimieta
re a, a ma so, omail popol pan
pure dong komail.
7 A komail pan mimieta
nan im ota, o manga o nim,
me mi re ’rail pwe toun
dodok me warong pwain a.
Komail der pedoi sang nan
eu im ap kolong ong nan eu.
8 A ma komail pan pede-
long nan eu kanim, o re pan
kasamo komail, i wasa ko-
mail pan tungole, me pan
wisike dong komail.
9 O kakelada me somau
kan, me mi wasa o, o kaire
kin irail: Wein Kot koren
dong komail.
10 A ma komail pan pede-
long nan eu kanim, o re sota
pan kasamo komail, i wasa
komail pan pedoi nani al in-
dada:
11 Pil pwel par, me ko dong
kit nan omail kanim, sipede
dong komail; ari so, komail
en asa, me wein Kot koren
dong komail.
12 I indai ong komail, nan
a pan mangai ong Sodom ni
ran o sang kanim o.
13 Suedi ong uk Korasim!
Suedi ong Petsaida! Pwe ma
manaman akan, me wiaui
ong uk er, wiaui ong Tirus
o Sidon, nan melel, re pan
kalula nan tuk en likau o nan
pas.

14 A a pan mangai ong Tirus
o Sidon ni kadeik o sang ko-
mail.
15 A koe Kapernaum,
me paidar nanlang, pan
pisikondi ong nan pweleko.
16 Me rongerong komail,
nan a kin rongerong ia; o
me mamaleki komail, nan a
kin mamaleki ia. O me ma-
maleki, ia, nan a kin ma-
maleki, me kadar ia do.
17 Me isiakan ap puredo,
pereperen potoan ong:
Maing, pil tewil akan udi ong
kit ni mar omui.
18 A kotin masani ong irail:
I kilanger Satan likamata liol
a pupedi sang nanlang.
19 Kilang, I ki ong komail
manaman, en tiakedi serpent
o skorpion, o en poedi kel
en imwintiti karos. O sota
meakot pan kasuedi ong ko-
mail,
20 Ari so, komail der peren
kida, me ngen akan kin udi
ong komail, a komail peren
kida me ad omail intingidier
nanlang.
21 Ni auer ota Iesus kotin
perenda ni ngen e masani:
I kapinga komui, Sam ai,
kaun pan lang o sappa, me
komui okila mepukat sang
me lolekong o koiok kan, ap
kasale ong seri pwelel akan!
Ei Sam ai, pwe iduen me
komui kupukupura.
22 Meakaros muei ong ia er
sang ren Sam ai, o sota me asa
sapwilim a Ol, pwe Sam eta.
O sota me asa Sam, pwe sap-
wilim a Ol eta, o me sapwilim
a Ol pan kasale ong.
23 I ap kotin saupei dong
tounpadak kan, masani ong
irail eta: Meid pai por en mas
akan me udial, me komail
udialer.
24 Pwe I indai ong komail,
saukop o nanmarki kan toto
anane udial, me komail kin
ududial, a re sota kilanger; a
re men rongada, me komail
kin rongerong, ap sota ron-
gadar.
25 A kilang, saunkawewe
men ap uda, kasongesong i
potoan ong: Saunpadak, da
me i en wiada, pwen sosoki
maur soutuk?
26 A kotin masani ong i: Da
me intingidier nan kapung o?
Daduen om dondoropwe?
27 A sapeng indada: Koe en
pok ong Kaun om Kot mon-
giong om unsok, o ngen om
unsok, o kel om unsok, o om
Iamelam unsok, o men imp
om dueta pein koe.
28 A kotin masani ong i:
Koe meid sapeng inen, wiada
mepukat, a koe pan maurela.
29 A ap men ak kapungki
pein i indang Iesus: A is men
imp ai?
30 A Iesus kotin sapeng
masani: Aramas amen mo-
mait sang Ierusalem kodila
Ieriko ap lodi ong lolap akai,
me ter sang a likau kan, o
kame i, rap koieila; i ari pan
mela.
31 A samero amen mo-
maitela nani al ota. A ni a
kilang i, ap daulul wei sang.
32 A leap amen pil dueta.
Ni a leler wasa o, kilang i, ap
daulul wei sang.
33 A ol en Samaria amen
sailok sili ap pil weid wasa o.
Ni a kilanger i ap pokela,
34 Kola re a, o kidim pena a

pwal akan, ap ki ong le o wain
lole o kamondi i pon dake pa
man o, wala nan im en kairu
eu, apapwali i.
35 Manda a pan samala, ap
ki ong kaun en im o denar
riau indang i: Apapwali i! A
ma mekis pan dauli, i pan ka-
pungala, ni ai pan puredo.
36 A is ren ir silimen, me
koe wiaki men impan ol o, me
lodi ong lolap oko?
37 A sapeng: Me wiadar
dodok kadek ong i. Iesus
ap kotin masani ong i: Ari,
kowei ala sang!
38 A kadekadeo ni ar kotin
sailokela, a kotilong ong nan
kisin kanim eu. Li amen
mi wasa o, ad a Marta, me
kasamo i long ong nan im a.
39 Ri a li amen mia, me ad a
Maria, me momod ni aluwilu
en Iesus, rongerong a masan.
40 A Marta kasopisokki
pein i a papa i. I ari potodo
potoan ong: Maing, re sota
kotin kupuroki ri ai li, me
sota kin iang ia dodok? Re
kotin padaki ong i, en sauasa
ia.
41 A Iesus kotin sapeng
masani ong i: Marta, Marta,
koe meid nongki o sopisokki
okotme.
42 A me ta kot me kasam-
pwal. Maria piladar pwais
mau, me sota pan katia sang.

11

1 KADEKADEO ni a kotikot
wasa kis pwen laolao, a lao
kotin erelar, amen sapwilim
a tounpadak kan ap potoan
ong i: Maing re kotin padaki
ong kit kapakap, dueta
Ioanes kin padaki ong a
tounpadak kan.
2 A ap kotin masani ong
irail: Komail lao wia ka-
pakap, ap inda: Sam at, mar
omui en saraui, wei ’mui en
pwaida,
3 Kotikido ran wet at tungol
kaukaule.
4 Lapwa sang kit dip at,
dueta kit, me kin lapwada
karos, me wia dipi ong kit,
eder kaluang kit ren me
katikatiamau kan.
5 I ap kotin masani ong
irail: Is re omail, me a kom-
pok amen mia o me pan kola
re a ni ailep en pong indang i:
Kompoke pai, ki ong ia lopon
prot silu,
6 Pwe kompoke pai men
pwarado sang a sailok o, ap
sota, me i pan kak ki ong i.
7 A me mi nan im o
pan sapeng inda: Koe der
kadiropa ia, pwe wanim
ritidier, o nai seri ko iang
ia nan wasan mair; i so kak
paurida o ki ong uk meakot.
8 I indai ong komail, ma a
sota pan paurida o ki ong i
aki kompokepa a, nan a pan
paurida o ki ong, me itar ong
i aki a ngidingid.
9 I indai ong komail, poeki,
a komail pan tungole; rapaki,
a komail pan diarada; letelet,
a a pan ritida mo ’mail.
10 Pwe karos me poekipoeki,
kin tungole; o me kin rapaki,
kin diarada; o me kin letelet,
nan a pan ritida mo a.
11 De is sam amen nan pung
omail, ma na putak pan poeki
na kisin prot, pan ki ong i
takai eu? De ma a poeki

mam, pan ki ong i serpent
amen?
12 De ma a pan poeki ki-
tor eu, pan ki ong i skorpion
amen?
13 Ma komail, me song
sued, asa duen kisakis mau
ong noumail seri kan, nan
melel kaualap. Sam omail
nanlang pan ki ong Ngen
saraui ren me poeki re a.
14 A ap kotin kause wei
tewil amen, me lotong. A
kadekadeo tewil lao koiei
sanger, me lotong o ap
lokelokaia, a aramas puria-
muiki.
15 A akai ir katitiki: Nan
Peelsepup, saumas en tewil
akan, me a kauseki sang tewil
akan.
16 A akai kasongesong i,
poekipoeki kilel eu sang nan-
lang.
17 A ap kotin angi ar lame-
lam, masani ong irail: Wei
karos ma a pan u pena nan
pung a, a pan ola; o ma toun
im eu pan u pena nan pung a,
a sota pan pwaida.
18 A iaduen, ma Satan u ong
pein i, a wei pan kak pwaida?
Aki komail indinda me dene
ngai kause wei tewil akan ki
Peelsepup.
19 Ma I kin kauseki wei
Peelsepup tewil akan, a is me
noumail ol akan kin kause
kin irail? Irail ari pan omail
saunkapung.
20 A ma I kauseki wei lim en
Kot tewil akan, nan wein Kot
lel ong komail er.
21 Ma me kelail o, me
audeki kapwa en pei, pan
sinsila im a, nan a kapwa
nekinekid mau.
22 A ma amen, me kelail
sang i, pan palian i o kaloedi
i, ap pan atia sang a kapwa
en pei, me a kelekier, o nek
pasang kapwa en kul.
23 Meamen, me sota iang ia,
iei me palian ia, o me sota kin
dolung penang ia, iei me kin
kasapoka pasang.
24 Ngen saut lao kowei sang
ren aramas, a kin tangatang
sili nan sap tan akan, rapaki
wasan kamol, a sota, me a
diarada, i ap kin inda: I ap
pan purelong ong nan im ai,
me i pedoi sanger.
25 A lao puredo, a diar, me
a kokok o kapwater,
26 I ari koieila, ale ong i
ngen isimen, me sued sang
pein i. Irail ap pedelong ong
lole, rap kakauson ia; a ara-
mas pan sued sang mas.
27 A kadekadeo ni a kotin
mamasani mepukat, li amen,
kisan pokon o, ap potoan ong
i: Meid pai kupur o, me wia ir
adar, o didi kan, me re kotiki!
28 A i kotin masani: Ei, meid
pai, me kin rong masan en
Kot ap kapwaiada.
29 A pokon o lao tengeteng
pena, a kotin masani: Di
wet meid sued! Re kin ra-
paki kilel eu, a sota kilel pan
sansal ong ir, pwe kilel en
Iona eta.
30 Pwe duen Iona kilel eu
ong men Niniwe, iduen Nain
aramas ong di wet.
31 Li nanmarki en pali air
amen pan u ong ol akan en
di wet ni kadeik o pan kari
ir ala, pwe a pwrarado sang
ni imwin sappa, pwen rong
lolekong en Salomo. A ki-

lang, me laude sang Salomo
mi met.
32 Ol en Niniwe kan pan u
ong di wet ni kadeik, o pan
kariala i, pwe re kalula ni ar
rongadar padak en Iona. A
kilang, me laude sang Iona
mi met.
33 Sota me kin isikeda lamp,
ap kila wasa rir, pil so pan
kopa, a pon deu a, pwe me
pan pedelong ong, en kilang
marain o.
34 Por en mas marain
en pali war. Ma mas om
makelekel, war om karos pan
dir en marain. A ma mas om
me sued, war om karos me
pil dir en rotorot.
35 En kalaka, pwe marain
mi lol om, der rotorot!
36 Ma war om dir en marain
kaualap, o sota kisan rotorot
mia, karos pan dir en marain
dueta lingan en lamp, me kin
sensere uk ada.
37 A ni a kotin kaparok,
Parisär amen luke i, en konot
re a. I ari kotilong kotidi nin
tepel.
38 A Parisär lao udial, ap
puriamuiki, me a sota kotin
omiom mon konot.
39 A Kaun o kotin masani
ong i: Nan komail Parisär
akan kin widen likin dal o
plet, a lol omail me dir en me
re kuliada o me sued.
40 Nan pweipwei komail,
kaidin i me wiadar pali liki,
pil wiadar pali lole?
41 A kisakis weita duen ko-
mail kak ong! A kilang, karos
pan makelekel ong komail.
42 Suedi ong komail Parisär
akan, pwe komail, kin
mairongki eisokkis eu en
minse, o raute o song en
kisin tan tuka kai, ap sota
insenoki kadeik o limpok en
Kot! Wiada mepukat ap pil
kapwaiada me tei kan.
43 Suedi ong komail
Parisär akan, pwe komail
men mondi leppantam nan
sinakoke kan o mauki, ren
ranamau ong komail nan
wasa en netinet akan.
44 Suedi ong komail, pwe
komail rasong sousou kan,
me so sansal, o aramas alialu
poa, ap sasa ir!
45 Saunkawewe men ap
sapeng potoan ong i: Saun-
padak, komui pil kin suede
kin kit masan pukat.
46 A i kotin masani:
Pil suedi ong komail
saunkawewe! Pwe komail
kin katoutou kila kapwa en
wisik toutou aramas akan, ap
sota sairki sondin pa omail.
47 Suedi ong komail! Pwe
komail kin apapwali sousou
en saukop akan, a sam omail
akan kame ir ala.
48 Komail ari kin kadede o
peren kida wiawia en sam
omail akan. Pwe re kame
ir ala, a komail apapwali ar
sousou kan.
49 I me erpit en Kot in-
dada: I pan kadar wong irail
saukop o wanporon akan, a
akai irail re pan kamela o
pwaki irail sili.
50 Pwe ntan saukop akan,
me kapwilipwili weier sang
ni tapin kaua kokodo, en
kapokon ong di wet.
51 Sang ntan Apel lel ntan
Sakarias, me kamelar nan
pung en pei saraui o im en
kaudok, ei I indai ong komail,
a pan kapokon ong di wet.

52 Suedi ong komail
saunkawewe! Pwe komail
atia sang men kapir pan
lolekong. Komail sota pan
pedelong, ap inapwiedi, me
men pedelon ong.
53 A ni a kotin ma-
masani ong irail mepukat,
saunkawewe o Parisär akan
ap tapiada palian i kaualap,
kalekalelapok re a song toto,
54 O re masamasan i, o
raparapaki, ma re sota kak
diar meakot sang ni a masan
akan, pwe ren kadipa i.

12

1 ARAMAS toto ap pokon
pena lao kidalar, irail lao
it pena, i ap kotin tapiada
masani ong sapwilim a toun-
padak kan: Komail kalaka
kalep en Parisär akan, me
malaun.
2 Pwe sota me rir kot, me
sota pan sansalada. Pil sota
me okiok kot, me so pan
kalok sili.
3 Ari, me komail pan in-
dada ni wasa rotorot, i me
pan sansal nan marain. O me
komail pan monginingin nan
pera kan, i me pan kalok sili
pon im akan.
4 A I indai ong komail,
kompok pai kan, komail der
masak irail, me kin kamela
pali war, ap solar kak wia
meakot.
5 A I pan kaasa kin ko-
mail, me komail en masak:
Masak i, me manaman ong
kamela aramas ap kak kasela
nan pweleko. Melel I indai
ong komail, i me komail en
masak.
6 Siok limen sota kin netila
ni denar riau? Ari so,
sota amen irail me Kot kin
maliela.
7 Ari, pil pit en mong omail
karos me wadawad penaer.
Komail ari der masak, pwe
komail me mau sang siok
toto.
8 A I indai ong komail, mea-
men ponasa ia mon aramas, i
me Nain aramas pan ponasa
ren tounlang en Kot akan.
9 A meamen kamam kin ia
mon aramas, i me pan kama-
maki mon tounlang en Kot
akan.
10 O meamen me pan lokaia
sued duen Nain aramas, a
pan kak lapwada. A me
lalaue Ngen saraui, a sota
pan lapwada.
11 A ma re pan wa komail
la nan ar sinakoke kan mon
kapung o ren me manaman
akan, komail depa lamelame,
da me komail pan sapengki
de me komail en inda.
12 Pwe Ngen saraui pan ka-
pame kin komail ni klok ota,
me komail en inda.
13 A amen toun pokon po-
toan ong i: Saunpadak, kom
kotin masani ong ri ai ol o, en
nek pasang at soso.
14 A kotin masani ong i:
Aramas o, is me kasapwil
ia da, en saunkapungla o
saunnene re oma?
15 O kotin masani ong
irail: Kalaka norok sued,
pwe kaidin kapwa toto, me
aramas amen kin memaur
kida!
16 A kotin masani ong irail
karaseras eu: Ol kapwapwa
amen mia, me sap we kapara-
par kaualap.
17 I ari lamelame indada:
Da me i en wiada? Pwe solar

wasa en nekinek ia ai kapwa
kan.
18 I ari indada: Nan iet me
i pan wiada: I pan palang
pasang ai im en nak kan, ap
kauada me laude sang kai;
i wasa me i pan nekidala
me wosadang ia o ai dipisou
karos;
19 A i pan indang ngen i:
Ngen i, dipisou toto ong par
toto, me nekineki ong uk er.
En moleilei, o manga, o nim o
perenta!
20 A Kot ap masani ong
i: Pweipwei men koe, pwe
pongpong wet ngen om pan
ilakido. A is me pan aneki
kapwa pukat, me koe nanak
penaer?
21 Nan iduen me kin ro-
porop pena dipisou ong pein
i, ap sota kapwapwa ren Kot.
22 A a kotin masani ong sap-
wilim a tounpadak kan: I
me I indai ong komail, eder
lamelame maur omail, me
komail pan tungole, pil ier-
men pali war, me komail pan
likauki!
23 Maur me kasampwal
sang manga, o war me mau
sang likau.
24 Kalelapok ong rape kan!
Re sota kin kamorok, re pil
sota kin nak pena, pil sota
arail pera de im en nak, a
Kot kin kotin katungole ir.
A komail so kasampwal sang
manpir kaualap?
25 A is nan pung omail, ni
a ngongki, me pan kak use
pasang pein i ki tipong en pa
eu?
26 Ari, ma komail sota kak
ong wiada me mangai, a
da me komail kin ngongki
okotme?
27 Kalelapok ong kiop akan,
me mi nan sap, duen ar
kakairida! Re sota kin dodok,
o re sota kin monkol pena. A I
indai ong komail, pil Salomo
ni a lingan karos sota a likau
dueta apot irail.
28 Ari, ma iduen Kot kotin
kapwataki dip, me mi nan
sap ran wet, a lakap pan loki-
dokila nan stop, iaduen a sota
pan madang kalikauwiada
komail, me poson tikitik?
29 A komail, ender ngongki,
me komail pan manga o nim,
o komail der insensued!
30 Pwe mepukat men
liki kan kin ngongongki.
Pwe Sam omail, me kotikot
nanlang, mangi, me mepukat
karos mau ong komail.
31 A rapaki sapwilim a wei,
a mepukat pan pousalang ko-
mail.
32 Der masak pwin tikitik
koe, pwe iet kupur en Sam
omail: En ki ong komail wei
o.
33 Netikila omail kapwa
kan, ap kisakisa wei, wiai ong
komail ed ko, me sota pan
maringala, o pai nanlang, me
so pan ola, wasa me lipirap
men so kak ong, o man en
mot so kak kawela ia.
34 Pwe wasa omail pai mi
ia, iei wasa mongiong omail
pil kin mia,
35 Nan luke pamail en
katengteng pena o omail ser
en isis
36 O komail en dueta ara-
mas akan, me auiaui ar mon-
sap ni a pan kodo sang ka-
madip en papaud, pwe i lao
kodo letelet, re en madang

ritingada mo a.
37 Ladu ko meid pai, me
monsap o ni a pan pwarado,
diar ar masamasan. Melel I
indai ong komail, a pan ka-
iada a likau o kamod irail edi
ong manga, ap pan apapwali
irail.
38 O ma a pwarado ni auer
kariau, de kasilu, ap diar ir
masamasan, nan meid pai
ladu pukat.
39 A komail en asa, ma kaun
pan im o asaer ansaun lo-
lap o pan pwarado, a pan
masamasan o so pan mueid
ong, im a en kulia sang.
40 Komail ari pil ononop,
pwe Nain aramas pan
pwarado niansau me komail
sasa.
41 Petrus ap potoan ong i:
Maing, re kotin masani dong
kit karaseras wet, de ong irail
karos?
42 A Kaun o kotin masani:
Ari is saunkoa lelapok o
lolekong, me a monsap
kasapwilada, en kaunda a
ladu kan, pwen nek ong irail
kan ar manga ni ansau me
kon on?
43 Meid pai ladu o, me a
monsap pan diarada wiawia
duen met ni a pan pwarado!
44 Melel I indai ong komail,
a pan kasapwiladang i pon a
dipisou karos.
45 A ma ladu o pan lame-
lame nan mongiong i: Ai
monsap pwapwand, o a pan
tapiada kame ladu o lidu kan,
o manga o nim, o kamom
sakau,
46 Monsap en ladu o ap pan
pwara do ni ran o, me a so
auiaui i, o ni auer, me a sasa,
o a pan lepuk pasang i, o kas-
apokalang nan pung en me
soposon akan.
47 A ladu o, me asa kupur en
a monsap, a sota kaonopada
pein i, pil sota wiada kupur
a, nan i me pan kamekam
kaualap.
48 A me sasa, ap wiadar me
mau ong kalokolok, nan i me
pan kalokolok tikitik. Pwe
me aleer me toto, i me pan
kida me toto; o me koaki me
toto, pan purokido me toto.
49 I kodon saundi kisiniai
sappa, a da me I en wiada, ma
a saundier?
50 A mas I pan paptaise kila
paptais eu; I ap patau kila
melel, a lao daulier.
51 Komail lamelame, me I
kodon ki ong sappa popol? I
indai ong komail: So! A pwen
kumuei suedala.
52 Pwe sang met kokola li-
men toun im eu pan liak
toror pasang; silimen pan
palian riamen, o riamen pan
palian silimen.
53 Sam pan palian na putak,
a putak o pan palian sam a;
in pan palian na seripein, a
seripein pan palian in a; a
li amen pan palian na ol a
paud, o en na ol a paud pan
palian li o.
54 A kotin masani ong
pokon o: Komail lao udial
dapok sang kapin lang,
komail kin inda: A pan katau;
o a pan pwaida
55 O ma komail kin kilang
ang a usang ni pali air, ko-
mail kin inda: A pan karakar;
o a pan wiaui.
56 Malaun komail! Komail

asa kasaui mas en sappa o
lang, a da me komail sasaki
kasauida ansau wet?
57 A da me pein komail sota
kasauia kida me pung?
58 A ma koe pan iang me
palian uk kolang kapung o,
en nantiong pon al o, en
kapungala re a, pwe a de
pang uk alang saunkapung, a
saunkapung pang uk ala ren
silepan imateng, a silepan
imateng pan kase uk ala nan
imateng.
59 I indai ong uk: Koe sota
pan koda sang wasa o, koe lao
kapungala lua karos.

13

1 NI ansau o akai mia,
me potoan ong i duen men
Kaliläa kai, me Pilatus doleki
nt' arail ar mairong.
2 A kotin sapeng masani
ong irail: Komail kiki ong,
me men Kaliläa pukat me di-
pan akan mon men Kaliläa tei
kan, pweki ar kalokolok o?
3 Ngai, me indai ong ko-
mail: So! A ma komail sota
pan kalula, komail karos pan
mela dueta.
4 De irail ekwalemen ko,
me im en ruk en Siloa pu-
pedi ong poa, kame ir ala,
komail kiki ong, me irail me
sued sang aramas akan, me
kaukauson Ierusalem?
5 Ngai me indai ong ko-
mail: So! A ma komail sota
pan kalula, komail karos pan
mela dueta.
6 A kotin karaseras ong irail
masani: Aramas amen mia,
me a tuka pik apot padedi
nan a mat en wain, ap kodon
rapaki wa, a sota me a di-
arada.
7 A ap indai ong saumat en
wain: Kilang, par silu i kodon
rapaki wan pik pot et, a sota,
me i diarada; paledi, da me a
pinaki mal wasa o!
8 A a sapeng indang i:
Maing, pui sang pil par wet,
pwe i en weirada ni tapi, o ki
ong pwel mau.
9 A ma a pan wa, ari me
mau, a ma so, komui ap pan
paledi sang.
10 A kotin padapadak nan
sinakoke eu ni ran en sapat.
11 A kilang, li amen mia,
me ngen en somau ti poa par
ngaulwalu, a kos pena o sota
man kak uda.
12 Iesus lao kotin masani
i, ap molipei wong i masani
ong i: Li, koe en maioda sang
om somau!
13 I ap kotin pwil po a lim a
kan, i ari madang kasinenda,
kapikapinga Kot.
14 A saumas en sinakoke
o makara kida pan Iesus a
kakelada i ni ran en sapat,
ap sapeng indang pokon o:
Ran wonu, aramas en dodok,
i ansau me komail kodon
kakelada, a iermen ni ran en
sapat!
15 Kaun o ap kotin sapeng i
masani: Malaun koe, kaidin
komail karos kin lapwada
kau o esel sang deu a kalu-
alang nim pil ni ran en sapat?
16 A li men et, me nain
Apraam seripein, me Satan
saliedi par ngaulwalu, me so
mau, en lapwada ni ran en
sapat?
17 Ni a kotin masani
mepukat, karos me palian

i, ap namenokala o aramas
karos peren kida wiawia
mau kan karos, me wiauier
pa a.
18 A a kotin masani: Wein
Kot rasong da? O da me I en
karasai ong i?
19 A rasong wantuka eu,
me aramas amen kasela nan
matuel ap wosada, wiala
tuka kalaimun pot, o manpir
en pan lang kaukauson nan
ra kan.
20 A pil kotin masani: Da
me I en karasai ong wein Kot?
21 A rasong kalep kis, me li
amen ale, okila nan kasak en
plaua silu, karos lao mutala.
22 Ni a kotilang Ierusalem,
a kotin padapadak sili nan
kanim laud o tikitik kan.
23 Amen ap potoan ong
i: Maing, me malaulau pan
maurela? A kotin masani ong
irail:
24 Ngiangi en pedelong
ong nan wanim tätik, pwe I
indai ong komail, me toto pan
sosong pedelong ong, a sota
pan kak.
25 A kaun pan im o lao
udar ritingidier wanim o, ko-
mail ap pan pikikidi letelet
ni wanim o indada: Maing,
ritingida sang kit! A ap pan
sapeng indang komail: I sasa
komail, o wasa me komail ko
sang ia.
26 Komail ap pan pikikidi
indada: Kit me manga o
nim imp omui, o komui
pil kaukawewe nan atail al
akan.
27 A i me pan inda: I indai
ong komail, I sasa komail o
wasa komail ko sang ia, ko
wei sang ia, komail karos me
wiawia sued.
28 Sangesang o teterok ap
pan wiaui, komail lao kilang
Apraam, o Isaak, o Iakop, o
saukop akan karos nan wein
Kot, a komail pisikonla sang.
29 Nan re pan kodo sang
nan mas en lang, o sang nan
kapin lang, o sang nan apang,
o sang air en lang, o re pan
mondi ni tepel nan wein Kot.
30 A kilang, me pwand akai
mia, me pan madang, o me
madang kai mia, me pan
pwand.
31 Ni auer ota Parisär akai
kodo indai ong i: Koti wei
sang met, pwe Erod pan
kame komui la.
32 A kotin masani ong
irail: Komail u kowei, indai
ong poks ota: Kilang I
kin kause wei tewil oko o
kamakamaureda ran wet o
lakap, a ni kasilu en ran I pan
imwisokela.
33 I en kokola ran wet,
pil lakap, pil pali, pwe sota
saukop amen me pan kamela
likin Ierusalem.
34 Ierusalem, Ierusalem,
me kin kamela saukop akan o
kasuk, me pakadara dong uk,
pan pak toto I men kapokon
pena noum seri kan dueta
lituk amen kin kompwal
pena na kan pan pa a, a
komail kanger,
35 Kilang, im omail pan
tanla, pwe I indai ong komail,
komail solar pan kilang ia,
lao a pan pwaida omail pan
inda: Kapinga ong me kotido
ni mar en Kaun!

14

1 KADEKADEO ni a kotilong

ong nan im en kaun pan
Parisär amen, pwen konot
ni ran en sapat; a irail
masamasan i.
2 A kilang, aramas amen
mia wasa o, me lisongepo.
3 Iesus ap kotin sapeng
masani ong saunkawewe o
Parisär akan: Me pung, en
kakelada ni ran en sapat?
4 Irail nenenla. I ap kotin
sair i, kakelada o kadara wei.
5 Ap kotin sapeng masani
ong irail: Is re omail, me na
as de kau pupedi ong nan por
o, me so pan madang apiada
sang ni ran en sapat?
6 A irail sota kak sapengki i
meakot.
7 A kotin masani ong toun
kapar karaseras eu, ni a kotin
mangi, me re inong iong en
mondi ni tapin tepel, masani
ong irail:
8 Koe lao pan luke dong ka-
madip en kapapaud ren mea-
men, ender mondi ong lep-
pantam, pwe ele amen, me
lapa sang koe lukedor.
9 O me luk uk edo o pil i,
pan kodo indai ong uk: Ki
ong ol men et deu om! A
koe pan namenok kodido ong
nan roulap.
10 A koe lao paluke, kola
mondi ong nan roulap, pwe
me luke uk lao pwarado, en
indai ong uk: Kompoke pai,
kotidato! Koe ari pan kain-
dand nan pung en ir, me iang
uk ni tepel.
11 Pwe karos me kin kas-
apwilada pein i, pan kasap-
wilidi, o me kin kasapwilidi
pein i, pan kasapwilada.
12 Ap pil kotin masani
ong me lukedo i: Kom lao
wiada konot en ni sauas
de nin sautik, eder lukedo
kompokepa om ko, de ri om
akan, de sau om, de men imp
om kapwapwa kan, pwe re
de pil luke uk, o depuk ong
uk.
13 A ma koe pan wia
kamadip, en lukedo me
samama o me pali duk kai,
o me sikilikil, o me maskun
akan.
14 Koe ari pan meid pai,
pwe irail sota pan kak depuk
ong uk, a a pan depuk ong uk
ni ran o, me pung kan pan
maureda.
15 A amen ir, me iang ni te-
pel o lao rongadar mepukat,
ap potoan ong i: Meid pai, me
pan sak prot nan wein Kot.
16 A a kotin masani ong
i: Aramas amen mia, me
wiadar kamadip lapalap o
luke pena me toto.
17 O kadarala na ladu o
ni dokan kamadip, pwen
kaire kin irail, me pan toun
kapar: Komail ukedo, pwe
meakaros onoper.
18 Irail ap wiaki eu ikidiki
okotme. Men mas indai ong
i: I netiada sap eu, i pan kola
kilang; i poeki re om, koe en
kadar ia la.
19 A amen inda: I pwainda
kau ol ek, a met i pan kola
kilang ir; i poeki re om, koe
en kadar ia la.
20 A amen inda: I paudeki li
amen, i me i sota kak kokila.
21 Ladu o ari purodo,
kaireki a monsap meakan.
Monsap o ap makara kidar
indai ong a ladu: Tange wei
nani al laud o al tikitik en

kanim o wado me samama
kan, o me pali duk, o me
sikilikil, o me maskun akan.
22 A ladu o indada: Maing,
a wiauier duen omui masan,
a deun akai pil mia.
23 Monsap o ap indai ong a
ladu: Kakan sili nani al o ni
kailan kel akan, papain ir do,
pwe im ai en tounla!
24 A i indai ong komail, nan
sota amen ren ol oko, me
paluke, pan song ai kamadip.
25 A pokon kalaimun
idauenla i. I ari saupei ong
irail masani:
26 Meamen kodo re i, ap
so maliela sam a, o in a, o a
paud, o na seri kan, o ri a ol, o
li akan, o pil pein maur a, nan
a sota pan kak ai tounpadak.
27 A meamen so kida a lopu
o idauen ia do, a sota pan kak
ai tounpadak.
28 Pwe is re omail, me pan
kauada im en taulik eu, me
sota pan mondi mas ap lame-
lame duen pwain a, ma a pan
kak ong de so?
29 Pwe a de pasonedi, ap
sota kak kanikiela; a karos,
me udial, pan kaurureki i,
30 Indada: Aramas men et
pikikidi kauada im, ap sota
kak kanikiela.
31 De is nanmarki o, me pan
mauin ong amen nanmarki,
me sota pan mondi mas
ap lamelame, ma a pan
kak kaloekidi aramas nen
aramas rianen?
32 A ma so, a pan kadarala
men kadar akai, poekipoeki
muei mau ni ara non doo
pasang.
33 Nan iduen amen amen
komail, me so muei sang
meakaros, nan a sota pan kak
ai tounpadak.
34 Sol me mau, a ma
sol sarasang, da me a pan
kanomanom mau kida?
35 A solar mau ong nan sap,
pil so nan pwel, pwe aramas
kin kasela. Me salong a mia
men rong, i en rong!

15

1 A SAUNOPWEI o me di-
pan akan karos ap kai dong i
pwen rong i.
2 A Parisär o saunkawewe
kan lipaned indada: Ol men
et kin kompokeki me dipan
akan o iang irail sakasak.
3 A a kotin masani ong irail
karaseras wet:
4 Is aramas re omail me
na sip epuki, a ma amen
irail salongalar me so pan
pwilikidi ir duekduemen nan
wel ap raparapaki me salon-
galar, lao a pan diarada i?
5 A lao diarada i, a kidang
pon pop a pereperen.
6 A lao pure dong deu a,
a kin eker pena kompokepa
kan o men imp a kan indai
ong irail: Komail iang ia
perenda, pwe i diaradar nai
sip me salongalar.
7 I indai ong komail, nan
iduen peren pil pan mi nan-
lang pweki me dipan me ta
men, me kalula, sang duek-
duemen me pung ap sota
mau ong kalula.
8 O is li o me na denar eisok,
eu ap salongala sang, me so
pan isikada lamp o koke im o,
o raparapaki mau, lao a pan
diarada?
9 A lao diaradar i, a kin eker
pena kompokepa kan o men

imp a kan indai ong irail: Komail iang ia perenda, pwe i diarada ai denar o, me salongalar.

10 Nan I indai ong komail, iduen peren mi ren tounlang en Kot akan, pweki me dipan me ta men, me kalula.

11 A kotin masani: Aramas amen mia, me na ol riamen.

12 A me tikitik re ’ra indai ong sam a: Sam ai, kotiki dong ia pwais ai en soso, me udan ai. I ari nene ong ira ara dipisou kan.

13 A murin ran akai me tikitik ren ol oko ki pena a dipisou karos, ap sailokalang sap doo, wasa a kasela mal a kapwa kan nin tiak sued.

14 A lao kamuse weita a kapwa karos, lek lapalap ap pwaida sap o, i ari dupokalar.

15 I ap koieila dodok ren me pweledan sap o men. I ap kadarala i, pwen kamanga na pwik kan.

16 I ari inong iong, kangkang wantuka kai, me pwik kin namenam, a sota me mueid ong i.

17 A kadekadeo i lao lolekongalar, ap indada: Ladu me depa mi ren sam ai, me kan ar manga me rak, a ngai pan mekila so kan ai manga.

18 I pan uda purela ren sam ai indai ong i: Sam ai, i wiadar dip ong nanlang o ong komui.

19 I solar warong adaneki noumui putak, komui ari wia kin ia ladu ’mui men.

20 I ari uda purela ren sam a. A ni a mi wasa doo, sam a kilangada i, ap pokela, pitipiti dong i o polodi i, metik i.

21 A putak o indai ong i: Sam ai, i wiadar dip ong nanlang o ong komui, i solar war ong adaneki noumui putak.

22 A sam masani ong na ladu kan: Wado likau kasampwal o kalikauwia kida i, o ki ong ring ni sondin pa a, o sut ni nä a kan.

23 O wado kau pul wi o kamela, pwe kitail en kang o pereperen.

24 Pwe nai putak men et melar ap mauredar, a salongalar ap diarokadar. Irail ari perendar.

25 A na putak laud mi nan sap o. Ni a pure dong koren iong im o, ap rongadar kakaul o kakalek,

26 Ap kalelapok ren ladu men duen ar wiawia.

27 A indang i: Ri omui ol puredo, sam omui ap kamela kau pul wi o, pwe a diaradar i memaur o kelail.

28 A ap makara kida o sota men pedelong, sam a ap pedoi dong re a poekipoeki.

29 A a sapeng indang sam a: Kom mangi, par toto me i papa komui, o i saikenta kawela eu omui masan akan, a kom sota kotiki ong ia kisin kut amen, i en kamadipeki kompoke pai kan.

30 A noumui putak men et lao kodo, murin a kamuse wei a dipisou ren me sued akan, komui ap isik ong i kau pul wi o.

31 Sam a ap masani ong i: Nai seri, koe kin mimieta re i ansau karos, o ai meakaros me om.

32 Me mau, koe en peren
o insenemau. Pwe ri om ol
men et melar, ap mauredar, a
salongalar ap diarokadar.

16

1 A PIL kotin masani
ong tounpadak kan: Ol
kapwapwa men mia, me a
saunkoa men indandeki, a
peitlakit a koa kapwa kan.
2 I ari eker dong i indang
i: Iaduen ai rongadar duen
koe? Kaineneta noum kisin
likau duen om dodok! Pwe
koe solar kak saunkoa.
3 Saunkoa ap madamadaua
indada: Da me i en wia, pwe
ai monsap pan ki sang ia ai
koa, nan i sota kak weweir, a
poekipoeki me i namenokki.
4 I ap asada, me i pan wia, i
lao sapwilidi sang ai koa, pwe
irail en kasamo ia long ong
nan im ar akan.
5 I ari ekeredo me pwaip-
wand ong a monsap, ap idok
ren men mas: Da me om
pwaipwand ong ai monsap?
6 A inda: Potel en le epuki.
A indai ong i: Ale noum puk
mondi pitipit intingiedi me
limeisok!
7 Ap pil indai ong amen: A
koe, da me om pwaipwand?
A inda: Kopa en wan korn
epuki. A indang i: Ale noum
puk intingiedi me waleisok!
8 Monsap ap kapinga
saunkoa sapung, pweki a
dodok lolekong. Pwe seri en
sappa kan me lolekong ni
song ar sang seri en marain
akan.
9 I ap indai ong komail, ko-
mail wia kompoke pamail ki
mamon sapung pwe komail
lao samamalar, ren kasamo-
long ong nan deu potopot.
10 Meamen apwali mau me
tikitik o, nan i me pil kin ap-
wali mau me lapalap. A me
kin sapung ni me tikitik o,
nan i me pil sapung ni me
toto.
11 Ma komail sota apwali
mau pai pali pa, is me pan liki
ong komail pai pali poa?
12 O ma komail sota apwali
mau en amen a kapwa, is me
pan liki ong komail me udan
omail?
13 Sota ladu men me pan
kak papa saumas riamen;
pwe a pan kailongki amen o
pok ong me teio. De kasam-
pwaleki amen o mamaleki
me teio. Komail sota pan kak
pariai pena Kot o mamon.
14 Parisär akan, me kin
pok ong moni, pil rongadar
mepukat, ap kaurureki i.
15 A kotin masani ong
irail: Nan komail me kin
akapungki pein komail ren
aramas, a Kot kin mangi nan
mongiong omail. Pwe me
kasampwal ren aramas, kin
me mal ren Kot.
16 Kapung o saukop akan
kokoper lel ni muein Ioanes.
A sang ni ansau o rongamau
en wein Kot kin lolok sili, a
karos kin pedelongki mana-
man.
17 Nan me mongai, lang o
sappa pan sorela, sang ekis
kisan kapung en lokidokila.
18 Meamen kasela a paud,
ap paudeki amen li, nan i
me kamal, o meamen me
paudekida me lokidokila
sang ren ol amen, nan i me
kamal.

19 Ol kapwapwa men mia,
me a likau waitata o materok
o a kin kamadip o peren ni
ran karos.
20 O pil amen ol me
samama, ad a Lasarus, me
kin wonon pan wanim en ol
kapwapwa o; a kensela kili
karos.
21 Ap men tungole mare-
mor akan, me kin pupedi ni
tepel en me kapwapwa; a
kidi kan kin tamotamo a kens
akan.
22 A kadekadeo me
samama o mela o tounlang
kai ap wadala pon kapa en
Apraam. A me kapwapwa o
pil mela o saredier.
23 Ni a mi nan pweleko,
wasan waiwairok, ap sarada,
udial Apraam ni wasa doo o
Lasarus mondi pon kapa,
24 Ap likwirda indada:
Sam (ai) Apraam, kom kotin
kupura ia, poronedo Lasarus
en kaduedi sondin pa a nan
pil, ki ong pon lo i, pwe i kin
waiwairok nani iai wet.
25 A Apraam kotin masani:
Nai, tamanda, me koe tun-
goler om mau kan karos
ni maur om, a Lasarus a
me sued akan; ari a pan
pereperenta, a koe pan
kalokolok.
26 A pil eu me kawela, wau
kalaimun eu mi nan pung
atail, pwe ma amen kit men
sapale wong re omail, a sota
pan kak, pil sota amen ko-
mail pan kakedo.
27 A ap inda: I ap men
poeki, sam ai, komui en kotin
poronelang Lasarus nan im
en sam ai.
28 Pwe ri ai ol me limen, me
a pan kaasaki irail; pwe ren
de lel ong wasa apwal wet!
29 A Apraam masani ong i:
Moses o saukop akan mi re
’rail, ren nok rong irail.
30 A ol o potoan ong: Kaidin
sam (ai) Apraam, a ma amen
sang ren me melar akan pan
pwara dong irail, rap pan
kalula.
31 A ap masani ong i: Ma re
sota pan rong Moses o saukop
akan, re pil sota pan poson la,
ma amen pan maureda sang
ren me melar akan.

17

1 A KOTIN masani ong sap-
wilim a tounpadak kan: Nan
a sota kak, men kamakar kan
en so pwaida, a suedi ong me
kokido.
2 A mau ong, takai en ir
plaua eu en paudoki ong ni
tapin wor a, ap lokidokila
nan madau, sang a kamakar
amen tikitik pukat.
3 Kalaka pein komail! Ma
ri om ol wia dipi ong uk, en
kapung ong i, a ma a pan
kalukila, maki ong i.
4 A ma a wia dipi ong uk
pan isepak ni ran eu o pure
dong uk pan isepak indada: I
kalula, koe en maki ong i!
5 A wanporon akan po-
toan ong Kaun o: Re kotin
kalaudela at poson!
6 A Kaun o kotin masani:
Ma omail poson laudi ong
wan katiring, komail pan
kak indai ong tuka pik pot
et: Kaisang, kasau ong nan
madau, a pan oke komail.
7 A is re omail, me a ladu
men, me kin matimat o
kamakamanga man akan,

pan indang i ni a puredo
sang matuel o: Madang kodo
mondi o manga?
8 A sota pan indang i:
Kaonopada me i pan manga
nin sautik o, kaiada om likau,
papa ia, lao i mangaer o nim,
a muri koe pan manga o nim.
9 De a pan danke ladu
pweki a wiada, me a masani
ong i? I lamelam so.
10 Pil dueta komail, komail,
lao wiadar meakan me kaka-
liki ong komail er, komail ap
pan inda: Kit ladu mal, pwe i
eta, me se wiadar, me kakalik
ong kit er.
11 Kadekadeo ni a kotilang
Ierusalem, a kotin weid nan
wein Samaria o Kaliläa.
12 O ni a kotin kotilong ong
nan kisin kanim eu, ol tuke-
tuk ek tu ong i, me udi ong
kaila wei.
13 Irail ngil laudeda indada:
Maing Iesus, kupurai kit!
14 A lao kotin masanier,
ap masani ong irail: Komail
koieila kasansale ong pein
komail ong samero kan.
Kadekadeo ni arail kokola
irail kelailada.
15 A amen irail ni a kilanger
me a kelailadar, ap puredo
ngil laudeda, kapikapinga
Kot.
16 O poridi sang aluwilu a,
danke i; ari, i men Samaria
men.
17 Iesus kotin sapeng
masani: Kaidin me ek, me
kelailadar, a ia me duemen
oko?
18 Sota me pure dong
kapinga Kot, ol en liki men
et eta?
19 A masani ong i: Uda ko
wei, om poson me kakel uk
ada!
20 Parisär akai lao kale-
lapok re a: Dokan da me wein
Kot pan pwaida? A kotin
sapeng masani: Nan wein
Kot sota kin sansal kokodo.
21 Irail sota pan indada: Ki-
lang met, de kilang monen,
pwe kilang, wein Kot mi lol
omail.
22 A kotin masani ong sap-
wilim a tounpadak kan: Ran
oko pan kodo, me komail
pan men kilangada ran eu en
Nain aramas, a komail sota
pan kak kilang.
23 Irail pan indai ong ko-
mail: Kilang monen, de ki-
lang met! A der kola o der
idauen ir ala!
24 Pwe duen liol kin lingal-
ing sang apali en lang lel pali
teio en lang, iduen Nain ara-
mas ni a ran o.
25 A mas a pan kalokolok
toto o lokidokila ren di wet.
26 O duen a wiaui ni muein
Noa, iduen a pan wiaui ni ran
oko en Nain aramas:
27 Irail manga, irail nim,
irail papaud, irail kapapaud,
lao lel ran en Noa a pedelong
ong nan war im o, o nolik
pwaida kamom ir ala karos.
28 Pil dueta ni muein Lot:
Irail manga, irail nim, irail
netinet, irail sapasap, irail
kauadar im,
29 A ni ran o, me Lot koiei
sang Sodom, kisiniai o swe-
pel ap moredi sang nanlang,
kame ir ala karos.
30 Nan iduen a pan wiaui
ni ran, me Nain aramas pan
sansaledo.
31 Ni ran o meamen mi pon
im, o a kapwa mi nan im,
a ender kodi ong ale. O pil

dueta me mimi nan sap, i ender puredo.
32 Tamatamanda en Lot a paud!
33 Pwe meamen kanakanai ong maur a, pan pupe sang, a me pan kasela, nan i me pan maureta.
34 I indai ong komail, ni pong ota ol riamen pan wonon pon pet eu, amen pan peuka sang, a me teio pan mimieta.
35 Li riamen pan iris pena plaua, amen pan peuka sang, a me teio pan mimieta.
36 Ol riamen pan mi nan sap, amen pan peuka sang, a me teio pan mimieta.
37 Irail sapeng potoan ong i: Ia Maing? A kotin masani ong irail: Wasa me man mat mi ia, nan i wasa pwin ikel pan pil pokon pena ia.

18

1 A PIL kotin masani ong irail karaseras eu, me ren poden kapakap o der pangada.
2 A kotin masani: Saunkapung amen mi nan kanim eu, me sota lan Kot, o sota insenoki aramas amen.
3 A li odi men mi nan kanim ota, me poto dong i potoan ong: Kom kotin sauasa ia ong me kailong kin ia!
4 A a kang mas o, a kadekadeo a mongemongeloleki: Nan i sota lan Kot, o pil sota insenoki aramas,
5 A pweki li odi men et a kadiropa ia, i pan sauasa i, pwen der purodo kadiropa ia.
6 Kaun o ap kotin masani: Komail rong, me saunkapung sapung indada!
7 A iaduen Kot, a sota pan kotin sauasa sapwilim a pilipildar akan, me kin likelikwir ong i ni ran o ni pong? Pala a pan kotin pwapwand?
8 I indai ong komail: Nan a pan madang sauasa ir. Ari so, Nain aramas lao pwarado, da, a pan diar poson ni sappa?
9 A pil kotin karasai ong irail me kin akapungki pein irail, ap akasapungki me tei kan:
10 Aramas riamen kodala ong nan im en kaudok pwen kapakap. Amen ira Parisär, a amen saunopwei men.
11 Parisär o kasinenda kelepela ekis wasa kapakap due met: Maing Kot, i danke ir, me i sota dueta aramas tei kan: Lolap, sapung, kamal, de dueta saunopwei men et.
12 I kin kaikaisole pan riapak ni wik eu o koleireki eisokkis eu en ai kapwa karos.
13 A saunopwei u doo sang ekis wasa, ap sota men sarada nanlang, a a pikir maramar a indada: Maing Kot, re kotin kupura ia me dipan!
14 I indai ong komail, ol men et kodila deu a pungala mon me teio. Pwe me kin kasapwilada pein i, pan kasapwilidi, a me kin kasapwilidi pein i pan kasapwilada,
15 Irail ap wa dong i kisin seri kai, pwen kotin sair ir. A sapwilim a tounpadak kan lao kilanger, re ap kapoui irail.
16 A Iesus kotin molipe ir

masani: Mueid ong kisin seri
kan, en kodo re i! Der kalik
irail edi! Pwe irail me udan
wein Kot.
17 Melel I indai ong komail,
meamen, me sota ale wein
Kot rasong kisin seri men, a
sota pan pedelong ong lole.
18 A monsap amen idok re a
masani: Saunpadak mau, da
me i en wiada, pwen sosoki
maur soutuk?
19 Iesus ari kotin masani
ong i: Da me koe indaki, me I
me mau? Sota me mau men,
Kot eta.
20 Koe kin asa kusoned
akan: Koe der kamal; koe
der kamela aramas; koe der
pirap, koe der kinekine mal,
kakaki sam om o in om!
21 I ari indada: Nan
mepukat karos i kin wiawia
sang ni ai tikitik kokodo.
22 Iesus lao mangi
mepukat, ap masani ong i:
Me ta kis me lua, netikila om
kapwa karos, o nene ong me
samama kan, a om pai pan
mi nanlang, ap kodo idauen
ia do.
23 A lao rongadar met, ap
insensuede kila melel, pwe a
kapwapwa kaualap.
24 A Iesus lao kotin masani,
me a insensuedela, ap
masani: Nan me apwal
ong me kapwapwa kan, en
pedelong ong nan wein Kot.
25 Pwe me mangai, kamel
en tilong nan por en dikok,
sang ol kapwapwa men pede-
long ong nan wein Kot.
26 Irail me rongerong in-
dada: Ari, is me kak ong
maur?
27 A kotin masani: Me ara-
mas akan so kak ong, Kot me
pan kak ong.
28 Petrus ap potoan ong:
Re kotin mangi, kit me likid
maliela meakaros ap idauen
la ir.
29 A kotin masani ong irail:
Melel I indai ong komail, nan
sota me likidmaliela im a, de
sam, de in a, de ri a ol akan, de
a paud, de na seri kan pweki
wein Kot,
30 Me so pan id aneki me la-
palap ni ansau wet o ni muei
kokodo maur soutuk.
31 A kotin ukala ekria-
men ko masani ong irail:
Kilang, kitail kin kodalang
Ierusalem, o karos pan
pwaida, me intingidier ren
saukop akan duen Nain
aramas.
32 Pwe a pan pangala ren
men liki kan, pwe re pan
kapikapiti i o ki sang wau i, o
kondipi ong i.
33 O re pan woki i o kamela,
a ni kasilu en ran a pan mau-
reda.
34 Irail ari sota man
weweki mepukat, O masan
pot et me rir sang irail. Re pil
sasa, me a kotin masani.
35 A kadekadeo ni a ko-
ren iong Ieriko, ol maskun
amen momod pon kailan al,
poekipoeki.
36 I lao rongadar pokon o
me daudaulul, ap idok due.
37 Irail ari indang i, me
Iesus men Nasaret kotin
daulul.
38 I ari ngil laudeda po-
toan ong: Iesus, sapwilim en
Dawid, kotin kupura ia!
39 A me tiong moa kideki-
daue i, en nenenla: A i
ap kalaudela a poekipoeki:

Sapwilim en Dawid, kotin kupura ia!
40 Iesus ap kotin udi ong wasa o, masani, ol o en wisike dong i. A lao koren iong imp a, ap kotin kainoma re a.
41 Masani: Da me koe men, I en wiai ong uk? A potoan ong: Maing, i men potoan ngarada wasa.
42 A Iesus kotin masani ong i: Kilang wasa, om poson me kakel uk ada!
43 Ap pitipit kilangada wasa, o idauenla i, o kapinga Kot, o aramas karos, me udial met, ap kapikapinga Kot.

19

1 I ARI kotilong ong nan kanim Ieriko, ap kotin daulula.
2 A kilang, ol kapwapwa men mia, ad a Sakäus, me saumas en saunopwei kan.
3 A men kilang Iesus, pwen asa, is i, ap sota kak, pweki pokon o, o a sakakair.
4 I ari tiong mo ’rail, dauda nin tuka pot, pwen kak kilang i, pwe a pan kotin daulul wasa o.
5 A lao lel wasa o Iesus ap kotin masanda diar i, masani ong i: Sakäus, madang daudi, pwe I pan pedelong ong nan im om ran wet.
6 I ari madang daudi kasamo i pereperen.
7 Irail lao kilanger met, karos ap lipanedeki inda: A pedelonger, pwen kairu ren ol dipan amen.
8 A Sakäus potodo potoan ong Kaun o: Maing re kotin mangi, apali en ai kapwa i pan kisakisaki me samama kan, o ma i kotaue amen, i kin kasapal wong i pan pa pak laude sang.
9 Iesus kotin masani ong i: Maur me pwara dong nan im wet ran wet, pwe a pil nain Apraam amen.
10 Pwe Nain aramas pwara don rapaki o kamaureda me salongalar.
11 A ni ar rongadar mepukat, a pil kotin masani karaseras eu, aki koren iong Ierusalem, o re kiki ong, me wein Kot pan madang sansaleda.
12 A kotin masani: Ol lapalap amen kolang sap doo eu, pwen nine mar a, ap pan puredo.
13 I me eker pena na ladu ek, o ki ong irail paun eisok, indang irail: Komail dodokki, i lao puredo.
14 A na aramas akan kailongki i, kadarala mur i kaireki lang i: Se sota mauki, ol men et en kaun kit.
15 Kadekadeo a lao puredo, murin a aleer wei o, ap ilakelang ladu kan, me a ki ong na moni, pwen asa duen en amen amen ar kalaudelar na moni.
16 Men mas ap pwarado indada: Maing, omui paun kareda paun eisok.
17 A indang i: Meid pai ladu mau koe, aki om apapwali mau me tikitik, koe pan id kaunda kanim eisok.
18 O kariamen ap pwarado indada: Maing, omui paun me kareda paun limau.
19 A pil indang i: Koe pan kaunda kanim limau.

20 O pil amen pwarado indada: Maing, mangi, ietet
sapwilim omui paun, me i
nekidala nan lim en pudo.
21 Pwe i masak komui, pwe
ol petik amen komui. Komui kin aleda, me kaidin komui kidier, o dolung sang, me
kaidin komui padukedier.
22 A indang i: Sang nan au
om i pan kadeik kin uk ada
ladu sued koe. Koe asaer, me
ol petik amen ngai, me kin
ale, me kaidin ngai kidier o
dolung sang, me kaidin ngai
padukidier.
23 Menda koe sota wala nai
moni wasan kanaitik, o i lao
puredo, i pan ale me udan ai
iangaki moni naitik.
24 A indai ong irail me u
impa: Ale sang i paun o, ki
ong ren me a paun eisok!
25 Irail indai ong i: Maing,
nan a nainekier paun eisok.
26 Pwe I indai ong komail,
meamen, me a mia, ekis pan
ko ong, a me sota a mia, nan a
pwitikatik pil pan katia sang.
27 A ir, ai imwintiti, me
kang, i en kakaun ir, wa ir do,
o kame ir ala mo i!
28 A lao kotin kaimwisokala
a masan pukat, ap kotiwei
kotidala Ierusalem.
29 Kadekadeo a lao koti
dong Petpake o Petanien
impan dol me ad a Oliwe,
ap kotin poronela sapwilim
a tounpadak riamen,
30 Masani: Koma ko ong
nan kanim monen, koma lao
pedelong, koma pan diarada
esel pul amen salidi, me aramas amen saik mondi poa.
Lapwada i, ap karedo!
31 A ma meamen pan idok
re oma: Da me koma lapwa
kida i? Koma ap pan inda:
Kaun o men dake.
32 A ira me pakadara wei,
ap kola o diarada, duen a
kotin masani ong ira.
33 A ni ara lawada esel pul
o, ol oko, me naineki, ap indang ira: Da me koma lawa
kida esel pul en?
34 Ira ap indada: Kaun o
men dake.
35 Ira ari wado ren Iesus,
ap irepadi pon esel pul arail
likau kan ap potoan dang
Iesus poa.
36 Ni a kotikot kokowei,
irail ap irepakidi arail likau
kan nani al.
37 A lao kotin korendor kotidila dol Oliwe tounpadak
kan karos ap wiaki eu ngil
laudeda kapinga Kot, pweki
manaman akan karos, me re
kilanger,
38 Indada: Kapinga ong
Nanmarki, me kotido ni mar
en Kaun! Nanlang en popol o
lingan wasa ileile!
39 A Parisär kai kisan pokon
o indai ong i: Saunpadak,
kotin kidaue sapwilim omui
tounpadak kan.
40 I ari kotin sapeng masani
ong irail: I indai ong komail, ma mepukat pan nenenla, takai pan id kadededa.
41 A lao kotin korendor,
ap masani kanim o, ap tontonireki,
42 Masani: O i men, koe en
dedeki om ran mau wet, me
pan kare ong uk popol: Ari, a
rir sanger mon mas om.
43 Pwe ran apwal ko pan
lel ong uk, me om imwintiti

pan kele kin uk pena o it pena
sang ni pali karos;
44 O irail pan kase uk ala
iangaki noum seri kan, o re
pan karongk uk ala; sota eu
takai pan mimieta pon eu,
pweki om sota dedeki ansaun
om kasosong.
45 I ari kotilong ong nan im
en kaudok, ap sikon sang me
netinet lole,
46 Masani ong ir: Nan a
intingidier: Im ai im en ka-
pakap, a komail wiaki deun
lolap akan.
47 I ari kotin kaukawewe
nan im en kaudok ran
karos. A samero lapalap, o
saunkawewe, o me lapalap
akan ren aramas raparapaki,
en kamatala i.
48 A re sota kak diar, me
ren wiada, pwe aramas karos
apwali i kaualap o men rong
i.

20

1 KADEKADEO eu ran ni
a kotin kawewe ong aramas
akan nan im en kaudok o,
o padaki rongamau, samero
lapalap, o saunkawewe, ian-
gaki saumas akan ap ko dong
i.
2 Potoan ong i indada:
Masani ong kit, manaman en
is, me komui wiaki mepukat?
De is me ki ong komui
manaman wet?
3 A kotin sapeng masani
ong irail: I pil pan kalelapok
meakot re omail, komail en
sapeng ia!
4 En Ioanes a paptais men
nanlang, de me ren aramas?
5 Irail ap lamelame nan
pung arail indada: Ma kitail
pan inda, men nanlang, a pan
masani ong kitail: Da me ko-
mail so posonki i?
6 A ma kitail inda, me ren
aramas, aramas karos ap
pan kate kit, pwe re kin wia
saukopki Ioanes.
7 Irail ari sapeng, me re
sasa, wasa me a kosang ia.
8 Iesus ap kotin masani ong
irail: Ari, I pil sota pan indai
ong komail, manaman en is,
me I wiaki mepukat.
9 A ap kotin tapiada masani
ong pokon o karaseras wet:
Aramas amen padukedier
mat en wain eu, ap liki ong
saumat akai, o kokola nan
wai ansau warai.
10 A lao ansau, a kadar-
alang saumat akan ladu men,
pwe ren ki ong kisan wan
wain. A saumat akan woki i,
o kadarala i kaip.
11 A murin met a pil kadar-
ala amen ladu, a re pil woki i,
o wia suedi ong, o kadarala i
kaip.
12 A murin met a kadarala
kasilimen. A re pil kame i o
siken wei sang.
13 Monsap en mat en wain o
ap masani: Da me i en wiada?
I pan kadarala nai ol kom-
pok, ele re pan masak, ni ar
pan kilang i.
14 A saumat akan lao ki-
langer i, rap lamelame nan
pung ar indada: Iei i, me pan
ale soso, kitail pan kamela,
pwen id aneki a soso.
15 Irail lao kasapoka sang i
nan matuel o, ap kamela i. Da
me monsap en mat en wain
pan wiai ong irail?
16 A pan kodo kamela

saumat pukat, ap liki ong
akai a mat en wain. Irail lao
ronger mepukat, rap indada:
O mepukat sota pan wiaui!
17 A kotin saupei wong
irail ap kotin masani: Iaduen
wewe en inting wet: Takai
o, me sause kasapokela, id
wiala takai en pukakaim?
18 Meamen, me pupedi pon
takai wet pan ola. A me a pu-
pedi ong poa, a pan kapitaka
pasang i.
19 I dokan o saunkawewe o
samero lapalap akan rapara-
paki en saikidi i. A re masak
aramas akan, pwe re muiliki-
ada, me a karaseras kin irail.
20 Irail ari masamasan i
o kadarala liparok kai, me
pan wia kin pein irail ara-
mas pung, pwe ren saikikidi
i a masan akan ap pangalang
saunkapung o manaman en
kopina.
21 Irail ari kalelapok re a
potoan ong: Saunpadak, kit
potoan asa, me ar masan o
padak kan me pung, o re
sota kotin kupuroki sansal en
aramas. Pwe re kin kotin
kaukaweweda melel duen al
en Kot.
22 Me pung kit en nopwei
ong nanmarki, de so?
23 A i kotin mangi ar wid-
ing, ap masani ong ir: Da me
komail kasongesong kin ia?
24 Kasale dong ia denar eu!
Mom en is o inting wet? Re
sapeng potoan ong: En nan-
marki.
25 A i kotin masani ong irail:
Ari komail ki ong nanmarki,
me nain nanmarki, o ong Kot,
me sapwilim en Kot!
26 Irail ari sota kak saikikidi
i a masan akan mon pokon
o. Irail puriamuiki me a kotin
sapeng, o nenenlata.
27 Sadusär akai, me kin
inda, me dene melar akan
solar pan maureda, ap kai
dong i kalelapok re a,
28 Potoan ong: Saunpadak,
Moses intingie dong kit, ma
ri ol en amen pan mela, me
a paud li dapwan men, ri a
ol ap pan paudekida i, pwen
kaipwi ong ri a ol na seri kai.
29 Ari, pwin pirien, ol isi-
men mia, men mas paudeki li
amen, ap mela, a sota na seri
ko.
30 A kariamen paude kida li
o ap mela a sota na seri ko.
31 A kasilimen paude kida
i, iduen ir isimen karos, re
mela, ap sota nairail seri ko.
32 A ikmuri li o pil mela.
33 Ari, ni en me melar akan
ar iasada, a pan en is a paud?
Pwe ir isimen karos paude
kida i.
34 Iesus kotin masani ong
irail: Seri en sappa et kin pa-
paud o kapapaud.
35 A me war ong ale eu sap
o konodi maureda sang ren
me melar akan, re sota kin
papaud de kapapaud.
36 Pwe re pil solar kak mela.
Pwe re paroki ong tounlang
kan, o re seri en Kot akan,
pwe re seri en kamaur.
37 A duen en me melar akan
ar pan maureda, Moses pil
kadededa, ni a udial tuka o,
ni a kaadaneki Kaun o: Kot
en Apraam, o Kot en Isaak, o
Kot en Iakop.
38 Pwe Kot kaidin Kot en me
melar akan, a en me maur

akan, pwe karos memaur
ong i.
39 A Saunkawewe kai
sapeng indada: Saunpadak,
ar masan me pung.
40 Irail ap solar kak peidok
re a okotme,
41 I ari kotin masani ong
irail: Iaduen ar indinda, me
Kristus nain Dawid?
42 A pein Dawid katitiki
nan puk en Psalm: Kaun o
kotin masani ong ai Kaun:
Mondi ong ni pali maun i.
43 Lao I pan wia kida om
imwintiti utepan nä om.
44 Dawid ari wia kin i a
Kaun, a iaduen a pan kak na
ol?
45 A ni aramas karos ron-
gadar, a kotin masani ong
sapwilim a tounpadak kan:
46 Kalaka saunkawewe
kan, me kin mauki momait
sili nan likau reirei o mauki,
aramas en ranamau ong irail
nan wasa en netinet akan, o
men mondi leppantam nan
sinakoke kan o ni tapin tepel.
47 Me kin ngopur im en
li odi kan, liasoski kapakap
reirei, mepukat pan pan-
galang kadeik apwal.

21

1 A KOTIN aupwil sili ap
masani, me kapwapwa kan
kasedi ong ar mairong nan
deun mairong.
2 A pil kotin masani, me li
odi samama men kasedi ong
lepta riau.
3 A kotin masani: Melel
I indai ong komail, li odi
samama men et kasedi ong
laude sang irail karos.
4 Pwe mepukat karos
kasedi ong mairong en Kot
sang ni ar pai, a li men et
kasedi sang ni a samama, a
dipisou karos, me a naineki.
5 Akai lao kasokasoiadar
duen im en kaudok, me kap-
wata kida takai kasampwal
akan o kapwa en mairong
kai, ap kotin masani:
6 Ran oko kokodo, karos,
me komail ududial, pan
karangk pasang, sota eu takai
pan mi pon eu.
7 Irail kalelapok re a potoan
ong: Saunpadak iad mepukat
pan pwaida? O da pan kilel
en mepukat pan wiaui?
8 A kotin masani: Komail
kalaka, pwe meamen de ko-
taue komail! Pwe me toto
pan kodo ni ad ai o pan inda:
Ngai i o ansau korendor! A
komail der idauen ir ala.
9 A komail lao rong duen
mauin o muei sued, ender
masak, pwe mepukat pan
wiaui mas, a saikenta imwi.
10 A kotin masani ong irail:
Toun sap eu pan u ong eu sap,
o wei eu pan u ong eu wei.
11 O rerer laud en sap
akan pan wiaui, o lek, o
song en somau pan pwaida,
o pil sansal kamasapwek
kai, o kilel lapalap akan pan
pwarada sang nanlang.
12 A mon mepukat re pan
saik komail edi, o kame
komail, o panga komail la
nan sinakoke kan o imateng
pwen kalualang ren nan-
marki o saumas akan pweki
ad ai.
13 A mepukat pan wiaui
ong komail, pwen kadede kin
ia.

14 Komail ari inauki ong
pein komail nan mongiong
omail, me komail sota pan
patauki, me komail pan
sapengki.
15 Pwe ngai me pan
kalokaia komail, o kalolekongla,
pwe me kailong kin komail,
en sota kak kalikama, o so
palian.
16 A sam o in omail, o ri
ol akan, o sau omail, o kom-
pokepa kan pan panga ko-
mail la, o akai komail me re
pan kamela.
17 O aramas karos pan kai-
long kin komail pweki ad ai.
18 A sota pit en mong omail
pit pan lokidokila.
19 Dore kila kanongama
maur omail:
20 A komail lao udial, me
saunpei kan kapili pena
Ierusalem, komail ap asaki,
me a ola korendor.
21 A me mimi Iudäa, ni
ansau o, en tangdala nan
nana; o me mi nan warong a,
en pitila sang; o me mimi nan
sap, ender purelang i.
22 Pwe i ansaun depuk,
pwe karos, me intingidier, en
pwaida.
23 Suedi ong me lisean o me
kadidi seri ni ran oko! Pwe
kalokolok pan lapalapia nan
sap et o ongiong ong aramas
pukat.
24 O re pan kame kila kod-
las, o salilang wei karos, o
Ierusalem pan tiak pasang
ren men liki kan, lao ansau
en men liki kan, pan lel.
25 O kilel akan pan wiaui
ni katipin, o saunipong, o
usu kan, o aramas nan sappa
pan masak o pan pingidar,
o madau o iluk kan pan an-
giang ngil laudeda;
26 O aramas akan pan ok-
ila ar masak o auiaui me pan
wiaui nan sappa; pwe kel en
lang akan pan mokideda.
27 Irail ap pan kilangada
Nain aramas a kodido ni
dapok ki roson o lingan
kaualap.
28 Mepukat lao pikikidi
wiaui, komail ap sarada o
kasinenda, pwe a leler omail
kamaioda.
29 A kotin masani karaseras
eu ong irail: Kilang tuka pik o
tuka karos!
30 Ni omail kilang me irail
wiliada, komail kin asaki, me
rak o me korendor.
31 Iduen komail, komail lao
kilang mepukat lao wiaui, ko-
mail asaki, me wein Kot ko-
rendor.
32 Melel I indai ong komail,
di wet sota pan imwila mon
mepukat karos pan pwaida.
33 Lan o sappa pan sorela,
a ai masan akan sota pan
poula.
34 Komail ari kalaka pein
komail, pwe mongiong
omail de toutouki kaped en
manga, o kamom sakau, o
ngongongki maur et, o ran
o ap madang lel dong komail.
35 Pwe likamata insar eu, a
pan ko dong karos, me kin
kakauson sappa.
36 Komail ari masamasan o
poden kapakap, pwe komail
en war ong en piti sang
mepukat karos, me pan
wiaui, o en pat ong Nain
aramas.
37 Ni ran o a kotin

kaukawewe nan im en kaudok o, a ni pong a kotieila kotikot pon dol o me adaneki Oliwe.
38 O aramas karos sangkonai pokon dong i nan im en kaudok o, pwen rong i.

22

1 A KAMADIP en prot somut korendor, me adaneki pasa.
2 Samero lapalap o saunkawewe kan raparapaki, pwen kamatala i, pwe irail masak aramas akan.
3 A Satan tilong ong Iudas me adaneki Iskariot, me kisan ekriamen ko.
4 I ari koieila ren samero lapalap o saumas akan, kalelapok duen a pan pangalang ir i.
5 Irail ari peren kida, wiaki eu en ki ong i moni.
6 I ari inauki ong irail, o raparapaki, duen a pan pangalang ir i so moromorong.
7 Ran en prot somut ap leler, ansaun kamela pasa.
8 I ari poronela Petrus o Ioanes masani: U kowei, kaonopadang kitail pasa, pwe kitail en manga.
9 Irail idok re a: Ia wasa, re kotin kupura, sen kaonopada?
10 A kotin masani ong irail: Kilang, koma lao pedelong kanim o, aramas amen pan tu ong koma, me wa pakit en pil eu, idauen i nan im o, me a pedelong ong lole!
11 Koma ap indang kaun pan im o: Saunpadak o masanie dong komui: Ia pera en kairu, wasa I pan manga pasa ia iangaki ai tounpadak kan?
12 I ari pan kasale ong koma weip poa eu, me audeki men momod, i wasa koma pan kaonopada!
13 Ira lao koieila, ap diarada, duen a kotin masani ong ira; ira ap kaonopada pasa.
14 Auer lao leler, i ap kaipokedi ni tepel o wanporon ekriamen iang i.
15 I ap kotin masani ong irail. I anane melel iang komail manga pasa wet mon ai pan kalokolok.
16 Pwe I indai ong komail, I solar pan kang sang met kokolata, a lao kapungala nan wein Kot.
17 I ari kotikida dal o laolaoki ap masani: Ale met, nek nan pung omail!
18 Pwe I indai ong komail, I solar pan nim sang kisan wan wain, wein Kot lao pwaidar.
19 A kotin limada prot, laolaoki o pilitiki pena, ap kotiki ong irail masani: War ai metet, me pangalang komail! Komail en wia me wet, men kataman kin ia.
20 O pil dal en nim murin kasipong masani: Dal wet kadede kap ni mom en nt' ai, me kapwilepilidi ong komail.
21 A kilang, pa en me pan pang ia la, me iang ia ni tepel o.
22 Nan melel, Nain aramas pan kokola duen a kileledier, a suedi ong aramas o, me a pan pangkila!
23 Irail ari pikikidi idok nan pung arail, is re irail, me pan wiada met?

24 Irail pil akamaiki nan
pung arail, duen is me pan
lapalap re irail.
25 A kotin masani ong irail:
Nanmarki en wei pokon akan
kin poe irail edi o me mana-
man akan kin adaneki mon-
sap kalangan.
26 A komail sota pan dueta,
a me lapalap re omail, i en
dueta me tikitik, o me kin
kaunda, en dueta me kin
papa.
27 Pwe is me lapalap ren
me mondi ni tepel de me kin
papa? Kaidin i, me mondi
ni tepel? A ngai dueta ladu
pamail.
28 Nan komail me iang ia ni
ai songesong.
29 Ngai ari kileledi ong ko-
mail wei eu, duen Sam ai
kileledi ong ia er;
30 Pwe komail en manga
o nim ni ai tepel nan ai wei
o mondi pon men mondi
ko, kakaun kainok en Israel
eisokriau.
31 Kaun ap kotin masani:
Simon, Simon, kilang, Satan
ngongkin komail, pwen koko
komail dueta wan prot.
32 A ngai me kapakapa kin
uk, pwe om poson de nikila.
A koe lao sapaledo kakelada
ri om ol akan!
33 A a potoan ong i: Maing, i
pan idauen ir lel nan imateng
o matala.
34 A kotin masani: Petrus,
I indai ong uk, nan malek
sota pan kakorot ran wet, koe
lao kamamki pan silepak, me
koe asa ia.
35 A kotin masani ong irail:
Ni ai kadar komail wei so ed
en moni, o so ed en sailok, o
so sut, meakot komail lekeki-
lar? Re ap potoan ong: Sota.
36 I ari kotin masani ong
irail: A met, me a ed en moni
mia, en ale o pil ed en sailok, o
me so a, i en netekila a likau,
ap id netiada kodlas pot.
37 Pwe I indai ong komail,
me intingidier, pil pan pwai
ong ia: A wadawad ong
me dipan akan, pwe me
intingidier duen ngai, pan
kaimwisokala.
38 Irail indada: Maing,
kotin masani, iet kodlas
riapot. A kotin masani ong
irail. Ari, i eta.
39 I ari kotilang dol Oliwe,
duen a kin wia; tounpadak
kan idauenla i.
40 I lao lel ong wasa o, ap
kotin masani ong irail: Ko-
mail kapakap pwe komail de
ko ong nan songesong.
41 I ari tororela sang irail
doo weita kapir won takai eu,
ap kelepuki laolao.
42 Masani: Sam (ai), ma ko-
mui mauki, koti ki wei sang
ia dal wet, ari so, kaidin in-
sen ai, pwe kupur omui ta en
wiaui.
43 Nan tounlang amen
pwarado sang nanlang kati-
nada i.
44 A ni a kotin pador ong
mela, ap ngiangiang a laolao,
lao pudo a likamata nta, me
dingedingedi ong nan pwel.
45 A kotida sang a laolao
o kotin pur ong tounpadak
kan, ir mamair aki ar ma-
mauk.
46 Masani ong irail: Da me
komail mamairki? Paurida o
kapakap, pwe komail de ko
ong nan songesong!

47 A ni a kotin masani
mepukat, kilang, pokon o,
o me adaneki Iudas, amen
ir ekriamen, tiong mo 'rail,
kaikai dong Iesus, pwen
metik i.
48 A Iesus kotin masani ong
i: Iudas, koe pan pang kila
metik eu Nain aramas?
49 Irail me iang i lao ki-
langer me pan wiaui, rap
indai ong i: Maing, se so pan
wokieki ir kodlas?
50 Amen ir pala ladun
samero lapalap amen o sara
sang salong a pali maun.
51 Iesus ap kotin sapeng
masani: Arier! I ap kotin sair
salong a, kakelada i.
52 Iesus ap kotin masani
ong samero lapalap akan, o
kaun pan im en kaudok, o
saumas akan, me ko dong i:
Dueta lolap amen, me komail
koko dong, wa kodlas o katiu
kai?
53 Ni ran karos ngai iang
komail nan im en kaudok,
a komail sota man sair ia,
pwe ansau wet omail ansau o
manaman en rotorot.
54 Re ap saikidi i o kalua-
long ong nan im en samero
lapalap o, a Petrus idauenla
doowei sang.
55 Irail ap saunda kisiniai
eu nan warong en kel o mod
pena, a Petrus mondi nan
pung arail.
56 A lidu men kilang i a
momod impan kisiniai o
kangkakil i indada:
57 Iet et pil iang i. I ari
kamam kin i indada: Li, i sasa
i.
58 A mur kis amen kilang i
indada: Koe pil amen irail. A
Petrus indada: O kaidin ngai!
59 Kadekadeo murin auer
eu amen katitiki indada:
Melel i men et iang i, pwe i
kisan men Kaliläa.
60 A Petrus indada: O i
poneponeki om kasokasoi! A
pitipit ni a lokelokaia malek
ap kakoroteda.
61 Kaun ap kotin saupeido
masani Petrus. Petrus ap
tamanda masan en Kaun,
duen a kotin masani ong i:
Mon malek kakorot, koe pan
kamam kin ia pan silepak.
62 Petrus ari koieila sange-
sang kaualap.
63 A ol oko, me kolekol i,
lalaue o woki i.
64 Irail lao perala silang
i, ap idedok re a indada:
Kopada, is i, me pikir uk ada?
65 O song en lalaue toto, me
re ki ong i.
66 A lao ran pasang saumas
akan o samero lapalap o
saunkawewe kan ap pokon
pena o kalua i dong nan arail
kapung.
67 Indada: Ma koe Kristus,
ap katiti ong kit! A kotin
masani ong irail: Ma I pan
indai ong komail, komail sota
pan kamelele;
68 A ma I pan idok, komail
sota pan sapeng, o pil sota
lapwa ia da.
69 Ari, sang met Nain ara-
mas pan mondi ni pali maun
en roson en Kot.
70 Ir karos ap idok: Ari, sap-
wilim en Kot koe? A a kotin
masani ong irail: Komail me
indada, pwe ngai i.
71 Irail indada: Ari, menda
apot kadede? Pwe pein kitail
ronga sang nan au a.

23

1 TOUN pokon karos ap kasinenda kalualang i ren Pilatus.
2 Irail ari pikikidi impimpa i indada: Se diarada lap men et, me a kin kaweid sapung aramas akan o inapwiedi, ender nopwei ong nanmarki, ap inda, me dene pein i Kristus o nanmarki.
3 Pilatus ari idok re a masani: Nanmarki en Sus akan komui? A kotin sapeng i masani: Komui me inda.
4 Pilatus ap masani ong samero lapalap akan o pokon o: Sota dip, me i diar ren aramas men et.
5 A irail ngidingideki i indada: A kin kapeida aramas ni a kaukawewe sili nan Iudäa, tapiada Kalilä̈a kokodo lel sap wet.
6 Pilatus lao rongadar Kalilä̈a, ap idok, ma i aramas en Kalilä̈a men.
7 A i lao rongadar, me kisan toun wein Erodes, ap kadarala i ren Erodes, me pil kotikot Ierusalem ni ran oko.
8 Erodes lao masani Iesus, ap perenda kaualap, pwe me warai a kin anane udial i, pweki me toto a rongadar iran i, o a pil kaporoporeki, me a pan udial kilel eu sang re a.
9 I ari kalelapok re a ni masan toto. A i sota kotin man sapeng i.
10 A samero lapalap o saunkawewe kan kasinenda o impimpa i kaualap.
11 A Erodes o na saunpei kan mamaleki i o likauki i likau puetepuet o kapure wong i ren Pilatus.
12 A ni ran ota Pilatus o Erodes insenemau pena, pwe mas o ira imwintiti pena.
13 A Pilatus kapokon pena samero lapalap, o monsap, o aramas akan,
14 Ap masani ong irail: Komail wa dong ia aramas men et, dene kaweid sapung aramas akan. A kilang, i kalekalelapok re a mo ’mail, ap sota dip, me i diar ren aramas men et, duen me komail katikatipiaki i.
15 Erodes pil so, pwe i kadar wong i komail. A kilang, sota me a wiadar pwen kame kila i.
16 Ari, i pan woki i ap lapwada.
17 Pwe a pan udan lapwa dang irail meamen nin kamadip o.
18 Irail karos ap likelikwir indada: Kasapokela men et o lapwa dong kit Parapas!
19 Me lokidokilar nan imateng aki moromorong eu o kamela en aramas amen, me wiauier nan kanim o.
20 Pilatus ari men lapwada Iesus, ap pil masani ong irail.
21 A irail likelikwir indada: Kalopuela, kalopuela i!
22 A masani ong irail kasilepak: Pwe me sued da, me a wiadar? Sota me i diaradar re a, me i en kamata kila. Ari, i pan woki i ap lapwada.
23 A irail nantiong weriwereda ngidingidiki i, me a en lopuela; o ar weriwer o en samero lapalap akan lalaudelar.
24 Pilatus ap inda, me ar poekipoek en pwaida,

25 Ap lapwada i, me loki-
dokilar nan imateng aki mo-
romorong eu o kamela en
aramas amen, me irail poeki,
ap mueid ong irail Iesus, en
wiai ong i duen insen arail.
26 O ni arail kalua wei i, re
ap saikidi Simon men Kirene,
me kodo sang nan sap o. Ir ari
kidang po a lopu, pwen wala
murin Iesus.
27 O pokon kalaimun
idauenla i, o li kai me
sangesang o mamaukeki i.
28 Iesus kotin saupei dong
irail masani: Li en Ierusalem
akan, ender sangesang kin ia,
a sangesang kin pein komail
o noumail seri kan.
29 Pwe kilang, ni ran oko
kokodo aramas pan indinda:
Meid pai li dapwan o irail me
sota naitik, o didi kan, me
sota kadidi!
30 Re ap pan pikikidi ekeker
ong nana kan: Pupedi ong po
at! O ong dol akan: Kadupal
kit edi!
31 Pwe ma re wiadar
mepukat ong tuka maur,
da me re pan wia ong tuka
mongedi?
32 A pil lolap riamen iang i
kalua wei kamela.
33 Irail lao lei wasa, me
adaneki pondal en mong, ap
kalopuela i o me lolap oko,
amen ni pali maun o amen ni
pali maing.
34 Iesus ap kotin masani:
Sam (ai), Kom kotin maki
ong irail, pwe irail sasa, me
re wiawia. Irail ari nene
pasang sapwilim a likau kan
o kadoropwa kida.
35 Aramas me u kangkakil
o monsap akan iang irail
kapikapiti i indada: A ka-
maureda akai, i en kamau-
reda pein i, ma i Kristus
sapwilim en Kot.
36 A saunpei kan pil
kapikapiti i, kai ong i, ki ong i
pinika,
37 Indada: Ma koe Nan-
marki en Sus akan, en kapi-
tila pein uk.
38 A pil inting eu, me
intingidier ponangen i ni
lokaia en Krik, o Latain, o
Ipru: Iet Nanmarki en Sus
akan.
39 A amen ren lolap oko,
me langadar, lalaue i indada:
Kaidin koe Kristus Kapiti
sang pein uk o kit!
40 Me teio ap sapeng, ka-
pung ong i indada: Koe pil
sota masak Kot ni om iang
kadeik wet?
41 Pwe ata kalokolok me
pung, pwe iduen ata wiawia
kan, a ol men et sota wiadar
meakot me sued.
42 Ap potoan ong Iesus:
Maing, re kotin kupura ia, lao
re kotida nan wei ar.
43 Iesus ap kotin masani
ong i: Melel I indai ong uk,
ran wet koe pan iang ia mi
nan paradis.
44 Ni auer kawonu ap ro-
torotala nan sap karos lao lel
auer kaduau,
45 O katipin rotorotala, o
likau en pera en im en kau-
dok o dei pasang sang poa lel
pa.
46 Iesus ap kotin kapitie
laudeda masani: Sam (ai),
i mueidalang ngen i nan
lim omui kan. A lao kotin
masanier met, ap kotin
poular.

47 A saumas en saunpei o,
ni a kilanger me wiauier,
ap kapikapinga Kot indada:
Melel, aramas men et me
pung.
48 O aramas karos me
pokon penaer pwen iang
kilang, lao kilanger me
wiauier, ap pikir maramar
arail o pure pasang.
49 A kompokepa kan karos
o li akan, me idauendo i sang
Kalilä*a*, u kailawei, kilekilang
mepukat.
50 O kilang ol amen, me
mar a Iosep, saunkapung
amen, ol mau o pung amen,
51 Me sota apali ong irail
ni ar kapukapung o wiawia
kan, men Arimatia, kanim eu
en Iudä*a*, me pil auiaui wein
Kot,
52 I me poto dong Pilatus
poekipoeki kalep en Iesus.
53 I ari kidi sang i o kidimki
pena likau linen kaselel o
kidi ong nan sousou, me wei-
weida nan paip, wasa me
saikenta amen saredi ia.
54 A ran o ran en kaonop o
sapat korendor.
55 A li akan, me iang i
kodido sang Kalilä*a*, pil iang
udial sousou o, wasa me
kalep a nekinekid ia.
56 Irail ap purer o
kaonopada potik kai o men
usor, re ap kamol ni ran en
sapat duen kusoned o.

24

1 A NIN tapin wik, nin so-
ran kaualap re pwara dong
sousou o, wado potik kai me
re kaonopadar;
2 Irail ari diaradar, me
takai o kadapura sang sousou
o,
3 O irail lao pedelong ong
lole, ap sota diarada kalep en
Kaun Iesus.
4 Kadekadeo irail lao insen-
sued kidar, kilang, ol riamen,
me likau kida likau linang, ap
pwara dong irail.
5 Irail lao masapwekadar
o ikiokidi nan pwel, ira ap
masani ong irail: Da me
komail raparapaki me maur
amen ren me melar akan?
6 A soer kotikot met, a
iasadar. Tamanda, me a
kotin masani ong komail ni
a kotikoteta Kalilä*a*,
7 Mamasani: Nain aramas
pan pangalang ni pa en me
dipan akan, o lopuela, o ni
ran kasilu a pan iasada.
8 Ir ari tamanda a masan
akan.
9 O purodo sang nin sousou
o, ap kaireki mepukat ong
ekamen ko o ong me tei kan
karos.
10 Maria men Makdala, o
Ioana, o Maria in en Iokopus, o me tei ko me iang
irail, me kaireki mepukat ong
wanporon akan.
11 A arail kasoi likamata ka-
soi likam pot re ’rail, ap sota
kamelele.
12 Petrus ap uda tangalang
sousou o, rukedi ong lole,
ap diarada, me likau linen
akan ta wonon wasa kis, ap
purodo sang o puriamui kida
me wiauier.
13 A kilang ni ran ota ri-
amen re ’rail momaitelang
kisin kanim eu ad a Emaus;
a doo sang Ierusalem mail
wonu de isu.

14 Ira ari kasokasoi penaer
duen mepukat karos.
15 Kadekadeo ni ara ka-
sokasoi o idedok pena, pein
Iesus ap kotin pwara dong ira
o iang ira kotila.
16 A mas ara me atiat, pwe
re de asa i.
17 I ari kotin masani ong
ira: Da me koma kasokasoi
pena ni oma alialu, o da me
koma insensued kila?
18 Amen ira, me ad a
Kleopas, ap sapeng indang
i: Koe men wai ta men
nan Ierusalem, me sasa, me
wiauier wasa o ni ran pukat?
19 A kotin masani ong ira:
Pwe dakot? Ira ap indang
i: Duen Iesus en Nasaret, me
saukop manaman amen ni a
wiawia o masan akan mon
Kot o aramas karos.
20 O duen samero lapalap
o atail saumas akan ar pan-
gala i pwen pakadeikada ong
matala o kalopuela i.
21 A se kiki ong, me a pan
kotin kamaioda wein Israel.
Ari ran wet pong sili pong
murin mepukat wiauier.
22 O pil kis at li akai ka-
masak kin kit ar pwaralang
sousou o sangkonai.
23 Ni ar sota diar kalep a,
rap puredo indada, me re
diaradar sansal en tounlang
kai, me katitiki, me a iasadar,
24 O kis at kai kolang
sousou o, ap diaradar, duen
li oko kasokasoida, a i me re
sota diarada.
25 A kotin masani ong
ira: O koma meid lolepon o
pwand nan mongiong omail,
en kamelele meakan, me
saukop akan kopadar.
26 Kaidin i, me udan Kristus
en kalokolok ap kodalang a
lingan?
27 A ap kotin kawewe ong
ira kisin likau kan duen pein
i, tapiada ni Moses kokodo lel
saukop akan.
28 Irail ap koren iong
kanim, me irail koko ong. I
ari kasongesong ira, dene a
pan kotin daulul.
29 Ira ap ngidingidiki i
potoan ong: Kom kotikoteta
re at, pwe a pan wasa
pongier o ran wet koren iong
imwisokela. A ap kotilong
ong nan im o, pwen mimieta
re ra.
30 Kadekadeo ni a kotin
iang ira ni tepel o, a kotin
limada prot, laolaoki, a lao
pilitiki pena, a kotiki ong ira.
31 Mas ara ap pad pasanger,
ira ap asa i. A ap kotin soredi
sang mo ’ra.
32 Ira ap inda nan pung
ara: Mongiong ata sota
mokimokid ni a kotin ma-
masani ong kita pon al o, ni a
kotin kawewe ong kita kisin
likau kan?
33 Ira ari uda ni auer ota
o purelang Ierusalem, o di-
arada ekamen ko, o me iang
ir, kot pena wasa takis,
34 Katitiki: Nan melel Kaun
o kotin iasadar o pwara dong
Simon,
35 Ira ap kasokasoi, me
wiauier nani al o, o duen ara
asaki i a pilitiki pasang prot.
36 A ni ar masan pena
mepukat, pein Iesus ap kotin
pwara dong nan pung arail
masani ong ir: Komail popol!
37 Irail ari masapwekadar o
wapondar, o re kiki ong, me

ani men, me re udial.
38 A kotin masani ong irail:
Da me komail masak ki? O
menda lamelam pukat mi
nan mongiong omail?
39 Komail kilang pa i kat o
na i kat, pwe pein ngai ta.
Doke ia o kilang, pwe ani sota
kin uduk o ti, duen omail ki-
lang ia.
40 A lao masani mepukat,
ap kasale ong irail lim a o
aluwilu a kan.
41 A ni ar sota non kamelele
pweki ar peren o puriamuiki,
ap kotin masani ong irail:
Sota kan omail met?
42 Rap ki ong i kisan mam
inin o onik.
43 I ari konot mo ’rail.
44 A kotin masani ong irail:
I masan akan, me I ki ong
komail er, ni ai mimieta re
omail, pwe karos en pwaida,
me intingidier duen ngai nan
kapung en Moses, o saukop
akan, o psalm akan.
45 I ap kotin kalolikongi
irail, pwe ren dedeki kisin
likau kai.
46 O kotin masani ong irail
iduen a intingidier, o iduen
udan kalokolok en Kristus,
ap maureda sang ren me
melar akan ni ran kasilu,
47 O padapadaki ong wei
karos ni mar a, ren kalula,
pwe dip akan en lapwada, a
pan tapida nan Ierusalem.
48 A komail me saunkadede
en mepukat.
49 A kilang, I pan kadara
dong komail, me Sam ai in-
aukidar. A komail pan mimi-
eta nan kanim o, komail lao
audaudekier manaman sang
poa.
50 A kotin kalua ir alang
Petanien, kotikida lim a, ka-
pai irail ada.
51 Kadekadeo ni a kotin ka-
pal ir ada, a kotiwei sang irail,
kotidala nanlang.
52 Irail ari kaudok ong
i, ap pure dong Ierusalem
perenda kaualap;
53 O re potopot nan im
en kaudok kapinga o kaudok
ong Kot.

MANG EN PA EN WANPORON IOANES.

1 MASAN kotier ni tapi o,
a masan kotier ren Kot, a
masan me udan Kot.
2 I me kotikot ren Kot ni tapi
o.
3 I me dipisou karos tapi ki-
dar, o sota man meakot mia,
me kaidin i kotin wiadar.
4 Maur mi re a; o iei maur o
marain en aramas.
5 A marain o me dakarada
rotorot, a rotorot sota lingan
kila.
6 Aramas amen me
pakadarador sang ren Kot ad
a Ioanes!
7 I me pwara dong kadede,
pwen kadede marain o pwe
karos en poson pweki i.
8 Kaidin i me marain o, a a
kin kadede marain o.
9 Iei marain melel, me
pwara dong sappa, ap kama-
raini aramas karos.
10 I me kotier sappa, o i me
sappa tapi kidar, a sappa sasa
i.
11 A koti dong udan sap-
wilim a, a sapwilim a kan me
san i.
12 Karos, me kasamo i, a
kotiki ong ir manaman, en
wiala seri en Kot, ir, me po-
son mar a,
13 Me kaidin ipwidi sang
nta, de inong en uduk, de
inong en ol o, pwe ipwidier
sang ren Kot.
14 Masan me wia uduk ala
o kotikot re atail, o kitail ki-
langer a lingan, lingan dueta
lingan en Ieros eu sang ren
Sam o, me dir en mak melel.
15 Ioanes me kadede i ngil
laudeda indada: Iei i, me i
padaki wei: Me pan kotido
mur i, iei me mier mo i, pwe
a kotikotier mo i.
16 Pwe kitail karos ale sang
nan audepa a mak sapan po-
topot.
17 Pwe kapung me kokido
sang Moses, a mak o melel
sang Iesus Kristus.
18 Sota me kilanger Kot
kokodo, Ol ieros ta, me kin
kotikot pan kupur en Sam o, i
me kotin kasaledar i.
19 A met en Ioanes a
kadede, ni men Sus kadarala
sang Ierusalem samero o
lepit oko, pwen idok re a: Is
koe?
20 I ari kotin kadede; a sota
likam; a kotin kadede: Kaidin
Kristus ngai.
21 Irail idok re a: A is? Elias
komui? A masani: Kaidin
ngai i. Komui saukop o? A
sapeng: Kaidin.
22 Irail ap indang i: A is ko-
mui? Pwe sen sapeng irail me
kadar kit dor. Da me komui
kadedeki pein komui?
23 A masani: Ngai ngil
eu, me likelikwir sili nan
sap tan: Kaineneda al en
Kaun o, duen saukop Iesaia
masanier!
24 A irail pakadaradoer
sang ren Parisär akan.
25 Irail ap idok re a in-
dada: Da me komui wia pap-
taisiki, ma komui kaidin Kris-
tus, o kaidin Elias, o pil kaidin
saukop o?
26 Ioanes sapeng irail
masani: Ngai me paptaisiki
pil, a amen kin kotikot nan
pung omail, me komail sasa.

27 Iei i me kotido mur i, me
ngai sowar ong, en lapwada
sal en sapwilim a sut.
28 Mepukat wiauier Peta-
para palilan Iordan, wasa
Ioanes kin wia paptais ia.
29 Mandan ran o a masani
Iesus a koti dong i ap masani:
Kilang Sippul en Kot, me kin
wawei dip en sappa!
30 Iei i, me i padaki wei:
Ol amen pan kotido mur i
iei, me mier mo i, pwe a
kotikotier mo i.
31 A ngai so asa i, a pwe i
en sansal dong Israel, iei me
i kokido paptaisiki pil.
32 A Ioanes kadede masani:
I kilanger Ngen o kotidido
sang nanlang ni mom en
muroi kotikot re a.
33 A ngai so asa i, a me
porone ia don wia paptaisiki
pil, iei me kotin masani ong
ia: Me koe pan kilang. Ngen
piridi sok poa, o kotikoteta re
a, iei i, me kin wia paptaisiki
Ngen saraui.
34 A i kilangadar ap kad-
edeki, me iei Sapwilim en
Kot.
35 Mandan ran o Ioanes pil
kotida wasa o, o na toun-
padak riamen iang i.
36 A ni a udial Iesus kotikot
kokodo, ap masani: Kilang
Sippul en Kot!
37 A tounpadak riamen
rongadar a masan, ap idauen
wei Iesus.
38 Iesus ap kotin saupeido
masani ara idedauen, ap
kotin masani ong ira: Da me
koma rapaki? Ira potoan
ong: Rapi (iet wewe: Saun-
padak), ia wasa re kin kotikot
ia?
39 A kotin masani ong ira:
Kodo kilang! Ira ap poto dong
kilanger wasa, me a kotikot
ia, ap mimieta re a ni ran o.
Mepukat wiauier impan auer
kaeisok.
40 Andreas, ri en Simon
Petrus amen re ra, me ron-
gadar sang ren Ioanes ap
idedauen i.
41 I me diaradar mas udan
ri a Simon, indai ong i: Se
diaradar Mesias (iet wewe:
Kristus).
42 I ap kalualang i ren
Iesus. A Iesus lao masani i,
ap masani: Simon, koe nain
Iona, koe nok adaneki Kepas
(iet wewe: Paip).
43 Mandan ran o a pan koti-
lang Kaliläa, Iesus ap kotin
diaradar Pilipus, masani ong
i: Idauen ia do!
44 Pilipus men Petsaida,
kanim en Andreas o Petrus.
45 Pilipus diaradar
Natanael, ap indang i: Se
diaradar i, duen me Moses
intingiedier nan puk en
kapung o saukop akan: Iesus
men Nasaret, sapwilim en
Iosep.
46 A Natanael indai ong
i: Pala maukot pan kak
pwarada sang Nasaret?
Pilipus indang i: Kodo kilang!
47 Iesus kotin masani
Natanael koko dong i, ap
masani duen i: Kilang, ol
melel en Israel amen, me sota
kin widing.
48 Natanael potoan ong i:
Re kotin mangi ia sang ia?
Iesus kotin sapeng masani
ong i: Mon Pilipus a eker uk
edo, ni om mod pan tuka pik
o, I kilang uk ada.

49 Natanael sapeng potoan
ong i: Rapi, ir me Sapwilim
en Kot, ir me Nanmarki en
Israel.
50 Iesus kotin sapeng
masani ong i: Pweki I indai
ong uk, me I kilang uk ada
pan tuka pik o, iei me koe
posonki, a koe nok kilang me
lapa sang mepukat.
51 A kotin masani ong i:
Melel, melel I indai ong ko-
mail, sang met komail pan ki-
lang nanlang a ritida o toun-
lang en Kot akan dauda o
daudi pwarado ren Nain ara-
mas.

2

1 A NI kasilu en ran ka-
madip en kapapaud wiaui
Kana nan Kaliläa; a in en
Iesus kot wasa o.
2 Iesus o sapwilim a toun-
padak kan me pil luke dong
kamadip o.
3 Arail wain lao roselar, in
en Iesus ap masani ong i: So-
lar arail wain.
4 Iesus kotin masani ong i:
Li, menda re om? Ai ansau
saikenta leler.
5 In a ap masani ong
papa kan: Komail wiada
meakaros, me a pan kotin
masani ong komail.
6 Ari, potel takai wonu mi
wasa o, en Sus akan ar men
dopedop lole. Eu me laude
ong metreten riau de silu.
7 Iesus kotin masani ong
irail: Komail idip ong pil en
potel akan! Irail ari kodiada
lel au ar.
8 A ap kotin masani ong
irail: Deukada, wala ren me
kaun en konot: Irail ap wala.
9 Kaun en konot lao song
kis pil, me wia wain la, o
so asa, a idipi sang ia, a
papa kan, me idip pil da, asa.
Kaun en konot ap ekeredo ol
kamod o,
10 Indang i: Aramas karos
kin kida mas wain mau, toun
kamadip lao medilar, re kin
kida, me sota non mau. A ko-
mui kin nekinekid wain mau
lel met.
11 I met tapidan kilel akan,
me Iesus kotin wiadar Kana
nan Kaliläa, o kotin kasaleda
a lingan, o sapwilim a toun-
padak kan posonla i.
12 A murin met a kotidilang
Kapernaum, i o in a, o ri a
ol akan, o sapwilim a toun-
padak kan, ari, sota non ran
toto, me re kotikot wasa o.
13 A pasa en Sus akan me
korendor, a Iesus kotidalang
Ierusalem.
14 A kotin masani nan im en
kaudok men netinet en kau, o
sip, o muroi, o men wiliandi
moni me momod ia.
15 Ap kotin wiakida men
wokiwok sal akai, ap woki ir
sang nan im en kaudok ian-
gaki sip o kau akan, o moni
en saunwiliandi a kotin kas-
apokela o kotin wukedidi te-
pel akan.
16 Ap kotin masani ong
men netinet en muroi kan:
Wawei sang met met akan, o
der wiakidar tanpas en Sam
ai im en net eu!
17 A sapwilim a tounpadak
kan tamanda me intingidier:
Limpok ong tanpas omui me
kasor ia dier.
18 Sus oko ap sapeng
indang i: Kilel da, me kom
kadedeki ong kit, me komui

manaman ong, en wiada
mepukat?
19 Iesus kotin sapeng
masani ong irail: Palanga
pasang im en kaudok wet, a
pong sili pong I pan kauada.
20 Sus oko ap indada: Par
ngaulwonu me im en kaudok
wet wiaui kidar, a pong sili
pong komui pan kaua kida?
21 Ari, tanpas en pali war a,
me a kotin masanie kida.
22 A lao iasadar sang a
matalar, sapwilim a toun-
padak kan ap tamandar, me
a kotin masanier mepukat.
Irail ari poson kisin likau
kan o masan, me Iesus kotin
masaniadar.
23 Ni a kotikot Ierusalem ni
pasa, ni kamadip o, me toto
posonla mar a, ni ar kilanger
kilel akan, me a kotin wiadar.
24 A Iesus sota kotin liki ong
ir pein i, pwe a kotin mangi
irail karos.
25 O a sota mau ong, mea-
men en kadede ong i aramas
amen, pwe pein i kotin mangi
lol en aramas.

3

1 ARAMAS amen mia,
kisan Parsär akan, me mar
a Nikodemus, me saumas
amen ren Sus akan,
2 Me poto dong i ni pong
o, katiti ong i: Rapi, se asa,
me komui saunpadak amen,
me tapido sang ren Kot, pwe
sota, me kak wia kilel akan
due me komui kotin wiada,
ma Kot so iang.
3 Iesus kotin sapeng
masani ong i: Melel, melel
I indai ong uk, meamen so
ipwi sapal, sota pan kak
kilang wein Kot.
4 Nikodemus potoan ong i:
Iaduen aramas laud pan kak
ipwidi? A pan kak pur ong
nan kaped en in a, ipwidi
sang?
5 Iesus kotin sapeng: Melel,
melel I indai ong uk, meamen
so ipwiki pil o ngen, a sota
kak pedelong ong nan wein
Kot!
6 Me ipwiki uduk, iei uduk,
a me ipwiki Ngen, iei ngen.
7 Koe der puriamuiki, me
I katitiki ong uk: Komail en
ipwi sapal.
8 Ang kin pein ipip sili, o
koe kin rong ngil a, a koe sasa,
wasa a tapi sang ia o wasa a
ko ong ia; iduen amen amen,
me ipwiki Ngen.
9 Nikodemus sapeng indai
ong i: Iaduen mepukat kak
wiaui?
10 Iesus kotin sapeng
masani ong i: Saunpadak en
Israel amen koe, a koe sasa
duen mepukat?
11 Melel, melel I indai ong
uk, me se asadar, iei me se kin
indada, o me se kilanger, iei
me se katitiki, a komail sota
kin kamelele at kadede.
12 Ma I katitiki ong komail
men pa, a komail ap sota
kamelele, a iaduen, komail
pan kamelele, ma I katitiki
ong komail men nanlang?
13 Sota meamen, me kodala
nanlang, i eta, me kodido
sang nanlang, Nain aramas,
me kin mimieta nanlang.
14 Duen Moses me kauadar
serpent amen nan sap tan,
iduen Nain aramas pan
kakauda.

15 Pwe meamen posonla
i, sota pan lokidokila, a en
aneki maur soutuk.
16 Pwe iet duen Kot kotin
kupura sappa, me a kotiki-
doki sapwilim a Ieros, pwe
karos, me posonla i, ender
salongala, a en aneki maur
soutuk.
17 Pwe Kot me kotin porone
dong sappa sapwilim a Ol,
kaidin en kadeikada sappa, a
pwe sappa en kamauri kila i.
18 Me poson i, sota pan
pakadeikada, a me so poson
i, iei pakadeikadar, pweki a
sota poson mar en sapwilim
en Kot ieros.
19 A iet kadeik o, marain
pwara dong sappa, a ara-
mas pok ong rotorot mon
marain, pweki ar wiawia kan
me sued.
20 Pwe amen amen, me
wiawia sued, kin kailongki
marain, o sota kin pwara
dong marain, pwe a wiawia
kan de sansaleda.
21 A me wiawia melel,
kin ko dong marain, pwe a
wiawia kan en sansaleda, me
re tapi sang ren Kot.
22 Murin mepukat Iesus o
sapwilim a tounpadak kan
kotilang sap en Iudäa ap
kotikot ia wia paptais.
23 A Ioanes pil wia paptais
Enon koren iong Salim, aki
pil toto mi wasa o, irail ari
koieila paptaisela.
24 Pwe Ioanes saikenta loki-
dokilar nan imateng.
25 En Ioanes a tounpadak
kan o ol en Sus amen ap
akamaiki pena duen ka-
makelekel.
26 Irail ari ko dong ren
Ioanes indang i: Rapi, me kot
re omui palilan Iordan, me
komui kin kadede, masani, a
kin wia paptais o karos kin
pwarala re a.
27 Ioanes sapeng masani:
Aramas amen sota kak aneki
meakot, ma a so aneki sang
nanlang.
28 Komail pein kadede
kin ia, me i indada: Kaidin
Kristus ngai, pwe ngai me
pakatarador mo a.
29 Me li amen kisin nin ong,
iei ol kamod. A kompoke pan
ol kamod kin u rongerong
perenki ngil en ol kamod; ari,
iei ai peren unsokala.
30 I en kakairida, a ngai en
kakairidi.
31 Me kotido sang poa, i
me poedi karos, a me kisan
sappa, iei men sappa, o a kin
kasokasoia duen sappa. A
me kotido sang nanlang, me
poedi karos,
32 O me a kilangada o ron-
gada, iei me a kin kadedeki, a
sota me kamelele a kadede.
33 A me kamelele a kadede,
kin kadede, me Kot me melel.
34 Pwe i, me Kot kotin
poronedor, kin kida en Kot a
masan, pwe Kot sota kotikida
Ngen ki men song.
35 Sam me kotin kupura
sapwilim a Ol o kotiki onger
ni lim a meakaros.
36 Me poson sapwilim a Ol,
aneki maur soutuk. A me
sota poson sapwilim a Ol,
sota pan kilang maur, a on-
giong en Kot pan mimieta re
a.

4

1 KAUN lao kotin mangi,

me Parisär akan rongadar,
me Iesus kin wiada toun-
padak kan o paptais toto sang
Ioanes,
2 Ari, pwe sota me pein
Iesus kotin paptais, sapwilim
a tounpadak kan ta,
3 Ap kotila sang Iudäa, kotin
purelang Kaliläa.
4 A a kotin weid nan wein
Samaria.
5 I ap kotilang kanim en
Samaria eu, me adaneki
Sikar, koren iong sap, me
Iakop ki ong na ol Iosep.
6 Iei wasa en Iakop a parer
eu mia. Iesus ari ngirekila a
sapasapal, ap kaipokedi pon
parer o, ari mepukat wiauier
impan auer kawonu.
7 A li en Samaria amen ap
kodon idip pil ia. Iesus kotin
masani ong i: Kido lim ai kis
pil en!
8 Pwe sapwilim a toun-
padak kan ko ong nan kanim,
pan netiada sak arail.
9 Li en Samaria ap indang
i: Iaduen, komui kisan men
Sus, ap poeki pil re i? Pwe
ngai li en Samaria amen, pwe
Sus akan sota kin waroki ong
men Samaria.
10 Iesus kotin sapeng
masani ong i: Ma koe asa
duen kisakis sang ren Kot o
is i, me indang uk: Kido lim
ai kis pil en, koe pan poeki
re a, a ap pan ki ong uk pil
memaur.
11 Li o indang i: Maing, sota
sapwilim omui men idip pil, a
parer me lol, a ia wasa, kom
pan idip sang ia pil memaur?
12 De komui lapa sang sam
at Iakop, me kotiki ong kit er
parer en, o pein nima sang, o
na kan, o na man akan?
13 Iesus kotin sapeng
masani ong i: Karos, me
nima sang pil wet, pan pur
ong men nim pilada.
14 A meamen, me nima
sang pil, me I ki ong i, pan so-
lar men nim pilada kokolata,
pwe pil, me I kin ki ong, pan
pot loli kusukusudang maur
soutuk.
15 Li o ap indai ong i:
Maing, kom kotiki ong ia
kisan pil o, pwe i en solar
men nim pil, o solar kodo o
idipa sang met!
16 Iesus kotin masani ong i:
Kowei ukedo om paud!
17 Li o sapeng indada: Sota
ai paud. Iesus kotin masani
ong i: Melel om lokaia: Sota
ai paud.
18 Pwe om paud me limen
mas kokodo, a kaidik om
paud, me koe paudeki met;
iei melel, me koe indada.
19 Li o indang i: Maing, i
ap asaer, me saukop amen
komui.
20 Sam at akan kaukaudok
pon nana wet, a komail kin
inda dene Ierusalem eta
wasa me aramas en kaudok
ia.
21 Iesus kotin masani ong
i: Li, kamelele ia, a koren-
dor ansaun omail pan so-
lar kaukaudok ong Sam pon
nana wet, pil sota Ierusalem.
22 Komail kin sasa, me ko-
mail kin kaukaudok ong. A
kit asa, me se kaukaudok ong,
pwe kamaur pwarado sang
ren men Sus akan.
23 A ansau korendor, ari a
leler, me toun kaudok melel
akan pan kaudok ong Sam ni

Ngen o melel, pwe iei ta song
en toun kaudok kan, me Sam
pil kotin kupura.
24 Ngen eu Kot, a me kau-
dok ong i, ren kaudokki Ngen
o melel.
25 Li indai ong i: I asa,
me Mesias pan kotido, me
maraneki Kristus. I lao
kotido, a pan katiti ong kit
meakaros.
26 Iesus kotin masani ong i:
Ngai i, me lokelokaia ong uk.
27 A sapwilim a tounpadak
kan ap purodo, puriamui a
masan ong li amen. Ari so,
sota me indada: Da me re
kotin kainoma, de da me re
kotin mamasani ong i?
28 Li o ap pwilikidi potel en
pil o, ap koieilang kanim o
kasoi ong aramas akan:
29 Kodo, kilang aramas
amen, me kasale ong ia
karos, me i wiadar, ma i
kaidin Kristus?
30 Rap koieila sang nan
kanim o potodo re a.
31 Ni ansau ota sapwilim
a tounpadak kan poeki re a,
potoan ong: Rapi, re kotin
konot!
32 A kotin masani ong irail:
Kan ai kisin manga mia, me
komail sasa.
33 Tounpadak kan ap
kasokasoi nan pung arail:
Muein amen wa dong i sak.
34 Iesus kotin masani ong
irail: Wiawia kupur en me
kadar ia do, o kapwaiada sap-
wilim a dodok, iei kan ai,
35 Komail sota kin indada:
Saunipong paieu mi mon
rak? Kilan, I indai ong ko-
mail, sarada, kilang matuel
o pwe a malar.
36 Me dolung kin pwaipwai
o nanak ong maur soutuk,
pwe ira karos, me kamorok o
me dolung en peren pena.
37 Pwe ni mepukat kasoi
o pwaidar: Amen me kin
kamokamorok, a amen me
kin dolung.
38 I kadar komail wei, en
dolung pena, me komail so
doke, Akai me dodoker, a ko-
mail me id aneki arail rak.
39 Men Samaria toto kisan
kanim o posonla i pweki ka-
soi en li o, me kadede: A
kotin kasale ong ia karos, me
i wiadar.
40 Men Samaria kan lao
pokon dong i, rap poeki re a,
en kotikot re 'rail. I ari kotikot
ia pong ria pong.
41 A me toto me posonlar
pweki a masan,
42 Ap indang li o: Se po-
son kila kaidin om kasoi, pwe
se pein rongadar o weweki,
me i melel Saunkamaur pan
sappa.
43 Murin ran riau Iesus
kotila sang wasa o, kotilang
Kaliläa.
44 Pwe pein Iesus kotin kad-
edeki, me saukop amen sota
kin mau nan udan sap we.
45 A lao kotilang Kaliläa,
men Kaliläa me kasamo i,
pwe re iang kilanger me a
kotin wiadar Ierusalem ni ka-
madip o, pwe re toun iang
kamadip.
46 Iesus ari kotin pure dong
Kana nan Kaliläa, wasa a
kotin kapikila pil wain. A
monsap amen mia, me na ol
somau nan Kapernaum.
47 A lao rongadar, me Iesus
koti dong Kaliläa sang Iudäa,

ap poto dong re a, poeki i en
kotidi, kakelada na ol, pwe a
koren iong mela.
48 Iesus ap kotin masani
ong i: Ma komail so kilang
kilel o manaman akan ko-
mail sota pan poson.
49 Monsap potoan ong i:
Maing kotidi mon nai seri
mela!
50 Iesus kotin masani ong i:
U kowei, noum ol memaur.
Ari aramas o poson masan o,
me Iesus kotin masani ong i
ap koieila.
51 A ni a kodila, a ladu kan
me tu ong i, kasoi ong i, me na
putak mauredar.
52 I ap kalelapok re 'rail:
Ansau da me a pikikidi
maur? Irail indang i: Aio
ni auer kaisu karakar ko
sanger.
53 Sam o ap asadar, me i
ansau, me Iesus kotin masani
ong i: Noum ol memaur. I ari
o na kan me posonla i.
54 Iet kilel kariau, me Iesus
kotin wiadar ni a koti dong
Kaliläa sang Iudäa.

5

1 MURIN mepukat ran la-
palap eu en Sus oko pwaida;
Iesus ap kotilang Ierusalem.
2 Len pil eu mi Ierusalem
impan im en sip, me ad a Pe-
tesda ni lokaia en Ipru; im
limau mi impa,
3 Me somau toto mi lole: Me
maskun, o me dangidang, o
me motor mia, auiaui lao pil
o pan mokimokid.
4 Pwe akai ansau tounlang
amen kin koti dong le o
kamokideda pil o, a meamen
me madang tiong mas nan pil
o ni a mokimokid, iei me kin
maureda sang a somau kan
karos, me mi re a.
5 A aramas amen mia, me
somauki par sileisokwalu.
6 Iesus lao kotin masani
men et a wonon, ap kotin
mangi, me a wonon ansau
warai, ap kotin masani ong i:
Koe so men kelailada?
7 Ol somau potoan ong i:
Maing, sota nai aramas, me
pan wa ia di wong ni pil o
ansaun a mokideda. Pwe ni
ai kokodi, amen kin madang
mo i.
8 Iesus ap kotin masani ong
i: Uda, ale ki om, kokowei!
9 Aramas o ap madang ke-
lailadar, kida ki e, alu wei, a
ran o ran en sapat.
10 Sus oko ap indai ong me
kelailadar: Ran wet ran en
sapat. A sota pung koe en
wewa sili ki om.
11 A sapeng irail: Me kakela
ia da, masani ong ia: Ale ki
om koko wei!
12 Irail ap kalelapok re a:
Is aramas o me indai ong uk:
Ale ki om kokowei?
13 A me kelailadar sasa i,
pwe Iesus kotila sanger, pwe
pokon mi wasa o.
14 Kadekadeo Iesus kotin
diaradar i nan im en kaudok
o ap kotin masani ong i: Ki-
lang, koe kelailadar, koe der
pil wia dip, pwe me sued kot
sang mas de ko dong uk!
15 Aramas o ap koieila,
kaireki Sus oko, me Iesus
kakeladar i.
16 I me Sus oko ap rapara-
paki Iesus, o masamasan,
pwen kamela i, pweki a kotin
wiadar meakan ni ran en
sapat.

17 Iesus kotin sapeng irail:
Sam ai kin dodok kokodo, a
ngai pil iang dodok.
18 I me Sus oko ap
masamasan melel, en ka-
matala i, pweki a kotin
kawela ran en sapat o pil
masani, me dene Kot Sam a,
o a kaparoki ong pein i Kot.
19 Iesus ap kotin sapeng
masani ong irail: Melel melel
I indai ong komail, a sota kak,
Na en pein wia meakot, pwe i
eta, me a kilang ren Sam, me
a wiada. Pwe me a kin wiada,
iei me Na pil kin wiada.
20 Pwe sam pok ong Na o
kasansale ong i karos, me
pein i kin wiada. O a pan
kasale ong i wiawia kan, me
lapa sang met akan, pwe ko-
mail en puriamui kila.
21 Pwe duen Sam kin
kapikapirida me melar akan,
kamaur ir ada, iduen Na pil
kamaureda me a mauki.
22 Pwe sota me Sam kin
kadeikada, pwe a kotiki ong
Na kadeik o.
23 Pwe karos en wauneki
Na, dueta ar wauneki Sam.
Me sota wauneki Na, sota
kin wauneki Sam, me kadar i
dor.
24 Melel, melel I indai ong
komail, meamen rong ai
padak o poson, me kadar ia
do, a aneki maur soutuk. A a
sota pan pangalang kadeik o,
pwe a sapale sang mela sapal
ong maur.
25 Melel, melel I indai ong
komail, ansau kokodo, iei a
leler, me melar akan pan ron-
gada ngil en Nain Kot, a me
rongadar pan maureda.
26 Pwe duen Sam a udan
maur, iduen a ki ong Na, en
pil udan maur.
27 O a kotiki ong i man-
aman, en kaunda kadeik o,
pweki Nain aramas i.
28 Der puriamuiki met, pwe
ansau kokodo me irail, me
mi nan sousou kan, pan rong
ngil a.
29 Irail ap pan pwarada: Me
wiadar me mau, en maureda,
pwen memaur, a me wiadar
mesued, en maureda, pwen
pangalang kadeik o.
30 Sota me I kak wiada sang
pein ngai, duen me I kin
rong, iduen I kin kadeikada,
o ai kadeik me pung, pwe I
sota kin rapaki insen ai, pwe
kupur en i, me kadar ia do.
31 Ma I kadede pein ngai, ai
kadede sota melel.
32 Amen me kadede ia, a I
asa melel, me a kadede ia me
melel.
33 Komail me ilakilang
Ioanes, i ari me kadede melel.
34 A I sota kin ale kadede
ren aramas, a iet me I in-
dawei, pwe komail en dorola.
35 I me ser umpul o marain
eu, a komail men perenki a
marain ansau kis.
36 A ai kadede me lapa sang
en Ioanes. Pwe dodok kan,
me Sam o kotiki ong ia, I
en kapwaiada, iei dodok kan,
me I kin wiawia, me kadede
ia, me Sam kadar ia dor.
37 A Sam, me kadar ia dor,
pein i kadede ia. Komail sota
rongadar ngil a, o sota kilang
mom a.
38 O a masan sota kin kot
re omail, pwe komail sota po-
son, me a kadarador.
39 Komail kin kalelapok
nan kisin likau kan, pwe

komail lamelame, me maur
soutuk mi lole. Ari, iei irail,
me kin kadede ia.
40 A komail kang ko dong ia,
pwe komail en aneki maur.
41 I sota kin mauki ale wau
ren aramas akan.
42 I asa komail, limpok en
Kot sota kin mi re omail.
43 I kodo ni mar en Sam ai, a
komail sota kin kasamo ia. A
ma amen pan kokido pein ad
a, komail pan kasamo i.
44 Pala komail kak poson
ni omail ngongongki wau ren
aramas, ap sota rapaki wau
sang ren Kot.
45 Der kiki ong, me I pan
mpäkin komail ren Sam,
amen me kin mpäkin komail:
Moses, me komail kin ka-
poroporeki.
46 Pwe ma komail posonla
Moses, komail pan poson ia,
pwe i me intingiedier duen
ngai.
47 A ma komail so kamelele
a inting kan, pala komail pan
kamelele ai padak kan?

6

1 MURIN mepukat Iesus
kotin kotela le en Tiperias
nan Kaliläa.
2 A pokon kalaimun me
idedauen i pweki ar kilanger
kilel akan, me a kotin wiai
ong me somau kan.
3 Iesus ap kotidala pon dol
o, kaipokedi wasa o ren sap-
wilim a tounpadak kan.
4 A pasa o, ran lapalap en
Sus oko me korendor.
5 Iesus lao kotin masanda
masani pokon kalaimun
koko dong i, ap kotin masani
ong Pilipus: Ia wasa, sen neti
sang ia kisin manga, pwe
mepukat en manga?
6 A kotin masani mepukat,
pwen kasongesong i. Pwe
pein i mangi, me a pan wiada.
7 Pilipus potoan ong i: Prot
me denar riepuki sota pan
itar ong irail, pwe amen
amen en tungole ekis.
8 Andreas, sapwilim a
tounpadak amen, ri en
Simon Petrus potoan ong i:
9 Kisin putak amen mia, me
a lopon en prot limau o mam
riamen, a sota katepa ren me
toto.
10 Iesus kotin masani:
Kamod ong irail edi! Ari,
wasa o me reen. Impan ol
limekid ap mondi.
11 Iesus ap kotikida lopon
ko, a lao laolaoki, ap kotin
nek ong irail me mondier,
pil dueta mam oko, irail lao
metilar.
12 Irail lao metier, a kotin
masani ong sapwilim a toun-
padak kan: Ki pena me lua,
pwe ekis der lokidokila!
13 Irail ap ki pena kopou
eisokriau kisan lopon ko, me
luadi murin arail manga.
14 Aramas akan lao ki-
langer kilel o, me Iesus kotin
wiadar, re ap indada: Melel
i Saukop o, me pan pwara
dong sappa.
15 Iesus lao kotin mangi, me
re pan poto dong i, pwen kas-
apwiladang i Nanmarki, ap
pil kotidalang nin dol o, kotin
kelepala.
16 A lao sautik pena, sap-
wilim a tounpadak kan ap
kotilang ni oror,
17 Kereda pon sop pot,

kotela kokolang Kapernaum.
A lao wasa pongier, Iesus
saikenta iang irail.
18 A sed me iluken, pwe ang
me ma.
19 Irail seisei kila mail
eisoklimau de rieisok, rap
kilangada Iesus a kotikotido
pon sed koren iong sop, irail
ap masapwekadar.
20 A kotin masani ong irail:
Ngai i komail der masak!
21 lrail ap men kasamo i
pon sop o, a sop o madang
milar ni sap o, me re ko ong
ia.
22 A mandan ran o pokon o,
me mi palilan le, lao kilanger,
me sota apot sop mi wasa
o, pwe i eta, me sapwilim
a tounpadak kan keredang
poa, o me Iesus sota iang sap-
wilim a tounpadak kan koti-
dang pon sop o, pwe a toun-
padak kan kola kelep.
23 A pil akai kisin sop
me pwarado sang Tiperias,
tanga dong wasa o, me re
mangamanga ia, murin Kaun
o kotin laolao.
24 Aramas akan lao ki-
langer, me Iesus solar kotikot
ia, o sapwilim a tounpadak
kan pil so, rap dake sop
pot kolang Kapernaum,
raparapaki Iesus.
25 Irail lao diaradar i
palilan le, ap potoan ong:
Rapi iad me re kotido?
26 Iesus kotin sapeng irail
masani: Melel, melel I indai
ong komail, komail kin ra-
pakin ia kaidin pweki kilel
akan, me komail kilang, a
pweki komail kangala kisin
prot ap metier.
27 Komail der dokki manga,
me kin ola, a dokki manga
me kin mimieta ong maur
soutuk, me Nain aramas pan
ki ong komail, pwe i me Kot
Sam kileledier.
28 Irail ap potoan ong i: Da
me sen wiada, pwen kapwa-
iada en Kot a dodok kan?
29 Iesus kotin sapeng
masani ong irail: Iet en Kot
a dodok: Komail en poson i,
me a kadarado.
30 Irail ari potoan ong i:
Kilel da, me re kotikida, pwe
sen kilang o poson ir? Da me
re kotin wiada?
31 Sam at akan me kangala
mana nan sap tan o, duen a
intingidier: A kotiki ong irail
prot sang nanlang, en kan-
gala.
32 Iesus ap kotin masani
ong irail: Melel, melel I indai
ong komail, kaidin Moses, me
ki ong komail prot sang nan-
lang, a Sam ai kin ki ong
komail prot melel sang nan-
lang.
33 Pwe me kodido sang nan-
lang, o ki ong sappa maur, iei
prot en Kot.
34 Irail ap indang i: Maing,
kotiki dong kit prot wet
kaukaule!
35 Iesus kotin masani ong
irail: Prot en kamaur ngai,
me ko dong ia solar pan men
mangadar, o me poson ia, so-
lar men nim piladar.
36 A I indai ong komail er,
komail kilang ia er, ap so po-
son la.
37 Karos me Sam ki ong ia,
pan ko dong ia, a me ko dong
ia, I sota pan kasela.
38 Pwe ngai kodido sang
nanlang, kaidin pwen wiada

insen ai, pwe kupur en i, me
kadar ia do.
39 Pwe iet kupur en me
kadar ia do, karos me a ki ong
ia er, I ender kasela amen,
pwe I en kamaureda ni ran
nik o.
40 A iet kupur en Sam ai,
amen amen, me kin kilang
Na o poson i, en aneki maur
soutuk, a I pan kamaureda i
ni ran nik o.
41 Sus oko ap lipanedeki i,
pweki a kotin masani: Ngai
prot, me kodi sang nanlang.
42 Irail indada: Kaidin i
Iesus nain Iosep? A sam a o
in a se asa. Ari, daduen a in-
dada: I kodido sang nanlang?
43 Iesus kotin sapeng
masani ong irail: Komail der
lipaned nan pung omail!
44 Sota me pan kak ko dong
ia, ma Sam, me kadar ia dor,
sota kainongido i. A I pan
kamaureda i ni ran nik o.
45 A intingidier nan saukop
akan: Irail karos pan ale
padak sang ren Kot. Amen
amen me rongadar o padakki
ren Sam, kin ko dong ia.
46 Ari, kaidin pweki mea-
men kilang Sam; i eta, me
kodo sang ren Kot, i me ki-
langer Sam.
47 Melel, melel I indai ong
komail, me poson ia, iei me
aneki maur soutuk.
48 Prot en maur ngai.
49 Sam omail oko, me kan-
gala mana nan sap tan o, ir
ari melar.
50 Met prot, me kodido sang
nanlang, meamen kin kang
sang i, sota pan mela.
51 Ngai prot maur, me ko-
dido sang nanlang, meamen
kang sang prot wet, pan
memaur kokolata. Prot, me I
pan kida, iei uduk ai, me i pan
kida en kamaur kida sappa.
52 Sus oko ari akamaiki
pena indada: Iaduen men et
pan kak ki ong kit uduk a sen
kang?
53 Iesus ap kotin masani
ong irail: Melel, melel I indai
ong komail, ma komail sota
pan kang uduk en Nain ara-
mas o nim nta, sota maur
omail.
54 Me kin kang uduk ai o
nim nt' ai, iei me aneki maur
soutuk, a I pan kamaureda i
ni ran nik o.
55 Pwe manga melel uduk
ai, o pil melel nt' ai.
56 Me kin kang uduk ai o
nim nt' ai, iei me podidi ong
ia o ngai podidi ong i.
57 Duen Sam ieias kadar ia
do, o ngai memaureki Sam,
iduen me kang uduk o nt' ai,
pan meaureki ngai.
58 Iet prot, me kodido sang
nanlang, kaidin duen sam
omail akan, me kangala
mana ap mela, a meamen kin
kang prot wet, pan memaur
kokolata.
59 Mepukat a kotin masani
wei nan sinakoke, ni a kotin
kawewe nan Kapernaum.
60 Ari, me toto ren sap-
wilim a tounpadak kan, me
rongadar mepukat indada:
Padak pot et meid apwal! Is
me kak rong?
61 Iesus lao kotin angi nan
kupur a, me sapwilim a
tounpadak kan lipanedeki
mepukat, ap kotin masani
ong irail: Komail makaraki
mepukat?

62 A ma komail pan kilang
Nain aramas kodala wasa,
me a kauson ia mas o?
63 Ngen me kin kamaureda,
a uduk sota katepa. Padak
kan, me I kin padapadaki ong
komail, iei Ngen o maur.
64 A akai mi re omail, me
so poson. Pwe Iesus kotin
mangi, me so poson o me pan
pangala i.
65 A kotin masani: I me I
indaki ong komail, sota me
kak ko dong ia, ma Sam sota
kainongido.
66 Sang ni ansau o sapwilim
a tounpadak kan toto muei-
wei sang o solar idauen i.
67 Iesus ap kotin kainoma
ren ekriamen oko: Komail pil
pan kola?
68 A Simon Petrus ap
sapeng i: Maing, is me se en
ko ong? Pwe ar masan akan
iei maur soutuk.
69 A kit posonlar o asaer,
me ir me Saraui en Kot.
70 Iesus kotin sapeng irail:
Kaidek komail ekriamen, me
I piladar, a amen komail me
tewil amen.
71 A kotin masaniada duen
Iudas Iskariot nain Simon,
pwe i amen ren ekriamen
oko, me pan pangala i.

7

1 MURIN mepukat Iesus
kotin kakan sili Kaliläa, pwe
a solar men kakan sili Iudäa,
pweki Sus oko masamasan
kamatala i.
2 A ran lapalap en Sus oko;
iei ran en im en tan tuka ko-
rendor.
3 Ri a ol akan ap indai ong i:
Kom kotiwei kotilang Iudäa,
pwe omui tounpadak kan en
pil udial omui wiawia kan,
me kom kin wiawia.
4 Pwe sota me kin wiada
meakot wasa rir, ma a men
indand sili. Ma komui wia
mepukat, en kasansale ong
sappa.
5 Pwe ri a ol akan pil sota
poson i.
6 Iesus ap kotin masani ong
irail: Ai ansau saikenta leler,
a omail ansau mia ansau
karos.
7 Sappa sota kak kailongki
komail, a ngai me a kin kai-
longki, aki I kin kadede, me a
wiawia kan me sued.
8 Komail kodalang ka-
madip et, I sota pan kodalang
kamadip et, pwe ai ansau
saikenta leler.
9 A kotin masani ong
irail mepukat, ap kotikotita
Kaliläa.
10 A ri a ol akan lao
samalar, i ap pil kotidalang
kamadip, ap so sansal a duen
me rir.
11 Sus akan ari rapaki i ni
kamadip o indada: Ari, ia
wasa a kotikot ia?
12 A aramas akan
lokolokaia toto duen i, pwe
akai indada: Me mau men. A
akai me indada: Kaidin, pwe
a kin kaweid sapung aramas.
13 Sota me lokaia sansal
duen i, pweki ar masak Sus
oko.
14 Lao lel ailepan kamadip
o, Iesus ap kotin kodalang im
en kaudok o kaukaweweda.
15 A Sus akan ap puriamui
kila indada: Da duen men et
asa wewe en kisin likau, pwe
a sota iang padakki.
16 Iesus ap kotin sapeng
irail masani: Kaidin ai padak,
me I kin kida a en me kadar ia

do.
17 Meamen wiawia kupur
a, pan weweki ai padak, ma
a ren Kot, de sang ren pein
ngai.
18 Me kin padapadak sang
ni pein i, kin rapaki pein wau
i, a me kin rapaki wau en me
kadarala i, iei me melel o sota
man sued kot pit.
19 Kaidin Moses, me ki
ong komail kapung o, a sota
amen komail kin kapwaiada
kapung o? A da me komail
rapakiki kame ia la?
20 Aramas oko sapeng in-
dada: Koe me tanwar en
tewil, is me rapaki kame uk
ala?
21 Iesus kotin sapeng
masani ong irail: Dok taieu,
me I wiadar, a komail puria-
mui kila.
22 Moses ki ong komail er
sirkomsais, a kaidin tapi sang
ren Moses, pwe sang ren sam
akan, a komail kin sirkom-
sais aramas ni ran en sapat.
23 Ari ma aramas amen ale
sirkomsais ni ran en sapat,
pwe kapung en Moses en-
der sapungala, a komail kin
suede kin ia, pweki ai kake-
lailada aramas pon ni ran en
sapat?
24 Der kadeikada duen pali
liki, a komail kasaui nin tiak
en kadeik pung.
25 Men Ierusalem kai ap
inda: Kaidin i, me re rapara-
paki en kamela?
26 A kilang, a padapadak
sansal, a re sota man lokaia
ong i, de muein saumas akan
asaer mau, me i Kristus?
27 Ari, se asaer, wasa men
et ko sang ia, a Kristus lao
kotido sota me pan asa wasa,
me a pwarado sang ia.
28 Iesus ap kotin kapitie
laudeda kawewe nan im en
kaudok masani: Komail asa
ia o wasa I ko sang ia. Ari,
kaidin pein ngai, me I kokido,
a me kadar ia dor, me melel,
me komail sasa.
29 A I asa i, pwe I kodo sang
re a, o i me kadar ia dor.
30 Irail ap song saikidi i, a
sota me sair i, pwe a ansau
kaikenta leler,
31 Aramas toto sang nan
pokon o posonla i indada:
Iaduen, Kristus lao pwarado,
a pan wia kilel toto sang
mepukat, me men et wiadar?
32 Parisär akan rongadar,
me aramas akan lokelokaia
mepukat duen i. Samero
lapalap o Parisär akan ap
kadarala papa kan, en saikidi
i.
33 Iesus ap kotin masani: I
pan mi re omail ansau moto-
mot. I ap pan kola ren me
kadar ia do.
34 Komail pan rapakin ia,
ap sota diar, a wasa, me I pan
mi ia, komail sota pan kak
ong.
35 Sus oko ap inda nan pung
arail: A pan kola ia, pwe sen
solar diar i? A pan kola ren
me salongalar ren men Krik
kan, kaukawewe ong men
Krik?
36 Iaduen masan en, me a
indada: Komail pan rapakin
ia, ap sota diar, a wasa, me
I pan mi ia, komail sota pan
kak ong?
37 Ni ran en kamadip a
nikilar, ni ran lapalap o,
Iesus kotida, kapitie laudeda

masani: Meamen men nim
piladar, i en ko dong ia nim.
38 Me poson ia, duen
kisin likau kan indada, sang
nan war a pil memaur pan
pwilipwili sang ia.
39 Mepukat a kotin masani
duen Ngen, me irail, me
poson i, en tungole; pwe
Ngen saikenta pakadarado,
aki Iesus saikenta linganlar.
40 Ari, akai sang nan pokon
o ni ar rongadar masan pukat
ap indada: Melel Saukop o.
41 A akai indada: Kristus
men et! A akai indada: Da,
Kristus pan pwarado sang
Kaliläa?
42 Kaidin kisin likau me
inda, me Kristus pan wan
Dawid o kisan men Petleem,
kanim o, me Dawid kotikot
ia?
43 Irail ap liak toror pasang
pweki i.
44 A akai men saikidi i, a
sota me sair i.
45 A papa ko ap pure dong
ren samero lapalap o Parisär
akan. Irail ari idok re irail:
Da me komail sota wakido?
46 A papa ko sapeng: Sota
man aramas amen pada-
padak duen men et.
47 Parisär oko ap sapeng
irail: Komail pil pakodaue-
lar?
48 Iaduen saumas de
Parisär amen posonla i?
49 A aramas pukat, me so
asa kapung o, re rialar.
50 Nikodemus kis arail ap
indang irail:
51 Iaduen, atail kapung pil
kin kadeikada aramas amen
mon a rong o asa sang pein i
duen a wiawia?
52 Irail sapeng indang i:
Iaduen, komui pil kisan men
Kaliläa? Rapaki o kilang, me
sota saukop amen ko sang
Kaliläa.
53 Amen amen ap purelang
deu a.

8

1 IESUS ap kotidala pon dol
Oliwe.
2 A nin soran a kotin pure
dong ong nan im en kaudok.
Aramas karos ap pokon dong
i. I ari kaipokedi kaukawewe
ong irail.
3 A saunkawewe o Parisär
akan wa dong i li amen, me
diarokadar ni a kamal. Irail
kidang i nan pung arail.
4 Ap indang i: Saunpadak,
li men et diarokadar ni a ka-
mal.
5 A Moses masani ong kitail
nan kapung o, sen kate song
en. A komui, da me komui
masani?
6 A mepukat re indang
i, pwen kasongesong i,
pwe ren kak impimpaiki
i meakot. A Iesus kotin
idiokidi, intingiekidi ong
nani pwel sondin lim a.
7 A ni ar poden kalekale-
lapok re a, a ap kotin dengida
masani ong irail: Ari, me sota
dip a nan pung omail, a pan
tapiada kate i.
8 A pil kotin idiokidi
intingiedi ong nan pwel.
9 Irail lao rongadar met,
rap mulikidar tentelwei, me
laud mas lel me tikitik o. A
Iesus kelepela, li eta, me mi re
a.
10 Iesus lao kotin dengida o
sota masani meamen, li eta,

ap masani ong i: Ia me karaun uk edi kan? Sota me kadeik uk ada?
11 A potoan ong: Sota Maing. Iesus ap kotin masani ong i: I sota pil pan kadeik uk ada. Kowei, koe der pil wiada dip!
12 Iesus ap pil kotin padaki ong irail masani: Ngai marain en sappa. A me kin idauen ia, sota pan weid ni rotorot, pwe marain en maur pan mi re a.
13 Parisär oko ap indai ong i: Komui kadede pein komui; ari, omui kadede sota melel.
14 Iesus kotin sapeng masani ong irail: Ma I kadede pein ngai, ari melel ai kadede, pwe I asa, wasa I kodo sang ia o wasa I koko ong ia, a komail sasa, wasa I ko sang ia o wasa I koko ong ia.
15 Komail kin kadeikada duen pali uduk, a sota meamen, me I kin kadeikada.
16 Ari so ma I kadeikada, ai kadeik pan melel, pwe I sota kin kelep, pwe ngai o Sam, me kadar ia dor.
17 A pil intingidier nan omail kapung, me kadede en aramas riamen me melel.
18 Ngai me kin kadede pein ngai o Sam, me kadar ia dor, kin kadede ia.
19 Irail ap indai ong i: Ia Sam omui? Iesus kotin sapeng: Komail sota asa ngai, pil sota Sam ai. Ma komail asa ia, komail pil pan asa Sam ai.
20 Masan pukat Iesus kotikida nan pera en moni, ni a kotin kaukawewedar nan im en kaudok o. A sota me koledi i, pwe a ansau saikenta leler.
21 Iesus pil kotin masani ong irail: I kokola, a komail pan rapakin ia o mela ni omail dip akan, a wasa, me I pan kola ia, komail sota pan kak ong.
22 Sus oko ap indada: A pan kamela pein i, pweki a inda: A wasa, me I pan kola ia, komail sota pan kak ong?
23 A kotin masani ong irail: Komail kisan men pa, a ngai kisan men poa. Komail kisan sappa et, a ngai kaidin kisan sappa et.
24 Iei me I indaki ong komail, komail pan mela ni omail dip akan, pwe ma komail sota kamelele ia, komail pan mela ni omail dip akan.
25 Irail ap indai ong i: Is koe? Iesus kotin masani ong irail: Me I indawei mas o, i eta.
26 Me toto I men padaki ong komail o kadeikada, ari so, me kadar ia do me melel. A I kin kasoia ong komail, me I rongadar re a.
27 Irail ari sasa, me a kotin kasoia ong irail duen Sam a.
28 Iesus ap kotin masani ong irail: Komail lao kauadar Nain aramas, komail ap pan asa, me ngai i, o me I sota wia meakot sang pein ngai. A duen Sam, me padaki ong ia er, iduen I kin kasoia wei.
29 Me kadar ia do, kin ieiang ia, a sota lokit ia la, pwe I kin potin wia, me a kupura mauki.
30 Ni a kotin masani mepukat, me toto ap posonla

i.
31 Iesus ap kotin masani
ong Sus oko, me poson i:
Ma komail pan podidi ong
ai padak, nan ai tounpadak
melel komail.
32 O komail pan asala
melel, o melel pan kamaio
komail da.
33 Irail sapeng i: Wan
Apraam kit, sota me se lidui
sang mas kokodo. A iaduen,
komui indada: Komail pan
maioda?
34 Iesus kotin sapeng irail
masani: Melel, melel I indai
ong komail, meamen; me
wiawia dip, i me ladun dip.
35 A ladu o sota pan mimi-
eta nan im o, na eta pan
mimieta.
36 Ari, ma Na pan kamaio
komail da, komail pan
maioda melel.
37 I asa, me wan Apraam
komail, a komail kin rapaki,
en kame ia la, pwe ai padak
sota kin podidi ong komail.
38 Me I kilang ren Sam ai, iei
me I inda wei, a komail kin
wiawia, me komail rongada
ren sam omail.
39 Irail sapeng indang
i: Sam at Apraam. Iesus
kotin masani ong irail: Ma
komail nain Apraam, seri
kan, komail pan wia duen en
Apraam a wiawia kan.
40 Ari, met komail kin
rapaki kame ia la, aramas
amen, me kasoi ong komail
melel, me I rongadar ren Kot,
i me Apraam sota wiadar.
41 Komail kin kapwaiada
wiawia kan en sam omail.
Irail ap indang i: Kaidik kit
ipwin nenek. Sam at me ta
men Kot.
42 Iesus kotin masani ong
irail: Ma Kot Sam omail, ko-
mail pan pok ong ia, pwe
I kodo sang ren Kot, kaidik
sang pein ngai, me I kokido,
pwe i me kadar ia do.
43 Da me komail sota
weweki ai padak? Pweki
omail sota kak rong ai padak.
44 Komail tapi sang ren sam
omail tewil, o inong en sam
omail, me komail men wiada.
Nan i men kamela men sang
ni tapi o, o a sota dadaurata
melel, pwe sota man melel mi
re a, ni a lalal likam, a kin
kida sang pein audepa, pwe i
me likam men o sam en likam
o.
45 A komail sota kamelele
ia, pweki I padaki ong komail
melel.
46 Is re omail, me kak in-
dang ia, me dip ai mia? A ma I
kasoi melel, menda komail so
poson?
47 Men ren Kot kin rong en
Kot a masan akan. Komail ari
sota rong, pwe kaidin me ren
Kot komail.
48 Sus oko sapeng indang i:
Kaidik meid melel, koe men
Samaria amen o tanwar en
tewil.
49 Iesus kotin masani:
Kaidik tanwar en tewil ngai,
pwe I wauneki Sam ai, a
komail kin kisang ia wau i.
50 I sota kin rapaki pein
wau i, amen mia, me kin ra-
parapaki o kadeikada.
51 Melel, melel I indai ong
komail, meamen kapwaiada
ai padak, sota pan mela koko-
lata.
52 Sus oko ap indai ong
i: Se ap asaer, me koe tan-

war en tewil. Apraam melar,
pil saukop akan, a koe me
inda: Meamen kapwaiada ai
padak, sota pan mela koko-
lata,
53 Da, komui me lapa sang
sam at Apraam, me matalar,
pil saukop akan, me matalar?
Is me komui pein wia kin uk?
54 Iesus kotin sapeng: Ma I
pein kaka kin ia, ai kaka me
mal. A Sam ai, me kaka kin
ia, me komail kin inda: I atail
Kot.
55 Komail ari kaikenta asa i,
a I asa i, a ma I inda, me I sasa
i, I pan me likam amen dueta
komail. A I asa i o kapwaiada
a masan akan.
56 Sam omail Apraam
peren kida, me a pan kilang
ai ran. I ari kilanger ap peren
kidar,
57 Sus oko ap indang i: Par
limeisok kaik dau po ’mui, a
kom kilanger Apraam?
58 Iesus kotin masani ong
irail: Melel, melel I indai ong
komail, I mier mon Apraam.
59 Irail ap rik takai, pwen
kasuk i, i ap kotin oki sang
irail pein i, kotila sang nan im
en kaudok o.

9

1 IESUS lao kotin daulul,
ap masani aramas amen me
maskun sang a ipwidi.
2 Sapwilim a tounpadak
kan ap idok re a potoan ong:
Rapi, is me wiadar dip, i de
sam a in a, pweki a ipwidi
maskun?
3 Iesus kotin sapeng:
Kaidik i me wiadar dip, pil
kaidik in a de sam a, a pwe en
Kot a wiawia kan en kasansal
kida i.
4 I en kapwaiada wiawia
kan en me kadar ia do arain
ansaun ran, pwe pong pan
kodo, i ansau solar amen kak
dodok.
5 Arain ai mi sappa, ngai
marain en sappa.
6 A lao kotin masanier met,
ap likidi nani pwel, wiakida
pwel madak iriski mas a.
7 Masani ong i: Kolang
pil en Siloa (iet wewe:
Pakadarado), opinok ia! I
ari kola opinok, ap puredo
kilangada wasa.
8 A men imp a kan, o me
iang kilangadar, me a men
poekipoek amen mas o, rap
indada: Kaidik i, me wonon
poekipoeki?
9 Akai me inda: I met; a
akai me inda: Likamata i, a
pein i indada: Ngai i.
10 Irail ari indang i: Iaduen
por en mas om akan a kapad
pasang?
11 A sapeng indada: Ara-
mas amen me adaneki Iesus,
me wiadar pwel madak,
iriski mas ai, masani ong ia:
Kolang pil en Siloa, opinok
ia! I ari kola opinok, ap
kilangada wasa.
12 Irail ap idok re a: Ia i? A
sapeng: I sasa.
13 Irail ap kalualang ren
Parisär akan me maskun
mas.
14 Ari, ni ran en sapat, me
Iesus kotin wiadar pwel, ka-
pad pasang por en mas a kan.
15 Parisär akan pil idok
duen me a kilang kida wasa.
A sapeng irail: A ki ong pwel
ni por en mas ai, i ap opinok,

ngai ari kilangada wasa.

16 Parisär kai ap inda: Aramas men et kaidik men ren Kot, aki a sota apwali ran en sapat. Akai indada: Daduen, aramas dipan amen kak wia kilel pukat? Irail ari liak toror pasang.

17 Irail pil kalelapok ren me maskun o: Da me koe lamelame duen i? Pwe a kapad pasang mas om? A sapeng: Saukop amen i.

18 Men Sus oko ap sota kamelele, me a ipwiki wei maskun, ap kilangada wasa. Irail lao ekeredo sam o in en me kilangada wasa.

19 Irail idok re ’ra: Nouma ol men et, me komail indinda, me a ipwiki wei maskun? Iaduen a ngarada wasa ansau wet?

20 Sam a in a sapeng ir indada: Se asa, me nait ol et, me ipwiki wei maskun.

21 A se sasa duen a ngarada wasa o me kapad pasang por en mas a. A malar, kainoma re a, a pan pein sakaraki i.

22 Sam o in a inda mepukat, pweki ar masak Sus oko. Pwe Sus oko inauki pena, ma meamen pan kadede me i Kristus a pan lokidokila sang nan sinakoke.

23 I me sam o in a indada kida: A malar, kainoma re a.

24 Irail ap eker aramas maskun kariapak indai ong i: Wauneki Kot, se asa, me aramas men et me dipan amen,

25 A sapeng ir indada: I sasa, ma i me dipan amen de so. I eta me i asa, me ngai me maskun mas o, i ap potoan ngaradar wasa.

26 Irail ap pil idok re a: Da me a wiai ong uk? Iaduen a kapad pasang mas om?

27 A sapeng irail: I indai ong komail er, a komail sota rong? Da me komail pil men rongki? Komail pil pan a tounpadak ala?

28 Irail kaururekі indada: A tounpadak amen koe, a kit tounpadak en Moses akan.

29 Kit asa, me Kot masani ong Moses. A lap o se sasa, wasa a ko sang ia.

30 Aramas o sapeng indang irail: Meid kapuriamui! I me kapad pasang mas ai kat, a komail sasa, wasa a koti sang ia.

31 Kitail asa, me Kot sota kin mangi me dipan akan. A meamen, me lan Kot, o dadaurata kupur a, iei me a kin kotin mangi.

32 Sang mas kokodo sota me rongadar, me meamen kapad pasang mas en me ipwiki wei maskun.

33 Ma men et sota me ren Kot, a sota pan kak wia meakot.

34 Irail sapeng indang i: Koe me ipwiki wei dip akan a koe ap padaki ong kit? Irail ari kasela i.

35 Iesus lao kotin mangidar, me re kasela i, a lao masani i, ap kotin masani ong i: Koe kin poson Nain Kot?

36 A sapeng potoan ong: Maing, is i pwe i en poson i?

37 Iesus kotin masani ong i: Koe me kilang i. A iet i, me kasokasoi ong uk.

38 A sapeng i: Maing, i posonlar, i ari kaudok ong i.

39 Iesus kotin masani: I
kodon kadeik nan sappa et,
pwe me so kilang wasa, en
kilangada, a me kilang wasa,
en maskunla.
40 A Parisär akan, me mi re
a, rongadar a masan pukat,
re ap peidok re a: Da, kit me
pil maskun?
41 Iesus kotin masani ong
irail: Ma komail maskun,
sota pan dip omail. A komail
indada: Se kilekilang wasa,
iei me omail dip pan mimi-
etaki.

10

1 MELEL, melel I indai
ong komail, me so weid nan
wanim, pedelong ong nan
deun sip, a dauda wasa toror,
iei men lipirap o men kuli.
2 A me kin pedelong pan
wanim, iei silepan sip o.
3 Iei me silepan wanim o
kin ritingada mo a; a sip akan
kin rong ngil a; i me ekereki
na sip akan ad arail, kare irail
wei.
4 A kin kapedoi na sip akan,
ap tiong mo ’rail, o sip akan
kin idedauen i, pwe re anlar
ngil a.
5 A re sota pan idauen, me
re san, pwe re pan tang sang,
pwe re san ngil arail.
6 Iesus kotin masani ong
irail karaseras pot et, a irail
sota weweki mepukat, me a
kotin masani ong irail.
7 Iesus pil kotin masani ong
irail: Melel, melel I indai ong
komail: Ngai wanim en sip
akan.
8 Karos, me pwarador mo
i, iei lipirap o men kuli, o sip
akan sota kin rong irail.
9 Ngai wanim o, a meamen
pedelong re i, pan kamaurela
o diar manga purepure.
10 Lipirap kin kodon pi-
rapela, o kamela, o kaokaoe,
a ngai kodo, pwe irail en ale
maur, kakairida kokolata.
11 Ngai silepa mau; a silepa
mau kin tonmeteki ong na sip
akan maur i.
12 A me kin pwaipwai o me
sota udan silepa, o me kaidin
udan na sip oko, iei me ngin-
gar kidi en wel kokodo, ap
kasela sip oko, tangdaui, a
kidi en wel saikidi sip oko,
kamueit ir pasang.
13 Me pwaipwai o kin tang-
daui, aki a pwaipwai, o sota
insenoki sip oko.
14 Ngai silepa mau, o I asa
nai kan, o nai kan pil asa ia.
15 Duen Sam o asa ia, iduen
I asa Sam, o I tonmeteki ong
sip akan maur i.
16 A pil akai nai sip, me so
kisan nan kel wet, mepuko I
pil pan wado, o re pan rong
ngil ai, o a pan pwin taieu o
silepa me ta men,
17 Iei me Sam pok ong ia,
pwe I kidi maur i, pwe I en
pur ong ale.
18 Sota me ki sang ia, pwe
pein ngai kidi. I manaman
ong kidi maur i, I pil mana-
man ong kapure dong ia. Ku-
soned pot et I aleer sang ren
Sam ai.
19 Iei me Sus oko ap pil liak
toror pasang pweki masan
pukat.
20 Me toto re ’rail indada:
A tanwar en tewil o iakalar.
Menda komail rong i?
21 Akai me indada: Kaidik

padak en tanwar en tewil
pukat, da, tewil pan kak
kapad pasang mas en me
maskun amen?
22 A ran en isimas en im en
kaudok wiaui nan Ierusalem,
i ansaun kapau.
23 A Iesus kotikot sili nan
im en kaudok, nan palang en
Salomo.
24 Sus oko kapili pena i in-
dang i: Arai da komui pan
okioki sang kit? Ma komui
Kristus, en kadede ong kit
sansal!
25 Iesus kotin masani ong
irail: I indai ong komail er,
a komail sota poson dodok
kan, me I wiadar ni mar en
Sam ai, iei me kin kadede ia.
26 A komail sota poson, pwe
komail kaidik kisan nai sip,
duen me I indai ong komail
er.
27 Nai sip oko kin rong ngil
ai, a I asa irail a re kin idauen
ia.
28 A I ki ong irail maur
soutuk, a re sota pan salon-
gala kokolata, o sota, me pan
ki sang irail nan pa i.
29 Sam ai, me ki ong ia irail,
me lapa sang meakaros, o
sota me pan kak ki sang irail
ni lim en Sam ai.
30 Ngai o Sam me ta men.
31 Sus oko ap pil rik takai,
pwen kasuk i.
32 Iesus kotin sapeng irail:
Dodok mau toto, me I kasale
ong komail er sang ren Sam o,
a menia dodok ren mepukat,
me komail kate kin ia?
33 Sus oko ap sapeng i:
Kaidik dodok mau eu, me
se kate kin komui, a pweki
lalaue, o pweki aramas amen
koe, me wia kin pein uk Kot,
34 Iesus kotin sapeng irail:
A so intingidier nan omail ka-
pung: I indada, komail kot
akan,
35 Ari, ma a kin wia kin ir
kot, me aleer masan en Kot,
pwe kisin likau kan sota kak
sapungala;
36 A komail kin inda kin
i, me Sam a kasarauialar,
o kadara dong sappa, koe
lalaue, pweki ai indada: Sap-
wilim en Kot ngai?
37 Ma I so wiawia dodok
kan en Sam ai, komail der
kamelele ia.
38 A ma I kin wiawia, ko-
mail en posonki dodok kan,
ma komail sota poson ia, pwe
komail en asa o poson, me
Sam ai podidi ong ia, o ngai
podidi ong i.
39 Irail ap pil song saikidi i.
I ari piti sang ni pa ’rail.
40 O kotin purelang palilan
Iordan, wasa Ioanes kin wia
paptais ia mas; I ari kotikot
wasa o.
41 A me toto pokon dong i
indada: Ioanes sota wiadar
kilel eu; a melel eta karos, me
Ioanes masanieki men et.
42 A me toto posonla i wasa
o.

11

1 OL amen somaudar ad
a Lasarus, men Petanien,
kanim en Maria o ri a li
Marta.
2 Iei Maria, me keieki
potik Kaun o, o limwieki a
pwilipeipei aluwilu a, me ri
a ol Lasarus somaudar.
3 Ri a li ko ari kadar wong i
kaireki wong i: Maing, kotin
mangi, me re pok ong me so-
maudar.

4 Iesus lao mangi, ap kotin
masani: Kaidik somau en
mela eu met, a pweki lin-
gan en Kot, pwe Nain Kot en
kalingana kila.
5 Iesus kotin kupura Marta,
o ri a li, o Lasarus.
6 A lao kotin mangier, me
a somaudar, i ari kotikoteta
wasa o pong ria pong.
7 Ap kotin masani ong sap-
wilim a tounpadak kan: Ki-
tail pan purelang Iudäa.
8 Sapwilim a tounpadak
kan potoan ong i: Rapi, Sus
oko apton men kasuk ir, a re
pan kotin purelang ia?
9 Iesus kotin masani: So
auer eisokriau ni ran eu?
Meamen alialu ni ran, sota
pan dipikelekel, aki a ngingar
marain en sappa.
10 A meamen alialu ni
pong, a pan dipikelekel, aki
marain sota mi re a.
11 A kotin kasoiada
mepukat, ap masani ong
irail: Kompoke patail
Lasarus mairelar, a I kokolan
kapirida i.
12 A sapwilim a tounpadak
kan indang i: Maing, ma a
mairelar, a pan maureda.
13 Ari, Iesus kotin
masanieda duen a melar,
a irail kiki ong, me a
masanieda duen a mair en
kamol.
14 Iesus ap sansal masani
ong irail: Lasarus melar,
15 A I peren kida, me I sota
mi wasa o pweki komail, pwe
komail en posonla. Ari, kitail
en koko wei re a!
16 Tomas, me pil ad a
Didimus, ap indai ong warok
tei kan: Kitail en pil kokola,
pwen iang i mela.
17 Iesus lao kotido, ap kotin
diarada, me a mi nan sousou
pong pa pong.
18 Petanien me koren iong
Ierusalem impan mail riau.
19 A Sus oko me toto ko
dong Marta o Maria, pwen
kamait ira la pweki ri ara ol
o.
20 Marta lao rongadar, me
Iesus kotido, ap koieila tu ong
i. A Maria momod nan im o.
21 Marta ap potoan ong
Iesus: Maing, ma re kotikot
met, ri ai ol sota pan mela.
22 Ari so, i asa meakot re
pan kotin poeki ren Kot, Kot
pan kotiki ong ir.
23 Iesus kotin masani ong i:
Ri om ol pan maureda.
24 Marta potoan ong i: I asa,
me a pan maureda ni ias en ni
ran nik o.
25 Iesus kotin masani ong
i: Ngai kamaur o maur, me
poson ia, pan memaureta pil
murin a mela.
26 A meamen me maur o
poson ia, sota pan mela koko-
lata; koe kamelele mepukat?
27 A potoan ong i: Ei Maing,
i poson, me ir me Kristus Sap-
wilim en Kot, me udan pwara
dong sappa.
28 A lao indada met, ap
koieila ren Maria ri a li,
monginki ong i: Saunpadak
kotidor kainoma uk.
29 A lao rongadar, ap uda,
madang wei re a,
30 A Iesus saikenta lel ong
kanim o, pwe a kotikoteta
wasa Marta tu ong i ia.
31 Sus oko, me mi re a nan
im o, pwen kamait i ala, lao
kilangada, me Maria madang

uda tang wei, rap idauenla
i, indinda: A pan ko ong ni
sousou, pwen sangesang ia.
32 Maria lao lel wasa o, o
kilang i, ap poridi ong ni
aluwilu a indang i: Maing,
ma re kotikot met, ri ai ol sota
pan mela.
33 Iesus lao masani i sange-
sang, o Sus oko, me iang
i kokodo pil sangesang, ap
kupurola,
34 Masani: Komail pwi-
likidi ia i? Irail potoan ong
i: Maing, kotido masani.
35 Iesus kotin tontonir.
36 Sus oko ap inda: Kilang
duen a pok ong i!
37 A akai ir me indada: A
so kak pan men et me kapad
pasang mas en me maskun o,
me ol men et ender mela?
38 Iesus pil kupurola koti
dong sousou o. A por o ulong
nan kisin dol o takai eu mi
poa.
39 Iesus kotin masani: Kat-
apure wei takai en! A Marta,
en me melar ri a li, indada:
Maing, a matalar, pwe a mi
met pong pa pong.
40 Iesus kotin masani ong
i: I so indai ong uk, ma koe
poson, koe pan kilangada lin-
gan en Kot.
41 Irail ap katapure sang
takai o. A Iesus kotin
masanda masani: Sam, I
danke komui, me komui
mangi ia er.
42 A i asa, me komui kin
mangi ia ansau karos, a
pweki pokon o, me u sili, I
indaki mepukat, pwe irail en
poson, me komui, me kadar
ia do.
43 A lao kotin masani met,
ap kapitie laudeta masani:
Lasarus, koieido!
44 A me melar o ap pedoido,
likau en sousou kidim pena
na o pa kan, o mas a me pi-
rapinki pena lim en puto. A
Iesus kotin masani ong irail:
Lapwada kapitila i!
45 Men Sus toto, me ko dong
Maria, o kilanger, me Iesus
kotin wiadar, posonla i.
46 A akai ir kowei ren
Parisär oko, kaire kin irail me
Iesus kotin wiadar.
47 Samero lapalap o Parisär
akan ap pokon pena kapung
indada: Da me kitail en
wiada? Pwe aramas men et
kin wia kilel toto.
48 Ma kitail sota pan mokidi
ong i, karos pan posonla i, o
men Rom pan kodo, ki sang
kitail wei o atail kainok.
49 A amen irail ad a Kaipas,
me samoro lapalap ni par o,
indang irail: Komail meid so
lolekong.
50 O sota lamelame, me
a mau ong komail, aramas
ta men en kam kila aramas
akan, pwe kainok pokon en-
der lokidokila.
51 A kaidik sang pein i,
me a katitiki met, a i me
samero lapalap ni par o, i
ari kopada, me Iesus pan ka-
mataki kainok o.
52 A kaidik kainok eta, pwe
a pil pan kapokon pena seri
en Kot akan, me muei pasang
nin sap akan.
53 Sang ni ran o irail rapara-
paki en kamatala i.
54 Iesus ap solar kotikot sili
sansal ren Sus oko, pwe a
kotilang eu sap impan sap
tan ni kanim eu ad a Epren,

o kotikot ia iang sapwilim a
tounpadak kan.
55 A pasa en Sus oko me
korendor, o me toto koeie
sang nan sap karos, kodalang
Ierusalem mon pasa, pwen
kamaui pein irail.
56 Irail ari raparapaki Iesus
idedok nan pung arail, ni ar
pokopokon nan im en kau-
dok: Da me komail lame-
lame, a sota pan ko dong ka-
madip o?
57 A samero lapalap o
Parisär akan wiadar kusoned
eu, meamen me asa wasa a
kot ia, i en kasaleda, pwe ren
saikidi i.

12

1 PONG wonu pong mon
pasa Iesus kotilang Petanien,
wasa Lasarus me melar, kau-
son ia, me Iesus kotin ka-
mauredar sang ren me melar
akan.
2 Irail ari kaonopada konot,
pwe a en kotin kasipong re
’rail; Marta papa, a Lasarus
amen irail me iang I kotikot
ni tepel.
3 Maria ap wado paun
en men kei eu, udan pil
en narde, me kasampwalia,
keiedi ong ni aluwilu en Iesus
o limwieki a pwilipeipei
aluwilu a; a im o me dir kila
po en men kei.
4 Iudas Iskariot, amen ren
sapwilim a tounpadak kan,
nain Simon, me pan pangala
i, ap indada:
5 Da men kei wet sota neti-
lar, kareda denar silepuki, ap
nek ong samama kan?
6 Kaidik a pok ong me
samama kan, me a idokki
met, a pweki lipirap amen i, o
saunkanikid en moni, wewa
moni, me aramas kidar.
7 Iesus ap kotin masani:
Der mokidi ong i! Pwe a
kaonopadang ran en ai pan
saredi.
8 Pwe me samma kan kin
potopot re omail, a ngai sota
sota kin potopot re omail.
9 Sus oko me toto ari asaer,
me a kot wasa o, irail ari kodo
pweki Iesus o pil, pwen ki-
lang Lasarus, me a kotin ka-
mauredar sang ren me melar
akan.
10 Samero lapalap akan pil
raparapaki, en pil kamela
Lasarus.
11 Pwe Sus oko toto kola o
poson Iesus pweki i.
12 Mandan ran o aramas
toto, me toun iang kamadip o,
lao rong, me Iesus pan koti-
lang Ierusalem,
13 Ap paledi ran tuka kan o
koieila tu ong i, ngisingisida:
Osiana! Meid iasanai me
kotido ni mar en Kaun o Nan-
marki en Israel!
14 A Iesus lao kotin masani
esel pul amen, ap kaipokedi
poa, duen a intingidier:
15 Der masak nain Sion
seripein! Kilang om Nan-
marki kotido, kaipokedi pon
nain esel amen.
16 A sapwilim a tounpadak
kan sota madang weweki
mepukat. A Iesus lao lin-
ganlar, irail ap tamanda
mepukat, me indingidier
duen i, o me ir wiai ong i
mepukat.
17 A pokon o, me iang i
ni a kotin molipei Lasarus
sang nan sousou o, ni a kotin
kamauredar i sang ren me

melar akan, kadede i!
18 Iei me aramas koki-
ieilang i, pwe irail rongadar,
me a kotin wiadar kilel wet.
19 Parisär oko ap indada
nan pung ar: Komail kilang,
me komail sota kak wia
meakot. Kilang, toun sap
akan idauenla i.
20 Akai men Krik iang irail,
me koda dong kamadip o,
pwen kaudok.
21 Mepukat ko dong Pili-
pus, men Petsaida en Kalilä a,
poeki re a indada: Maing, se
men udial Iesus.
22 Pilipus ap kodo kaireki
Andreas, a Andreas o Pilipus
kaireki Iesus.
23 A Iesus kotin sapeng irail
masani: Ansau leler, me Nain
aramas pan kalinganla.
24 Melel, melel I indai ong
komail, ma wan korn so
moredi ong nan pwel o mela,
a pan kelepata, a ma a pan
mela, a pan kaparapar wa
toto.
25 Me pokepoke maur i, pan
salongala; a me tounmeteki
maur i pali pa, pan diarada
maur soutuk.
26 Meamen papa ia, i en
idauen ia! A wasa I mi ia, i
wasa me papa ia, pan pil mi
ia. Ma meamen papa ia, i me
Sam o pan kasapwilada.
27 I ap lol olar, a da me I en
inda? Sam kamaio wei sang
ia ansau wet, ari so, i me I
koki dong ansau wet.
28 Sam, kalinganada mar
omui! Ngil eu ap peidido
sang nanlang indada: I kalin-
ganadaer, o I pan pil kalin-
ganada.
29 A aramas akan me u
sili me rongadar, indada: A
nansapwe. A akai indada:
Tounlang amen me kasoia
ong i.
30 Iesus kotin sapeng
masani: Kaidik pweki ngai,
me ngil wet wiauikier a
pweki komail.
31 Met ansau en kadeik en
sappa wet. Met kaun en
sappa et pan lokidokila.
32 A ngai lao langada sang
sappa, I pan kainonga dong
ia karos.
33 I me a kotin kokop kidar
duen a pan kamatala.
34 Aramas akan sapeng i:
Se rongadar sang nan ka-
pung o, me Kristus pan po-
topoteta, a iaduen, kom ka-
soiada, me Nain aramas en
kakauda. Is Nain aramas
men et?
35 Iesus ap kotin masani
ong irail: Marain mi re omail
ansau kis. Weweid, ni ansau
marain mi re omail, pwe ro-
torot ender kono komail edi.
Pwe me kin weweid nan ro-
torot, kin sasa wasa, me a ko
ong ia.
36 Poson marain, ni a mimi
re omail, pwe komail en seri
en marainla. Iesus kotin
masani mepukat, ap kotila
karukila pein i sang irail.
37 A i me kotin wiadar kilel
toto mo 'rail, ari so, irail sota
poson i,
38 Pwe kokop en saukop Ie-
saia en pwaida, me a masani:
Kaun o, is me poson at kasoi?
O is me lim en Kaun kasansal
ong?
39 Irail ari sota kak poson,
pwe Iesaia pil katitiki:
40 A kotin karotongala mas
arail o kakekaluakala mon-

giong arail, pwe ren so ki-
langki mas arail, o asaki mon-
giong arail, o wukila, o I en
kakel ir ada.
41 Mepukat Iesaia masanier,
ni a kilanger a lingan o
katitiki i.
42 Ari ren saumas lapalap
me toto, me poson i, a pweki
Parisär akan re sota ponasa i,
pwe ren der lokidokila sang
nan sinakoke.
43 Pwe re mauki konekon
ren aramas akan mon
konekon ren Kot.
44 Iesus kotin kapitie
laudeda masani: Me poson
ia, kaidin ngai, me a kin
poson, a me kadar ia dor.
45 A me kilang ia, a pil ki-
lang, me kadar ia dor.
46 I kodon kamaraini
sappa, pwe amen amen me
poson ia, ender mimieta nan
rotorot.
47 A ma meamen rong ai
padak kan, ap sota apapwali,
I sota kin kadeikada i, pwe I
sota kodon kadeikada sappa,
a pwen kamaurida sappa.
48 Me kase ia la o so oke
ai padak kan, nan kadeikapa
mia: Ai padak, me I kida, i me
pan kadeikada i ni ran nik o.
49 Pwe I sota padaki wei
sang pein ngai. A Sam, me
kadar ia dor, i me ki ong ia
er kusoned eu, me I en inda o
padakieki.
50 O I asa, maur soutuk a
kusoned o. Ari, karos me I
padaki wei, I kin padaki duen
Sam masani ong ia.

13

1 MON kamadip en pasa
Iesus lao kotin mangier,
me ansaun a pan kotila
sang sappa, kotila ren Sam
a korendor, duen a kotin
kupuramauki sapwilim a
kan, me mi sappa, iduen a
kotin kupura irail lel imwi,
2 Ni ar kotin kasipong
ansau me tewil ki ong er nan
mongiong en Iudas Iskariot
nain Simon, en pangala i.
3 Iesus lao kotin mangier,
me Sam kotiki onger ni lim a
kan meakaros, o me a kotido
sang ren Kot, o me a pan
kotila ren Kot,
4 Ap kotida sang ni
kasipong, kotikidi sapwilim
a likau en liki ap ale dauel eu
pirakidi pein i,
5 A wutoki pil nan dal, ap
pikikidi widen nä en sap-
wilim a tounpadak kan, o
limwieki dauel, me a piraki
pena.
6 A lao kotin lel Simon
Petrus, a ap potoan ong i:
Maing, re pan kotin widen nä
i kat?
7 Iesus kotin sapeng
masani ong i: Koe kin sasa,
me I wia metet, a mur koe
pan asala.
8 Petrus potoan ong i: Re
sota pan kotin widen nä i kat
kokolata. Iesus kotin sapeng
i: Ma I sota widen uk, nan
sota pwais om re i.
9 Simon Petrus ap potoan
ong i: Maing, kaidin nä eta, a
pil pa o mong ai!
10 Iesus kotin masani ong
i: Me duduer, solar mau
ong omiom o opinok, pwe
a makelekeler, a nä eta,
me pan wideut; komail me
makelekel, a kaidin karos.
11 Pwe a kotin mangi, me
pan pangala i; i me a kotin

masanieki: Kaidin komail karos me makelelkel.
12 A lao kotin widener nä ar akan, a kotin pur ong sapwilim a likau en liki. A pil kaipokedi ni tepel masani ong irail: Komail asaer me I wiai ong komail er?
13 Komail kin adane kin ia Saunpadak o Kaun, ari me pung, pwe iei ngai.
14 Ari, ma ngai, Kaun o Saunpadak widen nä omail, komail ari pil widen nä omail pena.
15 Pwe I ki ong komail er sansal mau eu, pwe komail en kaalemongi ia, o wia, duen I wiai ong komail.
16 Melel, melel I indai ong komail, ladu me sota laude sang a saumas, de me pakadarado me sota laude sang me kadarado i.
17 Ma komail asa mepukat, komail meid pai, ma komail wiada.
18 Kaidin komail karos, me I indinda. I asa, me I piladar. A pwe kisin likau en pwaida: Me iang ia kangkang prot, kin tiaki ia di.
19 Ansau wet I indai ong komail mepukat mon a pan wiaui, pwe a lao wiaui, komail en poson, me ngai i.
20 Melel, melel I indai ong komail, meamen me kasamo, me I kadar wei, kin kasamo ia, a me kin kasamo ia, kin kasamo, me kadar ia do.
21 Iesus lao kotin masani wei mepukat, ap kupurola kadede masani: Melel, melel I indai ong komail, amen komail pan pang ia la.
22 Sapwilim a tounpadak kan ap soupei pena o sasa, is i, me a kotin masanieki.
23 A amen sapwilim a tounpadak kan, me Iesus kotin kupura mauki, momod ni tepel impan Iesus.
24 Simon Petrus ap olol ong i, en idok, is i me a kotin masani.
25 I ap kai ong pan kupur en Iesus potoan ong i: Maing, is i?
26 Iesus kotin sapeng: Iei i, me I pan ki ong kisin prot i lao kaduedier nan dal o. A lao kotin kaduedier kisin prot o, a kotiki ong Iudas Iskariot nain Simon.
27 A lao tungole kisin prot o, Satan ap tilong lole. Iesus ap kotin masani ong i: Wiada madang, me koe pan wiada!
28 A sota, ren me momod ni tepel, asa, da me a kotin masanieki ong i met.
29 Pwe akai kiki ong, me Iesus kotin masani ong i: Netie dong kitail kapwa en kamadip o, de a en ki ong me samama ko meakot, pwe a kin wewa ed en moni.
30 A lao tungoler kisin prot, ap madang pedoi wei, a wasa pongier.
31 A lao pedoi sanger, Iesus ap kotin masani: Nain aramas ari linganlar, o Kot me lingana kilar i.
32 Ma Kot lingan kilar i, Kot ap pan pil kalinganaki pein i. A pan madang kalinganada i.
33 Seri ko, I pan ieiang komail ansau kis, komail pan rapa kin ia, a duen I indai ong Sus akan: Wasa me I pan kola ia, komail sota pan kak ong. Iei duen I pil indai ong komail ansau wet.

34 I ki ong komail kusoned
kap eu, pwe komail en poke
pena, duen I pok ong komail
er, iei duen komail en poke
pena!
35 Pwe i me karos pan
asaki, me komail ai toun-
padak kan, ma komail
limpok pena.
36 Simon Petrus potoan ong
i: Maing, re pan kotila ia?
Iesus kotin sapeng i: Wasa
me I pan kola ia, koe sota kak
idauen ia ansau wet, a koe
pan idauen ia eu ran.
37 Petrus potoan ong i:
Maing, da me i so kak idauen
ir ki met? I pan kasela maur i
pweki komui.
38 Iesus kotin masani ong
i: Koe pan kasela maur om
pweki ngai? Melel, melel I
indai ong uk, mon malek pan
kakorot, koe pan kamam kin
ia pan me sili pak.

14

1 MONGIONG omail der
padau! Komail kin poson
Kot; en pil poson ia!
2 Nan tanpas en Sam ai
pera toto mia. Ma so I
pan indai ong komail. Pwe
I kokolan kaonopada deu
'mail,
3 Ma I kola kaonopada deu
'mail, I pan puredo, uk ko-
mail dong ia. Pwe wasa I kin
mi ia, komail en pil mi ia.
4 A komail asa, wasa I kola
ia, o komail asa al o.
5 Tomas potoan ong i:
Maing, se sasa, wasa re pan
kotila ia, o pala se pan asa al
o?
6 Iesus kotin masani ong i:
Ngai me al, o melel, o maur,
sota me kak kodong Sam, ma
so ngai.
7 Ma komail asa ia er, ko-
mail pil asa Sam ai. A komail
asa i sang ansau wet kokolata
o kilangadar i.
8 Pilipus potoan ong i:
Maing, kotin kasale dong kit
Sam, kit ap pan nenenla!
9 Iesus kotin masani ong
i: Pilipus, I ieiang komail er
ansau warai, a koe so wewe
kin ia? Me kilang ia er i me ki-
langadar Sam. A iaduen om
indada: Kasale ong kit Sam?
10 Koe so kamelele, me ngai
podidi ong Sam o Sam podidi
ong ia? A padak kan, me I ki
ong komail, kaidin pein ai, a
en Sam, me mi re i, i me kin
wiawia dodok pukat.
11 Kamelele ia, ngai po-
didi ong Sam, o Sam kin po-
didi ong ia; a ma so, komail
kamelele ia pweki ai wiawia
kan.
12 Melel, melel I indai
ong komail, meamen poson
ia, a pil pan wiawia dodok
kan me I kin wiawia, o a
pan wiada, me lapa sang
mepukat, pweki I kokola ren
Sam.
13 A meakot komail pan
poeki ni ad ai, iei me I pan
wia, pwe Sam en lingana kida
Na.
14 Ma komail pan poeki
maekot ni ad ai, I pan wia.
15 Ma komail pok ong ia, en
kapwaiada ai kusoned akan!
16 A I pan poeki ren Sam, a i
me pan porone dong komail
amen saunkamait, pwen mi

re omail kokolata.
17 Ngen en melel, me sappa
so kak ale, pwe re sota kilang
i pil sota asa i. A komail asa i
pwe a kin mi re omail, o a pan
mi lol omail.
18 I sota pan mueid ong ko-
mail, en sapoupou, I pan ko
dong komail.
19 Ansau kis sappa solar
pan kilang ia, a komail kin ki-
lang ia. Ngai me maur, o i me
komail pil pan memaureki.
20 Ni ran o komail pan asa,
me ngai podidi ong Sam ai o
komail podidi ong ia o ngai
ong komail.
21 Me aleer ai kusoned
akan o kapwaiada, iei me kin
pok ong ia, a me kin pok ong
ia, kin konekon ren Sam ai, a
I pan pok ong i, o kasansale
ong i pein ngai.
22 Iudas, kaidik Iskariot,
potoan ong i: Maing, iaduen
re pan kotin kasansale ong
kit pein ir, a ong sappa so?
23 Iesus kotin sapeng
masani ong i: Ma meamen
pok ong ia, a pan kapwaiada
ai padak kan, a Sam ai pan
pok ong i, a se pan ko ong re
a kaukauson re a.
24 A me so pok ong ia, sota
kin kapwaiada ai padak kan.
A kaidik ai padak, me komail
kin rong, a en Sam o, me
kadar ia dor.
25 Mepukat I padaki ong ko-
mail er ni ai mi re omail.
26 A saunkamait, Ngen sa-
raui, me Sam o pan poronedo
ni ad ai, i me pan kawewe ong
komail meakaros o kataman
kin komail me I padaki ong
komail er.
27 I mueid ong komail
popol. Ai popol me I ki ong
komail, kaidin duen sappa
kikida, me I ki ong komail.
Mongiong omail der patau,
pil der masak.
28 Komail rongadar, me I
indai ong komail er, I koko
wei o pan pure dong komail.
Ma komail pok ong ia, komail
pan perenki, me I kokola ren
Sam, pwe Sam o me lapa sang
ia.
29 Ansau wet I indai ong ko-
mail er mepukat, mon a pan
wiaui, pwe a lao wiaui, ko-
mail en poson.
30 I solar pan kasokasoi
toto ong komail, pwe kaun
en sappa o kokodo, a sota a
meakot re i.
31 A pwe sappa en asa, me
I kin pok ong Sam, o me
I kin wiawia duen me Sam
masani ong ia er, kitail en
uda kokowei!

15

1 NGAI wain melel pot, a
Sam ai saumat.
2 Ra karos, me podidi ong
ia, ap sota wa, a kin lepuke
sang, a karos me wa, a kin
koko, pwen wa totola.
3 Komail ari makelekel ki-
dar padak, me I ki ong komail
er.
4 Komail podidi ong ia o
ngai ong komail. Ra sota kak
pein wa, ma a so podidi ong
wain, iduen komail, ma ko-
mail so podidi ong ia.
5 Ngai wain pot, a ra kan
komail. Me podidi ong ia o
ngai ong i, iei i, me kin wawa
toto; pwe komail sota kak wia
meakot ma sota ngai.

6 Meamen so podidi ong ia,
pan lokidokila dueta ra, ap
mongedi; aramas kin wasa ir
pena, kase ir ala nani iai, ir
ari pan rongala.
7 Ma komail podidi ong ia,
o ai padak kan podidi ong
komail, komail pan poeki
meakot, me komail mauki, a
a pan pwai ong komail.
8 Nan i me Sam ai kalin-
gana kila, omail wawa toto,
o komail pan wiala ai toun-
padak kan.
9 Due Sam o pok ong ia er,
iduen I pil pok ong komail;
komail podidi ong ai limpok!
10 Ma komail pan peiki ong
ai kusoned akan, komail pan
podidi ong ai limpok, duen I
kin peiki ong en Sam ai ku-
soned akan, o podidi ong a
limpok.
11 Mepukat I padaki ong
komail er, pwe ai peren en
podidi ong komail, o omail
peren en unsokela.
12 Nan iet ai kusoned: Ko-
mail en poke pena, duen i pok
ong komail er.
13 Sota me a limpok laude
sang met, me pan mueid kila
maur i kompokepa kan.
14 Komail me kompokepa i,
ma komail wiawia, me I indai
ong komail.
15 I solar kaadaneki komail
ladu, pwe ladu sasa, me a
saumas kin wia. A I kaadane
kin komail kompokepa i kan,
aki I kasale ong komail er
karos, me I rongadar sang
ren Sam ai.
16 Kaidin komail me pil
ia dar, a ngai me piladar
komail o kilele ong komail,
en kokowei kapareda wa, o
omail wa en mimieta, pwe
karos, me komail pan poeki
ren Sam ni ad ai, a pan kotiki
ong komail.
17 A iet me I panaui kin ko-
mail, komail en poke pena!
18 Ma sappa kailong kin ko-
mail, komail en asa, me a kai-
long kin ia mo omail.
19 Ma kisan sappa komail,
sappa pan pok ong me a; a ko-
mail kaidin kisan sappa, pwe
I pil komail dar sang sappa,
iei me sappa kailong kin ko-
mail.
20 Tamatamanda kasoi o,
me I kasoia ong komail er:
Ladu me sota laude sang a
saumas ma re kame ia er,
re pil pan kame komail. A
ma irail pan kapwaiada ai
padak, re pil pan kapwaiada
omail.
21 A mepukat karos re pan
wiai ong komail pweki ad ai,
aki ar so asa me kadar ia dor.
22 Ma I so kodo o padaki ong
irail, nan sota pan dip arail, a
met sota peikid pan dip arail.
23 Me kailong kin ia, pil kin
kailongki Sam ai.
24 Ma I so wiadar dodok
kan nan pung arail, me sota
amen wiadar, nan sota pan
dip arail. A met irail kilanger
o kailong kin ia er o pil Sam
ai.
25 A mepukat wiauier pwe
masan o en pwaida, me
intingidier nan arail kapung:
Irail kailong kin ia, a sota
karepa.
26 A saunkamait lao ko-
doer, me I pan kadarado sang
ren Sam, iei Ngen en melel,
me kin kodo sang ren Sam, i

me pan kadede ngai.
27 A komail pil pan kadede,
pwe komail iang ia er sang ni
tapi o.

16

1 MEPUKAT I padaki ong
komail er pwe komail der
makarada.
2 Irail pan kase komail
la sang nan sinakoke, a
eu ansau kokodo, meamen
kame komail la, pan kiki ong,
me a papa Kot.
3 A mepukat re pan wiai
ong komail, pweki ar sasa
Sam o ngai.
4 A mepukat I padaki ong
komail er, pwe ansau lao
leler, komail en tamanda, me
I indai ong komail er. A
mepukat I sota indai ong ko-
mail er ni tapi o, pwe I ieiang
komail.
5 A met I kola ren me kadar
ia do, a sota amen komail kin
idok re i: Ia wasa kom pan
kola ia?
6 A pweki ai padaki ong
komail mepukat, mongiong
omail me dir en insensued.
7 Ari so, I kasoi ong komail
melel, me mau ong komail I
en kola. Pwe ma I so kola
saunkamait sota pan pwara
dong komail. A ma I kola, I
pan kadara dong komail i.
8 A i lao kodo, a pan kasaui
ong sappa dip, o pung, o
kadeik.
9 Duen dip, pweki irail sota
poson ia.
10 Duen pung, pweki I kola
ren Sam, o komail solar pan
kilang ia.
11 A duen kadeik o, pweki
kaun en sappa wet me
pakadeikadar.
12 I men padaki ong komail
me toto, a met komail sota
kak ong.
13 A Ngen en melel lao
pwarado, a pan padaki ong
komail melel akan karos.
Pwe a sota pan padaki wei
sang nan pein i, a meakot a
pan rong, i me a pan indada.
O a pan kasale ong komail
meakan me pan wiaui.
14 A pan kalingana ia da,
pwe a pan ale me ai o kasale
ong komail.
15 Sapwilim en Sam
meakaros, iei me pil udan ai.
I me I indakier, me a pan ale
me ai o kasale ong komail.
16 Murin ansau kis komail
solar pan kilang ia; o pil
murin ansau kis, a komail
pan kilang ia, pwe I kola ren
Sam.
17 Sapwilim a tounpadak
kai ap indada nan pung ar:
Dakot met, me a kotin masani
ong kitail: Murin ansau kis
komail solar pan kilang ia, o
pil murin ansau kis, a komail
pan kilang ia, pwe I kokola
ren Sam?
18 Irail ap indada: Dakot
murin ansau kis, me a
kotin masanieki? Kitail sota
weweki, me a kotin masani.
19 A Iesus kotin angi, me
re men idok re a, ap kotin
masani ong irail: Komail
kakaaki nan pung omail, me
I indada: Murin ansau kis
komail solar pan kilang ia, o
pil murin ansau kis, a komail
pan kilang ia.
20 Melel, melel I indai ong

komail, komail pan sange-
sang o mamaiei, a sappa pan
pereperen; komail pan ma-
mauk, a omail mauk pan wiki
ong popol.
21 Li o ni a pan naitik kin
insensued, aki a ansau leler;
a a lao naitikidier seri o, a so-
lar kin tamanda a insensued,
aki a peren kida, me aramas
amen ipwidi ong sappa.
22 Pil dueta komail kin in-
sensued ansau wet. A I pil
pan kilang komail o mon-
giong omail pan pereperen.
A sota me pan atia sang ko-
mail omail peren.
23 A lao ni ran o komail sota
pan idok re i meakot. Melel,
melel I indai ong komail, ma
komail pan poeki meakot ren
Sam ni ad ai, a pan kotiki ong
komail.
24 Sang mas kokodo komail
sota poeki meakot ni ad ai.
Poeki, a komail pan ale; pwe
omail peren en unsokela.
25 Mepukat I padaki ong ko-
mail er ni karaseras akan. A
eu ansau kokodo, me I solar
pan padapadak ni karaseras,
pwe I pan sansal padaki ong
komail duen Sam.
26 Lao ran o komail pan
poeki ni ad ai. A I sota indai
ong komail, me I pan ka-
pakapa kin komail ren Sam.
27 Pwe Sam pein pok ong
komail, pweki komail pok
ong ia er o kamelele, me I
kodo sang ren Kot.
28 I kodo sang ren Sam o ko-
dido sappa; I pil kokola sang
nin sappa, kokola ren Sam.
29 Sapwilim a tounpadak
kan potoan ong i: Masani,
ansau wet re kin kotin sansal
padaki ong kit o solar ni
karaseras.
30 Kit ap asaer, me re kotin
mangier meakaros, o re sota
mau ong, amen en idok
meakot re omui. I me se
posonki, me re kotido sang
ren Kot.
31 Iesus kotin sapeng irail:
Komail posonlar met?
32 Kilang, ansau kokodo,
ari a leler, me komail pan
kamueit pasang, amen amen
nan udan deu a o kase ia la. I
ap pan kelep; ari so, I sota kin
kelep, pwe Sam o ieiang ia.
33 Mepukat I padaki ong ko-
mail, pwe komail en popole
kin ia. Nan sappa komail
kin kalokolok, ari so, komail
popol, pwe I kaloedier sappa.

17

1 IESUS kotin masani wei
mepukat, ap kotin masanda
nanlang masani: Sam ai,
ansau o leler, en kalinganada
sapwilim omui Ol, pwe
sapwilim omui Ol en pil
kalinganada komui.
2 Duen komui kotiki ong i
er manaman, en poedi uduk
karos, pwe a en ki ong karos,
me komui ki ong i er, maur
soutuk.
3 A iet maur soutuk: Ren
asa komui la, me komui ta
Kot melel, o Iesus Kristus, me
komui kadarador.
4 I kalingana komui dar nin
sappa, I kanikialar dodok, me
komui kotiki dong ia, I en
wiada.
5 A met Sam ai, kom kotin
kalingana kin ia pein omui
lingan, me I linganakier, ni ai
mi re omui, ni sappa saikenta
mia.

6 I kasansale ong aramas
akan mar omui, me komui ki
ong ia er sang nin sappa. Irail
udan noumui, a komui ki ong
ia er irail; a re kin kapwaiada
omui masan.
7 A met re asalar, me karos,
me komui ki ong ia er, pwili
sang komui.
8 A masan akan, me komui
ki ong ia er, i me I ki ong irail
er, o irail aleer o wewekilar
melel, me I pwarado sang ko-
mui, o re posonlar, me komui
kadar ia dor.
9 I kin kapakapa kin ir, I
sota kin kapakapa kin sappa,
a irail, me komui ki ong ia er,
pwe noumui irail.
10 Pwe karos me ai, iei
noumui; a karos me noumui,
iei ai o I lingan kin irail lar.
11 I solar mi sappa, a
mepukat mi sappa. I kola re
omui. Sam ai saraui, kanikid
irail ni mar omui, me komui
ki ong ia er, pwe irail en me
ta men dueta kita.
12 Ni ai mi re irail, I nikid
irail er ni mar omui, me ko-
mui ki ong ia er; I nikid irail
er; sota amen ir salongalar,
seri salongala eta, pwe kisin
likau en pwaida.
13 A met I koko wei re omui.
I padaki wei mepukat nan
sappa, pwe ai peren unsok en
mi re ’rail.
14 I ki ong irail er omui
masan, o sappa kailong kin
irail er, pwe irail kaidin kisan
sappa, dueta, ngai kaidin
kisan sappa.
15 I sota kin poeki, komui
en wa irail sang nin sappa, a
pwe komui en pera wei sang
irail me sued.
16 Irail kaidin kisan sappa,
dueta ngai kaidin kisan
sappa.
17 Kasaraui kin ir ala melel,
pwe me melel omui masan.
18 Duen komui kadar ia
dong sappa, iduen I kadar ir
alang sappa.
19 I kasarauila pein ngai
pweki irail, pwe irail kasa-
raui kila melel.
20 A kaidin mepukat eta,
me I kapakapaki, a pil irail,
me pan poson ia pweki arail
padak.
21 Pwe irail karos en me ta
men, duen komui Sam podidi
ong ia o ngai ong komui, pwe
irail en pil me ta men re ata,
pwe sappa en poson, me ko-
mui kadar ia dor.
22 A lingan, me komui ki
ong ia er, I ki ong irail er, pwe
irail en me ta men, dueta kita
me ta men.
23 Ngai ong irail, o komui
ong ia, pwe re en song laieu,
pwe sappa en asa, me komui
kadar ia dor, o pok ong irail,
dueta komui pok ong ia er.
24 Sam, I men, irail, me ko-
mui ki ong ia er, en pil mi
wasa, me I kin mi ia, pwe ren
ududial ai lingan, me komui
ki ong ia er, pwe komui pok
ong ia er mon sappa a tapi-
dar.
25 Sam ai pung, sappa sasa
komui, a ngai me asa komui,
a mepukat asaer, me komui
kadar ia dor.
26 O I kasale ong irail er mar
omui. O I pan pil kasaleda
i, pwe limpok ota, me komui
poke kin ia er, en podidi ong
ir o ngai ong irail.

18

1 IESUS lao kotin masanier
mepukat, ap kotila palilan pil
Kidron, o sapwilim a toun-
padak kan iang i: Matuel eu
mi wasa o, me i o sapwilim a
tounpadak kan kotilong ong
lole.
2 A Iudas me pangala i, pil
asa wasa o, pwe Iesus o sap-
wilim a tounpadak kan kin
purepure wasa o.
3 Iudas lao aleer pokon o
papa kan sang ren samero
lapalap o Parisär akan, ap
kokiieila lamp, o ser akan, o
kapwa en pei kan.
4 A Iesus me kotin mangier
meakaros, me pan pit i, kotiei
wong irail masani ong irail:
Is me komail rapaki?
5 Re sapeng i: Iesus men
Nasaret. Iesus kotin masani
ong irail: Ngai i. A Iudas, me
pangala i, pil u iang irail.
6 Iesus lao kotin masani
ong irail: Ngai i, re ap puioki
sang, pupodi ong nan pwel.
7 A pil kotin kainoma re
irail. Is me komail rapaki?
Irail inda: Iesus men Nasaret.
8 Iesus kotin masani: I
indai ong komail er, me ngai
i. Ari, ma komail rapakin ia,
en purewei sang mepukat!
9 Pwe lepen masan en
pwaida, me a kotin masanier:
Sota amen irail, me komui ki
ong ia er, me salongalar.
10 A Simon Petrus, me na
kodlas mia, ap usa pasang,
päleki en samero lapalap a
ladu, päle pasang salong a
pali maun. A ladu o me ad a
Malkus.
11 Iesus ap kotin masani
ong Petrus: Kapure ong om
kodlas nan deu a! Da, dal o,
me Sam o kotiki ong ia er, i
ender nim?
12 Ari, pokon o, o ar kaun, o
papa en men Sus akan saikidi
Iesus o saliedi i.
13 O kalua mas ren Anas,
pwe i sam en Kaipas a paud o
samero lapalap ni par o.
14 Iei i Kaipas, me indai ong
Sus oko: Me mau, aramas
ta men en kam kila aramas
akan.
15 A Simon Petrus o pil
amen tounpadak idauenla
Iesus. A tounpadak men et,
me samero lapalap asaer,
iang Iesus kotilong ong nan
matuel en samero lapalap.
16 A Petrus u liki impan
wanim o. Tounpadak teio,
me samero lapalap asaer, pe-
doi sang kasokasoi ong me
sinsila wanim o ukelong ong
Petrus lole.
17 Seripein o, me sinsila
wanim, ap indai ong Petrus:
Kaidin amen ren tounpadak
kan en aramas men et koe? A
inda: Ngai so.
18 A ladu o papa kan u
wasa o, saunda kisiniai, pwe
a kapau; irail rangerang ia, a
Petrus pil iang u rangerang.
19 Samero lalalap ap
kalelapok ren Iesus duen
sapwilim a tounpadak kan o
duen a padak.
20 Iesus kotin sapeng
i: I padapadak sansal
ong sappa; ansau karos
I kaukawewedar nan
sinakoke o nan im en kaudok,
wasa me Sus oko karos kin
pokon pena ia; a sota man
meakot, me I padak wasa rir.
21 Da me kom peidokki re

i? Kalelapok ren me rong ia
er, me I padaki ong irail er,
kilang, re asa, me I indada.
22 Ni en Iesus a kotin
masani met, amen sang ren
papa ko, me uda impa, ap
pikir silang en Iesus indada:
Iduen om sapeng ong samero
lapalap?
23 Iesus kotin sapeng i: Ma
ai lokaia sued, koe ap kadede
ki duen a sued, a ma me pung
menda koe pikir ia?
24 A Anas ap kadar wong
sensal ren samero lapalap
Kaipas.
25 A Simon Petrus u,
rangerang irail ap indai ong i:
Ele koe pil amen a tounpadak
kan? A kamamada indada:
Ngai so.
26 Ladun samero lapalap
amen, me sauneki ol o, me
Petrus pale sang salong a, ap
indada: Kaidin koe me i ki-
langer re a nan matuel o?
27 Petrus ap pil kamamada.
Malek madang kakorotada,
28 Irail ap kalua sang Iesus
ren Kaipas, walang nan im en
kadeik. Ari, me sangkonai.
A irail sota pedelong ong nan
im en kadeik, pwe re de
kasaminela pein irail, pwe re
en kak ong tungole pasa.
29 Pilatus ap pedoi wong re
irail indada: Da me komail
karauneki aramas men et?
30 Irail sapeng indang i: Ma
men et sota me sued amen, se
sota pan pangalang komui i.
31 Pilatus ap masani ong
irail: Pein komail ale i,
kadeikada i duen omail
kapung. Sus oko ap indai ong
i: A sota muei ong kit, sen
kamela amen.
32 Pwe masan en Iesus
en pwaida, me a kotin
masanieda, pwen kasaleda,
duen a pan kamatala.
33 A Pilatus pur ong nan
im en kadeik ekeredo Iesus,
kalelapok re a: Komui Nan-
marki en Sus akan?
34 Iesus kotin sapeng i:
Kom indada mepukat sang
nan pein omui pam? De akai
indai ong komui duen ngai?
35 Pilatus sapeng: Da, men
Sus amen ngai? Toun sap
omui o samero lapalap akan
panga dong ia komui; da me
komui wiadar?
36 Iesus kotin sapeng: Ai
wei kaidin men sappa et. Ma
ai wei men sappa et, nan ai
papa kan pan pepeita, pwe
I ender pan pangalang Sus
akan; a kaidin ai wei ansau
wet,
37 Pilatus ap indai ong i:
Ari, Nanmarki amen komui?
Iesus kotin sapeng: Komui
me inda, me Nanmarki amen
ngai. I me I ipwikidier o
pwara kidong sappa pwe I en
kadede melel. Kisan melel
akan kin rongerong ngil ai.
38 Pilatus indai ong i:
Dakot melel? A lao indawei
mepukat, ap pil pedoi ong
ren men Sus indai ong irail:
I sota man diar dip a.
39 A tiak eu mi re omail, i
en lapwada meamen ni pasa.
Komail so men, i en lap-
wadang komail Nanmarki en
Sus akan?
40 Irail karos pil weriw-
ereda indada: Kaidik men et,
a Parapas! A Parapas me lo-
lap amen.

19

1 PILATUS ap ale Iesus
wokida i.
2 A saunpei ko irada el en
tek eu, rap kidang pon kado-
kenmai o kapwataki i likau
waitata.
3 Re ap kai dong i indada:
Iong Nanmarki en Sus akan!
O re pikir silang i.
4 Pilatus ap pil pedoi indai
ong irail: Kilang, i wa dong
komail i, pwe komail en asa,
me i sota diaradar dip a.
5 Iesus ap kotieila, kap-
wataki el en tek o likau pup
waitata. A indai ong irail:
Kilang, song en aramas o!
6 Samero lapalap o papa ko
lao udial i, irail ap weriw-
ereda indada: Kalopuela i!
Kalopuela i! Pilatus indai ong
irail: Pein komail ale i kalop-
uela i! Pwe i sota diar dip a.
7 Sus oko sapeng i: At ka-
pung mia, a duen at kapung
a pan kamatala, pwe a wiaki
sapwilim en Kot pein i.
8 Pilatus lao rongadar
mepukat, ap masapwekadar
kaualap,
9 O purelong ong nan im en
kadeik o, kalelapok ren Iesus:
Komui koti sang ia? A Iesus
sota kotin sapeng i.
10 Pilatus ap indai ong i: Ko-
mui sota sapeng ia? Komui
sota asa, me i manaman ong
kapiti uk ala o pil manaman
ong kalopue uk ala?
11 Iesus kotin sapeng: Sota
man om manaman en kaoe
ia, ma a so muei ong komui
sang poa. Ari, dip en me
panga ia dong komui er me
lapa sang.
12 Ari, Pilatus ap song kapi-
tila i, a Sus oko weriwer in-
dada: Komui kaidin kom-
poke pan Sisa, ma komui pan
kapitila men et. Meamen kas-
apwiladang nanmarki pein i
kin palian Sisa.
13 Pilatus lao rongadar
kasoi pukat ap kapwareda
Iesus, kaipokedi pon deun
kadeik, wasa me adaneki
Pepment, a ni lokaia en Ipru:
Kapata,
14 A i ran en onop ong pasa
impan auer kawonu. I ari
masani ong Sus oko: Kilang,
omail Nanmarki!
15 A re weriwereda: Sike-
newei! Sikenewei! Kalop-
uela i! Pilatus masani ong
irail: Da, i en kamela omail
Nanmarki? Samero lapalap
akan sapeng: Sota at nan-
marki, Sisa eta.
16 I ari pangalang irail i,
pwen lopuela. Rap koledi
Iesus kaluala.
17 A pein i kotin wa a lopu,
kotilang wasa me adaneki
wasan pondal, a ni lokaia en
Ipru: Kolkata,
18 Wasa re kalopuela i ian-
gaki riamen, amen ni pali
maun, a amen ni pali maing,
a Iesus nan pung ara.
19 Pilatus ap pil wiadar int-
ing eu, kakonei ong pon lopu
o. A iet inting: Iesus en
Nasaret, Nanmarki en Sus
akan.
20 Sus akan me toto, me
wadokedi inting wet, pwe
wasa Iesus kotin lopuela ia,
me salong kanim o. A inting
o wiauier ni lokaia en Ipru o
Krik o Latain.
21 Ari, samero lapalap oko

potoan ong Pilatus: Der intingiedi: Nanmarki en Sus akan, a me a indada: Ngai Nanmarki en Sus akan!
22 Pilatus sapeng: Me i intingiedier, i eta ai inting.
23 Saunpei ko lao kalopuela Iesus, rap ale sapwilim a likau kan, lepuk pasang, wiakida pakis paieu, pakis eu ong amen amen en saunpei ko o pil sapwilim a sakit, me so deidei pena, a pon ta sang poa lel pa.
24 Irail ap kasoi nan pung arail: Kitail ender ter pasang i, a kadoropwaki, me pan aneki, pwe kisin likau en pungala, me indinda: Irail nek pasang ai likau kan nan pung ar o kadoropwa ai sakit. Iei me saunpei ko wiakida mepukat.
25 A in en Iesus u ni tapin lopu en Iesus, o ri en in a Maria, en Kleopas a paud, o Maria men Makdala.
26 Iesus lao kotin masani in a o tounpadak men u imp a me a kotin kupura mauki, ap kotin masani ong in a: Li, kilang noum ol!
27 Ap kotin masani ong tounpadak o: Kilang in om! Ari, sang ni auer ota tounpadak o apwali i.
28 Iesus lao kotin mangier, me meakaros nikier, ap kotin masanier: I men nim pilada, pwe kisin likau en pungala.
29 A kasak mi wasa o, me audeki pineka. Irail kaduedi lim eu nan pineka, ki ong ni alek apot, kidalang ni silang i.
30 Iesus lao kotin uraker pineka, ap kotin masani: A nikier. I ari kotin kamotauiedi kadokenmai, kadarala ngen e.
31 Sus oko ap poeki ren Pilatus, me nä arail en katipitip pasang o ren wisiki sang, pwe war arail ender langelang nin lopu ran en sapat. Pwe iei ran o ran en kaonop, pwe iei ran en sapat o me lapalap.
32 Saunpei ko ap kai ong, katip pasang nä en me pali et o en me teio, me iang lopuelar.
33 A re lao kai ong Iesus o diaradar, me a matalar, rap sota katip pasang aluwilu a kan.
34 A saunpei men dokoki katieu pot pangepang a; madang nta o pil kusekusewei.
35 A me udial mepukat, kin kadede o a kadede me melel, o a asa, me a kin kadede, iei me melel, pwe komail en pil poson.
36 Pwe mepukat wiauier, pwe kisin likau en pungala: Aluwilu a sota pan tip pasang.
37 O pil eu kisin likau kin inda: Irail pan kangkakil i, me re dokodi.
38 Murin mepukat Iosep men Arimatia, tounpadak en Iesus amen, ari me rir, pweki a masak Sus oko, ap poeki ren Pilatus, en mueid ong i kalep en Iesus. Pilatus ari mueid ong i. I ari waiki sang kalep en Iesus.
39 Nikodemus me poto dong Iesus ni pong, pil kodo, wado paun epuki en potik en mire o alos.

40 Irail ap ale kalep en
Iesus, kidimki pena likau
linen kai iangaki pomau kan,
duen tiak en Sus akan, ni ar
kin sarepedi.
41 A wasa me a kotin
lopuela ia, matuel eu mia
ia, a nan matuel sousou kap
eu mia, me saikenta amen
saredi ia.
42 I wasa me ira nekidala
Iesus, pweki ran en kaonop
en Sus akan, o sousou me ko-
ren.

20

1 NI ran kaieu en wik
Maria men Makdala pwara
dong sousou o nin soran,
a saikenta ran pasang, ap
diaradar, me takai o katapur
sanger mon sousou o.
2 I ap tanga wei, ko dong
Simon Petrus o tounpadak
teio, me Iesus kotin kupura
mauki, indai ong ira: Irail wa
sanger Kaun o nan sousou o,
a se sasa, wasa re kidi ong ia
i.
3 Petrus ari koieila o toun-
padak teio ap ko dong sousou
o.
4 Ira wiaki eu tanga wei, a
tounpadak teio me madang
mon Petrus lel sousou mas.
5 A lao itiokidi, ap kilan-
gada likau linen wonon, ap
sota pedelong ong lole.
6 Simon Petrus ap kokodo
idauen i, ap pedelong ong
nan sousou o, diarada likau
linen ko wonon.
7 O lim en pudo me pira
a kadokenmai, me sota iang
likau linen ko; a lim pena
wasa toror.
8 A tounpadak teio me tiong
dong sousou o, ap pil ko ong
lole; i ari diarada o posonla.
9 Pwe ira kaikenta weweki
kisin likau, me a en iasada
sang a matala,
10 Tounpadak ko ap pur
onger nan deu ’ra.
11 A Maria u liki sal ong
sousou o sangesang. O ni
a sangesang a poridi, kilang-
long ong nan sousou o,
12 Kilangada tounlang ria-
men momod ia, kapwateki
likau pwetepwet, amen li-
man kadokenmai a amen li-
man aluwilu a kan, wasa
kalep en Iesus kotikot iaer,
13 Ira ari masani ong i: Li,
da me koe sangesangki? A
indai ong ira: Aki irail wa
sanger ai Kaun, a i sasa, wasa
re kidi ong ia i.
14 A lao indada met, ap
soupei wei kilanger Iesus ko-
tia u o sasa, me i Iesus.
15 Iesus kotin masani ong i:
Li, da me koe sangesangki?
Is me koe kin raparapaki? A
kiki ong, me i me saumat o,
ap indang i: Maing, ma ko-
mui wa sanger i, indai ong ia,
wasa komui kidi ong ia i, i ap
pan wala sang i.
16 Iesus ap kotin masani
ong i: Maria! I ari soupei
ong, potoan ong i: Rapuni!
Iet wewe: Saunpadak.
17 Iesus kotin masani ong
i: Der sair ia, pwe I kaikenta
pwarala ren Sam ai, a kola
ren ri ai kan, kaire kin irail,
I kokodala ren Sam ai o Sam
omail, ren ai Kot o omail Kot,
18 Maria men Makdala
kodo kaireki tounpadak kan,
me a kilangadar Kaun o,
o me a kotin masani ong i
mepukat.

19 Lao nin sautik en ran
ota, ni ran kaieu en wik, ni
wanim ko me ritidier, wasa
tounpadak kan pokon pena
ia, pweki ar masak Sus oko,
Iesus ap kotido u nan pung
arail, masani ong irail: Ko-
mail popol!
20 A lao masaniada met, ap
kasale ong irail lim a kan
o pangepang a. Tounpadak
kan ap perenda ni ar kilan-
gada Kaun o.
21 Iesus ap pil kotin masani
ong irail: Komail popol!
Duen Sam o kadar ia do,
iduen I kadar komail la.
22 A lao masanier met, ap
ngidi ong irail masani: Ko-
mail ale Ngen saraui!
23 Me komail pan lapwada
dip ar akan, re lapwadar; o
me komail katengedie dip ar
akan, pan tengedier.
24 A Tomas amen ekria-
men, me adaneki Didimos,
sota iang irail, ni Iesus kotin
pwarador.
25 Tounpadak teio ap indai
ong i: Se kilanger Kaun o. A i
me indai ong irail: Ma i sota
pan kilang lip en mata nan
lim a kan, o kilong ong nan
lip en mata sondi en pa i, o
kilong ong pa ni pangepang
a, i sota pan poson.
26 Murin ran walu sap-
wilim a tounpadak kan pil
pokon pena, o Tomas iang
irail. Wanim ko lao ritidier,
Iesus ap kotido, u nan pung
arail masani: Komail popol!
27 Ap kotin masani ong
Tomas: Kido sondin pa om o
kilang pa i kat, o kido pa om,
kilong ong nan pangepang ai,
o der soposon, a poson ta!
28 A Tomas sapeng indang i:
Ai Kaun o ai Kot!
29 Iesus kotin masani ong
i: Pweki om kilang ia er, koe
poson kilar, a meid pai, me
kaikenta kilang ap poson.
30 Kilel toto me so intingi-
dier nan puk wet, me Iesus
kotin wiadar nan pung en
sapwilim a tounpadak kan.
31 A mepukat me intingi-
dier, pwe komail en poson,
me Iesus me Kristus sap-
wilim en Kot Ol. O komail en
poson ap aneki maur pweki
mar a.

21

1 A MURIN mepukat Iesus
pil kasale ong tounpadak kan
pein i pon le en Tiperias; a iet
duen a kasaledar:
2 Simon Petrus o Tomas, me
adaneki Didimos, o Natanael
men Kana nan Kaliläa, o nain
Sepedäus ol oko, o pil sap-
wilim a tounpadak riamen
me pokon pena,
3 Simon Petrus indai ong
irail: I pan kola laid. Irail
indai ong i: Se pil pan iang
uk. Irail ari koieila, kereda
pon kisin sop pot. A ni pong
o re sota saikidi meakot.
4 A lao wasa ranier, Iesus
ap kotikot ni oror, a sapwilim
a tounpadak kan sasa, me i
Iesus.
5 Iesus ap kotin masani ong
irail: Seri ko, sota kan omail?
Re sapeng i: Sota.
6 A kotin masani ong irail:
Kaduedi uk o pali maun en
sop o, a komail pan diarada.
Irail ap kaduedi; re ap solar
kak apiada pweki mam toto.

7 Tounpadak o, me Iesus
kotin kupura mauki, ap indai
ong Petrus: Iei Kaun o. Si-
mon Petrus loa rongadar, me
i Kaun o, ap pira ong a sakit
en liki pwe a kiliso, ap lusedi
ong nan le o.
8 A tounpadak tei kan seisei
kodo nan kisin sop, pwe re so
doo sang sap o, ele tipong en
pa riepuki, urakido uk o mam
oko.
9 Irail leler sap, rap di-
aradar kisiniai o mam oko mi
poa o prot.
10 Iesus ap kotin masani
ong irail: Wado kisan saik
omail!
11 Simon Petrus ap koda
waikelong dong nan sap uk
o, me dir en mam kalaimun
epuki limek silimen; mam
me toto, ari so, uk sota olar.
12 Iesus kotin masani ong
irail: U kodo manga! A sota
amen ren tounpadak kan kak
idok re a: Is komui? Pwe re
asaer, me i Kaun o.
13 Iesus ap kotido limada
prot, nek ong irail o pil mam
oko.
14 A i me kasilepak en Iesus
a kotin kasale ong sapwilim a
tounpadak kan pein i, murin
a iasada sang a matalar.
15 Irail lao mangaer. Iesus
ap kotin masani ong Simon
Petrus: Simon, nain Iona, koe
kin pok ong ia mon mepukat?
A i potoan ong i: Ei Maing,
ir me mangi, me i kin pok
ong ir. A kotin masani ong i:
Apwali nai sippul akan!
16 A pil masani ong i kari-
apak: Simon, nain Iona, koe
kin pok ong ia? A sapeng i:
Ei Maing, ir me kotin mangi,
me i kin pok ong ir. A kotin
masani ong i: Apwali nai sip
akan!
17 A kotin masani ong i
kasilepak: Simon, nain Iona,
koe kin pok ong ia? Petrus
ap mamauki a peidok pan
silepak: Koe pok ong ia?
A potoan ong i: Maing, ir
me kotin mangi meakaros, re
kotin mangi, me i kin pok ong
ir. Iesus kotin masani ong i:
Apwali nai sip akan!
18 Melel, melel I indai ong
uk, ni om manakap koe pein
pirai uk pena, ap alu wei
wasa, me koe mauki. A koe
lao likailapala, koe nek kida
wei pa om akan, a amen pan
pirai uk edi o kalualang wasa,
me koe kang kola ia.
19 I me a kotin kokop kidar,
duen a pan kapingaki Kot a
matala. A lao kotin masanier
met, ap masani ong i: Idauen
ia!
20 Petrus ap soupewei, ki-
lang tounpadak o idauen ira,
me Iesus kotin kupura mauki
o me pil mi pan kupur a ni
kamadip o kalelapok: Maing,
is i, me pan pang komui la?
21 Petrus lao kilanger i,
ap indai ong Iesus: Maing,
menda men et?
22 Iesus kotin masani ong
i: Ma I mauki, a en mimieta
I lao puredo, menda re om?
Koe en idauen ia!
23 Kasoi pot et ap loloki sili
nan pung en saulang kan,
me dene tounpadak o sota
pan mela. A Iesus sota kotin
masanier, me a sota pan
mela, a: Ma I mauki, a en
mimieta I lao puredo, menda
re om?

24 Iet tounpadak, me
kadele mepukat o intingiedier
mepukat; a se asa, me a
kadede me melel.
25 A song toto, me Iesus
kotin wiadar a ma irail karos
pan intingidi, i lamelame, me
sappa sota itar ong koledi
puk kan, me pan intingidi.

WIAWIA EN WANPORON AKAN.

1 MAING Teopilus, i wiadar tapin kasoi duen meakan, me Iesus kotin tapiadar, duen a wiawia o kaukawewe karos.

2 Lao lel ran en a peukedala mon a kotin kakalik ong wanporon akan, me a kotin piladar ren Ngen saraui,

3 Me a pil kotin kasansale ong pein i ieias ki kilel melel toto murin a kalokolok o a pwara dong irail ran paeisok o kapakaparokeki duen tiak en wein Kot.

4 A ni a kotikot re ’rail, a kotin kakaliki ong irail, ren der kowei sang Ierusalem, a ren auiaui, inau en Sam lao pwaidar, me komail ronga sang ia er.

5 Pwe Ioanes wia paptais ki pil, a komail pan paptais kila Ngen saraui ni eu ran me koren.

6 Irail lao pokon penaer, rap kalelapok re a potoan ong: Maing, ansau wet re pan kotin kapure dong Israel wei o?

7 A kotin masani ong irail: Menda re omail, en asa ansau de auer, me Sam okila nan pein a manaman?

8 A komail pan ale manaman en Ngen saraui, me pan di po omail; komail ap pan ai saunkadede kan nan Ierusalem, o Iudäa pon o Samaria, o lel wong irepan sappa.

9 A lao masanier mepukat, ap peukedalar ni ar kangkakil, pali en dapok pali idandalar i sang mon mas arail.

10 Ni ar kilekilang nanlang, ni ansaun a kotidala, kilang, ol riamen mi nan likau pwetepwet, kotikot re ’rail.

11 Me pil masani: Ol en Kaliläa komail, da me komail sarakidang nanlang? Iei Iesus, me peukedala nanlang sang komail, a pan kotin puredo, duen komail udialer a kotidalar.

12 Irail ap purelang Ierusalem sang dol o, me ad a Oliwe, me koren iong Ierusalem; a doo sang al en sapat pot.

13 Irail lao kotilong ong, ap kotidang nan pera poa, wasa re kin kotikoteta, irail karos: Petrus, o Ioanes, o Iakopus, o Andreas, o Pilipus, o Tomas, o Partolomäus, o Matäus, o Iakopus nain Alpäus, o Simon Selotes, o Iudas ri en Iakopus.

14 Mepukat karos wiaki eu podidi ong kapakap, li akai pil iang irail, o pil Maria in en Iesus o ri a ol akan.

15 Ni ran oko Petrus ap uda nan pung en saulang kan masani (irail me impan epukiriek):

16 Ri ai kan, kisin likau en pungala, me Ngen saraui kalokaia ki Dawid mas o iran Iudas, me karedo, me saikidi Iesus oko.

17 Pwe a pil wadawad ong kitail, er o aleer pwais a dodok wet.

18 Nan ol men et pwaine kidar pwain en a sapung sap

eu, a ni a dikaudi, ap lop
pasang o kanangan kaped a
ap poie sang.
19 Toun Ierusalem karos
asada met. Ari, sap o
adanekila akeldama ni pein
arail lokaia; iet wewe: Sap en
nta.
20 Pwe a intingidier nan
puk en psalm: Im a en
liselipingala o solar, me pan
kauson lole, a amen me pan
ale a koa.
21 Ari, amen sang ren ol
akan, me poden iang kitail
er, ni ansau me Kaun Iesus
kotikot re atail,
22 Sang ni muein paptais
en Ioanes kokodo lel ni ran
o, me a kotin peukada sang
kitail er, pan iang kitail
wiala saunkadede en a kotin
iasada.
23 Irail ari kileledi riamen:
Iosep iei Parsapas, me pil ad
a Iostos o Matias.
24 Irail ap kapakap masani:
Maing, ir me kotin mangi
mongiong en amen amen, re
kotin kasansaleda, is me re
kotin pilada ren me riamen
et,
25 Pwe i en ale pwais a
dodok wet o koa en wan-
poron, me Iudas pupe sang,
pwen kolang deu a.
26 Irail ap kadoropwada. A
doropwa ko ong Matias; i
ari iang wadawad ong wan-
poron ekamen oko.

2

1 RAN en pentikos lao leler,
irail karos kot pena wasa ta
kis.
2 A madang ngil laud eu
likamata ngil en melimel pei-
dido sang nanlang o kadirela
im o wasa, re kot pena ia.
3 A lo sirangerang akai
likamata kisiniai pwarado
sokedi pon amen amen.
4 Irail karos ap dire kila
Ngen saraui ap pikikidi
padaki wei ni lokaia toror,
duen Ngen kotin kamasan
irail ada.
5 Men Sus, ol lelapok ko
sang nan wei karos pan lang
kaikairu Ierusalem.
6 Irail lao ronger duen
mepukat karos, ap pokon
penaer o puriamui kila, aki
amen amen ronger udan a
lokaia.
7 Irail karos poneponeki o
puriamuiki indada: Kilang,
kaidin mepukat karos men
Kaliläa, me kin padapadak?
8 A daduen, kit kin rong
irail amen amen ni udan ngil
atail?
9 Men Partien, men Me-
dien, men Elam, o toun
Mesopotamien, o Iudäa, o
Kapadosien, o Pontus, o
Asien,
10 O Prikien, o Pampilien,
o Äkipten, o liman Lipien; sa-
long Kirene, o men Rom, me
mi wasa et, karos Sus oko o
Proselit oko,
11 Men Kreta o men Ara-
pien, iaduen kitail kin rong
kin irail udan ngil atail ar
katitiki manaman en Kot
akan?
12 Irail karos ari pingidar
o ponepondar, indada nan
pung arail: Dakot met?
13 Akai lalaue indada: Irail
dire kila wain kap.
14 A Petrus iangaki eka-
men oko ap kotida, kapitie

laudeda masani ong irail:
Ol en Iudäa kan o komail
karos, me kauson Ierusalem,
komail en asa duen met, o
komail rong mas ai padak!
15 Pwe mepukat kaidin
sakaular, duen omail kiki
ong, pwe apton auer kasilu
en ran wet;
16 Pwe iei mepukat, me
lolok ren saukop Ioel:
17 Kot kotin masanier:
Ieteten me pan wiaui ni
imwilan ran akan: I pan
kamoredi Ngen i pon uduk
karos. Noumail ol o li
akan ap pan deideikop, o
noumail manakap akan pan
kilekilang kaudial akan, o
noumail di ma kan pan
auramenda;
18 A ni ran oko I pil pan
kamoredi Ngen i pon ai ladu
o lidu kan, rap pan deideikop.
19 O I pan kapwareda man-
aman akai nanlang pali poa,
o kilel akai nin sappa pali pa:
Nta, o kisiniai, o adiniai;
20 A katipin pan wukila
rotorotala, a saunipong pan
wiala nta mon ran lapalap
o lingan en Kaun o pan
pwarado.
21 O a pan wiaui ma mea-
men likwir ong mar en Kaun
o, a pan dorela.
22 Ari ol en Israel, komail
rong kasoi pot et: Iesus men
Nasaret Ol amen, me Kot
kotin kilele kidar nan pung
omail dodok kelail akan o
manaman akan, o kilel akan,
me Kot kotin wiaki i nan
pung omail, duen me komail
pein asa;
23 I lao pangalar duen
kupur en Kot erpit, komail
ap saikikidi pa en me sapung
kan, ap pasuredi ong ni lopu
o kamatalar.
24 I me Kot kotin kaiasadar,
ni a kotin lapwada sal en a
matala, pwe a sota kak ong,
en kolekol i.
25 Pwe Dawid masanier
duen i: I ngingar Kaun o
potopot mo i; pwe a kotikot
ni pali maun i, pwe i ender
mokid.
26 I me mongiong i peren
kida, o lo i popoleki; pil uduk
ai pan kamoledi ni kaporo-
por.
27 Pwe re sota pan kotin
likidmaliela ngen i nan
wasan mela pil sota kotin
mueid ong, me sapwilim ar
Saraui o pan mor pasang.
28 Re kotin kasansale ong ia
er al en maur akan; re pan
kotin kadir kin ia la popol
mon silang ar.
29 Ri ai kan mueid ong ia,
en aima padaki ong komail
duen sam atail Dawid, me
pil matalar o saredier, o sap-
wilim a sousou mi re atail lao
lel ran wet.
30 A saukop amen, ap
mangi, me Kot kotin kaula
inauki ong i, me kisan wa
men pan kaipokedi pon mol
a.
31 Ari, ni a mamangi
duen en Iesus a iasada, ap
kotin masani, me a sota
likidmalielar nan wasan
mela, o pil uduk a sota mor
pasang.
32 I Iesus, me Kot kotin ka-
iasadar, kit karos saunkad-
ede en mepukat.
33 A lao sapwilekidar pali
maun en Kot, a kotin aleer
sang ren Sam, en kapwaiada

inau duen Ngen saraui, ap
kotin kamoredi, me komail
kin udial o rongerong.
34 Pwe kaidin Dawid, me
kotidala nanlang kan, a pein
i kotin masani: Kaun o kotin
masani ong ai Kaun: Mondi
ni pali maun i!
35 I lao wiaki om imwintiti
utipan nä om akan.
36 Ari, men Israel karos en
asa melel, me Kot kotin kas-
apwilada i, en Kaun o Kristus
i Iesus me komail kalopuelar.
37 Irail lao rongadar met,
ap lel ong nan mongiong
arail, re ap indai ong Petrus o
wanporon tei kan: Ri at oko,
da me sen wiada?
38 Petrus ap masani ong
irail: Komail kalula, o amen
amen en paptais ong ni mar
en Iesus Kristus, pwe dip
omail akan en lapwada. A
komail pan tungole Ngen sa-
raui.
39 Pwe nan inau wet ong
komail o noumail seri kan,
o ong irail karos men ilawei,
me Kaun, atail Kot, pan kotin
molipe.
40 O pil song en masan
toto, me a kadede ong irail, o
panaui kin irail, masani: Ko-
mail en dorela pein komail
sang nan di sued wet!
41 Irail me duki ong a
masan ap paptaisela; ari, ni
ran o aramas impan silekid
me saulangalar.
42 Irail dadaurata padak en
wanporon akan, o ar min-
imin pena, o kamadip saraui,
o kapakap akan.
43 Lomwi ap kipadi ara-
mas karos o manaman o kilel
akan toto wiauier ren wan-
poron akan.
44 O karos me posonla,
kin pokopokon o aneki pena
kapwa takis.
45 O netikila ar kapwa kan o
nene ong irail karos, duen ar
samama amen amen.
46 Irail ari kaukaule wia
minimin eu nan im en kau-
dok o, o pilitiki pena prot
nan im ar akan, o re manga-
manga ni popol, o lolepot
pena,
47 Kapikapinga Kot o
konekon ren aramas karos.
A Kaun o kotiki ong momod-
isou, me dorela kan ni ran
karos.

3

1 A PETRUS o Ioanes wiaki
eu kotidalang nan im en kau-
dok ni auer en kapakap, auer
kaduau.
2 A ol amen me tikida nä a
dangidang, me kin wisikedo
pwiledi liman wanim en
im en kaudok, me ad a
lingan, ni ran karos, pwen
wia poekipoeki ren me
kin kolong ong nan im en
kaudok.
3 A lao kilanger Petrus i
Ioanes, ni ara pan kotilong
ong nan im en kaudok, ap
poeki, pwen ale meakot.
4 A Petrus i Ioanes masani i,
ap masani ong: Saradang kit!
5 I ari saradang ira,
kasikasiki, me a pan tungole
meakot re ’ra.
6 Petrus ap kotin masani:
Sota ai silper de kold, a
meakot mi re i, me i pan ki
ong uk: Ukida mar en Iesus
Kristus en Nasaret o alu!

7 I ari koledi pa a maun o
kauada i, a nä a o tikil en nä
ap madang kelailadar.
8 Ap lusada o alu iang ira
lang nan im en kaudok, masi-
masiok sili, kapikapinga Kot.
9 O aramas karos kilang a
alialu sili o kapikapinga Kot.
10 A irail asa, me i, me
kin poekipoeki liman wanim
lingan en im en kaudok,
irail pingkidar o poneponeki
duen me wiaui ong i er.
11 A ni a iang Petrus, o
Ioanes, aramas karos puria-
muiki, ap tang penang irail
nan palank, me ad a palank
en Salomo.
12 Petrus lao masani
mepukat, ap kotin masani
ong pokon o: Ol en Israel,
da me komail puriamui kila
met? De da me komail
kilekilang kin kit, likamata
kit me kakelada i ni pein at
kel de lelapok?
13 Kot en Apraam, o Isaak, o
Iakop, Kot en sam atail akan
kalinganada sapwilim a ladu
Iesus, me komail pangala o
likidmaliela ren Pilatus ni a
kileledier, me a pan lapwada
i.
14 A komail likidmaliela me
Saraui o, o me Pung, ap poeki
lolap amen, en lapwa dong
komail.
15 A komail kamatalar
tapin maur, me Kot kotin
kaiasadar sang ren me melar
akan, kit kin saunkadede en
mepukat.
16 Aki poson mar a, mar a
ap kakelada men et, me ko-
mail kin kilang o asa, o a po-
son kare ong i kelail melel
wet mo omail karos.
17 Ari ri ai kan, i asaer, me
omail sasa, me komail wiaki
met, pil dueta omail saumas
akan.
18 A ni mepukat Kot
kotin kapwaiadar, me a
kotin masanier ren saukop
akan karos, me Kristus pan
kalokolok.
19 Komail ari kalula o wuk-
ila, pwe dip omail akan en
soredi sang, pwe muein ka-
maur en pwaida sang wa-
sailen Kaun o.
20 A lao kotin poronedo, me
loki ong komail er: Iesus Kris-
tus,
21 Me pan kotikot nanlang
lao lel ansau, me meakaros
pan pungala, duen me Kot
kotin masanier ren sapwilim
a saukop saraui kan sang mas
kokodo.
22 Pwe pil Moses kotin
masanier: Kaun omail Kot
pan kaipwi ong komail
Saukop amen, ipwin ri omail
akan dueta ngai, i me komail
en ronga sang meakaros,
me a pan kotin masani ong
komail.
23 A iet me pan wiaui:
Aramas karos, me kang
peiki ong saukop o, pan
kasapokela sang ren aramas.
24 A saukop karos
irerokedo sang Samuel,
karos me padapadak pil
kokoper duen ran pukat.
25 Komail sapwilim en
saukop akan o en inau,
me Kot kotin wiai ong sam
atail akan ni a kotin masani
ong Apraam: Kainok karos
nan sappa pan paieki amen
kadaudok om.
26 Kot kotin porone dong
komail sapwilim a ladu mas

ni a kotin molipe i; pwen ka-
paia kida komail, en kawuki
sang komail kuros dip omail
akan.

4

1 A NI ara padapadaki ong
aramas akan, samero kan, o
saumas en im en kaudok, o
sadusär akai, ap pokon dong
ira;
2 Pwe re makaraki ara
kawewe ong aramas akan
o ar padapadaki, me Iesus
pan kotin kaiasada me melar
akan.
3 Irail ap kol ira di o kila ira
nan imateng lao manda, pwe
a wasa pongier.
4 A me toto, me iang
rongadar masan o, posonlar;
ari, toto en ol akan impan
limekid.
5 A mandan ran o saumas, o
monsap, o saunkawewe kan
pokon pene nan Ierusalem.
6 A samero lapalap Anas,
o Kaipas, o Ioanes, o Alek-
sander, o karos, me kisan
kainok en samero lapalap,
7 Irail pwiliki ira di nan
pung arail, ap kainoma re 'ra:
Ni kel en is, de ni mar en is,
me komail wiaki met?
8 Petrus me dir en Ngen
saraui ap masani ong irail:
Maing ko, saumas en wei o
monsap en Israel komail,
9 Ma se pan pakadeikada,
o komail kainoma re at ran
wet, pweki dok mau ong ara-
mas somau men, o da me a
kelaile kida,
10 Komail o aramas en Is-
rael karos en mangi, me mar
en Iesus Kristus men Nasaret,
me komail kalopuelar, me
Kot kotin kaiasadar sang ren
me melar akan, nan i eta, me
men et uki o kelail kidar.
11 I takai o, me lokidokila
ren komail sause kan, me id
wiala takai en pukakaim.
12 O sota amen, me maur
mi re a, pwe pil sota eu mar
pan lang, me pakadara dong
aramas, me kitail pan maur
kida.
13 A ni ar kilekilanger en
Petrus i Ioanes ara pereperen
o so masak, rap puriamui
kila, pwe re asaer, me ira ara-
mas mal me sota iang skul, o
sota non audaud, rap asaer,
me ira ianger Iesus.
14 A ni ar kilanger aramas
o, me kelailadar, uda imp ara,
rap sasalar lokaia.
15 Irail lao kadar ira sang
nan kapung, re ap kapuka-
pung pena indada:
16 Da me kitail en wiai
ong aramas pukat, pwe toun
Ierusalem asaer, me ira
wiadar kilel sansal eu, a kitail
sota kak kalikama.
17 A pwe ede lolok sili nan
pung en aramas akan, kitail
en padik inapwi ira di, me ira
de padaki ong aramas amen
ni mar wet.
18 Irail lao eker ira do re
ap inapwiedi me ira der pan
padaki de kawewe ni mar en
Iesus.
19 A Petrus o Ioanes sapeng
masani ong irail: Iaduen, me
pung pan kupur en Kot, sen
pwili sang komail mon Kot?
Pein komail kasaui!
20 Pwe se so kak so katitiki,
me se kilanger o rongadar.
21 Irail ap kainapwi ira di
kalaudela, re ap kadar ira
la, pwe sota me re diaradar,

me ira en kamekameki,
pweki aramas akan, pwe
karos, kapinga Kot, duen me
wiauier.
22 Pwe aramas o, me man-
aman en kakelada wiaui ong,
daulier saunpar paeisok.
23 Ira lao lapwadar, ap
kola ren iang ara ko, kaireki
meakan, me samero lapalap
o saumas akan katiti ong ira.
24 A irail lao rongadar, rap
wiaki eu potoan ong Kot:
Maing ir me Kot, me kotin
kapikadar lang o sappa, o
madau o audepa 'ra karos.
25 Ir me kotin masani
ren Dawid, sapwilim ar
ladu: Da me men liki kan
lingarangaraki, o da me wei
kan lamelameki me mal
akan?
26 O nanmarki en sappa
kan kangudier o saumas
akan pokon pena, en palian
Kaun o sapwilim a Kristus.
27 Pwe melel nan kanim
wet irail karos pokon penaer,
iet akan: Erodes, o Pontius
Pilatus, iangaki men liki kan,
o men Israel akan pwen
palian sapwilim ar ladu
saraui Iesus, me re kotin
keiedier,
28 Pwen kapwaiada
meakan, me lim ar o kupur
ar kileledier, en wiaui.
29 Ari Maing, re kotin
mangi arail lingarangar,
kotiki ong sapwilim ar ladu
kan, en kaloki ar masan ni
peren.
30 O kotin kapa wei lim
ar, pwen kakelada, o kilel,
o manaman akan en wiauiki
mar en sapwilim ar ladu sa-
raui Iesus.
31 Ar kapakap apton nikier,
wasa me re kot pena ia,
ap mokimokid. Irail karos
ap direkila Ngen saraui, ap
padapadaki masan en Kot ni
pereperen.
32 A mongiong o ngen en
ir karos me posonlar, kin
lamalam ta pot, o sota me in-
dada duen ar kapwa: Ai met,
pwe re aneki pena kapwa
takis.
33 A wanporon akan me ke-
lail ni arail kadede me Kaun
Iesus kotin iasadar, a mak la-
palap iang irail karos.
34 O solar amen irail, me so
a tungol, pwe karos, me sap
de im arail mia, ap netikilar
o wado pwain en me netilar
akan.
35 O pwilikidi ni aluwilu
en wanporon akan, o nek
ong amen amen duen ar
samama.
36 A Ioses me wanporon
akan ki ong mar a Parnapas,
(iet wewe: Nain kapol),
kadaudok en Lewi amen,
men Sipern,
37 Me sap we mia, ap
netikilar o wado pwain
a, pwilikidi ni aluwilu en
wanporon akan.

5

1 A OL amen ad a Ananias o
a paud Sapira netikila sap eu,
2 Ap okisang kisan pwain a,
me a paud iang asa, o wado lu
en moni, pwilikidi ni aluwilu
en wanporon akan.
3 A Petrus masani: Ananias
menda Satan kadirela mon-
giong om, pwen likam ong
Ngen saraui o okisang kisan
pwain en sap o?

4 Kaidin udan om, ma a
sota pan netila? O kaidin
insen om ni a netilar? A
menda koe inauki ong nan
pein mongiong om mepukat?
Kaidin aramas, me koe likam
ong, pwe ong Kot.
5 Ananias lao rongadar
masan pukat, ap pupedi
mela. A karos, me rongerong
mepukat, masakadar
kaualap.
6 A manakap oko ap udar,
kidim pena i, wala sang, sare-
pedier.
7 Kadekadeo murin auer
silu a paud pwarado, a sota
asa, me wiauier.
8 Petrus ap masani ong
i: Katitiki ong ia, ma koma
netikila sap o ni pwain wet?
A sapeng: Ei i eta.
9 Petrus ap masani ong i:
Menda koma inauki pena, en
kasongesong Ngen en Kaun
o? Kilang, nä en me sare-
pedier om paud mier mon
wanim o, o re pan wa uk ala.
10 I ap madang pupedi ni
aluwilu a mela. A manakap
oko lao pedelong ong, rap ki-
langada, me a melar, re ap
wala sang o sarepedi i impan
a paud.
11 Lomui kaualap kipadi
momodisou karos, o karos
me rongerong mepukat.
12 A kilel o manaman
akan toto wiauiki lim en
wanporon akan nan pung en
aramas akan. Irail karos kot
pena nan palank en Salomo
ni lamalam ta pot.
13 A sota amen sang ren
men liki kan kak pat ong irail,
pwe karos waune kin irail.
14 A me toto, me posonlar
wuki ong Kaun o irail me to-
toia, ol o li akan.
15 Irail wala me somau kan
pon al akan, pwiliki irail edi
pon pet o ro akan, pwe mot en
Petrus en lel ong amen irail, a
lau kotido.
16 A toun kanim akan,
me mi impa, pwara dong
Ierusalem, wado me somau
o me kalokolokki ngen
saut akai, irail karos ap
kelailadar.
17 A samero lapalap o
karos me iang i, me pwin en
sadusär, ap uda makar kida
kaualap,
18 Koledi wanporon akan o
ki irail la nan imateng.
19 A tounlang en Kaun o
kotin ritingada wanim en
imateng oko ni pong, o kotin
kalua irail la liki masani:
20 Komail kola sansal mon
aramas, padaki ong irail nan
im en kaudok duen masan
kan karos en maur wet.
21 Irail lao rongadar met,
rap sangkonai ong nan im
en kaudok o kaweweda. A
samero lapalap o iang oko ap
kodo, eker pena kapung, o
saumas en men Israel akan
karos, o ilakwei ong imateng
o, pwe irail en wisikedo.
22 A ladu kan lao pwarado,
rap diaradar, me re solar mi
nan imateng o, re ap purodo
katitiki,
23 Indada: Se diaradar
imateng a ritidier mau, o
pwin silepa ar uda mon
wanim oko, a se lao ritin-
gadar, sota amen me se diar
lole.
24 A kapin en im en kaudok,
o samero lapalap akan lao
rongada duen lokaia pukat,

re ap ponepon kidar o sota
asa, da imwin mepukat.
25 Amen ap pwarado kaire
kin irail: Kilang, ol oko, me
komail kilang nan imateng,
u nan im en kaudok, pada-
padaki ong aramas akan.
26 Kapin iangaki ladu kai
ap koieila uk irail do, a
re kadek ong irail, pwe re
masak aramas akan, pwe re
de kate irail.
27 Irail wa ir do, ap kidi ong
mon kapung o, a samero la-
palap idok re ’rail.
28 Masani: Kit so inapwi ko-
mail edi kaualap, me komail
ender kawewe ni mar wet?
A kilang, komail kadire kila
Ierusalem omail lamalam o,
o komail kin men kapokon
ong kit ntan aramas men et.
29 Petrus o wanporon akan
ap sapeng masani: Kitail en
oke Kot mon aramas!
30 Kot en sam atail akan
kaiasadar Iesus, me komail
kamatalar, pwe komail pa-
suredier i ong ni lopu eu.
31 Nan i me Kot kotin kas-
apwila kidar pali maun a,
pwen Kaun o Saunkamaur,
pwen kotiki ong men Israel,
en kalula o lapwa pan dip
akan.
32 A kit me sapwilim a
saunkadede ni mepukat, pil
Ngen saraui me Kot kotiki
onger ren me peiki ong i.
33 Irail lao rongadar met,
re ap lingarangar kaualap o
kapikapiki pena, en kame ir
ala.
34 Amen ap uda nan
kapung o, Parisär amen ad
a Kamaliel, saunkawewe
amen, me masamas ren
aramas karos, me masani,
ren kila liki ol oko ansau kis.
35 A masani ong irail: Ol en
Israel komail, kalaka aramas
pukat, me komail pan wia!
36 Pwe ni ran tei ko Teudas
udar ponmasoki, me a me la-
palap, a ol impan papuki ian-
gala i, I ari kamelar o karos,
me peiki ong i, muei pasang o
soredier.
37 A murin ol o Iudas en
Kaliläa ap uda ni ansaun
wadawad o kaweid sapung
aramas toto, ren tuki ong i.
Ari, a pil melar o karos, me
iang i, muei pasanger.
38 I ap panaui komail, en
sopwei sang aramas pukat,
o der doke irail, pwe ma
lamalam o wiawia en me ren
aramas, a pan soredi,
39 A ma ren Kot, komail
sota kak kawe ir ala, pwe ko-
mail de kadiarokada, me kin
palian Kot.
40 Irail ari peiki ong i. Re
lao ekeredo wanporon akan
o woki irail, re ap inapwiedi,
ren der padak ni mar en
Iesus, o kadar ir ala.
41 Irail ari koiei sang
ni momod en kadeik o, o
peren kida, me re war ong
kamekameki mar a.
42 A ran karos re sota
dukedi sang arail kawewe
nan im en kaudok o nan deu
arail akan, o re padapadaki
me Iesus me Kristus.

6

1 A TOUNPADAK kan lao to-
tolar ni ran pukat men Krik
kai ap lipaned ong men Ipru,
aki sota me apwali ar li odi
kan ni ar dodok en ran akan.

2 Ekriamen oko ap molipe
pena tounpadak kan masani:
A sota mau ong, sen muei
sang masan en Kot, pwen
papa ni tepel.
3 Ari ri (at) akan, rapaki
sang nan pung omail ol isi-
men, me kalok mau, me dir
en Ngen (saraui) o lolekong,
me sen kasapwiladang dok
wet!
4 A kit pan apapwalita ka-
pakap o dodok pan masan o.
5 Pokon o ari peren kida ka-
parok pot et. Re ap piladar
Stepanus, ol amen, me dir en
poson o Ngen saraui, pil Pili-
pus, o Prokorus, o Nikanor, o
Timon, o Parmenas, o Niko-
laus, proselite sang Antiok-
ien amen.
6 Re kidang irail mon
wanporon akan. Re lao
kapakaper ap kidang po ’rail
lim ar.
7 Masan en Kot ari pwaida
kaualap, o tounpadak
kan madang totolar nan
Ierusalem, o samero toto pil
iang lamalam o.
8 A Stepanus, me dir en po-
son o kelail, ap wiadar mana-
man o kilel laud kai nan pung
en aramas akan.
9 A akai me udar, me kisan
sinakoke en Liperti o men
Kirene, o men Aleksandrien,
o men Silisia, o Asien akamai
ong Stepanus.
10 A re sota kak palian en
Stepanus a kupurokong o
Ngen o, me audeda i.
11 Irail ari pwain ong ol
akai, pwen katiti: Se ronger,
me a lalaue moses o Kot.
12 Irail pil kamakarada
aramas, o saumas akai, o
saunkawewe, re ap saikidi i
o koledi, re ap wa dong i mod
en kadeik o,
13 O kapwareda saunkad-
ede likam akai, me katitiki:
Aramas men et sota kin
dukedi sang a lalaue wasa
saraui et o kapung.
14 Pwe se ronger, me a kati-
tiki, me Iesus en Nasaret pan
kawela wasa et o kawilianla
lamalam kan, me Moses
kotiki ong kitail er.
15 A karos, me iang mod
ong kapung o, kangkakil i,
kasauiada, me silang a dueta
silang en tounlang amen.

7

1 SAMERO lapalap ap
masani: Melel mepukat?
2 A masani: Ri ai o sam
ai kan, komail rong, Kot en
lingan kotin pwara dong sam
atail Apraam ni a kotikot
Mesopotamien, ni a saikenta
kotikot Aran,
3 O kotin masani ong i:
Kowei sang nan sap om o
sang ren sau om, ko wong eu
sap, me I pan kasale ong uk!
4 I ap lipa sang nan sap en
Kaltäa o kotikot Aran. Sam
a lao matalar, a kotin kalua
wong i sap wet, wasa komail
kotikot ansau wet.
5 I ari sota kotin mueid ong
i, en sapaneki sap o, sota
wasa, me laude ong pat en
nä eu, ap kotin inauki ong i,
ni ansau saikenta sapwilim a
seri, me a pan kotiki ong i o
kadaudok a, en sapaneki.
6 A iet duen me Kot kotin
masani: Kadaudok a pan
kakairu nan sap en men wai,

o re pan lidula, o kanau-
dokala saunpar papuki.
7 O Kot kotin masani: I pan
kadeikada toun wei o, me re
kin liduliduwi. A murin met
re pan lipa sang sap o, ap kau-
dok ong ia sap wet.
8 I ari kotiki ong irail
inau en sirkomsais. A ap
wiadar Isaak o sirkomsais i
ni ran kawalu, a Isaak wiadar
Iakop, a Iakop sam atail
ekriamen oko.
9 A sam atail oko peirinki
Iosep ap netikilang i Äkipten.
A Kot me kotin apwali i,
10 O kotin dorela i sang
ni a apwal akan karos, o
kotiki ong i konekon ong
kupurokong mon Parao,
nanmarki en Äkipten. I ap
kasapwilada i, en kaun en
Äkipten o a dipisou karos.
11 Muein lek ap kipadi sap
en Äkipten karos o Kanaan; i
ansau o me apwal melel, o
sam atail akan sota diaradar
sak ar kisin sak.
12 A Iakop lao mangi, me
manga mi Äkipten, ap kotin
poronelar mas sam atail
akan.
13 A lao kariapak Iosep ap
diarokadar ren ri a ol akan,
o sau en Iosep sansaledo ren
Parao.
14 Iosep ap ilake dong sam
a Iakop, pwen kotilang re a
o sau i kan karos, irail me
isiakan limen.
15 Iakop ap kotidilang
Äkipten o matalar, i o sam
atail akan.
16 Irail ari wisikelang
Sikem o saredier nan sousou
o, me Apraam netiekida
moni kai sang ren nain Emor
oko, sam en Sikem.
17 A ansau, me inau en Kot
ong Apraam pan pwaida, lao
korendor, men Israel ap ka-
parapar o totolar nan Äkipten.
18 A lao lel amen nanmarki
kaunda Äkipten, me sasa
Iosep,
19 I me widiwidinga kainok
atail oko, o wia sued ong sam
(atail) akan, pwe ren kasela
nairail kisin seri kan, pwe re
de memaurata.
20 I ansau me Moses ipwi-
dier, me seri kaselel amen, ap
apapwalieta nan im en sam a
saunipong silu.
21 A lao lokidokilar, sap-
wilim en Parao seripein ap
dorela i o kakairada dueta
udan na.
22 Moses ari padakeda ni
song en lolekong en men
Äkipten karos; a i me man-
aman ni a masan o wiawia
kan.
23 A lao saunpar paeisok
dauer poa, ap lamedar, en tu
ong ri a ol akan men Israel.
24 A lao masani amen, me
kalokolok mal, ap sauasa i o
depuk ong, me kaloke mal, ap
kotin kamelar ol en Äkipten.
25 Pwe a kupura, me ri a ol
akan pan dedeki, me Kot pan
kotin kapiti kin ir sang lim a;
a re sota dedeki,
26 A mandan ran o a kotila
re ’rail ni ar akamai pena,
ap men kotin kapol ira la,
masani: Koma pirien eu,
menda koma wia sapung nan
pung oma?
27 A me wiada sapung ong
men imp a o sikon wei i, inda:
Is me kasapwil uk adar, pwen

at saumas o saunkapung?
28 Koe pan kame ia la dueta
koe kamela men Äkipten aio?
29 Moses ap tangki sang
lokaia pot et o kakairu sili
nan sap en Midian eu, wasa a
kanaitikieda ol riamen.
30 Kadekadeo lao par
paeisok dauer poa, tounlang
amen ap pwara dong i ni
nana Sinai nin tuka teketek
umpumpul pot.
31 Moses lao masani, ap
kotin puriamuiki kasansal o.
A ni a koti ong, pwen masani,
kapitie en Kaun o ap pei dong
i:
32 Ngai Kot en sam om
akan, Kot en Apraam, o Isaak,
o Iakop. Moses ap kotin
rereereda o masak udial i.
33 Kaun o ap kotin masani
ong i: Ki sang sut ni nä om
akan, pwe wasa koe u ia me
saraui!
34 I kilanger kankangeranger
en nai aramas akan, o I
ronger ar sangesang, ap kodi
dong kamaio wei ir ala. Ari
kodo, I pan kadar uk alang
Äkipten!
35 I Moses, me irail ma-
maleki ni ar indinda: Is
me kasapwil uk ada, pwen
at saumas o saunkapung?
I me Kot kotin poronela,
en saumas o saunkamaur
ki lim en tounlang o, me
kotin pwara dong i nan tuka
teketek.
36 Iei i, me kalua ir sang
o wiadar manaman o kilel
akan nan sap Äkipten, o nan
sed waitata, o nan sap tan
saunpar paeisok.
37 I Moses, me masani ong
men Israel: Kot pan kotiki
ong komail saukop amen
sang nan ipwin ri omail ol
akan dueta ngai, i me komail
en peiki ong!
38 Iei i, me mi nan momod-
isou nan sap tan ren toun-
lang o, me kotin mamasani
ong i pon nana Sinai, o me
kotin ieiang sam atail akan
me kotin aleer masan en ka-
maur, pwen use dong kit.
39 Me sam atail akan kang
peiki ong, ap siken wei sang
irail i, o nan mongiong arail
re men sapalang Äkipten,
40 Potoan ong Aron: Wiai
ong kit at kot akan, me pan
tiong mo at, pwe se sasa,
da me wiaui ong Moses, me
kalua kit sang nan Äkipten!
41 Irail ari wiadar dikedik
en kaupul amen ni ran oko, o
mairong ong kilel en ani mal
o, o perenki, wiawia kan en
pa arail.
42 Kot ap kotin saupei sang
irail o kotin mueid ong irail
ren kaudok ong usu pan lang
akan duen a intingidier nan
puk en saukop akan: Iaduen
komail men Israel, komail
mairongki ong ia man akan
nan sap tan ni par paeisok?
43 Melel komail waroki ong
mol ong en Molok, o usu en
omail kot Rempan, dikedik
kai, me komail wiadar, pwen
pongi; a I pan kasapoke ko-
mail la palila sang Papilon.
44 Mol en kadede mi ren
sam atail akan nan sap tan
duen masan en i, me kotin
mamasani ong Moses, me
ren wiada duen kilel o, me
a kotin udialer.
45 Me sam atail akan pil

aleer, ap iang Iosua wala ni
ar sapaneki sap en men liki
kan me Kot kotin koko wei
mon silang en sam atail akan
lao lel muein Dawid.
46 Me konekon ren Kot o
kotin anane kauadang Kot en
Iakop mol eu.
47 A Salomo me kotin
kauada tanpas eu.
48 A Wasa lapalap sota kin
kotikot nan mol, me pa en
aramas wiadar duen saukop
o kin katitiki:
49 Nanlang deu i, o sappa
utipa i, me Kaun o kotin
masani. A im da, me komail
men kauadang ia, de ia wasa,
I en kamol ia?
50 Kaidin pa i, me wiadar
mepukat karos?
51 Komail me katiwo o so
sirkomsais nan mongiong
o salong omail, komail kin
kaokaoe Ngen saraui ansau
karos, komail kin dueta sam
omail akan.
52 Is ren saukop akan
me sam omail akan sota
kaloke? O re kamata ir
ala, me kopador Pung men
et, me komail pangalar o
kamatalar.
53 Komail me aleer kapung
ren tounlang kan, ap sota
kapwaiada.
54 Irail rongadar mepukat,
ap olar nan mongiong arail o
re teterok ngi ong i.
55 A Stepanus dir en Ngen
saraui kangkakil nanlang o
udial en Kot a lingan o Iesus
a kotikot ni pali maun en Kot,
56 Ap katitiki: Kilang, i udu-
dial nanlang kan ar ritida, o
Nain aramas a kotikot ni pali
maun en Kot.
57 Irail ap weriwereda o
pinale salong arail o wiaki eu
tanga dong i.
58 Irail lao sikenewei sang
nan kanim o, rap kate i. A
saunkadede kan pwilikidier
ar likau ni nä en manakap
amen, me ad a Saulus.
59 Irail ari kate Stepanus
ni a kapakap o inda: Maing
Iesus, re kotin kasamo ngen i!
60 I ari kelepuki o ngil
laudeda: Maing re der
kapokon ong irail dip wet. A
inda met, ap mairedi o ari.

8

1 A SAULUS pil peren kida a
kamela. A ni ran ota ansaun
kamekam en momodisou
en Ierusalem tapida; karos
ap muei pasang nan sap en
Iudäa o Samaria, wanporon
akan me so.
2 A ol lelapok kai sarepedi
Stepanus o maieiki i kaualap.
3 A Saulus me kamueit
pasang momodisou o kuli
ong im karos, wala ol o li
karos, kasedi ong irail nan
imateng.
4 A irail me muei pasanger,
kakan sili padapadak duen
masan o.
5 Pilipus ap kotilang kanim
en Samaria eu o padaki ong
irail duen Kristus.
6 A aramas akan wiaki eu
peiki ong meakan, me Pili-
pus padaki ong irail. Re
rongerong i o kilang kilel
akan me a wiadar.
7 Pwe ngen saut keredi
sang ren me toto ni ar
weriwer laud. O me kokon
madak o nä dangidang toto
me kelailadar.

8 O peren me lapalap nan
kanim o.
9 A ol amen ad a Simon, me
kin wun ani mas o, kotoko-
taue men Samaria, me inda
duen pein i, me i me lapalap.
10 A irail karos peiki ong i,
me tikitik o me lapalap akan
katitiki: Men et iei manaman
en Kot me lapalap.
11 A re kin peiki ong i,
pweki a kin kotokotaue irail
sang mas kokodo.
12 A re lao kamelele Pilipus,
me padaki duen rongamau
en wein Kot o duen mar en
Iesus Kristus, rap paptaisela,
ol o li akan.
13 Simon pil iang posonlar,
I lao paptaiselar, ap waroki
ong Pilipus. A lao udial kilel o
manaman akan, me wiauier,
ap puriamuiki.
14 Wanporon akan me
kotikot Ierusalem lao mangi,
me Samaria iang duki
ong masan en Kot, rap
poronelang irail Petrus o
Ioanes.
15 Ira lao kotido, ap ka-
pakapa kin irail, pwe re en
tungole Ngen saraui.
16 Pwe a saikenta moredi
ong amen irail. Re paptaise-
lar eta ni mar en Kaun Iesus.
17 Ira ari kotiki ong po ’rail
lim ar akan, irail ap aleer
Ngen saraui.
18 Simon lao kilanger, me
Ngen saraui kokido en wan-
poron oko ara pwil po ’rail
lim ar akan, ap men ki ong ira
kisin moni.
19 Indada: Koma pil kotiki
dong ia manaman wet, pwe
ma i pan pwil pon amen pa i
kat, i en ale Ngen saraui.
20 A Petrus masani ong
i: Noum moni en iang uk
lokidokila! Pweki om kiki
ong, me mana en Kot kokido
moni.
21 Nan sota pwais om de
om tungol ni dodok wet, pwe
mongiong om sota inen mon
Kot.
22 Ari, kalukila om sued
wet, o poeki ren Kaun o, ma a
sota pan kotin makeki lame-
lam sued nan mongiong om.
23 Pwe i kilanger, me koe
me dir en edi katik o ten-
giteng ni me sapung.
24 Simon ap sapeng indada:
Koma kotin kapakapa kin ia
ren Kaun o, pwe mepukat,
me koma masani ong ia, en-
der pwai dong ia.
25 A ira lao katitiki o
kotikida masan en Kaun o,
ap purelang Ierusalem, o
padak sili rongamau nan
kisin kanim en Samaria toto.
26 A tounlang en Kaun o
masani ong Pilipus: Uda kola
pali air pon al o, me kodi sang
Ierusalem, ko ong Kasa me
tan!
27 I ari uda sapalewei. A
kilang, ol en Etiopia, saumas
manaman en Kandase, li
nanmarki en Etiopia, me
kokoaki a dipisou karos, me
kotido, pwen kaudok nan
Ierusalem.
28 A ni a purela sap we,
a kotikot pon dakepa o don-
doropwe saukop Iesaia.
29 Ngen o ap kotin masani
ong Pilipus: Kai ong o iangala
dakepa!
30 Pilipus ap tanga wong i,
ap rongadar a dondoropwe
saukop Iesaia masani: Ko-

mui weweki, me komui doropwe?

31 I ari masani: Pala i pan asa, ma sota, me pan kawewe ong ia? I ari poeki ren Pilipus en kereda mondi re a.

32 A iet wasa nan kisin likau o me a wadoker: Duen sip amen, me pakara wei, pwen kamela, o duen sippul, me kin nenenlata pan me kote sang wun a, iduen a sota kotin dauasa pasang silang i.

33 A ni a karakarak a solar pakadeikadar. A is me pan kak kaweweda duen sau i kan? Pwe a ieias wisike sanger sappa.

34 Saumas ap sapeng Pilipus masani: I men poeki re omui, is me saukop katitiki met? Duen pein i de duen amen?

35 Pilipus ap kotiki pasang au a, padaki ong i rongamau en Iesus, tapiada nan kisin likau wet.

36 A ni ara kokowei, ira lel ong pil apot, a saumas o masani: Kilang pil o, da me karompa, me i sota paptais ki?

38 I ap masani dakepa en udi. Ira karos ap kodi ong pil o, Pilipus o saumas o; i ari paptais i.

39 Ira lao kodado sang nan pil o, Ngen en Kaun o ap pokada sang Pilipus. Saumas o ap solar kilang i. I ari daulul kokowei popol.

40 Pilipus ap diarokadar Asdod; a dadaulular, padak sili rongamau nan kanim karos lao a lele dong Säsarea.

9

1 A SAULUS dadaurata a lingarangaraki tounpadak en Kaun akan, ap pan kame ir ala, o kola ren samero lapalap o,

2 Poeki re a kisin likau ong sinakoke en Damaskus akan, pwe ma a pan diar meamen, me iangala lamalam, ol de li i en sali irail edi o kalualang Ierusalem.

3 A ni a sapasapal kokola koren iong Damaskus, marain eu kodido sang nanlang, sereda i.

4 Ni a pupedi nani pwel, ap rongada ngil eu, me masani ong i: Saul, Saul, da me koe kame kin ia?

5 A ap inda: Is komui Maing? A kotin masani: Ngai Iesus, me koe kin kame.

6 Paurida, kolang nan kanim en, nan a pan loki ong uk, me koe en wiada.

7 A ol oko, me iang i kokola, sapaimokid, pwe re rongadar ngil o, ap sota amen me re kilangadar.

8 Saulus paurida sang nan pwel, mas a papad eta, ap sota kilang meamen. A re kolokol pa a, kalualang i Damaskus.

9 I ari sota kilang wasa pong sili pong. A so kang de nim meakot.

10 A tounpadak amen mi Damaskus, ad a Ananias me Kaun o kotin masani ong ni kasansal eu: Ananias! I ari potoan ong: Iet ngai Maing!

11 Kaun o ap kotin masani ong i: Paurida kowei ong nani al o, me ad a Inen, ap idok nan im en Iudas amen,

me mar a Saulus en Tarsus. Pwe kilang, a kapakap
12 A kilanger ol amen ni kasansal eu, me ad a Ananias, me ko dong i o pwil poa pa a kan, pwe a en kilangki wasa.
13 A Ananias potoan ong: Maing, i rongadar ren aramas toto duen ol men et, duen a kin kaokaoe sapwilim ar saraui kan, me mi Ierusalem.
14 O a aleer sang ren samero lapalap akan mana-man, en saliedi karos, me kin likwir ong mar omui.
15 A Kaun o kotin masani ong i: U kowei, pwe iei ol o, me I piladar, en wala mar ai ren men liki o nanmarki kan o men Israel.
16 Pwe I pan kasansale ong i duen won a pan kamekameki mar ai.
17 Ananias ari kola, pede-long ong nan im o, pwil poa pa a pokon, indada: Ri (ai) Saul, Kaun o me kotin porone ia do; iei Iesus, me kotin pwara dong komui nani al o ni omui kokodo, pwe komui en kilangada wasa o dire kila Ngen saraui.
18 A madang likamata un en mam akai, me pupedi sang ni mas a, i ari kilangadar wasa o udar paptaiselar.
19 I lao mangaer, ap ke-lailadar, ap mimieta ren tounpadak en Damaskus akan ran akai.
20 A madang padapadak nan sinakoke kan duen Iesus, me i sapwilim en Kot.
21 A karos, me rongerong i, puriamui kila indada: Kaidin i, me kin kaokaoe ir, me kin likwir ong mar wet nan Ierusalem o kodo wasa et, pwen sali ir edi, kalua ren samero lapalap akan?
22 A Saulus me manaman kokoda o kapingada Sus oko, me kauson Damaskus ni a kawewedar, me i me Kristus.
23 Kadekadeo murin ran toto Sus oko kapung pena en kamela i.
24 A Saulus ronger, me re masamasan i; irail pil masamasan wanim akan ni ran o ni pong, pwen kamela i.
25 A tounpadak kan ale i ni pong apiekidi kopou eu sang pon kel o.
26 A Saulus lao pwara dong Ierusalem a sosong waroki ong tounpadak kan, irail karos masak i, pwe irail sota kamelele, me i tounpadak amen.
27 A Parnapas ale i o kare dong i ren wanporon akan, o katiti ong irail, duen a kilan-gadar Kaun o nani al o, o me a kotin masani ong i, o duen a so masak padapadaki ni mar en Iesus nan Damaskus.
28 I ari iang irail er kotin pedepedoi sang o pedepede-long ong nan Ierusalem o padaki aima ni mar en Kaun o.
29 I o men Krik kai masan o akamai pena, a re song kamela i.
30 Saulang kan lao asaer, ap iang i kolang Säsarea, ap kadaralang i Taris.
31 A momodisou kan ap popol o pwaidar nan Iudäa, o Kaliläa, o Samaria, o re weweid ni masak en Kaun o, o toto kilar popol en Ngen sa-raui.

32 A Petrus lao kakan sili
nan sap akan, a pil kotila ren
me saraui kan, me kaukau-
son Lida.
33 A diaradar aramas amen
wasa o, me ad a Äneas, me
wonon par walu, pwe me
kokon dangidang.
34 Petrus ari masani ong i:
Äneas. Iesus Kristus kakel uk
ada. Paurida, pein lim pena
ki om! I ari paurida madang.
35 A karos me kaukauson
Lida o Saron, kilangada i, re
ap wuki ong Kaun o.
36 A tounpadak li amen mi
Ioppe, me ad a Tapea (iet
wewe: Torkas), i me dir en
wiawia mau kan o kisakis
wei.
37 A kadekadeo ni ran oko
a somaudar o melar. Irail lao
duper i, ap nekidala nan pera
poa.
38 A Lida me koren iong
Iope. Tounpadak kan lao
ronger, me Petrus kotikot
wasa o, rap kadarala ol
riamen re a, poekipoeki:
Kom der peikasal, koti dong
kit!
39 Petrus ari kotida iang ir
ala. I lao pwarado, re ap
ukadala i pera poa, o li odi
karos u impa, sangesang o
kapwareda sakit o likau kan,
me Torkas wiadar ni a mimi
re 'rail.
40 A Petrus kiiei sang ir
karos, ap kelepuki kapakap,
ap saupei ong kalep o
masani: Tapea, paurida! I
ari pad pasang, kilangada
Petrus, ap modadar.
41 I ari koledi pa a, kauada
i. A lao eker pena me saraui o
li odi kan, ap kasale ong irail
i a maureda.
42 Ari a loki sili nan Iope, o
me toto posonla Kaun o.
43 I ari kotikoteta Iope ran
toto ren saun me wiada kil en
man amen, me ad a Simon.

10

1 OL amen mi Säsarea ad
a Kornelius, me saumas en
pwin en saunpei eu, me ad a
men Italien,
2 Me lelapok o masak Kot
iangaki toun im a karos, me
poden kisakis ong aramas,
o kapakap ong Kot ansau
karos.
3 A masani ni kasansal eu
tounlang en Kot amen, me
pwara dong i ni klok silu,
masani ong i: Kornelius!
4 A kangkakil i o
masakadar, potoan ong:
Maing, dakot? A kotin
masani ong i: Om kapakap
akan o koleir leler wasailen
Kot.
5 Koe ari kadar wong Iope
ol akai, ukedo Simon, me pil
ad a Petrus,
6 Me kin kairu ren Simon
saun wia kil en man, me im a
sal ong sed;
7 A tounlang o, me kotin
mamasani ong i, lao kotilar,
ap ekeredo na ladu riamen
o saunpei lelapok amen, me
kin mi re a ansau karos.
8 A lao masani ong irail
mepukat karos, ap kadar ir
alang Iope.
9 A mandan ran o ni ar
sapasapalwei o koren iong
kanim o, Petrus ap kotila pon
im o, pwen kapakap impan
klok eisokriau.
10 Ap men sakadar o a pan
sak. A ni ar kaonopadang i,
ap masani kasansal eu:

11 A kilanger nanlang a
ritidar o ed eu likamata tein
pwainok kalaimun kokodi,
me imwi kan pukopuk pena
o pwilidi ong nani pwel.
12 Song en man en sappa
karos mi lole, me kin aluki pa,
o me laualo, o man korop kai,
o manpir en pan lang.
13 O ngil eu peidi dong i
masanier: Petrus, paurida,
kamela o manga!
14 A Petrus potoan ong:
Kaidin Maing, pwe i kaikenta
manga me mal kot, de me
samin.
15 A ngil o masani ong i
kariapak: Meakot, me Kot ka-
makelekeladar koe der ma-
maleki!
16 Mepukat wiauier pan
silepak! Ed o ap ka-
puredalang nanlang.
17 A Petrus ni a kotin
ponepon kidar wewe en
kasansal o, me a masanier,
kilang, ol oko me pakadarado
sang ren Kornelius, ap rapaki
im en Simon o uda pan
wanim o,
18 O likilikwir pepeidok,
ma Simon, me pil mar a
Petrus kotikot wasa o.
19 A Petrus ni a kotin
madamadaua duen kasansal
o, Ngen ap kotin masani ong
i: Kilang ol silimen raparapa
kin uk.
20 Uda o kodiwei iang irail
o so peikasal, pwe Ngai me
kadar irail do.
21 Petrus ap kodilang ren ol
oko, masani: Kilang, iet ngai,
me komail raparapaki. Da
karepen omail kodo?
22 Irail inda: Kornelius
saumas en saunpei amen, ol
pung amen, me masak Kot,
o kalok mau ren Sus akan
karos, me mangier sang ren
tounlang saraui en Kot amen,
en poron dong komui, en
kotido nan tanpas a, pwen
mangi sang komui masan
akan.
23 I ari kasamo ir long o
kinte kin irail er. A mandan
ran o a kotin iang ir wei; o
saulang en Iope kai pil iang i.
24 A mandan ran o re leler
Säsarea. A Kornelius kapokon
pena sau i o kompokepa kan
ap auiaui irail.
25 A Petrus lao pedelong
ong, Kornelius ap tu ong i
o pupedi ong ni aluwilu a o
kaudok ong i.
26 A Petrus kauada i in-
dada: Uda, pwe ngai pil ara-
mas amen.
27 A ni ara masan pena, ap
pedelong ong, diaradar me
toto momod pena.
28 I ari masani ong irail: Ko-
mail asa, me a sota inen, ol
en Sus amen en pat ong men
liki amen de kola re a. A Kot
kotin kasale ong ia, i ender
mamaleki de sauteki amen
aramas.
29 I me i koki do o so
peikasal ni ar idok ia. Ari, i
men kalelapok, da karep en
omail eker ia do?
30 Kornelius ap masaniada:
Mon pong pa pong ngai
kaisesol lel auer wet. A ni
klok duau i kapakap nan im
ai. A kilang, ol amen me kot
mo i, mi nan likau lingaling,
31 O masani: Kornelius, om
kapakap me pwaida, o om
koleir leler kupur en Kot.
32 Ari, ilakilang Iope, pwe
Simon me pil ad a Petrus, en
kodo. A kakairu nan im en Si-

mon saun wia kil en man, me
sal ong sed. A lao pwarado, a
pan padapadaki uk.
33 Ngai ari pitipit ilakilang
komui, a meid mau omui
pwarador. Ari iet kit karos
sansal mon Kot, pwe sen rong
meakan, me Kot masani ong
komui.
34 Petrus ap kotiki pasang
silang i indada: Melel, i asaer,
me Kot sota kin kotin lipilipi-
liki aramas,
35 A nan sap karos meamen
masak i o wiawia me pung,
nan i me konekon re a.
36 Masan o me a kotin
kadara dong men Israel, en
kaire kin irail popol ren Iesus
Kristus. (Nan i me Kaun pan
meakaros).
37 Komail asa masan me
kalok sili me tapidar nan
Kalilä̈a lel Iudä̈a pon murin
paptais, me Ioanes wiada
padak due.
38 Duen en Kot a kotin
keiekier Iesus en Nasaret
Ngen saraui o manaman, me
kotin kakan sili wiawia mau
o kakeladar me tanwar en
tewil, pwe Kot kotin ieiang
i.
39 A kit karos me saunkad-
ede en meakaros, me a kotin
wiadar nan sap en Sus akan o
pil Ierusalem, me re pasuredi
ong nin tuka o kamatalar.
40 Nan i me Kot kotin
kaiasadar ni ran kasilu o
kasaleda i.
41 Kaidin ong aramas
karos, pwe ong saunkadede
kai, me pilipildar ren Kot, kit
me iang i sak o urak murin
a iasadar sang ren me melar
akan.
42 I ari masani ong kit,
sen padapadak ong aramas
o kadede melel, me i, me
Kot kotin piladar, pwen
Saunkapung pan me maur o
me melar akan.
43 A saukop karos kin kad-
ede duen i, me dip en ir
karos, me poson i, pan lap-
wada pweki mar a.
44 A ni Petrus kotikida
masan pukat Ngen saraui
ap moredi pon karos, me
rongerong padak o.
45 A me poson akan, kisan
sirkomsais, karos me iang
Petrus pwarador, puria-
muiki, me Ngen saraui pil
moredi pon men liki kan.
46 Pwe re rongadar ar
lokaia kida ngil toror kapinga
Kot. Petrus ap masanier:
47 Is me pan inapwiedi
pil, me mepukat ender
paptaisela, pwe re aleer Ngen
saraui dueta kitail?
48 I ari masani, me ren pap-
taisela ni mar en Iesus Kris-
tus. Irail ap poeki, a en mimi-
eta re ’rail ran akai.

11

1 WANPORON o saulang
kan, me mi Iudä̈a, rongadar,
me men liki kan pil aleer
masan en Kot.
2 Petrus lao pwara dong
Ierusalem, me kisan sirkom-
sais oko ap akamai ong i in-
dada:
3 Kom pwarala ren ol
akai me so sirkomsais oko o
manga re ’rail.
4 A Petrus pikikidi masani
ong irail karos me wiauier
irerokedo masani:
5 Ngai mi nan kanim Iope
wia kapakap. O ni ai wuki-
lar, i kilanger kasansal eu: Ed

eu kodido sang nanlang lika-
mata tein pwainok kalaimun
eu, me imwi kan pukopuk
pena o a kodido imp ai.
6 Ni ai kangkakil, i ap diar
o kilanger man aluki pa en
sappa kai, o man laoalo, o
man korop, o manpir en pan
lang.
7 Ngai ari rongadar ngil eu,
me masani ong ia: Petrus,
paurida, kamela o manga!
8 A ngai potoan ong: Kaidin
Maing, pwe sota me mal kot,
de me saut kin ko ong nan au
ai.
9 A ngil kariapak sapeng
sang nanlang: Meakot me
Kot kamakelekeledar, koe
der mamaleki!
10 Mepukat wiauier pan
silepak, ap apdar nanlang.
11 A kilang, madang ol sili-
men kasinenda mon im, me i
mi lole, me pakadara dong ia
sang Säsarea.
12 A Ngen kotin masani ong
ia, i en iang irail wei so
peikasal; a saulang wone-
men pukat pil iang ia. Kit ari
pedelong ong nan im en ol o.
13 I ari kaire kin kit, duen a
kilanger tounlang o kotikot
nan im a, masani ong i:
Kadara wong Iope ol akai, me
pan ukedo Simon me pil ad a
Petrus,
14 Me pan padaki ong uk,
me koe o noumui kan karos
pan maur kila.
15 Ni ai pikikidi padak,
Ngen saraui ap moredi ong
po ’rail, dueta a kotin moredi
ong po ’tail ni tapi o.
16 Ngai ari tamanda masan
en Kaun o, me a kotin
masani: Melel, pil me Ioanes
paptais kier, a komail pan
paptais kila Ngen saraui.
17 Ari, ma Kot kotin kisak-
isa irail dueta a kotin kisakisa
kitail er, kitail me posonlar
Kaun Iesus Kristus, is ngai,
pwe i en kak palian Kot?
18 Irail lao rongadar
mepukat ap nenenla o
kapinga Kot indada: Nan Kot
pil kotiki ong men liki kan en
kalula, pwen maurela.
19 A me muei pasang
ni ansau en kamekam en
Stepanus, kakan sili lel
Pönisien, o Sipern, o An-
tiokien o sota padaki ong
meamen pwe Sus akan eta.
20 A nan pung arail ol akai
mia, men Sipern o Kirene, me
pwara dong Antiokien, ap pil
padaki ong men Krik ronga-
mau en Kaun Iesus.
21 A lim en Kaun o ieiang
irail o me toto posonlar wuki
ong Kaun o.
22 Rong en mepukat ap
peidong momodisou en
Ierusalem. Ir ari poronelar
Parnapas, pwen kokola lel
Antiokien.
23 I lao pwarador o kilanger
mak en Kot, ap peren kidar o
panaui irail karos, ren kelail
ni mongiong arail o podidi
ong Kaun o.
24 Pwe i me ol kelail o mau
amen, me dir en Ngen saraui
o poson. A aramas toto me
wuki ong Kaun o.
25 A ap kola Tarsus rapaki
Paulus.
26 A lao diaradar i, ap
ukedo i Antiokien. Ira ap
mimi ren momodisou par eu
o padapadaki ong me toto.

A nan Antiokien tounpadak
kan tapidar adaneki sap-
wilim en Kristus akan.
27 A ni ran pukat saukop
akai ko dong Antiokien sang
Ierusalem.
28 A amen irail, me ad a
Akapus me u kokopki Ngen,
me muei lek lapalap pan
kipadi sappa; ari, a pwaidar
ni muein Klaudius.
29 A irail inauki pena, me re
pan kisakisa saulang kan, me
mi Ierusalem duen ar kap-
wapwa amen amen.
30 Mepukat re wiadar; re
kadar wong saunkoa kan
Parnapas o Paulus me wala.

12

1 I ANSAU nanmarki
Erodes pikikidi kame akai
nan momodisou.
2 I ari kamata kila kodlas
Iakopus ri en Ioanes.
3 A lao kilanger, me Sus
oko peren kidar, ap pil saikidi
Petrus. Nan i ansaun prot
somut.
4 A saikidi i o kilang i nan
imateng, o kasilaki i pwin en
saunpei paieu. Pamen me
wia eu pwin, pwe murin pasa
a men kasale ong pokon i.
5 Petrus ari sensal nan
imateng a momodisou poden
kapakapki i ren Kot.
6 Pongpong mon Erodes
pan kasansaleda i, a
saimokela nan pung en
saunpei riamen, salikidi sal
mata riapot. A silepa ko
masamasan imateng mon
wanim ko.
7 A kilang, amen tounlang
en Kaun o pwarado o marain
eu sarada nan imateng o. I
ari pikir Petrus ni pangepang
o kapaurida i masani: Pau-
rida pitipit! Sal mata ko ap
pupedi sang ni lim a kan.
8 A tounlang masani ong i:
Pirapirada o suteda! I ari
wiadar met. A ap masani ong
i: Upupedi o idauen ia do!
9 I ari pedoido sang o
idauenla i, o a sota dedeki,
me melel en tounlang a
wiawia. Pwe a kiki ong, me
a auramandar.
10 Ira lao kotin daulier
pwin en silepa kaieu, o
kariau, ira ap lel ong wanim
mata, me salong kanim, i me
pein ritida mo ’ra. Ira ari
kotila pon al apot. A tounlang
ap madang kotin rir sang mo
a.
11 A Petrus lao dedeki me
wiauier, ap masaniada: I ap
asa melel, me Kaun o kotin
poronedo sapwilim a toun-
lang o kapit ia sang ni pa en
Erodes o sang en Sus akan ar
masamasan.
12 A ni a kotin madamadaua,
ap lel ong im en Maria in en
Ioanes, me pil ad a Markus,
wasa me toto pokon ia wia
kapakap.
13 A ni en Petrus a letelet
ni wanim o, lidu men, ad a
Rode, ap pwara dong rong.
14 A lao asa kapitie en
Petrus, a sota ritingada
wanim o pweki a peren. A
a tanglong katitiki, me Petrus
kot mon wanim o.
15 A irail indai ong i: Koe
iakala. A i kelail indada, me
melel. Re ap inda: Kaidin i, a
sapwilim a tounlang o.
16 A Petrus wiawia
leteleteta. Irail lao ritingada
o kilanger i, re ap puriamui
kilar.

17 A i olole irail, en nenenla. A ap masani ong irail
duen Kaun o, me kotin kalua
i sang nan imateng o, o pil
masanier: Kaireki Iakopus
o saulang kan mepukat! I
ap kotiei sang kotilang ekis
wasa.
18 A lao ran pasanger,
saunpei kan ap puriamuiki
kaualap en Petrus a pitilar.
19 A Erodes lao idok o so
diaradar, ap itetokenkone
silepa ko o masani, ren
kamela. I ari kotilang Säsarea
sang Ierusalem kaukauson
ia.
20 A Erodes ongiongidar
pan men Tirus o Sidon, re
ap wiaki eu poto dong i
kadekadeke Plastus saunkoa
en nanmarki o poeki muei
mau, pwe re kin memaureki
sap en nanmarki.
21 A kadekadeo eu ran
Erodes ap puriong likau en
nanmarki, kaipokedi pon
mol o kapakaparok ong irail.
22 A aramas akan ngisingis
indada: Nan i kapitie en kot
amen, a kaidin en aramas.
23 A madang amen toun-
lang en Kaun o poki i, pweki a
so wauneki Kot. A maas akan
me kangala i; i ari mela.
24 A masan en Kot pwaida o
lok sili.
25 Parnapas i Paulus
puredo sang Ierusalem, ira
lao kanikielar ar dodok, o
ira pil ukedo Ioanes, me ad
a Markus.

13

1 NAN momodisou en An-
tiokien saukop o saunpadak
kai mia. Iet akan: Parnapas,
o Simeon me pil ad a Niker,
o Lusius men Kirene, o Man-
aen, me iang monsap Erodes
apwalidar, o Saulus.
2 A ni arail papa ong Kaun
o, o kaisesol, Ngen saraui ap
kotin masani: Katorore sang
ong ia Parnapas o Saulus,
pwen wia dok eu, me I ki ong
ira er!
3 Irail ap kaisesol o ka-
pakap o kidang po ’ra pa ar,
re ap kadar ira wei.
4 Ira ari me pakadara
kila Ngen saraui ap kotila
Seloisia, wasa ira kereda pon
sop pot tangalang Sipern.
5 Ira lao mi Salamis, ap
padaki duen masan en Kot
nan sinakoke en Sus akan. A
Ioanes papa men pil iang ira.
6 Irail lao kakan sili nan
dake lel kanim Papos, rap
diaradar ol amen, me kin
kati ani, saukop likam amen,
kisan men Sus, ad a Par Iesus,
7 Me kin mi ren Serkius
Paulus ol lelapok amen.
I me ekere dong i Parna-
pas o Saulus, pwe a men
rongerong masan en Kot.
8 A Elimas widingak (pwe
i wewe en ad a) palian ira,
pwen kapure sang saumas ni
poson o.
9 Saulus, me pil adaneki
Paulus, dir en Ngen saraui,
kangkakil i,
10 Indada: Koe meid dir
en widing o mesued, o nain
tewil o me kailongki me pung
karos. Koe sota pan dukedi
sang palian al inen en Kaun
akan.
11 A kilang met, lim en
Kaun o mi po om. A koe
pan maskun, ap solar kilang
katipin ansau kis. Ari, a

madang ediedelar o rotalar; i
ap raparapaki sili men ale pa
a, en kaweid i.
12 Saumas lao masani me
wiauier, ap posonlar, pwe a
puriamuiki padak en Kaun o.
13 Paulus o a warok kai ap
kotila sang Papos tangatang
ko dong Perke nan wein
Pampilia. A Ioanes muei sang
ira, purelang Ierusalem.
14 A ira masalewei sang
Perke o kotilang Antiokien
en Pisidien o kotilong ong
nan sinakoke ni ran en sapat
kaipokedi.
15 A lao nikier ar don-
doropwe kapung o saukop
akan saumas en sinakoke kai
ap ilakilang ira masani: Ri
(at) oko ma masan en panau
pot ong aramas pukat mi re
oma, koma ari kida!
16 Paulus ap kotida ololeki
lim a masani: Ol en Israel
komail o me kin masak Kot,
komail en rong!
17 Kot en men Israel pukat,
me kotin piladar sam atail
akan o kapakapaiada aramas
oko ni ar kakairu sili Äkipten,
o lim a manaman, me a kotin
kalua kin irail sang wasa o.
18 A impan saunpar
paeisok a kotin apapwali irail
nan sap tan.
19 Kadekadeo a lao kotin
koko sang wei isu nan
Kanaan, ap kotin nek ong
irail sap arail.
20 O murin met a kotiki
ong irail saunkapung kan
irerokedo par papuki
limeisok lel ong saukop
Samuel.
21 A sang ni ansau o re
inong iong nanmarki amen.
Kot ap kotiki ong ir Saul
nain Kis, ol en kadaudok
en Peniamin amen, saunpar
paeisok.
22 A lao kasapokelar, ap
kotiki ong irail Dawid, pwen
nanmarki, me a pil kotin
kileledier masani: I diaradar
Dawid nain Iese, ol amen
duen inong en mongiong i,
me pan wiada insen ai karos.
23 Sang nan kadaudok a Kot
kotikido Iesus, pwen Saunka-
maur pan men Israel, duen
sapwilim a inau.
24 Murin Ioanes a kotin
padaki ong men Israel karos
duen paptais en kalula mon
a kotido.
25 A Ioanes lao kapwaiada
sapwilim a dodok, ap kotin
masani: Is me komail lame-
lame me ngai? Kaidin ngai
i. A kilang amen kotido, kisin
sal en sapwilim a sut i sowar
en lapwada.
26 Komail ol o ri ai kan, ko-
mail kadaudok en Apraam,
o meamen me masak Kot re
omail, padak en kamaur pot
et pakadara dong komail.
27 Pwe me kaukauson
Ierusalem o ar saumas akan
kapwaiada kokop en saukop
akan, me kin wadawad
ni sapat akan karos ni ar
kadeikada i, pweki re sasa i.
28 A sota me re diaradar,
me a kak kamata kila. Ari so,
re poeki ren Pilatus, me a en
kamatala i.
29 Irail lao kapwaiada
karos, me intingkidi i, re ap
kidi sang i nin tuka o kidi i
nan sousou o.
30 A Kot me kotin kaiasada i
sang ren me melar akan.
31 O ran toto me a kotin

pwara dong me iang i kotilang Ierusalem sang Kaliläa, me sapwilim a saunkadede ong aramas akan.

32 A kit padaki ong komail rongamau duen inau ong sam atail akan,

33 Me Kot kotin kapwai ong kitail nairail seri kan, ni a kotin kaiasadar Iesus duen a intingidier nan psalm kariau: Koe nai Ol, I kanaitik uk adar ran wet.

34 A duen a kotin kaiasada i sang ren me melar akan, pwen der mor pasang, i me a kotin masanieki met: I pan ki ong komail pai melel en Dawid akan.

35 I me a pil masanieki ekis wasa: Re sota pan kotin mueid ong, sapwilim ar Saraui o pan mor pasang.

36 Pwe Dawid lao kapwaiada a papa ong kupur en Kot ni a ansau, ap saimokelar, a saredier impan sam a ko, ap mor pasang.

37 A i me Kot kotin kaiasadar, nan a sota kotin mor pasang.

38 Ari ri ai kan, komail asa, me lapwa pan dip akan ren men et kin kaloki ong komail.

39 A me pan poson i, nan i me pungalar sang meakaros, me komail sota kak pung kila kapung en Moses.

40 Ari, komail kalaka, pwe a depa pwai ong komail, me saukop akan masanier:

41 Kilang, komail me kin lalaue, puriamuiki o soredi, pwe I pan wia dodok eu ni omail ansau, me komail sota pan kamelele, ma amen pan kasokasoi ong komail due.

42 Irail lao pedoi sang ap poekipoeki, kasoi pukat en kalok ong irail ni ran en sapat kokodo.

43 A saraui lao nikier, men Sus o Proselit lelapok toto idauenla Paulus o Parnapas, me mamasani ong irail o panaui irail, ren podidi ong mak en Kot.

44 A ni sapat kokodo karos toun kanim o pokon pena, pwen rong masan en Kot.

45 A Sus akan lao kilanger pokon o, ap pepeirinki o lidere meakan, me Paulus kaweweda; re palian o lalaue.

46 A Paulus o Parnapas ap so masak katitiki: Masan en Kot en loki dong komail mas, a pweki omail kase sang, o wia kin komail sowar ong maur soutuk, kilang, se sope wei ong men liki kan.

47 Pwe iet duen me Kaun o kotin masani ong kit: Ngai me kasapwil uk adar, pwen marain pan men liki kan, pwe koe en kamaur sili lel sap karos.

48 Men liki kan lao rongadar met, ap peren kidar, o kapinga masan en Kot o karos, me kileledi ong maur soutuk, posonlar.

49 A masan en Kaun o lolok sili nan wei kan karos.

50 A Sus oko kamakarada li saupeidi lelapok o saumas en kanim kan, o kapei ong Paulus o Parnapas aramas o kasapoke ir sang nan sap arail,

51 A ira sipede sang ni aluwilu ar pwel, pwen kadede ong irail, ap kotilan

Ikonien.
52 A tounpadak kan me dir
kila peren o Ngen saraui.

14

1 A IET me wiauier nan
Ikonien: Ira karos kotilong
ong nan sinakoke en Sus
oko, ap padapadak kelail, lao
kisan men Sus o Krik toto
posonla.
2 A Sus oko, me so poson,
kamokimokid men liki kai o
kalolap irail ong saulang kan.
3 A ira mimieta warai wasa
o, o aima padapadak duen
kupur en Kaun o, me kotin
kapwaiada masan en kupur
a, ni a kotin kasaleda kilel o
manaman akan ki lim ara.
4 A toun kanim liak toror
pasang. Akai me iang Sus
oko, a akai iang wanporon
akan.
5 A moromorong lao
wiauier sang ren men liki
kan o pil Sus oko iangaki ar
saumas akan, pwen kame o
kate ira,
6 Ira lao mangier, ap piti-
lang kanim Likaonien, o Lis-
tra, o Derpe, o sap me mi imp
a,
7 Wasa o ira padapadak
rongamau.
8 A ol amen momod Listra,
me pat en nä luet o kokon
dangidang sang ni a tikitik,
me saikenta alu.
9 I me kin rongerong en
Paulus a padak. A lao masani
i, ap kotin kasauiada, me
a poson itar ong en kake-
lailada,
10 Ap kotin kapitie laudeda
masani: Ukida nä om! I ari
masiokadar o aluwei.
11 Aramas lao kilanger, me
Paulus kotin wiadar, rap ngi-
lada kapitiki nin lokaia en Li-
akonien: Kot akan wia ara-
masala ap koti dong kitail.
12 Irail ari ki ong mar en
Parnapas Iupiter, a Paulus
Merkurius, pweki a kaunda
kaparok.
13 A samero en Iupiter, me
kin mi mon kanim o, ap wado
kau ol o al en tuka kai mon
kanim o, ap men iang pokon
o wia mairong isis.
14 A wanporon oko Par-
napas i Paulus lao mangi
mepukat, ira ap ter pasang
ara likau o tang wong nan
pung en aramas akan likelik-
wir:
15 Maing ko, da me komail
wiawiaki mepukat? Kit ara-
mas dueta komail, ap padaki
ong komail, pwe komail en
wuki sang kot mal pukat,
wuki ong Kot ieias, me kotin
kapikadar lang, o sappa, o
sed, o audepa ’rail karos.
16 Me kotin mueid ong toun
sap karos en wia pein insen
ar mas o.
17 Ari so, a sota kotin okila
pein i, pwe a kotin wiawia
mau o kotiki ong komail
katau sang nanlang o rak
o, o kadireki nan mongiong
omail manga o peren.
18 Ira kotin masani
mepukat, a ekis ta, ira sota
kak katukiedi en pokon o ar
pan mairong ong ira.
19 A Sus oko ap kodo
sang Antiokien o Ikonien,
kamakarada aramas. Ir ari
kate Paulus o uradokilang
likin kanim o, re ap kiki ong,
me a matalar.

20 A ni en tounpadak kan
ar kapil pena i, a kotida ap
kolong ong nan kanim o,
a manda a iang Parnapas
koieila Derpe.
21 Ira lao padapadak
rongamau nan kanim o, o
kasaulangalar me toto, ira
ap purela Listra, o Ikonien,
o Antiokien.
22 Ira kakelada ngen en
tounpadak kan o panaui irail,
me ren dadaurata poson, o
me kitail en leleki wein Kot
kamekam toto.
23 Ira lao kasapwilada
saunkoa kai nan momodisou
karos, ap kapakap o kaisesol,
ap kapakapa ki irail ren Kaun
o me re posonlar.
24 Ira kakan sili Pisidien ap
lel ong Pampilien.
25 Ira lao padaki duen
masan o nan Perke, ap
kotilang Atalien.
26 A sang ni wasa o ira tan-
galang Antiokien, wasa ira
sapwile kidar mak en Kot ong
dodok o me ira kapwaiadar.
27 Ira lao pwarador, ap
kapokon pena momodisou,
rap kotin kasoia ong irail
duen en Kot a kotin wiaki
ira, o duen a kotin ritingada
wanim en poson en men liki
kan.
28 Ira ap kotikot warai ren
tounpadak kan.

15

1 A AKAI me kodido sang
Iudäa, ap padaki ong saulang
kan: Ma komail sota sirkom-
sais duen tiak en Moses, ko-
mail sota pan kak maurela.
2 A irail lao liak toror
pasang o akakamai ong
Paulus o Parnapas, re ap
inauki pena, me Paulus i
Parnapas, o pil akai irail en
kotidalang Ierusalem ren
wanporon o saunkoa kan
pweki mepukat.
3 Momodisou ap likid ir
wei lao ekis wasa. Irail
ap weweid nan Pönisien o
Samaria o kasokasoiada
duen en men liki ar wukila.
Irail ari kaperenda melel
saulang kan karos.
4 Irail lao lel Ierusalem,
momodisou o wanporon, o
saunkoa kan ap kasamo ir.
Irail ap katitiki meakan, me
Kot kotin wiaki irail er.
5 A akai kisan pwin en
Parisär, me saulangalar, me
uda indada: Me pung, en
sirkomsais ir ala, o kapi ong
irail, en wiawia kapung en
Moses.
6 A wanporon o saunkoa
kan pokon pena, pwen ka-
parok duen met.
7 Irail lao kapukapung
pena warailar, Petrus ap
kotida masani ong irail: Ri
ai kan, komail asa, me mas
o Kot kotin pil ia dar sang
nan pung omail, pwe men
liki kan en ronga sang nan
au ai masan en rongamau o
posonla.
8 A Kot me kotin ereki mon-
giong en aramas, kotin kad-
ede irail o kotiki ong irail
Ngen saraui dueta kitail,
9 O a sota kotin wiada irair
eu nan pung en kitail o irail
ni a kotin kamakel mongiong
arail ki poson.
10 Ari, da me komail ka-
songesongki Kot, en kidang
pon pop en tounpadak kan

lopu eu, me sam atail akan o
pil kitail sota kak wa.
11 A kitail kin kamekamelele,
me kitail pan kamaureki mak
en Kaun Iesus Kristus dueta
irail.
12 A pokon o nenenlata
o rongerong en Parnapas
i Paulus ara katiti duen
manaman oko o kilel kai, me
Kot kotin wia kidar lim ara
nan pung en men liki kan.
13 Irail lao nenenlar, Iako-
pus ap kaparok masanida: Ri
ai kan komail rong ia!
14 Simon me kasoiada duen
en Kot a kotin pwara dong
men liki kan ni tapi o pwen
pili sang irail kainok eu ong
mar a.
15 Pwe iduen masan
en saukop akan duen a
intingidi:
16 Murin mepukat I pan
puredo o kawiliakapada
im en Dawid, me rongki
pasanger, o pur ong kauada
wasa me olar.
17 Pwe luan aramas akan
en raparapaki Kaun o, pil
men liki kan, me wan ad ai,
iei me Kaun o masaniadar,
me kin kotin wiawia.
18 Mepukat me lolok sang
ni tapi o.
19 Ari iet me i kasauiada, ki-
tail ender katoutoui irail me
wuki ong Kot sang ren men
liki kan.
20 A sen intinge wong irail,
ren liki sang kasaut en kot
mal akan, o nenek, o man
mopelar akan, o nta.
21 Pwe sang mas kokodo
saunkawewe en Moses kin
mi nan kanim karos, pwe re
kin padapadak duen i nan
sinakoke kan ni ran en sapat
akan karos.
22 Wanporon o saunkoa
kan, o momodisou ap mauki-
dar, en pilada ol akai sang ar
pokon o porone ira wei iang
Paulus i Parnapas, en kotila
Antiokien: Iudas, me pil ad
a Parnapas o Silas, ol pukat,
me kaun pan saulang kan.
23 A iet eten, me re
intingiedier ap kadar wong
irail: Iet kit wanporon o
saunkoa kan o saulang kan
kadar wong komail, ri at
akan, me ko sang ren men liki
kan nan Antiokien, o Sirien,
o Sisilia at ranamau.
24 Aki at ronger, me akai,
me koiei sang re at, kin
kaponepone kin ngen omail
ar padak kan ni ar kasapunge
komail lar indada: Komail
en sirkomsais o kapwaiada
kapung o; a se sota ki ong irail
kusoned akan.
25 Kit ap wiaki eu ni at
maukidar en piladar ol akai,
ap kadar wong komail ian-
gaki kompoke pat Parnapas o
Paulus.
26 Ol oko me tonmeteki
maur ara ong mar en Kaun
Iesus Kristus.
27 Kit ari kadar wei Iudas
o Silas, me pil pan kasoi ong
komail mepukat.
28 Pwe Ngen saraui o kit
kin kupukupura, me mau, se
ender ki ong komail eu lopu;
mepukat eta me kasampwal:
29 Komail liki sang uduk,
me mairong ong kot likam, o
nta, o man mopelar, o nenek.
Ma komail liki sang mepukat,
nan komail kin wiawia me
mau. Ran kaselel!
30 Irail lao pakadarala, ap
kotilang Antiokien, re ap

kapokon ir pena, ki ong irail
kisin likau o.
31 Irail lao wadoker, ap
peren kidar kamait parail.
32 A Iudas i Silas, me
pil saukop oko panaui kin
saulang kan kasoi toto o pil
katinai ir ada.
33 Irail mi wasa o lao ran
akai, ap pakadarala popol
sang ren saulang kan, pwe
ren kola ren me kadar ira ala.
35 A Paulus i Parna-
pas kotikoteta Antiokien,
kawewedar o padapadaki
masan en Kaun o, o me toto
pil iang.
36 Kadekadeo murin ran
akai Paulus masani on Par-
napas: Kita pan purela ren
saulang kan, me mi kanim
akan, wasa kita padakier
duen masan en Kaun o, o
kalekalelapok due ’rail.
37 A Parnapas men ukada
Ioanes, me pil ad a Markus.
38 A Paulus kupura, me a
sota mau, ira en ukada i, me
muei sang ira nan Pampilien
o solar iang ira kolang dodok.
39 Ira ari akamai pena lao
ira muei pasang. Parnapas
ari ukada Markus tanga
wong Sipern.
40 Paulus piladar Silas ap
kotila. A saulang kan muei-
dela ira ni mak en Kot.
41 I ari kakan sili nan
Sirien o Silisia katinada
momodisou kan.

16

1 PAULUS ari kotilang
Derpe o Listra. A kilang
tounpadak amen mi wasa o,
me ad a Timoteus, nain li en
Sus me poson amen, a sam a
men Krik.
2 Nan i kalok mau sili ren
saulang en Listra o Ikonien
akan.
3 Paulus kotin men, i en
waroki ong i. I ari uk i
o sirkomsais i, pweki Sus
oko, me mi wasa o, pwe irail
asaer, me sam a men Krik
amen.
4 A ni arail kotikot sili
nan kanim akan, re padaki
ong irail me ren kapwaiada
kusoned oko, me wiauier ren
wanporon o saunkoa kan
nan Ierusalem.
5 Momodisou kan ari ke-
lailada ni poson o re totolar
ni ran karos.
6 A Ngen saraui kotin in-
apwiedi, me ren der padak
duen masan nan Asien, re ap
kakan sili Prikien o Kalatien.
7 Irail lao pwara dong
Misien, re song daulul wei
ong Pitinien, a Ngen en Iesus
sota kotin mueid ong.
8 Irail lao daulul lar Misien,
ap kodilang Troas.
9 A kasansal eu pwara
dong Paulus ni pong: Ol
en Masetonien amen me
uda, poekipoeki i indada:
Kom koti dong Masetonien,
sauasa kit!
10 A lao udialer kasansal
o, kit madang kolang Mase-
tonien, pwe se asaer, me
Kaun o kotin molipe kit,
en kolan padaki ong irail
rongamau.
11 Kit ari masel wei sang
Troas o inen wong Samo-
trasien, a manda lel ong
Neapolis,
12 O sang wasa o lel Pilipi,
kanim lapalap ni apali en
Masetonien, me kisan sap en
men Rom. Kit ari mimieta

nan kanim o ran akai.
13 Ni ran en sapat se koiei
sang kanim o, kolang pon
pilap pot, wasa re kin ka-
pakap ia. Kit ari mondi o
kawewe ong li akai, me kin
pokopokon wasa o.
14 A li amen ad a Lidia,
men saunet en likau waitata,
men Tiatira amen, me kin
kaudok ong Kot. Nan i me
rongerong kit. A Kaun o kotin
ritingada mongiong i, pwen
apapwali meakan, me Paulus
masanier.
15 I o a penainai lao pap-
taiselar, ap poeki re at in-
dada: Ma komail kasau ia da,
me i posonlar Kaun o, komail
pan pedelong ong nan im ai o
kotikot ia; i ari ngidingide kin
kit.
16 Kadekadeo ni at kolan
kapakap lidu amen, me kin
wun ani, ap tu ong kit, me
kin kare ong moni toto ren a
saumas kan ki a wun ani.
17 I me idauen Paulus o
kit weriwer indada: Aramas
pukat me sapwilim en Kot la-
palap ladu ko, me kin padaki
ong komail duen al en maur.
18 A mepukat a wiadar
ran toto. A Paulus kupurola
kaualap ap kotin saupeila
masani ong ngen o: Ni mar
en Iesus Kristus me i indai
ong uk, keredi sang i! I ap
keredi sang ni auer ota.
19 A saumas akan lao di-
arada, me solar kaporopor
en ar men wiaki moni, ap
saikidi Paulus o Silas, wai
ira long dong wasan net ren
saumas akan.
20 O kalua ira wei ren
saunkapung kan katitiki:
Aramas pukat kisan men Sus
kin kaokaoe atail kanim,
21 O padapadaki tiak me
sota pung se en ale de wiada,
pwe kitail men Rom.
22 Aramas karos ap uda
por ong ira, o saunkapung
ko dere sang ara likau kan o
kapi, ren woki ira.
23 Irail wokiwoki ira pan
pak toto, rap kase ira di nan
imateng o kapiedi silepa o, en
katengeteng ira di.
24 A lao aleer kusoned
wet ap kase ira di ong nan
warong, en imateng o saliedi
aluwilu ’ra nin tuka kai.
25 A lao ni ailep en pong
Paulus o Silas kapakap o
melkaka ong Kot, o me salidi
ko rongerong ira,
26 A sap o madang
rerereda, kasukasuk en
imateng mokidedar, wanim
ko ap madang ritida o ar sal
akan karos lapwadar.
27 A silepan imateng lao
pirida sang a mair o kilang
wanim ko ar ritidar, ap
ngapekida a kodlas o, a pan
kamela pein i, pwe a kiki ong,
me salidi ko me pitila.
28 A Paulus kapitie laudeda
masani: Kom der kame uk
ala, pwe kit karos mia.
29 A ap idok lamp eu o
tang rerer o dairukedi sang
Paulus o Silas.
30 O wa ira wei sang in-
dada: Maing ko, da me i en
wiada, pwen kamaurela?
31 Ira ap masani: Poson
Kaun Iesus, a koe o toun im
om pan maurela.
32 Ira ari kawewe ong i o
toun im a karos masan en
Kaun o.

33 I ari uk ira ni auer ota ni
pong o, widen ara pwal oko.
I o na kan karos ap madang
paptaiselar.
34 I ap kalua wong ira
nan im a, ap kida mo ’ra
kisin manga, o peren kidar
a posonla Kot, i o iang a kan.
35 A lao ran pasang,
saupeidi ko poronela papa
ko indada: Lapwada aramas
pukat!
36 Silepan imateng o ap
kaireki Paulus masan pukat
indada: Saupeidi ko me
ilakido, koma en lapwada.
Koma ari kotila popol
37 A Paulus kotin masani
ong irail: Irail sansal kadeike
kit adar o woki kit men Rom,
ap kase kit ale nan imateng,
a met re men kadar kit ala
so sansal. A so, irail en pein
kodo, wa kit wei.
38 A papa ko kaireki
saupeidi kan masan pukat.
Irail ap masakadar ni ar
rongadar, me ira men Rom.
39 Irail ari kodo, poeki
re ’ra o wa ira la sang, o
ngidingideki ira, en sapal wei
sang nan kanim o.
40 Ira ari pedoido sang
nan imateng o, ap kotila ren
Lidia. Ira lao tu ong saulang
kan, ap panaui irail o sipale
wei.

17

1 IRA kotin weid nan
Ampipolis o Apolonia, ap
pwara dong Tesalonik, wasa
sinakoke en Sus oko mi ia.
2 Paulus ap kotilong ong
re ’rail duen a kin wiawia
o iang ir kapakaparok pena
sang kisin likau kan ni ran en
sapat silu.
3 A kotin padaki o kasaleda,
me Kristus udan kalokolok
o iasada sang ren me melar
akan, o me Iesus men et, me i
kawewe ong komail, me Kris-
tus.
4 O akai irail me posonla ap
waroki ong Paulus i Silas, o
pil men Krik lelapok me toto,
o li saupeidi me kaidin me
malaulau.
5 A Sus oko pepeirindar, ap
ukada ol sued kai, o kapokon
irail pena o kapeida kanim
o, o kapil pena im en Iason,
pwen wa ira dong pokon o.
6 Irail lao so diar ira da re
ap waikelong dong saumas
akan en kanim o Iason o
saulang kai indada: Mepukat
kamokimokidadar sappa,
nan ira pil pwara dor met.
7 A Iason kasamo ira er, o
irail karos kin tiakedi masan
en Sisa ni ar katitiki, me dene
amen Nanmarki Iesus.
8 Irail ari kamakaradar
aramas o saumas akan nan
kanim o ni ar rongadar
mepukat.
9 Irail lao aleer sang ren Ia-
son o me tei kan ar kapwa, re
ap kadar ira la.
10 A saulang kan madang
kadarala Paulus i Silas
ni pong Peröa. Irail lao
pwarado, ap kotilong ong
nan sinakoke en Sus oko.
11 Mepukat me mau sang
irail nan Tesalonik, pwe
re pitipit aleer masan o
pereperen kalelapokki kisin
likau ni ran karos, ma melel
mepukat.
12 Ari, me toto irail poson-
lar, li o ol en Krik kan kisan

saupeidi me toto iang.
13 A men Sus en Tesalonik
ko lao ronger, me Paulus pil
padapadak nan Peröa masan
en Kot, irail ap kodo o ka-
makaradar aramas akan.
14 A saulang kan madang
kadarala Paulus, dene a pan
kotidila ni oror. A Silas i Tim-
oteus mimieta wasa o.
15 O me pelikid Paulus akan
kalua i lel Aten. Irail lao aleer
kusoned ong Silas o Timo-
teus, me ira en pitipit ko dong
i, re ap samalar.
16 A ni en Paulus a kotin
auiaui ira nan Aten kupura
ap ola ni a masani nan kanim
o dikedik en ani rok ia.
17 I ari kotin padaki ong Sus
oko o me toun kaudok kan
nan sinakoke pil wasan net,
me a kotin padaki ong, me
kin pokon pena wasa o ni ran
akan karos.
18 A saunpadak en Epiku-
rios o Stoik kai ap akamai
ong i o akai indada: Da
paupaulap men et men inda?
O akai indada: Likamata i
saunpadak en kot en wai
akan aki a padaki ong irail
rongamau en Iesus o en
aramas ar pan maureda.
19 Irail ari ukada i o walang
Areopak indada: Kit sota pan
kak rong duen padak kap pot
et, me koe kin kaweweda?
20 Pwe kasoi en wai pot, me
kom wa dong kit, kit ari men
weweki duen mepukat.
21 Pwe toun Aten o men
wai kan, me mi wasa o, kin
sopisokki ar kasokasoi o
rongerong duen meakaros
me kap.
22 A Paulus kotida pon dol
en mars masani: Komail ol
oko en Aten, i kasauiadar, me
komail kin masak kaualap
kot likam akan,
23 Pwe ni ai koko sili met,
o kilekilanger omail saraui
kan, i ap diaradar pei sa-
raui eu, me intingidier poa:
Sapwilim en kot me so di-
arokadar, me komail kin kau-
doki ong ap sasa i, i me i kin
padapadaki ong komail.
24 Kot me kotin wiadar
sappa o audepa karos i me
Kaun en nanlang o sappa,
nan a sota kotikot nan im
en kaudok kan me aramas
wiadar.
25 O sota me kin upaki i pa
en aramas likamata a kotin
anane meakot; pwe pein i kin
kotin nene ong karos maur, o
asingok o meakaros.
26 O a kotin wiadar wein
aramas en sappa karos ka-
parapar sang nta ta ieu, pwen
kaukauson nan sap karos,
o a kotin kileledier warai o
wasan ar kauson.
27 Pwe ren raparapaki Kot,
ma ir kak pam o diar i, pwe a
sota kin doo sang amen amen
kitail.
28 Pwe i me kitail kin
memaureki, o mokideki, o
mimiaki, duen akai omail
saunkaul pil indadar: Pwe
kis a kitail karos.
29 Ari, ma kitail kisan Kot,
kitail ender lamelame, me
Kot rasong kold, de silper, de
takai, de dikedik eu, me ara-
mas lolekong diaradar.
30 Ari, kot kotin kanongama
ong kitail ni ansaun atail
rotorot. A ansau wet a kotin
masani ong aramas karos,
ren kalula wasa karos.
31 Pwe a kotin kileledier
ran eu, me a pan kotin

kadeika kida sappa Ol amen,
me a kotin katororedar ni
tiak pung. A iet kilel, me a
kotiki ong aramas karos: A
kotin kaiasadar i sang ren me
melar akan.
32 Irail lao rongadar duen
mauredan me melar akan
akai ap lalaue, a akai inda:
Se men pur ong rong sang
komui duen met.
33 Paulus ari kotila sang re
’rail.
34 A ol akai waroki ong i o
posonlar. Amen ir Dionisius
kisan saunkapung kan; a li
amen, me ad a Damaris, o pil
akai iang irail.

18

1 MURIN mepukat a kotila
sang Aten o kotilang Korint,
2 A lao diaradar Sus amen
me ad a Akwila me ipwidier
Pontus, me apton kodo sang
Italien o a paud Prisila, aki
Klaudius masani, me Sus oko
karos en kokoke sang Rom, i
ari kotilang re ’ra.
3 O kotikot re ’ra, iang
dodok, pwe ira song ta ieu
wiada im likau.
4 O ni ran en sapat karos
a kin kotin padapadak nan
sinakoke o kalekalolekonge
men Sus o men Krik kan.
5 A Silas o Timoteus lao
kodido sang Masetonien,
Paulus kotin sopisokki
kaualap padak o, pwe a
kadede ong Sus akan, me
Iesus me Kristus.
6 A irail lao akamai o lalaue,
a ap sipededi sapwilim a
likau masani ong irail: Dip
omail en kapokon ong pein
komail. Ngai me makelekel
sang met, i pan kola ren men
liki kan.
7 I ari kotila sang wasa o
ap kotilang nan im en amen
me ad a Sust me kin kaudok
ong Kot, me im a pat ong
sinakoke.
8 A Krispus, saumas en
sinakoke posonla Kaun o,
iangaki karos toun im a; toun
Korint me toto lao rongada,
ap posonla o paptaisela.
9 Kaun o ap kotin masani
ong Paulus ni a auramen ni
pong: Der masak, padapadak
ender nenenla!
10 Pwe Ngai iang uk, o sota
me pan sair uk, pwen kame
uk, pwe nai aramas me toto
nan kanim wet.
11 I ari kotikot wasa o
par eu o saunipong wonu
kaweweda masan en Kot nan
pung arail.
12 Ni muein Kalion kakaun-
dar Akaia, Sus akan ap wiaki
eu, saikidi Paulus o wa dong i
mon mol en kadeik o,
13 Indada: Lap men et kin
pitipiti aramas, ren kaudok
ong Kot ap palian kapung.
14 Paulus lao men
masanda, Kalion ap masani
ong Sus oko: Komail Sus oko,
ma sapung eu de me sued kot,
i pan rong komail.
15 A ma akamai duen
lamalam, o ad akan, o omail
kapung, nan pein komail
pan wia, pwe ngai sota men
saunkapung pan mepukat.
16 I ari siken ir wei sang ni
mol en kadeik o.
17 A karos ap saikidi
Sostenes, saumas en
sinakoke o woki i mon mol
en kadeik o. A Kalion sota
insenoki mepukat karos.

18 Paulus lao kotikot wasa
o ran toto, ap kotin ka-
murimuri ong saulang kan
o iangala sop pot kotilang
Sirien; Prisila i Akwila iang
i. Mas a kotin kotedar tapwi
nan Kenkräa, pwe a inau mia.
19 I ari supi ong Episus, pwi-
likidi ong ira wasa o, a pein i
kotilong ong nan sinakoke o
kaparok ong Sus oko.
20 Irail poeki i, en mimieta
re ’rail ansau warai, a sota
kotin duki ong.
21 O a kotin kamurimuri
ong irail masani: I udan
iang kamadip kokodo nan
Ierusalem. A ma Kot pan
kotin mueid ong ia, i pan
pure dong komail. A ap kotin
masel sang Episus.
22 A lao kotin keredi Säsarea,
ap kotidala ranamau ong mo-
modisou ap kotilang Antiok-
ien.
23 A kotikot wasa o ansau
kis, ap kotila kakan sili nan
wein Kalatia, o Prikien, kake-
lada tounpadak kan karos.
24 A men Sus amen, me ad
a Apolus, me tikidar Aleksan-
drien, iei ol kadek lokaia, o
me ereki kisin likau kan, a ko
dong Episus.
25 Men et aleer padak ni al
en Kaun o, o a kelail ni ngen
e, a padapadak o kaweweda
mau meakan duen Iesus; a
paptais en Ioanes me a asa.
26 I ari tapiada aima pada-
padak nan sinakoke. A Ak-
wila o Prisila lao rong i, ap
uke dong ira i, kawewe ong i
al en Kot.
27 A lao men kola Akaia,
saulang kai ap inting wong
tounpadak kan, poeki re ’rail,
ren kasamo i. I lao pwarado,
ap sauasa irail, me poson ki-
lar mak en Kot.
28 Pwe a manaman ong Sus
akan, kasale ong irail sang
kisin likau kan me Iesus me
Kristus.

19

1 A ni ansau Apolus mi Ko-
rint, Paulus kotin kakan sili
sap en pali poa kan, ap lele
dong Episus wasa a diarada
tounpadak kai.
2 A kotin masani ong irail:
Komail aleer Ngen saraui ni
omail posonlar? Irail potoan
ong i: Se sota man rong, me
Ngen saraui mia.
3 A ap kotin masani: A is,
me komail paptais ong? Irail
inda: Ong paptais en Ioanes.
4 Paulus masani: Ioanes
paptais ki paptais en kalula,
ni a masani ong aramas
akan, me ren poson i me pan
pwarado mur i, i Iesus.
5 Irail lao rongadar met, re
ap paptais ong mar en Kaun
Iesus.
6 Paulus lao kotin pwil po
’rail lim a kan, Ngen saraui
ap kotidi po ’rail, irail ari
lokaia ngil toror pasang o dei-
deikop.
7 A ir ol oko me ekriamen.
8 I ari kotin purepure nan
sinakoke o aima padapadak
saunipong silu, kapakaparok
o kawewedar meakan duen
wein Kot.
9 A akai lao kapitakailar,
o so poson, o lokelokaia
sued ong aramas akan duen
lamalam, a ap saupei sang
irail o katorela tounpadak

kan, o padapadaki ong irail
nan im en padak en Tiranus
10 Mepukat wiauier saun-
par riau; toun Asien karos ari
rongada masan en Kaun o,
men Sus o men Krik karos.
11 O Kot me kotin wia kida
lim en Paulus manaman ka-
puriamui akan.
12 Re pil aleer lim en pudo
o likau moa sang pali war a,
pwilikidi ong me somau kan,
somau o ap sare sang, o ngen
sued akan keredi sang.
13 Men Sus widingok kai,
me kin koko sili kati ani, ap
song sakaraki dong irail, me
tanwar en ngen sued kai,
mar en Kaun Iesus, indada:
Kit kaukilang komail Iesus,
me Paulus kin padapadak
due.
14 A ol isimen mia nain
samaro lapalap Skepas, ol
en Sus amen, me wiadar
mepukat.
15 A ngen sued sapeng irail
indada: I asa Iesus, o i asa
duen Paulus, a komail, is ko-
mail?
16 A aramas o, me ngen
sued mi poa, ap luse dong
irail o kaloe irail edi. Ir ari
tanga sang nan im o kiliso o
kili olar.
17 A met lok sili ren men
Sus o Krik akan, me kauson
Episus. O masak kipa irail
edi, o mar en Kaun Iesus me
lomuinlar kaualap.
18 O me iang posonlar
me toto kodo weokadar o
kasaledar arail wiawia kan.
19 O pil me toto, me kati ani,
wa pena nairail puk o isik ir
ada mon karos; ir ari wadok
pwain ar o diar, me a dok ong
moni limenen.
20 Masan en Kaun ari
pwaidar kaualap.
21 Murin mepukat Paulus
ap kotin inong iong ni ngen e
kakan sili wein Masetonien o
Akaia, ap kotilang Ierusalem
masanidar: I lao milar wasa
o, i pil pan kilang Rom.
22 I ari kadarala Mase-
tonien riamen, kisan me
papa i: Timoteus o Erastus.
A pein i kotikoteta mas nan
Asien.
23 I ansau me moromorong
laud wiauier pweki lamalam.
24 Pwe amen, me ad a
Demetrius, saunmata amen,
me kin wiada im en kaudok
silper kan ong Diana, me
kare ong irail, me kin wiaw-
iada, moni toto.
25 I ap kapokon irail pena
o toun dodok en song ota in-
dada: Maing ko, komail asa,
me dodok wet meid kadepa
ong kitail, pwe i me kitail
kapwapwaki.
26 A komail kilekilang o
rongerong, me Paulus men
et kin kaloedi o kawukila
aramas toto a kaidin nan
Episus eta, pwe pil koren
iong nan Asien pon, ni a kin
padaki ong aramas akan, me
dene kaidin irail kot akan,
me wiaui pan pa en aramas
akan.
27 Mepukat meid apwal
ong kitail. Pwe kaidin atail
dodok eta me pan kamala,
pwe pil im kaudok en kot
Diana lapalap o a lingan, me
toun Asien o sappa karos kin
kaudoki ong pan sorela.
28 Irail lao ronger mepukat,
re ap makara kida kaualap
o weriweradar indada: Meid
lapalap Diana en men Episus!

29 A karos toun kanim o
ap pingidar, wiaki eu, tan-
galang im en madong, tan-
gaki Kaios o Aristarkus men
Masetonien, me waroki ong
Paulus oko.
30 A Paulus lao pan kotilong
nan pokon o, tounpadak kan
ap sota mueid ong i.
31 O saumas en Asien
kai, me kompokepa kan,
ilake dong i, panaui i, ender
kotilang im en madong o.
32 Ari, akai wia eu song en
lokaia, a akai eu, pwe pokon
o pingidar. A me toto re 'rail
sasa karep en ar pokon pena.
33 Irail sikon sang nan
pokon o Aleksander; Sus oko
me sikonla i. A Aleksander
olol ong irail, ap men sapeng
pokon o.
34 Irail lao asa, me i kisan
Sus oko, re ap wiaki eu weri-
werada auer riau: Meid la-
palap Diana en men Episus!
35 A sauninting en kanim
o lao kadukiedi pokon o, ap
indada: Komail ol oko en
Episus, is aramas, me sasa,
me kanim en men Episus
kin kaukaudoki ong Diana la-
palap o dikedik, me pupedi
sang nanlang?
36 A ma sota, me pan kak
kalikame mepukat, komail
en nenenla o der wiada me
sapung!
37 Pwe komail ukedo ol
pukat, me sota kin kuliada im
en kaudok o, pil sota lalaue
omail kot li.
38 A ma Demetrius o iang a
kan mauki meakot ren amen,
kapung ap pan wiaui, pwe
saunkapung kai mia, ren ka-
pukapung re 'rail.
39 A ma komail mauki eu
song toror, i me pan kapun-
gala nan kapung o.
40 Pwe kitail pan pukoki
morong en ran wet, pwe sota
karepen, me kitail en ka-
pungki pokon wet ar tan-
gatang pena.
41 A lao masani ong irail
mepukat, ap kadar pasang
pokon o.

20

1 MORONG lao dukedier,
Paulus ap molipe pena
tounpadak kan, ap kotin
kamurimuri ong irail o
kotila, pwen sailokelang
Masetonien.
2 A lao kakan sili sap oko, o
panapanaui irail kaualap, ap
kotilang wein Krik.
3 A lao kotikot wasa o
saunipong silu, ap men
kotilang Sirien, ari so, a kotin
pure dong Masetonien, pwe
Sus oko masamasan i.
4 A iet akan, me likid i
lel Asien: Sopater nain Pirus
men Peröa, a Aristarkus o
Sekundus men Tesalonik, a
Kaius men Derpe, o Timo-
teus, o Tikikus, o Tropimus
men Asien.
5 Mepukat tiong mas ap aui
kit nan Troas.
6 Murin kamadip en prot
somut se serok wei sang
Pilipi, tangatangki ran limau
kokola re 'rail Troas, wasa se
mimi ia ran isu.
7 A ni ran kaieu en wik, ni
at pokon pena, pwen pilitiki
pena prot, Paulus ap kotin
padaki ong irail. A mandan
ran o a pan samala. A kotin
kawarailar a padak lao lel
ailep en pong.

8 A lamp toto mi nan kokon
poa, wasa se pokon pena ia.
9 A manakap amen, me ad
a Eutikus, me momod nan
wanimtuk, me mair kalikala.
A ni en Paulus a padak warai,
i ari mair kalikala melel,
ap pupedi sang ni kasilu en
kokon poa, o re pokada, a
melar.
10 A Paulus me kotidi kipedi
ong poa o polodi i masani:
Komail der mauk, pwe a
memaur!
11 I lao kotidala o pilitiki
pena prot, o konoter, o pada-
padak warai lao lel wasa ran,
ap kotilar.
12 A irail wado manakap
memaur ap pereperen
kaualap.
13 A kit me madang iang
sop o, tangatang kolang Asos,
wasa se pan uk ia Paulus,
pwe i me a kakalik ong kit. A
pein i pan sapal.
14 A lao tu ong kit nan Asos,
se ap uk i, tangalang Mite-
lene.
15 Kit tangatang kodo sang
wasa o, a manda se lel ong
likin Kios, o manda se lele
dong Samos, o se mondi
Trokilion, a manda se pwara
dong Miletus.
16 Pwe Paulus kileledier
en dauli Episus, pwe a der
pwapwand nan Asien, pwe
a kotin karawaru, ma a pan
kak, a pan lel ong Ierusalem
ni ran en Pentikos.
17 A sang Miletus a kotin
ilakilang Episus molipe
saunkoa en momodisou kan.
18 Irail lao pwara dong i, a
kotin masani ong irail: Ko-
mail asa duen ai wiawia re
omail ansau karos sang ni
tapin ran o, me i lel Asien,
19 Duen i papa Kaun o
ni aktikitik, o sangesang, o
kamekam nan pung en Sus
oko, ni ar rukiruki ia di.
20 O duen i sota oki sanger
meakot me katepan, pwe i
kaireki komail karos, o pada-
padaki komail sansal o nan
im akan.
21 O i kadede ong men Sus
o pil men Krik kalula ong Kot
o poson atail Kaun Iesus Kris-
tus.
22 A kilang, i ap kokodalang
Ierusalem, ngen i salidi o i
sasa, da me pan pid ia wasa o.
23 A Ngen saraui kin
kotin kadede ong ia nan
kanim karos, me sal akan o
kamekam kin auiaui ia.
24 Ari so, i sota kin insenoki
mepukat, i pil sota kasam-
pwaleki maur i, pwe i en
kaimwisokela ai koa dodok,
me i aleer sang ren Kaun
Iesus, en kadede rongamau
en mak en Kot.
25 A kilang, i ap asaer,
me komail karos, me i
padapadaki onger wein Kot,
pan solar udial mas ai.
26 I me i kadede ong komail
ran wet, me i makelekel sang
ntan komail karos.
27 Pwe i padaki ong komail
duen kupur en Kot, o sota
man meakot me i okisang ko-
mail.
28 Komail ari kalaka komail
o momodisou karos wasa, me
Ngen saraui kotin kasapwil
komail dang silepa ko, pwen
apapwali momodisou en Kot
me a kotin pwainiki pein nta.
29 Pwe i asaer, me murin ai

samalar kidi komad akai pan
pwara dong komail, me sota
pan kasampwaleki pwin o.
30 A ol akai pan uda sang
nan pein komail, me pan
padak sapung, pwen wiaki
tounpadak kan pein ar
warok kan.
31 Komail ari masamasan o
tamanda, me i sota dukedi,
panaui amen amen, sange-
sang ni ran ni pong saunpar
silu.
32 Ari, i pan mueid ong ko-
mail Kot o masan en kupur a,
me manaman ong kapwai ko-
mail ada, o kotiki ong komail
soso eu ren me saraui kan.
33 I sota noroke en amen a
silper, de kold, de likau.
34 Pein komail asa, me pa
i kat kin papa ia o ai warok
kan.
35 I kasale ong komail er
meakan duen komail en
dodok, pwen sauasa me luet
akan o tamatamanda masan
en Kaun Iesus akan, duen a
pein kotin masani: Kiki wei
me kaperen sang ale.
36 A lao kotin masanier
mepukat, a kelepuki iang
irail karos kapakap.
37 Irail ari sangesang
kaualap o polodi tapin wor
en Paulus o metik i.
38 Re insensuedekier
kaualap a masan, me dene re
solar pan udial silang i. Irail
ari likid i koti ong pon sop o.

21

1 KADEKADEO kit lao
maselwei sang murin at
kamurimuri ong irail se
tangatang inen wong Kus, a
manda lel ong Rodus, a sang
wasa o se tangalang Patara.
2 Kit lao diaradar sop pot,
me pan kola Pönisien, se ap
keredang poa maselwei.
3 Kit lao kilanger Sipern,
se dauli ni pali maun, tan-
gatang kolang Sirien ap supi
ong Tirus, pwe i wasa aude-
pan sop o pan pwilidi ia.
4 Se lao diaradar toun-
padak kan, kit ap mimieta
wasa o ran isu. Irail ap
masanki Ngen, Paulus ender
kodalang Ierusalem.
5 Kadekadeo kit lao
kaimwisokila ran oko, se ap
masel kokola. Irail karos
me likid kit lel likin kanim,
li o seri kan pil iang; kit ap
kelepuki ni oror, o kapakap.
6 Kit lao kamurimur pena,
se ap kereda pon sop o, a irail
purelang deu ’rail.
7 Kit tangatang kodo sang
Tirus ap ko dong Ptolomais;
kit ap ranamaui saulang kan
o kairu re ’rail ran eu.
8 A mandan ran o se
maseler, ap lel ong Säsarea, kit
ap pedelong ong nan im en
saunpadak Pilipus, me kisan
isimen oko, o mimieta re a.
9 A men et na seripein
makelekel pamen mia, me
kin deideikop.
10 A ni at kaukauson wasa
o ran toto, saukop amen ap
kodido sang Iudäa, me ad a
Akapus.
11 A lao pwara dong kit,
ap ale sapwilim en Paulus
pirapir pira pena pein pa a
o nä a kan, katitiki: Iet me
Ngen saraui kotin masani:
Iet duen men Sus oko, me
mi Ierusalem, pan saliedi ol
o, me a pirapir wet, o pan-
galang i nan pa en men liki

kan.
12 Kit lao rongada mepukat,
kit o pil irail karos toun wasa
o ap poekipoeki a ender koti-
dalang Ierusalem.
13 A Paulus kotin sapeng:
Da me komail sangesangki
o kawekila nan mongiong
i? Pwe kaidin salidi eta,
me i kak ong, pwe pil mela
nan Ierusalem pweki mar en
Kaun Iesus.
14 A lao sota duki ong, kit
ap nenenla indada: Kupur en
Kaun o en pwaida.
15 Murin ran pukat se ki
pena at kapwa kan o daulu-
lang Ierusalem.
16 A tounpadak en Säsarea
kai pil iang kit, o re ukado
Mnason men Sipern, toun-
padak ma amen, me se pan
kairu re a.
17 Kit lao lel Ierusalem,
saulang kan kasamo kit
popol.
18 A mandan ran o Paulus
iang kit kotila ren Iakopus
o saunkoa karos pokon pena
wasa o.
19 A lao ranmaui irail, ap
kotin kasokasoia meakan,
me Kot kotin wiai ong men
liki kan ki a dodok.
20 Irail lao rongadar
mepukat, re ap kapingaki
Kot indai ong i: Ri at, kilang
men Sus me totoia me iang
posonlar, o irail karos kin
kasampwaleki kapung o.
21 Nan a loki ong irail duen
komui, me dene komui kin
kaukawewe men Sus, me
dondole men liki kan, ren
kasela Moses o padapadaki,
re ender sirkomsais seri kan,
o pil der dadaur tiak kan.
22 A iaduen, pokon pan
wiaui, o re pan rongada, me
komui samador.
23 Ari, komui pan wiada
met, me se pan indai ong ko-
mui: Ol pamen mi re at, me ar
inau mia.
24 Uk irail ada o ka-
makelekel komui da iangaki
irail, o pwain irail pwe mong
arail en seisei, o karos pan
kilang, me likam pot, me re
ronger duen komui, o me
komui pil kin kapwaiada
kapung o.
25 A duen me posonlar
sang ren men liki kan,
se intingiedier o kusoned
edar, me ren der kapwaiada
mepukat. A iet eta: Ren
liki sang uduk me mairong
ong kot likam, o nta, o man
mopelar, o nenek.
26 Paulus ap kotin ukada ol
oko, a manda a kamakeleke-
lada pein i ap iang irail koti-
long ong nan im en kaudok o
kotin kasaledar ran en arail
kamakelekel, lel mairong en
amen amen wiauier.
27 A ran isu lao koren iong
nikier, men Sus en Asien ap
kilanger i nan im en kaudok
o, rap kamoromoroda ara-
mas karos o saikidi i,
28 Weriwerada indada: Ol
en Israel, komail sauasa, iet
aramas o me kin kaukawewe
ong karos wasa karos, ren
palian Sus akan, o kapung,
o wasa kis et, o a pil kalua
dong nan im en kaudok men
Krik kai, o kasaminela wasa
saraui wet.
29 Pwe mas o re kilangadar,
me Tropimus men Episus
iang i nan kanim o, re ap kiki

ong, me Paulus kalualong
ong i nan im en kaudok.
30 A kanim o moromoron-
gada kaualap o aramas akan
tang pena. Re ap saikidi
Paulus o waike sang i nan im
en kaudok o, a wanim ko ap
madang ritidi.
31 Irail pan kamela i, a rong
ap lel ong saumas en saun-
pei kan, me Ierusalem moro-
morongda.
32 I ari madang ukada
saunpei o saumas akai ap
tangadi wong irail. Ir lao
kilang saumas o saunpei ko,
re ap solar woki Paulus.
33 Saumas o ap kai ong,
koledi i masani, i en salikidi
sal mata riapot, o idok: Is i, o
da me a wiadar?
34 A akai sang nan pokon
o weriwer wiada eu song en
lokaia a akai eu. A ni a
sota kak weweki, me re mo-
romorongki, ap masani, a en
wisikelang nan im en saun-
pei.
35 A lao lel ong kandake
o, saunpei ap wewa i, pweki
pokon o koiden pena i.
36 Pwe pokon o, me idauen,
weriwer indada: Siken wei i!
37 A ni en Paulus a pan
wisikelong ong nan im en
saunpei, a ap masani ong
kaun lapalap o: A sota muei
ong ia, en indang komui
meakot? A ap masani: Komui
asa lokaia en Krik?
38 Ari, kaidin komui ol en
Äkipten, me kapeida aramas
oko mon ran akai, ap kalu-
alang sap tan ol lolap pakid?
39 A Paulus masani: Ngai
ol en Sus amen, men Tarsus,
kanim indand en Silisia eu, i
men poeki re omui, en mueid
ong ia, en kapakaparok ong
aramas pukat.
40 I ari mueid ong i. Paulus
ap kotida pon kandake o olol
ong aramas akan. A lao mole-
lar kaualap, Paulus ap ka-
parok ong irail ni ngor en
Ipru masani:

22

1 RI ai ko, sam ai ko komail,
rong mas ai sapeng komail.
2 Irail lao ronger, me a
masani ong irail ni lokaia en
Ipru, re ap nenenla kaualap.
I ari kotin masani.
3 Ol en Sus amen ngai, me
tikidar Tarsus en Silisia, a i
kakairida nan kanim wet ni
aluwilu en Kamaliel, pada-
padakki kapung en sam atail
akan, o nantiong pongipongi
Kot dueta komail kin wia ran
wet.
4 O i kawelar al pot et lel
ong kamelar aramas, ni ai
saliedi o pangalang imateng
ol o li akan.
5 Pwe iduen me samero la-
palap o saumas akan kin kad-
ede kin ia, pwe i aleer sang
irail kisin likau, ong ri (atail)
akan. I ap kolang Damaskus,
pwen pil saliedi o wa dong
Ierusalem, me mi wasa o,
pwe ren kamekame.
6 A ni ai koko wei korendor
Damaskus, nin sauas, marain
eu kodido sang nanlang, sare
ia da.
7 Ngai ari pupedi nani pwel
o rongada ngil eu, me masani
ong ia: Saul, Saul, da me koe
kame kin ia?
8 Ngai ari potoan ong: Is ko-
mui Maing? A kotin masani

ong ia: Ngai Iesus en Nasaret,
me koe kin kame.
9 A me iang ia udialer
marain o, ap masapwekadar,
a re sota rong kapit en me
masan dong ia.
10 Ngai potoan ong: Da me
i en wiada Maing? Kaun o ap
kotin masani ong ia: Paurida
u kowei ong Damaskus, nan
a pan kapare ong uk wasa
o, me kaonop ong uk er, en
wiada.
11 A i solar kak kilang wasa,
aki lingan en marain o, i
ap daululang Damaskus; me
iang ia kalua kin ia pa i.
12 Ananias, ol lelapok amen
duen kapung o, me kalok
mau sili ren Sus akan karos,
me kauson wasa o,
13 Ap ko dong ia kasikasi-
nen imp ai indai ong ia: Ri ai
Saulus, kilangada wasa! Ari,
ni auer ota i saradang i.
14 I ari katitiki: Kot en
sam atail akan, me pil uk
adar, pwe koe en lolekongki
a kupur, o udial me Pung o, o
rong kapit en silang i.
15 Pwe koe pan sapwilim
a saunkadede ong aramas
karos, duen me koe kilan-
gadar o rongadar.
16 Ari, da me koe auiaui?
Paurida o paptaisela, pwe dip
om akan en widen sang, o
sakarkidang mar a.
17 A kadekadeo i lao pwara
dong Ierusalem o kapakap
nan im en kaudok o, i ap wuk-
ilar.
18 O i kilang i, me kotin
masani ong ia: Kanan-
gata, madanga wei sang
Ierusalem, pwe irail sota
pang duki ong om kadede kin
ia.
19 Ngai ari potoan ong:
Maing, pein irail asa, me i
pangalang nan imateng o
woki nan sinakoke kan me
kin poson komui.
20 A ni sapwilim ar
saunkadede Stepanus ka-
matalar, ngai pil u impa o
peren kidar a kamatalar,
nekinekid likau en me ka-
matalar i ko.
21 A ap kotin masani ong ia:
U ko wei, pwe I pan kadar
uk ala wasa doo ren men liki
kan.
22 Irail rongerong i lel ong
masan pot et, ap ngil laudeda
indada: Siken wei sang sappa
lap men et! Pwe a sota mau
ong, i en memaureta!
23 A ni arail weriwerada, o
kaselar ar likau, o kasadar
pwel par,
24 Kaun lapalap o ap
masani, i en wisikelang nan
im en saunpei o masani, ren
woki i, pwe i en lelapok kila,
da me re weiweilokeki i.
25 Irail lao saliedi i, Paulus
ap idok ren kaun o, me u
impa: Me pung, en woki
aramas en Rom amen, me
kaikenta pakadeikadar?
26 Kaun o lao rongada met,
ap kola ren kaun lapalap o in-
dada: Da me kom pan wiada,
pwe aramas men et men Rom
amen.
27 Kaun lapalap o ap kodo
indai ong i: Katitiki ong ia,
ol en Rom amen komui? A
sapeng: Ei.
28 Kaun lapalap o sapeng:
Pwai laud me i saladok kilar.
A Paulus masani: A ngai me
tikidar saladok.

29 Me kodo kadeikada i, ap
madang pure sang i, o kaun
lapalap lao asadar, me i ol en
Rom amen, a pil masakadar,
pweki a saliedi i.
30 A mandan ran o a inong
iong melel asa karep en Sus
oko ar pangala i, ap lapwada
i o kapokon pena samero la-
palap o toun kapung o, ap
wadila Paulus o kotikidi ong
i mo ’rail.

23

1 A PAULUS kotin aupwil
sili nan kapung o ap masani:
Ri ai ko, i dadaurata me mau
ong Kot lao lel ran wet.
2 A samero lapalap Ananias
masani ong men impa, ren
pikir au a.
3 Paulus ap masani ong
i: Kot pan kotin pikir uk
malaun men koe, pwe koe
momod wasa en, en kadeik ia
da duen kapung o, ap tiakedi
kapung o ni om indada, ren
pikir ia.
4 A men impa indada: Koe
pan lalaue sapwilim en Kot a
samero lapalap?
5 Paulus ap masanier: Ri
ai ko, i sasa, me i samero
lapalap o, pwe a intingidier:
Koe der nan au sued duen
omail kaun lapalap o!
6 A Paulus lao diaradar,
me akai irail Sadusär, a
akai Parisär, ap kapitie laud
nan kapung o masani: Ri
ai ko, ngai Parisär amen
o nain Parisär amen, ai
kaporopor en me melar akan
ar pan maureda, i me i pan
pakadeikada.
7 A lao masanier met,
Parisär o Sadusär akan ap
akamai pena; ari momod o
muei pasang.
8 Pwe Sadusär kin inda, me
dene sota me pan maureda, o
pil dene sota tounlang, pil so
ngen, a Parisär kin kamelele
karos.
9 A weriwer laud wiauier.
A saunkawewe kan, me kisan
Parisär kasinenda kaparok
katitiki: Sota me sued kot en
aramas men et, me se diar.
A ma ngen eu de tounlang
amen masani ong i, kitail der
palian Kot!
10 A lao moromorong
kaualap, kaun lapalap o
ap masak, me Paulus pan
dapenok pasang, ap masani,
me saunpei kai en kodilan
koledi i, wado sang nan pung
ar o wa dong nan im en
saunpei.
11 A pong pena sang ran o
kaun o kotikot re a masani:
Kaporopor mau, pwe duen
om kadede ia nan Ierusalem,
iduen koe pil pan kadede ia
nan Rom.
12 A lao ran pasang, Sus
akai ap inauki pena o kauk-
ila, me re pan solar kang o
nim meakot, re lao kamelar
Paulus.
13 A irail, me wiadar inau
wet, me paek sama.
14 Irail kodo ren samero la-
palap o saumas akan kati-
tiki: Se inauki pena o kauk-
ila, me se solar pan kang o
nim meakot, se lao kamelar
Paulus.
15 Komail o toun kapung
ari poeki ren kaun lapalap
o, a en kadara dong komail
i. Dene komail pan rapara-
paki melel re a, a kit pan

masamasan kamela i, mon a
pan pwara dong komail.
16 A wawan Paulus seri
amen lao ronger ar ruki i, ap
pedelong ong im en saunpei
kai kaireki Paulus.
17 Paulus ap ekeredo kaun
amen, masani ong i: Kare
wong manakap men et ren
kaun lapalap o, pwe meakot
mia, me a men kaireki i.
18 I ari ukada i kare wong
i ren kaun lapalap o indada:
Paulus me salidi, eker ia dong
i o poeki re i, i en wa dong
komui manakap men et, pwe
meakot mia, me a men kaire
kin komui.
19 Kaun lapalap ap koledi
pa a o koieila wasa rir kale-
lapok: Da me koe men kaire
kin ia?
20 I ari katitiki: Sus akai in-
auki pena, en poeki re omui,
en kadara dong kapung
Paulus lakap, dene komui
men pur ong raparapaki mau
due.
21 A komui der duki ong
irail, pwe ol paek sama, me
rukiruki i, me inauki pena
o kaukilar, me re solar pan
kang o nim re lao kamela i.
A irail auiaui ansau wet, me
komui en mueid ong irail i.
22 Kaun lapalap o ap kadar-
ala manakap o masani ong i:
Der indang meamen, me koe
kaire kin ia met!
23 A lao ekeredor kaun ria-
men, ap masani: Kaonopada
saunpei riepuki, pwen kola
Säsarea, o pil me dake os isi-
akan, o me wa katieu riepuki
sang ni klok duau en pong-
pong wet.
24 O pil kaonopada man
akai, me re en kida poa
Paulus, o ren kanakanai ong
walang i ren kopina Peliks.
25 A pil intingiedier kisin
likau duen met:
26 Ngai Klaudius Lisias
kadar wong komui maing
kopina Peliks ai ranamau.
27 Ol men et, me Sus oko
saikidier, o metar kis a pan
kamela re ’rail. A ngai ukada
saunpei kei dorela i ni ai ron-
gada, me i men Rom amen.
28 A ni ai men kalelapok,
da me re weiweilokedi i, i ap
wadila ren ar kapung o.
29 Ngai ari diaradar, me
a pangpangala pweki peidok
en ar kapung. A sota me i
diar, me a pun kak kame kila
de salikidi.
30 I lao asadar, me Sus oko
rukiruki ol o, i ap madang
kadar wong komui i, o i kaka-
liki ong me pangala i kai, en
kaireki wong komui duen i.
Ran kaselel!
31 Saunpei ko ap ukada
Paulus kalua i Antipatris ni
pong o duen a kawad kin
irail.
32 Mandan ran o re ki ong
me dake os akan, ren wala i,
ap purelang im en saunpei.
33 Mepukat lao lel ong
Säsarea, ap ki ong kisin likau
ren kopina, o pil kasale ong i
Paulus.
34 A lao wadoker o idok,
menia i, o mangier, me a
kisan men Silisia, ap masani:
35 I pan rong uk, lao me
pang uk ala pil pwarador. I
ari masani, i en nekinek nan
tanpas en Erodes.

24

1 A MURIN ran limau samero lapalap Ananias kotido iangaki saumas akai, o saunlokaia men, me ad a Tertulus; irail weiweiloke Paulus ren kopina.

2 A lao wisikedo, Tertulus ap pikikidi weiweiloke i indada:

3 Kit asaer duen muein popol re omui o duen kamau toto kan ong toun wei wet, pweki omui kalangan maing Peliks. O i me se kapikapinga kin komui ansau o wasa karos.

4 A i sota men kapangai komui, iet eta me i poeki re omui: Komui en kotin mangi kit duen omui kalangan.

5 Pwe se diaradar, me ol men et me morsued o me kin kapeida Sus akan karos, me mi sappa, o i me saumas en pwin likam en Nasaret,

6 Me pil song kasaminela im en kaudok o, i me se koledi i, pwen kadeikada, duen at kapung o.

7 A monsap Lisias kotin pwarado, kotiki sang i nan pa at ki a manaman lapalap,

8 Masani ong me weiweiloke i, en poto dong re omui, a komui lao kalekalelapok re irail, kom pan pein mangi duen meakan, me se pang kila i.

9 A Sus oko pil weiweiloke Paulus indada: Mepukat melel!

10 A kopina lao olol ong Paulus, en kaparok, a ap kotin sapeng masani: Ni ai asaer, me komui saunkapung pan toun wei wet saunpar toto, i peren kida, ai pan indinda duen pein ngai.

11 Pwe komui pan mangi, me pong ngaul ria pong eta, me i kodalang Ierusalem pwen kaudok.

12 A irail sota diar ia da lokaia ong amen nan im en kaudok, de kapeida aramas oko nan sinakoke kan de nan kanim o.

13 O re pil sota kak kadede, me re pang kin ia la met.

14 A iet eta, me i men kadede ong komui, ni ai kin kamelele karos, me intingidier nan saukop akan o kapung o, i kin kaudoki ong Kot en sam ai kan duen tiak en ir, me re kaadaneki pwin likam.

15 O i kaporoporeki Kot me irail pil kamelele me melar akan pan maureda, me pung o me sapung kan.

16 A i me i kin sosongki pein ngai, pwe lol i en pung mon Kot o aramas akan.

17 A murin par toto i kodon wa dong toun sap wet kisakis eu o wiadar mairong.

18 I ansau, me re diar ia makelekeladar nan im en kaudok o sota weriwer de moromorong.

19 A ir pukat Sus akai nan Asien menda re sota mi met mo ’mui, kadede ngai, ma re diar me sued kot re i?

20 De mepukat en pein kasansaleda sapung da, me re diar re i ni ai mi mon kapung o.

21 A iet eta lepen lokaia, me i kida ni ai udar nan pung ar indada: En me melar akan ar pan maureda, i pan pakadeikki ran wet re omail.

22 A Peliks lao ereki
mepukat, pwe a mangi
mau duen al pot et, ap
kasau ir wei masani: Kaun
Lisias lao kotido, i ap pan
kaimwisokela omail kapung.
23 I ap masani ong kaun
en kolekol Paulus o kasal-
adokela i, o ender inapwiedi
iang a kan, en kodon papa i.
24 A murin ran akai Pe-
liks pwarado, a paud Drusila
iang i, iei li en Sus amen, ap
molipedo Paulus o karonge i
duen lamalam en Kristus.
25 A ni a kapakaparok
duen pung, o makelekel, o
kadeik, me pan wiaui, Peliks
ap masapwekadar o sapeng:
U kowei ansau wet, i lao
pisokalar, i pan eker uk do.
26 A pil kaporoporeki, me
Paulus pan kotiki ong i moni,
pwen lapwada i; i me a pure-
pure ekeker kido i o kasoka-
soi ong i.
27 A murin par riau Por-
sius Pestus sapwiladar wil-
iandi Peliks. A Pelisk men
konekon ren Sus oko, ap sota
lapwada Paulus.

25

1 PESTUS lao pwarador nan
wei, ap kotidalang Ierusalem
sang Säsarea ni ran kasilu.
2 Samero lapalap o saumas
akan en Sus oko ap pwara
dong re a weiweiloke Paulus
o poekipoeki re a,
3 O inong iong konekon re
a, pwen palian Paulus, pwe a
en wa dong Ierusalem i, a re
masamasan i, pwen kamele
ni a kotikot kodo.
4 A Pestus masani, me
Paulus pan mimieta Säsarea,
a pein i pan madang masel
wei.
5 A me lapalap re omail pan
kak iang ia kodila o kadede ol
o, ma dip a mia.
6 A lao kotikot re 'rail
pong walu pong de ngaul, ap
kotidilang Säsarea o mandan
ran o a kaipokedi pon mol en
kadeik o masani, Paulus en
wisikedo.
7 A lao pwarador, Sus oko,
me kodido sang Ierusalem,
ap kapil pena i o kadipe i
kaualap, ap sota kak kad-
ededa.
8 Pwe Paulus kotin sapen
masani duen pein i: I sota
wiadar dipi ong kapung en
Sus oko, de ong im en kaudok
o, de ong Sisa.
9 A Pestus men konekon
ren Sus oko, ap sapeng
Paulus masani: Koe men
kodalang Ierusalem, pwen
pakadeikada re i wasa o?
10 A Paulus kotin masani:
I mi mon mol en kadeik en
Sisa, wasa me mau ong, i en
pakadeikada. Sota me sa-
pung eu, me i wiai ong Sus
oko, duen me pein komui
mangi.
11 Ma i wiadar sapung eu de
meakot me warong kamela, i
sota pan kang mela. A ma so
melel, me mepukat kine kin
ia, sota me pan kak pang ia
lang irail. I dorolang Sisa!
12 Pestus lao kalelapok
ren momod en kadeik o, ap
masani: Koe dorolang Sisa,
ari koe pan pwarala ren Sisa.
13 Murin ran akai nan-
marki Akripa o Pernise koti
dong Säsarea, pwen ranamau
ong Pestus.

14 Ira lao kotikot wasa o
pong toto, Pestus ap kaireki
nanmarki duen Paulus
masani: Ol sensal amen mi
met, me Peliks saliedi ap
samalar.
15 A samero lapalap o
saumas en Sus akan kaire
kin ia duen i ni ai potopot
Ierusalem inong iong i en
kadeikada i.
16 A ngai sapeng irail:
Kaidin duen tiak en men
Rom, en pangala aramas
amen, en kamela, mon me
pangala i kan saikenta sansal
mo a, o a muei ong i er, en
sapeng duen me re pang kila
i.
17 Irail lao pokon dong met,
a mandan ran o i madang
mondi pon mol en kadeik o
inda, ol o en wisikedo.
18 A me pangala i kan lao
pwarado, re sota katitiki
mesued kot, duen i kiki ong.
19 A akai peipeidok mia
duen pein arail lamalam o
duen ol mela amen me ad a
Iesus, me Paulus kin inda, me
dene a memaureta.
20 Ngai ari poneponeki
duen mepukat, i ap idok
re a, ma a sota men ko-
dalang Ierusalem, pwen
pakadeikada wasa o duen
mepukat.
21 A Paulus lao dorolang
kadeik en Aukustus, ngai ap
inda, ren koledi i, i lao kadar-
ala i ren Sisa.
22 Akripa ap masani ong
Pestus: I pil men rongerong
aramas o. A masani: Lakap
kom pan rong i.
23 A mandan ran o Akripa
i Pernise lao kotin pwarado
ni ar kapwat lingan kaualap
o kotilong ong nan im en
kapung, o ol lapalap akan
iangaki kaun en kanim o,
Pestus ap masani, Paulus en
wisikedo.
24 A Pestus masani: Maing
nanmarki Akripa o komail
ol akan karos, me iang
kit kotikot wasa et, komail
masani, pweki men et, Sus
akan karos kin poekipoeki re
i nan Ierusalem o pil met; ni
ar palian i indada, me dene a
sowar ong memaureta.
25 A i lao diarada, me sota
me a wiadar, me war ong
kamela o pein i dorolang
Aukustus, ngai ap kileledier
me i pan kadarala i.
26 A sota me i asa, en
intingiedi wong nai saupeidi.
I me i waki dong komail i,
mo ’mui ta maing nanmarki
Akripa, pwe kapung lao
nikier, i en asa, da me i en
intingieki wei.
27 Pwe i lamelame, me sa-
pung, en kadarala me salidi
amen, ap sota kaireki duen
karep en salidi.

26

1 AKRIPA ap masani ong
Paulus: Koe me saladoklar
en kapakaparok ki pein uk.
Paulus ap kapa wei lim a,
kadededar pein i:
2 I ap peren kidar maing
nanmarki Akripa, me i pan
kapakaparok mo ’mui ran
wet duen meakan, me Sus
oko pang kin ia la,
3 Pwe komui me erekilar
en Sus oko ar lamalam o
peipeidok kan, i ap poeki re
omui, en kotin kanongama
mamangi ia.

4 Ai wiawia kan arain maur
i, me tapida Ierusalem ren
sau i kan, Sus akan karos asa
due.
5 Irail me asa ia sang mas
kokodo, ma re men kadede
ia, me ngai kisan pwin ke-
lail en at lamalam, me ad a
Parisär.
6 Ngai ari mi mon kadeik,
pweki ai kaporoporeki inau
o, me Kot kotiki ong sam at
akan.
7 Nan i inau o, me at kainok
eisokriau kin kaporoporeki,
me re pan pwaiki ong ar nan-
tiong kaudok ong Kot ni ran
o ni pong. Maing nanmarki
Akripa iei kaporopor me i
pang kila ren Sus oko.
8 Da me komail sota
kamelele, me Kot kotin
kaiasada me melar akan?
9 Mas o i kiki ong, me i en
wiada meakan, me kaokaoe
mar en Iesus en Nasaret.
10 I me i pil wiadar nan
Ierusalem; o me saraui kan
toto me i saliedier ong nan
imateng murin ai aleer man-
aman sang ren samero la-
palap akan o irail lao kame-
lar, ngai pil sauasa.
11 I kame irail pan pak
toto nan sinakoke kan karos,
o koidong ong irail, re en
lalaue, o ngai lingarangar
kaualap pa 'rail; i kin kame
irail lel ong kanim en wai
kan.
12 A ni ai wiawia mepukat,
o kokolang Damaskus ni
manaman en samero la-
palap,
13 Maing nanmarki, nin
sauas i ap kilangadar nani al
o marain eu sang nanlang,
me lingan sang katipin, me
sensereda imp ai o me iang ia
kai.
14 Kit karos lao pupedier
nani pwel, i ap rongadar ngil
eu, katitiki ong ia ni lokaia en
Ipru: Saul, Saul da me koe
kamekame kin ia? Nan a pan
apwal ong uk, en tametame
tek o.
15 Ngai ari idok: Is komui
Maing? Kaun o ap kotin
masani: Ngai Iesus, me koe
kin kame.
16 Koe ari paurida, kasi-
nenda, pwe i me I pwaraki
dong uk, pwen kasapwil
uk ada, pwe koe en papa o
saunkadede men en meakan,
me koe kilangada, o meakan,
me I pan kapwara dong uk.
17 O I pan dondoro sang uk
ni pa en aramas akan o men
liki kan me I pan kadar uk
wei ong,
18 Pwen kapad pasang mas
arail, pwe re en wuki sang
rotorot, wuki ong marain, o
sang ni manaman en Satan
ong Kot, pwe re en lapwa
sang dip ar akan, o ren ale
ar soso ren me kamakelekele
kidar poson.
19 Ari maing nanmarki
Akripa, i sota sopeiki ong
kasansal en nanlang o.
20 Pwe mas i padaki ong
toun Damaskus o Ierusalem,
o sap en Iudäa kan, o men
liki kan, en kalula o wuki ong
Kot, o kapwaiada wan kalula
mau.
21 Nan i me Sus akan saik ia
kidi nan im en kaudok o, o re
song kame ia la.
22 Ari so, en Kot a kotin
ieiang ia, me i mimieki lao
lel ran wet, padapadaki me

tikitik o me laud akan, o sota me i inda, i eta, me saukop akan o Moses pil masanier, me pan wiaui:

23 Ieteten, Kristus en kamekam, o me a pan men mas en me pan iasada sang ren me melar akan, o padaki ong toun wei o pil ong men liki kan duen marain o.

24 A ni a kapung kila mepukat, pein i Pestus ap ngil laudeda masani: Paulus, koe iakalar! Om sukusukul toto me kapwepwe uk adar.

25 A Paulus kotin masani: I sota iakalar maing isou Pestus, a i kin kida kasoi melel o pung.

26 Pwe nanmarki kotin mangi duen mepukat; i me i pil aima padapadakieki ong i, pwe i asa, sota meakot, me a sota kotin ereki, pwe kaidin wasa rir, me mepukat wiauier.

27 Nanmarki Akripa, komui poson saukop akan? I asa, me komui kin poson.

28 Akripa ap masani ong Paulus: Me tar kis, a komui pan kainong ong ia en saulangala.

29 Paulus masani: I ngongki ong Kot, me komui o karos, me rongerong ia ran wet, en dueta ngai, a iermen sal mata pot et.

30 Nanmarki, o kopina, o Pernise, o me iang irail kaipokedi wasa o, ap kotida,

31 O kelepala, ap kapakaparok nan pung ar mamasani: Aramas men et sota kin wiada me war ong kamela de salidi.

32 Akripa ap masani ong Pestus: Aramas men et pan lapwada, ma a sota dorolang Sisa.

27

1 A LAO kileledier, me se pan serokelang Italien, re kasilaki Paulus, o akai me salidi, kaun en saunpei amen, me ad a Iulius, kisan pwin en Aukustus.

2 Kit ari kereda pon sop en Adramitien pot, me pan supi ong kanim en Asien akan, me mi pon oror, ap tang wei. Ari, Aristarkus, men Masetonien amen sang Tesalonik iang kit.

3 Mandan ran o se leler Sidon. A Iulius me kadek ong Paulus, ap mueid ong i, en kotila ren kompokepa ko pwen kasarloleit.

4 Kit ari maselar sang wasa o, ap tangatang panangen Sipern, aki ang me u dong kit.

5 Kit tangatang kotela lepen sed en Silisia o Pampilien, se ap lel ong Mira en Lisia,

6 I wasa kaun en saunpei o diarada sop en Aleksandrien pot, me pan maselang Italien, i ari kasau ong kit poa.

7 A kit pwapwand kokola, pong toto meid apwal ong kit lel ong Knidus, pwe ang me kawela; kit ari tangatang panangen Kreta, tang wong Salmone.

8 A meid apwal at dauli wasa o; kit ari lel ong sap eu, me ad a Kapitau mau koren iong kanim Lasäa.

9 A ansau lao daulier o a apwalar ong sailok sili, aki ran en kaisesol daulier, Paulus ap kotin panaui o

10 Masani ong irail: Ol oko,
i asaer me sailok wet pan
suedela a pan apwal kaualap,
kaidin ong audepan sop o sop
eta, pwe pil ong maur atail.
11 A kaun en saunpei o liki
saunilil o saumas en sop o
sang masan en Paulus.
12 A kapitau me sota non
mau ong sop en mimieta ni
ansaun kapau. Koren iong
karos ari men samala sang
wasa o, o re song, ma re
sota kak ong lel Pöniks, pwen
mimita wasa o ni ansaun ka-
pau, i kapitau en Kreta eu, me
mi ni pali air o pali apang.
13 A ang lao udo sang pali
air, re ap kiki ong, me re pan
pwaida, ap apiada paipung
ko tangala liman Kreta.
14 A madang melimel udo
sang Kreta, me ad a alepip en
kisiniang.
15 A ang lao kapeila sop o,
o sop solar kak ong, kit ap
nenenla o peila.
16 Ni at tangala panangen
dake tikitik eu, me ad a
Klauda, me tar kis, a se solar
kak ong koledi pot o.
17 Irail apiada i, pwen kak
piradi ong ni sop o, ap lilidi,
pwe re masak re de serada
nan Sirte, ap pungipungidok
sili.
18 Kit lao pungipungidok
sili kaualap, manda ap kama-
raradar sop o.
19 A ni ran kasilu irail kase
kila pein pa arail kapwa en
sop o.
20 Kadekadeo ran totola
sota katipin o sota usu, o
melimel kalaimun u dong
kit, ap solar at kaporopor en
pitila.
21 A kit lao kaisesol
warailar, Paulus ap pwarada
nan pung arail masani: Ol
oko mak eta, komail en peiki
ong ia er o so masel sang
Kreta, pwe kitail ender lel
dong kaupatail.
22 A met i panaui komail, en
kaporopor mau, pwe sota me
pan mela, sop eta me pan ola.
23 Pwe tounlang en Kot, me
sapwilim a ngai, o me i kin
papa, me kotida imp ai pong,
24 Kotin masani: Paulus,
koe der masak, koe pan
wisike wong ren Sisa. A
kilang, Kot me kotiki ong uk
er karos me iang uk.
25 Ari ol oko komail kaporo-
por mau, pwe i kin poson Kot,
me a masan pan pwaida.
26 A kitail pan serada nin
dake eu.
27 A lao pong ngaul pa pong
lar, kit peipei sili nan sed
Adria. Ni ailep en pong toun
sop o kasauiada, me se koren
iong sap eu.
28 A irail lao kasedi men
song, re ap diaradar, me ngap
rieisok, o re kaila ekis wasa
o kasedi men song, re ap di-
aradar, me ngap eisoklimau.
29 A re masak, se de serada
pon mat, rap kasedi paipong
paieu sang ni murin sop, ap
mauki en ran pasang,
30 A toun sop o lao men
pitila sang nin sop o, o re
apiedi pot apot nan sed, dene
re pan kasedi paipong kai ni
mon sop o,
31 Paulus ap masani ong
kaun o saunpei kan: Ma
mepukat sota pan mimieta
pon sop o, komail sota pan

kak dorela.
32 Saunpei kan ap leke sang
pot o kasela o ari.
33 A lao pan ran pasang,
Paulus ap panaui irail, ren
manga, masani: Nan a pong
ngaul pa pong lar, me komail
kin auiaui o kaisesol o sota
manga.
34 Ngai ari panauki komail,
en manga, pwe i me komail
pil pan piti kila. Pwe sota pit
en mong pit pan pupedi sang
amen komail.
35 A lao masanier met, ap
ale prot, danke Kot mo 'rail
karos. I lao pilitiki pasang ap
sak.
36 Irail karos ap kaporopor
maular o pil manga.
37 A kit karos me mi nan
sop o, me riepuki isiakan
wonumen.
38 Irail lao medier, rap ka-
mararadar sop o, kasedi ong
nan madau korn.
39 A lao wasa ran pasang,
re sasa sap o, A re diaradar
kapitau eu, me mad mia; i
wasa re lamedar en walang
sop ia, ma re pan kak ong.
40 Irail lao leke sang
paipong ko, rap kase ir ala
nan madau, o lapwada padil
akan, o apiadar serok en moa
ni ang o, ap tangala ni oror.
41 Irail lao lel ong mad eu,
sop o serada o solar mokid.
Mon sop o tengela, a muri ola
nan iluk kan.
42 Saunpei ko ap men
kamela me salidi kan, pwe
amen de pan pitila sang.
43 A kaun en saunpei o men
dorela Paulus, ap sota mueid
ong irail me re men wia o
masani: Me asa pampap, en
lusedi ong nan madau pap
wong sap o.
44 A me tei kan pon tenap
de kisan sop o. A ap pwaida,
me irail karos dorelar o lel
ong sap o.

28

1 KIT lao pitilar, se ap ron-
gadar, me dake o adaneki
Melite.
2 A men liki kan me kadek
ong kit kaualap, pwe irail
saunda kisiniai o kasamo kit
karos, pweki katau moremor
o pweki kapau.
3 Paulus lao wasai tui pena
o kidi ong nani iai, serpent
men ap lusadar sang nani iai
pweki karakar o teng ong ni
lim a.
4 A men liki ko lao udial
man o a tengeteng ni lim
a, re ap kasokasoi nan pung
arail: Melel aramas men et
me kamelar aramas, a piti
sanger nan madau, ap rialar.
5 I ari sipede wong man o
nani iai o sota mesued kot lel
ong i.
6 Irail masamasan, ma
a sota pan umposada de
pupedi matala, a re lao
masamasan warai o kilang,
me a so suedi ong, re wuki-
dalar ar lamelam o katitiki,
me dene kot amen.
7 Saupeidi en dake o,
me maraneki Puplius, kin
sapaneki wasa o, kasamo o
apapwali kit ran silu.
8 A sam en Puplius
wononeki somau karakar o
somau nta. I me Paulus koti
dong re a kapakapaki, pwil
lim a kan po a, kakeladar i.

9 Men en lao wiauier, karos
me somau nin dake, ap kodo
kakelailadar.
10 O re pil kaka kin kit
kaualap. Kit lao maseldar,
irail ari kidang pon sop o at
kapinwar kasampwal.
11 A murin saunipong silu
se iang sop en Aleksandrien
pot, me mimi ni dake o ni
ansaun kapau, me kilel en
mpor.
12 A se keredi Serakus o
kairu wasa o pong sili pong.
13 O sang wasa o se pidok
tangatang lela dong Rekium,
o manda ang air irepokedo o
pong ta pong se lel ong Pute-
oli.
14 I wasa o se tu ong ia
saulang kai, me poeki re
at, sen mondi re 'rail pong
isi pong. Kit ari tangatang
kokolang Rom.
15 O saulang kan en wasa o
lao rongadar duen kit, re ap
kodo tu ong kit Apipor o Tre-
tapern; Paulus lao diar ir ada,
ap kapinga Kot o kaporopor
maular.
16 Kit lao lel Rom, kaun en
saunpei ap pangalang kaun
en silepa kan me salidi ko,
a Paulus me saladok kotikot
wasa toror, saunpei men me
sinsila i.
17 Kadekadeo murin ran
silu Paulus ap molipe pena
saumas en Sus akai. Irail lao
pokon penaer, a ap masani
ong irail: Ri ai ko, nan sota
mesued kot, me i wiadar ong
aramas, de ong lamalam en
sam atail akan, ari so, ngai
me salidi o pakadara dong ni
pa en men Rom akan sang
Ierusalem.
18 Irail lao kalekalelapoki
ia, ap men lapwa ia dar, pwe
sota dip ai, me i en kame kila.
19 A Sus oko lao palian ia,
i ap dorolang Sisa, kaidin ai
men mpimpäki toun sap ai.
20 I me i ekera komail ki
pena, i en kilang komail o ka-
sokasoi ong komail, pweki en
Sus akan ar kaporopor, me i
salikidi sal mata pot et.
21 Irail sapeng i: Sota kisin
likau, me se ale sang Iudäa
duen komui, pil sota saulang
amen, me kodido, me kaire
kin kit o kadedeki, me dip
omui mia.
22 A se men ronga sang
komui duen omui lamelam,
pwe se ronger duen pwin
wet, me re kin palian wasa
karos.
23 Irail ari kileledi ong i ran
eu, ap pokon dong re a nan
im en kairu. I ari kawewe
ong irail o katitiki duen wein
Kot, kapakaparok ki ong irail
Iesus sang nan kapung en
Moses o saukop akan, sang ni
mansang lel nin sautik.
24 Akai irail me kamelele a
padak a akai so.
25 Irail ari sota minimin
pena nan pung arail, re ap
pur pasang ni en Paulus a
katitiki masan pot et: Melel,
saukop Iesaia kopadar ren
Ngen saraui ong sam atail
akan.
26 Masani: Ko wong ren
aramas pukat indada: Ko-
mail kin rong ap so lelapok ki
o ngingar, ap sota dedeki.
27 Pwe mongiong en ara-
mas pukat suedalar, o salong
arail ponlar, o mas arail mair
penaer, pwe re de ngar kida

wasa mas ar, o rong kida
wasa salong arail, o asaki nan
mongiong arail o sapaledo, o
I en kakele ir ada.
28 Komail ari en asa, me
maur wot sang Kot mueidalang men liki kan o re pil
pan peiki ong.
29 I lao masanier mepukat,
Sus oko ap ko pasang o
kapakaparok nan pung ar
kaualap.
30 A Paulus kotikot nan im
eu, me a kin isesa par riau, o
kasamo karos, me ko dong i,
31 Kaweweda wein Kot o
aima padapadaki duen Kaun
Iesus Kristus pwe sota me inapwiedi.

EN PAULUS A KISIN LIKAU ONG MEN ROM.

1 PAULUS ladun Iesus Kristus men, me paeker, en wiala
wanporon amen, me katoror
ong papa rongamau en Kot,
2 Me a kotin kopekidor sap-
wilim a saukop akan nan
kisin likau saraui kan.
3 Duen sapwilim a Ol me
kisan kadaudok en Dawid ni
tiak en pali uduk,
4 O me kadede kidar, me a
Sapwilim en Kot a manaman,
duen a kotin iasadar sang ren
me melar akan ki Ngen sa-
raui, Iesus Kristus atail Kaun,
5 Me kit ale sanger mak
o koa en wanporon, pwen
padaki ong men liki kan
karos ni mar a, pwe irail en
poson o peik,
6 Pwe komail pil kisan irail,
me paeker dong Iesus Kris-
tus.
7 Komail karos kompoke
pan Kot, me paeker me saraui
kan, me mimi Rom mak o
popol sang ren Kot Sam atail
o Kaun Iesus Kristus en mi re
omail!
8 Iet kaieu, i kin kapinga ai
Kot ki Iesus Kristus pweki ko-
mail karos; pwe omail poson
me kalok sili lel penang sap
karos.
9 Pwe Kot, me i kin papa
ong ni ngen i ni ai pada-
padaki wei rongamau en
sapwilim a Ol, me saunkad-
ede pai, me i kin tamataman
kin komail ansau karos,
ngidingid ni ai kapakap
akan.
10 Ngidingideki ansau
karos, ma i sota pan kak
pwarala re omail, ma iduen
kupur en Kot.
11 Pwe i inong iong udial
komail, pwe i en katun-
gole kin komail ekis pwais
ngenin, pwe komail en
tinainda.
12 Pwe i en kasarloleid re
omail, pweki atail poson ta
ieu.
13 Ari, ri ai ol akan, i sota
men, me komail en sasa duen
ai kileledier pan pak toto, en
pwar wong komail, ap saik
pisoki ong, pwen diar ekis
wan ai dodok re omail, dueta
ren wei tei kan.
14 Pwe ngai me pwaipwand
ong men Krik o men liki kan,
o ong me lolekong o me so
lolekong kan.
15 Pwe duen a pan kak pai,
i men pil padaki ong komail
men Rom rongamau.
16 Pwe i sota kin namenok
ki rongamau, pwe i mana-
man en Kot, me kin kamau-
rela me poson akan karos,
Sus oko mas, ap pil men Krik.
17 Pwe i me kin kasansaleda
pung en Kot, me kin pwili
sang poson, pwen poson
duen a intingidier: Me pung
o pan memaureki poson;
18 Pwe ongiong en Kot pan
sansaleda sang nanlang ong
me doo sang Kot akan o me
sapung en aramas akan, me
kin kawela melel ni arail sa-
pung.
19 Pwe duen me pwarada
sang ren Kot me sansal
ong irail, pwe Kot me kotin
kasansale ong irail,
20 Pwe meakan me so

sansal duen i, iet akan, a
manaman soutuk o pil duen
a udan Kot sang ni ansaun
sappa wiauier, kin sansal
kida sapwilim a dodok kan,
pwe solar pekid parail:
21 Pweki irail asadar Kot, a
re sota wauneki i duen me
kon ong Kot pil sota masak tol
a, a re aklemai ong i, mon-
giong sapung arail ap rotoro-
talar.
22 Irail akereki pein irail ap
lamponlar.
23 Irail kawukilar lingan en
Kot me so kak mor pasang,
ong mom en aramas me kin
mor pasang o mom en man-
pir akai, o man aluki pa, o
man korop akan.
24 I me Kot kotin mueide
kila irail, en inong iong
kasaminlar mongiong arail
ni ar kasautela pein war arail
nan pung arail,
25 Me kawukila melel en
Kot ong likam, ap pongi o
papa ong dipisou mon Saun
wia meakaros, me iasanai
potepoteta amen.
26 Nan i me Kot mueidela
kin ir ong inong sued akan,
en lel ong arail li akan, en
wuki sang ira 'rail, kaokaoe
ira 'rail.
27 Pil dueta ol akan liki sang
iran li, ap kalel nan pung
arail; ol asada ol, me so kon,
ap pein kapokala nan war
arail mangidi en ar wiawia
kan.
28 Nan duen irail kang kata-
man ong Kot, Kot ap muei-
dalang irail, en kapitakaila
kamom ong wia meakan me
sued,
29 Me dir en sapung karos,
morsued, norok kapwa, sem-
pok, dir en peirin, lolap, aka-
mai, widing, weid, lidu mon-
gin,
30 Pil en pan moli,
likinekine, kasenta Kot,
kang kapunglol, aklapalap,
ponmaso, me kin diar me
sued akan, so oke sam ar o
in ar,
31 Lampon, inausopousok,
sempok, somak.
32 Re asa duen kapung
pung en Kot, me kin wia
mepukat, pan mau ong mela,
a kaidin i eta, pwe re pil
kin perenki irail, me kin wia
mepukat.

2

1 NAN i sota pakid pa om,
aramas amen koe, amen
amen me kin kadeikada, pwe
ni om kadeikada amen, pein
koe me koe kin kariala, pwe
koe, me kin kadeikada, kin
wiawia me dueta.
2 A kitail asaer, me kadeik
en Kot me melel ong ir, me
kin wiada mepukat.
3 A dadue aramas amen
koe, me kin kadeikada, me
kin wiewia mepukat, ap
wiada dueta, koe kiki ong, me
koe pan piti sang kadeik en
Kot?
4 De koe mamaleki kalan-
gan en Kot sapan, o a
kanongama o papadake; koe
sota asa, me kalangan en Kot
kamaterok uk alang kalula?
5 A koe ni mongiong om
me katiwo o kakaluak, me
koe ki penang uk ongiong ong
ni ran en ongiong o kasansal
pan kadeik pung en Kot,

6 Me pan kotin depuk ong
amen amen duen a wiawia
kan.
7 Irail me kin dadaurata ni
ar wiawia mau kan o lingan,
o indand, o me so kin mor
pasang, maur soutuk.
8 A kamekam o wairok
ong irail me katiwo o so oke
melel, a me kin oke sapung.
9 O kanaudok o kalokolok
ong aramas karos, me wiadar
sued, mas ong Sus akan ap lel
ong men Krik.
10 A lingan, o wau, o popol
ong amen amen, me kin wia
mau, mas ong Sus akan o pil
ong men Krik.
11 Pwe Kot sota kin lipilipil
aramas amen.
12 Pwe karos me wiada dip
likin kapung, pan lokidok-
ila likin kapung, pil karos,
me asa kapung, ap wiada
dip, pan pakadeikada pan ka-
pung.
13 Pwe kaidin me
rongerong kapung kan pan
pung kila mon Kot, a me kin
angada kapung pan pung
kila.
14 Pwe ma men liki, me sota
arail kapung, ap pil wiawia
tiak en kapung sang nan pein
irail, iei me irail, me sota arail
kapung pein kapung parail.
15 Me kin kasansaleda
wiawia en kapung me
intingidier nan mongiong
arail, i me insen arail pil
kadedeki o ar lamalam, me
irail sakara kida de kalole
mau ki nan pung arail.
16 Lao ran o, me Kot pan
kotiki ong Iesus en kadeikada
dip okiok kan ren aramas
akan, duen ai rongamau.
17 A ma koe adaneki Sus
amen, me kin liki kapung o
suaiki Kot,
18 O asada kupur a, o
koe pung kila lamalam, ni
om padapadaki sang nan
kapung,
19 Koe me lameda, me koe
itar ong, en kalua wei me
maskun akan, o kamarain
pan me rotorot akan,
20 O saunkaian pan me
lampon kan, o saunpadak en
kisin seri kan, me asa tiak en
lolekong o melel en kapung.
21 Ari, koe kin kawewe ong
amen, ap sota kin kawewe
ong pein uk, o koe kin padaki
me ren der pirap, a koe kin
pirap;
22 Koe kin inda, me aramas
ender kamal, a koe kin ka-
mal? Koe kin suedeki dikedik
en ani mal akan, a koe kin
pirap me sapwilim en Kot?
23 Koe kin suaiki kapung,
a koe kin kisang Kot waui ni
om tiakedi kapung?
24 Pwe mar en Kot kin ma-
male kila komail ren men liki
kan, duen a intingidier.
25 Pwe sirkomsais me mau,
ma koe angeda kapung; a
ma koe tiakedi kapung, om
sirkomsais pan sosirkomsais.
26 Nan i, me sosirkomsais,
angada pung en kapung,
daduen a sosirkomsais so
pan wadok ong i sirkomsais?
27 Ari, ma me udan
sosirkomsais akan pan
kapwaiada kapung, re sota
pan kadeik uk ada? Pwe
koe kin mi pan kisin likau
o sirkomsais, ap tiakedi
kapung o.
28 Pwe kaidin i Sus amen,
ma pali liki ta, o pil kaidin

i sirkomsais, me sirkomsais
liki nan uduk eta.
29 A i Sus amen, me Sus
en lole, o i sirkomsais, me
mi nan mongiong i, ni ngen
e, a kaidin ni inting; me a
kapingepa sota mi ren ara-
mas akan pwe ren Kot.

3

1 ARI, da me Sus akan
paieki mon me tei kan de da
kadepan sirkomsais?
2 O me toto, ni song karos;
iet kaieu: Masan en Kot akan
kanikid ong irail.
3 A ma akai soposon a pil
menda? Pwe ar soposon pan
kak kawela kalangan en Kot?
4 O so! Pwe Kot udan melel,
a aramas karos me likam
duen a intingidier: Ir eta me
pung ni ar masan akan, o
komui pan kotin poedi ni ar
pakadeikada.
5 A ma atail sapung
kaindinda pung en Kot, da
me kitail en inda? Dadue, Kot
me pil sapung, pweki a kotin
ongiong kida? I kin lokaia ni
tiak en aramas.
6 O so! Pwe ma iduen, Kot
pan kak kadeikada sappa?
7 Pwe ma melel en Kot
pwai kida ai likam kan, pwen
kalinganada i, menda i pan
pakadeikada, dene dipan
amen ngai?
8 A so mau ong duen at
indand sued, pwe akai kin
inda, me dene kit kin padaki
wei: Kitail en wiada me sued,
pwen kareda me mau? Nan
arail kalokolok me pung.
9 Iaduen atail pai mau sang
arail? Kaidin, pwe se kad-
ededar, me Sus o men Krik
karos mi pan dip,
10 Duen a intingidier: Sota
me pung amen, sota amen.
11 Sota me lolekong amen,
sota me kin rapaki Kot.
12 Karos me sapunglar, irail
wiaki eu mamalar, sota mea-
men, me kin wiada me mau,
sota amen.
13 Tapin wor arail me ra-
song sousou eu, me saikenta
sarep pena, lo arail me re lil-
iapaki, wini en kamela mimi
ni oton ngi arail;
14 Au ar me dir en lalaue o
katik,
15 Nä arail me marara ong
kamela aramas;
16 Nan al arail me dir en
sued o mauk;
17 A al en popol me re sasa;
18 Re sota kin masak Kot.
19 A kitail asaer, me ka-
pung o lolok ong, me kin
papa kapung pwe au karos
en sapaimokid o sappa pon
lodi ong kadeik en Kot.
20 Ari mon Kot sota uduk
me pan pung kila a wiawia
kapung, pwe kapung me dip
kadiarok kidar;
21 A ansau wet pung en
Kot sansaledar likin kapung
o kadede kidar kapung o
saukop akan.
22 A pung en Kot me pwili
sang poson Iesus Kristus, ap
lel ong karos me poson.
23 Pwe sota lipilipil, karos
me wiadar dip o sota kak
konodi lingan en Kot.
24 Irail pan pung kila a mak
sapan, pweki en Kristus Iesus
a kotin dore kitail lar,
25 Me Kot kotin kasansaledar
en wiala mol en kalan-

gan ni poson nt'a, pwen
kasansaleda a pung ni a kotin
lapwada dip en mas akan, me
mier pan papadake en Kot.
26 A ansau wet a kotin kad-
ededa a pung. Ieteten, me
pein i me pung, ap pan kotin
kapungala karos me poson
Iesus.
27 Ari, ia men suaiki? A
lokidokilar! Ren kapung da?
En wiawia kan? Kaidin, a ren
kapung en poson.
28 Ari, iet me se inda:
Aramas en pung kila poson
a kaidin wiawia en kapung
kan.
29 De Kot en men Sus akan
arail Kot eta? Kaidin pil Kot
en men liki kan? Ei melel, pil
en men liki!
30 Ari, Kot me ta men, me
kin kapung kila me sirkom-
sais akan pweki poson, pil
sosirkomsais akan pweki po-
son.
31 Iaduen, kitail kin tiakedi
kapung pweki poson? O so!
Pwe kitail kin kapwaiada ka-
pung o.

4

1 ARI, da me kitail en inda
duen Apraam sam atail ni
pali uduk, da me a diaradar?
2 Pwe ma Apraam pung ki-
lar a wiawia kan, nan a men
suaiki mia, a kaidin mon Kot.
3 Pwe da me kisin likau
masanier? Apraam poson
Kot, o i me wadok ong i ka-
punga pa.
4 A me kin keleki a wiawia
kan, nan pwain a pan wad
ong i nin tiak en kusoned a
kaidin ni mak.
5 A me sota kin keleki a
wiawia kan, ap poson i, me
kin kapungala me doo sang
Kot akan, nan a poson me
wadok ong i kapunga pa i.
6 Duen Dawid kapaiaki ara-
mas amen, me Kot kotin ka-
pungala likin a wiawia kan:
7 Meid pai, me ar sapung
kan lapwadar, o me dip ar
akan pwaipwaidier!
8 Meid pai ol o, me Kaun o
solar pan kapokoki ong dip a!
9 Ari, me sirkomsais eta,
me pai wet kin ko ong, de
a pil itar ong me sosirkom-
sais? Pwe kit me indada: En
Apraam a poson me wadok
ong i kapunge pa.
10 Ari, iaduen a wadok
ong i? Ni a sirkomsaiselar
de ni a sosirkomsaiselar?
Kaidin ni sirkomsais, pwe ni
a sosirkomsais.
11 A a aleer kilel en sirkom-
sais, men kadede a pung
kilar poson, me a anekier
ni a sosirkomsais, pwen
wiala sam en me poson ap
sosirkomsais akan karos,
pwe pung wet en pil wadok
ong irail.
12 O pil wiala sam en me
sirkomsais akan. A kaidin
arail me sirkomsais akan eta,
pwe pil en irail, me aluki po-
son ota, me mi ren sam atail
Apraam ni a sosirkomsais.
13 Pwe kaidin ki kapung
o me Apraam o kadaudok a
aleer inau o, me a pan sosoki
sappa, a ki poson pung.
14 Pwe ma irail, me men
kapwaiada kapung o, pan ale
soso, nan poson me mal kot, o
inau olar.
15 Pwe kapung o kin kareda
ongiong, pwe ma sota ka-
pung, a pil sota sapung.
16 I me pung pan tapi sang

ni poson, pwe karos en tapi
sang mak; o inau ong kadau-
dok o en tengeteng. A kaidin
ir eta, me mi pan kapung o,
pwe pil karos, me mi pan po-
son en Apraam, me sam en
kitail karos.
17 Duen a intingidier: I
wia kin uk alar sam en wein
sappa toto mon Kot, me a po-
son me kin kamaureda me
melar akan o molipei ir, me
saikenta mia, pwen miala.
18 I me poson, ap sota
kaporopor mia, pwen wiala
sam en wein sappa toto,
duen a lokido: Nan iduen
kadaudok om.
19 Ap sota luetalar ni a po-
son o so lamelame, me war
a melar, pwe a koren iong
saunpar epuki; pil sota lame-
lame war en Sara a melar.
20 Pwe a sota peikasaleki
inau en Kot ki soposon, a a
kakairida ni poson, o i me a
kin kapingaki Kot.
21 A asa melelia, me i kotin
inauki ong i, a pan kotin kap-
waiada.
22 Nan i wadok ong i ka-
punga pa.
23 Mepukat sota intingidier
pweki i eta, me a wadok ong i
mepukat,
24 A pil pweki kitail, me a
pan wadok ong, ma kitail pan
poson i, me kotin kaiasadar
Iesus atail Kaun sang ren me
melar akan.
25 Pwe i me pangalar pweki
dip atail, o a kotin iasadar
pwen kapung patail.

5

1 KITAIL ari pung kilar po-
son, ap popol ren Kot, pweki
atail Kaun Iesus Kristus,
2 Me kotin kasamo kitail ki
poson ong mak wet, me kitail
aleer, ap kaporopor o suaiki
lingan en Kot,
3 A kaidin i eta, pwe kitail
pil suaiki at apwal akan, pwe
kitail asa, me at apwal akan
kin kareda kanongama;
4 A kanongama kin kareda
kakairida, a kakairida kin
kareda kaporopor;
5 A kaporopor sota kin
kanamenokala, pwe limpok
en Kot me wudokidi ong
nan mongiong atail ki Ngen
saraui, me kitail aleer.
6 Pwe ni atail luet Kris-
tus mata kin kitail, me doo
sang Kot akan ni ansau me
kileledier.
7 Pwe iaduen, amen pan
mekila me pung amen? Ele
pweki me mau amen, me
amen pan mekila.
8 A Kot kotin kasansaleda a
limpok ong kitail ni en Kris-
tus a mata kin kitail lar, ni
ansaun atail dipan.
9 Melel kaualap, ansau wet
kitail kapung kilar nta; kitail
ap kamaur kila i sang ni on-
giong.
10 A ma kitail kalolamaui
ong Kot ki en sapwilim a Ol a
matala ni atail imwintiti, nan
melel kaualap murin atail
kalolamaui kitail pan dorela
ki a ieias,
11 A kaidin i eta, pwe kitail
pil suaiki Kot ren atail Kaun
Iesus Kristus, me kitail paieki
tom patail.
12 Ari, duen aramas ta men,
me dip tapiki dong sappa,
ap tialang mela, o mela lel
penang aramas akan karos,
pwe karos me wiadar dip,

13 Pwe dip mi nan sappa
mon kapung, a sota kapung
pan dip, ma sota kapung,
14 Ari so, mela wiauiada
sang Adam lel Moses, pil ren
me so wiadar dip laud dueta
sapung en Adam, iei me mom
en me pan pwarado.
15 A pai en mak kaidin
dueta dip, pwe ma dip en me
ta men me toto mekila, nan
melel kaualap mak en Kot o
pai en mak sang ren aramas
ta men Iesus Kristus itar ong
me toto.
16 A pai o kaidin dueta met,
me wiauier ren amen, me
wiadar dip, pwe kadeik o
tapi sanger me ta men, pwen
kalokolok, a pai en mak o kin
lapwada dip toto, pwen pun-
gala.
17 Pwe ma dip en me ta men
mela poekidier, nan melel
kaualap, irail me pan ale mak
o pai en pung, pan poedi o
mamaureki me ta men: Iesus
Kristus.
18 A duen dip en me ta
men aramas akan karos me
kadeik ki ong mela, i dueta
pung ta ieu itar ong kapung
kila aramas akan karos, en
kamaurela.
19 Pwe duen sopeik en ara-
mas ta men me toto wia kilar
dipan, iduen peik en me ta
men me toto pung kilar.
20 A kapung pil wiauier,
pwe dip en kadiarok kidar, a
wasa me dip paraparada ia,
iei wasa mak o laude sanger.
21 Pwe duen dip dialang
mela, iduen mak o pung pan
dialang maur soutuk ki Iesus
Kristus atail Kaun.

6

1 ARI, da me kitail en inda?
Kitail en dadaurata dip, pwe
mak en lalaudala?
2 O so! Pala kitail pan
dadaurata dip, me kitail mela
sanger?
3 De komail sota asa, me
karos, me paptaise ong
Kristus Iesus, paptaise ong a
matala?
4 Kitail ari iang i saredier
ni paptais ong mela, pwe
duen Kristus kaiasa kidar lin-
gan en Sam sang ren me
melar akan, iduen kitail en
pil weweideki ni maur kap.
5 Pwe ma kitail kaparoki
ong i ni a matala, nan ki-
tail pil pan paroki ong i ni a
iasadar.
6 Pwe kitail asaer, me atail
aramas maring iang kalop-
uelar, pwe war en dip en
mokonaidier, pwe kitail solar
papa dip.
7 Pwe me melar, maiodar
sang dip.
8 A ma kitail iang Kristus
matalar, nan kitail kamelele,
me kitail pil pan iang i
ieiasata.
9 Kitail asa, me Kristus
kotin iasadar sang ren me
melar akan, ap solar pan pur
ong matala; mela solar pan
poedi i.
10 Pwe ni a kotin matalar,
a kotin matalar pan meta-
pak pweki dip, a ni a kotin
ieiasata, a kotin ieiasadang
Kot.
11 Iduen komail, komail
en wia kin komail me melar
sang dip, ap memaur ong Kot
ren Kristus Iesus.
12 Ari, komail ender mueid
ong dip, en kaunda war

omail luet; pwen papa a
inong sued akan.
13 Komail pil der mueid
ong dip o kokon omail akan,
pwen men wia sapung a ko-
mail mueid ong Kot pein ko-
mail, duen me kamauradar
sang ren me melar akan, o
kokon omail akan en papa
me pung ong Kot.
14 Pwe dip sota pan kak poe
komail edi, pwe komail so-
lar mi pan kapung, pwe pan
mak.
15 Ari da, kitail en wia dip,
pwe kitail solar mi pan ka-
pung, a pan mak? O so!
16 Komail sota asa, ma
komail pan wiala pein ko-
mail ladu en peik, ari komail
pan ladu en me komail
kin pepeiki ong? Ma dip
komail pan mekila, a ma
peik, komail pan pung kida.
17 A danke ong Kot pwe ko-
mail solar ladu en dip; pwe
met komail kin peiki ong tiak
en padak me komail ianger
sang mongiong omail.
18 Komail ari maioda sang
dip, komail id wiala ladun
pung.
19 Ngai me inda met nin
tiak en aramas, pweki luet en
uduk omail. Pwe duen omail
pangalang kokon omail akan,
en ladun samin o sapung kan,
pwen palian kapung, iduen
komail en pang ong kokon
omail, en lidui me pung,
pwen sarauila.
20 Pwe ni ansau me komail
ladun dip, komail maio sang
me pung.
21 A iaduen wan mepukat
ni ansau o, me komail kin
namenokki ansau wet? Pwe
imwi pan mepukat mela.
22 A met komail maiodar
sang ni dip, ap id wialar
ladun Kot, o omail wan sa-
raui mia o imwi pan maur
soutuk.
23 Pwe pwain en dip mela,
a pai en mak en Kot maur
soutuk ren Kristus Iesus atail
Kaun.

7

1 DE ri ai kan, komail sota
asa — i kin peidok ren me
asa kapung o — me kapung
o kin poedi aramas arain a
memaur?
2 Pwe li amen, me a warok
mia, kin kaupingki kapung
en a warok arain a memaur.
A ma a warok melar, a muei
sanger kapung en a warok.
3 A ma a pan paudeki amen
ol ni a warok memaur, a
pan adaneki kamal amen; a
ma a warok melar, a muei
sanger kapung, ap sota pan
kamal amen, ma a pan pur
ong amen ol.
4 Ari ri ai kan, iduen pil
komail mekilar kapung o
pweki war en Kristus, pwen
wiala nain amen, iet, me
iasadar sang ren me melar
akan, pwen kaparapar ong
Kot.
5 Pwe ni at kekeideki tiak
en pali uduk, inong en dip me
kelail nan kokon atail pweki
kapung o, pwen kaparapar
ong mela.
6 A met kitail muei sanger
kapung o, pwe sal pat ong
mela olar, pwe kitail en papa
ong tiak kap en ngen, a kaidin
ong tiak maring en inting.

7 Ari, da me kitail en inda?
Me dip kapung o? O so! A i
pan sasa dip, ma so kapung.
Pwe i pan sasa duen inong
sued, ma kapung so kalok ki-
dar: Koe der norok!
8 A dip kadiarok kidar
kusoned, ap kainong ong ia
song en inong sued karos,
pwe ma sota kapung dip
mela.
9 Pwe mas o i sota mi pan
kapung, ap mamaureta, a ku-
soned lao mia, dip ai ap di-
arokadar.
10 A ngai melar; kusoned,
me loki dong ia, pwe i en
maure kida, kare ong ia mela.
11 Pwe dip kadiarok kidar
kusoned liapai ia dar, ap
kame ia lar.
12 Ari, kapung o me saraui
o kusoned me saraui, a pung
o mau.
13 A iaduen me mau kot
kare ong ia mela? O so! A dip
en sansale kida me kamau o
ni a kare ong ia mela, pwe dip
en sansale kida kusoned.
14 Pwe kitail asa, me ka-
pung o me ngenin, a ngai me
uduken o netilang dip.
15 Pwe i sota asa, da me i en
wia. Pwe kaidin me i mauki,
me i kin wiada, a me i kin
suedeki, iei me i kin wia.
16 Ari, ma i kin wiada,
me i kang wia, nan i kin
kasansaleda, me kapung me
mau.
17 A ma i wiadar, me i
sota men wia, kaidin ngai me
wiadar, a dip me mimi lol i.
18 Pwe i asa, me sota mau
kot mi lol i nan uduk ai, pwe
i kin men wiada me mau, a
en angada me pung i sota kak
ong.
19 Pwe me mau o, me i men
wiada, i sota kin kapwaida, a
me sued, me i kang, i me i kin
wiada.
20 A ma i wiada, me i so men
wiada, kaidin ngai me wiada,
a dip me mi lol i.
21 Iet me kapung kadiarok
ong ia: Ni ai men wiada me
mau, me sued mimi re i.
22 Pwe i kin mauki kapung
en Kot pali lol en aramas.
23 I ap diaradar eu kapung
ni ai kokon akan, me kin
palian kapung en loli, ap
kalua ia di pan kapung en
dip, me mi nan ai kokon
akan.
24 O ngai aramas luet
amen! Is me pan kamaio wei
ia sang ni war mela wet!
25 I danke Kot pweki Iesus
Kristus atail Kaun. Nan lol i i
kin papang kapung en Kot, a
ni pali uduk kapung en dip.

8

1 ARI, solar me mau ong
pakadeikada, me mi ren Kris-
tus Iesus.
2 Pwe kapung en Ngen en
maur ren Kristus Iesus ka-
maio ia da sang ni kapung en
dip o mela.
3 Pwe me kapung sota kak
ong, aki a luete kila pali uduk,
iei me Kot kotin wiada ni a
kotin poronedo sapwilim a
Ol ni mom en uduk en dip,
pweki dip, pwen kadeikada
dip ni pali uduk.
4 Pwen kapwaiada pung en
kapung re atail, me sota wei-
deki pali uduk a pali Ngen.
5 Pwe me kisan pali uduk,
kin lamelame duen inong en
uduk, a me kisan pali Ngen,

kin lamelame duen inong en
Ngen.
6 Pwe tiak en uduk iei mela,
a tiak en Ngen maur o popol.
7 Pweki tiak en uduk kin
palian Kot, pwe a sota kin
duki ong kapung en Kot, pwe
a pil sota kak ong.
8 A me kisan pali uduk, sota
kak konekon ren Kot.
9 A komail kaidin kisan pali
uduk, pwe kisan pali Ngen,
ma Ngen en Kot kotikot lol
omail. A me sota aneki Ngen
en Kristus, i kaidin sapwilim
a.
10 A ma Kristus kotikot lol
omail, war mekilar dip, a
ngen memaureki pung.
11 A ma Ngen o, me ka-
iasadar Iesus sang ren me
melar akan, kotikot lol omail,
nan i me kaiasadar Kristus
sang ren me melar akan, pil
pan kamaureda war omail
mela ki Ngen e, me kotikot lol
omail.
12 Ari ri ai kan, kitail solar
pwaipwand ong pali uduk,
pwen kapwaiada inong en
uduk,
13 Pwe ma komail memau-
reki uduk, komail pan mela,
a ma komail pan kamela
wiawia en pali war ki Ngen,
komail pan memaureta.
14 Pwe karos me wewei-
deki Ngen en Kot, nan irail
seri en Kot akan.
15 Pwe kaidin ngen en ladu,
me komail aleer, pwen pur
ong masak, a Ngen en seri,
me komail aleer, me kitail kin
eker kida: Apa, Sam!
16 Pein ngen o kotin iang
ngen atail kadedeki, me kitail
seri en Kot akan.
17 A ma kitail seri kan, nan
kitail pil seri en soso, seri
en soso en Kot o kisan toun
soso en Kristus, ma kitail iang
kamekam, kitail pil pan iang
linganla.
18 Pwe i asaer, me
kamekam en ansau et sota
mau ong en kaparoki ong
lingan kokodo, me pan
kasansaledang kitail,
19 Pwe audepan sappa po-
den anane kaualap papasan
en seri en Kot ar pan maioda.
20 Pwe audepan sappa
o pangalang mela, kaidin
pweki pein insen arail, a
pweki i, me pang ir alang
kaporopor.
21 Pwe audepan o pil pan
maioda sang ni a lidulidui
ong tiak en soredi, ong maio
en lingan en seri en Kot akan.
22 Pwe kitail asaer, me au-
depan sappa karos kin sange-
sanglol o mimi pan wairok en
naitik lao lel met.
23 A kaidin irail eta, pwe
kitail pil iang, me mesenin
Ngen, pil pein kitail kin
sangesang, auiaui lao ansau
en pali war atail ar kawilika-
pada.
24 Pwe kitail kamaure-
langer kaporopor. A ka-
poropor me sansal, i kaidin
kaporopor; pwe me amen
kin ududial, menda en
kaporoporeki?
25 A ma kitail kaporo-
poreki, me kitail sota udial,
kitail kin kanongama auiaui-
eta.
26 Pil Ngen o kotin sauasa
kitail ni atail luet akan, pwe
kitail sasa, da me kitail en
poeki, o da me kon ong, pwe

pein Ngen o sangesangelol o
laolao kin kitail.
27 A me kin kotin kasauiada
mongiong akan, mangi duen
kupur en Ngen, pwe a kin
kotin laolaoki saraui kan
duen tiak en kupur en Kot.
28 A kitail asa, me karos kin
kamauiala me pok ong Kot
akan, irail me paeker duen ar
kileledier.
29 Pwe me a kotin piladar
mas o, iei me a pil kotin
kileledier, en tialang mom
en sapwilim a Ol, pwe a en
meseni nan pung en ri a kan.
30 A me a kotin kileledier
mas o, a pil kotin waronge
irail edo, a me a kotin
warongedor, a pil kapung
irail alar, a me a kapungalar,
a pil kotin kalingan irail adar.
31 Ari, da me kitail en
sapenki mepukat? Ma Kot
iang kitail, is me pan kak
palian kitail?
32 I me sota kotin kasam-
pwaleki sapwilim a Ol, pwe
a kotiki wei en wiliandi
kitail, dadue, a so pan kotin
sapan iangaki dong kitail
meakaros?
33 Is me pan kapung ong en
Kot a piladar akan? Pwe Kot
eta, me kotin kapungada;
34 Is me pan kadeikada?
Pwe Kristus me matalar,
me pil kaiasada o me pil
kaipokedi ni pali maun en
Kot, o me pil kin laolao kin
kitail.
35 Is me pan irawei sang
kitail ni limpok en Kristus?
Ansau apwal, de masak, de
kamekam, de isesol, de kiliso,
de kamasak, de kodlas?
36 Duen a intingidier:
Pweki komui kit kamekame
kilar kaukaule, kit me wadok
ong sip akan, me kileledier
ong kamela.
37 A ni mepukat karos kitail
me poedier kaualap pweki i,
me pok ong kitail er.
38 Pwe i asa, me kaidin
mela, de maur, pil kaidin
tounlang kan, de saupeidi, pil
kaidin men met, de men mur,
de me manaman akan,
39 Pil kaidin men poe, de
men pa, de okotme pan kak
irawei sang kitail ni limpok
en Kot, me mi ren Kristus
Iesus atail Kaun.

9

1 NGAI kin lokaia melel ren
Kristus, o i sota kin likam,
pwe insen ai o Ngen saraui
kadede ia da,
2 Me i kin patautau o
insensued nan mongiong i
kaukaule.
3 Pwe pein ngai inong iong
en riala, pwen dooki wei sang
Kristus pweki ri ai kan ni pali
uduk.
4 Iei men Israel me udan
seri en Kot, me ar lingan, o
inau kan, o kapung, o upa
Kot, o kokop akan mia,
5 Me samaneki sam atail
akan me Kristus pil tapi sang
ia ni pali uduk a, me poedi
meakaros, iei Kot me iasanai
kokolata, amen.
6 Pwe kaidin dene masan
en Kot so pwaida, pwe kaidin
karos men Israel, me tikidar
Israel;
7 Pil kaidin karos seri
kan, me kisan kadaudok en
Apraam; pwe sang ren Isaak
kadaudok om pan tapi sang
ia.

8 Ari, kaidin irail seri en Kot
akan, me seri kan ni tiak en
uduk, a seri en inau kan pan
wad ong kadaudok o.
9 Pwe i masan, masan en
inau eu: Ni ansau o I pan
kodo, a Sara pan naitikada
seri ol amen.
10 A kaidin i eta, pwe pil
Repeka lao lisean ong sam
atail Isaak.
11 Pwe ni ansau seri ko
kaikenta ipwidier, o pil
kaikenta wiadar meakot mau
de me sued, o pwe kupur
en Kot en pwaida, kaidin ni
wiawia a ni lipilipil ren me
piladar o,
12 A kotin masani ong i: Me
laud o pan papa me tikitik!
13 Duen a intingidier: Iakop
me I pok ong er, a Esau me I
likidmalielar.
14 Ari, da me kitail en inda?
Kot me sapung? O so!
15 Pwe a kotin masani ong
Moses: I pan maki ong, me I
men maki ong, o I pan poke-
poke, me I men pokepoke.
16 Ari, sota katepa, ma
amen pan pein inong iong de
tange wei, a ma Kot pan kotin
maki ong amen.
17 Pwe kisin likau me kati-
tiki ong Parao: Nan iet me
I kilele uk adar, pwe I en
kasale kida uk ai manaman, o
pwe mar ai en indandeki sili
ni sap akan karos.
18 Ari, a kin kotin maki
ong, me a kotin kupura, ap
kapitakaila, duen me a kotin
mauki.
19 Koe ap pan indang ia: Ari
da me a kailong kin ia? Pwe is
me kak palian kupur a?
20 Ei melel aramas koe, is
koe, me men palian Kot? Da,
dipisou pan indai ong me
wiadar i: Menda koe wiai ong
ia momuei?
21 Pala saun wiada dal sota
manaman ong, en wia kida
lopon en pwel ota dal eu me
kaselel, de eu me sakanekan?
22 A Kot kotin kanongama
ong dal sued akan, me
wiauier ong lokidokila, ni a
men kasaleda a ongiong o
manaman,
23 O a pil men kotin
kasaleda a dir en lingan
ki dal en a mak kan, me a
kotin kaonopadar mas o en
linganla.
24 Iei kitail, me a kotin
warongdo, kaidin sang ren
Sus akan eta, a pil sang ren
men liki kan.
25 Duen a pil kotin
masanier nan puk en Osea:
I pan kaadaneki irail, me
kaidin nai, nai aramas
akan, o me so kompoke pai,
kompoke pai.
26 A pan wiaui wasa o me a
loki ong irail: Komail kaidin
nai aramas, i wasa re pan
adaneki seri en Kot ieias.
27 A Iesaia likelikwir duen
men Israel: Ma seri en Israel
akan pan rasong pik en oror,
lua ta pan maurela.
28 Pwe a pan kotin kairela
sapwilim a dodok o kamode
kila ni a pung, pwe Kaun o
pan kotin wiada dok moto-
mot nin sappa.
29 O duen Iesaia masanier
mas o: Ma Kaun Sepaot so
nikideki ong kitail kapara-
par, kitail pan dueta Sodom o
Komora.
30 Ari, da me kitail en inda
duen men liki kan me sota ra-

paki pung, re diaradar pung,
a pung eu, me tapi sang po-
son.
31 A men Israel me inong
iong kapwaiada kusoned
en pung, ap sota konodi
kusoned wet.
32 Pwekida? Pweki a
sota tapi sang ni poson a
ni wiawia kan, pwe irail
dipikelekeleki takai en
dipikelekel.
33 Duen a intingidier: Ki-
lang, I pasonedi takai eu nan
Sion, takai en dipikelekel eu o
paip en kamakar. A me pan
poson i, a sota pan sarodi.

10

1 RI ai kan, inong en mon-
giong i, o ai ngidingid kin irail
ong Kot pan dore ir ala.
2 Pwe ngai kadede parail,
me re kin nantiong Kot, ap
sasa tiak.
3 Pwe re sasa pung en Kot,
ap sosong kapwaiada pein
arail pung, ap sota duki ong
pung en Kot.
4 Pwe Kristus kaimwisok
pan kapung o; karos me po-
son en pung kila.
5 Pwe Moses masanier
duen pung en me pwili sang
kapung o: Aramas o, me
kapwaiada song pukat, a pan
maur kila.
6 A iet me pung, me pwili
sang poson, kin inda: Der
inda nan mongiong om: Is
me pan daudala nanlang? Iet
wewe: En wadido Kristus.
7 De is me pan daudi wasa
lol? Iet wewe: En wadado
Kristus sang ren me melar
akan.
8 A da me a kin inda?
Masan o me koren iong uk,
a kin mi nan au om o nan
mongiong om; iei masan en
poson, me se kin padaki wei.
9 Pwe ma koe pan kadedeki
au om Iesus, me i me Kaun,
ap poson nan mongiong om,
me Kot kotin kaiasadar i sang
ren me melar akan, koe ap
pan doro kila.
10 Pwe poson kin tapi sang
nan mongiong o, pwen pung
kila, o kadede kin tapi sang
nan au o, pwen maur kila.
11 Pwe kisin likau me
masani: Amen amen me pan
poson i, sota pan soredi.
12 Pwe sota irair eu nan
pung en men Sus o men Krik,
pwe Kaun en irail karos me ta
men, me dir en kalangan ong
karos, me kin likwir ong i;
13 Pwe amen amen me lik-
wir ong mar en Kaun o pan
dore kila.
14 A iaduen, irail pan lik-
wirlang i, me irail sota po-
son? A iaduen, irail pan kak
poson i, me re saikenta rong?
A iaduen irail pan kak rong,
ma sota saunpadak?
15 A iaduen, irail pan kak
padaki wei, ma re sota pan
pakadarala? Duen a intingi-
dier: Meid pai nä en me
padaki rongamau en popol,
me padaki rongamau en me
mau kan!
16 A kaidin karos me
peiki ong rongamau. Pwe
Iesaia masani: Maing, is me
kamelele at padak?
17 Ari, poson kin pwili sang
padak, a padak kin pwili sang
masan en Kot.
18 A ngai me inda: Irail
sota rongadar? O ei! Pwe
ngil arail leler sap karos, o ar

padak lel ong irair en sappa.
19 A ngai me inda: Israel
sota wewekier? Pwe iet
kaieu, me Moses masani: I
pan kasarowei kin komail,
me kaidin nai aramas, o I pan
kamakara kin komail aramas
pweipwei kan.
20 A Iesaia kelail masani:
Ngai me kadiarokada sang
ren me sota rapa kin ia, o
Ngai me pwara dong, me sota
idok ia.
21 A kotin masani duen Is-
rael: Kaukaule I kapawei pa i
kat ong aramas katiwo o kan-
gudi kan.

11

1 ARI, iet me i men inda: Kot
kalikalar sapwilim a kan? O
so! Pwe ngai pil kisan men Is-
rael, o kadaudok en Apraam,
o kainok en Peniamin.
2 Kot sota kalikalar sap-
wilim a kan, me a kotin
piladar mas o. De komail
sota asa, da me kisin likau
masanier duen Elias ni a
kadipa men Israel mon Kot
masani:
3 Maing, irail kamelar
sapwilim ar saukop akan,
o karongk pasang sapwilim
ar pei saraui kan, a ngai ta
me lua, a irail pil rapakin ia,
pwen kame ia la.
4 A da me Kot kotin
sapengki i? Ngai me kanikidi
ong ia ol isikid me so kelepuki
ong Paal.
5 Nan iduen ansau wet:
Luan me piladar akan mia
pweki mak en Kot.
6 A ma pweki mak, nan
kaidin pweki wiawia kan;
pwe ma iduen, mak solar pan
mak.
7 Ari, iaduen mepukat? Me
men Israel raparapaki, re
sota diaradar, a me piladar
akan diaradar, a me tei kan
kapitakailar.
8 Duen a intingidier: Kot
kotiki ong irail ngen en men
mair, o por en mas akan, pwe
ren der kilang wasa, o salong
akan, pwe ren der rong wasa
lao lel ran wet.
9 O Dawid masani: Arail
tepel en wiala insar parail, o
litip arail, o kapup parail, o
karia parail.
10 Mas arail en rotorotala,
pwe ren der kilang wasa, o
irail en kakos pena kokolata.
11 Ari, iet me i men inda:
Irail dipikelekel pwen pu-
pedi? O so! A pweki arail
pupedi, en id kamaurela men
liki kan, pwen kapopot kin
irail do.
12 Ari, ma arail pupedi id
pai ong sappa, a arail moma-
lar id pai ong men liki kan, ia
wan pai, ma irail karos pan
sapaledo!
13 Pwe men liki komail, me
i men padaki ong, pwe ngai
wanporon en men liki kan, i
men kaindinda ai dodok.
14 Pwe ma i kak ong, i pan
kainong irail, me kit eu ni
pali uduk pwe akai re ’rail en
dorela.
15 Pwe ma arail kalikilar
id kalamalam maula sappa,
arail kasapaledo so pan ka-
maurela sang ren me melar
akan?
16 A ma kalap me saraui,
plaua amas pil pan saraui; o
ma kalaua me saraui, ra kan
pil pan dueta;
17 A ma ra kai tapengok

sang, a koe ni om wos mal id
peus iong, ap iang nim pil en
tuka o iang maurki kalaua,
18 Koe ap der suaiki ong ra
kan! A ma koe suaiki ong
irail, kaidin koe me kin wa
kalaua, a kalaua kin wa uk.
19 Koe ap pan indada: Ra
kan tapengok wei sang, pwe
i en id peus ong.
20 Me pung; soposon, me re
tapengok kilar, a poson, me
koe maur kila, koe der akla-
palap a masak!
21 Pwe ma Kot kotin muei
sang udan ra kan, kalaka,
pwe ele a pil pan muei sang
uk!
22 Ari, kilang kalangan
o ongiong en Kot; ongiong
ong irail, me salongalar, a
kalangan ong uk, ma koe pan
dadaurata a kalangan, a ma
so, koe pil pan tapengok sang.
23 A pil irail, ma irail sota
pan mimieta ni arail sopo-
son, re ap pan peus sapal,
pwe Kot kotin kak ong ka-
pure irail do.
24 Pwe ma koe lepuk sang
ni tuka olip mal, ap peus
sapal ong tuka olip mau, a
iaduen udan ra mau kan, re
sota pan kak pur ong udan ar
tuka?
25 Ri ai kan, i men, komail
en lelapok ki kaponepon wet,
pwe komail de aklolekong,
duen apali en Israel me kap-
itakailar, lao lel ansaun irail
me pilipildar ren men liki
kan pwarador.
26 Men Israel karos ap pan
maureda, duen a intingidier:
Amen pan kotido sang Sion,
me pan kawela karos me doo
sang Kot akan ren Iakop.
27 Pwe iet ai inau ong irail, i
lao lapwa sang irail dip arail
akan.
28 Iran rongamau irail me
imwintiti pweki komail, a
iran lipilipil irail me kom-
pokepa kan pweki sam akan.
29 Pwe Kot sota kin kalukila
a pai en mak akan de me a
kotin piladar.
30 O duen komail, me pil
sota poson Kot mas o, a met
komail aleer mak, pweki
arail soposon.
31 Iduen irail me sota poson
mak, me komail diaradar, iei
me re pil sota diaradar mak
en Kot.
32 Pwe Kot me kotin kapata
pena irail karos ni soposon,
pwen mak pena ong karos.
33 O meid laud erpit en Kot
o a kotin mangi meakaros,
sota me kak weweki a kadeik
kan, de pameda al en a
wiawia kan!
34 Pwe is me asaer kupur en
Kaun o, de is me padaki ong i
meakot?
35 De is me ki ong i meakot,
pwen depuk ong i?
36 Pwe meakaros tapi sang
re a, o mia pweki i, o wiai ong
i, lingan en ko ong i kokolata!
Amen.

12

1 RI ai kan, i ap panaui
komail pweki kalangan en
Kot, komail en kida war
omail, pwen wiala mairong
maur, me saraui o kaperenda
kupur en Kot, iei omail
kaudok me pung.

2 Komail der kaalemongin
sappa, a komail en kawilika-
pada lol omail, pwe komail
en kak kasauiada, da me
kupur en Kot, me mau o
kaperen, o unsok.
3 Ki mak, me i aleer, i in-
dang amen amen nan pung
omail, ender inong iong pein
i, laude sang me kon ong, a
en lamelame me a en pung,
duen Kot kotin nek ong amen
amen wan a poson.
4 Pwe duen ni pali war atail
kokon toto mia, a dodok en
kokon akan kaidin dupeneta,
5 Iduen kitail me toto, war
ta ieu ren Kristus, kitail ap
kokon pena nan pung atail.
6 Atail pai en mak akan mia
ap toror pasang, duen mak o
me kitail aleer: Ma deideikop
kitail en kokopada duen wan
poson,
7 O ma dodok eu, kitail en
kolekol atail dodok; o ma
saunpadak amen, i en wiada
padak,
8 Ma amen kin panaui, i en
panaui, ma amen kin kisakis
wei, a en opampap, ma kaun
amen, a en kanekanaiong,
ma amen, kin kalangan, a en
peren kida.
9 Omail limpok ender
sapung, tateki me sued,
tengeteng ni me mau.
10 Omail limpok pena en
tapi sang mongiong omail;
wauneki amen, mon a pan
waune kin uk.
11 Der tanganga ni omail
dodok; ngen omail en inong
iong dodok ong Kaun o.
12 Peren ni kaporopor;
kanongama ni ansau apwal;
podidi ong kapakap.
13 Kisakis ong saraui
samama kan; kasamo ki
peren.
14 Kapaiada me kin paki ko-
mail; kapaiada o der kariala.
15 Perenda ren me popol
akan; o sangesang ren me
sangesang kan.
16 Komail minimin pena ni
omail lamelam, der inong
iong meakot me lapalap, a in-
ong iong me tikitik; komail
der aklolikong.
17 Komail der depukki ong
en amen a me sued me sued,
a inong iong me kon ong ara-
mas akan karos.
18 Ma a pan kak pa omail,
polaul ong aramas akan
karos.
19 Kompoke pai ko, komail
der pein depuk, o komail
der madang makar, pwe a
intingidier: Ai depuk, Ngai
me pan depuk, me Kaun o
kotin masani.
20 Ari, ma om imwintiti
amen men mangadar, ka-
manga i; ma a men nim
piladar, kanim pileda, pwe
ma koe pan wia mepukat,
nan koe ap pan ki penang
mong a kol molus.
21 Koe der lodi ong me sued,
a poekidi me sued me mau.

13

1 AMEN amen en upa kaun
akan, me kin poe irail edi,
pwe sota kaun akan me sota
sang ren Kot, a wasa kaun
akan mia, nan irail me ren
Kot.
2 Ari, me pan katiwo ong
kaun akan kin katiwo ong ku-

soned en Kot, a me katiwo
kan, pan lodi ong kapung.
3 Pwe saupeidi kan sota kin
kamasakki, me kin wia mau,
pwe me kin wia me sued. A
ma koe sota men masak kaun
akan, en wiada me mau, koe
ap pan indandeki pa 'rail.
4 Pwe a papan Kot o iei me
mau ong uk, a ma koe wia
me sued, masak, pwe a sota
kin wa mal kodlas. Pwe a
papan Kot o, pwen kame me
wia sued.
5 Iei me komail en
peiki ong, a kaidin pweki
kamekam a pweki insen
omail.
6 Iei me komail pil wiai ong
nopwei, pwe irail me papan
Kot, me kin kaukaule papa
wet.
7 Komail ari kapungala
omail pwaipwand ong amen
amen! Taksis ong me taksis
kin wiaui ong, nopwei ong
me nopwei kin wiaui ong;
masak, me masak kin ko ong;
ki ong wau, me wau kin ko
ong.
8 Der pwaipwandeki
meakot ong amen; iet eta:
Omail limpok pena, pwe
me kin pok ong amen, kin
kapwaiada kapung o.
9 Pwe iet akan: Koe der
kamal! Koe der kamela ara-
mas! Koe der pirap! Koe der
norok! O ma pil eu kusoned
mia, iet orlepa: Koe en pok
ong men imp om due pein uk!
10 Limpok sota kin wia sued
ong men imp a. Ari, limpok
audepan kapung.
11 O pil met: Kitail en
dedeki duen ansau o, pwe
auer leler, me kitail en pirida
sang mair, pwe ansaun atail
dorela me koren sang ni
tapin atail poson.
12 Pongpong daulier, a ran
me korendor. Kitail en pwi-
likidi wiawian rotorot akan,
ap ale tatan marain.
13 Kitail en kekeid ni tiak
mau, pwe ni ran; der kaped
en manga de kamom soko,
der samin de saut, de luak, de
peirin.
14 A komail ale Kaun Iesus
Kristus, o der kangongala
pali uduk, pwen angeda a
inong sued.

14

1 KOMAIL apwali me luet
ni poson o der kaping irail
ada.
2 Amen kin lamelame, en
kangkang song karos, a me
luet kin kangkang wan tuka.
3 Meamen me kin
kangkang, ender mamaleki,
me sota kin kang; o me so kin
kangkang, ender kadeikada
me kin kang, pwe Kot kin
apapwali i.
4 Pwe is koe, me kin
kadeikada en amen a ladu,
pwe ma a pan uda de pupedi
a pan nain a saumas eta.
Melel, a pan pil uda, pwe
Kaun o me kotin kak ong
kauada i.
5 Amen kin pilada a ran
kasampwal mon me tei kan, a
amen ran karos dupeneta re
a; a amen amen en pung ni a
lamelame.
6 Meamen me moaki ran
eu, Kaun o me a moaki ong,
me kin manga, Kaun o me a
manga ong, pwe a kin dangke
Kot, o me sota manga, nan

Kaun o me a so manga ong, ap
kin danke Kot.
7 Pwe sota meamen re 'tail
kin memaur iong pein i, o
sota me kin mela ong pein i.
8 Pwe ma kitail memaur,
Kaun o me kitail kin memaur
iong, o kitail mela, Kaun o me
kitail pan mela ong, ari, kitail
memaur de mela, sapwilim
en Kaun o kitail.
9 Pwe i me Kristus matalar
ap iasadar, pwen kaunda me
melar o memaur akan.
10 Ari, menda koe kin
kadeikada ri om? De koe,
menda koe mamaleki ri
om? Pwe kitail karos pan
wisikelang mol en kadeik en
Kot;
11 Pwe a intingidier: Kaun
o kaukila pein i masani: Nä
karos pan kelepuki ong ia, o
lo karos kadede Kot.
12 Nan i kitail karos pan
weokada pein kitail ong Kot.
13 Kitail ari ender
kadeikada amen amen; a
mak eta, kitail en kadeikada
iet akan, ender ki ong ri atail
kasasepa de men kamakar.
14 Ngai me lamedar o
asadar pan Kaun Iesus, me
sota okotme me udan samin;
a meamen, me kasamineki
meakot, nan i me samin ong.
15 Pwe ma ri om pan in-
sensuedeki om kisin manga,
koe sota kin weweid nin tiak
en limpok; ender kawe kila
om manga i, me Kristus mata
kilar.
16 Komail ari kalaka, pwe
omail wiawia mau de kalok
sued:
17 Pwe wein Kot kaidin
manga o nim, a pung, o popol,
o peren ren Ngen saraui.
18 Pwe me kin papa Kristus
ni mepukat, i me pung ren
Kot o pil konekon ren aramas
akan.
19 Kitail ari en inong iong
meakan, me kin kareda
popol o kamakamaui kitail
pena amen amen.
20 Koe ender kawe kila
kisin manga wiawia en Kot.
Ari, karos me min, ap sued
ong aramas amen, me luet ap
mangamanga.
21 Me mau, koe ender kang
uduk de nim wain, de wia
meakot, me ri om ol pan pupe
kidi, de makaraki, de kaluete
kila.
22 A ma om poson mia ni
mepukat, ari kamaui pein
uk mon Kot. Meid pai, me
sota kin kadeikada pein i ki
meakan, me a kin kasamp-
waleki.
23 A meamen, me peikasal
ap manga, me pakadeikadar,
pwe a sota tapi sang poson.
A karos me sota kin tapi sang
poson, iei dip.

15

1 A MAK eta, kitail kelail
akan, en sauasa me luet
akan, ap der peren ki pein
kitail.
2 Amen amen kitail en
pok ong men impa, pwen
kamauiala i.
3 Pwe Kristus pil sota kin
pok ong pein i, a duen intingi-
dier: Pakainak en me kainaki
komui, me I dikidier raui.
4 Pwe karos me intingidier
mas o, me intingidier, pwen
padaki dong kitail, pweki
kanongama o kamait en
kisin likau kan kitail en
kaporopor.

5 Ari, Kot en kanongama o
kamait en kaminimin komail
pena duen Kristus Iesus.
6 Pwe komail en kalin-
ganada Kot o Sam en
atail Kaun Iesus Kristus ni
lamalam ta pot o au ta ieu.
7 I me komail en apapwali
pena dueta Kristus me kotin
kasamo komail ong lingan en
Kot.
8 Pwe ngai inda, me Iesus
Kristus wialar papan sirkom-
sais pweki melel en Kot,
pwen kapwaiada inau kan
ong sam akan.
9 Pwe men liki kan en
kalinganada Kot pweki a
mak duen a intingidier: I me
I pan kadededa komui ren
men liki kan o kauleki mar
omui.
10 O pil eu me a kotin
masani: En popol komail
men liki kan iangaki sap-
wilim a aramas!
11 O pil eu: Kapinga Kaun
o, komail men liki kan karos
o kalinganada i, komail wei
karos!
12 O pil eu me Iesaia
masani: Ip en Iese pan
pwarado, a pan pwarado,
pwen kaunda men liki kan,
i me men liki kan pan
kaporoporeki.
13 Ari, Kot en kaporopor
en kadire kin komail peren
o popol karos ni poson, pwe
omail kaporopor en laudeki
manaman en Ngen saraui.
14 A ngai asa mau duen ko-
mail ri ai kan, me komail
dir en kamau o audaudeki
erpit, o koiokki ong pana-
panaui pena amen amen.
15 Ari so, ri ai kan, i int-
ing wong komail er duen met,
pwen kataman kin komail
mak eu, me Kot kotiki ong ia
er.
16 Pwe i en papan Kristus
Iesus ong men liki kan, pada-
padaki wong ir rongamau en
Kot, pwe men liki en wiala
mairong eu, me konekon, me
kasaraui kila Ngen saraui.
17 I me i kak suaiki pan
Kristus Iesus pweki meakan
me sapwilim en Kot.
18 Pwe i sota pori ong inda
meakot, me Kristus sota
kotiki ong ia, i en kalua men
liki ong peik, ki ai padak o
wiawia kan.
19 O kilel o manaman akan,
en Ngen saraui. Ari, i me
i kadire kila rongamau en
Kristus sap karos, tapiada
Ierusalem, ap lel ong Ilirien.
20 Ngai nantiong ni ai
padaki rongamau wasa me
saikenta asa duen Kristus
pwe i de kauada pon pason
en amen.
21 A duen a intingidier: Me
saik kalok ong irail pan ki-
lang, o me sota rong, re pan
weweki.
22 Nan i me karompwa ia
pan pak toto, pwen sota kak
pwar wong komail.
23 A met solar wasan dodok
ni sap pukat, a par toto me i
inong iong en pas wong ko-
mail.
24 I lao sailokelang
Spanien, i pan pwar wong
komail, pwe i kaporoporeki,
me i pan sup wasa o ap
kilang komail, a komail pan
kalua ia lang wasa o murin ai
kaserloleit re omail.
25 A met i pan sailokelang

Ierusalem, pwen papa saraui
kan.
26 Pwe men Masetonien
o Akaia kan mauki kisakisa
wei ong saraui samama kan,
me mi Ierusalem.
27 Irail mauki pwe re
pil pwaipwand ong irail,
pwe ma men liki kan
pwaisanekier arail pai
ngenin, nan me kon ong, irail
en pakisakis dong irail ar pai
pali war.
28 I lao kapwaiadar
mepukat o ki ong irail er
kisakis sapan wet, i ap pan
sup re omail o daululang
Spanien.
29 A i asadar, i lao pwar-
alang komail, i pan dir pai ki
en Kristus.
30 A ri ai kan, i ap poeki
komail pan atail Kaun Iesus
Kristus o limpok en Ngen
pwe komail en dauki pena
ong ia omail kapakap kin ia
ong Kot.
31 Pwe i en piti sang men
Iudäa soposon akan, o pwe
ai dodok ong Ierusalem en
sauasa saraui kan.
32 Pwe i en perenki lel ong
komail pan kupur en Kot o
iang komail tapwenda.
33 Ari, Kot en popol en
kotikot re omail karos!
Amen.

16

1 I ap kakaliki ong komail
ri atail li Pepe, me kin papan
momodisou en Kenkrea,
2 Pwe komail en kasamo i
pan Kaun duen me kon ong
saraui kan, o komail sauasa i
ni meakaros, pwe i me sauas
pan me toto o pil ngai.
3 Ai ranamau ong Prisila
o Akwila, me sauas pai ren
Kristus Iesus.
4 Me inepai ia da, me kaidin
ngai eta, me kin danke ira
pwe pil momodisou akan
karos nan pung en men liki
kan.
5 Pil momodisou nan im
ara. Ranamau ong kom-
poke pai Epenetus me tapi-
ada momodisou en Kristus
nan Asien.
6 Ranamau ong Maria, me
kadek papa kit.
7 Ranamau ong An-
dronikus o Iunias, kompoke
pai kan o me iang ia salidi,
me masamas ren wanporon
akan, me sau ong Kristus mo
i.
8 Ranamau ong Aplias, me
kompoke pai ren Kaun o.
9 Ranamau ong Urpan,
sauasa pat ren Kristus, o
Stakis kompoke pai.
10 Ranamau ong Apeles, me
dadaurata ren Kristus, rana-
mau ong toun im en Aristop-
ulus.
11 Ranamau ong Erodion
kompoke pai. Ranamau ong
toun im en Narsisus, me papa
Kaun o.
12 Ranamau ong Tripäna o
Triposa, me papa Kaun o.
Ranamau ong kompoke pai
Persis, me porisok ni a dodok
ong Kaun o.
13 Ranamau ong Rupus, me
pilipildar ren Kaun o o in a pil
in ai.
14 Ranamau ong Asinkri-
tus, Plekon, Ermas, Patropas,
Ermes o ri atail akan, me mi
re ’rail.
15 Ranamau ong Pilolokus,
o Iulia, o Nereus, ri ai li, o

Olimpas, o saraui kan karos,
mi re ’rail.
16 Komail ranamauki pena
metik saraui. Momodisou
en Kristus akan kin ranamau
ong komail.
17 Ari, ri ai kan, i panaui
komail, komail en kileledi,
me kin kamueit pasang o
kamakar momodisou palian
padak o me komail aleer; ko-
mail ari muei sang irail.
18 Pwe song pukat sota kin
papa atail Kaun Iesus Kris-
tus, a pein kaped arail o ko-
taueki ar kadek lokaia o wid-
ing mongiong en me lelapok
kan.
19 Pwe omail peik me in-
dand sili lel penang aramas
karos. I me i peren kida ko-
mail. A i men, komail en
koiokki ong me mau kan, ap
sokoiokki ong me sued akan.
20 A Kot popol pan kasuk
pasang Satan pan nä omail
eden. Mak en atail Kaun
Iesus Kristus en mimieta re
omail!
21 Timoteus ai warok en
dodok, o kompoke pai ko Lu-
sius, o Iason, o Sosipater kin
ranamau ong komail.
22 Iet ngai Tertius me
intingiedier kisin likau wet,
ranamau ong komail pan
Kaun o.
23 Kaius me kin apapwali
ia o momodisou, a ranamau
ong komail. Erastus, sile pan
kanim wet, a ranamau ong
komail, o ri atail Kwartus.
24 Mak en atail Kaun Iesus
Kristus en mimieta re omail
karos! Amen.
25 A me manaman ong kati-
nada komail duen ai ronga-
mau, o duen padak iran Iesus
Kristus, me kin kasaleda, me
sota sansal sang nin tapin
kaua kokodo lel met,
26 A met a sansaledar, pwe
kisin likau en saukop akan
kaloki ong men liki kan karos
duen kusoned en Kot ieias,
pwe ren poson o peik;
27 I Kot eta me erpit, lingan
en ko ong i ki Iesus Kristus
kokolata! Amen.

EN PAULUS A KISIN LIKAU KAIEU ONG MEN KORINT

1 PAULUS me paeker, en
wiala wanporon en Iesus
Kristus amen pan kupur en
Kot o ri atail Sostenes,
2 Ong momodisou en Kot
me mi Korint, me saraui kila
Kristus Iesus, me paeker en
saraui o karos me kin likwir
ong mar en atail Kaun Iesus
Kristus ni deu arail o deu at.
3 Mak o popol sang ren Kot
Sam atail o atail Kaun Iesus
Kristus en mi re omail!
4 I kin danke ai Kot
kaukaule pweki mak en Kot
ong komail, me papanga
dong komail sang ren Kristus
Iesus,
5 Pwe komail me pai kidar i
ni meakaros, ni masan karos
o lolekong karos;
6 Duen kadede iran Kristus
a tengiteng re omail;
7 Pwe sota pai en mak eu,
me komail saik pai kidar;
ni omail auiaui kasansal en
atail Kaun Iesus Kristus.
8 Me pil pan kotin kasone
komail di lao lel imwi, pwe en
solar dip omail lao lel ni ran
en atail Kaun Iesus Kristus.
9 Kot me melel, me komail
paekerdo, pwen sau pena ren
sapwilim a Ol Iesus Kristus
atail Kaun.
10 Ri ai kan, i panaui komail
ni mar en atail Kaun Iesus
Kristus, komail en wiaki eu
ni omail kasoi kan, pwe ko-
mail de wuki pasang nan
pung omail, a komail en mi
ni lamalam ta pot o kapung ta
ieu.
11 Ri ai kan a kalok dong
ia sang toun im en Kloe, me
dene komail kin akamai pena
nan pung omail.
12 A iet me i men inda,
amen komail kin inda: Ngai
nain Paulus amen; a ngai
nain Apolos amen; a ngai
nain Kepas amen; a ngai nain
Kristus amen.
13 Iaduen, Kristus me lop
pasang? Iaduen, Paulus me
lopu kin komail er? De ko-
mail paptaisekier ni mar en
Paulus?
14 Ngai me danke Kot, me
sota meamen re omail, me
i paptaisela, Krispus eta o
Kaius;
15 Pwe amen de inda, me
ngai wia paptaise ong ni pein
ad ai.
16 A toun im en Stepanas
i pil paptaisela; a solar me i
asa, me i paptaisela.
17 Pwe kaidin en wia pap-
tais, me Kristus poron kin ia
la, a pwen padaki rongamau,
kaidin ni tiak kadek lokaia,
pwe lopun Kristus de mal la.
18 Pwe masan duen lopu
me mal kot ren me lokidoki-
lar akan, a manaman en Kot
ong ir, me pan dorela.
19 Pwe a intingidier: I
pan tiakedi lolekong en me
lolekong kan, o karotongala
marain en me marain akan.
20 Ia me lolekong o? O
ia saunkawewe o? Ia me
lolekong o en pali pa? Dadue,
Kot sota wia lamponki me er-
pit en pali pa?
21 Aramas akan sota asa
Kot pweki udan ar lolekong.
Kot ap kupureda, en kamaur
kida, me poson akan padak

mongai.
22 Pwe Sus akan kin poeki
kilel akan, a men Krik kin ro-
porop lolekong.
23 A kit kin padaki Kristus
me lopuedar, men kamakar
ong Sus akan o ong men liki
kan kasoi mal.
24 A ong me paeker akan,
men Sus o pil men Krik, se
kaweweda Kristus manaman
en Kot o erpit en Kot.
25 Pwe soerpit en Kot me
sikida sang en aramas akan
ar lolekong, o luet en Kot me
kelail sang en aramas akan ar
kelail.
26 Ri ai kan, komail kilang
duen omail paeker. Pwe
kaidin me toto ren me
lolekong en pali uduk kan.
Pil kaidin me toto ren me
poe kan, pil kaidin toto
ren me masamas akan, me
pilipildar.
27 A Kot kotin piladar me
so lolekong nin sappa, pwen
kapouiala me lolekong kan;
o Kot me kotin piladar me
luet nin sappa kan, pwen
kapouiala me kelail akan.
28 O me mal nin sappa, o
me so konekon, i me Kot kotin
piladar, o me sota meakot,
pwen kawela me lapalap.
29 Pwe uduk der aksuaiki
mon Kot.
30 A komail tapi sang i ren
Kristus Iesus, me wialar atail
erpit sang ren Kot, o pung, o
saraui, o maur patail.
31 Pwe duen a intingidier:
Me men suaiki, i en suaiki
Kaun o.

2

1 RI ai kan, ni ai pwara
wong komail er, kaidin ni
kadek lokaia de lolekong en
aramas, me i padaki ong ko-
mail er kadede en Kot.
2 Pwe i sota wia kin ia, en
asa meakot nan pung omail,
Iesus Kristus eta o a kalop-
uela.
3 O ngai mimi re omail ni ai
luet, o masak, o rerer toto.
4 O ai kasoi o ai padak
kaidin ni kadek lokaia en
lolekong, a ni kadede en
Ngen o manaman.
5 Pwe omail poson de pa-
soneki lolekong en aramas
akan, a manaman en Kot.
6 Ari so, me kit kin pada-
padaki me lolekong ren me
unsok kan, a kaidin lolekong
en sappa et, o pil kaidin en
saupeidi kan en sappa et, me
pan sarodi,
7 A kit kin padaki duen
erpit en Kot me rir, iei me
so sansal, me Kot kotin
kileledier ni en sappa saik
mia, pwen kalinganada
kitail,
8 Me sota saupeidi en sappa
men asadar, pwe ma re asaer
i, re sota pan kalopuela Kaun
en lingan.
9 A duen a intingidier: Me
sota mas eu udialer, o me
sota salong eu rongadar, o
me sota ko ong nan mon-
giong en aramas amen, iei me
Kot kotin kaonop ong, me pok
ong i.
10 A Kot kotin kadiarok ong
kitail ki Ngen e, pwe Ngen
kin kotin rapaki meakaros,
pil duen kupur en Kot.
11 Pwe is aramas, me kin
asa duen lol en aramas akan,
pwe ngen en aramas eta me
mi re a? Iduen Kot, sota

me asa meakan me udan Kot,
pwe Ngen en Kot eta.
12 A kaidin ngen en sappa,
me kit aleer, a Ngen en Kot,
pwe kit en asada meakan, me
Kot kotiki ong kitail er.
13 I me kit pil kin padaki
wei, kaidin ni lokaia o man-
gin pan lolekong en aramas,
a ni masan akan, me Ngen
kotin kaweweda, kareda dip-
isou ngenin akan.
14 A aramas ip pwel sota kin
ale meakot ren Ngen en Kot,
pwe me mal kot ong i, pwe
a sota kak ong, pwe mepukat
kin kasauiada ren Ngen.
15 A me ngenin kin
kasauiada meakaros, ap sota
amen me pan kak kasauiada
i.
16 Pwe is me asa duen
kupur en Kaun o, de is me
pan kak padaki ong i meakot?
A Ngen en Kristus kotikot lol
atail.

3

1 ARI ri ai kan i sota kak
padaki ong komail dueta ong
aramas ngenin, a ong me
uduken o kisin seri en Kristus
akan.
2 I kamanga kin komail pil
en didi, a kaidin kisin manga,
pwe komail saikenta kak ong,
o komail pil sota kak ong
ansau wet.
3 Pwe komail non uduken
pwe iaduen, ma peirin o aka-
mai, mi re omail, komail so
uduken o weweid ni tiak en
aramas akan?
4 Pwe amen kin inda: Ngai
nain Paulus amen, a amen:
Ngai nain Apolos amen. Ko-
mail so kin mi nin tiak en
aramas?
5 Pwe is Apolos? O is
Paulus, kaidin papa kai, me
komail asa sanger lamalam
duen Kaun o kotin pang ong
amen amen?
6 Ngai me padukedier, a
Apolos me kalamu ir adar, a
Kot me kotin kaparadar.
7 Ari kaidin i meakot, me
padukedi, pil kaidin i, me
kalamu ir adar, a Kot eta, me
kotikidar wa kan.
8 Ari, me kin padukedi o
me kin kalamu ir adar, ira
dupeneta, o amen pan kat-
ingki iran ara dodok.
9 Pwe kit me sauas pan
dodok en Kot, a komail
sapasap en Kot, o sapwilim
en Kot a kakau im.
10 Ngai me wiadar pason
ki mak en Kot me i aleer
duen sause lolekong amen, a
amen usewei kakau poa, a
amen amen en kalaka duen a
kakau pon pason wet!
11 Pwe sota me pan kak wia
eu pason, me pan toror sang
me wiauier, i eta: Iesus Kris-
tus.
12 Ari, ma amen pan
kauada pon pason wet kold,
silper, takai, kasampwal,
tuka, rä, pain kit akan,
13 Nan wiawia en amen
amen pan sansaleda, pwe
ran o pan kapareda due, pwe
a pan kadiarok kida kisiniai.
Pwe kisiniai pan kasaleda
wiawia en amen amen.
14 Ma wiawia en amen, me
a kauadar poa, pan mimieta,
a pan kating.
15 A ma wiawia en amen
pan rongala, a sota pan kat-
ing. A pein i pan dorela
duen amen, me pitila sang
nan kisiniai.

16 Komail sota asa, me ko-
mail tanpas en Kot, o Ngen en
Kot kotikot lol omail?
17 A ma amen kawela
tanpas en Kot, nan Kot pan
kawela i, pwe tanpas en Kot
me saraui, ari iei komail.
18 Sota amen en kotaue
pein i! Ma amen nan pung
omail lamelame ansau wet,
me a lolekong, mak eta,
en wiala ol pweipwei men,
pwen wiala lolekong amen.
19 Pwe lolekong en sappa
et me song en pweipwei ren
Kot, pwe a intingidier: A
kin kaloe kidi me aklolekong
pein ar widiwiding.
20 Pil eu! Kaun o kotin
mangi, lamalam en me ak-
lolekong kan, me mal.
21 Ari, sota amen en
akkeleki aramas akan, pwe
omail meakaros;
22 Ma Paulus, de Apolos, de
Kepas, de sappa, de memaur,
de mela, de ma men met,
de men mur, pwe karos me
omail.
23 A komail sapwilim en
Kristus, a Kristus sapwilim
en Kot.

4

1 ARAMAS akan en wia kin
kit papa en Kristus o saunkoa
pan me rir akan ren Kot.
2 A iaduen saunkoa kan?
Amen amen en lelapok.
3 I sota insenoki, me ko-
mail de kapung en aramas
kasaui ia da. Pein ngai pil
sota kasaui ia da.
4 Pwe sota me i pein asa, a
kaidin met, me i pung kila, a
Kaun o me kin kasaui ia da.
5 Ari, komail depa kasaui
okotme mon a ansau, a lao
Kaun o pan kotido, me pan
kasansale dang marain okiok
en me rotorot akan o ka-
diarokada lamalam en nan
mongioing akan, amen amen
ap pan indandeki ren Kot.
6 Ri ai kan, mepukat i kin
inda duen ngai o Apolos, pwe
komail en ale sang kit, pwe
amen ender lamelame, me
a siki sang me intingidier,
pwe komail ender aklapala-
paki amen, ap palian me teio.
7 Pwe is me mone kin uk?
A sota, me mi re om, me
koe sota aleer. A ma koe
aleer meakaros, menda koe
kin suaiki, likamata koe sota
aleer?
8 Komail medier o kapwap-
walar, o komail kin kaunda,
ap sota ale sang kit. I men,
komail en kaunda, pwe kit ap
pil pan iang komail kaunda.
9 Pwe i lamelame, me Kot
kotin wiai ong kit wanporon
akan, en tikitik melel, me
mau ong mela, pwe kit wialar
men kapuriamui eu ni sappa
mon tounlang o aramas
akan.
10 Kit me song en pweip-
wei pweki Kristus, a komail
me lolekongki Kristus; kit me
luet, a komail me kelail; ko-
mail me indand mau, a kit me
indand sued.
11 Kokodo lel auer met kit
men mangadar, o pil men
nim piladar, o kiliso, o se kin
kalokolok, o sota deu at.
12 O dodok ni pein pa at; kit
me kalok sued, a se kin ka-
paiada, kit me kalokolok, a se
kin nenenla; Ni at pakaraun
mal, kit kin kapakap.
13 Kit wialar tatan kid o
kopataun aramas karos.

14 I intingiedier mepukat
kaidin pwen kanamenok ko-
mail, a pwen panaui komail
nai seri kompok kan.
15 Pwe ma omail saun-
padak pan Kristus me nen,
nan sam omail akan me sota
non toto, pwe ngai me kaipwi
komail ren Kristus Iesus ki
rongamau.
16 I ari poeki re omail ko-
mail en idauen ia do.
17 Pwe i me i kadarki wong
komail Timoteus nai seri
kompoke o lelapok pan Kaun
o pwen kataman kin komail
duen al ai kan pan Kristus,
duen me i kawewedar ni
momodisou karos.
18 Akai komail me akla-
palap likomata i sota pan
pwar wong komail.
19 A i pan pwar wong ko-
mail madang, ma Kaun o pan
kotin kupura. I ap pan ki-
lang kaidin padak en me ak-
lapalap akan, a me mana-
man.
20 Pwe wein Kot sota mi ni
kasoi a ni manaman.
21 Da me komail mauki?
I en pwar wong komail wa
sokon, de limpok o ngen en
opampap?

5

1 I PIL rongadar, me nenek
kin wiaui nan pung omail. A
eu song en nenek, me sota
kin wiaui ren men liki kan;
pwe dene amen paudeki en a
papa a paud.
2 A komail me aklapalap,
ap sota insen suedeki o
kasapokela sang komail, me
wiadar met.
3 A ni ai doo sang komail
ni pali war, ap koren iong
komail ni pali ngen i iet me i
kapungadar, dueta amen, me
mi re omail,
4 Ni mar en atail Kaun
Iesus, ni atail pokon pena
re omail ni pali ngen atail,
ki manaman en atail Kaun
Iesus.
5 Me wiadar met i pan-
galang Satan, pwen kawela
uduk o, pwe ngen o en
kamaurela ni ran en Kaun
Iesus.
6 Kaidin me mau omail
suaiki. Komail sota asa,
me kalap kis kin kamutala
dolepa karos?
7 Ari, kokowei sang kalap
kitai, pwe komail en wiala
plaua amas kap, pwe komail
udan plaua amas kap, pwe
atail pasa Kristus kamatalar.
8 Kitail ari en wiada atail
pasa, kaidin ni kalap kitai, pil
kaidin ni kalap lemai de me
sued, a ni plaua amas kap ni
pung o melel.
9 Ngai inting wong komail
er nan kisin likau o, pwe ko-
mail ender waroki ong me
nenek kan.
10 Ari mepukat i sota kin
inda duen me nenek ren men
liki kan, de me norok kapwa,
de me lolap akan, de me wun
ani, pwe ma idue, komail en
katoror wei sang sappa.
11 A met i inting wong
komail er ender waroki ong
amen, me adaneki saulang,
ap nenek, de me norok
kapwa, de kati ani mal, de
lalaue amen, de kamom soko,
de me lolap; komail ender
iang i manga.
12 Pwe menda re i men liki?
Kaidin ai dodok en kadeik
irail ada. Komail sota kin

kadeikada nan pung omail?
13 A me mi liki ko, Kot pan
kotin kasapoke wei sang re
omail me sued o!

6

1 A MA amen wia sapung
ong amen, menda komail ka-
pung pena mon men liki kan,
a so mon me saraui kan?
2 De komail sota asa, me
saraui kan pan kadeikada
sappa? A ma sappa
pan pakadeikeki komail,
iaduen, komail sota itar ong
kadeikada kisin dodok tikitik
kan?
3 Komail sota asa, me ki-
tail pan kadeikada tounlang
kan? Nan melel kaualap pil
kisin tiak tikitik en maur et.
4 A ma komail kin
kadeikeki tiak en maur et
iaduen, komail kin kapuka-
pung iangaki me sota indant
mau ren momodisou?
5 Mepukat i indai ong ko-
mail, pwen kanamenok ko-
mail. Pwe sota amen re
omail, me lolekong? Sota
amen me itar ong en wiada
kapung nan pung en ri a kan?
6 A amen kin akamai ong
amen ri a mon me soposon
akan.
7 Ari, omail akamai nan
pung omail pil udan sapung.
Menda komail sota mueidala
meakot? Menda komail sota
kin nenenla?
8 A komail kin sapung o ko-
taue ong ri omail akan.
9 De komail sota asa, me
sapung kan sota pan sosoki
wein Kot? Kalaka pein ko-
mail! Pwe me nenek de me
kati ani likam akan, de me
kamal, de me dir en inong
sued, de me madong saut ong
ol oko.
10 De men pirap, de me
norok kapwa, de kamom
soko, de kinekine mal, de kuli
kapwa kan sota pan sosoki
wein Kot.
11 Iduen akai komail mas
o, a met komail wideudier,
o kasarauialar, o pung kilar
mar en Kaun Iesus o Ngen en
atail Kot.
12 A muei ong ia meakaros,
a kaidin karos me kin kamau
ia la; a muei ong ia meakaros,
a sota, me pan poe ia di.
13 Melel, kisin manga me
mau ong kaped o, o nan ka-
pedi wasan kisin manga en
ko ong ia. A Kot pan kotin
kawe ira la karos. A pali war
o wiaui ong Kaun o, a kaidin
ong nenek, a Kaun kotin apa-
pwali pali war o.
14 A Kot me kotin kaiasadar
Kaun o, a pil pan kotin kaiasa
kida kitail manaman.
15 Komail sota asa, me war
omail kokon en Kristus? A
iaduen, i en ale kokon en
Kristus, wia kin ir kokon en li
nenek amen? O so!
16 De komail sota asa, mea-
men me waroki ong li nenek
amen, me ira pan wiala war
ta ieu? Pwe a kotin masanier:
Ira pan wiala uduk ta ieu.
17 A me waroki ong Kaun o
nan a pan ngen ta ieu re a.
18 Komail tange wei sang
nenek, pwe dip karos, me
aramas kin wia, kin wiaui
likin war a, a me kin nenek,
kin wiada dip ong pein war a.
19 De komail so asa, me war
omail tanpas en Ngen saraui
me kotikot lol omail, me ko-
mail aleer sang ren Kot, a

kaidin uta ’mail komail.
20 Pwe komail neti kidar
pai eu, komail ari kalin-
ganada Kot ki war omail.

7

1 A IET duen me komail
intingie dong ia, a mau ong
aramas amen, a ender sair li
amen.
2 Ari so, amen amen en ale
pein a warok li, o amen amen
en ale pein a warok ol, pwen
der dender.
3 Ol o en wiai ong a warok
li me inen, a pil dueta li ong a
warok ol.
4 Li o sota kak poedi pein
war a, a a warok. Pil dueta ol
o sota kak poedi pein war a, a
a warok.
5 Der so oke amen amen,
ma so, pweki inau ansau kis,
pwen mot isesol rer ekis o
kapakap, ap pur pena, pwe
Satan de kasongesong komail
omail so oke pena.
6 Mepukat kaidin kusoned
eu, pwe pein ai lamelam.
7 A i men aramas akan
karos en dueta ngai. A amen
amen aleer pein a pai en
mak sang ren Kot duen amen
amen.
8 A ngai indai ong me so
papaud o li odi kan, me mau
irail en dadaur dueta ngai.
9 A ma irail sota kak ong,
irail en papaud; me mau pa-
paud sang dender.
10 O ong me papaud akan
ngai me ilaki wei, a kaidin
ngai pwe Kaun o: Li pa-
paud ender kamuei wei sang
a warok!
11 A ma a muei wei sanger,
i en dadaurata a kirip de
kadeke a warok, o ol ender
kasela a warok.
12 Kaidin Kaun o, pwe ngai
men indang me tei kan: Ma
ri atail ol amen mia, me a
paud soposon amen, ap men
mimieta re a, a ender kasela
li o.
13 Pil dueta li amen, ma a
warok soposon amen o a men
mimieta re a, a ender kasela
ol o,
14 Pwe ol soposon me kasa-
raui kilar li o, o li soposon
kasaraui kilar ol o, pwe ma
a so due met, noumail seri
kan me samin, a met irail me
saraui.
15 A ma me soposon o pan
muei wei sang, ari i en muei
wei sang; ri ol de ri li sota kin
kaupindi ni mepukat. A Kot
me kotin molipe kitail, pwen
popol pena.
16 Pwe iaduen, koe li o, koe
asa, me koe pan kak kamau-
rela ol o? De koe ol, koe pan
kamaurela li o?
17 A duen Kaun o pang
ong amen amen, duen Kot
molipe ong amen amen,
iduen dadaurata; nan iduen
ngai ilakilang momodisou
akan karos.
18 Ma amen me paeker ni
sirkomsais, i en dadaurata a
sirkomsais, a ma amen me
paeker ni sosirkomsais, i en-
der iang sirkomsais.
19 Pwe kaidin meakot
sirkomsais, o pil kaidin
meakot sosirkomsais, a
wiawia kusoned en Kot akan.
20 Amen amen en dadau-
rata udan a koa ni a paeker.
21 Ma koe paeker ni om
ladu, koe der insensuedeki, a
ma koe pan kak maioda sang,

ari pil me mau.
22 Pwe ladu men, me
paeker ong Kaun o, nan a
maio ren Kaun o; o pil dueta
me maio men paeker ap pan
ladun Kristus men.
23 Komail me neti kidar pai
eu, der wiala ladun aramas
akan.
24 Ri ai kan, amen amen
dadaurata ut arail ren Kot.
25 A duen peinekap akan,
sota kusoned eu sang ren
Kaun o; a pein ai lamelam
mia, pwe i aleer mak en
Kaun, pwen kak melel.
26 Iet me i lameda, me mau
ong aramas sota papaud,
pwe ni ansau apwal wet.
27 Ma koe kapapaud ong li
amen, ender men muei sang,
a ma so om paud mia, ender
rapaki li amen.
28 A kaidin dip eu, ma koe
pan papaud; o ma seripein
amen pan papaud, kaidin
dip. A a pan apwal ong
mepukat ni pali uduk arail.
A ngai sota men, me apwal
kot en lel ong komail.
29 A ri ai kan, mepukat i
indada, pweki ansau o me
motomot. A pil eu: Me mau
ong me ar warok mier, en wia
dene sota ar warok;
30 O me kin sangesang,
dene sota sangesang; o me
kin pereperen, dene sota ar
peren; o me kin netinet, dene
sota ar kapwa.
31 O me dodokki sappa, ren
kalaka, pwe eder wiaki me
sued. Pwe mom en sappa et
pan rosala.
32 A i men, komail ender
lodi ong me apwal. Me sota
papaud, kin apwali me sap-
wilim en Kaun o, duen a pan
kaperenda Kaun o.
33 A me papaud, kin lame-
lame, me kon ong sappa,
duen a pan kaperenda a
paud.
34 A nan pung en li pa-
paud o peinekap me wuk
pasang: Me sota papaud, kin
apwali me sapwilim en Kaun
o, pwen saraui ni pali war
o pil ni pali ngen; a me
papaud, kin inong iong me
kisan sappa, duen a pan kak
kaperenda a warok.
35 Mepukat i inda wei,
pwen kamaui komail, a
kaidin pwen saliedi komail,
a pwen sauasa komail, pwe
karos en inen o pung re
omail, o pwe komail en papa
Kaun o.
36 A ma amen lamelame,
me sapung, ma a sota pan
mueid ong na seripein, me
mau ong papaud, en papaud;
ari, a pan wia duen me a
mauki, pwe kaidin dip, ma a
pan mueid ong i en papaud.
37 A ma amen me kelail
ni mongiong i, pil kelail ong
kaunda, pein insen a, ap
inauki ong nan mongiong i
en kolekol na seripein, i me
mau.
38 Ari, ma amen pan pa-
paud me mau, a ma amen
sota pan papaud, me mau
sang.
39 Li papaud amen me
kaupina kidi pung en papaud
arain a warok memaur; a ol
o lao mela, nan a maio ong
kapapaud, me a mauki, i eta;
a en wiaui ren Kaun.
40 Meid pai, ma a pan

dadaurata a kirip duen me i lameda, A ngai asa, me Ngen en Kot pil kotikot re i.

8

1 A kitail asaer duen mairong ong ani mal, pwe kitail karos me lolekong. A lolekong eta kin kaaklapalapiela, a limpok kin kamauiela.
2 A ma amen aklapalapaki a lolekong, nan a sota non dedeki duen me itar ong en asa.
3 A ma amen pok ong Kot, nan Kot me mangi i.
4 A kitail dedekier duen manga uduk en mairong ong ani mal akan, pwe ani mal amen sota katepa nin sappa, o sota amen Kot, pwe i me ta men.
5 Pwe ma akai mia, me adaneki kot, me kin mimi nanlang de nin sappa, pwe kot toto o monsap toto mia;
6 A atail Kot me ta men, me Sam, me dipisou karos tapi sang re a, o me kitail wiaui ong. O atail Kaun me ta men: Iesus Kristus, me wiadar meakaros, o me kitail pil wiaui kidar i.
7 A kaidin karos me asa mepukat, pwe akai mia, me lamelame, me ani mal meakot, ap kangkang uduk en mairong ong ani mal, o iei insen luet arail kin samin kila.
8 A kisin manga sota kin sauasa kitail ren Kot. Ma kitail sota pan manga, kitail sota pan sued kila, a ma kitail pan manga, kitail sota pan mau kila.
9 A kalaka komail, pwe omail saladokalar ender kadipikelekel ong me luet akan!
10 Pwe ma koe, me asa tiak, ap mangamanga nan im en ani mal o, a me luet amen pan kilang om mangamanga, ap aima kida nan insen a, ap iang mangamanga mairong en ani mal akan,
11 Iduen ri atail luet amen, me Kristus mata kilar, pan mekila om saladok.
12 A ma iduen omail dip iong ri atail akan, me kin kawela insen luet arail, nan komail kin wia dip iong Kristus.
13 Ari ma kisin manga kamakar ri ai, i solar pan manga uduk kokolata, pwe i de kamakar ri ai.

9

1 KAIDIN ngai maiodar? Kaidin wanporon amen ngai? I sota udialer Iesus atail Kaun? Kaidin ai wiawia pan Kaun o komail?
2 Ma i sota wanporon amen ong me tei ko, a ong komail; pwe komail kasale pan ai koa en wanporon pan Kaun o.
3 Iduen i kin sapengki, ma meamen kin kalelapok re i.
4 A sota muei ong kit er, en manga o nim?
5 A sota muei ong kit er, en paudeki li amen, me pan iang kit sailok sili, duen me wanporon tei kan, o ri en Kaun o, o Kepas kin wiada?
6 De ngai o Parnapas eta me a sota muei ong liki sang dodok en pa at?

7 Is me kin iang mauin ap
pwain pein i? Is me wiada
mat en wain eu, me sota kin
kang kisan wa? Is me kin
kamanga pwin man akan me
sota kin kang pil en didi en
man oko?
8 Mepukat i sota kin inda
nin tiak en aramas akan,
pwe kaidin kapung o me pil
masanier due?
9 Pwe a intingidier nan ka-
pung en Moses: Koe der pira
pena au en kau ol amen,
me kin tiaka pasang korn.
Iaduen, Kot kin apapwali kau
ol akan?
10 De kaidin pweki kit, me a
kotin masaniekier mepukat?
Pwe me kin sapasap, en ka-
poroporeki a dodok; o me kin
dolung en kaporoporeki, me
a pan iang ale kisan wa.
11 Pwe ma kit wiai ong
komail sapasap ngenin, a
kaidin me kasampwal kot,
me komail pan apwali kit ni
pali uduk.
12 A ma a muei ong me tei
kan, ale sang omail dipisou
kan, nan kit me so mau ong
sang irail? Ari so, kit sota
kol ong kit tiak wet, a se men
mia ni at apwal akan, pwe
sen de karompwa rongamau
en Kristus.
13 Komail sota asa, me
irail, me sopisokki saraui, pil
mangamanga sang nan im en
kaudok, o me irail, me kin
papang pei saraui, pil aleki
pwais ar sang pei saraui?
14 Iduen Kaun o kotin
masani, me irail, me padaki
rongamau, pil pan mangaki
rongamau.
15 A ngai sota kin kol ong ia
eu ren mepukat, o i sota int-
ing wei mepukat, pwe komail
en kapwai ong ia mepukat,
pwe a mau ong ia en mela,
mon amen pan kawela mar
ai.
16 Pwe ma i padaki ronga-
mau, sota me i en suaiki,
pwe i en udan wiada; pwe
sued ong ia, ma i sota padaki
rongamau.
17 Pwe ma i peren kida
dodok wet, i pan ale kating,
a ma i kang wiada, nan ku-
soned mia, i en wiada.
18 Ari, ia kating pai ni ai
padaki rongamau ap sota
pwaipwai, pwe i ender akap-
waipwaiki sang rongamau
meakot.
19 Pwe ngai me udan maio-
dar sang amen amen, ari so, i
wia kin ia ladun amen amen,
pwe i en kamaurela me toto
duen i kak ong.
20 I wia kin ia Sus amen ong
Sus akan, pwen kamaurela
Sus akan; o ong irail, me mi
pan kapung, dueta pan ka-
pung amen, pwen kamaur ir
ala, me mi pan kapung; ari so,
ngai solar mi pan kapung.
21 Ong irail me sota mi pan
kapung, i wia kin ia me sota
mi pan kapung amen; ari so,
kaidin ngai me likin kapung
mon Kot, pwe i kin mi pan
kapung en Kristus, pwen ka-
maurela me sota mi pan ka-
pung.
22 Ong me luet akan, i
wia kin ia me luet amen,
pwen kamaurela me luet
akan. Ngai wiala song
karos ong amen amen, pwen
kamaurela akai wasa karos.
23 I me i kin wiawia pweki

rongamau, pwe i en iang i
pwaisaiski.
24 Komail sota asa, duen
men weir en tang, irail karos
kin tang, a amen ta, me pan
ale pai? Komail ari en tang
idipok, pwe komail en ale.
25 A amen amen me aktang
idipok, kin isesol pokon. Irail
kin wia me, pwen ale mar
kamong a kitail, pwen ale me
so kamong.
26 Ngai ari aktang sopuiok;
ngai kin pepei, a kaidin dueta
me woki nan wäwä;
27 Pwe i kin sok pon war
ai, pwen katengedi, pwe i de
padaki ong akai, ap pein loki-
dokila.

10

1 PWE ri ai kan, i men, ko-
mail en asa duen sam atail
akan, me mi pan palin dapok
eu o kotela madau o.
2 Irail karos ap paptais ong
Moses ni palin dapok o ni
madau o.
3 O karos tungoler sak
ngenin,
4 O karos nim sang pil
ngenin; pwe irail nim sang
paip ngenin, me kotikot re
’rail, iei paip o Kristus.
5 A me toto re ’rail, me Kot
sota kak kupuramauki, pwe
irail lokidokilar nan sap tan.
6 A mepukat wiauier, pwe
kitail de kaalemongi, pwe ki-
tail ender inong iong me sued
akan duen irail inong iong.
7 Komail pil ender kati ani
mal due irail, duen a intingi-
dier: Aramas pukat mondi
penang nam o nim ap uda
madomadong.
8 Kitail pil der wia nenek,
duen me akai irail wiadar, ap
rianen silekid mekilar ni ran
ta ieu.
9 Kitail pil der kasongesong
Kristus, duen akai irail ka-
songesong i, ap mekilar ser-
pent kai.
10 Komail pil der lipaned,
duen akai ir lipanededar, ap
kame kilar men kamekam
men.
11 Mepukat karos wiaui
ong irail men kaalemongi; ap
intingidier, pwe men panaui
kin kitail, pwe kitail leler
imwin kaua.
12 Ari ma amen lamelame,
me a kasinenda, en kalaka
pein i, pwe a de pupedi.
13 Sota songesong eu lel ong
komail, i eta, me aramas itar
ong, pwe Kot me melel, me
sota kin mueid ong komail
songesong eu, me komail
sota itar ong. A ni songesong
a pan kotin kaimwisokela,
duen me pan kak pa omail
14 Ari kompoke pai kan, ko-
mail tange sang kati ani mal!
15 Mepukat i indai ong
komail, pwe komail me
lolekong; a pein komail
kasauiada, me i inda.
16 Dal en pai me kit kin
kapaiada, kaidin i dal en
atail saupena ren ntan
Kristus? O prot me kit kin
pilitiki pasang, kaidin i atail
saupena en war en Kristus?
17 Pwe kitail me toto me lo-
pon ta ieu, o war ta ieu, pwe
kitail karos tungole sang lo-
pon ta ieu.
18 Komail kilang Israel pali
uduk. Irail me kin kang sang
mairong, kaidin irail pil min-

imini ong pei saraui?
19 A da me i en inda? I en
inda me mairong ong ani mal
meakot? De dikedik en ani
mal meakot?
20 A karos me men liki kan
mairongki, re kin mairongki
ong tewil akan a kaidin ong
Kot. A i sota mauki, komail en
minimin ong tewil akan.
21 Komail sota kak nima
sang dal en Kaun o pil sang
dal en tewil akan; komail sota
kak iang tepel en Kaun o pil
tepel en tewil akan.
22 De kitail en palian Kaun
o? Kitail me kelail sang i?
23 A muei onger meakaros,
a kaidin karos me kin
kamaula; a muei onger
meakaros, a kaidin karos me
kin kapungla.
24 Sota amen me pan ap-
wali pein a dipisou, a en
amen.
25 Karos me kin netila nan
wasan netikila uduk, komail
kang, ap der kalelapok duen
song ar, pwe komail der
katoutouki insen omail.
26 Pwe sapwilim en Kaun
sappa o audepa kan.
27 A ma amen, me sopo-
son pan luke komail, en toun
kapara kamadip, o ma ko-
mail men iang, ari, karos me
pan nek ong komail, komail
en kang, ap der kalelapok
duen song a, pwe komail der
katoutouki insen omail.
28 A ma amen pan indang
komail: Met kisan mairong
en ani mal, komail der kang
pweki i, me kasaledar, pwe
komail der kawela insen
arail.
29 A met i solar inda duen
pein insen om a duen insen
en amen. Pwe menda insen
en amen pan kasauiada ai
saladokelar?
30 Pwe ma i iang kang ki
danke, menda i en kalok
sued, pwe i tungole ni ai
danke?
31 Ari, ma komail kang de
nim de wia meakot, komail
en wia meakaros, pwen
wauneki Kot.
32 Komail der kadipikelekel
men Sus, de men Krik, de mo-
modisou en Kot,
33 Duen i kin pok ong amen
amen ni ai wiawia kan karos,
o so moneki me pein ai, pwen
sauasa me toto, pwe irail en
dorela.

11

1 KOMAIL idauen ia do
duen i kin idauen Kristus.
2 I kin kapingaki komail
omail tamataman ia ni
meakan karos, o dadaurata
pung kan, duen i kakalikidi
ong komail er.
3 A i men, komail en asadar,
me Kristus tapwin ol akan,
a ol me tapwin li, a Kot me
tapwin Kristus.
4 A ma amen amen ren
ol akan wia kapakap de
kokop ap lisoropedi, a kin
kasuedeki pein mong a.
5 A ma li amen wia kapakap
de kokop, ap sota lisoropedi,
nan i kin kasuedeki pein
mong a, pwe a rasong me pit
en mong a seisei sang.
6 Pwe ma li amen sota
lisoropedi, en koteda, a ma
a kanamenok li en kotedar o
kotokot, i en pwaindi mong a.
7 A ol o ender lisoropedi,
pwe i me kasansal o lingan en
Kot, a li o me lingan en ol o.

8 Pwe ol so tapi sang li, a li
sang ol o.
9 Pwe ol sota wiaui ong li, a
li wiaui ong ol o.
10 I me li o en kida man-
aman eu pon mong a pweki
tounlang kan,
11 Ari so, li amen sota kak
mia ma sota ol; o ol amen
sota kak mia, ma sota li, a
mepukat ren Kaun o.
12 Pwe duen li o a tapi sang
ol, iduen ol o wiaui kida li, a
karos wiauier ren Kot.
13 Komail en pein
kasauiada, ma a sansal mau,
ma li amen kapakap ong Kot,
ap so lisoropedi.
14 De pein komail asa, me
kanamenok pan ol, ma a
pwilipeipei.
15 A lingan en li a
pwilipeipei, pwe pid en mong
a en ko ong i, en pwaindi i.
16 A ma amen re omail men
akamai, a en asa, me kit sota
kin wia due, momodisou en
Kot akan pil so.
17 A ni ai kusonededa
mepukat i sota kin kapinga
omail pokon pena, me sota
kin kamaui a kasuedeki
komail,
18 Pwe ni omail pokon pena
nan momodisou, i rongadar,
me komail kin liak toror
pasang, o i mur kamelele.
19 Pwe komail en liak toror
pasang, pwe me pung kan en
sansal kida re omail.
20 Komail lao pokon pena
wasa kis, kaidin i sak ka-
madip en Kaun o.
21 Pwe ni kamadip toun ka-
par kin amatang mas, a amen
men mangadar, a amen soko-
lar.
22 Sota im omail, wasa en
manga o nim? De komail
kin mamaleki momodisou en
Kot o kanamenok ir ala, me
sota ar tungol? Da me i en
inda? I en kaping komail? Ni
mepukat i sota pan kapinga.
23 Pwe i aleer sang ren
Kaun o, me i pwiliki ong ko-
mail er, me Kaun Iesus pong
ota en a pangala, a limada
prot,
24 Murin a laolaoki, ka-
mauieda, pilitiki pasang,
masangi: Ale tungole war ai
met et, me pilitiki ong komail,
en wia, pwen katakataman
kin ia.
25 A murin sak, a pil kotin
limada dal masani: Dal wet
iei inau kap, me wiaui kidar
nt' ai. Pan pak en omail nima
sang, komail wiaki men kata-
man kin ia.
26 Pwe pan pak en omail
kang prot wet o nima sang
dal wet, komail kasansaleda
en Kaun a matala, lao a
kotido.
27 Ari me kang prot wet o
nim sang dal en Kaun o ap so
war ong iei me dip iong war o
ntan Kaun o.
28 Amen amen en
kasauiada pein i, ap kang
sang prot o nima sang dal o.
29 Pwe me kang o nim
sowar, kin kang o nim
kadeik ong pein i, pwe a sota
kasampwaleki war o.
30 Nan i me toto nan pung
omail me luetalar o somau-
dar, o me toto mairedier.
31 Pwe ma kitail kasauiada
pein kitail, kitail sota pan
pakadeikada.
32 A ma kitail pan
pakadeikada, kitail pan

kalokolok ren Kaun o, pwe kitail de iang men liki lokidokila.
33 Ari ri ai ol akan, komail lao pokon pena pwen sak, en papasan pena amen amen.
34 A ma amen men mangadar, i en manga mas nan im a; pwe komail de pokon penang kadeik o. A me lua kan i pan kapungala ni ai pwara wong.

12

1 RI ai kan, i sota men, komail en sasa duen pwais ngenin akan.
2 Komail asaer, me komail tikidar men liki, ap kakalua ren dikedik en ani loteng akan, duen komail kakaluaer.
3 I me i men kaasa kin komail, sota amen, me lokaiaki Ngen en Kot, kak kariala Iesus. O sota amen me pan kak inda: Maing Iesus, ma so ren a Ngen saraui.
4 A pai en mak akan me wuki pasang, a Ngen me ta men.
5 O song en dodok me toto, a kaun me ta men.
6 O akai song en manaman mia, a Kot me ta men, me kotin wiawia meakaros ren amen amen.
7 A pwais en Ngen saraui me pang ong amen amen, pwen men kamauiada.
8 Pwe amen ereki masan en erpit ren Ngen, a amen masan en kaparok ren Ngen ota.
9 O ong amen, en poson, a ren Ngen ota, o ong amen pai kan, men kakelada me somau kan, a ren Ngen ota.
10 O ong amen, en wiada manaman, o ong amen, en deideikop, o ong amen, en kasaui ngen akan, o ong amen, en lokaia ngil wuki pasang, o ong amen, en kawukila ngil akan.
11 A mepukat karos wiawian Ngen ota, nene ong amen amen duen kupur a.
12 Pwe duen war eu ta ap kokon toto mia, a kokon en war karos wiala war ta ta ieu, iduen Kristus.
13 Pwe Ngen ta ieu, me kitail paptaiseki ong war ta ieu, ma kitail men Sus de men Krik, ma ladu de me maioda, kitail karos me paptaiseki Ngen ta ieu.
14 Pwe war kaidin kokon ta ieu, pwe kokon toto.
15 A ma pat en nä pan inda: Ngai kaidin kumut eu, o i me ngai sota kisan war; a iaduen, i me a sota pan kak kisan war o?
16 A ma salong o pan inda: Kaidin ngai kisan war o, pwe kaidin por en mas eu ngai; a iaduen, i me a sota kisan war o?
17 Ma war pokon por en mas eu, da me pan salong o? A ma war pokon pan salong o, da me pan tuma?
18 Ari, Kot me kotin kokon penang war ta ieu kasong akan, duen a kotin kupureda.
19 A ma kokon karos wiala kokon ta ieu, ia pan war o?
20 Ari, kokon akan me toto, a war o me ta ieu.
21 Por en mas eu sota kak indang kumut: Kaidin meakot re i koe; de pil tapwi sota kak indai ong pat en nä kan: Kaidin meakot re i

koma.
22 Pwe kokon en war kai
likamata re me luet, a so, pwe
re me kasampwal.
23 O kokon en war kai, me
kitail kin lamelame, me re
sota non mau, kitail kin apa-
pwali sang me tei kan, o irail
me sota non sansal mau, ki-
tail kin kapwataki.
24 Pwe irail me sansal mau,
sota kin mau ong en kap-
wataki. A Kot kotin kapad
pena war o kapwataki me
luet oko sang me tei kan,
25 Pwe war de saparok
pasang, a kokon akan en
apapwali pena.
26 O ma kasang ta ieu
matakada, kasang karos ap
iang matakada; o ma kasang
ta ieu pan kalinganada,
kokon karos pan iang po-
lauleki.
27 A komail war en Kris-
tus o kokon akan amen amen
duen pwais a.
28 A iet akan, me Kot kotiki
ong momodisou: Kaieu wan-
poron akan, ap saukop akan,
a kasilu saunpadak kan, ap
me wiada manaman akan,
ap pai kan men kakelada me
somau kan, ap men sauasa,
o saumas akan, o song en
lokaia.
29 Iaduen irail karos me
wanporon akan? Karos me
saukop akan? Karos me
saunpadak kan? Karos me
men wia manaman akan?
30 Karos ar pai en mak kan,
men kakelada me somau kan
mi ren karos? Karos kin
lokaia ngil pasang? Karos kin
kasiriwuk lokaia?
31 A komail inong iong pai
en mak lapalap akan, i ap pan
kasale ong komail al apot, me
mau sang mepukat karos.

13

1 MA i asa lokaia en aramas
akan o tounlang kan, ap sota
limpok, nan i rasong ngil en
mata mal de ngil en simpel.
2 O ma i asa deideikop o
ereki me rir akan karos, o
tiak kan karos, o ngai dir
en poson, me itar ong en
kamokid wei nana kan, ap
sota limpok nan sota meakot
ngai.
3 O ma i pan kisakisa wei
ai dipisou karos, pwen katun-
goleki me samama kan, o ma
i kida war ai, pwen karon-
gala, ap sota limpok, nan sota
katepa ong ia.
4 Limpok kin kanongama o
kadek, limpok sota kin peirin
limpok sota kin akmomo o so
keses.
5 A sota kin aklemai, a sota
kin roporop ong pein i, a so
serkailong, a sota kin depuk
ong en amen a sued.
6 A sota kin peren me sa-
pung, a a kin perenki me
melel.
7 A kin kak pa meakaros, o
kin poson karos, a kaporo-
poreki karos, o lolin ong
meakaros.
8 Limpok sota pan tukedi, a
deideikop akan pan tukedi,
o lokaia kan pan sola, o
lolekong pan kunla.
9 Pwe kitail me er pali ta, o
kokop pali ta.
10 A lao kaunsokala, me
pali ta pan momela.
11 Ni ai seri i kin lokaia
dueta seri amen o i lamelame
dueta seri amen, o kasaui

dueta seri amen, a i lao wiala
ol amen, i muei sang tau en
seri.
12 Pwe ansau wet kitail kin
irerong nan klas edied eu, a
mur a pan sansal mau. Ansau
wet i ekis lolekonglar, a mur i
pan asa duen a asa ia.
13 Ari song silu pukat: Po-
son, kaporopor o limpok pan
mimieta, a me lapalap re ’rail
limpok.

14

1 KOMAIL anane limpok,
pil inong iong pai ngenin
akan, a iet me kasampwal re
’rail, kokopada!
2 Pwe me kin lokaia kida
ngil en wai, kaidin aramas
akan, me a kin lokaia ong, a
ong Kot, pwe sota amen kin
dedeki; ari so, ni ngen o a kin
lokaia kida me rir akan.
3 A me kin kokop, kin
padaki ong aramas akan,
pwen kamaui, o panau o
kamait ir ala.
4 A me lokaiaki ngil en wai,
kin kamaui pein i, a me kin
kokop, kin kamaui momod-
isou.
5 I men, komail karos en
asa lokaia ki ngil toror, a mak
eta, komail en kokopada, pwe
me kin kokopada, me lapa
sang me kin kaparok ki ngil
toror, ma a so kak kasiriwuk-
ila, pwe momodisou en ka-
mau kila.
6 Ari ri ai kan, ma i pwara
wong komail, ap lokaia ki
ngil toror, da katepa ong ko-
mail, ma i sota kaweweda de
kasansaleda, de kokopada,
de padak?
7 Iduen meakan, me kin
lokolokaia ap sota memaur,
ma men kwai de arp sota pan
ngor pasang, is me pan kak
dedeki, da me ira kauleki?
8 O ma koronete pan
popeuk ping, is me pan
onopadang mauin?
9 A iduen komail, ma ko-
mail pan lokaia ki ngil toror,
ap sota kaweweda, is me pan
dedeki? Pwe omail lokaia
pan me mal kot.
10 Song en lokaia toto nan
sappa, a sota eu me so puloi.
11 A ma i sasa wewe en
lokaia eu, i pan rasong men
wai men ong me kin kaparok,
o me kin kaparok, pan rasong
men wai men ong ia.
12 A pil dueta komail, pwe
komail kin anane pai ngenin
akan, komail ari pil ngongki
kakairida ni mepukat, pwen
kamauie kila momodisou.
13 A ma amen lokaia kida
ngil en wai, i en kapakap ap
pil kasiriwukila.
14 Pwe ma i wia kapakap ki
lokaia ngil en wai eu, ngen i
kin kapakap ap sota katepa
ong amen.
15 Ari, da me i pan wia? I
pan kapakap ni ngen i ap pil
pan kapakap ni ai lamelam; i
pan kapinga ni ngen i ap pil
kapinga ni ai lamelam.
16 A ma koe pan kapaiada
ki ngen o, iaduen me sota
dedeki pan kak inda amen
murin om kapinga? Pwe a
sasa me koe indinda.
17 Ei me mau melel om
kapikapinga, a sota kadepa
ong me teio.
18 I kin danke Kot, pweki
i kin lokaiaki ngil toror sang

komail.
19 Ari so nan momodisou
i men kida lep in lokaia li-
mau, me pwili sang ai lame-
lam sang lep in lokaia nen ni
ngil toror, pwen padaki ong
me tei kan.
20 Ri ai kan, komail der
wiala seri ni omail lamelam,
a ni me sued komail en ra-
song kisin seri, a ni omail
lamelam komail en unsokela.
21 A intingidier nan ka-
pung: Lokaia o kil en aua
toror, me I pan lokaiaki ong
kainok wet, a re pil sota pan
duki ong ia, me Kaun o kotin
masani.
22 Nan i me lokaia toror
mia, pwen kileledi kaidin me
poson akan, a me soposon
akan; a deideikop kaidin ong
me soposon akan, pwe ong
me poson akan.
23 A ma momodisou pan
pokon pena wasa kis, o ma
karos pan lokaia ni ngil
toror, a ma akai iang me sota
dedeki, de akai me soposon,
irail sota pan inda, me komail
iakalar?
24 A ma karos kin kokop, o
amen pan pwarado, me sopo-
son, o me sota dedeki, karos
pan kasansale ong i dip a, o a
pan pakasaui ren karos.
25 Iduen a me rir akan nan
mongiong i pan sansaleda,
o a pan tairokedi ni mas a,
kaudoki ong Kot, o pan inda,
melel Kot kotikot re omail.
26 Ri ai kan, iaduen komail
ni omail pokon pena, kaidin
amen amen kin kida psalm
eu? A amen kin kawewe,
a amen ngil toror, a amen
kasansal eu, a amen kin
kasiriwukila; a karos en
wiaui, en kamauiada.
27 A ma amen pan wia ngil
en wai, me ta riamen, de ma
me toto, re pan silimen, a irail
pan irok wei a amen en kasir-
awukila.
28 A ma sota men kasiriwuk
mia, i en nenenla nan mo-
modisou; a en kasoi ong pein
i o Kot.
29 A riamen de silimen
ren saukop akan pan kak
kaparok, a me tei kan en
kasauiada.
30 A ma amen, ren me
momod wasa o, pan diar
kasansal eu, men mas ap pan
nenenla.
31 A komail karos kak
kokop, irok weida, pwe karos
en padakki o kamaitala.
32 A ngen en saukop akan
kin duki ong saukop akan.
33 Pwe kaidin komoan me
ping men Kot, a en popol
duen ni momodisou en sa-
raui akan karos.
34 Omail li akan en nenenla
nan momodisou kan, pwe a
sota muei ong irail, en ka-
parok; a irail en papa, duen
kapung me pil masani.
35 A ma irail men asa
okotme, irail en kalelapok
ren arail warok kan ni deu
’rail, pwe me kanamenok, li
en kaparok nan momodisou.
36 De masan en Kot tapi
sang komail? De a ko wong
komail eta?
37 A ma amen lamelame,
me a saukop amen, de me a
ngenin, a en asa wewe en me
i intingki wong komail, pwe
mepukat kusoned en Kaun o.
38 A ma amen lolepon, i en
lolepon.
39 Ari ri ai kan en in-

ong iong kokop, o ender
kainapwi lokaia ngil toror.
40 A meakaros en wiaui nin
tiak mau o pung.

15

1 RI ai kan i men kataman
kin komail rongamau, me i
padaki ong komail er, me ko-
mail pil aleer o pil tinain ki-
dar.
2 O me komail pil dore
kila, ma komail pan dadau-
rata masan o, me i padaki ong
komail er, ma komail so po-
son mal.
3 Pwe i usaki ong komail
er, me i pil aleer duen Kris-
tus, me kamata kilar dip atail
akan duen kisin likau kan.
4 O me a saredier o ka-
iasadar ni kasilu en ran duen
kisin likau kan,
5 O me a pwara wong
Kepas, ap ong irail me
ekriamen ko,
6 Ap kotin pwara wong
saulang limepuki sama ni
ansau takis; kis arail me
toto mimieta lel met, a akai
mairedier.
7 Murin met a kotin pwara
wong Iakopus, ap ong wan-
poron akan karos.
8 A ikmuri a kotin pwara
dong ia mon ai ip sapal,
9 Pwe pokindidi ren wan-
poron akan ngai, me sota war
ong kaindinda wanporon
amen, pweki ai pei ong
momodisou en Kot.
10 A mak en Kot, me i
wanporon kilar. A kaidin
mak mal eu ong ia, pwe i
dodok laud sang irail karos,
ari kaidik ngai, pwe mak en
Kot, me mi re i.
11 Ari, ma ngai de irail, pwe
iduen at padaki wei, o iduen
komail posonlar.
12 A ma i aude pan at padak,
me Kristus iasadar sang ren
me melar akan, a da me akai
re omail kin inda, dene me
melar akan solar pan mau-
redar?
13 A ma me melar akan sota
pan maureda, nan Kristus pil
sota iasadar.
14 O ma Kristus sota
iasadar, at padak me mal, o
omail poson pil me mal.
15 O kitail pil pan di-
arokada, me se saunkad-
ede likam ren Kot, aki at
kadededar, me Kot kotin
kaiasadar Kristus, me a so
kaiasadar, ma me melar
akan sota pan kamaureda.
16 Pwe ma me melar akan
sota pan kamaureda, nan
Kristus pil so kaiasadar.
17 A ma Kristus so ka-
iasadar, omail poson me
mal, o komail mimieta ni dip
omail.
18 Iduen pil irail, me melar
ren Kristus akan, lokidokila.
19 A ma kitail kaporoporeki
Kristus nan maur et eta, nan
kitail me sued sang aramas
akan karos.
20 A melel, Kristus ka-
iasadar sang ren me melar
akan, ap wiala meseni nan
pung en ir me mamair akan.
21 Pwe mela tapi sang ara-
mas ta men, iduen maureda
sang ren me melar akan tapi
sang aramas ta men;
22 Pwe duen karos me mela
ki Adam, nan iduen karos
pan kamaurela ren Kristus,
23 A amen amen ni
kakairokdo: Kristus mas ap

me sapwilim en Kristus, ni a
pan kotin pwarado;
24 A murin mepukat pan
imwi, a lao kotiki ong Kot o
Sam a wei, a lao kaloedier
kaun akan karos, o me poe
kan, o manaman akan.
25 Pwe a pan kotin kaunda,
lao a imwintiti karos lodi ong
pan aluwilu a kan.
26 A ikmurin imwintiti iei
mela.
27 Pwe a kotin mueid ong
meakaros pan aluwilu a. Ari
ni a kotin masanier me karos
lodier a sansaledar, me i sota
iang me kotin kaloedi ong i
meakaros.
28 A meakaros lao lodi
ong i, Na ap pil pan upang
i, me kotin kaloedi ong i
meakaros, pwe Kot en kotin
poedi meakan karusia.
29 A ma me melar akan
solar pan kamaureda, da
me irail en wia, me kin
paptaiseki ong me melar
akan? Menda re paptaiseki
ong irail?
30 O menda kit kin
kalokolok ansau karos?
31 Pwe ran karos i kin mela,
pweki kaping pa i, me i aleer
ren Kristus Iesui atail Kaun.
32 A ma i pei ong man
laualo nan Epìsus, duen
aramas akan kin wiada, da
kadepa ong ia, ma me melar
akan sota pan kamaureda?
Kitail en manga o nim, pwe
lakap kitail pan mela.
33 Der duki ong, me ka-
songesong komail! Kasoi
sued kin kawela tiak mau.
34 Komail ari pungala, o
pirida o der wiada dip! Pwe
akai sasa duen Kot. Mepukat
i indai ong komail, pwen
kanamenokki komail.
35 A ele amen pan inda:
Iaduen me melar akan ar pan
kamaureda? O iaduen war
ar, me re pan maur kida?
36 Pweipwei men koe! Pwe
me koe kin kamoredi, sota
pan maureda, ma a sota pan
mela.
37 O me koe kamoredi,
kaidin war ota me pan para,
pwe wan korn eu ta, ele wan
wit de eu wa toror.
38 A Kot pan kotiki ong war
a, duen a kotin kupura, o eu
eu en war akan pan ale udan
mom a.
39 Uduk karos kaidin song
ta ieu, pwe eu song uduk en
aramas akan, a eu song uduk
en man akan, a eu song en
manpir akan, a eu song en
mam akan.
40 A war lang o war pwel
akan mia, a lingan en war
lang eu song o lingan en war
pwel eu song.
41 A eu song lingan en
katipin, o eu lingan en
maram, o eu lingan en usu
kan, pwe nan usu kan me
wuki pasang ki ar lingan eu
eu.
42 Nan iduen en me melar
akan ar pan maureda. A
kin kamoremoredi ap mor
pasang, o pan kamaureda so
mor pasang.
43 A kin kamoremoredi ni
so lingan, o pan maureda ni
lingan; a kin kamoremoredi
ni luet, o pan maureda ni
manaman;
44 A pan kamoremoredi
war pwel o pan kamaureda
war ngenin; pwe ma war
pwel mia, nan a pil pan war
ngenin.

45 Duen a intingidier:
Tapin aramas Adam wiauier,
pwen ngen maur amen, a
Adam tia mur, pwen ngen en
kamaur.
46 A war ngenin kaidin i
men mas pwe war pwel, a
muri me ngenin.
47 Tapin aramas wiaui kida
pwel, a aramas kariamen
kotido sang nanlang.
48 A duen tapin aramas
wiauiki pwel, iduen karos
me wiauiki pwel o duen
men nanlang o, iduen men
nanlang kan.
49 O duen kitail wa mom en
pwel, iduen kitail pil pan wa
mom en lang.
50 Ri ai kan, iet me i men
inda: Uduk o nta sota kak
sosoki wein Kot; o me mor
pasang kan sota pan sosoki
me so mor pasang.
51 Kilang, ngai me kadiarok
ong komail kaponepon eu:
Kaidin kitail karos pan mela,
a kitail karos pan nitwilida.
52 Madang ni marep ta ieu,
koronete en muri lao popeuk.
Pwe koronete pan popeuk, a
me melar akan ap pan ka-
mauredang somor pasang a
kitail pan kawilikapada.
53 Pwe mor pasang wet pan
kiawikilang so mor pasang;
o mela wet kiawikilang
somela.
54 A mor pasang wet lao
kiawikilang so mor pasang
o mela wet kiawikilang
somela, masan o ap pan
pwaida, me intingidier:
Maur kadalala mela.
55 Mela koe, ia om tata?
Mela ia om poedi?
56 Mana en mela dip, a
manaman en dip kapung.
57 Danke ong Kot, pwe a
kotiki ong kitail, en poediki
atail Kaun Iesus Kristus.
58 Ari ri ai kompok kan,
komail kelail kaukaule o der
wukiwuk sili, a kakairida ni
omail wiawia en Kaun o, pwe
komail asa, me omail dodok
ong Kaun o kaidin dodok
mal.

16

1 A DUEN kisakis ong saraui
kan, me komail pan ki pena, i
men, komail en wiada, duen
i kakaliki ong momodisou en
Kalesia kan.
2 Ni at en ran en wik kan
amen amen re omail en niki-
dala ekis, o ki pena duen wan
a kak ong pwe onop de wiaui,
i lao pwara wong.
3 I lao pwara weilar,
meakai, me komail pan
kileledi, irail me i pan
ilakewei, en walang
Ierusalem omail kisakis
iangaki kisin likau.
4 O ma a kon ong, i en pil
sailok wei; irail ap pan iang ia
sailokala.
5 A i pan pwara wong ko-
mail ni ai dauli Masetonien,
pwe i pan weid nan Mase-
tonien.
6 Ele i pan mimieta re
omail, ansaun kapau lao
nikier, pwe komail en kalua
ia la wasa, me i pan sailokala
ia.
7 Pwe ansau wet i sota pan
sup re omail, pwe i kaporo-
poreki, me i pan mimieta re
omail ansau kis, ma Kaun
pan kotin mueid ong ia.
8 A i pan mimieta Episus lao
pentikos.

9 Pwe wanim tälap ritida
mo i, me kareda wa toto; a
imwintiti me toto.
10 A Timoteus lao pwara
wong komail, apwali i, pwen
sondi mau re omail, pwe a
kin iang ia wiawia dodok en
Kaun o.
11 Sota amen en mamaleki
i, a kalua i dong ia popol, pwe
ngai o ri atail akan kin auiaui
i.
12 A duen ri atail Apolos,
ngai me poeki re a pan pak
toto, en iang ri atail akan
pwara wong komail, a a kang
pwara wei ansau wet; a a pan
pwara wei lao ansau mau.
13 Komail masamasan o
dadaurata ni poson, komail
wia duen ol melel, o komail
en kelail.
14 Meakaros en wiaui ni
limpok
15 I ari panaui komail, ri
ai kan, pwe komail asa pe-
nainai en Stepanas, me ir tap-
ida saulang en Akaia, o me
pein irail inong iong dodok
ong saraui kan,
16 Pwe komail en peiki ong
irail, o ong irail karos me iang
ni ar wiawia o dodok.
17 I peren kida en Stepanas,
o Portunatus, o Akaius ar
pwarador, pwe mekis, me ko-
mail so ki ong ia mepukat ki
dong ia.
18 Irail kaperenda ngen i
o pil ngen omail; komail ari
wauneki me due met.
19 En momotisou en Asien
akan ar ranamau wong ko-
mail. A Akwila o Prisila kin
ranamau wong komail pan
Kaun o momodisou nan im
ara.
20 Ri atail ol akan karos kin
ranamau wong komail. Ko-
mail ranamauki pena metik
saraui.
21 Ngai Paulus me inting ki-
lang komail ai ranamau ki
pein pa i.
22 Ma amen sota kin pok
ong Kaun Iesus Kristus, a pan
anatema! Maranata! Iet
wewe; A pan riala! Atail
Kaun kotido.
23 Mak en Kaun Iesus Kris-
tus en mimieta re omail!
24 Ai limpok ong komail
pan Kristus Iesus pan mimi-
eta re omail! Amen.

EN PAULUS A KISIN LIKAU KARIAU ONG MEN KORINT.

1 PAULUS wanporon en
Iesus Kristus amen pan
kupur en Kot o ri atail
Timoteus ong momodisou en
Kot, me mi Korint o saraui
kan karos, me mi Akaia.
2 Mak o popol sang ren Kot
Sam atail o atail Kaun Iesus
Kristus en mi re omail.
3 Meid iasanai Kot o Sam
en atail Kaun Iesus Kristus,
o Sam en kalangan, o Kot en
kamait pokon,
4 Me kin kamakamait kit ni
at kamekam kan karos, pwe
kit en pil kak kamait ir ala,
me mi nan song en kamekam
akan karos, ki kamait, me kit
kamait kila ren Kot.
5 Pwe duen Kristus a
kamekam me muladok ong
kit, iduen kamait ren Kristus
pil itar penang kit.
6 A ma kit pai olar, nan a
kin wiaui, pwen kamait o ka-
maur komail la, mepukat kin
wiaui ni omail kanongama
ni kalokolok ota, me kit kin
kalokolokki.
7 O at kaporopor kin komail
me tengeteng, pwe se asa, ma
komail iang kamekam, ko-
mail pil pan iang kamaitala.
8 Ri ai ol akan, se sota
men, komail en sasa duen
at kamekam nan Asien o at
patau kaualap, lao solar ka-
poropor en maur at.
9 Ari, kit lamedar, me
se pan mela. A mepukat
wiauier, pwe sen der keleki
pein kit, pwe Kot eta, me kin
kaiasada me melar akan.
10 Me kotin dore kit ala
sang mela wet, o a pil pan
dore kit ala; o se kaporo-
poreki, me a pil pan kotin
dore kit ala kokolata.
11 Komail pil sauasa kit ni
omail ngidingid, pwe me toto
en danke pweki at pai me se
aleer.
12 Pwe iet kaping pat: In-
sen at kin kadede ong kit,
me se weweideki karakarak
o melel en Kot nin sappa o
nan pung omail, kaidin ni
lolekong en pali uduk, a ki
mak en Kot.
13 At inting wong komail
kaidin toror sang me komail
kin wadok o kamelele. A i
kaporoporeki me komail pan
kamelele kit kokolata duen
akai komail kamelele kit er.
14 Pwe kit me kaping pa
omail, dueta komail me kap-
ing pat ni ran en Kaun Iesus.
15 A ni kaporopor wet, me i
men pwar kilang komail mas
o, pwe komail en pur ong
pereperen.
16 I ap pan daulul lang ko-
mail ni ai pan kolang Mase-
tonien, ap pil puredo re omail
sang Masetonien, a komail
pan kalua ia lang Iudäa.
17 A iaduen, ngai me
sapung ni ai kileledier
mepukat? De i (BEGIN
MISSING SOURCE p259) kin
kileledi mepukat ni tiak en
pali uduk, pwen ei ei o so so
tapi sang pein ngai?
18 A Kot me melel, pwe me
se indang komail me sota ei o
so.
19 Pwe sapwilim en Kot
Iesus Kristus, me kit padaki

ong komail er, ngai, o Silwanus, o Timoteus, i kaidin
ei o so, a ei eta re a,
20 Pwe inau en Kot akan
karos me ei eta re a o me
amen re a, pwe kit en kalin-
ganada Kot.
21 A me kin katinai kit o ko-
mail pan Kristus o keie kitail
er, iei Kot,
22 Me pil kotin kileledier
kitail o kotiki ong kitail er
komoan Ngen nan mongiong
atail.
23 A i kin likwir ong Kot
me saunkadede en ngen i,
me i saikenta pwara wong
komail nan Korint, pwe i de
katoutoui komail.
24 Kit sota men poedi omail
poson, a kit men sauasa ta
omail peren, pwe komail
keleki poson.

2

1 IET me pein ngai
kileledier, i solar men pwar
wong komail ni ai insensued.
2 Pwe ma i kainsensuedi
komail, is me pan kak kain-
senemau ia la? Ma kaidin i
eta, me kainsensuedelar re i.
3 Mepukat i inting wong ko-
mail er, pwe i ender insen-
suede kin irail, me i en peren
kida, ni ai pan pwara wong
komail. A i kamelele komail
karos, me ai peren pil pan
omail karos.
4 Pwe ni lokolok o masak en
nan mongiong i me lapalap,
me i inting kilang sangesang,
kaidin pwen kamauki ko-
mail, a pwe komail en asada,
duen ai limpok ong komail
kaualapia.
5 A ma meamen wiada
kainsensued eu, kaidin ngai
eta, me a kainsensuedi, pwe i
ender non kapung ong, a ele
komail karos.
6 A kalokolok sang ren me
toto itar ong i.
7 Mak eta komail en maki
ong i o kamaitala, pwe a de
lodi ong insensued laud.
8 I ari panaui komail, ko-
mail en kasale ong i omail
limpok.
9 I karepen ai inting wong
komail, pwe i en asa, ma ko-
mail me pung o peiki ong ni
meakaros.
10 A ma komail pan makeki
ong meamen meakot, ngai
pil pan maki ong i. A ma i
makeki ong amen meakot, i
makekier pweki komail wil-
ianti Kristus.
11 Pwe Satan ender kotaue
kitail, pwe kitail asaer duen a
lamelam.
12 A ni ai pwaralanger
Troas, pwen padaki ronga-
mau en Kristus, o wanim eu
me ritida mo i ong Kaun o,
13 I sota insenemaula, ni
ngen i, pweki ai sota diar ri
ai Titus. I ap kamurimur
ong irail daulul wong Mase-
tonien.
14 A danke ong Kot, me
kotin kaloe kitail di pan Kris-
tus, ap kasansaleki kitail po-
mau en a erpit wasa karos.
15 Pwe kit me pomau en
Kristus ong Kot ren me pan
dorela o ren me pan lokidok-
ila kan.
16 Ong iet akan po en mela
ong kamela, a ong me tei kan
po en maur ong kamaurela.
A is me kon ong mepukat?
17 Pwe kit so dueta me toto,
me kin liliasosaki masan en

Kot; a at padak me melel, o
a pwili sang Kot, o kin wiaui
mon Kot pan Kristus.

3

1 A IADUEN kit pil kaindan-
deki pein kit? De ngai me
mau ong kisin likau en kap-
ing ong komail de sang ko-
mail?
2 At kisin likau komail, me
intingidi ong nan mongiong
it, me aramas akan karos kin
asa o wadok.
3 Pwe komail sansaleda,
me komail kisin likau en
Kristus, me wiauier re at ni at
papa, me kaidin intingidier
ki ingk, a Ngen en Kot ieias;
pil kaidin pon slet takai, pwe
slet uduken en mongiong
akan.
4 Iei atail kaporoporeki
Kristus mon Kot.
5 Pwe kaidin udan at
koiok, me se kak lamelameki
meakot, me tapi sang pein
kit, pwe at koiok tapi sang ren
Kot,
6 Me pil kotin kaiane kin
kit, en papa en inau kap
kaidin inau, me intingidier,
a inau en ngen. Pwe inting
kin kamela, a ngen kin kotin
kamaureda.
7 A ma dodok en mela, me
intingidier nan pali en takai,
me lingan, pwe seri en Israel
akan sota kak kilang silang
en Moses, pweki lingan en
silang i, a lingan wet eu, me
pan soredi,
8 Daduen, dodok en ngen a
sota pan lingan sikida sang?
9 Ari, ma dodok en kadeik
o me lingan, nan melel
kaualap, dodok en pung me
lingan melel.
10 Pwe men moa me kalin-
ganadar sota kak paroki ong
lingan wet.
11 A ma lingan mia ren me
pan sorela, iaduen wan lin-
gan en me pan mimieta!
12 Ni at kaporoporeki
mepukat, kit kin aima melel.
13 O kaidin dueta Moses,
me pera kila likau eu silang i,
pwe seri en Israel akan ender
kilang imwi en me pan nikila.
14 A mongiong arail me
kapitakailar. Pwe lao lel ran
wet pera o mimieta ansaun
ar wadawadok inau maring;
ari, pera o me saroka sanger
ren Kristus.
15 A lao lel ran wet ni
arail wadawadok Moses,
pera mimieta mon mongiong
arail.
16 A ma re pan wuki ong
Kaun o, pera o pan saroka
san.
17 Kaun o iei Ngen, a wasa
me Ngen en Kaun kotikot ia,
nan i wasan maio.
18 A kitail karos, me mas
atail so perapa, kin ududial
lingan en Kaun o, ap wuki
ong ni mom ota o kakairida
ni lingan pweki Kaun iei
Ngen.

4

1 KIT sota kin pangada,
pweki at koa dodok me se
aleer ki mak o.
2 Pwe kit muei sanger sued
okiok kan o se sota wewei-
deki widing o sota liasosa ki
masan en Kot; pwe ni at kap-
wareda melel kit kin kamaui
pein kit ong insen en aramas
karos mon Kot.

3 A ma at rongamau me
malar, nan a malang men
lokidokila kan.
4 Me kot en sappa wet karo-
tongala nan mongiong en me
soposon akan, pwe ren der
kilang marain en rongamau
duen lingan en Kristus me
mom en Kot.
5 Pwe kit sota kin padaki
duen pein kit, a duen Kristus
Iesus, me i Kaun, a kit ladu
'mail pweki Iesus.
6 Pwe Kot me masanier,
marain en pwarada sang
ni rotorot, me kotin kama-
rainiedar nan mongiong it,
pwe sen maraineki o dedeki
lingan en Kot ni silang en
Iesus Kristus.
7 A kit kin kolekol pai wet ni
dal pwel, pwe manaman en
kaindinda Kot a so kit.
8 At apwal akan me andere
kit pena, a se sota kin masak;
sota wasa, me se pan kak
pitila ia ap sota lodi.
9 Pan kamekam, ap sota
kamela; pan kalokolok, ap
sota mela;
10 O kit kin wewa sili ni
war at en Iesus a matala, pwe
maur en Iesus en pil sansal ni
war at.
11 Pwe kit, me memaur,
kin kilele ong mela ansau
karos pweki Iesus, pwe maur
en Iesus en pil sansaleda ni
uduk atail.
12 Nan i mela kin kelail ong
kit, a maur ong komail,
13 A kit aleer ngen en poson
ota, duen a intingidier: Ngai
me poson, i me i padaki wei.
Kit me pil posonlar ap pada-
padaki.
14 Se asaer, me i, me kotin
kaiasadar Kaun Iesus, pan
pil kotin kaiasada kitail
iang Iesus, o pan kotin
kasansaleda kitail o komail
mo a.
15 Meakaros wiauier pweki
komail, pwe mak o ni a
laude kilar me toto, en
kalaudela melel danke, pwen
kalinganada Kot.
16 I me se sota kin pan-
gada, a ma at pali liki en ara-
mas pan soredi, pali lol it kin
kokoda ni ran karos.
17 Pwe atail ansau apwal
me motomot o tikitik; ap kare
ong kitail lingan soutuk eu
me lapalap melel,
18 Pwe kitail sota kin kilek-
ilang meakan me sansal, a
meakan me so sansal. Pwe
me sansal me katuk, a me so
sansal me soutuk.

5

1 PWE kitail asaer, impwal
atail sappa a lao ola, kitail
pan id imaneki im eu sang
ren Kot, im eu me kaidin
wiaui kida pa, pwe a me
soutuk nanlang.
2 I me kitail kin sangesang
o inong iong im sang nanlang
en kalikau kitail da.
3 Pwe ma kitail likaudar, ki-
tail solar pan kiliso.
4 Pwe ni atail deula imp-
wal wet kitail kin sangesang
o patau, pwe kitail sota men
pure sang atail likau, a se
men kadupaledi, pwe maur
en katalala mela.
5 A me wia kin kitail ong
mepukat, i Kot me pil kotiki
ong kitail er komoan Ngen.
6 Kitail ari insenemau
ansau karos o asaer, ni atail

kauson ki war, kitail kin doo
wei sang Kaun.
7 Pwe kitail kin weweid ni
poson a kaidin ni kilang.
8 Ari so, kitail kin insene-
mau o inong iong muei sang
war atail, ap mimi nan deu
atail ren Kaun o.
9 Nan i me kitail kin nan-
tiong kaperen i, ma ni deu
'tail de ni at doo wei sang.
10 Pwe kitail karos pan
sansal mon mol en kadeik en
Kristus, pwe amen amen en
ale pwain en a wiawia arain
a maur ni pali war, ma me
mau de me sued.
11 Kit asaer, me sen masak
Kaun o, i me se kin kanekanai
ong at dodok ong aramas
akan, ap kin sansal ong Kot.
A i pil kaporoporeki me se pil
sansal ong nan insen omail.
12 Pwe kit sota sapal suaiki
pein kit ong komail, a se pang
ong komail, en kaping pat,
pwe peikite pamail en mia
ong irail, me kin suaiki mas
arail, a so mongiong arail.
13 Pwe ni at mi likin war at,
a kin wiaui ong Kot, a ma so,
se kin dodok ong komail.
14 Pwe iduen limpok en
Kristus kangong kin kit, pwe
se kasauiadar, me amen
mata kila karos, i me irail
karos mekilar.
15 A i mata kilang karos,
pwe irail me memaur, der
memaur ong pein irail, a ong
i, me mata kin irail lar o me
kaiasadar.
16 I me se solar asa amen ni
pali uduk. Ei, mas o se asaer
Kristus ni pali uduk eta, a met
se solar asa i due.
17 Ari ma amen mi ren Kris-
tus, nan a wilikapadar; men
mas momelar, kilang, karos
wilikapada.
18 A meakan karos sang ren
Kot, me kotin kalolamaui ong
pein i kitail ki Iesus Kris-
tus, me kotiki ong kit at koa
dodok, duen padak en kalol-
mau.
19 Pwe Kot kotikot ren
Kristus o kotin kalokalola-
mau ong pein i sappa, o
solar kapokon ong irail dip
arail akan, o kotiki ong kitail
masan en kalolamau.
20 Ari, kit men en kadar en
Kristus, pwe Kot kin panaui
ki kit. Kit wiliandi Kristus ap
poekipoeki kin komail: Ko-
mail kalolamau pein komail
ong Kot!
21 Pwe Kot kotin kapokonki
ong, me so dip a, dip atail,
pwe kitail en pung kila pa ren
Kot.

6

1 KIT men sauasa kai, men
panaui komail, pwe komail
de ale mal mak en Kot.
2 Pwe a kotin masani: I
rong uk er ni ansau mau,
o ni ran en kamaur I katoi
uk adar. Kilang ansau wet
ansau mau; ansau wet ran en
kamaur.
3 Kit sota kadipikelekel ong
meakot, pwe at koa dodok
ede kalok sued.
4 A ni meakaros kit kin
wia sansal en papa en Kot
akai: Ni kanongama melel,
ni kamekam, ni paiio kan, ni
kamasak kan,
5 Ni wokwok, nan imateng,
ni moromorong, ni dodok, ni
masamasan, ni isesol.
6 Ni makelekel, ni lolekong,
ni lolin, ni kadek, ni Ngen sa-
raui, ni limpok melel,

7 Ni masan melel, ni man-
aman en Kot, ki tatan mauin
en pung pali maun o pali
maing,
8 Ni kaka, o sokaka, ni kalok
sued, o kalok mau, dene
kaweid sapung, ari so, me
melel,
9 Dene pasase, ari so, kit
me indand; koren iong mela,
a kilang kit memaureta;
me kin kamekam, ap sota
kamela,
10 Ni insensued, ap
pereperen ansau karos, me
samama, ap kakepwapwala
me toto, sota at meakot, ap
aneki meakaros.
11 Men Korint, au at ri-
tidang komail, o nan mon-
giong it me laudi ong komail.
12 Kaidin me tikitik deu
'mail nan mongiong it, a
mongiong omail me tikitik.
13 I kin padaki ong komail
dueta ong seri kan, pwe ko-
mail en pil wiai ong ia dueta,
o kalaudela nan mongiong
omail.
14 Komail ender paroki
ong me so poson akan, pwe
iaduen, pung kak minimin
ong sapung? De marain pan
kak waroki ong rotorot?
15 De iaduen Kristus o
Pelial ara kak parok pena?
De da pwais en me poson ren
me soposon?
16 De tanpas en Kot pan kak
pat ong ani mal akan? Pwe
tanpas en Kot ieias iei komail,
duen Kot kotin masanier: I
pan kauson re 'rail o dau-
daulole irail, o Ngai pan arail
Kot, a irail pan nai aramas
akan.
17 Komail ari muei sang
irail o katoror sang pein
komail, me Kaun o kotin
masani, o ender doke me
kasaut kot, Ngai ap pan
apwali komail,
18 O I pan Sam omail, o ko-
mail pan nai ol o li akan, me
Kaun lapalap kotin masani.

7

1 KOMPOKE pai kan, pweki
inau pukat kitail en muei
sang kasaut en uduk o
ngen atail karos, o kitail en
dadaurata atail kasarauila ni
wauneki Kot.
2 Komail apwali kit, sota
amen me se wia sapung ong,
sota amen me kit kawelar,
sota amen me kit kulia sang
okotme.
3 Mepukat i inda kaidin
pwen kadeikada, pwe i apton
indada, me deu omail nan
mongiong it, pwen iang mela
o iang memaur.
4 Ngai ari aima ong komail,
o ai kapinga komail me la-
palap, o i direki kamait; ngai
me peren kida melel ni at
kalokolok karos.
5 Pwe ni at leler Mase-
tonien, uduk at sota diar
kamol, pwe se kalokolok
wasa karos: Pali liki pepei o
pali lole masak.
6 A Kot me kin kamaitala
me karakarak kan, a kotin
kamait kit ala ki en Titus a
pwarador.
7 A kaidin a pwarador
eta, pwe pil kamait o, me
pein a kamait kila komail,
ni a kasansaledang kit omail
anane, o omail sangesang
o omail lolete kin ia; i me
kalaudela ai peren.

8 Pwe ma i kainsensuedi
kin komail er kisin likau o,
i sota kalula, a ma i kalular
mas o, pwe i diaradar me
kisin likau kainsensuede ki-
dar komail ansau kis,
9 A met i peren kidar,
kaidin pweki omail insen-
sued, a pweki omail insen-
sued ong kalula, pwe omail
insensued duen kupur en
Kot, pwe komail ender ale me
sued kot re at.
10 Pwe insensued duen
kupur en Kot kareda kalula
ong maur, me aramas sota
pan kalu kila, a insensued en
sappa kareda mela.
11 Pwe kilang, omail in-
sensued duen kupur en Kot,
kare ong komail song toto:
Porisok, o pukoki, o makar,
o masak, o anane, o inong
iong, o depuk! A komail
kasansaledar ni song karos,
me komail makelekel ni
mepukat.
12 I inting wong komail er,
kaidin pweki i, me kainsen-
sued, pil kaidin pweki i, me a
kainsensued ong, a pweki at
apapwali komail en sansal re
omail mon Kot.
13 Kit ari kamaitalar; kit
peren kida kaualap en Titus a
peren, pwe ngen e dapwenda
komail.
14 Pwe ni ai kapingaki ko-
mail re a, i sota namenokki,
pwe duen ai lokaia karos
ong komail me melel, iduen
at suaiki mon Titus pwaidar
melel.
15 O a kin pok ong komail
melel ni a tamatamanda
omail oke, duen omail
kasamo i ni masak o rerer.
16 I peren kida, me i kak
kamelele komail ni song
karos.

8

1 RI ai kan, se men padaki
ong komail duen mak en
Kot en momodisou en Mase-
tonien akan, duen ar kikiwei;
2 Pwe ar kalokolok meid
laud, o irail pil meid samama,
ari so, mepukat imwilang
peren o mairong laud,
3 Pwe ngai kadede irail, me
re kida duen me re kak ong o
laude sang.
4 Pein irail inong iong ap
ngidengideki ong kit, en ale
ar kisakis, o ar iang sauasa
kisakis wet ong saraui kan.
5 O re wiadar mepukat,
kaidin duen at kaporoporeki,
a re ki ong Kaun o pein irail
mas, ap pil ong kit pan kupur
en Kot.
6 Kit ari panaui Titus en
kanikiela mak wet re omail
duen a tapiadar mas o.
7 A duen omail kapwap-
waki song karos: Ni poson o
masan, o lolekong, o porisok,
o omail limpok ong kit, iduen
komail pil inong iong, en kap-
wapwa ni mak wet.
8 I indai ong komail met,
kaidin kusoned eu, a pweki
porisok en me tei kan, o i kin
kasongesong omail limpok,
ma a pung de so.
9 Pwe komail asaer mak
en atail Kaun Iesus Kristus,
duen a kapwapwa, ap sama-
malar pweki komail, pwe ko-
mail en kapwapwa kila i.
10 A iet ai lamelam me i
men kasaleda, a meid katepa

ong komail, pwe komail tapi-
adar inong iong ap pil kapwa-
iada dodok mau wet ni par
samalar.
11 Komail ari kanikiela
dodok wet, pwe duen omail
men iang onop, iduen komail
en wiada sang ni omail
kapwapwa.
12 A ma amen inong iong,
iang dodok wet, a pan
konekonela duen me a pan
kak ong, kaidin duen me a
sota kak ong.
13 Pwe irail ender
mararaki, a komail id
toutouki; a karos en parok
pena.
14 Pwe ansau wet omail
kapwapwa en kaitar arail
samama, a arail kapwapwa
en kaitar omail samama, pwe
karos en parok pena.
15 Duen a intingidier: Me
rik penaer mo toto, a sota
men nak, o me rik penaer me
malaulau, a sota kin dupok.
16 Danke ong Kot, me kotin
kainong iong mongiong en
Titus;
17 Pwe a duki ong at
poeki, a pil pein i inong iong
madang pwar wong komail.
18 A kit pil kadar wei ri atail
ol o iang i, me indandeki a
padaki wei rongamau ni mo-
modisou kan karos.
19 A kaidin i eta, pwe
momodisou kan pil piladar
i, en iang kit papaki mak
wet, me kit kin apapwali ong
kalinganada Kaun o kapinga
omail inong iong mau.
20 Kanakanai ong, pwe
amen de kasapunge kin kit
at paki kisakis laud wet,
21 Kit pil kin masamasan,
pwe karos en inen, kaidin
mon Kaun eta, pwe pil mon
aramas akan.
22 A kit kadar ir wei ian-
gaki ri atail o, me diarokadar
ni song toto, me a porisok, a
ansau wet a porisok sang mas
ni a liki komail.
23 Ari, ma amen pan idok
duen Titus, i ai warok o
sauasa pai re omail; a duen
ri atail akan, irail me men en
kadar en momodisou kan o
lingan en Kristus.
24 Komail ari kasansale
ong irail mon momodisou
kan omail limpok ni omail
apapwali irail duen i kapinga
kin komail.

9

1 A DUEN dodok ong me sa-
raui kan, i solar pan inting
wong komail.
2 Pwe i asa, me omail
inong iong me mau, me i
kin suaiki ong men Mase-
tonien, me men Akaia inong
iong mepukat sang ni par
samalar, a komail kainong
iong me toto.
3 I ap ilakiawei ri atail
akan, pwe at kaping pa omail
ender mal la ni mepukat,
pwe komail en onop duen me
i inda.
4 Pwe ma men Masetonien
kai pan iang ia, ap konodi ko-
mail ni omail so onop, kit, se
sota men inda komail, ap pan
namenok kila ni at liki wet.
5 Ari, i ap lamedar, en poeki
ren ri atail akan, ren tiong
mo at kolang komail, pwen
kaonopada pai wet, me ko-
mail inaukidar mas o, pwen
pai melel eu, a iermen norok
sued.

6 A iet me i inda: Me kin
kamorok tikitik, pan dolung
tikitik, a me kin kamorok
toto, pan dolung me toto.
7 Amen amen duen a
kileledier nan mongiong i;
der kisa kol, de akpatik, pwe
Kot kotin pok ong me kin pein
perenki kisakis.
8 A Kot me kotin mana-
man ong en kalaudelang ko-
mail song en mak kan karos,
pwe komail en kapwapwa ni
song karos o ansau karos, ap
kak ong song en wiawia mau
karos,
9 Duen a intingidier: A
kamoredier, a kisakisa wei
ong me samama kan; a pung
pan mimieta kokolata.
10 A me kin kotiki ong
saumat kisin war akan, o prot
men manga, a pan katotoela
omail war akan, o a pan kotin
kawosada omail wan pung
kan,
11 Pwe komail en kapwap-
wala ni song karos, pwen
wiawia mau karos, me kin
karedang kit, en danke Kot.
12 Pwe wiawia pan dodok
wet kaidin sauas pan saraui
kan ta, pwe me toto kin danke
Kot.
13 Arail kapwaiada dodok
wet kin kalinganada Kot
pweki omail upai ong kadede
en rongamau en Kristus, o
omail sapan kisakis ong irail
o ong karos,
14 O ni arail ngidingide kin
komail, re kin anane komail
pweki mak lapalap en Kot
ong komail.
15 Daken ong Kot pweki a
pai lapalap!

10

1 ARI pein ngai Paulus men
panaui komail nin tiak en
opampap o limpok en Kris-
tus; pwe ni ai mi nan pung
omail, i kin aktikitik, a ni ai
doo wei sang komail, i kin
kelail ong komail
2 A i kin kapakapeki, pwe
i ender kelail ni ai pan
korendo; pwe i kileledier o
lamelame, me i pan kelail
ong akai, me kin wia kin kit
men kekeideki tiak en pali
uduk.
3 Pwe melel, se kin mimita
nan uduk, ap sota pepei ni
tiak en uduk.
4 Pwe kapwa en at pei
kaidin men ni pali uduk,
pwe me manaman mon Kot,
me mau ong kawela wasa
tengeteng kan.
5 Ni at kin kawela me aka-
pung o me aklapalap, me kin
palian erpit en Kot; o kit
kin saliedi song en lamelam
karos, pwen oke Kristus.
6 O audaude ong kaloedi
me katiwo karos, omail peik
lao pwanokadar.
7 Komail kin kilekilang
meakan me sansal? Ma
amen lamelame, me pein i
sapwilim en Kristus, i en pein
lameda, me kit pil sapwilim
en Kristus dueta i.
8 Pwe ma i pan suaiki laude
sang at manaman, me Kaun o
kotiki ong kit, pwen kamaui a
kaidin kawe komail la, i sota
pan namenokki.
9 Pwe ender sansal duen
amen me men kamasak kin
komail ngai kisin likau kan,
10 Pwe irail me inda: Kisin
likau kan me kasampwal o

manaman, a sansal en pali
war a me luet, o a padak me
mal kot.
11 A me duen met, a en asa
duen at kin inda nan kisin
likau kan ni at doo wei sang
komail, iduen pein kit ni at
wiawia kan nan pung omail.
12 Pwe kit sota man
mauki waroki ong me kin
suaiki pein irail; a irail me
sololekong, pweki ar sosong
pein irail nan pung arail.
13 A kit sota men suaiki me
laud sang me kon ong, a duen
men song eu, me Kot kotin
pang ong kit, song eu, me itar
lel ong komail.
14 Pwe kit sota inong iong,
me sota kon ong, dene se sota
pwar wong komail er, a se pil
walang komail rongamau en
Kristus.
15 Kit sota kin suaiki me
laud sang me kon ong, dene
se suaiki en amen a dodok.
A se kaporoporeki omail po-
son lao kakairida, at dodok
pil pan laud sang re omail,
16 Pwen pil padaki ronga-
mau nin sap akan palila
sang komail, a kaidin wasan
dodok en amen o sota suaiki
me wiauier.
17 A ma amen men suaiki, i
en suaiki Kaun o.
18 Pwe kaidin i meakot, me
kin kapinga pein i, pwe i eta,
me Kaun o kin kapinga.

11

1 I mauki, komail en mueid
ong ia kisin pweipwei, iei ta
komail pan mueid ong ia.
2 Pwe ngai me per kin
komail dueta Kot, pwe ngai
me kileledier komail ong ol
amen, pwe i en kasale komail
ong Kristus duen seripein
makelekel amen.
3 A i masak serpent widin-
gok, me kotaue Ewa, ma a
sota pan pil kawela omail
lamelam sang ni opampap en
Kristus.
4 Pwe ma amen pan
pwarado, me kin padaki
duen amen Iesus, me se sota
padaki, de ma komail pan
ale eu ngen, me komail sota
aleer, de eu rongamau, me
komail sota wuki ong, kaidin
komail pan peren kida?
5 Pwe i lamelame, me ngai
kaidin tikitik sang wanporon
lapalap akan.
6 A ma i sota koiok ong
lokaia a kaidin ni ai dedeki,
pwe kit sansal ong komail ni
song o wasa karos.
7 De ngai me wiadar dip
eu ni ai akmalkila pein ngai?
Pwe komail en indandala ki
ai padaki ong komail ronga-
mau en Kot so pwaipwai.
8 I atia sang momotisou
tei kan ni ai aleer pwain en
dodok, pwe i en kak dodok
ong komail.
9 O ni ai mimi re omail o
lao samamala, kaidin amen,
me i uki pa meakot, pwe ni ai
solar ai meakot, ri atail akan
me kodo sang Masetonien me
kisa dong ia; ngai ari sota
katoutoui komail ni meakot,
o i pil pan due!
10 A duen melel en Kristus
mimi lol i, iduen i sota pan
mueid ong amen, en kawela
kaping wet nan sap en Akaia
kan.
11 Pwekida? Pweki ai so
pok ong komail? Kot me
kotin mangier.

12 A me i kin wia, i me i pan
wiada, pwen kawela karep
en akai me inong iong karep
en ar suaiki dene irail dueta
kit, sota lipilipil is i.
13 Pwe wanporon likam
pukat o toun dodok likam
akan irail, kin kawukilang
wanporon akan en Kristus
pein irail.
14 A kaidin kapuriamui eu,
pwe iduen Satan kin kawuk-
ila pein i, wuki ong tounlang
en marain amen.
15 I me kaidin kapuriamui
eu, ma nä papa kan pil
pan wukilang papa en pung
kan; a imwilar pan duen ar
wiawia kan.
16 I purong indada, sota
amen en akpweipwei kin ia,
a ma iei, komail ap maki ong
ia ai pweipwei, pwe i en suai
kin ia ekis.
17 A me i inda, kaidin Kaun
o me i pwili sang, pwe a
tapi sang ni tiak en pweipwei,
pwe i suaiki pein ngai;
18 Pwe me toto kin suaiki
ni pali uduk, i pil pan suaiki
pein ngai.
19 Pwe komail kin mauki
me lolepon kan, pweki ko-
mail me lolekong.
20 Pwe komail kin mueid
ong amen, en wia kin komail
ladu kan, de ma amen kaloke
komail, de ma amen kuli ko-
mail edi, de ma amen akla-
palap, de ma amen pikir ko-
mail.
21 Mepukat i indang ko-
mail, pwen kanamenok ki ko-
mail, dene kit luetalar. A ma
meamen aima, ngai pil aima,
i kin lokaia nin tiak en pweip-
wei.
22 Irail men Ipru, pil ngai;
irail men Israel, pil ngai; irail
kadaudok en Apraam, pil
ngai;
23 Irail me papan Kristus,
i kin lokaia dueta me iak
amen, ngai me lapa sang; ai
dodok laud sang, i kalokolok
laud sang; i salidier toto sang,
i koren iong mela pan pak
toto.
24 Pan me limpak Sus oko
ki ong ia wok paeisok, eu ka-
toror sang,
25 A pan me silepak re woki
kin ia sokon; pan mepak me
i pakasuk; pan me silepak
takepa i sop olar; pong o ran,
me i pepe sili nan madau.
26 Ai sailok me toto; i diar ai
apwal nan pilap akan; i diar
ai apwal ren lolap akan; i diar
ai apwal ren ai kainok; i diar
ai apwal nan sap tan; i diar
ai apwal nan madau; i diar
ai apwal ren saulang likam
akan;
27 Ni dodok apwal, ni song-
songemas, ni men mangadar
o men nim piladar, ni isesol
pan pak toto, ni pou o so kidi
pa;
28 O me pil kin lel ong ia
ni ran karos, o ai apapwali
momodisou akan karos.
29 Is me luet, a ngai sota pan
luet? Is me kin kamakar, a
ngai so?
30 Ma i en suaiki, i pan
suaiki ai luet.
31 Kot o Sam en Kaun Iesus,
me iasanai kokolata, kin
mangi, me i sota kin likam.
32 Nan Damaskus nain
nanmarki Aretas kopina
amen sinsila kanim en men
Damaskus ni a inong iong

saik ia di.
33 I ap apikidi kopou eu
sang ni wanim tuk en kel o,
ap piti sang ni pa a kan.

12

1 ARI, ai suaiki sota katepa
ong ia. Ari so, i pan kapareda
kaudial akai o kadiarok kai
ren Kaun o.
2 I asa duen aramas amen
ren Kristus, mon saunpar
eisok paieu; i sasa, ma a
mi nan war a, de ma a mi
likin war a, i pil sasa, Kot me
kotin mangi, i aramas o, me
peukadala lel nanlang kasilu.
3 O i asa, iei aramas o, ma a
mi nan war a de likin war a, i
sasa, Kot me kotin mangi.
4 I me peukadalang par-
adis, wasa a rongadar kasoi
kai, me sota muei ong aramas
amen en inda.
5 I me i pan suaiki; a pein
ngai sota pan suaiki meakot,
ai luet eta.
6 A ma i men suaiki pein
ngai, i sota pan pweipwei,
pwe i pan lokaia melel. Ari
so, i sota pan wia, pwe amen
ender wia kin ia me lapa sang
duen a kin kilang ia o duen a
kin rong ia.
7 A pwe i ende aklapala-
paki kaudial kapuriamui kai,
tuka teketek pot mi nan uduk
ai, iei nain Satan, me kin
dokodoko ia, pwe i ende akla-
palap.
8 Pan sile pak i ngidingid
ong Kaun o, en kotiki sang ia
me.
9 I ari masani ong ia: Ai
mak itar ong uk, pwe mana-
man ai kin sansal ren me luet
akan. Nan i me i pan suaiki ai
luet akan, pwe manaman en
Kristus en kotikot re i.
10 I me i perenki ai luet
akan, o so konekon, o ansau
apwal, o kamekam, o patau
pweki Kristus, pwe ma i luet,
ngai me kelail.
11 Ngai wialar pweipwei
men, i me komail kare ong ia,
mak eta, komail en kapinga
kin ia, pwe i sota tikitik sang
wanporon lapalap akan; ari
so, sota meakot ngai.
12 Pwe mangidi en wan-
poron wiauier nan pung
omail ni kanongama melel
o ni kilel akan, o ni men ka-
puriamui kan, o ni manaman
akan.
13 Pwe nin da, me komail
tikitikki sang momodisou
tei kan, ele iet eta: I
sota katoutoui kin komail
meakot? Komail ari makeki
ong ia sapung wet.
14 Kilang, i onoper pwar
wong komail kasilepak, o i
sota pan kaponede komail,
pwe i sota kin rapaki me
noumail, a komail. Pwe
kaidin seri kan en naka
penang me wia ir ada, a me
wia ir da ong seri kan.
15 A i mauki melel kiki wei
meakaros, pil pein ngai ong
ngen omail, i sota insenoki,
ma omail pok ong ia tikitik
sang ai limpok lapalap ong
komail.
16 Ari i eta, i sota
kaponedeer komail; a pweki
ai lolekong, i kaloedier
komail.
17 De iaduen, i adia sang
amen komail ekis ren me i
kadar wong komail er?
18 I poeki ren Titus ap kadar
wong komail pil ri atail iang

i. Ari da, Titus pitia sang
komail meakot? Kit so aluki
ngen ota de ni lip ota?
19 Ansau warai me komail
kiki ong me se pan pur
ong, kapungala pein kit ong
komail. Kit kin lokaia ki
Kristus mon Kot. Kompok
kan, mepukat karos kin
wiaui, pwen kamauiada
komail.
20 Pwe i masak ni ai pan
pwar wong komail, me i sota
pan diar komail, duen me
i mauki, o komail pil sota
pan diar ia, duen me komail
mauki. Ele kapei lokaia, o
peirin, o makar, o akamai, o
kawaikoto, o lidou mongin, o
aklapalap, o moromorong mi
re omail.
21 Pwe ni ai pan pure wong
komail, ele Kot pan kotin
kanamenok kin ia komail, o
i pan insensuedeki me toto,
me wiadar dip mas o, ap sota
kalukila ar samin, o nenek, o
dodok sued, me re wiadar.

13

1 METET ai pwar wong ko-
mail kasilepak, karos ap pan
pung kila saunkadede ria-
men de silimen.
2 A duen me i inda mas o
o pil ni ai pwar wong komail
er kariapak iduen i pil in-
dang komail ansau wet, mon
ai pan mi re omail, irail me
wiadar dip mas o, o pil me tei
kan karos, i lao pwar wong
komail kasilepak, i sota pan
dukedi, karos lao pungier.
3 Pwe komail kin rapaki
kilel eu, duen me Kristus
kotin kalokaia ia, me sota luet
nan pung omail, a a kin man-
aman nan pung omail,
4 Pwe a kamatala ni a luet,
ap id ieiaski manaman en
Kot, a ma kit iang i luet, kit ap
pan iang i memaureki mana-
man en Kot nan pung omail.
5 Komail sosong pein ko-
mail, ma komail kin wewei-
deki poson; komail kasaui
pein komail; de komail so asa
duen pein komail, me Iesus
Kristus kotikot lol omail? A
ma so, komail me sapung.
6 A i kaporoporeki, me ko-
mail pan dedeki, me kaidin
kit me sapung.
7 A se kin kapakap ren Kot,
komail ender wia me sued.
Kaidin pweki kit en indand
mau a pwe komail en wia me
pung a kit en dueta me so
katepa.
8 Pwe kit sota kak palian
melel, a kapwaiada me melel.
9 Pwe kit peren, ma se me
luet, a komail me kelail, o
i me se men, komail en un-
sokala.
10 Ari, i me i intingki wei
mepukat ni ai doo wei, pwe
i de ngil patik ni ai koren,
duen manaman, me Kaun o
kotiki ong ia, pwen kamaui, a
kaidin pwen kawela.
11 Ari ri ai kan, komail en
pereperen o unsokala, o in-
senemau pena, komail lol ta
pot o popol! Kot en limpok
o popol ap pan kotikot re
omail.
12 Komail ranamauki pena
metik saraui. En saraui kan
karos ar ranamau wong ko-
mail.
13 Mak en Kaun Iesus
Kristus, o limpok en Kot,

o atail saupena ren Ngen saraui en kotikot re omail karos! Amen.

EN PAULUS A KISIN LIKAU ONG MEN KALESIA.

1 PAULUS wanporon amen kaidin sang ren aramas akan, pil kaidin pan aramas akan, a pan Iesus Kristus o Kot Sam, me kotin kaiasadar i sang ren me melar akan,

2 O ri atail akan karos, me mi re i, at ranamau ong momodisou en Kalesia kan:

3 Mak o popol sang ren Kot Sam o atail Kaun Iesus Kristus en mi re omail;

4 Me kotin sokonpaude ki pein i ki dip atail, pwen dore kitail sang ni me sued akan mi sappa, duen kupur en Kot o Sam atail.

5 Lingan en ko ong i kokolata! Amen.

6 I puriamuiki omail madang wuki sang i, me molipe komail pan mak en Kristus, ap wuki ong eu rongamau;

7 A sota eu mia. Ari so, akai mia, me kin kapingada komail, o irail men kalikame rongamau en Kristus.

8 A ma kit de tounlang amen sang nanlang pan padaki ong komail eu rongamau, me toror sang rongamau, me se padaki ong komail er, i en riala.

9 Duen me se indada mas o, iduen se pil purong inda: Ma amen pan padaki ong komail eu rongamau, me toror sang me komail aleer, i en riala.

10 Iaduen, i kin men kaperenda aramas akan de Kot? De i kin rapaki konekon ren aramas akan? Ma i men konekon ren aramas akan, i ap sota ladun Kristus.

11 I katitiki ong komail ri ai kan, rongamau me i padakier, a sota tapi sang ren aramas.

12 Pwe i sota ale sang ren aramas amen, o sota me padaki ong ia, a a koki dong ia kasale pan Iesus Kristus.

13 Pwe komail ronger duen ai wiawia en mas nan pung en men Sus akan, duen i kin morouo ong momodisou en Kot lapalapia o kawe ir ala.

14 O i kakairida nin lamalam en Sus akan madang sang me toto, me kit ti ta ieu o toun sap ta ieu, o i nantiong kapwaiada padok en sam at akan.

15 A Kot lao kupureda, me kotin kilele ia di sang ni kaped en in ai, o me kotin molipe ia ki a mak,

16 En kasale ong ia sapwilim a Ol, pwe i en padaki ong men liki kan duen i, i ap pitipit wiada o sota kalelapok ren uduk o nta.

17 O i pil so pwar lang Ierusalem ren irail, me wanporon akan mo i, a i kolang Arapien ap pil pure dong Damaskus.

18 Ari, murin par silu i ap kodalang Ierusalem, pwen kilang Kepas. I ap mimieta re a ran eisoklimau.

19 A sota amen ren wanporon akan, me i kilang, Iakopus ta, ri en Kaun o.

20 A me i inting wong komail, Kot me kotin mangi, me i sota likam.

21 Muri i ap kola nan wein Sirien o Silisia.

22 A momodisou en Iudäa
kan me mi pan kupur en Kris-
tus sasa ia.
23 A i eta, irail ronger, me i
me kin morouo ong kit mas o,
i me kin padaki poson ansau
wet, me a kin kaokaoe mas o.
24 Irail ap kalinganda Kot
pweki ngai.

2

1 KADEKADEO murin par
eisok paieu ngai pil kodalang
Ierusalem iang Parnapas o
Titus pil iang ia.
2 A i kokidala kasalepa eu;
padaki ong irail duen ronga-
mau, me i kin padaki ong
men liki kan, ap katoror ong
ir, me kalok mau, pwe i ender
tang mal, ma met de mur.
3 A pil Titus, me iang ia,
men Krik amen, re sota kaka-
liki ong i, en sirkomsaisela,
4 A pweki akai saulang
likam, me wailong, pwen
masamasan at saledokalar,
me se aleer ren Kristus Iesus,
pwen kalidui kit ala.
5 A se sota man peiki ong
irail, pwe melel en rongamau
en mimieta re omail.
6 A irail me kalok mau, i
sota asa duen ar tiak en mas
o, a pil menda re i, pwe
Kot sota kin lipilipil aramas
amen, irail me indand mau,
sota ki ong ia eu padak toror.
7 A irail lao kilanger, me i
aleer ai koa, en padaki ong
me sosirkomsais rongamau,
dueta Petrus ong me sirkom-
sais.
8 A me kamanada Petrus,
pwen kapwaiada a koa en
wanporon ren sirkomsais i
me i pil keleki ni ai dodok ren
men liki kan.
9 A Iakopus, o Kepas, o
Ioanes, me re wiaki ur oko,
re lao kilanger mak o me i
aleer, rap itipa ki ong ngai o
Parnapas pali maun en pa, o
kit karos wiaki eu, me kit en
kola ren men liki kan, a irail
ren sirkomsais.
10 A re kakaliki ong kit,
me sen apapwali me samama
kan. Ngai ari nantiong kap-
waiada.
11 A Kepas lao pwaralang
Antiokien, i ap palian i pwe
kalok sued mi re a.
12 Pwe mon akai pwarado
sang ren Iakopus, a sakasak
ren men liki kai, a ni ar
pwarador, a puei sang ka-
tororela pein i, pwe a masak
men sirkomsais.
13 O pil Sus tei ko iang i
malamalaundar, o Parnapas
lodi ong pil wia malaun.
14 A ni ai kilanger, me re
sota inen weita, duen melel
en rongamau, i ap indai ong
Kepas mon irail karos; ma
koe men Sus amen kin wia
tiak en men liki kan, a so
tiak en men Sus, menda koe
kin kakaliki ong men liki kan,
ren wiada tiak en men Sus?
15 Kita udan men Sus a sota
dipan dueta men liki kan,
16 Ap asa, me aramas amen
sota kak pung kila wiawia
en kapung kan, pwe a poson
Iesus Kristus eta i me kitail
pil posoneki Kristus Iesus,
pwe kitail en pung kila poson
Kristus, a kaidin wiawia en
kapung kan; pwe uduk sota
kak pung kila wiawia en ka-
pung kan.
17 A ma kitail men pung

kila Kristus, ap diarokada,
me kitail me dipan, daduen,
Kristus me papan dip? O so!
18 Pwe ma i pan pur ong
kauada, me i kawelar, nan
i pan wia kin ia me dipan
amen.
19 Pwe i mekilar kapung, ap
solar memauri ong kapung,
pwen mauri ong Kot; ngai
lopular iang Kristus.
20 Kaidin ngai me memaur,
pwe Kristus kotin ieiasata
lolei. Pwe arain ai maur en
pali uduk, i kin memaureki
poson Sapwilim en Kot, me
kotin pok ong ia o sokon-
paudeki ong ia pein i.
21 I sota kasamal la mak
en Kot; pwe ma aramas kak
pung kila wiawia en kapung
kan, Kristus ap matala mal.

3

1 O komail men Kalesia
pweipwei, is me kotaue
komail? Pwe mom en Iesus
Kristus a lopular wiauier
mon mas omail.
2 Iet eta me i men kalelapok
re omail: Komail aleer Ngen
ni wiawia en kapung kan, de
ni padak en poson?
3 Iduen omail lolepon? Ko-
mail tapia kidar Ngen, a ko-
mail men kaimwisok kilar
uduk?
4 Komail kalokolok laud, ap
sota pan katepa? Ma idue
met a sota kak wiaui.
5 Me kotiki ong komail er
Ngen, o wia manaman akan
nan pung omail daduen,
wiawian kapung kan me
kareda, de padak en poson?
6 Dueta Apraam me poson
Kot, ap wadok ong i kapunga
pa.
7 Komail ap asa duen irail
me kin poson, irail seri en
Apraam.
8 A kisin likau o asaer
mas o, me Kot, pan kotin
kapungala men liki kan ki
poson, i me a padaki ong
Apraam rongamau mas o:
Wein sappa karos pan paie
kin uk!
9 Pwe karos me poson, pan
iang Apraam poson kapaida.
10 Pwe me kin kaporo-
poreki wiawia en kapung
kan, pan kariala. Pwe a
intingidier: Karos me riala,
me sota pan dadaurata
meakaros, me intingidier
nan puk en kapung, pwen
kapwaiada.
11 A sansal, me sota amen
kak pung kila kapung ren
Kot; pwe me pung amen pan
memaureki poson.
12 A kapung sota tapi sang
ni poson, pwe meamen
kapwaiada mepukat, pan
memaur kida.
13 Kristus me kotin dore ki-
tail sang ni karia pan kapung,
ni a ria kin kitail lar; pwe a
intingidier: Amen amen me
langalong nin tuka o me ri-
ala.
14 Pwe pai en Apraam, me
tapi sang ren Kristus Iesus,
en lel penang men liki kan;
pwe kitail en ale inau en
Ngen ki poson.
15 Ri ai kan, i pan lokaia
ni tiak en aramas akan.
Iaduen inau en aramas eu
me kileledier, sota amen me
pan kawela de ekis, me a pan
pouse ong.
16 Ari, inau o wiauier ong
Apraam o kadaudok a. A sota

masanier: Kadaudok a toto,
pwe duen me ta men: Kadau-
dok om me ta men, iei Kris-
tus.
17 Iet me i inda: Inau
me Kot kotin kileledier, a
sota kak okila kapung o,
me wiauier saunpar papuki
sileisok murin inau o, pwe
inau ede pwaida.
18 Pwe ma soso tapi sang
kapung, a sota kak tapi
sang inau; a Kot kotiki ong
Apraam ki inau.
19 A menda kapung? A
wiauier pweki sapung kan,
kadaudok o lao pwarado, me
inau wiaui ong, me wiauier
ren tounlang kan ki pa en
saunkapung.
20 Ari, saunkapung sota kin
kelep eta, a Kot me kelep eta.
21 A iaduen, kapung o kin
palian inau en Kot akan? O
so! A ma kapung eu pan
wiaui, me pan kak kamau-
rela, nan melel, pung ap pan
tapi sang nan kapung.
22 A kisin likau o me kol
penang dip meakaros pwe
inau en tapi sang ni poson
Iesus Kristus, en pai ong irail,
me poson.
23 Ni ansau poson saikenta
pwarado, kitail nikinik o sa-
lidier pan kapung, lao poson
pan kasansaleda.
24 Ari, kapung atail saun-
padak, lao Kristus pwarado,
pwe kitail en pung kila po-
son.
25 A poson lao pwarador,
kitail solar mi pan saun-
padak o.
26 Pwe komail karos seri en
Kot, ki poson Kristus Iesus.
27 Pwe komail me paptaiser
ong Kristus, komail likaui ki-
dar Kristus.
28 Solar men Sus de Krik,
solar ladu de me maioda,
solar ol de li komail karos
dupeneta ren Kristus Iesus.
29 A ma komail sapwilim
en Kristus, nan komail pil
kadaudok en Apraam, o seri
soso duen inau o.

4

1 A iet me i men inda: Soso
men arain a seri, a so toror
sang ladu men, ari so, a kaun
en meakaros.
2 A kin upa ong saunpadak
o saunkoa kan lao lel ansau
me sam a kileledier.
3 Iduen kitail ni atail kisin
seri, kitail kin upai ong padak
en sappa kan.
4 A ansau lao leler, Kot
ap kotin poronedo sapwilim
a Ol, me ipwidi sang ren li
amen, ap mi pan kapung o.
5 Pwen kasaledoka ir ala,
me mi pan kapung, pwe kitail
en wiala sapwilim a seri.
6 Komail ari seri kan, i me
Kot ap kotin poronedo Ngen
en sapwilim a Ol nan mon-
giong atail, me kin likelikwir:
Apa Sam!
7 Ari, solar ladu men, pwe
seri ta; a ma seri nan pil seri
soso en Kot.
8 A ni ansau o me komail
sasa Kot, komail papaer me
kaidin udan kot akan.
9 A metet komail asalar Kot,
o Kot me kotin mangi ko-
mail melel, menda komail pil
sapal lang lamalam sued o
sakanekan, me komail men
pur ong papa?
10 Komail kin kasarauiela
ran akai, o saunipong kai, o
ansau kai, o saunpar kai.

11 I ngong kin komail, pwe
ele ai dodok ong komail sota
pan kadepa.
12 Ri ai kan, i ngidingidi kin
komail, en dueta ngai, pwe
ngai kin dueta komail, pwe
sota me sued kot, me komail
wiai ong ia er.
13 A komail asa due i mas
o, me i padaki ong komail er
rongamau ni ai luet en pali
uduk.
14 O komail sota mamaleki
ai songesong ni uduk ai o tata
kin ia; a komail apwali ia la
dueta ngai tounlang en Kot
amen, de dueta Iesus Kristus.
15 Iaduen wan omail pai ni
ansau o! Pwe i kadede duen
komail, ma a kak pa omail,
komail pan pwadika sang por
en mas omail ap ki ong ia.
16 Iaduen, i wiala omail
imwintiti, pweki ai lokaia
melel ong komail.
17 Arail nanantiong rapaki
komail me sota mau; irail
men kamueit kitail pasang,
pwe komail en id idauen irail.
18 Me mau ansau karos
en nantiong me mau kan, a
kaidin ta ni ai mi re omail.
19 Nai seri kan! I naitik
sapal komail ki madak, lao
Kristus kawuk komail la ong
pein mom a.
20 I men mi re omail ansau
wet o men kawukila ngil ai,
pwe i sasalar ir omail.
21 Komail, me kin men mi
pan kapung o, indang ia, ma
komail sota kin rong kapung
o?
22 Pwe a intingidier, me
nain Apraam putak riamen
mia, amen sang ren na lidu, a
amen sang ren me maioda.
23 A me song ren lidu ip-
wiki uduk, a me sang ren me
maioda, ipwiki inau en Kot.
24 Mepukat karasepa eu,
pwe met inau riau, eu sang
ni nana Sinai, me kin naitiki
ong na kan papa, i me Akar.
25 Pwe Akar nana Sinai
nan Arapien, me rasong
Ierusalem en met, o kin
lidilidui iang na seri kan.
26 A Ierusalem, me mi poa,
me maioda iei in atail.
27 Pwe a intingidier:
Pereperen koe me li dapwan,
me sota kin naitik, kadailong
o werida koe, me so kaipwi
ong, pwe nain li dapwan seri
kan me toto sang me a warok
mia.
28 A komail ri ai ol akan, me
rasong Isaak, me seri en inau
kan.
29 A duen mas o, me ip-
wiki uduk, me kailongki me
ipwiki Ngen o, iduen ansau
wet.
30 A da me kisin likau o
masani? Kasela li lidu o
na putak! Pwe putak en
lidu sota pan iang nain li me
maioda sosoki.
31 Ari ri ai kan, kitail sota
seri en lidu, pwe nain me
maioda.

5

1 KOMAIL ari dadaurata en
Kristus a kotin kamaioda ki-
tail, komail ari kalaka pein
komail, pwe komail der pur
ong ni omail kanaudok.
2 Kilang, ngai Paulus indai
ong komail, ma komail pan
iang sirkomsais, nan Kristus
sota pan katepai ong komail.
3 I pil kadede ong aramas
karos, me pan sirkomsaisela,

i en kapwaiada kapung pokon.
4 Komail, me men pung kila kapung o, muei sanger Kristus o pup wei sanger mak.
5 A kit kin auiaui ren Ngen ki poson kaporopor en pung.
6 Pwe ren Kristus Iesus sirkomsais de sosirkomsais sota meakot, pwe poson ta, me kin sansaleki dodok en limpok.
7 Komail tanger mau, is me karompwa komail, pwe ender peiki ong melel?
8 I song en kaweid sota kin tapi sang me molipe komail er.
9 Kalap kis kin kamutala dolepa karos;
10 I kaporoporeki ren Kaun o me komail sota pan wia eu lamalam toror. A me kin kaping komail da, pan lodi ong kapung o, sota lipilipil is i.
11 A ngai, ri ai kan, ma i poden padaki duen sirkomsais, menda i kankangerangirla? Pwe ma iduen, a solar men kamakar pan lopu.
12 I men irail me kin kawe komail la, ren pil kawela pein irail.
13 A ri ai kan, komail paeker ong maio, komail der men maio, pwe tiak en pali uduk en pwaida, a komail papa amen amen ni limpok.
14 Pwe kapung pon kapwai pan masan ta ieu: Koe en pok ong men imp om due pein uk.
15 A ma komail pakolok kaokaoe amen o amen, kalaka, pwe komail de momela.
16 A ngai inda: Aluki Ngen komail ap sota pan kapwaiada inong sued en uduk.
17 Pwe uduk kin inong iong me toror sang Ngen, a Ngen kin kotin inong iong me toror sang uduk, a ira parongarong pena, iei me komail sota wia kida, me komail kin men wia.
18 A ma Ngen pan kotin kalua komail, komail sota mimi pan kapung.
19 Wiawia kan en uduk me sansal. Iet akan: Nenek, samin, monepil,
20 Pongi ong ani mal, wun ani, kailuk, akatat, luak, makar, akamai, kamauouo, padak likam.
21 Peirin, kamom soko, kaped en manga ape. Iran mepukat i padaki ong komail er mas o, me irail, me kin kapwaiada mepukat, sota pan sosoki wein Kot.
22 A iet akan wa en Ngen: Limpok, peren, popol, kanongama, kadek, kamau, poson, opampap liki sang me sued.
23 Sota kapung pan mepukat.
24 A me sapwilim en Kristus, kalopuelar uduk iangaki tiak sued o inong sued akan.
25 Ma kitail memaureki Ngen, kitail en pil alualuki Ngen o.
26 Kitail der inong iong wau ren aramas, o der kamorongada ong amen amen, o der peipeirin amen amen.

6

1 RI ai kan ma aramas amen pan lodi ong me sued kot, komail, me ngenin kasapaledo i ni ngen en opampap, ap masamasan

pein uk, pwe koe ender pil lodi ong songesong.

2 Pelikitki pena nan pung omail katoutou pamail, pwe iduen komail pan kapwaiada kapung en Kristus.

3 Pwe ma amen lamelame, me i meakot, nan a kin kotaue pein i, pwe sota i meakot.

4 A amen amen en kasasong ong pein a wiawia, ap pan suaiki pein i, a kaidin amen aramas.

5 Pwe amen amen en pein wa audepa.

6 A me kin padakki masan o, en kida song en mau karos ong i, me kin padaki i.

7 Komail der kiki ong, me komail pan kak piti Kot, pwe meakot aramas kin kamoredi ong, i me a pan dolung sang.

8 Pwe me kin kamoredi ong ni uduk a, a pan dolung sang ni uduk a men soredi; a me kin kamoredi ong Ngen, a pan tungole sang ren Ngen maur soutuk.

9 Kitail der pangaki atail wiawia mau kan, pwe ni ansau me kon ong, kitail pan dolung, ma kitail sota pan pangadar.

10 Ma a kak pa atail, kitail en wia mau ong karos, a mas ong kisan me poson akan.

11 Kilang duen kisin likau laud, me i inting wong komail er ki pein pa i.

12 Ir me kin men lolok mau ni uduk, kin inong iong komail en sirkomsaiselar; pwe irail ender kamekame ki lopu en Kristus.

13 Pwe pein irail me sirkomsaisela, sota kin kapwaiada kapung, a irail kin men, komail en sirkomsaisela, pwen suaiki uduk omail.

14 A duen ngai, i sota man mauki suaiki, a iet eta iran lopu en atail Kaun Iesus Kristus, pweki i sappa katia sang ia o ngai katia sang sappa.

15 Pwe sirkomsais de sosirkomsais sota meakot, a me kawilikapadar.

16 Irail karos me inen ki wei ta padak pot et, en popol o kalangan, o ong Israel en Kot.

17 Sang met kokolata sota amen en morouo ong ia, pwe i wa sili ta nan war ai lip en Iesus akan.

18 Mak en atail Kaun Iesus Kristus en kotikot ren ngen omail ri ai kan! Amen.

EN PAULUS A KISIN LIKAU ONG MEN EPISOS.

1 PAULUS wanporon en
Iesus Kristus amen pan
kupur en Kot ong me saraui o
lelapok kan ren Kristus Iesus
me mi Episus.
2 Mak o popol sang ren Kot
Sam atail o atail Kaun Iesus
Kristus en mi re omail!
3 Meid iasanai Kot o Sam en
atail Kaun Iesus Kristus, me
kapaia kin kitail lar song en
pai ngenin karos sang nan-
lang ren Kristus.
4 A kotin pil kitail dar re
a, mon sappa saikenta pa-
sondier, pwe kitail en saraui
o minla mo a ni limpok.
5 Me pil kileledier, me ki-
tail, en wiala sapwilim a seri
ki Iesus Kristus, duen a kotin
kupura mauki.
6 Pwen kalinganada a mak
lapalap, me a kotin make kin
kitail ren Kompoke pa a,
7 Me kotin dore kin kitail la
nta o lapwadan dip akan ki a
mak lapalap.
8 Me a kotiki ong kitail
ni song en lolekong o koiok
karos,
9 Ni a kotin diarok ong ki-
tail er me rir en kupur a duen
a kotin kupuramauki o duen
a kileledier ren pein i.
10 Pwen pwaida ansau lao
leler en wisik penang tapwi
ta ieu meakaros, ren Kris-
tus, men nanlang kan o men
sappa kan ong pein i.
11 Me pil kare ong kitail
soso eu, kitail me kileledier
duen kupur en i, me kin
wiada meakan karos, duen a
kotin kupura,
12 Pwe kitail en wiala men
kalinganada i, kitail, me ka-
poroporeki Kristus,
13 Me komail pil kaporo-
poreki murin omail ronger
masan en melel o rongamau
en kamaur; me pil kilele ko-
mail kidier Ngen saraui en
inau, ni omail posonlar.
14 Iei men kamelele en atail
soso, lao lel ansau en atail
konodi maur soutuk, pwen
wiala sapwilim en Kot o men
kapinga a lingan.
15 Ari, i lao rongadar duen
omail poson Kaun Iesus o
duen omail limpok ong sa-
raui kan karos,
16 I sota kin dukedi sang
ai danke pweki komail, o i
kin tamatamanda komail ni
ai kapakap akan;
17 Pwe Kot en atail Kaun
Iesus Kristus, Sam en lingan,
en kotiki ong komail ngen en
erpit o kaudial, pwen asada i,
18 O kotin kamaraini mas
en mongiong omail, pwe ko-
mail en kak dedeki kaporo-
por en omail paeker, o lingan
laud en soso, me onoper ong
saraui kan,
19 O a manaman kaualap
ong kitail, me posonlar, duen
a dodok manaman,
20 Me a kotin kasansaledar
ren Kristus ni a kotin ka-
iasada i sang ren me melar
akan, ap kasapwiladang pali
maun nanlang,
21 Ilela sang meakan karos,
o manaman karos, o kelail o
men poa kan o mar karos,
kaidin ni muei wet eta, pwe

pil ni muei kokodo.
22 O a kotiki ong meakaros
pan aluwilu a kan, o kotin
kasapwiladang tapwin
meakaros ren momodisou,
23 Iei war a, iei kadir pan
me kadirela meakaros.

2

1 PIL dueta komail ni omail
melaki sapung o dip akan,
2 Me komail dadaureki mas
duen tiak en sappa et, o duen
wiawia en saupeidi o, me
manaman pan lang, iei ngen
o, me kin dodok ren seri
sopeik kan ansau wet.
3 A kitail karos pil weweid
nan pung arail mas o ni inong
en uduk atail, o kapwaiada
inong en uduk o lamelam, o
kitail me udan seri en on-
giong akan dueta me tei kan.
4 A Kot, me dir en kalangan,
pweki a limpok me a kotin
pok ong kitail lar,
5 Nin dokan atail melaki sa-
pung kan, nan a kamauri ki-
tail dar ki Kristus, pwe mak o,
me komail dore kila,
6 O pil kotin kamaur ki-
tail dar o kotin kasapwil ki-
tail dang nanlang ren Kristus
Iesus,
7 Pwe a en kotin
kasansaleda a mak o kalan-
gan lapalap ni muei kokodo
ong kitail ren Kristus Iesus.
8 Pwe ni poson komail ka-
maur kilar mak; a kaidin
pweki pein komail, a pai eu
ren Kot,
9 Kaidin ki wiawia kan,
pwe sota amen en aksuaiki.
10 Pwe sapwilim a dodok
kitail, me wiauier ren Kristus
Iesus ong wiawia mau kan,
me Kot kotin kaonopadang
kitail er, pwe kitail en dadau-
rata.
11 Komail ari tamata-
manda, me komail men liki
mas o, me aluki uduk pwel,
men kaindinda sosirkomsais
ren me sirkomsais, me kin
wiaui ni uduk mangin pa.
12 Pwe ni ansau o komail
likin Kristus, o likin pai en Is-
rael, o likin inau en soso kan;
i me sota omail kaporopor o
sota omail Kot ni sappa wet.
13 A komail me doo wei
sang mepukat mas o, a ansau
wet komail me korendor o mi
ren Kristus Iesus pweki ntan
Kristus.
14 Pwe i atail popol, me wia
kin ira eu, o me kotin kawela
kel o, me mi nan pung ara,
15 Ni a kotiki sang imwintiti
re ’ra ki pali uduk a. Iei ka-
pung o me audekier kusoned
akan, pwe en kotin wia kin
ir ala aramas kap ta men ong
pein i.
16 Pwen kalolamaui ong
Kot ira ni war ta ieu pan
lopu murin a kotin tiakedi
imwintiti ki lopu.
17 O a kotidoer padaki
popol ong komail, me doo
wei sang, o popol ong me
koren akan.
18 Nan pweki i kita karos
kak tu ong Sam ki Ngen ta ieu.
19 Komail ari solar men liki
o men wai, a me pweledan
akan iangaki saraui kan o
kisan penainai en Kot.
20 Me kakauda pon pason
en wanporon o saukop akan,
a pein Iesus Kristus me
takain pukakaim.
21 I wasa kasukasuk kin
koda sang ia, wiala tanpas sa-
raui en Kaun o,

22 Me komail pil iang kokon
penang mol en Kot ren Ngen.

3

1 I me ngai Paulus en Iesus
Kristus a salidi men pweki
komail men liki kan,
2 Due me komail rongadar
iran ai koa dodok en mak en
Kot, me i aleer pweki komail.
3 A kaudial eu, me
kasansale ong ia, me rir akan,
duen ai inting motomot ong
komail er nin tapi o
4 Ari, ma komail pan
wadok, komail ap pan diar,
duen ai lolekong ni me rir
akan ren Kristus.
5 Me sota kadiarok ong ara-
mas akan ni muein mas o,
ap kadiarok ong sapwilim a
wanporon o saukop saraui
kan ren Ngen:
6 Pwe men liki kan en iang
soso o iang kisan war a, o
iang a inau ren Kristus Iesus
ki rongamau,
7 Me ngai wiala papa men
duen ai pai en mak en Kot, me
i aleer ki a manaman lapalap.
8 Ngai, me tikitik sang
saraui kan karos, aleer mak
wet, en padaki ong men
liki kan duen kapwapwa
lapalapia en Kristus.
9 O pwen kamaraini amen
amen duen koa dodok en rir
akan, me nekinek sang nin
tapin kaua ren Kot, me kotin
kapikadar meakan karos,
10 Pwe ansau wet men poa
kan o me manaman akan, me
kotikot nanlang, en ereki mo-
modisou song en erpit en Kot
karos.
11 Duen kupur a, me a kotin
kileledier ni tapin kaua ren
Kristus Iesus atail Kaun.
12 Pweki i me kitail pil kak
aimaki tu ong Kot ni atail ka-
poropor o poson i.
13 Nan i me i men poeki,
komail ender motot ki ai
kamekam kin komail, pwe
men kalinganada komail.
14 I me i kin kelepuki ong
Sam en atail Kaun Iesus Kris-
tus,
15 Me mar en penainai
pokon nanlang o sappa tapi
sang ia.
16 Pwen kotiki ong ko-
mail manaman, duen a
kapwapwa en a lingan, en
kelaileki Ngen i nan pali lol
en aramas,
17 Pwe Kristus en kotikot
nan mongiong omail pweki
omail poson, pwe komail en
tengedi o sondi ni limpok,
18 Ap kak ong iang saraui
kan karos dedekida tälap, o
anged, o lol, o ile;
19 O en pil asada limpok en
Kristus, me sikida sang erpit
karos, pwe komail en direki
kupur en Kot karos.
20 A i, me manaman ong
wiada, me lapa sang atail
poeki o lamelame duen o
manaman o, me kin dodok lol
atail.
21 Lingan en ko ong i ni mo-
modisou pan Kristus Iesus
kokolata soutuk. Amen.

4

1 NGAI en Kaun a salidi
men, kin panaui komail, pwe
komail en kekeid inenweita
ni koa eu, me komail paeker
ong,

2 Ni karakarak melel, o
opampap, o kanongama, o
limpok pena nan pung omail.
3 Angkelail ong wia min-
imin eu ni Ngen saupena ki
sal en popol.
4 War ta ieu, o Ngen ta ieu,
duen me komail paeker ong
ni kaporopor ta ieu, en omail
paeker ong.
5 Kaun ta men, poson ta ieu,
paptais ta ieu,
6 Kot o Sam en karos
me ta men me kotin poedi
meakaros o daudaulole, o me
kotikot lol atail karos.
7 A kitail karos aleer atail
pai en mak duen song en
kupur en Kristus.
8 I me a kotin masani: Ni
a kotidalang poa, a kotin
saliedi me salidi kan, o a
kotiki ong aramas pai kan.
9 A iaduen, ma a kotidalang
poa, kaidin a pil so kotidilar
pa sed, wasa lolia mas o?
10 Me kotidila, i ota,
me kotida wei ileila sang
nanlang kan karos, pwen
kadirela wasa karos.
11 O a kotin kasapwilada
akai, en wanporon akan o
akai en saukop akan, o akai
en warongamau kan, o akai
en silepa o saunpadak kan.
12 Pwen kapungala saraui
kan ong wiawia dodok eu, me
pan kauada war en Kristus.
13 Kitail karos lao lel ong
poson ta ieu, o lolekong ki
Sapwilim en Kot, o wiala ol
melel, me paroki ong Kristus
ni a unsokela,
14 Pwe kitail en solar
tau en seri pwelel, me
mokimokideki sili padak
likam, me kin pwai kida
kotaue en aramas akan o
ar likam, o widiwiding me
re kin wiada, pwen kaweid
sapung.
15 A kitail en melel ni
limpok, ap kakairida ni song
karos ong Kristus, me tapwi
o.
16 Me war pon kakauda
sang o kokon akan karos
katengeteng pena ia; a kokon
pukat papa pena, duen
dodok en kokon akan eu eu,
duen ar itar ong, iduen war
o kin kakairida o maular ni
limpok.
17 I me i indai ong komail
o kadede kila Kaun o, me
komail ender weweid dueta
men liki kan kin wia ni akla-
palap en ngen ir.
18 Me ngen arail rotorota-
lar, o re sang maur en Kot,
pweki ar sololekong me mi
lol arail o pweki mongiong
arail kapitakailar.
19 Me solar pam wasa, ap
mueid ong pein irail, en den-
der o inong iong kapwaiada
song en saut akan karos.
20 A kaidin iduen, me ko-
mail asadar ren Kristus.
21 Ma komail ronger duen i
o padakki i, me tiak melel mi
ren Iesus.
22 Komail ari muei sang
tiak en mas o aramas maring,
me kin kawe kila pein i inong
sued.
23 A komail en kawilika-
pada ngen omail!
24 O danwar anekila ara-
mas kap, me wiauier duen
kupur en Kot, ni melel o pung
o saraui.
25 I me komail en kasela
likam amen amen ap lokaia
melel ong men impa, pwe ki-

tail sau ta ieu.
26 Ni makar komail der wia
dip, o katipin der kirila mon
omail insenemaula.
27 Ender duki ong tewil o!
28 Me pirap, ender pur ong
pirap, a mak eta, en dodok,
kadokeki pa kan dipisou
mau, pwen kaonop da kisakis
ong me samama kan.
29 Kasoi saut ender ko wei
sang nan au omail, a men
kamau, pwen papaki ong me
karong akan me mau.
30 Komail der kamauke
Ngen saraui en Kot, me
komail kilelekier ong ran en
kasapaledo!
31 A limelimek sued, o lin-
garangar, o makar, o men
pei, o lalaue en doo wei sang
komail, o pil song en sued
karos.
32 A komail en kadek pena,
o poka pena, o mak pena
amen amen, dueta Kot kotin
maki ong komail ren Kristus.

5

1 KOMAIL kaalemongi Kot
dueta seri kompok kan.
2 O kekeid ni limpok dueta
Kristus, me kotin, pok ong ki-
tail, ap kotin sokonpaude kin
kitail, pwen wiala kisakis o
mairong eu, me kin pomau
ong Kot.
3 A nenek, o song en saut
karos, o norok kapwa ender
man pwaida re omail, duen
me kon ong saraui kan.
4 Pil der lokaia sued, o ka-
man, o lokaia mal, me sota
kon ong, a iet: Komail en
danke.
5 Mepukat komail en asa o
dedeki, me sota me nenek, de
samin, de me norok kapwa,
me pongi ani tikitik, pan kak
sosoki wein Kristus o Kot.
6 Sota amen en kotau
ki komail lokaia mal, pwe
mepukat kin kareda ongiong
en Kot ong seri sopeik kan.
7 Komail ender kis arail.
8 Pwe mas o komail me ro-
torot, a met komail marain-
lar ren Kaun o; weweid wei
duen seri en marain akan.
9 Pwe wan marain
mepukat: Kamau, o pung o
melel.
10 O kasauiada, me kin
kaperenda kupur en Kaun o.
11 O der waroki ong wiawia
sued en me rotorot akan, a
mak eta, en kapung ong irail.
12 Pwe me re kin wiada
wasa rir, me sued o sota mau
ong, en inda.
13 A karos me pan
kasansaleda, pan kadiarok
kida marain, pwe marain kin
kasansaleda meakaros.
14 I me a kotin masani:
Pirida koe me mamair, o pau-
rida sang ren me melar akan,
a Kristus pan kamarain uk
ada.
15 Kalaka, pwe komail
en keid ineneweita, kaidin
duen me lolepon a duen me
lolekong kan.
16 Audaud ansau mau,
pweki ran akan me sued.
17 Komail ari ender lam-
ponla, a en lolekong, pwe i
duen kupur en Kaun.
18 Ender kamom wain, pwe
a kin kareda tiak sued, a ko-
mail en direki Ngen.
19 O sauas pena ki psalm,
o kaul en kaping, o kaul
ngenin; komail kaul o kasang
ong Kaun o nan mongiong

omail.
20 Danke kaukaule Kot o
Sam ni mar en atail Kaun
Iesus Kristus.
21 O papa komail pena
amen amen ni masak dol en
Kristus.
22 Komail li akan, udi ong
pein omail warok kan dueta
ong Kaun.
23 Pwe ol o me tapwin
a paud, dueta Kristus me
tapwin momodisou, o i me
Saunkamaur pan war a.
24 A duen momodisou kin
udi ong Kristus, iduen li akan
en udi ong ar warok kan ni
meakaros.
25 Komail ol akan pok ong
pein omail warok kan, dueta
Kristus kotin pok ong mo-
modisou o kotiki dong i pein
i.
26 Pwen kasarauiala i, o ka-
makelekeleda i ki pil o, iei a
masan.
27 Pwen kasansale dong
pein i momodisou lingan, me
sota topala o omrok ape, a me
saraui o so kaopa kot.
28 Nan iduen ol akan en
pok ong ar warok kan dueta
pein war arail akan. Me kin
pok ong a warok, kin pok ong
pein i.
29 Sota amen kin suedeki
pein uduk a; pwe a kin ka-
manga o kanainai eta, dueta
Kristus kin kotin apwali mo-
modisou.
30 Pwe kitail me kasang en
war a, o uduk a, o a kokon
akan.
31 I me aramas o pan muei
sang sam a o in a, ap muei ong
a paud, ira ari pan uduk ta ieu
la.
32 Meid kaponepon lapalap
eu; a ngai kaparokki duen
Kristus a warokeki ong mo-
modisou.
33 Pil dueta komail, amen
amen komail en pok ong a
warok dueta pein i, a li o en
kakaki a warok.

6

1 KOMAIL seri kan peiki
ong me wia komail ada pan
Kaun o, pwe i me pung.
2 Kakaki sam om o in om,
iei tapin kusoned, me inaupa
mia,
3 Pwe koe en insenemau o
pil maur warai nin sappa.
4 Komail sam akan der ka-
makar mal noumail seri kan,
kakair irail ada ni kaian mau
o panau ong Kaun o.
5 Komail ladu kan en oke
omail saumas akan ni pali
uduk ni masak o rerer o pil
ni tiak en karakarak en mon-
giong omail dueta ong Kris-
tus.
6 Kaidin sansal mon ara-
mas eta, pwen konekon re
’rail, a en dueta ladu en
Kristus, me kin pereperen
wiawia kupur en Kot sang
mongiong omail.
7 O komail en papa mau,
pwe ong Kaun o, a kaidin ong
aramas akan.
8 Pwe komail asa, me mau
kot, me amen pan wiada,
Kaun pan katingi ong i sota
lipilipil is i, ma ladu de me
maioda amen.
9 O komail saumas akan
en wia dueta ong irail, o der
sakone irail, pwe komail asa,
me arail o pil omail Saumas
kotikot nanlang, o a sota
kotin lipilipil aramas amen.
10 Ikmuri ri ai kan komail
kelaileki Kaun o ni a mana-
man.

11 Puriong tatan mauin
karos en Kot, pwe komail
en kak kelail palian tewil a
widiwiding kan.
12 Pwe kaidin uduk o nta,
me kitail en pei ong, a ong
saupeidi o manaman akan,
o ong saumas en sappa kan,
me kin kakaunda nan rotorot
wet, o ong kaun ngenin en
lang akan.
13 Ari, pweki mepukat
komail en ale tatan mauin
karos en Kot, pwe komail
en kak kelail ni ran sued,
o kasinenda murin omail
kapwaiadar meakaros.
14 Komail ari kasi-
nenda, luke pamail en
katengetengki melel o pereki
pere pan maramara me
pung.
15 O nä omail en kitekit
pena, pwen onop ong wa sili
rongamau en popol.
16 A pil eu pan ko ong
mepukat: Komail ale perepa
en poson, pwen kakun kila
katieu kisiniai en me sued o.
17 Komail pil ale lisorop en
kamaur o kodlas en Ngen, me
masan en Kot.
18 O podidi ong kapakap o
wia poekipoeki. Ngidingidiki
Ngen ni meakaros. O
masamasan, o poden ka-
pakapaki saraui kan karos.
19 O kapakapa kin ia, pwe
i en ngil meledok o au ai
en sara pasang ai aingar en
kaweweda me rir en ronga-
mau.
20 Me ngai saunpadakepa,
me salidier, pwe i en ke-
lail ong padapadaki, duen me
kon ong.
21 A pwe komail en asa
ir ai kan, o me i kin wiada,
ri atail kompok Tikikus
o papa lelapok en Kaun
o, pan padaki ong komail
meakaros.
22 I me i kadarala, pwe ko-
mail en asadar ir at akan, o
pwe i en kamait mongiong
omail.
23 Popol ong ri atail, o
limpok iangaki poson sang
ren Kot Sam o Kaun Iesus
Kristus!
24 Mak en mimi ren karos,
me kin pok ong atail Kaun
Iesus Kristus kokolata!

EN PAULUS A KISIN LIKAU ONG MEN PILIPI

1 PAULUS o Timoteus ladun
Iesus Kristus ong me saraui
kan karos en Kristus Iesus
o pisop o saunkoa kan nan
Pilipi.
2 Mak o popol sang ren Kot
Sam atail o Kaun Iesus Kris-
tus en mi re omail!
3 I kin danke ai Kot ni ai
tamatamanda komail.
4 I me i kin wiada ni ai
kapakap kin komail ansau
karos, o i kin kapakap ni
pereperen.
5 Pweki omail dadaurata
rongamau sang ni tapi o
kokodo lel met.
6 O i kamelele me i, me
tapiadar wiawia mau eu re
omail, pil pan kanikiela lao
lel ran en Iesus Kristus.
7 Me pung i en kamelele
mepukat duen komail karos,
pwe i kin kolekol komail nan
mongiong i ni ai salidi wet,
wasa i kin kaweweda o kad-
ededa rongamau; a komail
karos kin iang ia kapwaiada
mak wet.
8 Pwe Kot ai saunkadede,
duen i kin loleiteki komail
pan kupur en Kristus Iesus.
9 O me i pil kapakapaki
pwe omail limpok en lapala-
pala kakairida ni lolekong o
lamalam akan.
10 Pwe komail en
kasauiada, da me mau sang
karos, pwe komail en melel o
pung lao lel ran en Kristus.
11 O direki wan pung kan,
me kin wiaui ren Iesus
Kristus men kalinganada o
kapinga Kot.
12 Ri ai kan, i men, ko-
mail en asa ir ai, me dialan
kaindindar rongamau,
13 Nan i ai salidi kan pweki
Kristus, me pwarapwaradar
nan im en monsap o wasa
karos.
14 O ri atail toto pan kupur
en Kaun, me aingar kidar ai
salidi kan, ap aima sang mas
o, en padaki masan en Kot ap
so masak.
15 A akai kin padaki duen
Kristus akpeirin, o akamai, o
akai sang nan ar inong mau.
16 A met akan ni limpok,
pwe re asa, me ngai salidier,
pwen kadede pan rongamau.
17 Irail kin padaki duen
Kristus kapei lokaia o so
melel, re kiki ong, me re pan
kalaudela ai salidi kan;
18 A pil menda? Pwe
Kristus kin lolok sili ni song
karos, ma ni akamai de ni
melel, i me i peren kida, ei i
pan pereperen.
19 Pwe i asa, mepukat pan
kare ong ia maur soutuk ki
omail kapakap o sauas pan
Ngen en Iesus Kristus.
20 Duen ai inong iong, o
auiaui, o kaporoporeki, me i
sota pan namenokala ni eu
song. A duen mas o, iduen
ansau wet Kristus en kapin-
gan laud ni war ai, ma ni ai
pan memaurata de mela.
21 Pwe Kristus, i maur i, o
mela ai pai.
22 A ma i pan memaurata ni
pali uduk, ai wiawia kan pan
kadepa; ari i ap sasa, da me i
en pilada.

23 Pwe i mauki ira karos: I
inong iong mela, pwen mila
ren Kristus, pwe i eta me
mau.
24 A ai mimieta ni pali uduk
me mau song pweki komail.
25 Ari, i ap asa, me i pan
mimieta re omail karos,
pwen sauasa omail peren o
poson,
26 Pwe omail kaping en la-
palapala ren Kristus Iesus ki
ai pwaralang komail.
27 Ari, komail weweid duen
me warong rongamau en
Kristus, pwe ma i pwaralang
komail, de ni ai doo, i en
rong, me komail keleki ngen
ta ieu, o komail lamalam ta
pot, i iang kelail dodok ong
rongamau ki poson.
28 O komail ender waponki,
me kin palian komail akan,
pwe i kasansale pan arail pan
lokidokila, a omail pan mau-
rela; a mepukat sang ren Kot.
29 Pwe a muei ong komail
er pan kupur en Kristus,
kaidin poson eta, pwen pil
kalokolokeki i,
30 Pwe komail kin wia pei
ota, me komail kilanger re i,
o me komail kin rong duen
ngai.

2

1 MA panapanau eu ren
Kristus mia, ma kamait en
limpok, ma sau pena en
Ngen, ma limpok melel, o
kadek sang nan ngen omail,
2 Komail ap kaunsokela ai
peren ni omail lamalam ta
pot, o limpok ta ieu, o min ta
ieu, o inong iong song ta ieu,
3 O der aklemai o der wia
meakot ni aklapalap a ni
karakarak, amen en kakaki
amen mo a.
4 Amen amen ender apwali
pein a dipisou kan, a amen
amen en apwali en akai ar
dipisou.
5 Pwe i tiak en mi re omail,
me pil mi ren Iesus Kristus.
6 Me mom en Kot, ap sota
men ale ong pein i en dueta
Kot.
7 Ap akamaleki pein i o
wiala ladu men o song en ara-
mas akan.
8 O kotin sansaleda ni mom
en aramas, o kasapwilidi
pein i, o ni a kotin peiki ong
lel mela, ei lel mela ni lopu.
9 Nan i me Kot kotin kasap-
wilada i wasa ileile, o kotiki
ong i mar eu, sikida sang mar
karos.
10 Pwe karos en kelepukidi
ni mar en Iesus, me mi nan-
lang o nin sappa o pan sappa.
11 O lo karos en kadedeki,
me Iesus Kristus me Kaun
pwen kalinganada Kot Sam.
12 Ari kompoke pai kan,
duen omail okoke kokodo,
kaidin ni omail wokaren
ia do, a me sikidar ansau
wet ni ai doo, en pere ki,
o lomwiniki kadokedoke
kamaur pamail.
13 Pwe Kot me kotin wiada
karos nan lol omail: Inong o
kapwaiada duen kupur a.
14 Komail wiada meakaros
so, lipanede o so peikasal.
15 Pwe komail en pung o
melel o seri en Kot akan, me
so lol riapot nan pung en di
sued o sapung, me komail ser
sansal nan pung arail, dueta
ser en sappa kan.
16 Kasansaleda masan en
maur, pwen kaping pa i ni

ran en Kristus, pwe i ender
tang mal de dodok mal.
17 A ma i dueta mairong
urak eu wudoki ong mairong
o dodok en omail poson, i kin
peren kida, o i pan iang ko-
mail karos pereperen.
18 I me komail en pil
perenki o komail en iang ia
pereperen.
19 A i kaporoporeki Kaun
Iesus, me i pan madang
kadar wong komail Timo-
teus, pwe i en pil insenemau,
i lao asa ir omail.
20 Pwe sota amen mi re i,
me dueta i, me kin apwali
komail melel.
21 Pwe karos kin rapaki me
pein ar, a kaidin me sapwilim
en Kristus.
22 A komail asa, me a tiak
me pung, pwe a sauasa ia
ni rongamau dueta seri men
ong a papa.
23 I me i kaporoporeki, me
i pan kadarala eden, i lao asa
ir ai.
24 A i liki Kaun o, me
pein ngai pil pan pwara wei
madang.
25 A i lamedar, me mau en
kadarlang komail ri ai Epa-
protitus me ai warok ni ai
dodok o ai peipei, iei omail
men en kadar, o me papa ia ni
ai samama.
26 Pwe komail asa, a ngong
kin komail melel, o a patauki
melel omail rongadar, me a
somau.
27 Melel, a somau meid
laud, koren iong mela. A
Kot me kotin kupuredar i; a
kaidin i eta, pwe pil ngai, pwe
i de paiola pokon.
28 A i madang kadarala i,
pwe komail en kilang i, ap
peren kida, o ai insensued en
pil tikitikela.
29 Komail ari kasamo i ni
Kaun o popol, o wauneki me
dueta i kan.
30 Pweki wiawia en Kristus
a koren iong mela, ni a sota
kasampwaleki pein maur i,
pwen sauasa ia wiliandi ko-
mail.

3

1 A PIL eu ri ai kan, komail
en perenki Kaun o! I kin int-
ing wong komail song ta ieu
ansau karos, ari so, i me i
sota insensuedeki, pwe a kin
kakelaile kin komail.
2 Kalaka kidi kan! Kalaka
toun dodok sued akan!
Kalaka song en sirkomsais
sued!
3 Pwe kitail, me kaudok ong
Kot ki ngen o suaiki Kris-
tus Iesus, o so kaporoporeki
uduk, me sirkomsais.
4 Ari so, men suaiki uduk
pil, mi re i. O ma amen kin
lamelame, me a kak suaiki
uduk, a ngai kak laud sang.
5 Pwe ngai sirkomsaiselar
ni auel en ran, ngai kisan
men Israel o kainok en Peni-
amin, o men Ipru amen me
tapi sang men Ipru, a nin tiak
en kapung Parisär amen.
6 A ngai nantiong mepukat
lao lel ong kaloke momod-
isou kan, o ni ai kapwaiada
tiak en kapung, ngai me pung
melel.
7 A me pai ong ia, i ma-
maleki pweki Kristus.
8 Iei melel, i mamaleki
meakaros pwe meid kasamp-
wal en dedoki Kristus Iesus ai
Kaun, i me i muei sang karos

o wia pwel kilar, pwe i en
anekila Kristus.
9 O i en kadiarokada re a,
me sota pein ai pung, me
pwili sang kapung, a me pwili
sang poson Kristus, iei pung,
me Kot kotin wadok ong po-
son.
10 Pwe i en dedeki i o mana-
man en a iasadar, o ai warok
ki ong kalokolok pwe i en du-
ela a matala.
11 Pwe i en konodi maureda
sang ren me melar akan.
12 Kaidin likamata i
konodier de ngai unsokelar;
a i kin dadaurata, pwe i en
konodi murin Kristus Iesus
kotin kono ia dier.
13 Ri ai kan i sota lamelame,
me i konodier,
14 A iet eu, me i kin wiada: I
likidmaliela men likin sakeri,
ap inong iong meakan, me mi
moa, o i kilekilang ap tang
wong kilel o, me mi moa, iei
kating, me Kot kotin kileledi
ong ia ren Kristus Iesus.
15 Ari karos me unsokelar,
en lamelame due met. A ma
komail wuki sang meakot ni
lamalam, Kot pan kotin kadi-
arok ong komail.
16 A me kitail konotier, ki-
tail en inenki wei eta ni lip
ota.
17 Ri ai kan idauen ia do, o
ale sang me kin kekeid wei
duen me komail kilanger re
at.
18 Pwe pan pak toto i in-
dang komail er duen me toto,
me kin kekeid wei, a met i
indang komail ki sangesang,
me irail imwintiti pan lopu
en Kristus,
19 Me pan lokidokila ni
imwi ’rail, me wia aniki
kaped arail, me ar wau pan
soredi, me kin paieki dipisou
en sappa.
20 A deu atail mi nanlang,
wasa me se kin auiaui Kaun
Iesus Kristus atail Saunka-
maur pan pwarado sang ia.
21 Me pan kotin kalin-
ganada war atail pwel, pwen
ras ong war a lingan ki
manaman, me a pan kotin
kaloe kidi meakan karos.

4

1 ARI ri ai kompok kan,
ai peren o ai lingan komail,
katengetengdi ren Kaun o
kompoke pa i kan!
2 I panaui Ewodia o i
panaui Sintike, pwe ira en
minimin pena ren Kaun o.
3 O i pil poeki re omui ai
warok melel, sauasa ira, me
iang ia er dodok ni ronga-
mau, iangaki Klemens o ai
warok tei kan, me arail mar
akan mi nan puk en maur.
4 Komail peren ki Kaun o
ansau karos! I pil pan in-
dada: Komail pereperen!
5 Komail kadek ong aramas
akan karos, Kaun o me kotin
korendor.
6 Komail der patauki
meakot, a komail kasale ong
Kot meakaros me komail
inong iong ni omail kapakap
o ngidingid ki danke.
7 O popol en Kot, me lapa
sang lolekong, pan apapwali
mongiong omail o omail
lamelam ren Kristus Iesus.
8 Pil eu ri ai kan, karos
me melel, karos me kon ong,
karos me pung, karos me
min, karos me kaselel, karos
me kalok mau, o ma pil eu

tiak mau de men kaping, komail ap madamadaua due!

9 Meakan, me komail padakkier o aleer, o rongadar, o kilanger re i, i me komail wia, a Kot en popol ap pan kotikot re omail.

10 A ngai me perenki Kaun o kaualap, pweki ni ansau wet omail apwali ia me tapwendar; ari so, komail apwali ia ansau karos, a ansau kis komail sota kak ong.

11 I sota inda mepukat pweki ai samamalar, pwe i kin insenemau ni ai samama o ni ai kapwapwa.

12 I asada duen tiak en samama o duen tiak en kapwapwa. Ngai koiokki meakaros o song karos, i kak metier o men mangadar, o muei met o tutupok.

13 I kak ong meakaros, pweki i, me katin ia da.

14 Ari so, me mau omail apwali ia la ni ai paiolar akan.

15 A komail men Pilipi pil asaer, me sota momodisou apapwali ia ni meakaros dueta komail sang ni tapin rongamau, ni ai ko wei sang Masetonien.

16 Pwe komail kisakis dong ia pan riapak ni ai samamalar nan Tesalonik.

17 Kaidin kisakis, me i kin rapaki, a i kin rapaki wa, pwen kalaudela noumail kisin likau.

18 Pwe me mi re i itar ong ia, op il laud sang. Muei met mi re i, ni ai aleer omail kisakis ren Epaprotitus. Meakan ras ong pomau eu o mairong mau eu, me kon ong Kot.

19 A ai Kot pan kotin kaitar omail samama duen a kapwapwa ni lingan ren Kristus Iesus.

20 A lingan en ko ong Kot o Sam atail kokolata! Amen.

21 Ai ranamau ong saraui kan karos ren Kristus Iesus. Ri atail akan, me mi re i, kin ranamau wong komail.

22 Saraui kan karos kin ranamau wong komail, pil toun im en Sisa mon karos.

23 Mak en atail Kaun Iesus Kristus en mi ren ngen omail! Amen.

EN PAULUS A KISIN LIKAU ONG MEN KOLOSE.

1 PAULUS wanporon en
Kristus Iesus amen pan
kupur en Kot o ri atail
Timoteus,
2 Ong ri at saraui o lelapok
ren Krisus akan, me mi
Kolose; mak o popol sang ren
Kot Sam atail o Kaun Iesus
Kristus!
3 Kit kin danke Kot o Sam en
atail Kaun Iesus Kristus o ka-
pakapa kin komail kaukaule.
4 Kit lao rongadar duen
omail poson Kristus Iesus, o
omail limpok ong saraui kan
karos,
5 Pweki kaporopor eu,
me nekineki ong komail
nanlang, duen me komail
rongadar mas o ni padak
melel en rongamau,
6 Me lel wong komail o pil
sap akan karos, o a kin wada
o kakairida dueta re omail
sang ni ran o, me komail ron-
gadar o dedekier melel mak
en Kot;
7 Duen omail padakki sang
ren Epapras at warok kom-
pok amen, me papa lelapok
en Kristus ong komail amen,
8 Me pil kaireki dong kit
duen omail limpok pena ni
Ngen.
9 I me se sota kin dukedi
sang at kapakapa kin komail
o poekipoeki sang ni ran en
at rongadar, pwe komail en
direki erpit en kupur a, o
komail en lolekong o koiok
ngenin,
10 O kekeid wei duen me
kon ong Kaun o, o kapareda
wan wiawia mau karos, o
kakairida ki asa Kot,
11 O keleki kel karos duen
manaman en a lingan pwen
dadaurata o kanongama ki
peren,
12 Danke Sam o, me kotin
kamau kitail lar, en iang
pwaisaneki soso en me
saraui kan nan marain.
13 Me kotin kapiti sang ki-
tail manaman en rotorot, ap
kotin kasau kitail dong nan
wein Na kompokepa,
14 Me kotin dore kitail la iei
lapwan dip atail,
15 I me kasale pan Kot, me
so sansal, me meseni en au-
depa karos.
16 Pwe karos wiauiki i,
karos me mi nanlang o sappa,
me sansal o me so sansal, ma
me poe kan, de saumas akan,
de wei kan, de manaman
akan, meakaros wiauiki i o
ong i.
17 O i me kotikot mon
meakaros o meakaros
memaureki i.
18 O i tapwin war a, iei mo-
modisou, o i me tapi o meseni
en me iasadar sang ren me
melar akan, pwe i en mon
meakaros.
19 Pwe Kot kotin kileledier
me mau kan karos en mi re a.
20 I ari kalolamau penang
pein i meakan karos, ma ni
sappa de nanlang, ni a kotin
wiada muei mau ki ntan a
lopu.
21 O komail, me doo wei
sang o imwintiti mas o ni
omail lamelame o wiawia
sued akan,
22 A kotin kalolamau ko-
mail lar ki war a uduk ni a

matala, pwen kapware kin
komail da saraui o pung o so
kadeik pa omail mo a.
23 Ma komail dadaurata
poson o tengeteng o so
mokid wei sang ni kaporopor
ki rongamau, me komail
rongadar, o me lolok ong
audepa karos me mi pan
lang, me ngai Paulus wialar
papa men.
24 I ap perenki ai kalokolok
ki komail o men kaimwisok
kila uduk ai me luedi ni
kamekam en Kristus, pweki
war a, iei momodisou,
25 Me i wialar papa men
duen koa dodok en Kot, me
i aleer pweki komail pwen
usela masan en Kot.
26 Iei me rir kot, me rir sang
nin tapin kaua o men kaua, a
met a kadiarok ong sapwilim
a saraui kan,
27 Me Kot men kasansaleda
kapwapwa en lingan en rir
wet ong men liki kan, iei Kris-
tus me kotikot lol omail, i ka-
poropor en lingan.
28 I me kit kin padaki o
panepanaui aramas karos, o
padapadaki aramas karos ni
lolekong karos, pwe kit en
kapwareda aramas karos ni
unsoki ong Kristus.
29 I me i pil dodok kelail,
duen wiawia en i me kin
dodok kelail lol i.

2

1 A I men, komail en asa
iran ai pei laud pweki komail,
o men Laodisäa, o irail karos,
me sota kilang mas ai ni uduk
o.
2 Pwe mongiong arail en
kamaitala o irail en warok
pena ni limpok o irail en
kakairida ni ar dedeki melel
duen me rir en Kot.
3 Pwe pai en erpit o dedeki,
me okiok re a.
4 I me i inda mepukat, pwe
aramas amen ede kotau ki
komail lokaia widing kan.
5 A ni pali uduk o ngai me
doo, a ni pali ngen i ngai mi
re omail, i perenki o kilang
omail sondi mau, o omail po-
son kelail Kristus.
6 A duen omail wuki ong
Kristus Iesus Kaun o, iduen
komail en weweideki i,
7 O podidi ong i, o kakau
kida i, o komail kelail ni po-
son, duen me komail padak
kidar, o nantiong danke.
8 Kalaka pwe amen ede
sali kin komail padak mal
o padok en kaua duen tiak
en aramas akan en sappa, a
kaidin tiak en Kristus.
9 Pwe aude pan me udan
Kot karos kotikot re a, nan
pein war a.
10 O komail me unsok ki-
lar i, me tapwin wei karos o
manaman karos.
11 Me komail pil sirkom-
saiseki ong sirkomsais eu, me
so mangin pa, a duen pwi-
likidi war en uduk ni sirkom-
sais eu, me ren Kristus.
12 Ni atail iang i serkidi pap-
tais, o me komail pil maur
kida poson manaman en Kot,
me kaiasada i sang ren me
melar akan.
13 O ni ansaun omail mela
ni dip o sosirkomsais en uduk
omail, a kotin kamaur komail
da iangaki i, ni a kotin maki
ong kitail sapung kan karos.
14 O a kotin iros wei sang
inting o, me kapokon ong
kitail, me audekier kusoned

akan, ap palian kitail, i me a
kotin kawelar ni a pasuredi
ong i nin lopu.
15 A lau kaloedier wei
kan o manaman akan, ap
kasansanle irail ada o wia kin
ir kilel en kaperen eu.
16 Sota amen en kadeik ko-
mail da pweki kisin manga,
de pil nim, de ran a akai, de
maram pul, de sapat akan.
17 Pwe mepukat mot en me
pan pwarado, a war o iei Kris-
tus.
18 Sota me pan kataue sang
komail kating pamail; pwe
iei i me kin wiawia pein in-
sen a ni a karakarak o pongi
ong tounlang kan, me a sota
kilanger o me aklapalap o
perenki pein i ni tiak en uduk
a.
19 O a sota kin keleki tapwi,
me war pon ale sang kisin
manga ki kokon akan, iduen
a pan kakairida ni kupur en
Kot.
20 A ma komail iang Kristus
melar sang tiak en sappa,
menda komail pil lodi ong
tiak kan likamata komail
memaureta nin sappa.
21 Re kin inda: Koe der
doke, koe der song, koe der
sair!
22 A mepukat karos pan ok-
ila kadokepa; ari kisin ku-
soned mal akan, me aramas
akan ta wiadar.
23 Me sansal en lolekong ni
ar wiada pein ar kaudok o
karakarak o ar kaloke pali
war arail; a mepukat kin kap-
waiada pali uduk eta.

3

1 ARI, ma komail iang Kris-
tus iasadar, en rapaki me pali
poa kan, wasa Kristus kotikot
ia ni pali maun en Kot.
2 Inong iong me mi pali poa
a kaidin me mi nin sappa.
3 Pwe komail melar, o
maur omail rirlong Kristus
ren Kot.
4 Kristus, iei maur atail, lao
pwarado, kitail pan pil iang i
pwarado ni lingan o.
5 Komail ari kamela kokon
omail, me mi sappa: Nenek,
samin, tiak sued, inong sued,
norok kapwa, pwe iei kaudok
sued.
6 Pweki mepukan ongiong
en Kot kin lel ong seri sopeik
kan.
7 Me komail pil kekeideki
mas o, ansaun omail ak-
memaurki.
8 A metet komail pwi-
likidier meakaros: Makar,
lingarangar, katantat, lalaue,
kasoi kasaut nan au omail;
9 Ender likam nan pung
omail, pwe komail pwiliki-
dier aramas maring iangaki a
wiawia kan,
10 Ap aleer me kap, me
wilikapadang lolekong duen
mom en me kausedar i.
11 Wasan sota men Krik,
sota Sus, sota sirkomsais, pil
sota sosirkomsais, sota men
liki, sota Site, sota ladu o sota
me maioda men, a Kristus eta
me kotikot ni karos.
12 Pwil po omail duen
en Kot a pilidar akan, me
saraui o kompok, limpok
en nan mongiong, o kadek,
o karakarak, o opampap, o
kanongama,
13 Apwali amen amen, o
mak pena, ma amen kain-
sensuedi amen, duen Kris-
tus kotin mak ong komail er,

iduen komail.
14 O moneki limpok, me ora
pena kamau pokon.
15 O popol en Kristus en
kaunda nan mongiong omail,
me komail pil paeker pena ni
war ta ieu, o komail danke.
16 Komail nantiong
dodokiki masan en Kristus
nan pung omail ni lolekong
karos; padapadaki o pana-
panaui komail pena, ki
psalm, o kaul en kaping, o
kaul ngenin, o kakaul ong Kot
nan mongiong omail ki mak.
17 O karos, me komail kin
wia ni lokaia, o wiawia kan,
en wiada ni mar en Kaun
Iesus, o danke Kot o Sam
pweki i.
18 Komail li akan udi ong
omail warok kan ni Kaun o,
duen me kon ong.
19 Komail ol akan, pok ong
omail warok kan o der makar
pa ’rail.
20 Komail seri kan, peiki
ong me wia komail da ni
meakaros, pwe i me kon ong
Kaun o.
21 Komail sam akan, der ka-
makar mal noumail seri kan,
pwe ren der sang komail la.
22 Komail ladu kan, peiki
ong omail saumas ni uduk
ni meakaros kaidin ni dodok
mon aramas, pwen konekon
ren aramas, a ni impimpai en
mongiong o, o lan Kaun o.
23 O karos, me komail
wiada en lolm ong wiada,
dueta ong Kaun o a kaidin
ong aramas akan.
24 Ap asa, me komail pan
ale kating en soso ren Kaun
o, pwe komail kin papa Kaun
Kristus.
25 A me wia sapung, pan
pein pukoki sapung me a
wiadar pwe Kot sota kin lip-
ilipil aramas amen.

4

1 KOMAIL saumas akan,
pwain ong omail ladu kan me
pung o me mau, pwe komail
asa, me pil omail Saumas
kotikot nanlang.
2 Podidi ong kapakap o
masamasan o danke.
3 O pil kapakapa kin kit,
pwe Kot en kotin ritingidang
kit wanim en masan eu, en
kaweweda en Kristus a me
rir kot, me ngai sali kidier,
4 Pwe i en kaparoki duen
me pung.
5 Kekeid lelapok wei mon
men liki kan, kadokedoke
ansau mau.
6 Omail kasoi en wiaui ni
mak o doleki sol ansau karos,
pwe komail en asada, duen
me komail pung sapengki
amen amen.
7 Ri atail kompok Tikikus o
papa lelapok o ladu en Kaun
amen pan kaire kin komail ir
ai karos.
8 Pwe i me i kadar wong
komail er, pwen asa ir omail,
o kamait mongiong omail,
9 Onesimus pil iang i, i ri
atail lelapok kompok amen,
me kis omail. Ira pan kaire
kin komail karos, me wiauier
met.
10 Aristarkus, me iang ia sa-
lidi, kin ranamau wong ko-
mail, o Markus nain ri en
Parnapas pwe komail ale er
kusoned akan duen i; a lao
pwara wong komail, komail
kasamo i;

11 O Iesus, me ad a Iust, me
kisan sirkomsais. Irail eta ai
warok en dodok ni wein Kot;
ira me kamait pa i.
12 Epapras, me kis omail, o
me ladun Kristus Iesus amen,
kin ranamau wong komail,
a ngidingide sauasa komail
ni a kapakap akan kaukaule,
pwe komail en dadaurata o
unsokila o direki kupur en
Kot.
13 Ngai me kadede i, me a
porisok melel ni a apapwali
komail o irail nan Laodisea o
Irapolis.
14 En saunwini Lukas kom-
pok o Demas ara ranamau
wong komail.
15 Ranamau wong ri atail
akan en Laodisea o Nimpas o
momodisou nan im a.
16 A kisin likau kis et
lao wadawader re omail,
komail kanaiong, pwen pil
wadawad ren momodisou
en Laodisea, o komail pil
pan wadok, me i kadaralang
Laodisea.
17 Komail indai ong Arki-
pus: Kanekanai ong dodok,
me koe aleer sang ren Kaun o,
pwe koe en kapwaiada.
18 Iet ngai Paulus intingki
pa i ai ranamau. Tamata-
manda ai salidi. Mak en
mimieta re omail!

EN PAULUS A KISIN LIKAU KAIEU ONG MEN TESALONIK.

1 PAULUS, o Silwanus, o Timoteus ong momodisou en Tesalonik, me ren Kot Sam o Kaun Iesus Kristus. Mak o popol en mi re omail!

2 Se kin poden danke Kot ki komail karos o tamataman kin komail ni at kapakap akan.

3 O se kin tamatamanda omail wiawia kan ni poson, o omail dodok ni limpok, o omail kanongama ni kaporoporeki atail Kaun Iesus Kristus sansal ong Kot o Sam atail.

4 Pwe ri ai kan o kompoke pan Kot akan, se asa duen omail lipilipil re a,

5 Pwe at rongamau lel ong komail er, kaidin nin lokaia ta, a pil ni manaman o Ngen saraui, o ni kamelelepa kaualap, pwe komail asa song en aramas da kit re omail pweki komail.

6 A komail ale sanger kit o sang Kaun o, ni omail aleer masan o ni kamekam kaualap o ni peren en Ngen saraui.

7 Komail wialar kilel en saulang karos mi Masetonien o Akaia.

8 Pwe sang re omail masan en Kaun o kaparaparalar, kaidin nan Masetonien o Akaia eta, pwe pil wasa karos omail poson Kot lokila ia; ari, solar me se pan inda.

9 Pwe pein irail kaire kin kit, duen at pwaralang komail me pwaida, o duen omail wuki ong Kot sang dikedik en ani kan, pwen papang Kot, me udan maur o melel.

10 O auiaui sapwilim a Ol sang nanlang, me a kotin kaiasada sang ren me melar akan, Iesus, me kotin dore kitail sang ni ongiong en Kot, me pan sansaldo.

2

1 PWE pein komail asa, ri ai kan, duen at pwaralang komail kaidin me so kadepa.

2 A murin at kamekam nan Pilipi o at kalokolok wasa o, duen me komail asa, kit aimaki atail Kot padaki ong komail rongamau en Kot ni apwal laud.

3 Pwe at panapanaui komail sota wiaui ni kotaue, de samin, de widing.

4 Pwe duen kit ale sang ren Kot en padaki rongamau, iduen at padak kin wiaui, kaidin pwen konekonlar ren aramas akan, a Kot me kotin kasauiada mongiong it.

5 Sota eu ansau me se lingkapinga komail, duen me komail asa, de norok kapwa, Kot me saunkadede en mepukat.

6 Se pil sota rapaki konekon ren aramas akan, ma re omail de ren akai. A se pan kak katoutoui komail, pwe kit wanporon en Kristiis akan.

7 Ari so, kit kin materok nan pung omail dueta li en kamait amen, me kin apwali na seri kan.

8 Iduen at ngong kin komail melel, se mauki katun-

gole kin komail rongamau en
Kot, a kaidin i eta, a pein
maur at, pwe komail wialar
kompoke pat.
9 Ri ai kan, komail kin
tamanda duen at dodok
o at apwal akan. Pwe se
dodok ni ran o ni pong, pwen
der katoutoui amen komail,
o se padaki ong komail
rongamau en Kot.
10 Komail o Kot at saunkad-
ede duen at makelekel, o
pung, o inen re omail me
poson akan.
11 O duen komail asa, me
kit panaui o kamekamait
amen amen re omail dueta
papa men wiai ong na seri
kan.
12 O se padaki ong komail
er, me komail en alu inen wei
ta, duen me kon ong Kot, me
kotin molipe komail ong pein
a wei o pein a lingan.
13 I me se kin poden
danke Kot, pwe ni omail
aleer masan en Kot, komail
aleer kaidin dueta padak
en aramas akan, pwe dueta
masan en Kot melel, me pil
kin dodok nan lol omail me
poson akan.
14 Pwe ri ai kan, komail
ale sanger momodisou en
Kot akan nan Iudäa ren
Kristus Iesus; pwe ko-
mail kamekame ren toun
omail wei, dueta irail me
kamekame ren Sus akan.
15 Me pil kamatalar Kaun
Iesus, o saukop akan, me re
kaloke, o re sota konekon ren
Kot, o re kin palian aramas
akan karos.
16 O re kainapwi sang kit,
ender padak ong men liki
kan, pwe ren der maurela,
pwe re kin kadirela dip arail
ansau karos, a ongiong mi po
’rail.
17 A kit ri ai kan ni at doo
wei sang komail ansau kis
ni pali war at, a kaidin ni
mongiong it, se ap nantiong o
inong iong melel kilang mas
omail.
18 I me se men pwar wong
komail, ngai Paulus pan
mepak o pan riapak, a Satan
karompa kit.
19 Pwe is me kapore pat,
de kaperen pat, de kapinga
pat? Kaidin komail mon
Kaun patail Iesus ni a kotido?
20 Pwe komail kalinga pat o
kaperen pat.

3

1 I ME se solar kak nenen la,
pwe se maukida kelepala nan
Aten,
2 Ap kadar wong komail
Timoteus ri atail o papan
Kot ni rongamau en Kristus,
pwen katenge komail o ka-
mait komail la iran omail po-
son.
3 Pwe sota amen en luet
kila kamekam wet, pwe
pein komail asa, mepukat
kileledier ong kitail.
4 Pwe ni at mimi re omail,
se kokopki dong komail
kamekam; duen a pwaidar
o duen me komail asa.
5 I me i solar kak nenenla,
a i ilakila, pwe i en asa,
duen omail poson, ma men
kasongesong so kasongesong
komail, o ma at dodok sota
pan dodok mal.
6 A metet ni en Timoteus
pwara dong kin sang re
omail, o padaki ong kit
rong mau duen omail poson

o limpok, o duen omail
tamataman kit ansau karos,
o duen komail men kilang
kit, i dueta kit kin inong iong
kilang komail.
7 Ri ai kan, kit ap kamait
kilar komail ni at kamekam o
apwal akan ki omail poson.
8 Pwe ansau wet kit mau-
reda, ma komail poden
tengedi ong Kaun o.
9 Pwe ia danke me sen
dankeki Kot pweki komail,
me pan ras ong peren, me
se peren kida mon Kot ki
komail?
10 Se kin poden kapakapa
kin komail ni pong ni ran o
ngidingidiki, sen kilang mas
omail o kaunsokala omail po-
son.
11 Ari, pein Kot, o Sam atail,
o atail Kaun Iesus en kotin
kalua kit wong komail.
12 A Kaun o en kotin
kangedere komail la o
kalaudela omail limpok nan
pung omail o ong amen amen
dueta kit ong komail.
13 O kotin katengeteng
mongiong omail pwen mau
melel, ni saraui mon Kot o
Sam atail ong ni ran en atail
Kaun Iesus, me pan kotido o
sapwilim a saraui kan karos
iang i.

4

1 ARI, ri ai kan, se pil poeki
re omail o panaui kin komail
Kaun Iesus, duen me komail
aleer sang kit, o duen me
komail en kekeideki wei, o
kaperenda Kot, iduen omail
kakairida.
2 Pwe komail asa duen ku-
soned akan, me se pang ong
komail ren Kaun Iesus.
3 Pwe iet kupur en Kot,
omail sarauila, pwe komail
en liki sang nenek.
4 Amen amen en kanai ong
pein war a, pwen saraui o
wau o liki sang inong sued,
5 Kaidin ni dender ong in-
ong sued duen men liki kan,
me so asa Kot;
6 O sota me pan piti de kasa-
pungi ong ri a ni meakot, pwe
Kaun o pan kotin iki ong i,
duen me kit inda o kadede
ong komail er mas o.
7 Pwe Kot sota molipei ki-
tail ong samin, a pwen sa-
raui.
8 A ma amen komail pan
mamaleki mepukat, kaidin
aramas me a pan mamaleki
pwe Kot, me pil kotiki ong
komail er sapwilim a Ngen
saraui.
9 A duen limpok en
saulang, menda i en intingki
wong komail, pwe pein
komail padakki sang ren Kot,
me komail en poke pena.
10 Nan met komail kin wiai
ong saulang karos, me mimi
Masetonien pon. A se panaui
kin komail ri at akan, komail
en kakairida.
11 O komail nenenla o
inong iong apwali pein omail
dodok, kadokeki pein pa
omail, duen me se padaki ong
komail er,
12 Pwe komail en sansal
mau mon me mi liki kan, o
komail der mau ong amen en
apwali komail.
13 Ri ai kan, se sota men oki
sang komail duen me maire-
lar akan, pwe komail der in-
sensued dueta irail, me sota
ar kaporopor.

14 Pwe ma kitail kamelele,
me Iesus matala ap iasadar,
nan iduen me mairelar ren
Iesus, Kot pil pan kalua ir ala
re a.
15 Pwe ieteten me se indang
komail ni masan en Kaun o,
kit me memaureta lao Kaun o
pan kotin pwarado, sota pan
ko wei mon me mair akan.
16 Pwe pein Kaun o pan
kotido sang nanlang ki
masan laud, o kapiti en
toulang lapalap amen, o
koronete en Kot; me melar
akan ren Kristus ap pan
maureda mas.
17 Kit me memaureta luadi
ap pan iang ir peukadala nan
dapok kan, ko ong ren Kaun
o nan wäwä, kitail ap pan
mimieta ren Kaun o kokolata.
18 Komail ari kamaiteki ko-
mail la padak pot et.

5

1 A DUEN ansau o auer, ri ai
kan, menda i en inting wong
komail.
2 Pwe pein komail asa
mau, me ran en Kaun o pan
pwarado dueta lipirap amen
ni pong.
3 Pwe irail lao pan inda: A
muei mau, o sota apwal kot
mia, i ansau kaupa pan lel
ong irail dueta li lisean amen;
a irail sota pan pitila.
4 A komail ri ai kan, solar
mi ni rotorot, pwe ran o de
konodi komail duen lipirap
amen.
5 Komail karos seri en
marain, o seri en ran. Kitail
so kisan pong o rotorot.
6 Kitail ari ender mamair
dueta me tei kan, a kitail en
masamasan o daulikin.
7 Pwe me mair, kin mamair
ni pong, o me sokolar, kin
sokolar ni pong.
8 A kitail, me kisan ran,
en liki sang, til wong nan
pere pan marmar en poson o
limpok, o lisoropeki kaporo-
por pan maur.
9 Pwe kaidin ongiong, me
Kot kotin kileledi ong kitail,
a sen konodi maur soutuk ki
atail Kaun Iesus Kristus,
10 Me mata kin kitail er,
pwe ma kitail papat de ma-
mair, en maur pena re a.
11 Komail ari panau o sauas
pena nan pung omail duen
me komail kin wia.
12 A se poeki re omail, ri
ai kan, komail, en apwali me
kin dodok nan pung omail, o
me kaun komail da pan Kaun
o, o me kin panaui komail.
13 Komail kaka kin ir
kaualap ni limpok, pweki ar
wiawia; o komail popol pena.
14 Se panaui kin komail, ri
ai kan, komail en kapung ong
me katiwo kan, o kamait, me
ar poson tikitik, o apapwali
me luet akan, o kanongama
ong karos.
15 Komail masamasan, pwe
amen ender depukki ong
amen me sued me sued, a
en inong iong me mau eta
nan pung omail o ong amen
amen.
16 Komail pereperen ansau
karos.
17 Kapakapta soutuk.
18 Komail danke ni
meakaros, pwe iduen kupur
en Kot ren Kristus Iesus ong
komail.
19 Der kakundi Ngen.
20 Der mamaleki deideikop
akan.

21 Kasosong ong meakan
karos, ap koledi me mau.
22 Liki sang song en sued
karos.
23 A Kot en popol en kasa-
raui komail la kaualap, ngen
omail, o mongiong omail, o
war omail en nekinek mau
ong en atail Kaun Iesus Kris-
tus a pwarado.
24 Melel i, me kotin molipe
komail er, me pan pil wiada.
25 Ri ai kan kapakapa kin
kit.
26 Ranamauki ri at akan
karos metik saraui.
27 I kauki ong Kaun, me ko-
mail pan wadok kisin likau
kis et ong saulang saraui kan
karos.
28 Mak en atail Kaun Iesus
Kristus en mi re omail!

EN PAULUS A KISIN LIKAU KARIAU ONG MEN TESALONIK.

1 PAULUS o Silwanus, o Timoteus ong momodisou en Tesalonik me ren Kot Sam atail, o atail Kaun Iesus Kristus.
2 Mak o popol sang ren Kot Sam atail o atail Kaun Iesus Kristus en mi re omail!
3 Mak eta sen poden danke Kot pweki komail, ri ai kan, pwe omail poson kin laudela kaualap, o omail limpok pena pwaida kaualap.
4 I me kit suai kin komail ong momodisou en Kot akan pweki omail kanongama o poson ni omail kalokolok o kamekam, me lel ong komail.
5 Iei me kasansal pan kadeik pung en Kot, komail ap pan kon ong wein Kot, me komail kamekamki.
6 Pwe me pung ta ong Kot en depukki ong irail me moromorouo ong komail.
7 A komail, me kalokolok, pan iang kit meleileila, ni kasale pan Kaun Iesus sang nanlang iang sapwilim a tounlang manaman akan,
8 Sansaldo ni kisiniai umpumpul, kapukapung ong irail me poponsasa Kot, o ong irail, me so peiki ong rongamau en atail Kaun Iesus Kristus.
9 O me pan lokidokilang kamekam soutuk sang mon silang en Kaun o sang mon a manaman lingan.
10 Ni a pan kotido o lingan kila sapwilim a saraui kan, ni ran o, o usun kin ir karos, me posonlar i, pwe komail kamelele atail kadede.
11 I me se kin pil poden kapakapa kin komail, pwe Kot en kotin kakonekon komail ong paeker o a kotin kaerela omail kapunglol o kapwaiada wiawia en poson ki manaman.
12 Pwe mar en atail Kaun Iesus Kristus en kalinganada re omail, o komail en konekonla re a duen mak en atail Kot o atail Kaun Iesus Kristus.

2

1 SE men poeki re omail ri at akan iran atail Kaun Iesus Kristus a pan kotin pwarado, o atail pan peukedalang i,
2 Komail der wukiwuk sili o der wapon kida ngen eu, de kasoi pot, de kisin likau, me dene kit kadar wong komail, me dene ran en Kaun o mier.
3 Sota amen en kotau komail la ni meakot. Pwe ran o sota pan pwarado, lao wiawia en mas more wei sang, o aramas en dip sansal la, nain me sued.
4 Me pan palian meakaros o kasapwilada pein i, en ileila sang karos, me udan Kot de men kaudok kan, A pan mondi nan tanpas en Kot o mome ong pein i Kot.
5 Komail sota tamanda ni ai mimi re omail, i katiti ong komail mepukat?
6 Ari met komail asaer, me meakot mia, me kin kapwandela a pan pwarado.
7 A rir en sapung kan ap mur pwaida met. Ari so, a

mimieta me kin kapwandela,
lao a pan poioki wei sang;
8 I ansau me likin kapung
o pan sansaleda, me Kaun
Iesus pan kotin kame kila ang
en silang i, o kawe kila lingan
en a pan pwarado.
9 I me pan pwara kido
mana en Satan, iangaki
manaman o kilel akai o
kapuriam ni likam kai.
10 O iangaki widing en
sapung karos ong irail, me
pan lokidokila, pwe re kang
limpok ong melel, pwe ren
dorela.
11 I me Kot kotin mueid
ong irail ni manaman sued
eu men kaping ir ada, pwe
ren kamelele likam.
12 Pwe karos pan
pakadeikada me so kamelele
masan melel, a me mauki me
sapung.
13 A mak eta, sen danke Kot
ansau karos pweki komail, ri
ai kompok kan, o pwe sang
nin tapi o Kot me kotin pila
kidar komail ong maur po-
topot ni saraui la pan Ngen o
ni poson melel o.
14 Pwe ong mepukat a kotin
molipei komail er pan at
rongamau, pwe komail en
pwais aneki lingan en atail
Kaun Iesus Kristus.
15 Ari ri at akan, tengedi
ong o apwali padak, me ko-
mail padakkier, ma sang ni
kasoi de at kisin likau.
16 A pein atail Kaun Iesus
Kristus o Kot o Sam atail, me
pok ong kitail o kupura dong
kitail kamait soutuk o kapor
mau pan mak,
17 I en kamaitala mongiong
omail, o katingi komail ong ni
wiawia mau karos o padak.

3

1 ARI ri at akan, komail ka-
pakapa kin kit, pwe masan en
Kaun o en pwaida o linganla
duen a wiauier re omail.
2 O pwe kit en sapedokala
sang aramas solelapok kan;
pwe poson kaidin pwais en
aramas karos.
3 A Kaun o me melel, me
pan katenge komail o nikid
sang ni me sued.
4 Se kaporoporeki Kaun
o re omail, me komail kin
dadaurata o pan wiada, me
se kakaliki ong komail er.
5 A Kaun o en kotin wiawia
mongiong omail, pwe komail
en direki limpok en Kot o
kanongama en Kristus.
6 Ri ai kan, se kakaliki ong
komail ni mar en atail Kaun
Iesus Kristus, me komail en
muei sang saulang karos, me ko-
mail ronger sang kit.
7 Pwe komail asa duen
idedauen kit, pwe kit sota
wiadar sapung nan pung
omail.
8 O se sota ale sang amen
kan at manga, ap sota pwaip-
wai, pwe se dodok apwal ni
pong o ni ran, pwe sen der
katoutouki amen komail.
9 A kaidin pwe a sota muei
ong kit, a pwe sen wia kin kit
kilel en me komail en alale
sang.
10 Pwe ni at mimi re omail,
iet me se kakaliki ong komail,
meamen me kang wia dodok,
a pil sota pan manga.
11 Pwe se ronger, me akai
mi re omail, me kin weweid
ni mesued ni ar solar kin

dodok, a re apwali kisin tiak
mal.
12 Ari, irail me due met, se
indai ong o panaui irail, pan
Kaun Iesus Kristus, me irail
en dodok, o nenenla o tun-
gole pein kan ar manga.
13 A komail, ri ai kan, der
pangki omail wiawia mau.
14 A ma amen kang oke at
padak nan kisin likau et, i me
komail en kileledi, o komail
der apwali i, pwe i en na-
menokela.
15 A komail der wiaki i
imwintiti amen, a sauasa i
dueta ri omail amen.
16 A Kaun en popol en pein
kotiti ong komail popol ansau
karos o ni song karos! Kaun o
en kotikot re omail karos!
17 Ngai Paulus ranamau ni
mangin pa i, me kisin likau
karos kilelekidi, iduen ai int-
ing.
18 Mak en atail Kaun Iesus
Kristus en mi re omail karos!

EN PAULUS A KISIN LIKAU KAIEU ONG TIMOTEUS.

1 PAULUS wanporon en
Iesus Kristus amen pan
kusoned en Kot Saunkamaur
patail o Kristus Iesus, me
kitail kaporoporeki,
2 Ong Timoteus nai seri
melel ni poson mak o limpok,
o popol sang ren Kot Sam o
Kristus Iesus atail Kaun.
3 Duen ai poeki re om, en
mimieta Episus ni ai pan kola
Masetonien, pwe koe en ka-
pung ong akai, ren der wia
padak toror.
4 Pil der kamelele kasoi mal
o padok en di toto, me kareda
akamai ap sota sauasa koa
dodok en Kot, me tapi sang
poson.
5 Pwe aude pan kusoned
limpok sang nan mongiong
makelekel, o insen mau, o po-
son melel.
6 Sang mepukat akai
muei sanger, rap wuki ong
poupoulap.
7 Re men wiala saunpadak
en kapung, ap so weweki, me
re inda, o me re kin men
padaki kaualap.
8 A kitail asa, kapung me
mau, ma amen so kasapunge.
9 O se asa, me sota ka-
pung en wiaui ong me pung
amen, a ong me sapung kan,
o katiwo kan, o me doo sang
Kot akan, o me dipan akan, o
me so saraui kan, o me san
Kot akan, o me kin kaloke
sam ar in ar, o me kamela
aramas akan.
10 O me nenek kan, o me
madong saut ong ol oko, o
me kin pirap aramas akan,
o me likam kan, o me kaula
likam akan, o ma pil meakot
mia, me so kon ong padak en
kamour.
11 Duen rongamau en lin-
gan en Kot iasanai me pang
dong ia.
12 I ap danke Kristus Iesus
atail Kaun, me kotin kamana
ia da o kamelel ia ni a kotin
kasapwil ia dang dodok.
13 Pwe mas o ngai lalaue
amen, o kaloke saulang kan,
o lolap amen, ari so i diaradar
mak o, pwe i wiadar mepukat
ap sasa o ni ai soposon.
14 A mak en atail Kaun me
lapalap alar kaualap ni po-
son o limpok, me mi ren Kris-
tus Iesus.
15 Melel lepen kasoi lep, o
me mau ong kamelele: Kris-
tus Iesus pwara dong sappa,
pwen dorela me dipan akan;
a ngai me sued sang karos.
16 Ari so, i diaradar mak
o, pwe Iesus Kristus en
kotin kasaleda a kanongama
lapalap re i, pwe men kaale-
mongi ong me pan poson,
pwen maur soutuk.
17 A Nanmarki potopot,
me so kak mor pasang, o
so sansal, i Kot eta. Wau o
lingan en ko ong i potopoteta!
Amen.
18 Kusoned wet i men pang
ong uk, nai seri Timoteus,
duen deideikop akan, me
wiaui ong uk er, pwe ren
sauasu uk, en wia pei mau
eu,
19 Ni om dadaurata poson
o kanakanai ong insen om

mau, me akai pein kase sang
irail, ap peila sang nin poson.
20 Amen irail Imenäus
o amen Aleksander, me
pangalang Satan, pwe ren
lelapok ki kalokolok, ap solar
lalaue.

2

1 Iet me i men panaui
mas: Komail ngidingideki
o kapakapki, o poekipoeki
aramas akan karos, o wia
danke.
2 Kapakapaki nanmarki
o saumas akan karos, pwe
sen meleilei o insememau,
wiawia me kon ong Kot o
melel.
3 Pwe i me mau o kon ong
atail Saunkamaur Kot,
4 Me kotin men, aramas
akan karos en dorela o
lolekong kila melel.
5 Pwe Kot me ta men o wilia
patail me ta men nan pung en
Kot o aramas akan, iet Ara-
mas Kristus Iesus.
6 Me kotin wiala en aramas
karos ar men pwaipwai, kad-
ede en met, en lolok sili ni
ansau me kon ong.
7 I me i wia kila saunkair o
wanporon amen, i kin lokaia
melel o so likam, o saun-
padak ong men liki kan ni
poson o melel.
8 I me i men, ol akan en
kapakap ni wasa karos, ni
ar pokada pa ar saraui, so
makar o so peikasal.
9 Pil dueta li akan, ren
kapwadeki likau makelekel o
lelapok, o tiak mau, a kaidin
ni ingid pit en monga, de
kold, de manaman akan, de
likau lingan,
10 A me kon ong li akan, me
men kasaleda ar masak Kot
ni ar wiawia mau kan.
11 Li akan en nenenla,
ap padapadakki ni tiak en
impimpai.
12 I sota mueid ong li amen,
en wiada padak, de kaunda
ol, a en nenenla.
13 Pwe Adam me wiauier
mas, a muri Ewa.
14 A kaidin Adam, me katia-
maula, a li o me katiamaular,
ap pupedi ni me sapung.
15 A a pan dorela ni a naitik
ma a pan podidi ong poson, o
limpok, o saraui, o tiak mau.

3

1 MELEL kasoi pot et: Ma
amen rapaki koa en pisop, a
kin inong iong wiawia mau
eu.
2 A pisop o en pung, o
warok en li ta men, o so kowei
kodo, a lelapok, o tiak mau,
o apwali men kairu, o koiok
ong padak;
3 A der kamom soko, o so
pamara, a en materok, o der
inong iong akamai, o der pok
ong moni.
4 Me kin kaunda mau pein
toun im a, o me na seri kan
kin peiki ong ni tiak pung.
5 A ma amen, me sokoiok
ong kaunda pein toun im a,
iaduen a pan kak kaunda mo-
modisou en Kot?
6 Pil kaidin saulang kap
amen, pwe a ende aklapalap,
ap lodi ong kadeik en tewil.
7 O en pil kalok mau ren
me mi liki, pwe a de lodi ong
kanamenok o katikatiamau
pan tewil.
8 Pil dueta saunkoa kan
en lelapok, so lo riapot,

so kamom soko, so noroke
moni.
9 Me kin kolekol nan insen
arail makelekel rir en poson.
10 Mepukat en kasosongla
mas, irail ap pan papa, ma
irail me pung.
11 Pil dueta en saunkoa
ar warok kan, ren wia me
kon ong, o so likinekine, o
so kowei kodo, o melel ni
meakaros.
12 Saunkoa kan en warok
en li ta men o ren kaunda
mau nair seri kan o toun im
arail.
13 A me papa mau, kin
kalok maui pein irail, o re
pan pereperenki melel poson
me mi ren Kristus Iesus.
14 Mepukat i inting wong
uk, o i kaporoporeki, me i pan
pwarala re om madang.
15 A ma i pwapwand, koe en
asa duen me koe pan wia nan
tanpas en Kot, iei momodisou
en Kot ieias, o ur o pason en
melel.
16 Meid lapalap rir en
pai ren Kot: Kot sansaleda
ni uduk, ap diarokada me
pung amen ren Ngen, ap
pwaralang tounlang kan, ap
lolok ong men liki kan, ap
kamelel lar ren toun sappa,
ap peukadalang wasa lingan.

4

1 A NGEN me kotin kokop
melel, ni imwin kaua akai
pan pupe wei sang poson, ap
id wuki ong ngen widing o
padak en tewil akan,
2 Me kin sansale mau ki
liki, ap likilikam o insen arail
kakaluakalar ki kisin mata
karakar.
3 Re kin inapwiedi kapa-
paud, o dene ren liki sang
song en manga, me Kot kotin
wiadang irail, me danke, o
poson, o dedekila melel o.
4 Pwe audepa karos, en Kot
me mau, o sota meakot me
mal, ma aramas pan tungole
ap danke.
5 Pwe a pan kasaraui kila
masan Kot o kapakap.
6 Ma koe pan padaki ong ri
atail akan, koe ap pan papa
en Kristus Iesus mau amen,
me kin keleki masan en po-
son o padak mau, me koe
dadaureta mau lel met.
7 A koe en kang kasoi likam
en li laud akai o kaianeki pein
uk me kon ong Kot.
8 Pwe kaiane kin uk pali
war, a sota non katepa, a
meid mau paieki Kot ni
meakaros, pwe iei kaporopor
en maur et o pil maur
kokodo.
9 Nan melel kasoi pot et o a
war ong kitail en apwaliela.
10 Pwe iet me se kin dodok
ong o kalokolokki, at kaporo-
poreki Kot ieias, me Saunka-
maur en aramas akan karos,
a mas ong irail me poson.
11 Mepukat koe en katitiki o
kaukaweweki.
12 Sota amen me pan ma-
maleki om manakap, a wiala
men kaalemongi ong saulang
kan, ni om lokaia o wiawia
kan, o limpok, o poson, o
makelekel.
13 O nantiong wadok, o
panaui, o padak lao i pan
pwar wei.
14 Der kasamal la pai en
mak o, me koe aleer ki dei-
deikop o ni en saunkoa kan ar

pwil pa ar po om.
15 Koe en podidi o sopisokki
mepukat, pwe om lolekong
en sansal ong karos.
16 Kalaka pein uk o padak o,
tengedi ong song pukat, pwe
ma koe pan wiada due, koe
ap pan dorela pein uk o pil,
me kin rong uk.

5

1 KOE der lokaia kelail ong
ol laud amen, a panaui i due
sam amen, a me pulepul due
ri om akan,
2 Li laud due in akan, a me
pulepul due ri om li akan ni
makelekel melel.
3 Kakaki li odi kan, me li odi
melel.
4 A ma li odi na seri kan
mia, de wa en na seri ko, re
pan padakki mas apwali pein
ar penainai, o depuk ong ar
papa o nono, pwe i me mau o
kon ong Kot.
5 A iet li odi melel amen, me
kelep, me kin kaporoporeki
Kot, o podidi ong ngidingid
o kapakap akan ni pong o ni
ran.
6 A me kin kapwaiada a in-
ong sued nan i melar ni a
memaur.
7 Mepukat padapadaki,
pwe ren sota karaunepa.
8 A ma amen sota kin ap-
wali na kan, a mas toun im
a kan, i me kasela poson, o a
sued sang me soposon amen.
9 Li odi men pan kileledi,
ma a sota pulepul sang saun-
par woneisok o ma a warok
en ol ta men.
10 O me kalok mau ki a
wiawia mau, o me wiada seri,
o me apwali men kairu, o me
widen nä en saraui kan, o
me kadek ong me kamekame
kan, o me kapwaiada song en
wiawia mau karos.
11 A der tuki ong li odi
pulepul akan, pwe irail lao
inong wei sang Kristus, re
men pur ong papaud.
12 A irail pan pakadeikada,
pwe re muei sanger tapin po-
son.
13 A re pil ponkake o
papang sili im akan, a kaidin
ponkaka ta, pwe re pil
poupou sili, o pil usa sili
en amen a wiawia, o ar
lokelokaia me sota mau.
14 A i men, li odi pulepul en
papaud, o naitik, o apwali im
ar, o der kare ong me sued o,
en lalaue.
15 Pwe akai me wuki wei,
wuki ong Satan.
16 A ma li odi men mi ren ol
me poson amen de ren li me
poson amen, a en pein apa-
pwali i o der katoutoui mo-
modisou, pwen itar ong me li
odi melel.
17 Saunkoa kan me kin
dodok mau, pan waunla
melel, ir me kin sauasa ni
padak o kawewe.
18 Pwe kisin likau o masani:
Koe der penadi au en kau ol,
me tiakedi wan wit. O toun
dodok me war ong pwain en
dodok.
19 Karaun pan saunkoa
men der kamelele, ma so
saunkadede riamen de sili-
men mia.
20 Ir me wia dip, kapung
ong mon karos, pwe me tei
kan en masakala.
21 I kakaliki ong uk mon
Kot Kristus Iesus o tounlang
lipilipil akan, koe en wiada
mepukat, o so lipilipil, o so

pwen konekon ren aramas.
22 Der madang pokadang
pon amen pa om, o pil der
dipane kila dip en amen kai,
a pein koe en makelekel.
23 Koe der nim pil, a wain
kis me kon ong kaped om
o pweki om somau pan pak
toto.
24 Dip en akai aramas me
sansal ap mau ong kadeikada
ansau wet, a dip en me tei kan
pan sansal eu ran.
25 Pil dueta en akai ar
wiawia mau me sansal metet,
a me tei kan sota kak rirala.

6

1 LADU kan karos en
wauneki melel ar saumas
akan, pwe mar en Kot o
lamalam der lalauela.
2 A irail me ar saumas akan
kin poson ren der mamale
kin ir aki ar saulang, a mak
eta ren peiki ong irail, pweki
ar lelapok o kompokelar.
Mepukat padapadakiki o
panauiki.
3 A ma amen kin wia eu
padak toror, o a sota pan
dadaurata masan mau en
atail Kaun Iesus Kristus o
lamalam, me kon ong Kot,
4 Nan a aklapalap o sota
weweki meakot, a somauki
akamai o lokaia sued, me kin
kareda peirin, kapei lokaia,
lalaue, o karaune mal.
5 O song en akamai en ara-
mas akan, me kin suedela ni
lol arail, re liki sang melel, re
kiki ong, me pai ren Kot pan
kareda kapwa.
6 A pai ren Kot o lolapot, iei
me pai kasampwalia.
7 Pwe sota, me kitail wa
dong sappa a sansal, me ki-
tail pil sota pan wawei sang
meakot.
8 A ma kan atail kisin
manga o at likau mia, kitail
en insenemauki.
9 A irail, me inong iong
kapwapwala, pan lodi ong
songesong, o kotauepa kan,
o inong sued, o kamatok,
me kakirdilang aramas akan,
wasan kamekam o sued.
10 Pwe limpok ong moni me
tapin song sued karos, me
akai inong iong, rap salon-
gala sang poson o kare ong
pein irail kamadak toto.
11 A koe aramas en
Kot amen, tang wei sang
mepukat, a inong iong me
pung o pai ren Kot, poson,
limpok, kanongama, opam-
pap en Ngen.
12 Wiada pei mau en poson,
aneki maur soutuk, me koe
pil paeker ong o kadededa
kadede mau o mon saunkad-
ede toto.
13 I kakaliki ong uk mon
Kot, me kotin kamaureda
meakaros o mon Kristus
Iesus, me kotin kadededa
mon Pontius Pilatus kadede
mau o.
14 Koe en kanikid kusoned,
o so samin, o so sapung, lao
en atail Kaun Iesus Kristus a
kotin pwarado,
15 Me Kaun iasanai pan
kasansaleda ni a ansau, iei
Nanmarki en nanmarki kan
o Kaun en kaun akan,
16 Pwe i eta ieias soutuk, me
kotikot nan marain, me sota
meamen kak ong, me sota
aramas kilanger, o so kak ki-
lang, i en waunla manaman

soutuk! Amen.
17 Koe en kapung ong
me kapwapwaki dipisou en
sappa et, me re der aklapalap
o pil der kaporoporeki
kapwa somelel, a Kot, me
kupurai ong kitail sapan
meakan karos, pwe kitail en
paie kida.
18 Irail en dadaureta ni
arail wiawia mau kan, o ren
rokekila dok mau kan, o nek
pasang, o sapan men sauasa.
19 Wiawia ong pein irail pa-
son mau eu o ki pena ong
ansau kokodo pwe irail en
konodi maur melel.
20 O Timoteus, pereki pai,
me pangalang re om, ni
om liki sang poupou mal
kai o padak likam en me
aklolekong.
21 Me akai lodi ong ap sa-
longala sang poson. Mak o en
me re om!

EN PAULUS A KISIN LIKAU KARIAU ONG TIMOTEUS.

1 PAULUS, wanporon en
Iesus Kristus pan kupur en
Kot, duen inau en maur ren
Kristus Iesus.
2 Ong Timoteus nai seri
kompoke pai: Mak o kapun-
glol, o popol sang ren Kot
Sam, o Kristus Iesus atail
Kaun en mi re om.
3 I danke Kot, me i kin pa-
paki insen ai min sang ren
sam ai ko mas due i kin poden
lamelame uk ni ai kapakap
akan ni pong o nin ran.
4 O inong iong kilang uk
ni ai tamatamanta duen om
sangesang, pwe i en direki
peren.
5 O ni ai tamanda poson
melel, me mi re om, me mi
mas ren in om liakalap Lois o
in om Oinike o i asa, me a pil
mi lol om.
6 Ari, i me i men kataman
kin uk, koe en kamakamaur
pai en Kot, me mi lol om ki
pwil pa i kat po om,
7 Pwe Kot sota kotiki ong ki-
tail ngen en masak, a en man-
aman, o limpok o lelapok.
8 Koe ari der namenokki
om kadedeki atail Kaun, de
ngai sapwilim a salidi men,
a koe en iang ia kamekameki
rongamau duen manaman
en Kot.
9 Me kotin kamaur kitail da
o woronge kin kitail worong
saraui, kaidin iran atail
wiawia kan, a pweki pein
a kupur o mak me a kotin
kupura ong kitail ren Kristus
Iesus mon tapin kaua.
10 A masan wet a sansaleda
ni en atail Saunkamaur Iesus
Kristus, me kotin kapuiala
mana en mela, ap kapwareda
maur o so mor pasang ki
rongamau.
11 I me i kasapwiladang,
pwen saunkair o wanporon,
o saunpadak en men liki kan.
12 I me i pil kin kalokolok
ki. A i sota kin namenok kila,
pwe i asa me i kin kamelele;
o i asa, me a kak nekinekid ai
pai, me i aleer, lao lei ran o.
13 Dadaurata song en
padak en kamaur, me koe
rong sang ia er, o poson o
limpok ren Kristus Iesus.
14 Pai mau o me pwilidier
re om, pera ki Ngen saraui,
me kotikot lol atail.
15 Koe asa, me irail karos,
me mi Asien, wuki sang ia;
kisan ir Pikelus o Ermokenes.
16 Kaun o en kotin maki ong
toun im en Onesiporus, pwe
pan pak toto a kadek ong ia, o
a sota namenok ki ai sal mata.
17 Pwe ni a mi Rom, a nan-
tiong rapa kin ia, ap diar ia
da.
18 Kaun o en kotin kupura
ong i kalangan en Kaun o ni
ran kokodo. A koe asa mau,
duen a papa nan Episus.

2

1 ARI nai seri keleki mak o,
me mi ren Kristus Iesus.
2 O me koe ronger sang ia
impan saunkadede toto, koe
en usai ong aramas lelapok
kan, me koiok ong padaki me
tei kan.

3 Koe iang ia kamekam
duen saunpei en Kristus
Iesus mau amen.
4 Saunpei amen sota kin
kadoki pein kan a manga,
pwen kon ong me ale i.
5 O ma amen pan weir, a
sota pan ale kating, ma a sota
weir mau.
6 A saumat amen, me kin
sapasap en tungole mas wa
kan.
7 Madamadaue duen me
i inda, pwe Kaun o pan
kotin kalolekong kin uk ni
meakaros.
8 Tamataman Iesus Kristus,
me iasada sang ren me melar
akan, kadaudok en Dawid
duen ai rongamau,
9 Me i kamekameki o sa-
likidi dueta me sued amen, a
masan en Kot me so salidier.
10 Mepukat karos i kin
kamekameki me piladar
akan, pwe ren pil konodi
maur soutuk ren Kristus
Iesus iangaki a lingan soutuk
11 Meid melel, ma kitail
iang matala, kitail pil pan
iang ieiasata;
12 Ma kitail dadaurata, ki-
tail pan iang kaunda; ma ki-
tail ponsasa, a pil pan pon-
sasa kitail;
13 Ma kitail sota pan dadau-
rata, a pan kotin melel weita,
pwe a so kak kalikame pein i.
14 Kataman kin irail
mepukat, kadede ong irail
mon Kaun o, ren der akamai
ki sip en lokaia kan, me sota
pan katepai ong meakot, pwe
a pan kasapunge ir ala, me
karong akan.
15 Nantiong konekonela
ren Kot dueta toun dodok
amen, me so karepen na-
menokala mia, me kin padak
weita pung masan melel.
16 A koe en kang poupou
mal akan, pwe ar sapung pan
lapalapala.
17 Arail padak me pan para-
parada due kins. Kisan irail
Imenäus o Piletus,
18 Me pirok sang melel ni
a inda me dene mauredan
aramas wiauier, rap kawela
poson en akai.
19 A pason en Kot pan due-
dueta, a iet kilel: Kaun o
kotin mangi sapwilim a kan,
o: Karos, me asa mar en Kaun
o, en muei sang me sapung.
20 Nan im lapalap kaidin
dal kold o silper eta me mia,
pwe pil dal tuka o dal pwel,
akai men kalingan, o akai
kaidin men kalingan.
21 A ma amen pan muei
sang song en aramas due
met, a pan rasong dal men
kalingan me kasarauiala, o
katepa ong Kaun o mau ong
song en wiawia mau karos.
22 Tang wei sang inong
sued en manakap, ap tang
wong pung, o poson o limpok,
o popol iangaki karos, me kin
kapakapaki ong Kaun o sang
nan mongiong ar makelekel;
23 A padak mal o likam kan
kang, pwe koe asa, me re pan
naitikada akamai.
24 Ladu en Kaun men en-
der akamai, a en kadek ong
karos, o koiok ong padak
o kanongama ong me sued
akan.
25 O opampap ni a kapung
ong me katiwo kan, pwe ele
Kot pan kotin sauasa ir, pwe
ren wukilang lolekong en

melel.
26 O ren pil piti sang ni insar en tewil, me a insara kin ir di ong insen a.

3

1 A IET me koe en asa, ni imwi en ran akan ansau apwal pan pwaida.
2 Pwe aramas akan pan kasampwaleki pein irail, o norok moni, o ponmasu, o aklapalap, o lalaue, o sota peiki ong me wia ir adar, o so danke, o me sued.
3 O sempok, o sasa mak, o likinekine, o weit, o so kadek, so pok ong me mau kan,
4 O me kin pangala me saraui, o me katil la, o kala, o inong iong me sued mon Kot.
5 Me sansalki lelapok ap sasa a manaman; muei wei sang mepukat.
6 Pwe akai irail kin wailong ong nan im akan o kaloedi li akai, me toutouki dip, o me inong sued kin kaua ir sili.
7 Me kin sukusukul ansau karos, ap sota lolekong kila melel.
8 A duen Ianes o Iampres palian Moses, iduen mepukat kin palian melel, i song en aramas akan me suedelar ni lol arail, o me sota mau ong poson.
9 A re sota pan pwaida, pwe ar lolepon pan sansal ong karos dueta a wiauier ren irail.
10 A koe ale sang ai padak o ai tiak, o ai lamalam o poson, o dadaurata, o limpok, o kanongama,
11 O kamekam akan, o kalokolok kan, me lel ong ia nan Antiokien, o Ikonien, o Listra; song en kalokolok toto, me lel ong ia. A Kaun o kotin dore ia lar sang ir karos.
12 A karos me men dadaurata duen me kon ong Kot ren Kristus Iesus, pan kamekameki.
13 A aramas sued o malaun akan pan kakairida ni ar sued, irail pan kotaue aramas akan o re pan kotaue irail.
14 A koe dadaurata, me koe padakkier pwe koe asaer, me koe padakki sang er.
15 O koe asa kisin likau saraui kan sang ni om seri, me kak kalolekongi uk ong maur potopot ki poson me mi ren Kristus Iesus.
16 Pwe masan en kisin likau kan karos tapi sang ren Ngen en Kot, me mau ong padak, o kapung, o kamau, o kainene ong me pung.
17 Pwe aramas en Kot en unsokela o koiok ong wiawia mau karos.

4

1 I KAKALIKI ong uk melel mon Kot o Kristus Iesus, me pan kadeikada me maur o me melar akan ni a pan kotido ni a wei,
2 Padaki masan nantiong eta ni ansau mau o ni ansau me sued kasaleda dip, o kapungada, o panaui ni kanongama, o kaukawewe.
3 Pwe eu ansau kokodo re sota pan mauki padak en kamaur, a duen pein arail inong kasapwilada saunpadak kai, me pan wiada padak duen me re mauki.

4 O re pan kawuki sang
melel salong arail, ap kawuki
ong kasoi mal akan.
5 A koe en masamasan
ni meakaros. Peren ki
kamekam, kapwaiada
wiawia en wanporon amen.
Kapwaiada mau om koa.
6 Metet ngai kamekamela o
ansau en ai mela leler.
7 I wiadar pei mau eu, i
kanikielar ai weir en tang, i
dadaurata poson.
8 Ari, nin en me pung
nekinek ong ia, me Kaun o
pan kotiki ong ia ni ran o, iei
saunkapung pung, a kaidin
ong ngai ta, pwe ong karos,
me anane a pwarado.
9 Kaporisokki uk, pwen
madang kodo re i.
10 Pwe Demas me kase ia
lar pwe a pok ong sappa et, ap
samalanger Tesalonik, Kre-
sens Kalesia, Titus Dalma-
tien,
11 Lukas eta mi re i, ukada
Markus, pwen iang kodo met,
pwe a katepa ong ia ni ai
dodok.
12 A Tikikus i kadaralang
Episus.
13 Likau pup, me i pwiliki-
dier Troas ren Karpus, wado
ni om pan pwarado, o puk
kan o kisin likau kan.
14 Aleksander saunmata
wia ong ia me sued toto, Kaun
o en kotin depuk ong i duen a
wiawia kan!
15 Koe pil kalaka i, pwe a
kin nantiong palian at padak.
16 Ni tapin ai pan
pakadeikada, sota amen me
sauasa, pwe karos tang sang
ia, mepukat ender pwaipwai
ong irail.
17 A Kaun o kotin ieiang
ia o kamana ia da, pwe i en
kak kanikiela ai padapadak o
men liki kan karos en rong. I
dorelar sang au en laien.
18 A Kaun o pan kotin kapit
ia la sang ni wiawia sued
karos, o kotin kalua wong
ia wein nanlang, i en lingan
kokolata! Amen.
19 Ranamau, wong Priska o
Akwila o toun im en Onesi-
porus.
20 Erastus mondi Korint,
a Tropimus somaudar, i ap
pwilikidi Miletus.
21 Kaporisokki uk, pwen
kodo mon ansaun kapau. En
Eupulus a ranamau wong uk,
o pil en Pudens, o Linus, o
Klaudia, o ri atail karos.
22 Kaun o en kotikot ni ngen
om! Mak en mi re omail!

EN PAULUS A KISIN LIKAU ONG TITUS.

1 PAULUS ladun Kot o wan-
poron en Iesus Kristus amen,
duen poson en me pilipildar
en Kot akan o duen erpit en
melel ong pai ren Kot;
2 O kaporoporeki maur
soutuk, me Kot so likam
inaukidar mon tapin kaua.
3 A ni a ansau a kotin
kasansaledar a masan ki
padak, me ko ong ia, duen
kusoned en Kot atail Saunka-
maur.
4 Ong Titus nai seri melel ni
ata poson ta ieu: Mak o popol
sang ren Kot Sam o Kristus
Iesus atail Saunkamaur en
mi re om!
5 Iet karepen ai kamodang
uk edi Kreta, pwe koe en kap-
waiada, me kaikenta wiauier
o kasapwilada saunkoa kan
ni kanim karos, due i kakaliki
ong uk.
6 Saunkoa amen en indand
mau, o warok en li ta men, o
me na seri kan posonla, o so
kaindandeki, me re kamom
de sopeik.
7 Pwe pisop en pungla,
duen saunkoa en Kot amen,
der katiwo, der purianikom,
der kamom wain, der pa-
mara, der norok moni.
8 A ren apwali men kairu
o pok ong me mau, o
kanongama, o pung, o saraui,
o makelekel.
9 Kolekoleta masan, me
udan pung o koiok ong
padak, pwen kak ong
panauiki padak en kamaur
o kapung ong me katiwo kan.
10 Pwe ir me toto me
malaun o kapei lokaia o
me kaweid sapung, iet eten,
kisan men sirkomsais.
11 Me mau ong au ar en
pinapinla, pwe re kin kawuk-
ila toun im toto, o me kin
padapadaki, me sota mau,
pweki moni.
12 Amen irail, pein arail
saukop amen inda: Men
Kreta me kalap likam, man
sued o laualo, nain manga.
13 Kadede pot et me melel.
Ari, i me koe en kapung kelail
ong irail, pwe ren kelailada
ni poson.
14 O ren der insenoki en
Sus oko ar kasoi mal akan o
kusoned en aramas akan, me
muei sang melel.
15 Karos me kon ong
makelekel akan, a sota me
kon ong me samin o so poson
akan, pwe arail lamelame o
pil insen arail me samin.
16 Re kin inda, me re asa
Kot, a ni ar wiawia kan re kin
ponsasa i. Irail meid sued, o
sopeik, o so koiok ong song en
wiawia mau karos.

2

1 A KOE en padapadakeki
duen me kon ong lamalam en
kamaur.
2 Padaki ong ol ma kan, ren
der wukiwuk sili, a ren in-
dand mau o ngenin, o kelail
ni poson, o ni limpok, o ni
kanongama.
3 Pil dueta li ma kan, ren
wiawia duen me kon ong sa-
raui kan, ren der likinekine

der lidun wain, a ren saun-
padak en me mau,
4 Pwe ren panaui li pulepul
akan, en apapwali ar paud o
pok ong nair seri kan.
5 Ren lelapok, min, apwali
nan im ar akan, kadek, peiki
ong ar warok kan, pwe
masan en Kot ender lalauela.
6 Pil dueta manakap akan,
panaui ir, ren lelapok.
7 Ni wiawia mau kan
karos koe kasaleda pein uk
kaalemongi mau amen, ni
om padak melel o lelapok.
8 Kida padak en kamaur o
namenokala, pwe me palian
kitail en namenokala, o sota
diar me sued kot men ka-
raune kitail.
9 Padaki ong ladu kan, me
ren peiki ong ar saumas ni
meakaros ren kaperen ir ada,
o ren der katiwo.
10 Ren der pirap, a irail en
mau o melel ong irail, pwe
ren kalinganada lamalam
en Kot atail Saunkamaur ni
meakaros.
11 Pwe mak en Kot pwarado
kamaureda aramas akan
karos.
12 O padapadaki ong ki-
tail, me kitail en muei sang
meakan me doo sang Kot
o inong sued en sappa, ap
lelapok, o pung, o dadaureta
me kon ong ni sappa et.
13 O auiauiki kapor mau,
o sansal lingan en atail Kot
lapalap o atail Saunkamaur
Kristus Iesus.
14 Me sokonpaudeki pein
i ki kitail, pwen dore sang
kitail sapung karos, o ka-
makelekel ong pein i aramas,
me a pan sapwilim aneki,
me kin nantiong wiawia mau
karos.
15 Mepukat padake kida,
o panauiki, o kapung kelail
ong; sota amen me pan ma-
male kin uk.

3

1 KATAMAN kin irail ren
peiki ong monsap o me man-
aman akan, o ren apwali
wiawia mau karos.
2 Der lalaue amen, der aka-
mai, a en kamantik, o opam-
pap ong aramas akan karos.
3 Pwe kitail pil pweipwei
mas o, o sopeik, o salongala, o
papa song en inong o madong
sued akan, kokoa me sued, o
peirin, pakailok, o kailongki
amen amen.
4 A kalangan o limpok
en Kot atail Saundor lao
pwarado,
5 A kotin dore kitail la
kaidin pweki pein atail
wiawia pung, a pein a kupur
ki paptais en kaipwi kap o
kawilia kap ren Ngen saraui.
6 Me a kotin kupura dong
kitail kaualap ren Iesus Kris-
tus atail Saundor.
7 Pwe kitail en pung kila
a mak, pwen sosoki maur
soutuk duen at kaporopor.
8 Melel padak pot et o
i men, koe en nantiong
kaweweda, pwe irail, me
posonla Kot, en kadoke kin
ir wiawia mau, mepukat me
mau o kon ong aramas akan.
9 A liki sang peidok mal
akan, o padok en tiak kan, o
akamai, o akamai ki kapung,
pwe mepukat sota kadepa o
me mal.

10 Aramas likin panau
amen, panaui pan mepak de
riapak ap muei sang i.
11 Pwe koe asa, me i me
sapung o kin wia dip, a
kadeikada pein i.
12 I lao kadar wong uk
Artemas de Tikikus, koe
madang dong ia, Nikopolis,
pwe i kileledier me i pan
kauson wasa o ni ansaun
kapau.
13 Saunkawewe Senas
o Apolos kadara dong ia
madang. Sauasa ira, pwe ira
de anane meakot.
14 O naitail akan en porisok
o koiokki ong wiawia mau,
pwe ren der so wa ’rail.
15 Karos, me mi re i, kin
ranamau wong uk. Ranamau
wong karos, me kin pok ong
kit ni poson. Mak o en mi re
omail karos!

EN PAULUS A KISIN LIKAU ONG PILEMON.

1 PAULUS salidi en Kristus
Iesus amen, o ri atail Tim-
oteus ong Pilemon kompoke
pat o at warok ni dodok kan.
2 O ri atail li Apia, o sauas
pat Arkipus, o momodisou,
me mi nan tanpas omui;
3 Mak o popol sang ren Kot
sam atail o atail Kaun Iesus
Kristus en mi re omui!
4 I kin danke ai Kot ni
ai kapakap kin komui ansau
karos.
5 Pwe i ronger duen omui
limpok o poson ong Kaun
Iesus o ong saraui kan karos.
6 Pwe poson o me mi re
’tail en kakairida re omui, ni
omui dedeki duen me mau
kan karos, me mi reatail sang
ren Kristus.
7 Kit peren kidar o kamait
kilar omui limpok, pwe mon-
giong en saraui kan en kelail
kilar komui, ri ai.
8 I me i aimaki ren Kristus
kusoned eki ong komui duen
me pan wiaui.
9 Ari so, pweki ai limpok
ong komui i men poeki ta
re omui, pwe ngai Paulus
likailapalar o salidi en Kris-
tus amen.
10 I poeki re omui nai seri
Onesimus, me i wiadar ni ai
salidi,
11 Me so katepa ong komui
mas o, a met a katepa ong
komui o ngai.
12 I me i kapure ong komui,
komui ari apwali i, dueta
pein mongiong i.
13 Pwe i mauki a en mimi-
eta re i, pwen papa ia ni ai
saliekidi rongamau, wiliandi
komui,
14 A i sota men wia meakot,
me sota pwili sang kupur
omui, pwe omui wia mau
ender mansairen a soman-
sairen.
15 Ele a tang sang re omui
ansau kis, pwe komui en pur
ong naineki i kokolata.
16 Kaidin due ladu amen,
a mau sang ladu amen, pwe
due ri omui kompok amen;
iduen re i, a re omui pan laud
sang ni pali uduk a o ni pali
en Kaun.
17 Ma komui akawarok kin
ia, apwali i dueta pein ngai.
18 A ma a wia sapung ong
komui er, de pwaipwand ong
komui, i pan kapungala.
19 Met ngai Paulus int-
ingkier pein pa i, i pan pwain,
ari so, i so pan inda, me
komui pwaipwand ki ong ia
pein komui.
20 Ei ri ai, i men paiekin
komui ren Kaun o, kainsene-
mauda mongiong i ren Kris-
tus.
21 I kaporoporeki om peik,
ap inting wong komui. A i
asa, me komui pan wia laud
sang, me inda.
22 I men, komui en
kaonopada deu i, pwe i
kaporoporeki, me i pan
lapwadang komail ki omail
kapakap.
23 En Epapras, ai warok ni
ai salidi pan Kristus Iesus, a
ranamau wong komui.
24 O Markus, o Aristarkus, o
Demas, o Lukas ai warok en
dodok kan.

25 Mak en atail Kaun Iesus
Kristus kin iang ngen omail!
Amen.

KISIN LIKAU ONG MEN IPRU.

1 MURIN masan toto, me
Kot kotin kadedeki saukop
akan ni tapin kaua ong sam
atail akan,
2 A ni imwin kaua o ran
pukat, a kotin masan kidong
kitail Na, me a kotin kasap-
wilada, pwen sosoki meakan
karos, o me a kotin wia kida
wei pokon,
3 Me kisan a lingan o wewe
mau ong mom a, o kotin
kaun kida meakaros a masan
manaman, a lao kotin ka-
makelekele ki sang dip atail
ki pein i, ap kaipokedi ni pali
maun en Kaun lapalap poa.
4 I me a lapalapalar kaulap
sang tounlang kan, pwe a
aleer mar eu, me lap sang
mar arail.
5 Pwe is ren tounlang kan,
me a kotin masani ong: Koe
nai Ol, ran wet I kaipwi
ukadar? O pil eu: I pan wiala
Sam a, o a pan wiala nai Ol?
6 O pil eu: A lao pan pil
kare dong sappa Meseni o, a
kotin masani: Tounlang en
Kot karos pan pongi i.
7 A duen tounlang kan a
kotin masani: A wiaki sap-
wilim a tounlang kan man en
kadar o a papa kan umpul en
kisiniai.
8 A duen Sapwilim a a kotin
masani: Mol omui, Maing
Kot, pan potopot eta. O sokon
en pung, iei sokon en wei
omui.
9 Komui pok onger me
pung, ap kailongki tiak
sapung; iei me omui Kot keie
kin komui Maing Kot, potik
kaperen, pwen lapa sang
nanmarki kan karos.
10 O pil eu: Komui Maing
pasonedier sappa nin tapi o,
o lang akan wiawia en lim
omui kan.
11 Irail pan momela, a ko-
mui pan kotikot eta, o irail
karos pan maringalar dueta
likau eu,
12 Komui pan kotin wilitik
ir pena dueta likau eu, o irail
pan wukila, dueta likau eu; a
komui pan duedueta o omui
par akan sota pan rosela.
13 A is ren tounlang kan, me
a kotin masani ong: Mondi
ong ni pali maun i, I lao
kaloedi om imwintiti kan pan
nä om?
14 Kaidin irail karos
ngen en men papa me kin
pakadarala pwen papa irail,
me pan sosoki maur soutuk?

2

1 I ME kitail en nantiong
madamadaua, duen me kitail
rongadar, pwe kitail ender so
konoti.
2 Pwe ma masan o, me
pousa sang ren tounlang
kan, me inen o kaopa karos
o katiwo karos kalokoloker
duen kapung o,
3 Iaduen atail pan kak
pitila, ma kitail mamaleki
kamaurpa lapalap wet, me
tapida ni a kalok sang ren
Kaun o ap pil sang ren me
rongorong i kan!
4 A pil Kot, me kotin kad-
edeki ni kilel akan, o mana-
man akan, o song en wiawia

kelail akan, o kisakis en Ngen
saraui, duen pein kupur a.
5 Pwe a sota kotiki ong
tounlang kan, en koaki sappa
kokodo, duen me se indinda.
6 A amen me kadede o inda
ekis wasa: Dakot aramas o,
pwe komui kin kotin kupura
i, de nain aramas amen, pwe
komui kotin apwali i?
7 Komui kotin kasapwilidi i
ansau kis pan tounlang kan,
ap kotin nine kin i lingan o
wau.
8 Kom kotin kaloedier
karos pan aluwilu a kan.
A ni a kotin kaloedi ong i
meakaros, solar, me sota lodi
ong i. A met kitail saikenta
kilang, me karos lodi ong i.
9 A kitail kilang Iesus,
me kasapwilidi ansau kis
pan tounlang kan, pweki a
kalokolok ong kamatala, ap
nine kida lingan o wau, pwen
mata kila amen amen duen
mak en Kot.
10 Pwe me mau ong i, me
dipisou kan karos wiaui
onger o wiaui kidar, ni a
kotin kalua wong lingan seri
toto, en kaunsokala Tapin
maur arail ki kamekam,
11 Pwe i, me kin kasaraui,
o irail, me pan kasarauila,
karos tapi sang me ta men,
i me a sota kotin namenokki
riane kin irail,
12 Duen a kotin masani: I
pan padaki ong ri ai kan mar
omui, o nan pung en momod-
isou i pan kaul kaping ong
komui.
13 O pil eu: I pan liki i. O
pil eu: Masani, iet ngai o seri
kan, me Kot kotiki ong ia er.
14 A duen seri kan, me
kisan pali nta o uduk, i me
a pil kotin ale ong pein i
mepukat, pwe ni a matala
i en kaloedi i, me kaun en
mela, iei tewil o,
15 O kotin lapwada irail
karos, me lodi ong masak
mela, ap lidulidu arain arail
maur.
16 Pwe kaidin tounlang
kan, me a kotin apapwali,
pwe a kotin apapwali kadau-
dok en Apraam.
17 I me a kotin udan duela
ri a kan ni meakaros, pwen
kalangan o wiala samero la-
palap melel amen, mon Kot,
pwen tomki dip en aramas
akan,
18 Pwe duen pein i kanau-
dokalar o songesong, a kotin
mangi duen sauasa irail, me
songesonger.

3

1 I ME, ri ai saraui kan,
komail me pwaisanekier
en lang a eker, komail
madamadaua duen wan-
poron o samero lapalap en
atail lamalam: Iesus.
2 Me melel ong i me kas-
apwilada i, dueta Moses me
melel wasa karos nan tanpas
en Kot.
3 Pwe lingan en Ol men
et me lapa sang lingan en
Moses, dueta aramas amen,
me wiadar im eu, me kaka
sang im o.
4 Pwe im karos wiauieda
ren aramas amen, a me
wiadar meakan karos, iei
Kot.
5 A Moses me melel ni a
koaki tanpas en Kot, dueta
papa amen, pwen saunkad-
ede en meakan me pan
lokido.

6 A Kristus me udan Na, ap
melel nan pein tanpas a. A
tanpas a iei kitail, ma kitail
kolekoleta poson o peren en
kaporopor lao lel imwi.
7 I me Ngen saraui kotin
masani: Ran wet, ma komail
pan rong kapitie,
8 Komail der kapitakaila
mongiong omail, due ni
ansau en kaongiong ni ran
en songesong nan sap tan.
9 Wasa me sam omail akan
kakaudud o kasosong ia o
irail kilanger ai wiawia kan
saunpar paeisok.
10 Iei me I makaraki pan ti
o, ap inda: Mongiong arail
kin poden sapungla. A irail
solelapokki ai al akan.
11 Iei me I kaukila ni ai
makar: Irail sota pan konodi
ai moleilei.
12 Kalaka ri ai kan, pwe
mongiong en amen de
suedela, ap so poson o muei
wei sang Kot ieias.
13 A komail panau pena ran
karos arain omail kak inda:
Ran wet; pwe amen de kapi-
takai kila widing en dip.
14 Pwe kitail wialar kisan
Kristus, ma kitail koleko-
leta tapin atail liki lao
imwisokela.
15 Duen a lokido: Ran wet,
ma komail pan rong kapitie,
komail de kapitakaila mon-
giong omail, due ni ansau en
kaongiong.
16 A is irail, me kaudud ong
i ni ar rongadar? Kaidin irail
karos, me ko wei sang Äkipten
ren Moses?
17 A is irail, me a kotin
ongiong kidar par paeisok?
Kaidin irail, me wiadar dip,
me war arail pupedi nan sap
tan?
18 A is irail, me a kotin
kaukila, me re sota pan
konodi a moleilei? Kaidin
irail eta, me sota peiki ong i.
19 Ari, kitail diarada, me re
sota kak, konodi, aki ar so
poson.

4

1 KITAIL ari kanakanaiong
pein kitail, pwe inau pan
pedelong ong nan a moleilei
mimieta, pwe amen re omail
ender diarokada duen amen,
me sota konodier.
2 Pwe rongamau pil lolok
dong kitail er dueta ong irail;
a arail rong masan o sota
kadepa ong irail, aki a sota
doleki poson ren me ron-
gadar akan.
3 A kitail me posonlar, pan
pedelong ong nan moleilei
o, duen a kotin masanier:
I kaular ni ai makar: Re
sota pan pedelong ong nan
ai moleilei. Ari so, wiawia
kan unsokalar ni a kotin
kapikadar sappa,
4 Pwe ekis wasa a kotin
masanier duen ran kaisu:
Kot kotin moleilei sang a
wiawia kan karos ni ran
kaisu.
5 O wasa et a pil kotin
masani: Irail sota pan pede-
long ong nan ai moleilei.
6 Ari, a kak ren akai en
pedelong ong nan moleilei o;
a irail, me aleer rongamau
mas o, sota pedelong ong,
pweki ar sopeik.
7 Kot ap pil kotin kileledier
ran eu: Ran wet! Ni a kotin
masanier ren Dawid murin
ansau warai, duen a masan

moa: Ran wet, ma komail
pan rong kapitie, komail der
kapitakaila mongiong omail.
8 Pwe ma Iosua kamoleilei
ir ala, a sota pan kotin katitiki
duen eu ran.
9 Ari kamol en sapat pan
sapwilim en Kot akan mia.
10 Pwe i, me pedelong ong
nan a moleilei, a pein pil
moleileila sang a wiawia kan,
dueta Kot sang sapwilim a
kan.
11 Kitail ari kaporisoki pein
kitail, en pedelong ong nan
moleilei o, pwe amen ender
lodi ong song en sopeik ota.
12 Pwe masan en Kot me
maur, o manaman, o kong
sang kodlas au riau, o kin til
wong, lao a kasare pasang
maur o ngen, pil kokon akan
o kanang en ti o; o kadeikada
lamelam o inong en mon-
giong o,
13 O sota man me maur kot
me rir sang i, pwe meakaros
me sansal o kadiarokada
mon silang i. Kitail en
kapungala pein kitail re a.
14 Ari, pweki atail samero
lapalap kasampwal Iesus,
Sapwilim en Kot, me kotidala
nanlang, kitail en dadaurata
lamalam.
15 Pwe atail samero lapalap
kaidin i amen, me sota kin
kotin pam atail luet akan. A
i amen me songesong ni song
karos dueta kitail ap sota dip
a.
16 Iei me kitail en aima ko
dong mol en mak, pwe kitail
en tungole kalangan o mak,
pwen sauas patail ni ansau
me mau ong.

5

1 PWE samero lapalap
karos, me pilipildar sang
ren aramas akan, pan kasap-
wilada, pwen sauasa aramas
akan ren Kot, pwen wiada
kisakis o mairong pweki dip;
2 Me kak pamada duen me
sapung o salongala kan, pwe
i pil me lued.
3 I me a udan kida mairong
pein dip a, dueta a kin tomeki
dip en aramas akan.
4 O sota amen, me kin
kasapwilada pein i, pwe a
pan kasapwilada sang ren
Kot dueta Aron.
5 Pil dueta Kristus, me sota
kalinganada pein i, pwen
wiala samero lapalap, a i me
wiadar me masani ong i: Koe
nai Ol, ran wet I kaipwi uk
adar.
6 Duen a pil kotin masani
ekis wasa: Koe samero duen
al en Melkisedek kokolata.
7 O ni ran akan, me a
kotikot ni pali uduk, a
kotin mairongki laolao, o
ngidingid, o kaukauwet, o
tontonir ong i, me pan kak
dorela i sang a pan matala,
o pweki a wauneki Kot, a
laolao pil pwaidar.
8 I me Sapwilim a, ari so,
a kotin padakki peik ni a
kalokolok.
9 O ni a unsokalar a kotin
wialar kamaur pan maur
soutuk ong irail karos, me kin
oke i.
10 O Kot pil kotin kamare
kin i samero lapalap duen al
en Melkisedek.
11 Iran mepukat kasoi toto
mi re at, a me apwal en
kaweweda, aki omail sota

dedeki.
12 Nan a daulier ansau, me
komail en wiala saunpadak,
ari so, komail me pil mau
ong, amen en kawewe ong
komail tapin lamalam en
masan en Kot, wialar song
dueta irail, me kin tungole pil
en didi, a kaidin kisin manga.
13 Pwe amen amen me kin
tungole pil en didi, me man
salongpon ni masan en pung,
pwe a rasong seri pwelel.
14 A me unsokalar akan
me mau ong kisin manga,
pwe irail me anlar lamalam
pweki ar laudelar, ap asa
duen me mau o me sued.

6

1 I me kitail pan muei
sang tapin padak en Kristus,
ap kakairida o unsokela, a
kaidin pur ong wia pason ni
at kalukila wiawia en mela
kan, de poson Kot,
2 De padak duen paptais, o
pokada pa kan poa, o duen en
me melar akan ar pan mau-
reda, o duen kadeik soutuk.
3 A i me kitail pan wiada,
ma Kot pan kotin mueid ong.
4 Pwe a so kak pa ’rail, me
marainlar, o me wewekier
kisakis sang lang, o audaud-
kier Ngen saraui,
5 O lolekong kilar masan
en Kot mau, o manaman en
muei mau kokodo,
6 Ma irail pan pup wei sang,
re solar pan kak pur ong
kalula, pwe irail pein kalop-
uela Sapwilim en Kot o kana-
menokalar i.
7 Pwe sap me lamelamur
ki katau, me kin pure-
pure moredi ong, o me
kawosadang irail, me kin wia
sapasap kapwa mau, iei sap
o me kin ale pai ren Kot.
8 A ma a kin kawosada tuka
teketek o dip, iei me sued o
mau ong kariala o ni imwi a
pan karongala.
9 A kompoke pat akan, se
asa, me komail sota kin duota
ni meakan me kareda maur,
ari so, iduen at kin pada-
padak.
10 Pwe Kot sota sapung,
o a sota kak maliela omail
wiawia kan o omail dodok
limpok, me komail kasansale
ong mar a ni omail papaer
me saraui kan, o ni omail kin
papa.
11 A kit kin inong iong,
amen amen komail en nan-
tiong duedueta kasansaleda
kaporo por melel lao lel
imwi.
12 Pwe komail der tangan-
gala, a komail alale sang irail,
me poson o kanongama ap
sosoki inau kan.
13 Pwe ni en Kot a kotin
inauki ong Apraam, a kotin
kaukila pein i, pwe sota me
lap sang en kau kila,
14 Masani: Melel I pan ka-
pai uk ala o kangeder uk ala.
15 I ari auiauieta ni
kanongama ap pwaida inau
o.
16 Pwe aramas akan kin
kaukila me lapa sang ir, o
kaula kin kaimwisokala aka-
mai karos.
17 I me Kot pil kotin kauk-
ila, pwen kasale ong irail, me
pan sosoki pai en a inau o, me
a inau sota kak wukila.
18 Pwe song riau me so kak
wuk, pwe Kot sota kak likam,
en kamait kit ala melel, pwe

kitail en tang wong kaporo-
por, me mi mo atail.
19 Kaporopor wet me ra-
song paipong en ngen atail,
me melel o teng, me kak lel
wong nan pera saraui.
20 Iei wasa atail saunkair
kotila ia pweki kitail, Iesus,
me wiala samero lapalap ni
al en Melkisedek kokolata.

7

1 IEI Melkisedek nanmarki
en Salem o samero en Kot
lapalap amen, me kotilan tu
ong Apraam, ni a pure do
sang a kaloedi nanmarki kai,
ap kapaida i;
2 Me Apraam pil kotiki ong
eisok kis eu sang ni a dipisou
karos. Iet wewe kaieu en
mar a: Nanmarki en pung; ap
pil: Nanmarki en Salem, iet
wewe: Nanmarki en popol;
3 Me sota sam a, sota in a,
sota a kainok, sota tapin a ran
akan, pil sota imwin maur. A
a ras ong Sapwilim en Kot, o a
pan samero kokolata.
4 Komail kilang ol lapalap
men et, me sam atail Apraam
kotiki ong eisok kis eu en a
dipisou, me lodier.
5 Melel eta kadaudok en
Lewi, me kasapwiladang
dodok en samero, arail
kusoned mia, me ren ale
sang ren aramas akan, iei
ri arail akan, eisok kis eu,
duen kapung, a ir pil kisan
kadaudok en Apraam.
6 A i, me sota kisan irail, ale
eisok kis eu sang ren Apraam
o kapaiada i, me aleer inau o.
7 Nan melel kaualap me tik-
itik o kin paida sang ren me
lapalap.
8 Ari met, aramas akan me
udan mela, kin ale eisok kis
eu, a mo amen, me kadedepa
mia, duen a ieiasata.
9 Ari melel, pil kadaudok
en Lewi me kin ale eisok
kis eu, kida eisok kis eu ong
(Melkisedek) ki Apraam.
10 Pwe a mimieta nan lon-
gelong en sam a, ni ansau
Melkisedek kotilan tu ong i.
11 Ari, ma dodok en samero
Lewi unsokela — pwe i ansau
irail aleer kapung o — da
katepan amen samero en
pwarado ni al en Melkisedek,
a kaidin ni al en Aron?
12 Pwe ma dodok en
samero wukila, nan kapung
pan pil wukila.
13 A i, me se indinda, i kisan
eu kainok, a sota amen sang
nan kadaudok wet apwalier
pei saraui.
14 Pwe meid sansal, me
Kaun patail tapi sang Iuda.
Ari, iran sau wet Moses sota
katitiki meakot duen samero.
15 Mepukat sansal melel,
ma amen samero pan kotido
ni al en Melkisedek,
16 Me sota kasapwiladar
pan tiak en kusoned uduken,
pwe pan manaman en maur
soutuk.
17 Pwe iet kadedepa: Ko-
mui samero soutuk amen
duen al en Melkisedek.
18 Pwe i me kusoned en mas
nikier, pwe me luet o sota
katepa,
19 Pwe kapung sota kak
kaunsokala meakot, a ka-
poropor me mau sang men
mas, pan id pwarado, me
kitail kak tuki ong Kot.
20 O iet pil eu kasampwal:
Pwe a kasapwil kida kaula —

a irail wiala samero ni sota
kaula.
21 A men et sapwilikida
kaula ren i, me kotin masani
ong i: Kaun o kaular, a ap
sota pan kalu kila: Komui
samero soutuk amen duen al
en Melkisedek.
22 Iei me Iesus pil wiala ka-
pung pan inau, me mau sang
men mas.
23 A irail me toto, me wialar
samero, pweki ar matalar,
kareda, me irail sota kak
mimieta.
24 A i me potopoteta, pwe a
kotin aleer dodok en samero
soutuk.
25 Ari, i me a kotin kak ka-
maureda melel ir karos, me
kai ki ong Kot i, pwe a kotin
ieiasata, pwen laolao kin ir.
26 Pwe iduen samero la-
palap me mau ong kitail, me
saraui, o so sapung, o so
samin, o me liki sang me di-
pan akan, o ileila sang nan-
lang.
27 Me sota rasong samero
lapalap akan, me kin kida
mas mairong pweki pein dip
arail ap pweki en aramas
akan ni ran karos. Pwe i me
a kotin wiadar pan pak ta ieu,
ni a kotin mueid ong Kot pein
i.
28 Pwe kapung kin kas-
apwiladang samero aramas
luet akan, a masan en kaula,
me wiauier murin kapung,
kasapwiladar Sapwilim a,
me unsokalar soutuk.

8

1 A iet orlepan me se in-
dinda: Atail samero lapalap,
me kotikot ni pali maun en
mol en Kaun lapalap nan-
lang.
2 Iei papa en pera saraui
o im likau melel, me Kaun
kotin kauada, kaidin aramas
amen;
3 Pwe samero lapalap
karos pan kasapwilada, en
kida kisakis o mairong kan. I
me udan pung men et en pil
kida meakot, me a pan kotin
mairongki.
4 Ma a kotikot sappa, a
sota pan kak samero, pwe
samero kan mia, me kin ki-
dang kisakis duen kapung o,
5 Me kin alale sang meakai
mi lang, duen Moses, me Kot
kotin kalolekongla, ni a pan
kauada im likau. Pwe a
kotin masani ong i: Kanai
ong, o wiada meakaros, duen
me kasansale ong uk er nin
nana!
6 A i me aleer papa eu, me
mau sang arail, pwe i kapwai
pan inau, me mau sang men
mas, pwe a tapi sang masan
en inau, me mau sang men
mas o.
7 Pwe ma inau en mas o un-
sokalar, sota me pan rapaki
wasa en eu inau.
8 Pwe a kotin kupur sued
kin irail masani: Kilang, ni
ran oko, me pan kodo, I pan
ki ong men Israel o kainok en
Iuda inau kap eu; iei me Kaun
o kotin masani.
9 Kaidin dueta inau o, me
I ki ong sam ar akan, ni ran
o, me I koledi pa arail, pwen
kalua irail do sang nan sap
en Äkipten, pwe re sota po-
didi ong ai inau; ari, I ap sota
inseno kin irail, me Kaun o
kotin masani.
10 A iet inau o, me I pan
wiai ong men Israel murin

ran oko, me Kaun o kotin
masani: I pan audeki ngen
arail ai kapung, o intingiedi
nan mongiong arail, I pan
wiala arail Kot, o re pan wiala
nai aramas.
11 Sota amen me pan
padaki ong men imp a, o ri
a indinda: Lelapokki Kaun!
Pwe amen amen pan lelapok
kin ia sang ren me tikitik o lel
ong me lapalap re ’rail.
12 Pwe I pan makeki ong ir
ar sapung kan, o dip arail I
solar pan tamanda.
13 Ni a kotin masani: Inau
kap, a kotin kamaringala
men mas o. A me maringalar
o malar, me mau ong loki-
dokila.

9

1 A inau kaieu pil a kusoned
en wia saraui mia, o pera sa-
raui me sansal.
2 Pwe im likau eu wiauier, a
ni pali liki lamp mia, o tepel,
o prot en kasansal; iei wasa,
me adaneki wasa saraui;
3 A palila sang pera, ilolong,
i wasa me adaneki wasa sa-
raui melel.
4 Iei wasan pei saraui kold
en kisiniai o kopa en inau,
me kitimeki pena kold wasa
karos, a dal kold iangaki
mana, o en Aron a sokon, me
masel pasang, o slet en inau.
5 A ponangin kopa o
Kerupin en lingan mia, me
kompwaledi wasan tom. A
ansau wet i sota pan padaki
ong komail due.
6 A mepukat karos lao
onoper, samero kan kin
pedelong ong nan im likau
moa kapwaiada dodok ong
Kot ansau karos.
7 A nan im likau kariau
samero lapalap eta kotilong
ong kelep pan me pak nan
par eu iangaki nta, me a tom
kida pein dip a o dip en ara-
mas akan.
8 I me Ngen saraui kotin
kasansale kida, me al en nan
pera saraui melel saikenta
wiauier, arain im likau moa
mia.
9 Mepukat karasepa eu
en ansau wet, pwe kisakis
o mairong en wiaui lole, a
re sota kak kapungala nan
insen en i, me kin kapwaiada
dodok ong Kot wet.
10 Pwe met akan wiauita,
pwen pil iang manga o nim, o
song en kamakelekel akan, o
tiak en kamaui pali uduk, me
pan wiaui, lao lel ansau me
mau song.
11 A Kristus me kotido,
pwen samero lapalap en
dipisou en mur, ap kotin
weid nan im likau eu, me
lapa sang o mau sang men
mas o, me kaidin wiaui kidar
pa, o me sota udan pali pa et,
12 Pil sota kotikilong ntan
kut ol de kau pul a pein nta
pan mepak, me a kotikilong
nan pera saraui melel, pwen
lapwapan dip soutuk.
13 Pwe ma ntan kut o kau
ol o pas en kau li usupeki
me samin kan ap kaminela o
kasarauiala pali uduk o,
14 Daduen ntan Kristus so
mau sang kaualap, me ton-
meteki pein ong Kot ren Ngen
soutuk, me sota me suet kot
pit, pwen kamakelekel insen
atail sang ni wiawia mela

kan, pwen papa Kot ieias!

15 I me a kotin wiala sauntom en inau kap; a matala wiauier, pwen lapwada sapung kan, me wiauier pan inau kaieu, pwe irail me paeker akan en ale inau en soso soutuk.

16 Pwe ma inau en soso en pwaida, i me wiadar inau o, pan mela mas.

17 Pwe inau en soso kak pwaida murin aramas a mela, ma so, a sota pan kareda meakot, arain maur en i, me wiadar inau o.

18 I me inau kaieu sota pan pwaida, ma nta so iang.

19 Pwe kusoned en kapung karos lao loki ong aramas karos ren Moses, a ap ale ntan kau o kut iangaki pil o wunen man waitata o isop, ap usupeki puk o aramas akan karos, masani:

20 Iet ntan inau, me Kot kotiki ong komail er.

21 A pil usupeki nta im likau o kapwa en papa kan.

22 O koren iong karos pan makelekele kida nta duen kapung o, a ma so nta, nan sota dip me pan lapwada.

23 I me a mau ong mom en dipisou en nanlang kan en kamakelekele kida mepukat. A dipisou en nanlang en kamakele kida mairong eu, me mau sang mepukat.

24 Pwe Kristus sota kotilong ong nan pera saraui, me pa wiaui kida pwe i mom en me melel, a a kotilong ong nan nanlang, pwen pwaralang mon silang en Kot pweki kitail.

25 A sota kotilong ong, pwen tomki pein i pan pak toto dueta samero lapalap, me kin pedelong ong nan pera saraui ni par karos iangaki ntan man oko.

26 Ma iduen, nan a pan matala pan pak toto sang nin tapin aramas akan, a met ni imwin ansau kan, a kotin pwarado pan mepak, pwen lapwada dip akan ki pein a mairong.

27 A duen a kileledier ong aramas akan, en mela pan mepak, a muri kadeik o,

28 Iduen Kristus me matalar pan mepak, pwen lapwada dip en me toto. A ni a pan kotin puredo, a pan pwara dong ir, me kin auiaui i, a kaidin pweki dip, a pwen kamaur ir ala.

10

1 PWE kapung o iei motan dipisou en mur, a kaidin pein mom en dipisou, a sota kak kaunsok kilar mairong ota irail, me kin wia ir ada ni par karos.

2 A ma iei, arail mairong pan dukedi, pwe solar kataman pan dip en irail, me apwali mairong;

3 Pwe mepukat kin wiaui, pwen katamanda dip ni par karos.

4 Pwe ntan kau ol o kut sota kak wa sang dip akan.

5 Ari, ni a kotin pwara dong sappa, masani: Mairong o kisakis komui sota kotin mauki, a komui kotiki ong ia er pali war ai.

6 Kom sota peren kida
mairong isis o mairong men
tom.
7 I ap inda: Kilang, I
kokodo, nan puk o me
intingidier duen ngai, pwen
kapwaiada kupur omui,
Maing Kot.
8 Mas a masanier: Mairong,
o kisakis, o mairong isis,
o mairong men tom, kom
sota kotin mauki, o kom sota
kupur peren ki mepukat, me
wiauier duen kapung o.
9 Ap pil masanier: Kilang, I
pwara don kapwaiada kupur
omui. A kotiki sang men mas,
pwen kapwaiada men mur.
10 Ni kupur wet kitail kasa-
rauilar ki mairong en war en
Iesus Kristus pan me pak.
11 Samero karos me kasap-
wiladar, pwen apwali dodok
ni ran karos o purepure
mairong ota, me so kak
lapwada dip akan.
12 A men et, me kotin
mairongki pan mepak dip
akan, ap kaipokedi ni pali
maun en Kot kokolata.
13 O a kotin auiaui, lao a
imwintiti pan wiala utipan
aluwilu a kan.
14 Pwe a kotin kaunsokila
tom ta ieu karos, me pan
kasarauila.
15 Ngen saraui pil kotin
kadede ong kitail duen
mepukat, pwe murin a kotin
masanier:
16 Iet inau, me I pan wiai
ong irail murin ran pukat, me
Kaun o kotin masanier: I pan
ki ong mongiong arail ai ka-
pung, o I pan intingiedi ong
nan ngen arail.
17 Dip arail, o arail sapung
kan I solar pan tamanda.
18 A ma re lapwadar, ap so-
lar mairong en dip pan wiaui.
19 Ari ri ai kan, ma a muei
ong kitail er, en pedelong ong
nan pera saraui ki ntan Iesus,
20 Pwe a kotin wiai ong ki-
tail er al en maur kap pot et
lel pali lan likau ki uduk a.
21 A ma atail samero
kasampwal en tanpas en Kot
mia.
22 Kitail ap pan pwaralang i
ni melel en mongiong atail, o
poson melel, o usupeki mon-
giong atail, o maio sang insen
sued, o widenki pil makelekel
war atail,
23 O kitail en tengedi ong
atail kadede en kaporopor o
der wukiwuk sili, pwe i me
melel, me kotikida inau o.
24 O kitail en apwali nan
pung atail ni atail kainong
iong limpok o wiawia mau
kan.
25 O kitail ender dukedi
sang atail mod ong kaudok
pena, duen me kin wiaui ren
akai. A kitail en nantiong
panau pena, pwe komail ki-
lang, me ran o me korendor.
26 Pwe ma kitail inong
iong wia dip, murin atail
marainiki melel, solar
mairong men tom ki dip atail,
27 A kitail pan mimieta ni
atail masak kadeik apwalia o
ongiong en kisiniai, me pan
karosela imwintiti kan.
28 Ma amen pan tiakedi ka-
pung en Moses, a sota pan
diar mak, pwe a pan kamela,
ma saunkadede riamen de
silimen mia.
29 Ari, da me komail
lamelame, duen me pan

tiakedi Sapwilim en Kot, o
kasaminela ntan inau kap,
me a kasarauilar o lalaue
Ngen en mak, a so pan
kalokolok laud sang irail?
30 Pwe kitail asa i, me
masanier: Ikepa ai dok, I
pan depuki ong. O pil eu:
Kaun o pan kotin kapung ong
sapwilim a aramas akan.
31 Nan meid kalom, en lodi
ong ni lim en Kot ieias.
32 A komail tamanda ran
en mas oko murin omail
marainlar, ap dadaurata ni
omail kalokolok laud.
33 Ni omail kenkaurur
sansal o pan kidau o
kamekam, o ni omail riane
kin ir, me pil lel mesued.
34 Pwe komail iangaki me
salidi kan ni ar kalokolok,
o komail pil pereperen ni
omail kapwa kan kulia wei
sang, pwe komail asa, me ko-
mail aneki dipisou en lang,
me mau sang o me sota pan
sorela.
35 Komail ari der kasela
omail liki, me pan kareda
katingpa lapalap.
36 Pwe kanongama me mau
ong komai, pwen kapwaiada
kupur en Kot o konodi inau o.
37 Ansau tar kis, me onoper
pan pwarado, a sota pan
pwand.
38 A me pung o pan mau-
reki poson, a ngen i sota pan
peren kida, ma a pan pure
wei sang.
39 A kitail sota kisan ir, me
pure wei sang, ap lokidokila,
a kisan irail, me kin poson ap
kamaur ngen arail.

11

1 POSON me pason en me
kitail kin kaporoporeki o
kadede pan me so sansal.
2 Pwe i me men kaua aleer
kadede parail.
3 Ni poson kitail asa, me
lang o sappa wiauikier
masan en Kot, iei me dipisou
kan, me kitail kin kilang, so
wiauiki meakai me sansal.
4 Ni poson Apel mairongiki
ong Kot me mau sang Kain,
ap dedekilar, me i me pung,
pwe Kot kotin kupukupura a
kisakis. O i me a kin pada-
padaki murin a melar lao lel
met.
5 Ni poson Enok peukadala,
pwen der kilang mela, ari,
a soer diarokada, pwe Kot
kotin ukadala i, a mon a
peukadala kadedepa mia,
duen a kon ong Kot.
6 A ma so poson, sota me
pan kak kon ong Kot. Pwe me
men tu ong Kot, en poson, me
a kotin mia, o me a pan kotin
katingi ong ir, me rapaki i.
7 Ni poson Noa masakadar,
ni a kauada war im, pwen
kamaureda toun im a, ni a
aleer masan en Kot, duen
me saikenta sansal, o i me
a kadeikada sappa, o sosoki
pung, me pwili sang poson.
8 Ni poson Apraam peiki
ong Kot, ni a paeker, en li-
palang eu sap, me a pan
sosoki; i ari lipalang o sota
asa, wasa me a pan kotila ia.
9 Ni poson a wiala men
wai amen nan sap en inau,
o kotikot nan im likau kai, a
Isaak o Iakop, me pan pil ale
soso en inau ota, iang i,

10 Pwe a auiaui kanim eu,
me a pason mia, me wiauieda
ren Kot.
11 Pil Sara keleki poson ni
a pan liseanda, ap naitikada
seri amen, ni a li dapwan,
pwe a asa, me i melel amen,
me kotiki ong i inau o.
12 I me sang me ta men,
me rasong mela amen, me
toto tapida sang, due usu en
lang me totoia, o me rasong
pik en ni oror, me sota kak
wadawad.
13 Mepukat karos matalar
nin poson o kaikenta paieki
inau o, a re kilanger sang ni
wasa doo, ap peren kidar o
kadededar, me re men kairu
o men wai nin sappa.
14 A ni ar wia due met, re
kin kasaleda, me re rapaki
udan sap arail.
15 A ma irail ngongki sap o,
me re ko sanger, irail pan kak
purelang.
16 A so, pwe re inong iong
eu sap, me mau sang sappa,
me mi nanlang, i me Kot sota
kotin namenokki wiala arail
Kot, pwe a kotin kaonop ong
irail er kanim eu.
17 Ni poson Apraam
mairongki Isaak, ni a ka-
songesong o mueidala na
ieros, murin a aleer inau o.
18 Iran i a lokido: Sang
Isaak kadaudok om me pan
irerok wei.
19 Pwe a asa, me Kot pil
kotin kak kamaurada i sang
ren me melar akan, i me a pil
pur ong naine kin i, pwen wia
karasepa eu.
20 Ni poson Isaak kapa-
iadang Iakop o Esau meakan
me pan wiaui.
21 Ni poson Iakop kapaiada
nain Iosep putak riamen, ni a
pan matala, o a pairukila pon
a sokon.
22 Ni poson Iosep, ni a pan
matala, a kokopada duen
kadaudok en Israel ar pan
lipala, o a kakalik ong ir duen
ti a kan.
23 Ni poson Moses, ni a ip-
widier, okiokilar ren sam a
in a saunipong silu, pwe ira
kilanger, me a seri kaselel
amen, o ira sota masak en
nanmarki a kusoned.
24 Ni poson Moses lao
laudala, kang inaneki nain
Parao seripein.
25 O a piladar en iang sap-
wilim en Kot aramas akan
kamekam, sang peren mal en
dip me motomot.
26 O a kasampwaleki
kanamenok en Kristus sang
kapwa en Äkipten, pwe a
kupukupura katingpa.
27 Ni poson a lipa sang
Äkipten, sota lomwiki on-
giong en nanmarki, pwe a
kotin kaporoporeki, me a
sota kilanger, dueta a kilang
i.
28 Ni poson a wia pasa o
usup en nta, pwe me pan
kamela meseni kan, ender
kai ong ir.
29 Ni poson irail kotela sed
waitata, likamata nan sap
madekong, me men Äkipten
oko pil song, rap mopelar.
30 Ni poson kel en kanim
Ieriko rongki pasang murin
ar pidaki ran isu.
31 Ni poson Raap, li sued
amen, sota iang ir, me sopo-
son, kamela, pweki a popol

apwali liparok kan.
32 O da me i en pil ka-
soiada? Pwe ansau me tikitik
en wia kasoi duen Kideon, o
Parak, o Simson, o Iepta, o
Dawid, o Samuel, o saukop
akan.
33 Duen ar kaloekidi wei
kan poson, kapwaiada
lamalam pung, paieki inau
kan, kaku pena au en laien,
34 Kakunla kel en kisiniai,
piti sang au en kodlas, luetalar rap kelail lar, komad ni
mauin, kaloedier saunpei en
wai kan.
35 Li akai pil aleer nair me
melar akan, pwen mauredar.
A akai kalokoloker o kang
maiolar, pwe re men konodi
maureda sang ren me melar
akan me mau melel.
36 Pil akai wewelokelar, o
wokiwok, o pil salidi, o lodi
ong nan imateng.
37 Irail pakasuk, de rasaras
pasang, de kame kila kodlas;
re sansarawaru sili, likauiki
kil en sip o kut, samamalar,
kaankamekam, o apwal
akan.
38 A men liki sota war ong
mepukat. Irail koko sili nan
sap tan, nin nana kan, pan
paip o por kai.
39 Mepukat karos lok mau
kilar ar poson, a sota paieki
inau o.
40 Pwe Kot kotin kaonopadang
kitail me mau sang arail pai,
pwe irail ender unsokalar
mo atail.

12

1 ARI, pweki saunkadede
pukat, me ras ong dapok
kalaimun eu, me kapil pena
kitail, kitail en meui sang
katoutou patail o dip, me kin
kolekole kitail, ap dadaurata
tang ni weir, me mi mo ’tail.
2 Ududial Iesus, me tapi
pan o kaimwisoke pan
atail poson, me sota kotin
kupukupure peren me moa,
ap kotin kanongama ni lopu,
mamaleki kanamenokpa, ap
kotidi ni pali maun en mol en
Kot.
3 Komail tamanda i, me
wonewei ni kaupa ren me dipan akan, pwe komail ender
pangada o ngen omail ender
luetala.
4 Pwe komail saikenta kelail ong en palian dip, me
kareda kamela.
5 O komail monokelar kamait pa ’mail, me padaki ong
komail ni tiak en seri: Nai ol,
koe der rongarongan soreki
kapung en Kaun o, o der luetalar ni a pan kotin kapung
uk ala.
6 Pwe Kaun o kin kotin
kame, me a kin pok ong o kin
kaloke seri karos, me a pan
sapwilimaneki.
7 A ma komail pan
kanongama ong kalokolok,
nan Kot kin kotin wiai ong
komail duen ong sapwilim a
kan. Pwe ia seri men, me sam
a sota kin kaloke?
8 A ma komail sota pan
kalokolok dueta irail karos,
nan kaidin komail seri, pwe
sota sam omail.
9 A ma sam atail en pali
uduk kaloke kitail er, o kitail masak irail, iaduen, kitail sota pan peik kaualap
ong Sam en ngen akan, pwen
memaur kila?
10 Pwe irail kaloke kitail

ran me malaulau, duen insen arail, a i pwen kamaui kitail la, pwe kitail en tungole kisan a saraui.
11 A kalokolok karos kaidin likamata peren, ni a pan lel ong kitail, pwe insensued, a mur a pan kareda wan pung o popol ong ir me anlar.
12 Komail ari kakelada pa o pukie omail luet akan.
13 O kakeki wei nä omail, pwe me sikilikil ender pirokala sang al o, a ren kelailada.
14 Nantiong popol ong amen amen o saraui; a ma so, sota me pan kak kilang Kaun o.
15 O kalaka, pwe amen depa sota konodi mak en Kot, pwe karepen me sued ende pwaida, kawe komail, o me toto pan samin kila.
16 Pwe sota me pan nenek, de me sued amen due Esau, me netikila a soso ni kisin manga ta ieu.
17 Pwe komail asa, duen muri, ni a men ale pai, a lokidokilar, pwe a sota kak diar ansaun kalula, me a roporopeki pil en mas a.
18 Pwe komail sota lel nana, me aramas kak doke, o me ingkingkon, o pil sota lel wasa rotorot, o wasa pong, o melimel.
19 Pil sota lel ngil laud en koronete, de maod en lokaia, me irail, me rongadar, poeki, ender pur ong.
20 Pwe re sota kak ong rong: O pil man amen, ma a pan sair nana o, a pan pakasuk.
21 Iduen kasansal a kamasak melel, pwe Moses masanier: I ap lomwineki o rerer.
22 A komail leler nana Sion, o kanim en Kot ieias, Ierusalem en lang, o pokon en tounlang ngederenia,
23 O momodisou meseni, me mar arail kileledier nanlang, o ren Kot saunkapung en karos, o ren ngen en me pung kan me unsokelar.
24 O ren Iesus sauntom en inau kap o ntan usup, me mau sang en Apel.
25 Komail kalaka, pwe komail depa sikinwei, me kin mamasani. Pwe ma irail sota kak pitila, me sikin wei i, me kotin padapadak ong irail nin sappa, nan melel, kitail sota pan kak pitila, ma kitail pan sikin wei i, me masan dong kitail sang nanlang.
26 I ansau o kapitie kamokidada sappa. A met a kotin inauki masani: I pan pil kamokidada kaidin sappa eta, pwe pil nanlang.
27 A iet wewe en: I pan pil: Me mokidadar pan kawukila, pwe iei dipisou me wiauier, pwen ir, me sota kamokidada, en mimieta.
28 Kitail pan ale wei eu, me sota pan kak mokidada, i me kitail en dodok ong Kot duen me kon ong i, ni makelekel o masak.
29 Pwe atail Kot kisiniai ngkon.

13

1 KOMAIL tengedi ong limpok en saulang!
2 Komail der monokela, en apwali men kairu kan. Pwe i me akai kasamoki tounlang kai, ap sasa.

3 Komail tamanda me salidi
kan, due pein komail salidier,
o irail me kaankamekam,
due pein komail, me memau-
reki pali war.
4 Karos en wauneki inau
en papaud o los en sosamin,
a me nenek o kamal akan
Kot me pan kotin kadeik ong
irada.
5 Komail der norok moni,
a komail insenemauki me
mi re omail. Pwe a kotin
masanier: I sota pan muei
sang uk de kase uk ala.
6 Ari, kitail ap aima ong in-
dinda: Kaun o sauas pa i, i
sota pan masak, pwe da me
aramas amen pan kak wiai
ong ia?
7 Tamatamanda omail
saunpadak kan, me kawewe
ong komail er masan en
Kot, alale sang arail poson,
o madamadaua imwin arail
wiawia.
8 Iesus Kristus me due-
dueta, aio, ran wet, o koko-
lata.
9 Komail ender wukiwukki
sili padak likam akai; pwe
pai kasampwal eu, mongiong
atail en tengetengela, me kin
wiauiki mak, a kaidin ni kisin
manga, me so kadepa ong,
me kin apapwali.
10 Atail pei saraui mia, me
sota mau ong, irail en tungole
sang, me kin papa nan im
likau.
11 Pwe war en man akan,
me ntar wisikilong ong nan
pera saraui ren samero
lapalap aki dip, isiser likin
kanim.
12 Iduen Iesus, pwen kasa-
rauiala aramas akan ki nta,
kamekamela likin kanim.
13 Kitail ari en koie lang re
a likin kanim o iang i kankau-
rurla.
14 Pwe sota atail kanim po-
topot met, a kitail raparapaki
eu, me mi mo 'tail.
15 Kitail ari poden
mairongki kaping ong Kot
ren (Iesus); iei wan kilin aua,
me kadededa mar a.
16 Wiawia mau o kisakis,
komail der monokela, pwe
i mairong me Kot kotin
kupura.
17 Peiki ong omail kaun
akan o duki ong irail! Pwe
re kin tauli kin ngen omail,
duen me pan pakasaui
ren Kot, pwe ren wiawia
mepukat ni peren, a so ni
insensued, pwe i me sapai
ong komail.
18 Kapakapa kin kit. Se kin
peren kida atail insen mau, o
se kin nantiong wiawia mau
ren aramas karos.
19 I panaui komail en
porisok wia met, pwe i en kak
pitipit pwaralang komail.
20 A Kot en popol, me
kotin kaiasadar Silepan sip
lapalap, iei atail Kaun Iesus
sang ren me melar akan, ki
ntan inau soutuk,
21 I en kotin kamaui ko-
mail en kapwaiada kupur a
o song en wiawia mau ren
Iesus Kristus. I me udan lin-
gan kokolata! Amen.
22 Ri ai kan, i panaui ko-
mail, peiki ong ai panau wet.
Pwe i inting wong komail er
motomot.
23 Komail asa, ri atail Tim-
oteus saladokelar; ma a pan
madang dong ia, i pan iang i
kilang komail.
24 Ranamau ong omail

kaun akan karos o me saraui
kan karos. Men Italien kan ar
ranamau wong komail.

25 Mak en mi re omail
karos!

EN IAKOPUS A KISIN LIKAU.

1 IET ngai Iakopus ladu
en Kot o Kaun Iesus Kristus
ong kainok eisok riau, me
pakasar pasanger; komail
perenda!
2 Ri ai ko, komail perenki
ma komail lel ong ka-
songesong.
3 O asa, ma omail poson
me pung, a pan kareda
kanongama.
4 A kanongama pan due-
dueta lao lel imwi, pwe ko-
mail en anla o unsok, o solar
anane meakot.
5 A ma amen re omail sota
a lolekong, i en poeki ren Kot,
me kin kotiki ong amen amen
ni so kidaue, ari, a pan ale.
6 A i en poeki ni poson,
der peikasal, pwe me kin
peikasal, me rasong iluk en
madau, me ang kin ipir wei
pukepuk.
7 Pwe i aramas ender
lamelame, me a pan tungole
meakot sang ren Kaun o.
8 A ol amen me peikasal,
kin koweikodo ni a dodok
karos.
9 A ri atail amen, me
samama, en suaiki a kap-
wapwa.
10 A me kapwapwa en
suaiki a samama, pwe duen
masal en rä a pan mongedi.
11 Pwe katipin dakada, ap
karakar, ap kamongedi rä
kan o masal en rä pupedier, o
mom a kaselel olar, iduen me
kapwapwa o pan sora sang ni
a wiawia kan.
12 Meid pai ol o, me won-
weita ni songapa, pwe murin
a poedi, a pan ale nin in
maur, me Kot kotin inauki
ong me pok ong i.
13 Ma amen pan songesong,
a depa inda, me a songesong
ren Kot. Pwe Kot sota kak mi
pan songesong en mesued, o
a pil sota kin kasongesong
amen.
14 A amen amen kin
songesong ni a inong sued.
15 A inong sued lao wiauier,
ap naitikadar dip; a dip, ni
a unsokelar, kin naitikada
mela.
16 Ri ai kompok kan, komail
der ponepon kida.
17 Kisakis mau karos o a
sapan kodido sang poa, sang
ren Sam en marain akan, me
sota man song toror o sota
man wukila.
18 A kotin kanaitik kida ki-
tail masan melel, pwe kitail
en wiala meseni en sapwilim
a kan.
19 Ri ai kompok kan, komail
asa, aramas karos en madang
rong, a pwand en lokaia, o
pwand en makar.
20 Pwe makar en ol o sota
kin kapwareda pung en Kot.
21 I me komail en kasela
pwel karos o me sued karos,
ap ale ong komail masan o,
me padedier lol omail nin
tiak en karakarak, i me kak
ong kamaureda ngen omail.
22 A komail en kapwaiada
masan o kaidin rong eta, a
ma iduen, komail kin kotaue
pein komail.
23 Pwe ma meamen kin
rong masan o, ap sota kapwa-
iada, nan a ras ong ol amen,
me kin kilekilang mas en pali

war a nan klas,
24 Pwe murin a kilekilanger duen pein i, a koie la
o pitipit monokela duen a
sansal.
25 A me kin kilekilang melel
nan kapung unsok o kasale-
dok, o kapwaiada, o ma a sota
pan monokela, me a ronger,
a kapwaiada, nan i pan pai
kida a wiawia kan.
26 Ma amen lamelame,
me a kin papa Kot, ap sota
kaineneda lo a, o ma a piti
pein mongiong i, nan a dodok
ong Kot me mal kot.
27 A dodok min o pung mon
Kot o Sam me wet: En apap-
wali sapoupou o li odi kan ni
ar apwal akan, o pera ki pein
i sang sappa.

2

1 RI ai ko, komail poson
atail Kaun Iesus Kriitus en
lingan, der lipiliki aramas
amen.
2 Pwe ma ol amen pan iang
omail saraui, me kapwateki
ring kold likau lingan, o pil
samama amen, me a tuken
likau o sakanekan pan pede-
long,
3 A ma komail pan kileki-
lang me mi nan likau lingan,
o komail pan indang i: Re
kotido kaipokedi met, wasa
mau, ap indang me samama:
Koe en uda mo, de met impan
utipa!
4 Iaduen komail lipilipil
nan pung omail, o komail
wiala saunkapung kan ni
omail lamalam sued?
5 Ri ai kompok kan, komail
rong! Kot sota kotin piladar
me samama nan sappa et,
me kapwapwaki poson, o me
pan sosoki wei, me a kotin
inauki ong irail, me pok ong
i?
6 A komail mamaleki me
samama o. Kaidin me kap-
wapwa kan kin wia sued ong
komail o pangalang komail
mol en kadeik kan?
7 Irail sota kin lalaue mar
isou, me komail maranekier?
8 Ma komail kapwaiada ka-
pung isou duen masan o: Koe
en pok ong men imp om
dueta pein uk, nan komail
wia me mau.
9 A ma komail pan lipilip-
iliki aramas, komail kin wia
dip, o kapung pan kadiarok
ong komail, me komail me
dipan.
10 Pwe meamen kapwaiada
kapung pon, ap kawela ku-
soned eu, nan i me tiakedi
karos.
11 Pwe me kotin masanier:
Koe der kamal, i me pil
masanier: Koe der kamela
aramas! Ari, ma koe sota
kamal, a ma koe kamela
aramas, nan koe me tiakedier
kapung o.
12 Komail ari lokaia o
wiawia duen irail, me pan
pakadeikada ren kapung en
kamaio.
13 A me sota kin kadek, pan
lodi ong kadeik apwal, a me
kadek, kin suaiki kadeik o.
14 Ri ai ko, da katepan ara-
mas amen, me pan inda, me
a poson mia, ap sota a wiawia
mau kan? Iaduen poson pan
kak dorela i?
15 Ma ri atail ol de li amen
mia, me solar a likau, o solar
kan ar kisin manga kaukaule,
16 A ma amen komail

pan indang i: Kola popol
rangerang o mangamanga!
Ap sota, me komail pan ki ong
i, me mau ong pali war a, da
katepa?
17 Iduen poson, ma a kelep
o sota wiawia iang, nan a
melar.
18 A ele amen pan inda: Om
poson mia, a ai wiawia kan
mia; kasale ong ia om poson,
me sota wiawia kan mia, a
ngai pan kasale ong uk ai po-
son ni ai wiawia kan.
19 Koe kamelele me Kot me
ta men mia, me mau, nan
tewil akan pil kin kamelele
ap masakada.
20 A koe aramas aklapalap,
ma koe men dedeki, me po-
son me mal kot, ma sota
wiawia kan iang?
21 Iaduen sam atail
Apraam? A sota pung kila
a wiawia kan, ni a pan
mairongki sapwilim a kisin
putak Isaak pon pei saraui?
22 I me koe kilang, me po-
son sauasa a wiawia kan, o
poson unsok kilar a wiawia
kan.
23 Ari masan o pwaidar:
Apraam poson Kot, o i me
a pung kilar o a maraneki:
Kompoke pan Kot.
24 Komail ari kilanger, me
aramas amen pan pung kila a
wiawia kan a kaidin poson ta.
25 Pil dueta Raap, li sued
amen, kaidin a wiawia kan,
me a pung kilar, ni a kasamo
men en kadar, o kadar ir ala
ni apot al toror?
26 Pwe duen pali war mela,
ma sota ngen, iduen poson
a mela, ma sota wiawia kan
iang.

3

1 RI ai ko, me sota mau,
ma komail me toto inong iong
saunpadakala, pwe komail
asa, me kitail pan lel ong
kadeik laud.
2 Pwe pan pak toto kitail
kin sapung, a ma amen sota
kin sapungki lokaia kis, nan i
ol melel amen, o a kak koaki
pali war a pokon.
3 Kilang, kitail kin ki ong
nan au en os kisin mata, pwe
ren peiki ong kitail, o ki-
tail kin kawuk sili war arail
pokon.
4 Kilang, pil sop akan! Irail
me kalaimun o ang kin ipir
wei, ari so, men ilil tikitik kak
kawuki ong wasa, me kaptin
kin inong iong ia.
5 Iduen lo me kokon tikitik
eu, a a suaisuai lapalap. Ki-
lang, duen kisiniai tikitik kin
isikada nana kalaimun!
6 Iduen lo en aramas, a ra-
song kisiniai o aude pan sa-
pung karos. Lo o kisan kokon
atail, ap kasaminela war pon,
a kin isikada wiawia en nan
maur atail karos, a pein i isis
sang nan pweleko.
7 Pwe song en man laualo
karos, o manpir, o me karop,
o man akan, me kin memaur
nan sed, kin kamandala o
kaloedi ren aramas akan.
8 A lo o sota aramas amen
me kak kaloedi, nan me sued
kot, me dir en men kamela.
9 I me kitail kapingaki
Kaun o Sam, o kitail kariaki
i aramas akan, me wiauier ni
mom en Kot.
10 Song ni au ota kapai o
karia kin tapi sang ia. Ri ai
ko, me sota pung, mepukat en
wiaui due.

11 Daduen utun pil pot, a
kin ki wei pil iau o sadik sang
ni por ta ieu?
12 Ri ai ko, pik pot pil kak
wa wan le, de wain pan kak
wan pik? Pil dueta parer sol
eu sota kak kida pil.
13 Is me lolekong re omail, o
erekila padak? I en kasaleda
ni lamalam mau a wiawia
kan ni impai o lolekong.
14 A ma peirin o akamai
mier nan mongiong omail,
komail der suaiki palian
melel o der kalikame me
melel.
15 Pwe lolekong wet, me
sota tapi sang poa a udan pa
et, pali uduk, pali tewil.
16 Pwe wasa peirin o aka-
mai mia, nan i wasan samin-
imin o dodok sued karos kin
wiauiaui ia.
17 A lolekong, me tapi
sang ni pali poa, mas a kin
makelekel, ap pil kaminimin,
o kampai, o matarok, o dir
en kadek, o wa mau, o so
peikasal, o so malaun.
18 A wan pung pan kamore-
moredi ni popol ren ir, me
kin tom pena.

4

1 IA wasa akamai o pei nan
pung omail kin tapi sang ia?
Kaidin sang nan omail inong
sued akan, me kin pepei nan
omail kokon akan?
2 Komail kin inong iong,
ap sota aneki, komail kin
kamela o kailongki, ap sota,
me komail pan ale; komail
kin akamai o mauin. A sota
omail meakot, pwe komail
sota kin poeki.
3 Komail kin poeki, ap
sota pwaida, pwe komail kin
poeki sapung, pwe komail
kin kapwaia kida omail
inong sued akan.
4 Komail kamal akan, ko-
mail sota asa me waroki ong
sappa et, kin imwintiti ong
Kot? Ari meamen, me men
kompoke pan sappa, nan i
imwintiti en Kot amen.
5 De komail kiki ong, me
puk saraui masani mal: Ngen
o me kotikot lol omail, kin
inong iong o nantiong dodok
ong Kot.
6 A meid laud a mak ong
kitail. I me a kotin masanieki:
Kot kin kotin palian me akla-
palap, ap maki ong me opam-
pap akan.
7 Komail ari duki ong Kot
a palian tewil, a ap pan tang
wei sang komail.
8 Kakondak mongiong ong
Kot, a ap pan kupukupura ko-
mail, kamakelekel pa omail,
komail me dipan; o kaminela
mongiong omail, komail me
lol riapot.
9 Kainsino, o maiei, o
sangesang; omail kaukaurur
en wuki ong me mauk, o
omail peren ong insensued.
10 Akitikitik ki pein komail
mon Kaun o, a ap pan kasap-
wil komail da.
11 Ri ai ko komail de lokaia
sued nan pung omail. Pwe
me kin lokaia sued duen ri
a, de kadeikada ri a, a kin
lokaia sued ong kapung o kin
kadeikada kapung o. A ma
koe kadeikada kapung, pwe
saunkapung amen koe.
12 Amen ta saunkapung o
saunkadeik, me kak ong ka-

maurela o kariala. A is koe, me kin kadeikada men imp a?
13 Iet pil eu, komail me kin inda: Ran wet de lakap se pan kolang kanim wet o kauson wasa o par eu, o netinet ap kapwapwala.
14 A komail kin sasa, da me pan wiaui lakap, pwe da omail maur? Pwe komail kin ras ong tokoi, me kin mi ansau kis, ap mokonaidi.
15 Mak eta komail en inda: Ma Kaun o kotin kupura, o ma kitail memaureta, kitail pan wiada met de mo.
16 A so, komail kin perenki omail susuai, nan susuai due met me sued.
17 Ari, melel ta, meamen me lelapok ki me mau, ap sota wia, nan i me dip ong i.

5

1 A KOMAIL kapwapwa kan, sangesangki o weriwereki, kampamail pan lel ong komail!
2 Omail kapwa kan olar, o man en mot kangalar omail likau kan.
3 Omail kold o silper mirelar, ari, ar mir me pan kadede ong komail, o pan ngar pasang uduk omail due kisiniai. Nan komail nakier kapwa ni imwin ran akan.
4 Komail ngar, pwain en toun dodok, me kop penaer dipisou en sap omail, me komail kulia sanger, kin weriwer; o likwir en saundolung akan lel ong karonga en Kaun Sepaot.
5 Komail ipuepuarok kier me sued nin sappa, dender ong, komail kamue matier mongiong omail rasong man wi, me pan kamela.
6 Komail kadeikada o kamela me pung o, a a sota palian komail er.
7 Ari ri ai ko, komail kanongama lao lel en atail Kaun a pan kotin pwarado. Kilang, saumat amen kin auiaui wa mau en sap o, o a kin kanongama lao katau en mas o mur moredier.
8 Komail ari pil kanongama eta, katenge mongiong omail, pwe en atail Kaun a pwarado me korendor.
9 Ri ai ko, komail der pilipil en pan moli ki amen amen, pwe komail ender pakadeikada. Kilang, saunkadeik o mi pan wanim.
10 Ri ai ko, ni omail kalokolok o kanongama komail alale sang saukop akan, me kokopeki ni mar en Kaun o.
11 Kilang, kitail kin kapinga me dadauratar. Komail ronger duen kanongama en Iop, o kilanger imwin Kaun O, pwe Kaun o kin kupukupura o kapunglol kaualap.
12 Ri ai ko, komail kalaka, pwe komail der kaula; der kaukila lang de sappa, o der wia eu song en kaula; a omail sapeng en ei ta, o omail so en so, pwe komail de lodi ong kadeik o.
13 Ma amen re omail kamekam, a en kapakap, a ma amen insenemau, a en kauleki psalm.
14 Ma amen mi re omail me somau, en ukado saunkoa en

momodisou kan, pwe irail en
kapakapa kin i, murin ar keie
kin i le ni mar en Kaun o.
15 Ari, kapakap poson pan
kamaureda me somau o, o
Kaun o pan kakelada i, o ma
a wiaer dip kai, re pan sape-
dokalar sang.
16 I me komail en weok
pena dip omail o kapakapaki
amen amen, pwe komail en
kelail la. Kapakap melel en
me pung amen kin kareda
me toto.
17 Elias aramas amen dueta
kitail, a kapakapaki katau en-
der moredi, ari solar katau
moredi ong sappa ni par silu
o saunipong wonu.
18 O a kotin pur ong
kapakap, nanlang ap
kamoredier katau, o sap
kapareda wa kan.
19 Ri ai ko, meamen mi re
omail, me salongala ni melel,
o amen kasapaledo i,
20 I en asa, me kasapaledo
me dipan amen sang ni a
salongala, a kamaureda sang
mela ngen eu, me a pan
pwain kidi dip toto.

EN PETRUS A KISIN LIKAU KAIEU.

1 IET ngai Petrus wanporon
en Iesus Kristus amen ong me
pilipildar ren me kaikairu
pakasar lang Pontus, Kalesia,
Kapadosien, Asien o Pitinien.
2 Me pilipildar pan kupur
en Kot Sam, ap kasaraui
kila Ngen, pwen peik o
makelekeleda pan ntan Iesus
Kristus. Mak o popol en rok
re omail!
3 Kaping ong Kot, o Sam
en Kaun patail Iesus Kristus,
me kotin kaipwi kap kitail
ong kaporopor maur, pweki
a kalangan lapalap pan Iesus
Kristus a iasadar sang ren me
melar akan,
4 Ong soso eu, me sota pan
dukedi o so samin, o so mon-
gedi, me nekinekid ong ko-
mail nanlang.
5 Komail me pakolekoleki
mana en Kot ni poson ong
maur potopot, me pan
sansaldo ni imwin ran akan.
6 Iran met komail kin
peren kida, murin omail
insensuedeki songesong kai
ansau motomot, ma i duen
kupur a.
7 Pwe omail poson en
diarokada ni pung o, pan
kasampwal sang kold sor, a
me kin diarok kida kisiniai,
men kaping, o lingan, o wau,
ni en Iesus Kristus a pan
sansaleda.
8 Me komail sota kilanger,
ari so, komail kin pok ong
i, o komail kin poson i, me
komail sota kin kilang ansau
wet, a i me komail kin peren
kida peren laud kaualapia.
9 I me pan kare ong komail
imwin omail poson, iei dore-
lan ngen omail.
10 Iei maur o, me saukop
oko raparapaki o kalekale-
lapok, me kokop kida mak,
me pan pwara dong komail.
11 O re raparapaki, iad
ansau o duen ansau me Ngen
en Kristus me kotikot re
’rail, kotin kasaledar, o me
kotin kokopkido kamekam
en Kristus o a lingan, me mi
muri.
12 A pakair pwara dong
irail, kaidin pwen papa
pein irail, a komail, rap
kalok ong komail er sang
ren me padaki ong komail
rongamau ki Ngen saraui, me
pakadarado sang nanlang,
me pil tounlang kan inong
iong kilang.
13 I me komail en katengedi
longelonge en ngen omail.
Komail masamasan o ka-
poroporeki melel mak en
Kot, me pan wisike dong
komail ni en Iesus Kristus a
pan sansaleda.
14 Komail dueta seri en peik
kan, komail der paroki ong
inong sued en mas o, me mi
re omail ni ansaun omail ro-
torot.
15 A duen i, me kotin molipe
komail er, me saraui, iduen
komail en pil saraui ni song
en wiawia karos.
16 Pwe a intingidier: Ko-
mail en saraui, pwe ngai me
saraui.
17 O ma komail pan ka-
pakap ong Sam, me sota kotin

lipilipil aramas amen, pwe
a pan kotin kadeikada duen
dodok en amen amen, komail
ari kekeide ki ni masak arain
omail kaikairu nin sappa et.
18 Pwe komail asa, kaidin
kapwa sor: Silper de kold,
me komail kamaio kila sang
omail dadaurata kaudok o,
me men kaua padokedi ong
komail,
19 A ki ntan Kristus kasam-
pwal dueta sippul amen, me
so samin o so muaimuai.
20 Me kileledier mon sappa
pasonedier, ap sansaleda ni
imwin ran akan pweki ko-
mail.
21 Komail me poson Kot ki i,
me Kot kotin kaiasadar sang
ren me melar akan, ap kotin
kalinganada i, pwe komail en
poson o kaporoporeki Kot.
22 O komail kamakelekeleki
ngen omail ni peik o melel,
pwen pokepoke melel ri
omail akan. Komail ari
tengeteng limpok pena sang
mongiong omail makelekel.
23 Dueta ir, me ip sapal,
kaidin sang ni wa mor, a sang
ni me somor, iet: Sang nan
masan maur en Kot, me pan
duedueta.
24 Pwe uduk karos me ra-
song rä, o ar lingan karos me
rasong masal en wan rä. Rä o
mongidier o masal en wan rä
moredier.
25 A masan en atail Kaun
pan potopoteta kokolata, i
masan o, me kalok ong ko-
mail ni rongamau.

2

1 KOMAIL ari muei sang
song en sued karos o widing
karos, o malaun, o peirin, o
karaun mal karos.
2 A komail en dueta seri
pwelel, me apton ipwidier,
ap inong iong pil en didi
mau o melel, pwe komail en
kakairi kida i,
3 Ma komail diaradar, me
Kaun o me kalangan.
4 Komail waroki ong i me
rasong takai maur, me ara-
mas akan kaselar, ap lipilip-
iler o kasampwal ren Kot.
5 O pein komail en kakauda
duen takai memaur, wiala im
ngenin o pwin en samero sa-
raui, pwen kida mairong, me
pwili sang Ngen o, me Kot
kotin kupura ki Iesus Kristus.
6 I me intingidier nan puk
saraui: Kilang, I kidi ong
nan Sion takai en pukakaim,
me lipilipil o kasampwal, o
me poson i, sota pan na-
menokala.
7 Komail ari, me liki i, pan
ale pai kasampwal o; a ren
me soposon akan, a rasong
takai eu, me men kau im
akan kaselar; ari so, a wialar
takai en pukakaim,
8 O takai en kapupedi, o
paip en kamakar, irail kin
dipikelekel, aki re sota peik
iong masan o, i me pil kileledi
ong irail.
9 A komail sau lipilipil eu,
samero isou kan, pokon sa-
raui, aramas me netier, pwen
kapara sili manaman akan
en me kotin molipedo ko-
mail sang nan rotorot ong a
marain kapuriamui.
10 Mas komail sota wei eu,
a met komail wein Kot; o
mas komail sota konekonela,
a met, komail konekonelar.

11 Kompok kan, i panaui
komail pwe komail men
kairu o men wai, komail
muei sang inong sued en
uduk, me kin palian ngen.
12 Omail wiawia kan nan
pung en men liki kan en
pung, pwe ni ar kine likam
ong komail, dene komail me
sued kai, ir lao kilang omail
wiawia me mau, ren kapinga
Kot ni ran en kasansal.
13 Komail ari duki ong
kaun pan aramas akan karos
pweki Kaun: Ma nanmarki,
pwe i ta kaun lapalap.
14 A ma saumas akan, me
pakadarado sang re a, pwen
depuk ong me sapung kan, ap
kapinga me kin wiawia mau.
15 Pwe iet eten duen kupur
en Kot: Komail en kadukie
kidi omail wiawia mau
dodok en aramas pweipwei
kan.
16 Duen me saladokalar, ap
sota wia kin arail saladok,
men pwaindi dip arail, a
duen ladun Kot.
17 Kakaki amen amen, pok
ong saulang kan, lan Kot,
wauneki nanmarki!
18 Komail papa kan, upai
ong omail kaun akan ni
masak, kaidin ong me mau
o kalangan eta, a pil ong me
kin kowei kodo.
19 Pwe mak eta, amen en
kamekameki a pung ren Kot,
o kanongama pan me sued.
20 Pwe da kadepa, ma ko-
mail pan pukoki pein dip
omail? A ni omail wiawia
me mau, ap kamekam ki o
kanongama, nan i me mak
ren Kot.
21 Pwe i me komail
paeker kido, pwe pil Kristus
kamekam kin komail, wiala
kilel pa ’mail, pwe komail en
idauen wei lip a.
22 Me sota wia dip, pil sota
widing diarok nin silang i.
23 Kasuedi, a so suedeki,
kaankamekam, ap sota
akdepuk, a a meuid ong i, me
kin kadiekada pung.
24 Pein i tomki dip atail nan
war a nin tuka o, pwe kitail
en mela sang dip atail akan,
ap pan maur iong me pung,
me moun lip a komail kelail
kidar.
25 Pwe komail rasong sip,
me salongalar, a met komail
sapale dong silepa ’mail o
Kaun pan ngen omail.

3

1 PIL dueta komail li akan,
udi ong pein omail warok
kan, pwe irail me so poson
masan o, en pil dore kila
wiawia mau en li akan o arail
nenenla.
2 Ni arail kilekilang omail
wiawia min iangaki lan.
3 Arail kapwat ender ni pali
liki ni arail ingid pena pit en
monga de kapwat ki kold, de
diliong nan likau lingan.
4 A kapwat me so sansal
mi nan mongiong en aramas,
me so sor, impai, opampap,
iei me kasampwal ren Kot.
5 Pwe iduen kapwat en li
saraui en kaua kan, me ka-
poroporeki Kot o duki ong
pein arail warok kan.
6 Duen Sara, me peiki ong
Apraam o kamare kin i: Ai
kaun; a komail wiala na seri
kan, ma komail pan wiawia
mau o sota masak.

7 Pil dueta komail ol akan,
lelapoki ong omail warok
kan, kaka kin irail, pwe koma
sosoki pena mak en maur,
pwe omail kapakap ender
poula.
8 A iet imwin mepukat: Ko-
mail karos en lamalam ta pot,
o pokepok pena, o pok ong ri
omail akan, o kadek, o aktiki-
tik.
9 Komail der depukki me
sued me sued, de lokaia sued
lokaia sued, a kapaiada, ap
asa, me a kilele ong komail,
en sosoki pai kan.
10 Pwe me men pok ong
maur o inong iong ran mau
akan, i en pera sang sued lo
a, o kil en au a, pwe re depa
kotaue.
11 A en muei sang me sued,
ap wia me mau, en rapaki
popol, ap dadaurata.
12 Pwe silang in Kaun o kin
pera me pung kan, o karong
a me mangi ar kapakap. A
silang in Kaun o kin palian
irail me wia sued.
13 Is i me pan kaokaoe ko-
mail, ma komail dadaurata
me mau?
14 A ma komail kamekameki
me pung, komail meid pai;
komail der masak irail o der
waponda.
15 A komail en kasarauiki
nan mongiong omail Kaun
Kristus. Ansau karos ko-
mail en kak sapeng ong amen
amen me kalelapok re omail
duen kaporopor o, me mi lol
omail.
16 A mepukat en wiaui nin
tiak en opampap, o masak,
o insen makelekel, pwe
irail, me kinekine likam ong
komail ni omail wiawia mau
ren Kristus, ren namenokala
ni ar karaun kin komail
likam.
17 Me mau, ma i kupur
en Kot, komail kamekameki
me mau, sang omail
kamekameki me sued.
18 Pwe pil Kristus
kamekame ki dip pan mepak,
me Pung wiliandi me sapung
kan; pwen kalua kitail dong
Kot. Pali uduk kamekamelar
ap kaiasa kida Ngen.
19 I me a kotidilang wasa
tengeteng, pwen padaki ong
ngen akan,
20 Me sota peik mas o, ni
ansau me Kot kotin auiaui o
kanongama ong ir ni muein
Noa, ni ansau, me war im
wiauier, me malaulau, ir me
walemen, maure kila pil o.
21 I me pil kin kamaur ko-
mail la ansau wet ni paptais
a kaidin kaminela pali uduk,
pwe inau en insen mau ong
Kot eu, ki en Iesus Kristus a
iasadar.
22 A kotidalang nanlang,
kotikot ni pali maun en Kot.
Tounlang kan, o lapalap
akan, o manaman akan upai
ong i.

4

1 ARI, pweki Kristus
kamekame ki kitail ni pali
uduk a, i me komail en pil
ale ong komail lamelam ota,
pwe me kin kamekame ni
pali uduk, muei sanger dip.
2 Pwe a der poden dadau-
rata inong sued en aramas
akan, a dadaurata kupur en
Kot arain a memaur ni uduk.
3 Pwe a itarer, omail
wiawia en mas duen

lamalam en men liki kan, ni
omail kekeid ni tiak sued,
o inong sued, o sokolar, o
kaped en manga, o kamom
soko, o kaudoki ong ani
sakanekan.
4 I me re puriamuiki, me
komail solar kin iang irail
ni ar wia sued o kaped en
manga, o lalaue.
5 A re pan weokadang i, me
pan kadeikada me maur o me
melar akan.
6 Pwe i me rongamau pil
loloki ong me melar akan,
pwe irail en maurela. Ari so,
ni pali war arail re lodi onger
kadeik o duen a kin wiaui ren
aramas akan, a ni pali ngen
arail re memaur duen kupur
en Kot.
7 A imwin meakaros
me korendor, komail ari
masamasan o nantiong
kapakap.
8 A met eta, komail dadau-
rata omail poke pena, pwe
limpok kin pwaindi dip toto.
9 Komail apapwali men
kairu o der lipalipaned.
10 Duen omail aleer omail
pai en mak kan, iduen omail
papa pena duen saunkoa
mau en mak en Kot.
11 Ma amen pan wiada
padak, a en wiada duen
masan en Kot, o ma amen
kin papa, a en papa duen Kot
kotin kupurai ong i a mana,
pwe kaping en ko ong Kot
ni meakan karos, ren Iesus
Kristus, me wau o manaman
en ko ong kokolata soutuk!
Amen.
12 Kompok kan, komail der
puriamuiki songapa ’mail
karakar, me pan lel ong
komail, pwen kasongesong
komail, der lamelame, me
komail ta lel ong mepukat.
13 A komail peren kida,
pwe komail pwaisaneki en
Kristus a kamekam, pwe ni
a lingan sansaldo, komail pil
pan perenda kaualapia.
14 Komail meid pai, ma
aramas pan kaurur kin
komail pweki mar en Kristus!
Pwe Ngen en lingan o en Kot
kotikot re omail.
15 A sota amen re omail
en kamekameki kamela
aramas, de lipirap, de me
wia sued, de kauntenkoma
en aramas a wiawia kan.
16 A ma a kamekameki a
saulang, a ender namenokki;
a en kapinga Kot ni mepukat.
17 Pwe a leler ansaun
kamekam, me pan tapida
sang ni tanpas en Kot; a ma
a tapida re ’tail, ia pan imwi
en me sota poson rongamau
en Kot?
18 A ma me apwal, en ka-
maureda me pung o, a ia
wasa, me san Kot o me dipan
akan pan pwaralang ia?
19 Ari, irail me kamekam
pan kupur en Kot, ren liki ong
Kot melel ngen arail, ni arail
wiawia mau.

5

1 I panaui saunkoa kan,
me mi nan pung omail, pwe
ngai pil kisan saunkoa kan o
saunkadede en kamekam en
Kristus, o pil iang pwaisaneki
lingan, me pan kasansaleda.
2 Komail kamanga pwin
isou en Kot, me mi re omail,
a kaidin mansairen, pwe ni
insenemau ni omail ariri
Kot, kaidin pweki moni, a ni
peren o limpok.

3 O kaidin akasaupeidi
ong momodisou, a men
kaalemongi, pwe pwin isou
en ale sang.
4 Ari, ni en silepa lapalap a
pan pwarado, komail pan ale
mar en lingan, me sota pan
mongela.
5 Pil dueta komail me
pulepul akan, peiki ong me
laud akan. Komail karos upa
pena o tengedi ong opampap.
Pwe Kot kin kotin palian
me aklapalap akan, ap kotin
maki ong me karakarak kan.
6 Komail ari karakarak pan
lim en Kot manaman, pwe
a en kotin kasapwil komail
ada, ni eu ansau me kon ong.
7 Kadakadar ong i omail in-
ong karos, pwe a kin kotin
kupuro kin komail.
8 Komail lelapok o
masamasan, pwe omail
imwintiti tewil koko sili
dueta laien weriwer amen
o raparapaki, me a pan
katalala.
9 Komail ari kelail palian i
o tengeteng ni poson, o asa,
me kamekam ota kin lel ong
ri omail akan nin sappa,
10 A Kot en mak karos, me
kotin molipe komail wong
a lingan soutuk, ren Kris-
tus, pan kotin kaunsokala,
o kakelada, o kamanada, o
pasonedi, me pan kalokolok
ansau motomot.
11 I me udan manaman po-
topoteta! Amen.
12 I inting wong komail
kisin likau kis et ren Sil-
wanus ri omail melel, duen
me i kin lamelame, pwe i men
panaui komail o katiti ong
komail, me i eta mak melel
en Kot, me komail en keleki.
13 Irail, me iang komail
pilipildar nan Papilon o nai ol
Markus ara ranamau wong
komail.
14 Komail ranamauiki pena
metik en limpok. Popol en mi
re omail karos, me warok ki
ong er Kristus! Amen.

EN PETRUS A KISIN LIKAU KARIAU.

1 IET ngai Simon Petrus
ladu o wanporon en Iesus
Kristus ong irail, me paikier
poson kasampwal ota dueta
kit, me kitail aleer ki pung en
atail Kot o Saunkamaur Iesus
Kristus.
2 Mak o popol en roklang
komail ki erpit en Kot o Iesus
atail Kaun.
3 Song en manaman en Kot
karos, me itar ong maur o
lelapok, kisakis dong kitail
er, ki kupurkong en i, me
kotin molipe kitail ki pein a
lingan o manaman.
4 Ni mepukat a kotin
kisakis ki dong kitail inau
lapalapia o kasampwalia
kan, pwen kare ong komail
maur en Kot, o tang wei
sanger me sued akan, me mi
sappa ki inong sued.
5 Komail ari nantiong eta,
kida sar mau ni omail poson,
o ni sar mau lolekong.
6 O ni lolekong koton, o
ni koton kanongama, o ni
kanongama lelapok.
7 O ni lelapok limpok ong
saulang kan, o ni limpok
ong saulang kan limpok ong
amen amen.
8 Pwe ma mepukat mi re
omail, o pwaida re omail, ko-
mail ap sota pan tanganga
de so wa ni lolekongki atail
Kaun Iesus Kristus.
9 A me sota pwaisaneki
mepukat, nan i maskun, o
a kin dedam sili wasa, aki a
monokela a wideud sang ni
dip a dip en mas.
10 Ri ai ko, i me komail nan-
tiong katengedi omail paeker
o pilipil, pwe ma komail pan
wiada mepukat, komail sota
pan pupedi.
11 Pwe i me komail pan
pedelongki peren nan wei
soutuk en atail Kaun o
Saunkamaur Iesus Kristus.
12 I me i pan kataman kin
komail ansau karos, menda
ma komail asa mepukat, o ko-
mail keleki melel.
13 I lamelame, a pung, i
en kataman kin komail o ka-
manga komail da, arain ai
pan mimieta nan im pwal
wet.
14 Pwe i asa, eten i pan pwi-
likidi war ai duen atail Kaun
Iesus Kristus kotin masani
ong ia er.
15 A i pan nantiong, pwe ko-
mail en poden tamatamanda
mepukat murin ai samala.
16 Pwe se so idauenda kasoi
widing ni at padaki ong ko-
mail duen manaman en atail
Kaun Iesus Kristus, o a kotin
pan sapaledo, a pein kit ki-
langer a lingan.
17 Pwe ni a kotin aleer wau
o lingan sang ren Kot Sam ni
ansau ngil eu peidido sang
nan lingan lapalap katitiki:
Iet nai Ol kompok, me I kin
peren kida.
18 Ngil wet, me peidido
sang nanlang, se ronger ni
at iang i mimieda pon dol
saraui.
19 Ari masan en kokop me
pung melel re atail, o meid
mau, komail en kasamp-
waleki dueta marain eu, me
kin dakareda wasa rotorot

lao ran pasang o usu ran pan
pwara dang mongiong omail.
20 Iet me komail en asa
mas: Sota kokop nan puk sa-
raui me tapida sang ren ara-
mas.
21 Pwe sota man kokop
pwili sang ni insen en
aramas amen, pwe aramas
saraui en Kot akan kokopada
mokimokidedi Ngen saraui.

2

1 A ren men Israel saukop
likam kai pil mia, duen saun-
padak likam me pan mi re
omail, me pan kawailong do
pwin sued kai, o re kin ka-
mamki Kaun o, me dore ir
ala, a i me re pan kare ong
pein irail kaopar madang.
2 O me toto pan idauen ar
padak sapung, i me lamalam
melel me pan kaankaururla.
3 O pweki ar nonorok ni
lokaia widing re pan paie kin
komail; ari, kadeik par duen
men mas sota pan pwand,
o ar pakamekam sota kin
moleilei.
4 Pwe, ma Kot sota kotin
kupura tounlang ko, me
wiadar dip, a a kotin kase
ir di lang nan pweleko, ap
salie kidi sal mata en rotorot,
nekineki ong ran en kadeik,
5 O ma a sota kupura men
kaua kan, a kamaureda
Noa, saunpadak en lamalam
pung, iangaki pil isimen, ni
a kotiki ong toun sappa sued
nolik lapalap.
6 O a kotin wia kila pas
kanim Sodom o Komora, o
wukidedi, o kadeik ira da en
ola, o wia kin ira kilel eu
ong me san Kot akan, me pan
pwarado mur.
7 O a kotin kapitala Lot
pung amen, me aramas sued
wiai ong song en me sued
karos ni ar tiak sued.
8 Pwe i ol pung o kaukau-
son nan pung arail, kileki-
lang o rongerong ar wiawia,
kupur a pung ap lokelokki ar
wiawia sapung kaukaule.
9 A Kaun o kotin kak ong
kamaiola sang ni songapan
lelapok kan o nekinekid ong
ran en kadeik me sapung
kan, pwe ren kalokolok.
10 A irail eta, me weweid
ni inong samin en pali uduk,
o mamaleki monsap akan,
o laumaum, o katiwo, o so-
masak, o lalaue me lingan
akan.
11 A tounlang kan, me la-
palap o kelail sang irail, sota
kin lalaue o kadeik irail da
mon Kaun o.
12 A mepukat rasong man
akan, me sota ar lamelam,
me udan kileledier ong salidi
o kamela, pwe re lalaue, me
re sasa, o re pan mekila ar
wiawia sued.
13 Re pan ale kating en
ar sapung. Re kin kasamp-
waleki kaped en manga ni
ran o. Irail men kasamin,
o kanamenok, o kin pon-
masuki omail mairong, o
sokraui omail kapwa.
14 O por en mas arail
me dir en kamal, o re sota
kak dukedi sang wia dip,
kotakotaue ir, me mongiong
ar so teng, o mongiong arail
nonorok, iei seri en rialar
akan.
15 Me kasela al inen, ap

salongala, idedauen al en Pileam, nain Peor, me pok ong pwain en me sapung.

16 A a pokoki dip a, man as lotong lokelokaia ki ngil en aramas, kapueoki sang saukop o ni a wiawia sapung.

17 Irail me rasong utun pil matada, o dapok me melimel kin iririp sili; nan rotorot lapalap me nekinekid ong irail.

18 Pwe re kin kida padak aklapalap, me sota kadepa, o ni ar wiawia samin, re kin kainong iong inong sued en uduk, irail me apton muei sang me sapungki padak likam.

19 Re inauki ong irail, ren saledokala, a pein irail ladu en kasuedpar. Pwe melel, me amen lodi onger, i me a kin liduie kila.

20 Pwe ma re pitila sang nan pwel en sappa, ki ar asaer Kaun o Saunkamaur Iesus Kristus, rap pur ong liseleping kila o lodi ong i nan ar wiawia en mur me sued sang men mas.

21 Mak eta, ma re sota asa duen al en pung, sang ar asa, ap wuki wei sang kusoned saraui, me re aleer.

22 Pwe, karaseras o pwaida re ’rail, me inda: Kiti men kin pur ong kang a mus, o pwik, me duduer, pur ong uledok nan pwel.

3

1 IET kisin likau kariau, me i inting wong komail, kompok kan, pwen kataman kin komail o kapirada ngen omail makelekel.

2 Pwe komail en tamanda masan en saukop saraui kan, kusoned en Kaun o Saunkamaur, me wanporon oko, me pakadar wong komail, wa dong komail.

3 O iet eta komail en asa, ni imwin ran akan aramas lalaue pan pwarado, me pan weweid ni pein ar inong sued.

4 Indada: Ia kilel en a pan kotido? Pwe sang ni ran o, sam akan melar kokodo lel met, meakaros kin dueta nin tapi o.

5 Pwe irail kin men ponsasa, me masia lang akan o sappa eu mia nan pil o, ap pwarada sang nan pil ki masan en Kot.

6 I me sappa en mas o okilar nolik lapalap.

7 Pil dueta lang akan o sappa en met nekinek kita masan ota ong kisiniai ni ran en kadeik o kampan aramas me san Kot akan.

8 Kompok kan, iet eta komail en asa, me ran ta ieu o par kid ras pena ta ren Kaun o, o par kid o ran eu dupeneta.

9 Kaun o sota kotin kapwandela inau o, duen akai kin kiki ong, pwe a kotin kanongama ong komail, pwe a sota kotin mauki, akai en lokidokila, pwe karos en wilikapala.

10 A ran en Kaun o pan pwarado dueta lipirap amen. I dokan lang akan pan mor pasang ni morong lapalap o tapipa kan pan pei pasang ki kisiniai kel, o sappa o a dipisou kan pan rongala.

11 Ari, ma mepukat karos
pan ola, iaduen a pan re
omail ni omail wiawia mau o
lelapok,
12 Pwe komail kin auiaui
o inong iong ran en Kot,
me lang akan pan rong
kila kisiniai, o tapipa kan
pei pasang, pwe karakar
muletok.
13 A kitail kin auiaui lang
kap akan o sappa kap, wasa
me lamalam pung pan wiaui,
duen a kotin inaukidar.
14 Kompok kan, pweki
omail auiaui mepukat,
komail en nantiong, pwe
komail en diarokada re a so
samin, o so sapung ni popol.
15 Pwe komail asa duen
kanongama en atail Kaun,
pwe i kamaur pa ’mail, duen
ri atail Paulus kompok inting
wong komail er ni lolekong,
me ko ong i.
16 Duen a kasokasoi nan
a kisin likau karos, a akai
wasa me apwal en dedeki,
me sololekong o so lolin akan
kin kawukila, dueta ar pil
kawukila masan tei kan, me
pan kare ong irail pein ar
lokidokila.
17 Kompok kan, pweki
omail asa mepukat, komail
kalaka, pwe komail der
sapung kila padak en me
sued akan, ap pupedi sang
katengeteng komail.
18 A komail kairida ni mak
o lolekongki padak en atail
Kaun o Saunkamaur Iesus
Kristus. I me kon ong en ale
wau metet o kokolata lel ong
ni ran soutuk.

EN IOANES
A KISIN LIKAU KAIEU.

1 ME kin mia sang ni tapi o,
me se rongadar, me se kilang
kier pein mas at, me se udu-
dialer, o me pa at dokeer, iei
masan en maur;
2 O maur sansaledar, o se
kilanger, o kadede, o padaki
ong komail maur soutuk, me
kotikot ren Sam, a ap sansal
dong kitail.
3 Me se kilanger, o ronger,
iei me se pil katitiki ong
komail, pwe komail en pil
waroki ong kit. A kitail
waroki ong Sam o Sapwilim
a Iesus Kristus.
4 Mepukat se intingiedi,
pwe at peren en unsokala.
5 A ietet padak, me se rong
sang i, ap katitiki ong komail:
Kot marain eu, o sota man
rotorot mi re a.
6 Ma kitail inda, me kitail
waroki ong i ap weweid ni
rotorot, kitail kin likam, ap
sota wia melel.
7 A ma kitail weweid ni
marain, dueta i me kotikot ni
marain, kitail warok penaer,
o ntan Iesus Kristus sapwilim
a Ol kamakele kitail sang ni
dip karos.
8 Ma kitail inda: Sota dip
atail, kitail piti pein kitail, o
melel sota mi re atail.
9 A ma kitail weokada dip
atail, i me melel o pung, en
makeki ong kitail dip atail
o kamine sang me sapung
karos.
10 Ma kitail inda: Kitail sota
wiadar dip, kitail kalikame i,
o a masan sota mi re atail.

2

1 SAMA ko, mepukat i int-
ing wong komail, pwe komail
de wia dip, a ma amen wia
dip, sauasa patail mia ren
Sam, Iesus Kristus, me pung.
2 Iei me tom en dip atail,
a kaidin atail ta, pwe pil en
toun sappa karos.
3 I me kitail dedeki, me ki-
tail asaer i, ma kitail kapwa-
iada kusoned akan.
4 Me inda: I asa i, ap sota
kapwaiada a kusoned akan,
i me likam amen, melel sota
mi re a.
5 A me kapwaiada a masan,
i me limpok en Kot unsokelar
re a, i me kitail asaki, me ki-
tail udan sapwilim a.
6 Me kin inda: I potopot re
a, mak eta, i en weweid wei
dueta a kotin weweidier.
7 Kompok kan, kaidin ku-
soned kap eu, me i inting
wong komail, a kusoned en
mas o, me mi re omail sang
ni tapi o. Kusoned en mas, iei
masan o, me komail ronger.
8 Pil eu kusoned kap, me
i inting wong komail, me
melel re a o re omail, pwe ro-
torot mur tikitikla, a marain
melel ap dakadar.
9 Me inda, me a mi ni
marain, ap kailong kin ri a,
nan a mimieta ni rotorot lel
met.
10 Me kin pok ong ri a, pan
mimieta ni marain, ap solar
men kamakar mi re a.
11 A me kin tataki ri a, mier
ni rotorot, o weweid ni ro-
torot, ap kin sasa, wasa a kin

ko ong ia, pwe rotorot karo-
tongala mas a kan.
12 I inting wong komail,
sama ko, pwe dip omail lap-
wadar ki mar a.
13 I inting wong komail,
sam akan, pwe komail asa i,
me kotikot eta sang ni tapi o. I
inting wong komail manakap
akan, pwe komail kaloedier
me sued o. I inting wong ko-
mail er, sama ko, pwe komail
asaer Sam.
14 I inting wong komail er,
sam akan, pwe komail asa i,
me kotikot sang ni tapi o. I
inting wong komail er, man-
akap akan, pwe komail me
kelail, o masan en Kot en
mimieta re omail, o komail
kaloedier me sued o.
15 Der pok ong sappa, de
dipisou mimi sappa. Ma
amen pok ong sappa, limpok
en Sam me sota mi re a.
16 Pwe meakaros mi sappa,
inong en ni uduk, o inong en
ni mas oko, o lingan mal en
maur, a sota tapida sang ren
Sam, a sang ni sappa.
17 A sappa pan sorola o
a me sued akan, a me wia
kupur en Kot, pan mimieta
kokolata.
18 Sama ko, metet imwin
auer o, o duen omail
ronger, me kristus likam
pan pwarado, nan ansau wet
kristus likam me toto, me
pwaradar, i me kitail asaki,
met imwin auer leler.
19 Irail me kola sang kitail, a
kaidin kis atail, pwe ma irail
kis atail, re pan mimieta re
atail. A irail kola sang kitail,
pwen sansal, me kaidin irail
karos kis atail.
20 A komail keidier ren
me saraui, o komail asaer
meakaros.
21 I sota inting wong komail
er, dene sota asa duen melel,
a pwe komail asa, o likam so
tapida sang ni melel.
22 Is me likam amen?
Kaidin i, me kamamada me
Iesus udan Kristus. I me
kristus likam, me kamama
kida Sam o Na.
23 Amen amen, me kamam
kida Na, nan Sam pil sota mi
re a, a me ponasa Na, i me pil
sapwilim en Sam.
24 Me komail ronger sang
ni tapi o, en potopoteta re
omail. Ma a pan mimi re
omail, me komail ronger
sang ni tapi o, komail ap pil
pan potopot ren Na o Sam.
25 A iet inau o, me a kotin
inauki ong kitail er: Maur
soutuk.
26 Mepukat me i inting
wong komail er duen irail,
me kasapunge komail.
27 A omail kei, me komail
aleer re a, pan mimieta
re omail. Komail ap solar
mau ong, amen en padaki
ong komail. A duen kei
wet kin padaki ong komail
meakaros, iduen me melel,
a kaidin likam pot, o duen a
padaki ong komail er, iduen
komail en dadaurata.
28 Ari sama ko, podidi ong i,
pwe ni a pan kotin pwarado,
kitail en aima, a so namenok
mo a, ni a kotin pwarado.
29 Ma komail asa, me i me
pung, komail en pil asa, mea-
men, me wia me pung, me
ipwi sang i er.

3

1 KILANG song en limpok
lapalap, me Sam kotiki dong
kitail er, pwe kitail en adane
kila seri en Kot, ari, iei kitail. I
me sappa sasa kin kitail, pwe
re kin sasa i.
2 Kompok kan, kitail ari
seri en Kot, ap saikenta
sansal, da me kitail pan
wiala. Ari so, kitail asa, ni
a pwarado, kitail pan duäla
i, pwe kitail pan kilang i ni
udan mom a.
3 O amen amen, me ka-
poropor due met, a en ka-
makelekele pein i duen i me
makelekel.
4 Amen amen me kin wia
dip, pil kin palian kapung,
pwe iei dip palian kapung.
5 O komail asa, i me a
pwarado, pwen lapwada dip
akan. A dip sota kin mi re a.
6 Meamen, me pot re a, sota
kin wia dip; meamen wia dip,
sota kilang i o sota dedeki.
7 Sama ko, kalaka, pwe
amen de kasapunga komail.
Me kin wia pung, nan i me
pung amen, due i me pung.
8 Me kin wia dip, i nain
tewil, pwe tewil me wia dip
sang ni tapi o. I me Sapwilim
en Kot kotin pwarado, pwen
kawela wiawia en tewil.
9 Meamen me ipwi sang
Kot, sota kin wia dip, pwe
war a mi re a, o a so kak wia
dip, pwe a ipwi sang ren Kot.
10 I me seri en Kot o seri
en tewil sansale kida, me so
wia me pung, i me so sang ren
Kot, o me so pok ong ri a.
11 Pwe iet padak, me ko-
mail ronger sang ni tapi o,
kitail en pokepoke pena.
12 Kaidin due Kain, me
udan me sued amen, ap
kamela ri a. Ari, menda a
kamela i? Aki a wiawia me
sued, a en ri a me pung.
13 Ri ai ko, der puriamuiki,
ma men sappa kin tata kin
komail.
14 Kitail asa, me kitail
daulier mela, ap ko ong
maur, pwe kitail kin pok
ong ri atail akan. Ari, me
so limpok, pan mimieta nan
mela.
15 Meamen, me kin tata ki
ri a, nan i me kamela men. A
komail asa, maur soutuk sota
kin mi ren me kamela men.
16 I me kitail diar kida
limpok. A kotiki wei maur
pweki kitail; kitail ari pwaip-
wandeki maur atail ong ri
atail akan.
17 Meamen me muei met ap
kilang ri a dupokala, ap sota
sauasa i, iaduen limpok en
Kot pan kak mi re a?
18 Sama ko, kitail der pok
pena ni lokaia ta o lo, a ni
wiawia o melel pot.
19 I me kitail pan asaki, me
kitail kisan melel, o kainsene-
mauiela mongiong atail re a,
20 Pwe ma mongiong atail
kadeikada kitail, nan Kot me
lapa sang mongiong atail o
lelapokki meakan karos.
21 Kompok kan, ma mon-
giong atail so kadeikada ki-
tail, nan kitail aima ong Kot.
22 O meakot kitail poeki re
a, kitail pan tungole sang i,
pwe kitail nekinekid a ku-
soned akan, o wiada meakan,
me a kin pole kila.
23 Ietet a kusoned: Kitail
en poson mar en sapwilim a

Ol Iesus Kristus, o poke pena, duen a kotiki ong kitail kusoned o.
24 A me kin nekinekid a kusoned akan, pan pot re a, o i pan kotikot re a; o iet me kitail asaki, a kotikot re atail: Ngen o, me a kupurai dong kitail er.

4

1 KOMPOK kan, komail der poson ngen karos, a kasaui song en ngen akan, ma re tapida sang ren Kot. Pwe saukop likam me toto kaparapar sili sappa.
2 Iet me komail asaki Ngen en Kot: Ngen karos, me kadede, me Iesus Kristus koti dong uduk, nan i me tapida sang ren Kot.
3 O ngen karos, me so kadede, Iesus a sota tapida sang ren Kot, Nan i kristus likam, duen me komail ronger, me a pan pwarado, nan a mier sappa metet.
4 Sama ko, komail tapi sang ren Kot o kaloe irail edi, pwe i, me kotikot re omail, me lapa sang i, me mi ni sappa.
5 Irail me udan sappa, iei me irail lokaiaki sappa, o sappa kin rong irail.
6 Kitail tapi sanger ren Kot, me asa Kot, kin rong kitail. A me so sang ren Kot, sota kin rong kitail. Iei me kitail asaki Ngen en melel, o me udan likam.
7 Kompok kan, kitail kin poke pena, pwe limpok tapi sang ren Kot, A amen amen, me kin limpok, ipwi sang ren Kot, o a asa Kot.
8 Me so kin limpok, sasa Kot, pwe Kot udan limpok.
9 Ni met limpok en Kot sansal dong kitail: Kot kotin porone dong sappa sapwilim a Ieros eu, pwe kitail en maur ki i.
10 Ietet pason en limpok, kaidin kitail me tapin limpok ong Kot, pwe a tapin pok ong kitail, o poronedo sapwilim a Ol, wiala sauntom pan dip atail.
11 Kompok kan, ma Kot kin limpoki ong kitail due met, kitail en pil limpok pena.
12 Sota me kilanger Kot ni ansau eu. Ma kitail limpok pena, nan Kot pan kotikot re atail, o a limpok me unsokelar re atail.
13 I me kitail asaki, me kitail mimieta re a, o a kotikot re atail, pwe a kotin kupurai dong kitail er Ngen i.
14 O se kilanger o kadededa, me Sam poronedo sapwilim a Ol, en wiala Saunkamaur pan sappa.
15 Meamen me ponasa Iesus, me Sapwilim en Kot, nan Kot me kotikot re a, o i ren Kot.
16 O kitail dedekier o kamelele limpok, me Kot kotin wiai ong kitail. Kot me limpok, o me kin potopot ni limpok, kin potopot ren Kot, o Kot kotikot re a.
17 Iet unsok en atail limpok: Kitail pan aima ni ran en kadeik, pwe duen i, iduen kitail nin sappa et.
18 Sota masak ni limpok, pwe limpok melel kin kausa sang masak, pwe masak kin kareda kamekam. Ari, me

kin masak, nan a limpok
saikenta unsokala.
19 Kitail kin limpok, pwe i
me kotin tapiadar pok ong ki-
tail.
20 Ma amen kin inda: I
kin pok ong Kot, ap kin sem-
pok ong ri a, nan i me likam
amen, pwe me kin sempok
ong ri a, me a kilanger, da a
pan kak pok ong Kot, me a
sota kilanger?
21 A kusoned pot et kitail
aleer sang re a, me i, me pok
ong Kot, en pil pok ong ri a.

5

1 MEAMEN me kamelele,
me Iesus me Kristus, nan i me
ipwi sang ren Kot, o me kin
pok ong me kaipwidi i, kin pil
pok ong, me ipwi sanger.
2 I me kitail asaki, me kitail
pok ong seri en Kot akan, ni
atail pok ong Kot o oke a ku-
soned akan.
3 Iet limpok ong Kot, atail
kapwaiada a kusoned akan, a
a kusoned akan me sota ap-
wal.
4 Pwe meamen, me ipwi
sang ren Kot, kin kaloedi
sappa. Iet pai en pei, me
kaloedier sappa, atail poson.
5 Is me kaloedi sappa,
kaidin i eta, me kamelele, me
Iesus Sapwilim en Kot?
6 I met, me kokido pil o nta,
Iesus Kristus; kaidin pil eta,
pwe pil o nta. Ngen me kad-
edeki, pwe Ngen melel.
7 Irail me silimen me kad-
ede:
8 Ngen, o pil, o nta; irail kin
minimin pena.
9 Ma kitail kamelele kad-
ede en aramas akan, nan
kadede en Kot me lap sang,
pwe i en Kot a kadede me a
kotin kadedeki sapwilim a Ol.
10 Me kamelele Sapwilim
en Kot, a men kadede mi
lole, me so kin kamelele Kot,
kin kalikame i, pwe a sota
kamelele kadede en Kot duen
sapwilim a Ol,
11 A iet kadede o: Kot me
kotiki ong kitail er maur
soutuk; a i song en maur mi
ren sapwilim a Ol.
12 Me aneki Na, i me aneki
maur, a me sota aneki Sap-
wilim en Kot, a pil sota aneki
maur.
13 Mepukat i inting wong
komail er, pwe komail en asa,
me maur soutuk mi re omail,
a komail, me poson mar en
Sapwilim en Kot.
14 O iet at kaporopor
kaperen: Meakot kitail poeki
re a duen kupur a, a kotin
mangi kitail.
15 A ma kitail asa, me
a kotin mangi kitail, iran
meakot kitail poeki re a,
kitail ap asa, me kitail pwais
anekier, me kitail kapaka-
paki.
16 Meamen me kilangada ri
a wia dip, me so imwilang
mela, i en kapakapaki, Kot ap
pan kotiki ong i maur, ong ir,
me so wia dip, me udan mela.
A eu song en dip mia, me
imwilang mela, duen song en
i sota inda, meamen en ka-
pakapaki.
17 Sapung karos me dip, a
song en dip mia, me sota
imwilang mela.
18 Kitail asa, meamen me
ipwi sang ren Kot, sota kin
wia dip; a me ipwi sang ren
Kot, apapwali pein i, a men

sued o sota pan doke i.
19 Kitail asa, me kitail tapi
sang ren Kot, a sappa karos
mi ni me sued.
20 A kitail asa, me Sapwilim
en Kot pwarador, kalolekong
kitail er, pwe kitail en asa i
me melel, o kitail kisan i me
melel, iei sapwilim a Iesus
Kristus. I me Kot melel o
maur soutuk.
21 Sama ko, kalaka pein ko-
mail sang dikedik en ani kan!

EN IOANES A KISIN LIKAU KARIAU. IOANES II

1 IET ngai me laud o ranamau wong li lipilipil o na seri kan, me i kin pokepoke melel; a kaidin ngai ta, pwe pil irail karos, me asa melel,

2 Pweki melel o, me mi re atail, o a pan mi re atail kokolata.

3 Mak o kalangan, o popol pan mi re atail sang ren Kot Sam, o sang ren Iesus Kristus, me Sapwilim en Sam ni melel o limpok.

4 I ap peren kida kaualap, pwe i diaradar, me akai noum seri kan alialu wei ta ni melel, duen atail aleer kusoned sang ren Sam.

5 Ari, i poeki re omui, Maing, kaidin kusoned kap pot, me i inting wong komui, a me kitail aleer sang ni tapi o kitail en pololol pena.

6 A iet limpok, pwe sen alu weita duen a kusoned akan. A met kusoned o, duen komail ronger sang ni tapi, sen alialuta ia.

7 Men kotaue me toto pwara dong sappa, me sota kin kadede, me Iesus Kristus wia uduk ala, i men kotaue o kristus likam o.

8 Komail kalaka pein komail, pwe omail pai, me komail dodok ong er, de salongala a komail en ale pwaipwai pokon.

9 Meamen me dauli mepukat, o me sota tengedi ong padak en Kristus, a sota paieki Kot; a me tengedi ong padak o, i me paiekier karos, Sam o sapwilim a Ol.

10 Ma amen ko dong komail, me sota wado padak et, der kasamo long ong nan im omail, o der ranamaui i.

11 Pwe me kin ranamaui i, a pan pwaisaneki a wiawia sued.

12 Kasoi me toto mi re i, me i men inting wong komail, a i sota pan wiaki ki kisin likau o ink, pwe i kaporoporeki, me i pan pwara wong komail, kitail ap pan kasoi pena, pwe atail peren en unsokela.

13 Ari, nain ri om li lipilipil seriko me ranamau wong komui. Amen.

EN IOANES
A KISIN LIKAU KASILU.

1 IET ngai me laud o ranamau wong Kaius kompok, me
i kin pokopoke melel.
2 Kompoke pa i, i kin men,
koe en pwaida o roson ni
wiawia karos duen ngen om
me pwaida.
3 Pwe i peren kida kaualap,
ri atail oko lao pwarado, kati-
tiki ong ia duen om melel o
duen om kin alialu wei ta ni
melel.
4 Sota ai peren me lapa
sang met, ni ai rong duen nai
seri kan, me kin alu wei ta ni
melel.
5 Kompoke pa i, me mau,
me koe kin wiai ong ri atail o
pil men kairu kan,
6 Me katitiki ong momod-
isou duen om limpok; me
mau, ma koe pan sauasa irail,
duen me kon ong Kot.
7 Pweki mar a re kin koko
wei ta, sota tungole meakot
ren men liki kan.
8 I me kitail en sauasa song
due met, pwe kitail en wia
sauas pan melel.
9 Meakot i intingki wonger
momodisou, a Diotrepes me
akasaumas ong irail, sota
duki ong kit.
10 Ari, i lao pwara wei, i
pan katamanki i a wiawia
kan, me a kin wiada, pwe a
kin lokaia sued duen kit. A
kaidin i eta, pwe pein i sota
kin kasamo ri atail ko, ap pil
inapwiedi, me kin men ap-
wali ir, o kasapok ir ala sang
nan momodisou.
11 Kompoke pa i, der
idauen me sued a me mau.
Me kin wia me mau, me sang
ren Kot, a me kin wia me
sued, sota kilanger Kot.
12 Demetrius indand ren
amen amen o pil ni melel. O
kit pil kadededa, a koe asa,
me at kadede me melel.
13 Kasoi toto me mi re i, me
i kak inting wong uk, a i sota
men intingki ink o men int-
ing.
14 A i kaporoporeki, me ko-
ren, me i pan kilang uk, kita
ap pan kasokasoi pena.
15 Popol en mi re om. Kom-
pok kan kin ranamau wong
uk. Ranamauieki kompok
kan mar arail.

EN IUDAS
A KISIN LIKAU.

1 IUDAS, ladu en Iesus
Kristus amen, o ri en Iakopus,
ranamau wong irail, me
pilipildar o me kompoke pan
Kot Sam, o me nekinek ren
Iesus Kristus.
2 Kalangan, o popol, o
limpok en rokalang komail!
3 Kompok kan, ni ai
ngongki kaualap, inting
wong komail ekis, duen atail
dorela ni lamalam ta pot, i
men inting wong komail o
panaui komail, en upaliki
poson, me udan pangalang
saraui kan.
4 Pwe aramas akai wailong
ong, me ar pakadeik mia
sang mas o: Irail me doo sang
Kot, o re kawukila mak en
Kot, ong kapwaiada inong
sued en uduk, o re kamameki
Kot o atail Kaun Iesus Kristus,
me iei eta Kaun.
5 Komail asaer meakaros,
ari so, i men kataman kin ko-
mail, me Kaun o kotin sauasa
sapwilim a aramas akan ren
men Äkipten, a mur a kotin
kame ir ala, me sota poson.
6 O tounlang kai, me sota
kasampwaleki arail koa, ap
muei sang udan deu arail, a
kotin nekid kin arail sal mata
soutik ni wasa rotorot ong
ran en kadeik lapalap.
7 Dueta Sodom, O Komora,
o kanim akan, me mi imp ara,
me pil nenenek nin tiak ota,
dueta ira, o inong iong uduk
toror, ap wiala kilel eu, ni ar
kamekameki kisiniai soutik.
8 I dueta mepukat,
me kalap auramen, kin
kasaminela uduk, o sota duki
ong kaun o, lalaue me lingan
akan.
9 A Mikael, tounlang la-
palap amen, ni a akamai ong
tewil, akakamaiki kalep en
Moses, a sota kotin aingar
ong lalaue o kadeikada i, pwe
a kotin masanier: Kaun en
kotin kapung ong uk!
10 A mepukat kin lalaue,
me re sasa; a meakan me re
udan asa, dueta man akan,
me sota ar lamalam, kawela
pein irail.
11 Suedi ong irail! Irail
weweid kier al en Kain, o re
lodi ong pakotaue en Pileam
pweki moni, o ni ar kangudi
dueta Kora, re mekilar,
12 Ir pukat me kaopan
omail kamadip limpok kan,
ni ar sokrau somasak o
kamanga pein irail. Re
rasong dapok madekong kan,
me ang kin wewa sili, o
rasong tuka, me so ta o so
wa kan mia, me melar pan
riapak, o solar due ’rail.
13 Re rasong iluk en matau,
me pungpung potpoteta, kap-
wereda pein ar kanamenok
kan, rasong moal en usu, ap
nekinek ong rotorot soutuk.
14 Enok kaisimen murin
Adam pil kokop duen irail
masanier: Kilang, Kaun o
kotido iang sapwilim a saraui
kan, me kid ngeder.
15 Pwen kadeikada karos,
o kapungada me sang Kot
akan karos, pweki ar dodok
o wiawia sued akan, me re
wiadar ni ar doo sang Kot,
o pil ar lokaia sued, me irail

dipan akan wiai ong i.
16 Mepukat kin lipaned o
pilipil en pan moli ansau
karos, aki ar kapwaiada ar
inong sued, o irail aklapalap
ni ar lokaia, o lipilipil sansal
en aramas pweki moni.
17 A komail, kompok kan,
tamanda masan akan, me
wanporon en atail Kaun
Iesus Kristus akan masanier
mas o,
18 Ni ar masani ong ko-
mail, me aramas lalaue pan
pwarado ni imwin ansau, me
san Kot, ap kekeideki pein ar
inong sued.
19 Ir pukat kin kamueit
pasang saulang kan, irail me
pali uduk eta, a sota ngen
arail.
20 A komail kompok kan,
kaua kida pein komail omail
poson melel, o saraui, o ka-
pakapaki Ngen saraui.
21 Nekinek pein komail ni
limpok en Kot, o kaporo-
poreki kalangan en atail
Kaun Iesus Kristus ong maur
soutuk.
22 O akai irail me peikasal,
komail kadek ong,
23 Saro kin ir wei sang nan
kisiniai o dore ir ala. O kadek
ong me tei kan ni masak.
O komail pil suedeki likau
samin en pali uduk.
24 A i me kak pera komail,
sang omail pan depikelekel,
o kamotan di ong komail
mon a lingan, makelekel, o
pereperen,
25 I Kot eta Saunkamaur
patail, ren Iesus Kristus
atail Kaun lingan, lomin,
o wiawia, o manaman en
ko ong, met o potopot eta
kokolata! Amen.

PUK EN KAUDIAL EN IOANES.

1 IET kasale pan Iesus Kristus, me Kot kotiki ong i, en kasale ong sapwilim a ladu kan meakai, me pan wiaui met koren. A kotin poronela sapwilim a tounlang, me a kotin kasaleki ong sapwilim a ladu Ioanes.
2 Me kadedeki masan en Kot, o kadede pan Iesus Kristus karos, me a kilanger.
3 Meid pai, me wadokedi o ir, me rong masan en kokop akan, o nekinekid me intingidier lole, pwe ansau me koren.
4 Iet ngai Ioanes, ong momodisou isu nan Asien: Mak o popol ong komail sang ren i, me kotikot met, o me kotikot mas o, o me pan kotido, o sang ren Ngen isu, me kotikot mon mol a,
5 O sang ren Iesus Kristus, me saunkadede melel, me meseni ren me iasadar sang ren me melar akan, o Kaun en nanmarki en sappa kan, me kotin kupura kitail o widen sang kitail dip atail ki nta,
6 O kotin wia kin kitail er samero ong Kot o Sam a. Lingan o manaman en mi re a kokolata! Amen.
7 Kilang, a kotido nan dapok kan, o mas karos pan kilang i, o irail me doke i, o kainok en sappa karos pan sangesangki i. Melel, Amen.
8 Ngai Alpa o Omeka, me Kaun Kot kotin masani, me kotikot eta, o me kotikot mas o, o me pan kotido, iei Dinkel amen.
9 Ngai Ioanes, ri omail, o omail warok ni kamekam, o ni wei, o ni atail auiaui Iesus, i lel dong nin dake o, me ad a Patmos, ki masan en Kot o kadede pan Iesus.
10 Ngen saraui kotikot po i ni ran en Kaun, i ap rongadar mur i ngil laud eu, me rasong ngil en koronete masani:
11 Me koe kilang, intingiedi nan puk eu, ap kadar wong momodisou isu en Episus, o Smirna, o Perkamus, o Tiatira, o Sardes, o Piladelpia, o Laodisea.
12 I ap soupei ong, en kilang ngil o, me kasoi ong ia. A i lao soupeilar, i kilang lamp kold isu.
13 O nan pung en lamp akan amen mia, me rasong Nain aramas, likauie kida likau eu, me leldi ong aluwilu a, o lukom kida ni maramar waiwai kold eu.
14 A kadokenmai o pit en peipei puetepueteta wun en sip puetepuet, o rasong sno, o silang i rasong umpul en kisiniai,
15 O aluwilu a rasong pras lingan likamata a lingaling nan kisiniai, o kapitie rasong ngirsok en pil toto.
16 O ni lim a pali maun usu isu mia, o sang nan silang i kodlas kong o au a riau u wei sang, o silang i rasong katipin, sirang kelailia.
17 A ni ai kilang i, i ap pupedi ni aluwilu a dueta mela amen. O a kotikidang po i lim a pali maun mamasani: Ender masak, ngai men mas

o men mur.
18 O me maur men, o ai
melar amen, ari kilang, i
memaureta kokolata, o men
kapir en mela o wasan mela
mi re i.
19 Koe ari intingiedi
meakan, me koe kilanger,
o me mier, o me pan wiaui
mur.
20 Wewe en usu isu, me koe
kilanger nan pa i pali maun,
o lamp kold isu. Usu isu, iei
tounlang en momodisou isu,
o lamp isu, iei momodisou
isu.

2

1 INTING wong tounlang en
momodisou en Episus: Iet
masan en i, me kolekoleta ni
lim a pali maun usu isu, o
me kin weweid nan pung en
lamp kold isu.
2 I asa om wiawia kan, o
om dodok, o om dadaurata, o
duen om sota kin mauki me
sued akan, o koe kasaui ir
adar, me akawanporon, a me
so, ap diar ir ada me likam.
3 O koe kin kanongama ong
o kadokeki mar ai, ap sota
pangadar.
4 A iet me I suedeki re om:
Koe muei sanger tapin om
limpok.
5 Koe ari tamanda, me koe
pupe wei sanger, o kalula, o
kapwaiada wiawia en mas o;
a ma so, I pan ko dong uk,
kasau wei sang om lamp sang
ni deu a, ma koe sota kalula.
6 A iet me koe kin wia, koe
kin suedeki wiawia en nain
Nikolaus akan, me I pil kin
suedeki.
7 Me salong a mia, i en rong,
me Ngen o masani ong mo-
modisou kan! Me dadaurata,
I pan ki ong i, en tungole sang
tuka en kamaur, me mi nan
paradis en Kot.
8 Inting wong tounlang en
momodisou en Smirna: Iet
masan en men mas o men
mur, me melar ap mauredar.
9 I asa om kamekam, o om
samama ari so, koe me kap-
wapwa, o lalaue en ir, me
kin inda, dene irail men Sus,
a kaidin irail men Sus, pwe
pwin en Satan eu.
10 Koe der masak, me koe
pan kalokolokki. Kilang,
tewil o pan kaselong ong nan
imateng akai komail, pwe
komail en kasongesong, o
komail pan kalokolok ran
eisok. Dadaurata lel mela.
I ap pan ki ong uk mar en
maur soutuk.
11 Me salong a mia, i en
rong, me Ngen o masani ong
momodisou kan! Me dadau-
rata, sota pan kamekam kila
mela kariau.
12 Inting wong tounlang en
momodisou en Perkamus:
Iet masan en me na kodlas
kong o au riau mia:
13 I asa, wasa koe kauson
ia, ni wasan mol en Satan,
o koe kin podidi ong mar
ai, o koe sota kamama kida
om poson ia pil so ni ran
oko, me Antipas, ai saunkad-
ede melel men, kamekame-
lar nan pung omail, wasa Sa-
tan kin kauson ia.
14 A ekis tikitik ta, me I
suedeki re om: Akai mi re
om, me kin apwali lamalam
en Pileam, me padaki ong
Palak, en kasedi ong mon

kadaudok en Israel kasapung par, ren tungole kisin man, me olu onger dikedik en ani kan, o ren nenek.

15 O pil akai mi re om, me pil apwali lamalam en nain Nikolaus akan.

16 Ari, kalula! A ma so, I pan madang wong uk o pepei ong irail ki kodlas en au ai.

17 Me salong a mia, i en rong, me Ngen o masani ong momodisou kan! Me dadaurata, I pan ki ong i mana sosansal, o I pan ki ong i takai puetepuet eu o nan takai mar kap intingidier, sota amen me dedeki, i eta, me pan ale.

18 Inting wong tounlang en momodisou en Tiatira: Iet masan en me Sapwilim en Kot, me silang i rasong umpul en kisiniai o aluwilu a rasong pras lingan.

19 I asa om wiawia kan, o om limpok, o om poson, o om papa, o om kanongama, o duen om wiawia men mur, me toto sang men mas.

20 A iet me I suedeki re om: Koe kin mueid ong li Isepel, me kin inda duen pein i, dene i saukop amen, me kin padaki o kotaue nai ladu kan, ren nenek, o ren tungole, me olu ong dikedik en ani.

21 O I ki ong i er ansau en kalula, a a kang kalukila a nenek.

22 Kilang, I pan kasedi i nan los, o irail me kin kamal re a, nan kamekam lapalap, ma re sota pan kalukila wiawia en Isepel akan.

23 O I pan kamekila na seri kan kamekam eu. Ari, momodisou karos pan asaki, me ngai i, me kin irerong nan mudilik o mongiong kan, o I pan ki ong amen amen komail iran omail wiawia kan.

24 A I indai ong komail tei kan, me mi Tiatira, karos me sota apwali lamalam wet, me so dedeki widing en Satan, duen ar lokaia. I sota pan ki ong komail eu katoutou pa 'mail.

25 A me mi re omail, kolekoleta, I lao pwarado.

26 O me dadaurata o me kanekid ai wiawia kan lel imwi, i me I pan kasapwilada pon wei kan.

27 A pan kaun kida ir sokon mata, due dal en saupal kin ola kaualap, o due I pil aleer mana sang ren Sam ai,

28 I ap pan ki ong i usu ran.

29 Me salong a mia, i en rong me Ngen o masani ong momodisou kan!

3

1 INTING wong tounlang en momodisou en Sardes: Iet masan en me Ngen en Kot isu o usu isu mi re a: I asa om wiawia kan, o me mar en maur mi re om, a so, koe melar.

2 Pirida, katenge me lua, me nok mela, pwe I sota diaradar, me om wiawia kan unsokela ren ai Kot.

3 I me koe en tamanda, duen koe tungoler, o ronger, o kanekid, o kalula. Ma koe sota pan pirida, I pan pwarado due lipirap amen, o koe pan sasa auer, me I pan pwara dong uk.

4 A mar malaulau mi re om nan Sardes, me sota kapwelepwel lar ar likau kan,

re pan alialu re i nan likau
puetepuet, pwe re kon ong.
5 Me dadaurata, pan kap-
wad kida likau puetepuet, o
I sota pan irise sang nan puk
en maur mar a. O I pan kad-
ede mar a mon Sam ai o mon
na tounlang kan.
6 Me salong a mia en rong,
me Ngen o masani ong mo-
modisou kan!
7 Inting wong tounlang en
momodisou en Piladelpia:
Iet masan en me saraui,
me melel, me men kapir
en Dawid mi re a, me kin
ritingida, o sota amen, me
kak ritingidi, o me kin
ritingidi, o sota amen, me kak
ritingida.
8 I asa om wiawia kan. Ki-
lang, I ki ong uk er wanim
ritidar eu o sota amen, me
kak ritingidi, pwe om kel me
tikitik, o koe kin kanekid ai
masan, o koe sota kamam ki-
dar mar ai.
9 Kilang, I kanain kin uk
akai, me udan pwin en Satan,
kisan irail, me akasus, a so, re
likam. Kilang, I pan kainong
ir do, en pongi ni nä om, o ren
asa, me I kin pok ong uk.
10 Aki om kanekid ai
masan en kanongama, I
pil pan kanekid uk ni auer
en kasongesong, me pan
udong toun sappa karos,
en kasongesong irail, me
kauson sappa.
11 I pan pwarado madang.
Kolekol, me koe anekier, pwe
sota amen en kulia sang mar
om.
12 Me dadaurata, I pan
wiaki i ur eu nan tanpas en ai
Kot, o a solar pan pedoi sang
kokolata. I pan inting po a
mar en ai Kot, o ad en kanim
en ai Kot, Ierusalem kap, me
peidido sang ai Kot nanlang
o mar ai kap.
13 Me salong a mia, en rong,
me Ngen o masani ong mo-
modisou kan!
14 Inting wong tounlang
en momodisou en Laodisea:
Iet masan en me maraneki
Amen, me saunkadede
lelapok melel, me tapin
dodok en Kot.
15 I asa om wiawia kan, koe
sota karakar o pil sota lame-
lamur. I men, koe en lamela-
mur de karakar!
16 Ari, koe me lou, a kaidin
karakar de lamelamur, I ap
pan mus kin uk wei sang nan
au ai.
17 Pwe koe inda: Ngai kap-
wapwa, i anekier kapwa kan,
o i sota kin anane meakot,
ap sasa, me koe sakanekan,
o so konekon, o samama, o
maskun, o kiliso.
18 I panaui uk, koe en
neti sang ia kold lingan, aki
kisiniai, pwe koe en kap-
wapwala, o likau puetepuet,
pwe koe en likauie uk, o
kanamenok pan om kiliso
der sansal, o wini en mas
o, men elieliki mas om, en
kilang wasa.
19 I kin kapung ong o kaloke
karos, me I pokepoke. Koe
nantiong kalula!
20 Kilang, I kin u pan
wanim o letelet. Meamen
pan rong ngil ai, ap ritingida
wanim o, I pan pedelong re a,
ap iang i mot ong ras saraui,
o a iang ia.
21 Me dadaurata, I pan ki

ong i, en iang, ia mondi pon mol ai, dueta ngai pil dadaurata, ap iang Sam ai mondi pon mol a.

22 Me salong a mia, i en rong, me Ngen o masani ong momodisou kan!

4

1 MURIN mepukat i kilanger kasansal eu: Kilang, wanim eu ritidar nanlang, o ngil, me i ronger mas, dueta koronete eu kasokasoi ong ia: Koda dong met! I pan kasale ong uk, me pan wiaui mur en mepukat.

2 Ngai pitipit katia Ngen. A kilang, mol eu mi nanlang, o amen kotidi pon mol o.

3 A sansal en me kotidi poa rasong takai Iaspis o Sardis o aia me liteui mol o, me sansal dueta takai smarakd.

4 O mol o kapilki pena mol rieisok paieu, o lapalap riek pamen kotikot poa, likau kida likau puetepuet o nin kida nin kold.

5 O sang ni mol o liol, o ngil akai, o nansapwe kai use wei sang, o lamp isu umpumpul mon mol o, iei Ngen isu en Kot.

6 O mon mol o dueta sed eu, me rasong klas o kristal, o nan warong en mol o, o impan mol o man maur pamen, me rok ki por en mas mo ar o mur ir.

7 Man en mas me rasong laien amen, o man kariamen rasong kau ol amen, o man kasilimen kar i rasong aramas, o man kapamen rasong manpir ikel.

8 O man maur pamen ko pa en pir wonu mi ren amen amen, me rokki por en mas ni kaila o lole, o re sota nenenla ni ran o ni pong, indinda: Me saraui, me saraui, me saraui, Kaun Kot, Kaun en meakaros, me kotikot mas, o me kotikot met, o me pan kotin pwarado.

9 Ari man maur oko, lao pan kalinganada, o kakaki, o danke i me kotidi pon mol o, me ieias soutuk,

10 Me lapalap riek pamen ap pan poridi ong i, me kotidi pon mol o, o re pan pongi i, me ieiasata kokolata, o re pan pwilikidi mar ar mon mol o, indada:

11 Komui Maing, at Kaun, o at Kot, me kon ong, en linganla, o kakala, o manaman, pwe ir me kotin kapikadar meakan karos o pweki kupur omui re mia kier o wiaui kidar.

5

1 O i kilanger nan lim pali maun, en me kotidi pon mol o, puk eu, intingidier lole o liki o katengeki pena men kateng isu.

2 O i kilang tounlang kelail amen, pepeidokki ngil laud: Is me kon ong pak pasang puk o, o lapwada a men kateng kan?

3 A sota amen, me mi nanlang de nin sappa, de pan sappa, me kak ong pak pasang puk, o udial i.

4 Ari, i ap sangesang kaualap, aki sota amen, me diarokadar, me kon ong, en pak pasang puk o, de udial i.

5 O amen ren me lapalap
akan masani ong ia: Koe der
sangesang! Kilang, Laien,
me udan kainok en Iuda,
tapin Dawid, me pwaidar ni
a peipei, pwen kon ong, pak
pasang puk o, o lapwa sang
men kateng isu.
6 O i kilang nan warong
en mol o nan pung en man
pamen o nan pung en la-
palap akan Sippul amen u
due kamekamelar, me ose
isu o por en mas a isu mia, iei
Ngen en Kot isu me pakadar-
alang dol en sappa karos.
7 A kotido, ap kotiki sang
puk o ni lim a maun en me
kaipokedi pon mol o.
8 A ni a kotin aleer puk o,
man maur pamen, o lapalap
riek pamen poridi ong mon
Sippul o. Amen amen re irail
kolekol a arp o dal kold, me
dir en potik en isis, iei ka-
pakap en saraui kan.
9 Irail kauleki kaul kap pot
indinda: Ir me kotin kon ong,
kotikida puk o, o lapwada
a men kateng ko, pwe ko-
mui kamatalar o neti ki ong
Kot nt' omui sang ni kainok
karos, o lokaia karos, o men
liki karos, o wei karos.
10 O kotin wia kin irail la
wei eu ong atail Kot, pwen
samero kan, o re pan nan-
marki nin sappa.
11 O i kilanger o i ronger
ngil en tounlang toto impan
mol o, o man maur ko, o la-
palap oko; irail me ngedere-
nia nen nen o kid kid,
12 Irail indinda ni ngil laud:
Sippul o me kamekamelar,
me kon ong aineki mana-
man, o kapwa, o erpit, o kel,
o kaka, o lingan, o pai kan.
13 Ir karusia nanlang,
o sappa, o pan sappa, o
pon madau, o aude pan
arail karos, i ronger me re
indinda: Me kotidi pon mol
o, o Sippul en kapinganla,
o kakala, o kalinganada o
manaman kokolata.
14 Man maur pamen
masani: Amen, O lapalap
akan poridi ong pongi i.

6

1 I kilang ni en Sippul a
lauad pasang eu ren kateng
isu, o i ronger amen ren man
pamen masanieki ngil me ra-
song nansapwe: Kodo!
2 I ap kilanger os puetepuet
amen, o me mondi poa kasik
katieu mi re a, o mar eu ko
ong i, i ari koti wei, pwen
kalokaloedi.
3 Ni a lauad pasang kateng
kariau, i ap ronger man kari-
amen masanier: Kodo!
4 Amen os me waitata ap
pwarado, a me mondi poa a
muei ong i, en kawela muei
mau nin sappa, o tou a kan
pakamekam pena, a kodlas
kalaimun me pangalang i.
5 Ni a lauad pasang kateng
kasilu, i ronger man kasili-
men masani: Kodo! I ap ki-
langer os tontol amen, o me
mondi poa, men tenok mi ni
lim a.
6 O i ronger ngil eu nan
pung en man pamen indinda:
Song en wit eu denar eu, o
song en korn silu denar eu, a
le o wain der kawela!
7 A ni a lauad pasang
kateng kapaieu, i ronger ngil

en man kapamen masani:
Kodo!
8 I ap kilanger os pasas, o
me mondi poa, mar a Mela, o
wasan mela me idauen i. A
kapi ong i en kaunda pakis eu
en sappa, en kamekila kod-
las, o isesol, o mela, o ren
man laualo en sappa kan.
9 A ni a lauad pasang
kateng kalimau, i kilanger
pan pei saraui ngen en me
kamekila masan en Kot, o ar
kadede, me re wia.
10 Irail likelikwirki ngil
laud indinda: Arai da, Maing,
Kaun saraui o melel, komui
so kadeikada o iki kin nt' at
ong irail, me kauson sappa?
11 Likau puetepuet me pan-
galang irail karos, o a kotin
masani ong irail, ren moleilei
mas ekis, a lao iang ar o ri
ar akan unsokelar, me pan
kamekamela dueta pein irail.
12 O i kilanger ni a lauad
pasang kateng kawonu, rerer
en sappa lapalap ap wiaui,
katipin rotala dueta likau
tontol, wunen eu o maram
waitatala dueta nta.
13 O usu en lang akan pu-
pedi ong sappa, due tuka pik
pot kasedi wa kan me pul, ni
a tuälok ki ang ma,
14 O lang kasaula dueta
kisin likau ni a limlim pena,
o nana karos o dake karos
torak sang deu ar,
15 O nanmarki en sappa
kan, o monsap, o saumas
akan, o kapwapwa kan, o me
kelail, o ladu kan karos, o
maio kan rukila nan por o
pan paip en nana kan.
16 Ap indang nana o paip
akan: Pupedi po at o pwain
kidi sang mon silang en i me
kotidi pon mol o, o sang ni
ongiong en Sippul.
17 Pwe a leler ran lapalap
en a ongiong; o is me pan kak
pwaida?

7

1 MURIN met i kilanger
tounlang pamen uda ni kaim
en sappa paieu kolekol ang
paieu en sappa, pwe ang
ender ipuip dong sappa, de
pon sed, de nin tuka pot.
2 O i kilanger amen toun-
lang pwarada sang ni mas en
lang, kilelekidi kilel en Kot
ieias. A likwirki ngil laud ong
tounlang pamen, me udan
kawela sap o sed,
3 Indinda: Der kawela
sappa de madau, de tuka kan,
a lao kileledier ladu en at Kot
akan ni tam ar!
4 Ngai ari rongadar arail
wadok me kileledier me lop
panen pakid sang nin kainok
en Israel akan karos.
5 Sang ni kainok en Iuda
nen riakid kileledier, sang ni
kainok en Rupen nen riakid,
sang ni kainok en Kat nen ri-
akid,
6 Sang ni kainok en Aser
nen riakid, sang ni kainok
en Naptali nen riakid, sang
ni kainok en Manase nen ri-
akid,
7 Sang ni kainok en Simeon
nen riakid, sang ni kainok
en Lewi nen riakid, sang ni
kainok en Isasar nen riakid,
8 Sang ni kainok en Sepu-
lon nen riakid, sang ni kainok
en Iosep nen riakid, sang ni
kainok en Peniamin nen ri-
akid.

9 Murin mepukat i kilanger
pokon kalaimunia, sota
amen me kak wadokedi
sang ni wei karos, o kainok
karos, o men liki karos, o
lokaia karos, o mon mol o, o
mon Sippul likau kida likau
puetepuet o paini ni lim ar,
10 O re ngil laudeda in-
dinda: Kot kamaur pat, me
kaipokedi pon mol o o Sippul.
11 Tounlang karos u kapil
pena mol o, o lapalap akan,
o man pamen, irail pori kidi
mas ar mon mol o, pongi Kot,
12 Indinda: Amen! Pai, o
lingan, o erpit, o danke, o
wau, o roson, o manaman
ong atail Kot kokolata! Amen.
13 O amen ren me lapalap
akan sapeng masani ong ia:
Is irail me likau kida likau
puetepuet, o irail kodo sang
ia?
14 I ap potoan ong i: Maing,
komui mangier. A sapeng
ia: Ir me pwaida sang ni
kaankamekam, o re lope ar
likau, o kapwad kida ntan
Sippul.
15 I me re mikier mon mol
en Kot, o papa i ni ran o ni
pong nan sapwilim a im en
kaudok, o me kaipokedi pon
mol o, pan apapwali irail.
16 Irail solar pan men
manga potopoteta, o solar
men nim pilada, o katipin
solar pan daker ir, de eu song
en karakar pan lel.
17 Pwe Sippul ni warong
en mol o pan kotin wia sile
parail, o a pan kalua ir wong
ni pil en maur, o Kot pan lim
wei sang pil en mas arail.

8

1 NI a lauad pasang kateng
kaisu, kaporamen wiaui nan-
lang alep en auer.
2 O i kilanger tounlang isi-
men, me uda mon Kot, o ko-
ronete isu pangalang irail.
3 Amen tounlang me kotido
u pon pei saraui, dal kold,
men isik potik, mi re a; potik
isis toto pangalang re a,
pwen kamanada kapakap en
saulang kan, me mi mon mol
o.
4 Ad in isik iangaki ka-
pakap en me saraui kan
adidalang Kot sang ni lim en
tounlang o.
5 Tounlang ari aleda dal en
potik o, ap aude kida kisiniai
en pei saraui, ap kasedi ong
sappa; ari, nansapwe, o ngil
akan, o liol, o rerer en sappa
wiauier.
6 A tounlang isimen,
me ar koronete isu mia,
kaonopadang pepeuk.
7 Men mas pepeuk ko-
ronete, akel o kisiniai iangaki
nta ap wiauier o pisikindi
lang sappa; a silekis eu en
sappa rongala, o silekis eu
en tuka rongala, o rä karos
rongala.
8 O tounlang kariamen
pepeuk koronete ap lika-
mata nana lapalap eu isisiki
kisiniai ap pisikindi lang
madau; a silekis eu en madau
ap wialar nta.
9 O silekis eu en tou a maur
melar nan sed, o silekis eu en
sop akan olar.
10 A tounlang kasilimen
pepeuk koronete, usu la-
palap ap pupedi sang nan-

lang likamata ser umpumpul
eu pupedi pon silekis eu en
pilap akan o utun pil akan.
11 Ad en usu o Sadik; silekis
eu en pil akan ap sadikalar, o
aramas toto mekilar pil aki ar
sadik.
12 A tounlang kapamen
pepeuk koronete, silekis eu
en katipin, o silekis eu en
maram, o silekis eu en usu
kan ap olar. Silekis eu ari
rotongala o ran solar marain
ni a silekis eu o pil dueta
pong.
13 O i kilanger o ronger
ikel amen pipir nan warong
en lang, indindaki ngil laud:
Apwal, apwal, apwal ong
irail, me kaukausonta sappa,
pweki ngil en koronete en
tounlang silimen, me pan
pepeuk mur.

9

1 TOUNLANG kalimen
pepeuk koronete, i ap kilang
usu en lang eu, me pupedi
ong sappa, o ki en wasa lol
me pangalang i.
2 A ritingida au en wasa
lol, adiniai ap adida sang nan
wasa lol o, dueta adiniai en
um kalaimun, o katipin o
pan lang rotorotala, pweki
adiniai en wasa lol.
3 O mansiek kan me
pwarado sang nan adiniai,
rap paraparalang sappa, o
manaman pangalang irail
dueta skorpion en sappa.
4 A masani ong irail, ren
der kawela rä nan sap, de
tuka ta tontol, o pil so tuka
laud, a aramas akan ta, me
so kileleki kilel en Kot ni tam
arail.
5 A so muei ong irail, en
kame ir ala, a ren kaloke irail
saunipong limau; o ar wairok
me laud dueta lip en skor-
pion, ma a pan ke aramas
amen.
6 Ni ran puko aramas pan
rapaki mela, ap sota pan di-
arada; o re pan inong iong
mela, a mela pan tang wei
sang irail.
7 Mom en mansiek kan
dueta os, me onoper mauin,
o pon mong arail meakot, me
rasong mar kold, o mas ar
dueta mas en aramas.
8 Pit en mong arail rasong
pit en mong en li, o ngi arail
dueta ngi en laien.
9 Pere me mi re ’rail dueta
pere mata, o ngirsok en pa
arail dueta ngirsok en war,
me os toto me tangaki wong
nan mauin.
10 O iki ’rail dueta skorpion,
o ose ar mia, o re keleki iki
’rail, o re kin kame aramas
saunipong limau.
11 O arail nanmarki ani en
kadar en wasa lol, ad a ni
lokaia en Ipru Apadon, a ad a
ni lokaia en Krik Apolion.
12 Ari, tapin apwal akan
daulier, a kilang, pil riau pan
pwarado mur.
13 Tounlang kawonemen
pepeuk koronete, i ap rong
ngil eu, me tapida sang nan
ose paieu en pei saraui, me
mi mon Kot.
14 Amen indang tounlang
kawonemen, me a koronete
mia: Lapwada tounlang pa-
men, me salidier ni kailan pi-
lap Oiprat.
15 Ari, tounlang pamen oko
sapdokalar, me onoper ong

auer, o ran, o saunipong, o
par, pwe ren kamela silekis
eu en aramas akan.
16 Wadawad en tounpei,
me dake os riasap; o i ronger
duen toto ar.
17 Iduen ai kilanger os akan
ni kasansal o, o irail, me mod
po arail, pere pras arail dueta
kisiniai, me meimei o dueta
swepel, o mong en os oko
dueta mong en laien; o sang
ni au arail kisiniai, o ad, o
swepel kin adewei.
18 Kariapa silu pukat silekis
eu en aramas akan, me
kamekilar, kisiniai, o ad, o
swepel, me adewei sang ni
au arail.
19 Kelail en os akan mi nan
au ar, o ni padaik arail, pwe
padaik arail dueta serpent
kan, o mong ar mia, o re
kamekamki ir padaik ar.
20 A luan aramas akan,
me so kamekilar kamekam
pukat, kang kaluki wiawia
en pa arail, pwe ender pongi
ong tewil akan o dikedik en
ani, me wiaki kold, o silper,
o pras, o takai, o tuka, me
so kak ngar wasa, o so rong
wasa, o so alialu.
21 Irail sota kaluki ar
kamela, o ar wun ani, o ar
nenek, o ar lipirap.

10

1 O I kilanger amen toun-
lang kelail, me kotidido sang
nanlang, me likauida dapok
eu, o aia mi pon kadoken-
mai, o silang i dueta katipin,
o aluwilu a dueta ur kisiniai.
2 Ni lim a kisin puk mia,
me papak pasang, o aluwilu a
pali maun sokedi pon madau,
a pali maing pon sappa,
3 O a kotin molipe kida
ngil laud, due laien amen ni
a weriwer, o ni a molipeer,
nansapwe isu ap ngiringir.
4 A nansapwe isu
ngiringiridar, i men inting, i
ap rong ngil eu sang nanlang
masani: Katenge meakan,
me nansapwe isu masanier,
der inting ir edi!
5 Tounlang o, me i kilanger
u pon madau o sappa,
puekada lim a pali maun,
6 Ap kauki i, me ieiasata
soutuk, me kotin kapikadar
lang o meakan mi lole, o
sappa o meakan mi lole, o
madau o meakan mi lole, me
solar pan ansau.
7 A ni dokan ngil en
tounlang kaisimen ni a pan
pepeuk, iei ansau karir pan
Kot kaunsokalar, duen a
kotin kokop ong sapwilim a
ladu saukop akan rongamau
o.
8 Ngil o, me i ronger sang
nanlang, a pil masani ong
ia er masani: U ko wei,
aleda kisin puk, me papak
pasanger, ni lim en tounlang,
me uda pon madau o pon
sappa!
9 Ari, i ap ko wong tounlang
o, potoan ong i, en ki dong
ia kisin puk o. A masani ong
ia: Ale, ap kangala, a pan
kasadikala kaped om, a ni au
om a pan iau dueta onik.
10 I ap aleer kisin puk o
sang ni lim en tounlang ap
kangalar. Ari, nan au i me iau
due onik, a murin i kanger,
kaped i ap sadikalar.
11 A masani ong ia: Koe nok
pil kokopada iran men liki

kan, o aramas akan, o lokaia kan, o nanmarki toto.

11

1 O MEN song dueta sokon pot pang dong ia. Amen inda: Uda, song im en kaudok en Kot, o pei saraui, o irail me kaukaudok lole!

2 A kapil penan im en kaudok kasela liki o der song, pwe a pangalanger men liki kan o kanim saraui re pan kakaue saunipong paeisok riau.

3 O I pan kamanada nai saunkadede riamen, o ira pan kokop wei ran kid riepuki woneisok, likau kida likau tol.

4 Ira tuka olip riapot o lamp riau, me mimi mon Kaun en sappa.

5 Ma amen men kame ira, kisiniai pan lus wei sang nan au ara, ap karongala naira imwintiti kan. O ma amen men kame ira, a pan kamela.

6 Ira manaman ong en pinala lang, pwe ede katau arain ara kokopada, o ira kaun en pil, ira kak kawuk ong nta pil akan o kame ki sappa song en kamekam karos, due ira inong iong.

7 Ira lao kanikiela ara kadede, man o, me pan pwarada sang wasa lol, pan pei ong ira, kaloe ira di, kame ira la.

8 O kalep ara pan wonon nani al en kanim lapalap, me ad a ni karaseras Sodom o Äkipten, wasa ar Kaun pil kalopular.

9 Ari, me toto sang ren men liki kan, o kainok, o lokaia, o aramas akan pan kilang kalep ara ran silu alep, o irail sota pan mueid ong, me ara kalep pan saredi nan sousou.

10 O irail, me kaukauson sappa, kaneket kin ira o pereperen, re pan pakisakis pena, pwe saukop riamen et kin kaloke irail, me kaukauson sappa.

11 A murin ran silu alep maur sang ren Kot pil til wong lol ara, rap u ni nä ara, a irail, me kilang ira, masakada kaualap.

12 O i ronger ngil laud eu sang lang mamasani ong ira: Koma koda dong met! Ira ap kokidalang dapok, o imwintiti ara kilang ira.

13 Ni auer ota sappa rerer kaualap, eisokkis eu en kanim olar ni rerer, o mar isekid en aramas mekilar, me tei kan masakalar, rap landar Kot en lang.

14 Kamekam kariau wiauier. Kilang kamekam kasilu me pan pitipit wiaui.

15 Tounlang kaisimen pepeuk koronete. Ngil laud ap wiauier nanlang indinda: Wein sappa id wialar wein atail Kaun o sapwilim a Kristus. A pan kotin kaunda kokolata.

16 A lapalap riek pamen, me ariri Kot pon mol arail, rap pupedi ni silang ir pongi Kot masani:

17 Se danke komui, Maing Kot, Kaun en meakaros, me kotikot metet, o me kotikot mas o, pwe re kotin aleer ar manaman lapalap, o kotin Nanmarki lar.

18 O wei kan makaradar, a ar ongiong leler, o a

leler ansaun melar akan pakadeik, o a leler ansau en katingi sapwilim omui ladu saukop akan o saraui kan; irail, me lomwineki mar ar, tikitik kan o lapalap akan, o en kawe irail, me kin kawela sappa.

19 Im en kaudok en Kot, mi nanlang, ritidar, o kopa en inau pingngar nan im en kaudok o; a liol, o ngil akan, o nansapwe kan, o rerer en sappa, o akel lapalap wiauiedar.

12

1 KILEL lapalap eu pingngar nanlang: Li amen linganeki katipin, o maram pan nä a, o a mareda usu eisokriau.

2 A liseanlar, a weriwer en naitik, waiwairok en sapedokla sang.

3 Pil eu kilel pingngar nanlang: Kilang, drake lapalap waitata, monga me isu, o salong a eisok, o mar isu pon mong a.

4 O a padaik urakiwei silekis eu en usu en lang, ap sipedi ir ong sappa. O drake uda mon li o, me pan naitik, pwe lao a naitiker, a en katalala na seri.

5 Ari, a naitikadar na seri ol, me pan kaun kida kainok karos sokon mata; ari, na seri peukadalang Kot ong mol a,

6 Li o tang wong sap tan, me deu a onoper ren Kot, iei wasa o re kin kamanga i ran kid riepuki woneisok.

7 Mauin pwaidar nanlang. Mikael o sapwilim a tounlang kan mauini ong drake o, o drake o na kan mauini ong.

8 A re so pwaida o solar deu ar nanlang.

9 O drake lapalap pisikindila, iei serpent, me ad a Tewil o Satan, katiamau pan sappa karos, i me pisikindi lang sappa, o na kan iang i pisikindila.

10 O i ronger ngil lapalap eu nanlang indinda: Metet me pwaidar kamauapan, o wiauipan, o wei en atail Kot, o manaman en sapwilim a Kristus, pwe karaune pan ri atail pisikindila, me kin karaun kin irail mon Kot ni ran o ni pong.

11 A re kaloedi i aki ntan Sippul o, o pweki masan en ar kadededa lamalam; o re so pok ong maur arail lao lel ong mela.

12 I me lang en perenda, o komail me kaukauson lole! A mesued ong sappa o madau, pwe tewil me kodilang komail, makarada kaualap, pwe a asa, me a ansau me motomot.

13 Drake o ni a kilanger, me a pisikindier sappa, a kansore li, me naitiker seri ol.

14 Pa riau en manpir ikel lapalap, me pangalang li o, pwen pirlang deu a nan sap tan, wasa o a pan nekinek ia ansau eu, o ansau kan, o alep en ansau, doo sang mas en serpent o, wasa a pan kamanga ia.

15 A serpent o kusepoke wei sang nan au a ong li o pil, dueta pilap pot, pwen kapwiliki wei li o.

16 A sappa puporki li o, o

sappa sara pasang au a nimala pilap o, me drake o kusepoke wei sang nan au a.

17 O drake makar pan li o, ap kola, en mauini ong luan kadaudok a, me kin nekidala kusoned en Kot akan o koledi kadede pan Iesus. A ngai uda pon pik en oror.

13

1 I AP kasinenda pon pik en oror o kilanger man amen pwaradar sang nan madau, me a ose ek o monga isu mia, o mar eisok mier pon ose kan, o ni monga ad en lalaue kan.

2 Man o, me i kilanger, dueta parder amen, o nä a dueta nä en pär amen, o au a rasong au en laien. O drake ki ong i a kelail, o mol a, o a manaman lapalap.

3 O i kilanger monga eu dueta kamekamelar, ari so, a kamekam motier, a toun sappa karos puriamuiki man o.

4 Irail ari pongi ong drake, pwe a kapieki man o a kelail, o re pongi ong man o indinda: Is me rasong man o? O is me pan kak mauini ong i?

5 O a pang ong i au en suai lapalap, o en lalau eu, o a pang ong i, en mimieta saungipong paeisok riau.

6 Ari, a sara pasang au a, en lalaue Kot, en laue mar a o tanpas a saraui, o irail me kotikot nanlang.

7 O a kapieki i, en mauini ong saraui kan o kaloe irail edi; o a kapieki i, en kaunda wei karos, o men liki kan, o lokaia, o kainok kan.

8 O irail karos, me kaukauson sappa, pan pongi ong i karos, me mar arail sota intingidier nan puk en maur en Sippul, me kamekamelar sang nin tapin sappa.

9 Meamen salong a mia, en rong.

10 Ma amen pan kaloedi, nan pein i pan lodila; o ma amen pan kamekila, kodlas, nan a pan kamekila kodlas. Nan iet en saraui kan ar konongama o ar poson.

11 O i kilanger, amen man pwarado sang nan pwel, ose riau mia, rasong sippul amen, o a kasoi dueta drake amen.

12 O man o kin wia manaman akan karos dueta men mas mon por en mas a. O a wiada, me toun sappa en pongi ong man o, me kelailadar sang a kamekam.

13 A wiadar kilel lapalap, kamoredi sang lang kisiniai pon sappa mon aramas akan.

14 O a kotaue kin ir, me kaukauson sappa a kilel akan, me kapi ong i, en wiada mon man o, indai ong irail, me kausonta sappa, ren wiai ong man o, me a lop en kodlas mier, ap mauredar, dikedik eu.

15 O a kapi ong i, en kamaureda dikedik en man o, pwe dikedik en man o en pil lokaia, o en wiai ong irail, me kang pongi dikedik en man, en kamekamela.

16 O wiai ong karos, me tik o me lap akan, o kapwapwa kan, o samama kan, o me maio, o ladu kan, ren wia kilel eu ni pa ar pali maun de ni tam ar.

17 Pwe sota amen en kak
net de netikila, pwe ir eta, me
kileledier, kilelekidi mar en
man de wad en mar a.
18 Iet lolekong. Me lolekong
kan en wadokdi mar en
man o, pwe a rasong wad
en aramas amen; iet a wad:
Wonepuki woneisok wonu.

14

1 O I kilanger Sippul o
kotikot pon dol en Sion o me
iang i lop panen pakid, o mar
a o mar en Sam a intingidier
ni tam ar.
2 O i ronger ngil eu sang
nanlang dueta pungupung
en pil toto o dueta ngirngir
lapalap en nansapwe; ngil
o, me i rongadar, dueta ngil
en saunkaul pikipikir ar arp
akan.
3 Irail kauleki kaul kap pot
mon mol o, o mon man pa-
men o lapalap akan; o sota
amen me kak koledi kaul o,
irail lop panen pakid eta, irail
me net sapal sang nin sappa.
4 Iei irail, me so samin kila
li, pwe irail me makelekel. Iei
irail me idedauen Sippul o,
wasa a kin kotila ia. Mepukat
net sapal sang ren aramas
akan, me meseni ong Kot o
Sippul.
5 O nan au ar sota likam
me diarokadar, nan sota ar
samin.
6 O i kilanger amen toun-
lang, pipir ni warong en
lang, rongamau soutuk mi
re a, pwen padaki ong irail,
me kauson sappa, o ong
wei karos, o kainok karos, o
lokaia o aramas akan.
7 A masani ki ngil laud:
Landa Kot, o waui i, pwe auer
en a pan kotin kadeikada
me pwarer; o pongi i, me
kotin wiadar lang, o sappa, o
madau, o utun pil akan.
8 O amen tounlang, kari-
amen, idauen i masani: A
rongkilar, a rongkilar, Pa-
pilon lapalap, me kare ong
kainok karos kamekam, aki
ar nenek re a!
9 O amen tounlang, kasil-
imen, me idauen ir katitiki
ngil laud: Ma amen pongi
man o kilel en man, o ale kilel
ni tam a o ni pa a,
10 A pan tungole en Kot
a ongiong, me wiauier
sokadolepa dal en ongiong en
Kot, o a pan kalokeki kisiniai
o swepel mon tounlang
saraui kan o mon Sippul o.
11 O adiniai en ar lokolok
peipeidala potopoteta, re so
moleilei ni ran de ni pong,
irail me pongi man o o a kilel,
o irail me kilelekidar mar a.
12 Iet en saraui kan
ar kanongama, me kin
nekinekid kusoned en Kot
akan o poson ong Iesus.
13 O i rong ngil eu sang lang
masani: Intingiedi: Meid pai
irail me mela ren Kaun o,
met o kokolata! Iei, Ngen
o me kotin masani, irail en
moleilei sang ar wiawia kan,
pwe ar wiawia kan iang irail.
14 O i kilanger dapok
puetepuet eu, o Amen kotikot
pon dapok o, me rasong Nain
aramas, marakier mar kold,
o ni lim a naip kong apot.
15 O amen tounlang pedoi
wei sang nan im en kaudok,
ekekerki ngil laud ong i, me
kotidi pon dapok o: Komui
kadar om naip paledi, pwe a

leler auer en paledi, pwe rak
en sappa mater kaualap!
16 Me kotidi pon dapok
kasadi sappa a naip, rak kiri
sang sappa.
17 O amen tounlang pedoi
wei sang nan im en kaudok,
me mi nanlang, pil naip kong
apot mi re a.
18 O amen tounlang me
pwarado sang impan pei sa-
raui, me kin kakaun kisiniai,
likwir ong i, me a naip kong
mia, masani: Paledi! Tolunga
sang wan wain en sappa, pwe
wa me matier.
19 Ari, tounlang o paleki
sappa naip, o tolung sang
wan wain en sappa, o kasedi
ong nan kopa laud en on-
giong en Kot eu.
20 Irail tiakedi nan kopa
en wain likin kanim, a nta
kusewei sang nan kopa o lel
ong sal en os, lel lang stadien
kid wonepuki.

15

1 O I kilanger pil kilel eu
nanlang, me lap o kalom:
Tounlang isimen, a kalokolok
isu mi re ’rail, pwe ongiong
en Kot kaimwisokki ir la.
2 O i kilanger sed klas eu,
me doleki kisiniai o irail me
kaloedi man o dikedik en
man, o wadawad en mar a,
uda ni kailan sed o, o arp en
Kot mi re ’rail,
3 O irail kauleki kaul en
Moses ladu en Kot amen, o
kaul en Sippul indinda: Omui
wiawia kan me lapalap o
kalom. Maing Kot, me pung
o melel omui wiawia kan,
komui Nanmarki en wei kan,
Kaun en meakaros.
4 Is me so pan landa komui,
Maing, o wauneki mar omui?
Pwe komui ta me saraui,
pwe wei karos pan pwarado
pongi komui, pwe omui
wiawia pung me sansaleda.
5 Murin mepukat i kilanger
nan im en kaudok kadedepa
mi nanlang me ritida.
6 O tounlang isimen pedoi
wei sang nan im en kaudok
kalokolok isu re ’rail, kapwa-
teki likau min o puetepuet,
o ir piraki ni pan ati waiwai
kold.
7 O amen ren man pamen
pangalang tounlang isimen
dal kold isu, direki ongiong
en Kot, me ieiasata soutuk.
8 O im en kaudok me top-
kila adiniai tapida sang lin-
gan en Kot o a manaman; o
sota amen me kak pedelong
ong nan im en kaudok o lao
kalokolok isu en tounlang isi-
men wiauier.

16

1 O I ronger ngil laud eu
sang nan im en kaudok o, ma-
masani ong tounlang isimen:
Komail kowei, wudokedi ong
sappa dal isu, me audekier
ongiong en Kot.
2 Men mas ap kotiwei wu-
dokila ong sappa a dal, ap
wiala kins sued ong aramas
akan, me kilelekidi kilel en
man o, o me pongi a kilel.
3 O kariamen wudokila
a dal ong nan madau ap
wiala nta due nt’ en melar
amen, ari me maur karos nan
madau ap melar.
4 O kasilimen wudokila a
dal pon pilap o utun pil akan,
rap ntalar.

5 I ronger tounlang en
pil akan masani: Komui
me pung, me kotikot, o me
kotikot mas, me saraui, pwe
komui kadeikada due met.
6 Pwe irail kieledier ntan
me saraui o saukop akan, ari,
kom kotin katungole kin ir
nta; ari, me mau ong irail.
7 I ronger me pei saraui
o masani: Ei, Maing Kot,
Kaun en meakaros, melel o
me pung omui kadeik kan.
8 A kapamen wudokila a
dal pon katipin, a kapi ong i,
en isiki kisiniai aramas akan.
9 Ari, aramas rongkila
karakar kaualap, o re lalaue
mar en Kot, me Kaun pan
kamekam pukat; a re sota
kalukila, pwen wauneki i.
10 O tounlang kalimen wu-
dokila a dal pon mol en man
o; ari a wei rotorotala; o re
ke pasang lo arail pweki mo-
takan madak.
11 O irail lalaue Kot en lang,
aki ar madak o ar kins akan,
o re sota kalukila ar wiawia
kan.
12 O tounlang kawonemen
wudokila a dal pon pilap
Oiprat, a pil ap ngalengaledi,
pwen kaonopada al mon
nanmarki, me kotido sang ni
pali mas en lang.
13 O i kilanger, me sang
nan au en drake, o sang nan
au en man o, o sang nan au
en saukop likam ngen samin
silu dueta pros kai koda sang.
14 Ir ngen en tewil kai,
wiawia kilel kai, me kin
pwaralang nanmarki en
sappa kan, en kapokon ir
penang mauin en ran lapalap
en Kot manaman.
15 Kilang, I pwarado dueta
lipirap amen; meid pai, me
kin masamasan, nekinekid a
likau kan, pwe a de kilisola,
rap kilang a kanamenok.
16 O re kapokon ir penang
wasa, me ad a ni lokaia en
Ipru Armakedon.
17 O tounlang kaisimen wu-
dokila a dal nin wäwä, ngil
laud ap pwaradar sang im en
kaudok nanlang, sang ni mol
o mamasani: A wiauier.
18 Ari, liol o ngil kai o
nansapwe wiauier, o sappa
rerer kaualap, sota due sang
tapin aramas mi sappa, pwe
me lapalap o mulatok.
19 Ari, kanim lapalap pal
pasang wiala silekis silu, o
kanim en sap akan rongk
pasang, o Kot kotin tamanda
kanim Papilon, pwen kotiki
ong i dal en wain en a on-
giong lapalap.
20 O dake karos mokid wei
sang o nana kan solar sansal.
21 O akel lapalap, toutouki
paun epuki, me moredi
sang lang lel aramas akan,
o aramas lalaue Kot pweki
kamekam akel, pwe iei
kamekam me lapalapia.

17

1 TOUNLANG amen, kisan
isimen me ar dal isu mia,
pwara do, masani ong ia:
Kodo, i pan kasale ong uk en
li sued, me kaunda pil toto, a
pan kalokolok.
2 Me nanmarki en sappa
kan nenekier, o me kaukau-
son sappa pweipweikier
wain en a nenek.
3 Ari, a uke ia lang nan sap
tan ren ngen. I ap kilanger li

amen, mondi pon man waitata amen, ad a laue toto mia, monga isu o a ose eisok mia.
4 Li o likau kida likau tontol o waitata, o kapwat kida kold o takai kasampwal, o manaman kai, o ni pa a dal kold eu mia, me dir kila me samin o me saut en a nenek.
5 O ni tam a mar eu intingidier, iet: Okiok pot, Papilon lapalap in en me nenek kan o saut akan en sappa.
6 O i kilang li o a pweipweiki nt' en saraui kan o nt' en saunkadede en Iesus akan. Ari, ni ai kilanger i, i ap puriamui kaualap.
7 A tounlang o masani ong ia: Menda koe waponki? I pan kasale ong uk karasepan om waponki li o, o man o, o me a kin dake, me a monga isu o a ose eisok mia.
8 Man o, me koe kilanger, a mia mas ap soer mia, a nok pwaradado sang wasa lol, ap pan kolang wasan kamekam; o irail, me kaukauson sappa, pan wapon ki irail, me mar arail so intingidier nan puk en maur sang nin tapin sappa, ni ar kilang man o, due a mier mas, ap soer mia, ap nok pwarado.
9 Ari, iet lolekong: Monga isu rasong nana isu, me li o mondi poa.
10 O irail nanmarki isimen. Limen nikilar, me ta men mia, a amen kaikenta pwarado, a a lao pwarado, a pan sapwilada ansau kis.
11 A man o men mas, ap soer mia, i kawalemen, kisan isimen, ap pan kalokolok.
12 A ose eisok, me koe kilanger, rasong nanmarki ek, me kaikenta ar wei, a re aleer manaman dueta nanmarki kan, pwen sapwileda auer ta ieu ren man o.
13 Ir pukat kin wia insen ta ieu, o re pan ki ong man o ar manaman paki i ar angiangin o.
14 Ir pan mauini ong Sippul, a Sippul pan kaloe ir edi; pwe i ta Kaun en kaun akan o Nanmarki en nanmarki kan. O me iang i, me paeker, o pilier, o melel.
15 A masani ong ia: Pil oko, me koe kilanger, wasa me li sued o mondi ia, iei irail men liki, o kainok kan, o aramas akan, o lokaia kan.
16 O ose eisok, me koe kilanger, o man o, irail me pan tataki li sued o, o kasamaliala i, o kakilisauia ta, o re pan kangala uduk a, karongki i kisiniai.
17 Pwe Kot kotin kainongada mongiong ar, en wia kupur a, o en wia lamalam ta pot o en upai man o, a lao masan en Kot pwaida.
18 Li o, me koe kilanger, iei kanim lapalap, me kakaun nanmarki kan nan sappa.

18

1 MURIN mepukat i kilanger amen tounlang kodido sang lang, me manaman kaualap, o sappa marain kila a lingan.
2 A kotin molipeki kapitie laud masani: A rongk pasang, o rongk pasang, Papilon lapalap, ap id wiala deun tewil akan, o deun ngen saut karos, o deun manpir samin, o katantat.

3 Pwe wei karos nim sang
wain makar en a nenek, o
nanmarki en sappa neneker
re a, o saunet en sappa kap-
wapwakier a kapwa kasamp-
wal akan.
4 O i ronger eu ngil sang
lang masani: Ko wei sang i
nai aramas akan, pwe komail
der ainekida dip ar kan, pwe
komail der pukoki kompar
akan.
5 Pwe dip a kan lel onger
lang, o Kot kotin tamanda a
sued akan.
6 Depuk ong i, duen pein
i wiadar! O depuk ong i
pan riapak, duen a mau ong
a wiawia kan; dal o, me
a audedar, i dal ota komail
aude ong i pan riapak!
7 Duen a kin kalinganda
pein i, o kamuei matier,
iei due ki ong i kalokepa
o kasonglolpa, pwe a mon-
geloleki: Ngai nanmarki li
amen, o i so pan li odi, o i sota
pan kilang mesued kot.
8 I me kompa kan pan lel
ong i ni rang ota: Mela, o
maiei, o lek, o a pan rong
kila kisiniai, pwe Kaun Kot
me manaman, me kadeikada
i;
9 O nanmarki en sappa kan,
me nenek re a, o muei mat
sang i, re pan maieiki, o weri-
wereki i ni ar kilang adiniai
en a rongala.
10 O re pan u wasa doo
waponki a kamekam indada:
Apwal, apwal Papilon, kanim
lapalap, Papilon kanim ke-
lail! Ni aur ta ieu kadeik
paom pwaida.
11 O saunet en sappa kan
maiei o sangesangki i, pwe
sota amen me neti ar kapwa
kan.
12 Kapwa kold, o silper,
o takai kasampwal akan, o
manaman akan, o likau linen
kaselel, o likau tol, o likau
silk, o likau waitata, o song
en tuka pomau karos, o song
en dal karos, me wia kidar
ngi en elepant, o dal akan,
wia kidar tuka kasampwal, o
mata pras, o mata, o marmor,
13 O simet, o potik, o men
isis, o me pomau, o pomau
en isis, o wain, o le, o plaua
kasampwal, o wan wit, o man
akan, o man sip, o os akan,
o dake pan os, o ladu kan, o
ngen en aramas akan,
14 O wan tuka kan, me
kaped om kin iauki, rose sang
uk er, o dipisou lingan o kase-
lel rose sang uk er, a solar pan
diarokada kokolata.
15 Saunet en mepukat, me
kapwapwadar re a, me pan
u wasa doo, wapon kida a
kamekam sangesang o ma-
maiei.
16 Indinda: Apwal, apwal
kanim lapalap, me kap-
wadeki likau ankotitik, o
tol, o waitata, o kapwadeki
kold, o takai kasampwal, o
manaman!
17 Pwe ni auer ta ieu kapwa
toto pukat olar. O saupal
en sop, o ir, me toun sop, o
seler akan, o saunet en nan
madau, ir uda wasa doo.
18 O weriwereda, ni ar ki-
langer adiniai en a isis, in-
dinda: Ia kanim, me rasong
kanim lapalap wet!
19 Irail tukatuk en mong
wereda, sangesang, ma-
maiei, indinda: Apwal apwal

kanim lapalap! Tou a, me ar sop akan mi nan madau, kapwapwalar, pwe a neti re a mulatokia. Ni auer ta ieu a mokonaidier.

20 Kaneketeki i lang, o saraui kan, o wanporon kan, o saukop akan, pwe Kot me kotin iki ong i komail.

21 Tounlang roson amen pokada takai due takai lap men iris plaua, ap kasedi ong madau, masani: Iduen Papilon kanim lap pan karongk pasang, ap pan solar mia.

22 Ngil en me wia arp akan o kakaul akan, o me peuk kasang plöte, o me peuk koronete, pan solar me pan rong re a, o solar saupal, me pan diarok lol om, o ngirsok en takai iris plaua solar me pan rong lol om.

23 O marain en lamp pan solar senser lol om, o ngil en ol kamod o li kamod solar me pan rong lol om, pwe noum saunet akan, saumas en sappa, kainok karos pakotaue kilar om widing kan.

24 O ntan saukop o saraui kan me diarokadar lol om, o ntan karos, me kamekamelar sappa.

19

1 MURIN mepukat i ronger likamada morong en pokon kalaimun nanlang, masani: Aleluia, kamaur, o lingan, o manaman udan atail Kot!

2 Pwe melel o me pung ar kadeik kan; pwe a kotin kadeikadar li sued lapalap, me kasuedie kilar toun sappa a nenek kan o a ikier ntan na ladu kan.

3 Pil kariapak re inda: Aleluia! A adiniai adidala kokolata.

4 O lapalap riekpamen o man pamen rap poridi pongi ong Kot, me kaipokedi pon mol a, masani: Amen Aleluia!

5 O ngil, me peido sang mol o masani: Kapinga atail Kot, komail sapwilim a ladu kan, komail, me lan i, me tikitik o me lapalap akan!

6 O i ronger morong en pokon kalaimun, o due ngil en pil toto, o due ngiringir en nansapwe kan indinda: Aleluia, pwe Kaun atail Kot, me Kaun en meakaros a wialar Nanmarki.

7 Kitail en insenemau, o pereperen, o wauneki i, pwe a leler en Sippul a kapapaud, o li kamod onopadar.

8 O a muei ong i, en likauwia kida likau linen, me min o makelekel; pwe likau linen makelekel iei kadeik pung en me wiaui pweki saraui kan.

9 A masani ong ia: Intingiedi: Re meid pai, me luke dong kamadip en kapapaud en Sippul o. O a masani ong ia: Mepukat masan melel akan en Kot.

10 I ap pupedi ni aluwilu a, en pongi i. A masani ong ia: Koe der, ngai sau om, o ri om, me aneki kadede pan Iesus; pongi Kot. A ngen en kokop iei kadede pan Iesus.

11 O i kilanger lang a ritidar o os puetepuet amen, o me kaipokedi poa, me oroneki Pung o Melel; a kadeikada o mauinda ni me pung.

12 Por en silang i me rasong
umpul en kisiniai, o mar a
toto mia ni tapwi, a mar eu
intingidier, me sota amen me
asa, pein i ta.
13 A likau kida likau eu, me
kadueki nta, o mar a oroneki:
Masan en Kot.
14 O karis en saunpei en
nanlang idauen i pon os
puetepuet akan, likau kida
linen puetepuet o min.
15 O sang nan silang i kod-
las kong lus da sang, men
kamekameki wein sappa. A
pan kotin kaun kida sokon
mata pot; o a tiakedi kopa
en wain, me ongiong en Kot,
Kaun en meakaros.
16 Ni a likau o ni langelange
a mar a intingidier: Nan-
marki en nanmarki o Kaun
en kaun akan.
17 O i kilanger tounlang
amen uda nan katipin; a
molipeiki ngil laud masani
ong manpir akan, me pipir
nan warong en lang: Kodo,
pokon dong kamadip lapalap
en Kot.
18 Pwe komail en kang
uduk en nanmarki kan, o
uduk en kaun akan, o uduk
en manaman akan, o uduk
en os akan, o me mondi po
arail, o uduk en me maio ko
o ladu kan, me tikitik o me
lapalap akan.
19 O i kilanger man o, o
nanmarki en sappa kan,
o nair karis akan pokon
penang mauini ong i, me
kaipokedi pon os o na karis
akan.
20 Man o lodi ong iangaki
saukop likam, me wia kilel
kai mo a, me a kotaue kida
irail, me kilele kidi kilel en
man o, o ir me pongi a kilel.
Ira karos lokidokilang nan le
en kisiniai, me rongerongki
swepel ni ara memaur.
21 Me lu akan kamekame
kila kodlas en i, me kaipokedi
pon os o, iei kodlas, me lusa
sang nan silang i; ari man-
pir akan muei mat kilar uduk
arail.

20

1 I kilanger tounlang amen
kotido sang lang, ki en wasa
lol mi re a nan lim a o sal mata
lapalap.
2 A saikidi drake o serpent
en kaua, iei Tewil o Satan, ap
saliedi i par kid.
3 O kasedi ong nan wasa lol
so kapi, ritingiedi o kileledi
poa, pwe ender katikatiamau
toun sappa, a lao par kid
imwisokala. Muri a nok
sapadokala ansau kis.
4 O i kilanger mol akan,
o ir me kaipokedi poa,
kadeikada; o i kilanger ngen
en ir, me mong ar lepuki
sanger pweki kadedepan
Iesus o masan en Kot, o ir, me
so pongi man o, o a kilel, o so
kilelekida a kilel ni tam ar o
ni pa ar. Irail mauredar ap
iang Kristus kakaun par kid.
5 A me melar tei kan
sota maureda lao par kid
imwisokala, iei iasada kaieu.
6 A meid pai o saraui, me
pan konodi ias kaieu; mela
kariau so kokoa irail, pwe
irail wiala samero en Kot o en
Kristus akan, o re pan iang i
kakaun par kid.

7 Par kid lao imwisokela,
Satan ap pan sapedokla sang
a im en kateng.

8 A ap pan parwei katika-
tiamau toun sap akan, me mi
ni kaim paieu en sappa, Kok
o Makok, kapokon ir penang
mauin; ir me ngederenia ra-
song pik en oror.

9 Irail paraparalang nan
sappa, rap kapil pena pokon
en saraui kan, o kanim kapai;
kisiniai ap moredi sang lang,
karong ir ala.

10 O tewil, me kotaue ir,
lokidokila nan le en kisiniai
o swepel, wasa me man o
saukop likam mia ia, o re pan
kalokolok ni ran o ni pong
kokolata soutuk.

11 O i kilanger mol
puetepuet lapalap eu, o i me
kaipokedi poa sappa o lang
tang wei sang mon silang i, ap
solar deu ara me diarokadar.

12 O i kilanger melar akan
tikitik o lapalap akan u
mon mol o, o puk kan pak
pasanger, o pil eu puk me
pak pasanger, me puk en
kamaur. Melar akan ap
pakadeik kidar meakan, me
intingkier nan puk kan duen
ar wiawia kan.

13 O madau kapeida melar
akan, me mimi lole, o mela
o wasan mela kidaer, me mi
lol ir. Ir karos pakadeikadar
iran ar wiawia kan.

14 Mela o wasan mela me
pisikindi lang le en kisiniai;
iei mela kariau.

15 O meamen, me so intingi-
dier nan puk en kamaur, a
pisikindi lang le en kisiniai.

21

1 O I kilanger lang kap o
sappa kap, pwe lang mas o
sappa mas solar mia, o solar
madau.

2 O i kilanger kanim isou,
Ierusalem kap, peidido sang
lang ren Kot, kapwater due li
kamod kapwater ong a paud
ol.

3 O i ronger ngil laud sang
mol o masani: Kilang, tanpas
en Kot mi ren aramas akan,
o a pan kotikot re ’rail, o irail
pan wia sapwilim a aramas
ala, o pein Kot pan kotikot re
’rail.

4 O a pan kotin limwi sang
pil en mas ar karos; o mela
pan solar, pil solar maiei,
o solar sangesang, madak
kokolata, pwe men mas solar
mia.

5 O me kaipokedi pon mol
o masani: Kilang, I pan kaw-
ilikapada meakan karos. O
a kotin masani: Intingiedi;
pwe masan pukat me pung o
melel!

6 A kotin masani ong ia: A
pwaidar. Ngai Alpa o Omeka,
Tapi o Imwi. I pan ki ong,
me men nim pil adar, en nim
sang utun pil en maur sapan.

7 Me pan dadaurata, a pan
sosoki mepukat, o I pan wia
na Kot la, o a pan wiala nai
seri.

8 A me masak, o
sokamelele, o saut akan o
men kamela kan, o nenek
kan, o wun ani kan, o me
pongi dikedik en ani kan, o
likam kan karos deu ar nan
le, me rongerongki kisiniai o
swepel, iei mela kariau.

9 O tounlang amen, kisan

isimen, me dal en kalokolok isu en kaimwisokela mi re a, pwarado masani ong ia: Ko dong met, i pan kasale ong uk li kamod, warok en Sippul o.

10 Ari a kotin kalua kin ia la ren ngen pon nana lapalap eu o ileile, ap kasale ong ia kanim isou Ierusalem, peipeidido sang lang ren Kot;

11 Linganeki lingan en Kot; a marain me rasong takai kasampwal, rasong iaspis lingan eu,

12 A kel lapalap ileile mia, o wanim eisokriau, o tounlang ekriamen mi ni wanim ko, o mar akan intingidier, me mar en nain Israel ekriamen.

13 Ni mas en lang wanim silu, o ni apong wanim silu, o ni air wanim silu, o ni kapi wanim silu.

14 Pason en kel en kanim o me eisokriau, o mar en wanporon en Sippul o ekriamen intingidier po ar.

15 Me masani ong ia mepukat, men song sokon kold mi re a, pwen song kanim o, o a wanim akan o a kel o.

16 Pali en kanim pali paieu, o anget a dueta tälap a; a songki kanim men song o, me anget a stadien nenriakid. Anget a o tälap o ileile duepeneta.

17 A sosong kel o, ari me tipong en pa epuki paeisok paieu, duen men song en aramas o, me mi ren tounlang o.

18 A kel o wia kidar iaspis, a kanim o wia kidar kold eta, me rasong klas makelekel.

19 Pason en kel en kanim o usunakier song en takai kasampwalia karos. Tapin pason takai iaspis, a kariau sapir, a kasilu kalsedonia, a kapaieu smarakd,

20 A kalimau sardoniks, a kawonu sardis, a kaisu krisolit, a kawalu peril, a katuau topas, a kaeisok krisopras, a kaeisokeu iasint, a kaeisokriau ametist.

21 O wanim eisokriau manaman eisokriau; ari, wanim eu iei manaman eu; o al en kanim o me kold makelekel, lingan due klas.

22 O i sota kilanger im en kaudok lole, pwe Kaun Kot, Kaun en meakaros o Sippul iei ar im en kaudok.

23 O kanim sota mau ong katipin de maram, pwen dakedaker, pwe lingan en Kot kamaraini i, o Sippul iei arail lamp.

24 O wei kan pan weid wei ni a lingan; o nanmarki en sappa kan pan walang i ar lingan.

25 O a wanim akan sota pan ritidi ni ran, pwe solar pong wasa o.

26 O irail pan wa dong i lingan o wau en wei kan,

27 Sota me pan pedelong ong me samin, de me kin wia saut, de likam, a irail eta, me mar arail intingidier nan puk en maur en Sippul.

22

1 O A kotin kasale ong ia pilap en kamaur pot, makelekel due kristal, me u wei sang ni mol en Kot o Sippul.

2 Ni kailan pilap pali karos tukan kamaur mia, me kin

wa song en wa eisokriau, me
wa saunipong kaukaule; o
tan tuka kan men kamaur
toun sappa.
3 O solar men kariala koko-
lata; a mol en Kot o Sippul me
mi lole; o sapwilim a ladu kan
pan upa i,
4 O re pan kilang silang i, o
mar a pan mi ni tam ar.
5 O solar pong ni wasa
o kokolata; re solar anane
marain en lamp, pil solar
marain en katipin, pwe Kaun
Kot pan kotin kamaraini ir, o
re pan nanmarki kokolata.
6 A masani ong ia: Masan
me pung o melel, o Kaun
Kot en ngen en saukop akan
poronedo sapwilim a toun-
lang, en kasale ong sapwilim
a ladu kan, me pan wiaui ni
ansau koren.
7 Kilang, I pan madang
pwarado, meid pai, me
kanekid masan akan en
kokop en puk wet!
8 Ngai Ioanes, me ronger
o kilanger mepukat, o ni ai
ronger o kilanger, i ap pori-
dier pongi mon aluwilu en
tounlang, me kasale ong ia
mepukat.
9 O a masani ong ia: Koe
der, ngai pil iang uk papa
amen o iang ri om saukop
akan, o iang ir, me kanekid
masan en puk wet, pongi Kot!
10 O a masani ong ia: Koe
der katenge masan en kokop
en puk wet, pwe ansau o ko-
rendor.
11 Me so pung, en sape-
sapungeta, o me samin, en
samisamineta, o me pung, en
pungepungeta, o me saraui
en saraui ta.
12 Kilang, i madang
pwarado o ai pwain mi re
i, en pwain ong amen amen
duen ar wiawia kan.
13 Ngai Alpa o Omeka, men
Mas o Men mur, Tapi o Imwi.
14 Re meid pai, me lope ar
likau, pwe ren kon ong tuka
en kamaur, o pedelong ong
nan wanim en kanim akan!
15 Liki kiti kan mia, o
widingok kan, o nenek kan,
o kamela kan, o me pongi
dikedik en ani, o amen amen
me mauki o me wiada likam.
16 Ngai Iesus kadar doer
nai tounlang, en kadede ong
komail mepukat, mon mo-
modisou kan. Ngai tapin
kadaudok en Dawid, usu ran
umpumpul.
17 Ngen o li kamod masani:
Kodo! O me pan rong, en
inda: Kodo! O me men nim,
en kodo, meamen me inong
iong, en tungole pil en ka-
maur sapan.
18 I kadede ong amen amen
me rong masan en kokop en
puk wet, ma amen pan usai
ong, Kot pan kotiki ong i
kampa kan, me intingidier
nan puk wet.
19 O ma amen pan kase
song ekis masan en kokop
wet, Kot pan kotiki sang
pwais a nin tukan kamaur
o kanim isou, me intingidier
nan puk wet.
20 Me kin kadede mepukat,
masanier: Iei I pan madang
pwarado. Amen, kotido
Maing Iesus!
21 Mak en Kaun Iesus Kris-
tus en mi ren saraui kan
karos! Amen.